

ABDULLAH ÖCALAN

SEÇME RÖPORTAJLAR
CİLT II

BİLİM AYDINLANMA YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Tarihi Yaraya PKK Neşteri

Serhat Bucak'ın Yaptığı Röportaj

Diriliş Başarıldı Sıra Kurtuluşta

Özgür Ülke Gazetesi Adına Yapılan Röportaj

Türk Halkının Kürt Halkıyla Birlikte Güçlenmesini İstiyoruz

ARD Televizyonu Adına Günay Aslan'ın Yaptığı Röportaj

Ortadoğu İçin Öngördüğümüz Halkların Bir Federasyonda Birleşmeleridir

El Sefir Gazetesinin Yaptığı Röportaj

Kürt Sorununda PKK'siz Çözüm Çözumsuzlüktür

Fransız Haber Ajansı Paris Match'ın Yaptığı Röportaj

İnsanın Doğasından Uzak Olan Sosyalizm Dağılır

Macarinco Vadim'in Novoe Vremya Gazetesi Adına Yaptığı Röportaj

Kürt Yaşamı Zafer Kazanıyor

Mehmet Aktaş'ın Med-TV Adına Yaptığı Röportaj

TARİHİ YARAYA PKK NEŞTERİ*

Kürdistan'daki güncel gelişmeler bütün yönleriyle, olanca yoğunluğuyla sürüyor. PKK'nin özellikle Kuzey Kürdistan'a dayalı olarak geliştirdiği mücadele biçimi, son yıllarda ve daha çok da 1992 yılında Güney'e de taşırılarak, tüm engellemelere rağmen, yenilmesi şurada kalsın, daha da artan başarılı adımlar atmıştır. Çekiç Güç, özellikle Körfez Savaşıyla birlikte Güney Kürdistan'da bir koruma şemsiyesi rolü üstlenerek, bu gelişmeye müdahale etmiştir. Bu müdahale, Güney'de tam bir askeri savaş boyutuna tırmandırılmıştır ve halen de bütün dikkatlerin merkezi durumundadır. Savaş her ne kadar durmuşsa da, bir nevi ateşkes süreci yaşanmaktadır. Bu durum beraberinde yeni çatışma tohumları kadar, uzlaşma zorunlulukları ve olanaklarını da ortaya çıkarıyor. Hemen hemen tüm parçalardaki Kürdistan halkı, olumlu ve olumsuz yönlerdeki gelişmelerin dayandığı sosyal nedenleri ve siyasal amaçlarıyla birlikte bu gelişmelerin kökenini artan bir ilgiyle anlamak istiyor, hatta saf tutuyor ve bu anlamda Kürdistan'da ilk defa mevzilenme dediğimiz devrim ile karşı devrimin ciddi bir çatışması yaşanıyor.

Geleneksel sömürgeci güçlerin 'böl-parçala-yönet' politikalarını yürütmeleri sorunu içinden çıkılmaz bir duruma getiriyor. Devletlerin, Kürdistan'ı kendilerine bağımlı güçlerle kendi egemenlikleri altındaki Kürdistan parçasının sorunlarını tasfiye etme ve bu tutumu diğer parçalara yönelik emellerini gerçekleştirmede kullanma durumunu göz önüne getirdiğimizde, bunun bir politika olduğu görülecektir. Buna en son olarak, emperyalizmin sözde Kürdistan halkını koruma adı altında geliştirdiği Çekiç Güç uygulaması eklenmiştir. Çekiç Güç, Kürtlüğe belli ölçüde destek verme biçiminde yansısı da, esas olanın kendi çıkarları olduğu açıktır. Bu durumu esas alıp bize yönelimleri işbirlikçilerle birleşince, bizim doğru devrimci tutumu belirlememiz kadar, ihanet ve işbirlikçiliğin boyutlarını da doğru görmemiz önemli olmaktadır.

Kürdistan, devrimci bir süreci yaşamak durumundayken, bunun tarihi fırsatı ve olanakları ortaya çıkmışken, tam da bu durumda Kürtlük adına sosyalistliği ve demokratikliği kendilerine layık gören bazı güçler bu süreci sabote etmeye çalıştılar. Bu güçlerin bu sürece saldırıları sonucu, özünde devrimin canına okuyan birçok gelişme karmaşık bir biçimde yaşanmak zorunda kalmıştır. Bu süreçte her şeyini ortaya koyan ve kahramanlıklar gösteren tutumların yanında, basit bir çıkarlar için içine girilmemesi gereken her türlü olumsuzluğa girmeyi kendine layık gören ve bunu politika bilen tutumlar da az değildir. Kahramanlıkla ihanet, devrimci uyanıklıkla gaflet, özgürlükle kölelik, direnişçilikle teslimiyet, aydınlıkla karanlık o kadar iç içe geçmiştir ki, her türlü tavır kendini çok net açığa vurmak durumunda kalıyor. Ülke gerçekliğine biraz saygılı olmak ve özellikle olumlu bir tarihi mirası savunmak istiyorsak, şehitlerin kanını yerde bırakmak istemiyorsak, olup bitene her zamankinden daha doğru bir yaklaşım göstermek önem taşır.

PKK, kendi tarihi gelişim süresi boyunca Kürdistan'ı bu yöntemle ele alıp netleştirmeye büyük özen gösterdi. Tarihi mirasa bağlılık kadar, olası gelişmelere doğru yaklaşım, amaca namusluca ve büyük bir tutarlılıkla bağlılık Kürdistan'da ilk defa gerçekleşen tutumlar oldu. Koşullar elverişli değil, objektif ortam el vermiyor diyerek, 'Taktik adına her şey yapılabilir' tutumlarına girmemeye özen gösteren, ilkeye bağlılığa büyük değer biçen ve bunu da şimdiye kadar ki pratiğiyle kanıtlayan bir hareket olmayı bildi.

Bunun yanında yakın dönemde Kürdistan'da kapitalist gelişmeyle birlikte, çok cılız da olsa gelişme istidadı gösteren ilkel milliyetçilik ve onun somut ifadesi olarak KDP olguları vardır. Hatta ondan da önce, 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan ilkel milliyetçilik doğru ele alınmayı gerektirir. Jön Türk Hareketiyle birlikte ve o süreçte bir anlamda Jön Kürt demesek de, daha silik bir yansımaları olan bir Kürtçülük hareketinin geliştiğini görüyoruz. Özellikle 19. yüzyıl isyanlarından kalan ailelerin içerisinden çıkan aydınların öncülük etmeye çalıştığı Kürt Teali Cemiyeti biçimindeki dernekler, yine Kürdistan, Jin, Roj vb. adlar altında geliştirilen yayın organları, hatta I. Paylaşım Savaşı içerisinde ve sonrasında meydana gelen isyanlar, sömük de olsa burjuva milliyetçiliğinin etkilerini taşıyorlardı. Geleneksel isyancılık kadar, ona burjuva milliyetçisi bir giysi giydirmek isteyen tutumlar her zaman olageldi.

Şeyh Sait önderlikli hareketin öncü gücü olmaya çalışan **Azadi Komitesi**, yine 1914 Bitlis İsyanıyla İstanbul'daki aydınların ilişki düzeyi, **Dr. Nuri Dersimi** ve **Alişer** gibi aydınların Dersim İsyanındaki milliyetçi yaklaşımları, II. Paylaşım Savaşı sürecinde ve özellikle sonrasında ağırlıklı olarak Güney Kürdistan'da başlayan KDP deneyimleri ilkel milliyetçi karakterde de olsalar, çağdaş bir ulusal harekete yönelmek istemişlerdir. Fakat feodal aşiretçi yapı -ki, kendileri bununla sıkı bağlar içerisindediler- buna imkân vermese de, sınıfsal karakterleri gereği çağdaş bir ulusal kurtuluş hareketine yol açma gücünü göstermeseler de, istek düzeyinde zaman zaman bu sınıra yaklaşmak istediklerini görüyoruz.

Bu yıllar aynı zamanda klasik sömürgeciliğe karşı şanlı ulusal kurtuluş hareketlerinin geliştiği yıllardır. Özellikle klasik sömürgeciliğin baş uygulayıcıları olan İngiliz ve Fransız sömürgeciliğine karşı mücadelede onlarca yeni bağımsız devlet doğuyor. ABD'nin geliştirmek istediği yeni sömürgeciliğe karşı da, başta Vietnam olmak üzere, daha da derinleşmiş ulusal kurtuluş hareketleriyle karşılık veriyor ve önemli başarılar da elde ediyorlar. Fakat Ortadoğu'ya baktığımızda, gerek klasik ve gerekse yeni sömürgeciliğe karşı mücadelenin daha da sönükleştiğini, her ne kadar Araplarda bir devletleşme süreci başlasa da, yine İran ve Türkiye'de ulusal kurtuluşçuluk gelişse de, bunların hemen emperyalizmle uzlaştıklarını, emperyalizmle bağlarını bir türlü koparmadıklarını, emperyalizmin yeni sömürgeleri olmaya doğru yol aldıklarını görüyoruz. Bu anlamda Ortadoğu'daki ulusal kurtuluş hareketleri radikal olmaktan uzaktır. Neredeyse emperyalizmin egemenliğine çok az tepki göstererek -buna Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı da dahildir-, sınırlı bir karşı koyuşla kısa süre sonra uzlaşmışlardır. Bu devletler bölge halklarına çarpık bir kapitalist gelişmeyi dayatmışlardır.

Günümüze doğru geldiğimizde, bölgede en gelişkin kapitalist ülke olmakla övünen Türkiye kapitalizminin yanı sıra, İran ve Arap ülkelerinde de kapitalist gelişme artan bunalımla birlikte gelişmektedir. Petrol gibi doğal zenginlikler, yine yurtdışına işçi göçü ve turizm gibi ekonominin dayanakları olan temel sektörler olmasa, bu ekonomik bunalımın daha da derinleşeceği açıktır. Bu

* Yeni Ülke Gazetesi sahibi Serhat Bucak ile yapılan röportaj.

nedenle Ortadoğu'daki bu karmaşanın milli bile olmayan –ki, buna komprador kapitalistleşme de denilebilir- bir gelişmeyi, üstten alta doğru ekonomik ve sosyal gelişmeleri sancılı ve yaratıcılıktan uzak kültürel ve sosyal düzeyi ile bağlantılı olarak daha da çarpıklaştırıp değişikliğe uğratmak istediğini, mevcut milliyetçiliklerin de bununla bağlantılı olduğunu, dolayısıyla çarpık olduğunu, tutarsız ve devrimsel sonuçlara yol açmadığını ve hızla karşı devrimciliğe dönüştüğünü belirtebiliriz.

Gerçek bir kapitalistleşmenin çarpık bir biçimi Ortadoğu ülkelerine böyle yansırken, onun adeta üçüncü elden silik bir kopyasının da Kürdistan'a yansıdığını görmekteyiz. Yani Kürdistan'a yansıyan kapitalizm üçüncü elden bir kapitalizmdir. Birinci el emperyalist metropol kapitalizmi, ikinci el Ortadoğu'da onunla işbirliği içinde olan komprador kapitalizm, Kürdistan'a yansıtılan üçüncü el ise komprador kapitalizmine bağlı olarak yansıtılan talan kapitalizmidir. Kürdistan'a soyup soğana çevirme yöntemleri diyebileceğimiz bir yaklaşımla yüklenilmiştir. Böylece daha öncesinin ilkel ticari kapitalist gelişmelerinin –ki, bu 19. yüzyılda hayli gelişme istidadı gösterir- bile gerisinde, bunu da tasfiye ederek veya durdurarak, tamamen talana dayalı yöntemlerle bu ülke harabeyle çevrilmiştir.

Bu coğrafyada tarihin çok görkemli yaşandığı, çeşitli toplum biçimleri ile gerek göçebe gerek yerleşik yaşamın hayli güçlü olduğu biliniyor. Bu coğrafya tarihin hiçbir dönemiyle karşılaştırılmayacak kadar ekonomisinden sosyal ve ulusal kimliğine, kültürel şekillenmesinden dini ve ahlaki yaşayışına kadar her şeyine müdahale edilip sömürgecilikten de öteye bir uygulamaya maruz bırakılmıştır. Bu uygulamanın sonucu, çok aşırı bir biçimde Kürtlüğe ihanet temelinde oluşan işbirlikçi sosyal bir yapı ile, derinleşmiş bir köleliği yaşamaya mahkum edilmiş olan Kürt halk gerçekliği oluyor. Kesinlikle söylenmesi gereken, 20. yüzyılda halkın içinde bulunduğu durumun üzerinde derinleşen baskı ve sömürü, daha çok da asimilasyonla ulusal ve toplumsal kimliğinden uzaklaştırma biçiminde olduğudur. İşbirlikçilik biçiminde bağlanılan kesim de asimilasyonla hakim ulus ve egemen sınıflarının içinde eritmeye tabi tutulmuştur. Günümüze doğru geldiğimizde, Kürdistan olayına ve Kürtlük gerçeğine yaklaşımda artık böyle bir halk yokmuşçasına davranmak normal bir durum haline gelmiştir. Bu davranış, yalnız acımasız sömürgeci güçlerin tutumu olarak belirmemektedir. İşbirlikçiler, kraldan daha fazla kralcı bir tutumla hakim ulus ve onun egemen sınıf gerçeği içinde erimeyi kabul etmektedirler. Halk gerçekliğinde ise, umudunu ve inancını yitirme, kimliğine sahip çıkmama ve böylelikle meseleyi artık tasfiye olmuş olarak kabul etme, böylece bir yerde mezara gömülmeyi bir kader olarak görme noktasına gelinmiştir.

1970'lere gelindiğinde yaşanan budur. Bu, özellikle Kürdistan'da daha somut bir ifadeye kavuşuyor. Şüphesiz bu çok karmaşık bir durumdur. Emperyalist sömürgeci devletlerle birlikte, onların sınıfsal egemen güçlerine bağlı işbirlikçilerin sömürge yöntemleriyle geliştirdikleri baskı ve sömürü, buralarda kapitalist gelişme bile denilemeyecek bir yapılanma yaratmıştır. Tarih boyunca yaşanan çeşitli sosyoekonomik biçimlenişlerin Kürdistan'da böyle bir sonuca ulaşması, hiçbir halkın yaşamadığı bir durumdur. Bu gerçekliği dikkate almazsak, Kürdistan'da hiçbir ideolojik ve siyasi gelişmeyi anlayamayız. Bunun için böyle bir yaklaşım geliştirme gereği duydum. Kürdistan tarihinin bu temel özelliği çok iyi göz önüne getirilmelidir. Ne tür bir sosyoekonomik biçimleniş dayatılmış veya yaşatılmıştır? Tarihi kadar güncelliği ne anlama gelir? Buna objektif yaklaşım büyük önem taşır. Buna dayanarak, "Kürt milliyetçiliği neden çok sönük geçti?" sorusuna cevap bulabiliriz. "Neden herkes kapitalist burjuva sınıf temelinde radikal bir ulusal kurtuluşçuluğu yaşadı da bizde bu yaşanmadı?" dersek, yine cevabını verebiliriz. "KDP'ler günümüzde neden düşmanla bu kadar işbirliğine gidiyorlar?" sorusuna da ancak böyle sağlam cevap verebiliriz; "Kürt aydınları neden bu kadar şekilsizdir, neden radikal değil?" sorusuna da cevap verebiliriz. En önemlisi de, "PKK neden böyle akla hayale gelmeyecek radikalizmi seçti veya buna kendini zorunlu gördü?" hususunun da anlamını bu yaklaşım dahilinde görebiliriz.

Köktenci olmamak kadar, vurguları çok açık yapmak ve radikal olmak da mevcut Kürdistan gerçekliğinin bir sonucudur. KDP'lerin sönüklüğünü ve fazla başarılı olamayışını, aslında ikinci elden dayatılan işbirlikçilik ve onun komprador özellik gösteren kapitalist burjuva gelişmesiyle bağlantılı ele almak gereklidir. Yine dayattığı geleneksel aşiretçi-feodal ilişkiler bağlamında sömürgeci ve emperyalist ilişkilere dayanmak, hatta onların içinde erimek istediğini -bunu hem istediğini, hem de buna zorunlu olduğunu- görürsek, ilkel milliyetçiliğe daha iyi anlam vereceğiz. Bunlar siyasi amaçlarını bir türlü otonomiden öteye götürememiş, savaş yöntemlerini ilkel isyancı yöntemlerden ileriye taşıyamamıştır. Gerilla ile en küçük halklar en zor koşullarda bile olsa zaferler kazanırken, bunlar yüz binlik kişilik orduları için, kendi kendini tasfiye etme kararını vermişlerdir. Çok elverişli koşulların siyasi ve askeri alanda değerlendirilmemesini bu sosyal sınıf yapısına bağlı ele alırsak, onun oluşturduğu tipi, kişilikleri, buna dayalı örgütleri, ideolojileri ve bağlantıları yerli yerine koyarsak, bugünkü tabloyu anlamakta güçlük çekmeyeceğiz.

Yine küçük burjuva diye tabir edilen ve reformist esaslar dahilinde gelişen çok çeşitli gruplar vardır. Bunların 20. yüzyılın başındaki Kürt Teali Cemiyetinden 1970'lerdeki DDKO ve DDKD'lere kadar gelip dayanmaktadır. Bunların her ne kadar ilkel milliyetçilikle bağları olsa da, bunlar zaman zaman kendilerini sosyalist ve demokratik sıfatlarla değerlendirmek isteseler de- sosyal temelleri biraz daha değişiktir. Kürdistan'da orta ve ara tabakalar önemli bir gelişme arz eder. Özellikle şehirleşme 1950'lerden sonra büyük bir hız kazanır. Bu şehirleşmenin küçük burjuva yaşam tarzına bir hız kattığını söyleyebiliriz. Özellikle Kuzey Kürdistan'da çok yaygın olan küçük burjuva milliyetçiliği diyebileceğimiz, ama yine siyasal amaçları göz önüne getirildiğinde otonomiye geçmeyen, temel mücadele biçimleri söz konusu olduğunda yaygın ve dernek faaliyetini aşmayan, savaşa kapalı, siyasal bir gösteri bile geliştirmekten aciz ve fazla iddialı olmayan önderliklerin radikal küçük burjuva partiler bile diyemeyeceğimiz oluşumlar biçiminde kendilerini sınırlamalarını anlamamız zor değildir. Bunların oluşum nedenleri de katı sömürgecilik uygulamaları temelinde oluşuyor. Yine ilkel aşiret ve kabile düzenleri ile ilişkileri var. Feodal bir toplumsal yapının derin izlerini taşıyan küçük burjuva oluşumlarının da fazla radikal olamayacağını, amaçlarında otonomiye aşamayacağını, lafta "Bağımsızlık ve özgürlük istiyoruz" deseler de, pratikte içine girdikleri tutumun reformizmin bile gerisinde olacağını, savaş yöntemlerinde cesur bir propagandayı örgütlendiremeyeceklerini, örgütlenmede dernekçiliği aşamayacaklarını ve asla buna yönelim gösteremeyeceklerini kavramak bu nedenle zor değildir diyoruz. Ara sınıfın oluşum özellikleri bize bunu gösterir. Bunun istisnaları kaideyi bozmaz.

Bunun yanında bir de PKK çıkışı vardır. Yalnız şunu da belirtelim: Ara sınıfın 1970'lerdeki oluşumuna öncülük etme durumunda olan **DDKO** –ki, buna KDP'den ayrılmalar ve ayrışmalar temelinde **KUK** gelişmesi denildi- ve daha çok da sosyalist cıvalı gruplar, yine TİP'ten etkilemelerle **Rızgari** gibi grupçuklar birbirlerinden pek farklı değiller. Yine bunlar kendilerini proleter devrimcilik adı altında **Kawa** biçiminde yansıtmak istediler. Özellikle Marksizm-Leninizm'den etkilenmeler arttıkça, sosyalistlik sıfatı daha yaygın kullanıldı. İşin aslını araştırırsanız, bunlar ilkel bir milliyetçiliğe yaklaşan tutumlar oluyor. Bunların radikal bir

yurtseverlik çizgisine bile gelemediklerini görüyoruz. Ama vurgulandığı gibi istisnalar var. Yurtseverlik kadar sosyalist kişilikler de ortaya çıkıyor.

PKK bu nedenle daha farklı bir durumdur. PKK'yi daha iyi kavramak için günümüzde birçok araştırmalar yapılıyor. Bundan sonra PKK konusu üzerinde en yoğun durulacak konudur. PKK, Kürdistan toprağında hiç kimsenin beklemediği bir harekettir. Kürdistan'da objektif koşullar kadar sübjektif koşulların da oluşmadığı konusunda uzun yıllar bir tartışma yürütüldü. Böyle bir hareketin vücut bulamayacağı, vücut bulsa bile ömrünün üç ayı geçemeyeceği, ömrü uzun olsa bile bunun şekli olacağı iddia edildi. Hala ne kadar MİT'le ilişkisinin olduğu, ne kadar dış güçlerle ilişkisi bulunduğu biçimindeki sahte bir tartışmayla -ki, bu tartışma TC'ye dayalı olarak geliştiriliyor-, hala PKK'nin yenilebileceği biçiminde varsayımlarla mevcut gerçeklik bir türlü layıkıyla anlaşılacak ve kabul edilmek istenmiyor. Ama bana sorarsanız, PKK gerçekliği Kürt halkının derin bir özelliğini esas alarak çıkmayı başardı. PKK Kürt halkının özelliklerini esas almasaydı, yalnız radikal Marksist-Leninist çözümlerle vücut bulamazdı. Hiç şüphesiz PKK'nin ideolojisinde bilimsel sosyalizm esastır. Yine ulusal soruna yaklaşımı çağdaş olduğu kadar radikaldir. Yani bütün bunlar aslında işin sübjektif yanındır. Yani bilinç ve örgütlenme yanına, taktik yanına işaret eder. En önemlisi ise, objektif temelini halkçı olmasıdır.

Kürdistan ve Kürtlük adına dürüst olan ne varsa, sömürgecilerin tasallutuna uğramamış, Kürtlük özelliklerini yitirmemiş ve ihanete uğrasa bile az da olsa düşmana karşı dayanabilen veya özellikle Kemalizm'in ulaşamadığı kendi ulusal özelliklerini koruyan kesimlerin yer almasının PKK'nin gelişiminde önemli bir payı vardır. Yine aydınların saf ve direngen -ki, gençlik bunda önemli bir kesimi temsil eder- özellikleri PKK'nin gelişimde önemli bir yer tutmuştur. Yine çarpık da olsa yaşanan kapitalist gelişmenin Kürt halkında yol açtığı aşiretçi-feodal bağlardan kopmuş, bizim **Kurmanç** dediğimiz kesimin PKK'nin gelişiminde büyük rolleri vardır. PKK Botan'daki ilk adımlarını bu aşiretten kopmuş Kürtlere dayandırıyor. Yine radikal aydınlaşmayı yaşıyanlar, özellikle gençlik PKK'ye akın ediyor. Daha kapsamlı olarak ele alacağımız bu sosyal özellik, PKK'nin dayandığı sosyal tabanı izah ediyor. PKK, bu sosyal tabanı görmeseydi, görüp de bu sosyal tabanın üzerinde yüksek bir ilgiyle durmasaydı -ki, biz buna doğru devrimci ideoloji ve politika diyoruz-, bununla kaynaşmasaydı, onu geçici bir olay veya dış güçlerin dayatması veya katı Ortodoks Marksist gelişim biçiminde izah etmemiz mümkün olurdu. PKK'yi ayakta tutan onun bu sosyal, sınıfsal yönüdür.

Aynı şekilde bu kesim politikaya ulaşmak istiyorsa çok radikal olmak zorundadır. Çünkü dayatılan baskı ve onunla işbirlikçi halkalar dahilinde hareket eden sınıf bu kesime hiçbir hayat hakkı tanımadığı gibi, bunları tahrip etmeyi de kendisi için bir hak olarak görüyor. Bu kesim ayağa kalkmak, toplumsal özgürlük kadar ulusal kimliğe yaklaşmak istiyorsa, çok sert, ideolojide ve politikada çok devrimci ve radikal olmalıdır. Yine taktikte şiddet ögesine yer vermek zorundadır. Çünkü başka türlü kendisini savunamaz ve yaşatamaz. Bu yönüyle bir ideolojik ve politik yaklaşım kadar pratik yaklaşıma da sahip olursa, örgüt ve onun çalışma tarzıyla halka planlı ve bilinçli olduğu kadar mevcut tarihsel özellikleri ve oluşum özelliklerini dikkate alarak yaklaşır sonuç alabilirdi. PKK somutunda yapılan da budur. Böylesine bir PKK tanımına ulaşmak zor değildir. Daha da kapsamlıca üzerinde durulabilir.

Geleceği Kazanmak Olumsuz Tarihi Mirastan Ders Çıkarmakla Mümkündür

Kısaca 20. yüzyıl Kürdistan'ındaki gelişmeleri ağırlıklı olarak bu çerçevede dahilinde görebiliriz. Bu çerçevede dahilinde bazı noktaların daha iyi aydınlatılmak istendiğini sanıyorum. KDP biçimindeki oluşumun oluşum nedenlerini biraz daha aydınlatmak ve bu konuda bir netlik sağlamak gerekmektedir. Yine çeşitli reformist gruplaşmaların niteliğini daha iyi kavramak önemli olmaktadır. Sizler daha çok bu konular üzerinde bizimle bir söyleşi geliştirmek istiyorsunuz sanırım.

Değerli arkadaşımız Serhat, bu fırsattan istifade ederek, biz de üzerinde epeyce yoğunlaşmış olduğunuz ve oldukça içinden de gelmiş olduğunuz yakın tarihsel sürecin birikimlerini görmek ve bilgilerinizi öğrenmek isteriz. Bilahare daha kapsamlı değerlendirmeler yapabiliriz.

Bu vesile ile oğlu olduğunuz için değil, Kürdistan tarihinde, özellikle onun çok önemli bir aşamasında KDP gibi bir oluşumda en üst düzeyde görev üstlenmek durumunda kalan **Faik Bucak**'ın anısına da doğru bir yaklaşım geliştirmek istiyoruz. Bu hepimizin bir görevidir. Bana göre bu durum fazla açıklığa kavuşmadı.

Aynı biçimde **Sait Elçi** ve **Sait Kırmızıtoprak**'ın da mücadele deneyimlerine sağlıklı bir yaklaşımın gerekli olduğuna inanıyoruz. Ondan sonra bir de KDP pratiği vardır. Birçok dürüst yurtsever bu harekete katılmış, fakat en son TC'nin özel savaş birliğiyle Güney'de nasıl kol kola girdiklerini görünce bu eski yurtsever miras bundan acı duymuştur. Ben bunun örneğini gördüm. Bu vesileyle **Melle Abdullah**'ın adını anmalıyız. O "Elli yıl bu harekete hizmet ettim" dedi, ama gerçekte bundan çok acı duyduğunu, aslında bütün özlemlerinin PKK tarafından temsil edildiğini görmekten bahtiyar olduğunu, artık ölse de gözünün açık gitmeyeceğini belirtiyordu. Bunlar tarihi miraslardır. Biz bu tarihi mirasa layık olmaya büyük özen gösterdik. Bu vesileyle bunu da belirtmeliyiz.

Ayrıca bunlarla, özellikle KDP ve bunlardan etkilenen küçük burjuva reformistleri ile uzun süre ideolojik, politik ve eylemsel düzeyde çelişkilerimiz oldu. En son yakın tarihte gerçekleşen Güney Savaşına kadar gelindi. Tekrar bir uzlaşma ve ittifaklar dönemine girmeyi umut ediyorum. Bu konuda üzerimize düşeni yapacağımızı bu vesileyle açıkça belirtiyim. Bütün bu konularda halkın da artan sorunları vardır. Biz de bu konularda gereken karşılığı vermeliyiz diyorum. Bütün Kürdistan parçaları bize soruyor ve çözüm istiyorlar. Aynı biçimde son savaşın bu konuda ortaya çıkardığı gelişmeler vardır. Bu savaş kimin neye dikkat etmesi gerektiğini, kimin kiminle ne kadar yol alabileceğini, kimin kime dayanarak gelişebileceğini ve herkesin, "Bu işte ben de varım" diyenlerin yerinin, meclisinin nasıl olması gerektiğini, olumsuz tarihi mirastan dersler çıkarmak kadar geleceği doğru kestirmenin hangi temel doğrular etrafında oluşması gerektiğini iyi ortaya çıkarmıştır. Bunu yeni bir biçimde -başlarken de belirttiğim gibi- yaşıyoruz. Daha ayrıntılı sorularınızla bu süreçte halkın da beklentilerine, birçok örgüt, kişi ve çevrenin bizden beklediği cevaplara ulaşmak isteriz. Özellikle yeni bir döneme giriliyor. Kürdistan çapında ulusal ittifaklar bunun somut bir ifadesi olmakta, Ulusal Kongre çalışmalarına yönelim bulunmaktadır. Bütün bu sorunlara ilişkin açıklık getirmek hayatidir.

Serhat Bucak: Sayın Başkanım, şüphesiz PKK olayının dışında olmakla içinde olmak, dışarıdan pratiğini görmekle bizzat pratiğinin içerisinde olmak arasında çok büyük fark olsa gerek. Sizi ve partinizi daha yakından görüp tanımaktan dolayı mutluyum.

Şüphesiz biz tarihimize çok doğru yaklaşmak zorundayız. Tarihini, geçmişini iyi bilmeyen bir halkın mutlak surette her zaman tehlikelerle ve özel harp taktikleriyle karşı karşıya kalacağını tarih bizlere göstermiştir.

Sizin de konuşmanızda belirttiğiniz gibi, özellikle II. Meşrutiyetin ilanından itibaren metropol kentlerde, o zamanki aşiret beylerinin çocuklarının önderliğinde bir aydınlanma hareketi var. Ancak bu aydınlanma hareketi, yine sizin de belirttiğiniz gibi Osmanlı'lardaki Jön Türk Hareketinin çok daha silik bir biçimidir.

Türk ulusal kurtuluş hareketi döneminde Kürtlerin nasıl aldatıldıkları hepimizin malumudur. 1925'teki Şeyh Sait hareketi Kürtlerin aldatılma sürecine olan bir tepkidir. Aşiretsel bir önderlik altında olsa da, bu hareketi bir başkaldırı şeklinde görmek gerekir. 1928'lere geldiğimizde, Ağrı İsyanı patlak verir. Ağrı İsyanının Şeyh Sait hareketinden ayrı bir özelliği var. Ağrı İsyanı, Şeyh Sait hareketinden sonra kaçıp Güneybatı Kürdistan'a yerleşen aydın ve yurtseverlerin oluşturduğu **Hoybun Cemiyeti**'nin desteklediği bir harekettir. Kısa sürede başarılı oluyor. **Osman Sabri**'nin de belirttiği gibi, Hoybun Cemiyeti mensuplarının **İhsan Nuri Paşaya** gerekli lojistik desteği sunmaması, özellikle o zamanki başkaldırının diğer alanlara yayılmaması, lokal olarak kalması sonucunda, TC ile İran arasındaki hudut anlaşması ile hareket kuşatma altına alınıyor ve kısa sürede bastırılıyor. Kürtlerin en son başkaldırısı 1937-38'lere rastlıyor.

1977'lere kadar Kürdistan'da büyük bir suskunluk var. **Haki Karer**'in şahadetiyle yeni bir sürece giriliyor. 1984'ten sonra da Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde yeni bir dönem başlıyor. 1938'den itibaren Kürdistan halkı mezara konulup üzeri betonlanıyor. Kürdistan teslim alınıyor. Dersim hareketine iştirak etmiş olsun veya olmasın, hepsine büyük bir mecburi iskân olayı yaşıyor. Bu iskân olayı, bugün de değişik biçimlerde halen uygulanmaktadır.

1942'lere geldiğimizde **Hevi** adlı Kürt Talebe Cemiyetinin kuruluşundan sonra, ilk defa Kürt üniversite gençliği tarafından küçük çapta da olsa, dar bir çerçevede bir dernek kuruluyor. Dicle Talebe Yurdunda **M. R. Bucak**, **Yusuf Azizoğlu**, **Ziya Şerefhanoglu**, **Faik Bucak** ve **Musa Anter** tarafından çağdaş Kürt yurtseverliğinin temeli atılıyor. Bu aydınlar, birbirlerine ve halkıye bağlılık yemini ediyorlar. Bunlardan ikisi şehit oluyor. Kalan üçü ise, ömürlerinin sonuna kadar bu yemine bağlı olarak halkı için çalışıyorlar. **Dicle Talebe Yurdu** olayı 1951 yılına kadar devam ediyor. Bu yurttan mezun olan birkaç istisna kişi dışında, diğerleri düzenle bütünleşiyorlar.

1950-'60 yılları arasında Kürdistan'da kimliğin dumura uğratılması var. daha önceki başkaldırlara öncülük etmiş kesimlerin giderek gelişen sömürgeci kapitalist sisteme entegre olmaları var. Örneğin hem köy ağasıdır, hem şehirde sömürgeci burjuvazinin acentesidir, hem de Ankara'da milletvekilidir, bakandır. Bu dönemlerde Kürdistan'ın diğer parçaları da sessizdir. Güney'de Kral Faysal ve Nuri Sait yönetimi var. Doğuda ise İran Şahı baştedir. O dönemlerde KDP Güney Kürdistan'da faaliyettedir, halk içerisinde örgütlenme yapmaktadır; ancak kayda değer bir gücü yoktur. İran'da KDP örgütleniyor. Ancak Kuzey Kürdistan'da böyle bir çalışma yoktur. Tabii süreç de durmuyor. Bu dönemde Musa Anter ve arkadaşlarının Diyarbakır'da **İleri Yurt** etrafında kümeleşmesinin yanında, Kürt üniversite gençliğinin eylemlilikleri de yoğunlaşıyordu.

Menderes hükümeti, girdiği darboğazdan kurtulabilmek için suni bir **49'lar olayı** yaratıyor. ABD'ye bir rapor sunuluyor. "Türkiye'de Komünist bir devlet kurmak isteyenler var, bunların tasfiye edilmesi gerekir" deniliyor ve bunun karşısında ABD'den yardım geliyor. Bir de 49'lar olayının öncesi var. 1958 yılında Güney Kürdistan'da Kerkük mntıkasında Türkmenlere karşı girişilen, daha sonra Kürtlere mal edilmek istenen bir katliam olayı var. Bunun üzerine DP Niğde milletvekili Asım Eren TBMM'de gündem dışı bir konuşma yapıyor: "Biz de Türkiye'de misilleme yapalım" diyor. Bu konuşmayı İstanbul Üniversitesinde okuyan 103 Kürt öğrenci protesto ediyor.

Irak'ta Faysal rejimi devrilmiş, Barzani yanındaki peşmergelerle birlikte Bağdat'a dönmüştür. Kürt hareketi her geçen gün alevlenmektedir. Bir tedbir almak için 49'lar olayı bahane olarak yaratılıyor. Bu konuda MİT'in CIA'ya verdiği bir rapor var; bu rapor 1965 yılında **Yön** dergisinde yayınlandı.

Türkiye'de 1960 yılı 27 Mayıs'ında DP iktidarına karşı bir askeri darbe oluyor. 27 Mayıs ihtilalinden sonra DP'li olsun veya olmasın, çekindikleri Kürt kimlikli kişileri Sivas kampında topluyorlar. Bunlardan elli beş kişi bilahare Batıya sürgün ediliyor. Aralarında Şeyh Sait'in oğlu **Ali Rıza Efendi** ve Şeyh Sait'in torunları, Ağrı'dan **Öztürk'ler**, Bitlis'ten **Zeynel Abidin Gaydalı**, Urfa'dan **Bucak'lar** var. Bunların hepsinin ortak özelliği Kürt olmaları ve Kürtçülükle suçlanmalarıdır.

1960 ihtilalinden sonra 1961 Anayasasının yürürlüğe girişinin etkisiyle, 49'ların tahliye edilmesinden sonra Kürt hareketinde bir aydınlanma ve yavaş yavaş kimliklerini bulma süreci var. 1961 Anayasası'nın getirdiği özgürlüklerden faydalanılarak, 1962 sonlarından itibaren İstanbul'da Kürtçe ve Türkçe yayın organları çıkmaya başladı. Musa Anter ve arkadaşları **Deng**, **Edip Karahan Dicle-Fırat**, Sait Elçi ve Ziya Şerefhanoglu **Riya Rast**, D. K. Şeyhhesenanlı **Roja Newe** dergilerini çıkardılar. 1963'lere geldiğinde, 21-22 Mayıs olayları dolayısıyla ilan edilen sıkıyönetimle bu dergilerin tümü kapatıldı. Tabii bu süreç çok önemlidir. Bu süreçte Türkiye'deki gelişen sol hareket içerisinde bir takım Kürt aydınları da TİP saflarında yer alırlar. Bunların içerisinde bilahare T-KDP içerisinde göreceğimiz Dr. Sait Kırmızıtoprak da var.

1965'lere geldiğimizde Kürt aydınlarından bir grup Kürt halkının kurtuluşunu legal sol partiler içerisinde ararken, bir takım halktan insanlar da Kürt kimlikli bir örgütün kuruluş çalışmalarını yapıyorlardı. T-KDP'ni kurma fikrini ilk ortaya atan burada ismini rahmet ve minnetle anacağımız **Liceli Fehmi Bilal**'dir. Liceli Fehmi Bey, Şeyh Sait Hareketine fiilen katılmış ve Şeyh Sait'in katipliğini yapmış yurtsever bir kişiliktir. Şeyh Sait Hareketinin bastırılmasından sonra uzun müddet dağlarda kalıp teslim olmamıştır. Bilahare af yasasından istifade ederek dağdan inmiş, ömrünün kalan kısmını da aktif olarak Kürt halkına adanmış, kirletilmemiş tertemiz bir kişiliktir. Liceli Fehmi Bey 1961'lerde Güney Kürdistan'da KDP öncülüğünde başlatılan hareketin de etkisi ile Kuzey Kürdistan'da da böyle bir partinin kurulması ve Kürt halkının kendi öz örgütü etrafında örgütlenmesi fikrini ortaya atan ilk kişiliktir. Bu fikrini ilk önce halktan **Sait Elçi** ve **Ömer Turhal** gibi yurtsever insanlara açar. Halktan belli bir taban vardır. Kendilerine Önderlik yapacak bir aydın arıyorlar. Özellikle önderin aydın ve halk tarafından sevilen birisi olması lazım. Liceli Fehmi Bey Faik Bucak'ı öneriyor, ona gidilmesini istiyor. Sait Elçi ve Ömer Turhal kendisi ile görüşüyorlar. Faik Bucak ilk önce kendilerini kutlamasına rağmen böyle bir görevi kabul etmiyor. Zaman ve zeminin uygun olmadığını söylüyor. Ancak bilahare partinin tüzük ve programını bizzat kaleme alarak son şeklini veriyor, partiye katılıyor. T-KDP 11 Temmuz 1965 tarihinde kuruluyor. Henüz dışa yönelik faaliyetlere başlanmamıştır. Sait Elçi, Suriye'ye gelip S-KDP ile görüşüyor. Pratikte kendilerine yardımcı olacak bir eleman istiyor, partinin mührünü de Türkiye'de olanaklar kısıtlı olduğundan, Suriye'de yaptırıyor.

1965 yılında seçimler öncesi Faik Bucak'a TİP'te yer alması için teklif yapılıyor. Diyarbakır Dilan Sinemasında yapılan bölge toplantısına davetlidir. Konuşma yapmak üzere kürsiye davet ediliyor. Yaptığı konuşmada Kürt sorunu konusunda program üzerinde anlaşma sağlanmadan, gerekli pazarlık yapılmadan TİP'e omuz verilmesinin mümkün olamayacağını belirtiyor. Bu konunun yakın tanığı olan M. Zana, "Bekle Diyarbakır" adlı kitabında bu konuda detaylı anlatımı yapmıştır. 1965 yılının sonlarında T-KDP'nin kurulduğu, bizzat Faik Bucak tarafından kaleme alınan bir mektupla Irak-KDP'ne bildiriliyor. Bu mektupta T-KDP'nin kurulduğu, partinin Güney Kürdistan'daki silahlı mücadeleyi desteklediği, diğer Kürt partilerinin de kardeş parti olarak kabul edildiği, Kürdistan'ın dört parçasındaki Kürt partileriyle ilişki içerisinde olacakları bildiriliyor. Bir mektup hazırlanıyor. Mektubun sağlam yerine ulaşması için kurye tarafından bizzat iletiliyor.

1966 yılı Mayıs ayında Faik Bucak, Sait Elçi ve bir diğer kişinin Suriye'nin Kobani mıntkasına gelip bazı kişilerle temasta bulduklarını biliyoruz. Mayıs ayının sonlarına doğru Cizre-Silopi hattında bir haftalık bir gezi yapılıyor. MİT bu seyahati adım adım izliyor. Ayrıca bu dönemlerde Bucak ailesinin içerisinde kan davası var. İki taraf arasında kıyasıya bir mücadele var. Bir kesim Faik Bucak ve akrabalarını 1960 ihtilalinde MGK'na, "Kürtçü" olarak ihbar ediyor. Taraflar arasında temeli buna dayanan bir kan davası sürüyor. Bu kan davası fırsat bilinerek bir provokasyon hazırlanıyor. 4 Temmuz 1966 tarihinde saat on sıralarında özel bir tim tarafından Urfa'nın Karaköprü mevkiinde Faik Bucak'a karşı bir suikast düzenlenir ve Faik Bucak yaralanır. Arabada iki oğlu ve amcasının oğlu olmasına rağmen, sadece kendisi hedef alınır. Faik Bucak, 5 Temmuz 1966 tarihinde şehit düşer.

Bu olaydan önce, Urfa Jandarma Alay Komutanı Albay Sami Tümerkan ile aralarında hem şahsi, hem politik çok sert bir tartışma geçer. Faik Bucak Albaya küfrederek, "Apoletlerini sökeceğim" der. Albay, "Göreceğiz bakalım, gücünüz yeterse apoletlerimi sökersiniz" diye yanıtlar. Suikasttan bir gece önce büyük oğluna, "Yarın Sivereğ'e gideceğiz. Yolda herhangi bir şey olursa metanetinizi kaybetmeyin" der ve yola devam edilmesi gerektiğini söyler. Ertesi gün bilindiği gibi suikast yapılır. Hatta yola çıkmadan önce birkaç kişi yola çıkmamasının kendisi için daha yararlı olacağını söyler. Kendisi ise "Ben demir leblebiyim, kimse beni yutamaz, cenazem yerde de olsa kimse gelemez" der. Kendi kendisine her zaman büyük güveni vardı. Demin de belirttiğim gibi, 5 Temmuz 1966'da şehit düştü. Tabii bu süreç içerisinde T-KDP'nin önünde çok önemli bir görev vardı. Bu görevlerini maalesef yerine getiremediler.

-Bu noktada bazı sorular var. Faik Bucak'ın gerçeğini biraz daha iyi yorumlayalım. Siz yakından tanımışsınız, ayrıca şahadete gitmeden önce sizinle uzun uzun konuşmuş. KDP resmen 1965 yılında kuruluyor. Sait Elçi gidiyor, bağlantılar kuruyor. Bu süreci de özel uzmanları ile MİT ajanları adım adım izliyor. Bu sabit, diyorsunuz. Yani KDP'nin önder kişiliği olarak Faik Bucak'ı tanıyorlar. Ayrıca bu aşiret içerisinde bazı kişilerin çıkarları gereği kendisini 'Kürtçü' olarak ihbar ettiği de sabit, şüphe yok. Özellikleri bu anlattıklarınızdan anlaşılıyor ki, Kürtlükle ilişkili, Kürtlüğe bağlı, bundan taviz vermiyor. Bu eskiden beri, Kürt kimliğini inkâr etme sürecinde Kürt kimliği ile büyüyor.

Biliyorsunuz, 1950-1960 yaygın olarak asimilasyon ve Kürt ulusal özelliklerinin Türk ulusal özellikleri içerisinde erime sürecidir. Bu, şu bakımdan önemli: Demek ki Faik Bucak bu yılları Kürtlükle karşıyor. Aşiret içerisinde belli bir kesim Türklüğe özeniyor, işbirlikçiliğe soyunuyor. Faik Bucak tam tersine tepki duyuyor ve bu tepkisi çok somut radikal bir Kürt kimliğiyle noktalanıyor. Aşiretin belli kesiminin ihbarı var, kendisinin bahsettiğiniz Albayla çatışması var. Bu çatışmada sanırım Albay fark etmiş, Kürt kimliği nedeniyle. Bir yerde provoke etmiş oluyor. Anlattığınızdan bunu sezinlemek mümkün. Türk subayları, özellikle Kürdistan'da görev yapanlar uyanıktır ve Kürtlüğün bütün özelliklerini önceden bilerek yola çıkarlar. "Kürt tipleri nasıldır, Kürtçü kimdir ve kendilerine nasıl yaklaşılması gerekir?" sorusuna, hayli bilinçli olarak yaklaşılır. Faik Bucak'ın da Kürtlüğe bağlı olduğunu ve bu konuda bir engel olduğunu görüyor. Demek ki, bir tartışmaya ve çekişmeye çekiyor. Karşılığı şu oluyor: Anlattığınızdan çıkan şu "Apoletlerini sökerim" derken, bu bir nevi çatışmadır. KDP Genel Başkanı olması, Albaya karşı radikal tavır takınması, onun hakkındaki komplonun asıl nedenidir.

Serhat Bucak: Ayı nedenleri var, Başkanım. Onları da izah edeceğim.

-Ayı nedenleri diye bahsettiğiniz, Barzani ile ilişkiye girmekten dolayı izlenme durumu mu var? Acaba bu izlenme sürecinden itibaren MİT bazı kişilerden bilgi aldı mı?

Tarihi Çıkışlarda Önemli Olan Komplo ve Sapmalara Karşı Kendini Korumasını Bilmektir

Serhat Bucak: Açıklık getireyim.

-Açıklık getirirseniz, daha iyi yorumlar getirebiliriz.

Serhat Bucak: 1966 yılında şehit düşüyor. 1971 yılı Haziran ayında bizzat Sait Elçi'nin, Dr. Şiwan (Sait Kırmızıtoprak) tarafından öldürülme olayı var. Sait Elçi'nin öldürülmesi olayı açığa çıktığı zaman, T-KDP'nin o dönemdeki merkezinde bulunan bir kişiye, **İdris Barzani**'nin bizzat açıklaması var. Bu kişinin Dr. Şiwan'la da ilişkisi vardı. Bu açıklamayı ilk önce bir bilim adamına yapıyor; sonra da bana açıkladı. Sait Elçi'nin ölümü ortaya çıkınca, Dr. Şiwan'ın yargılaması yapılıyor. Şiwan'ın yargılaması yapıldıktan sonra Dr. Şiwan, **Brusk** ve **Çeko** da öldürülüyor. İnfazlar tamamlandıktan sonra, İdris Barzani'nin bu kişiye bir anlatımı var ki, çok ilginçtir; İdris Barzani, "Her iki Sait de Kek Faik gibi aynı yöntemle öldürüldü" diyor. Kek Faik deyince, arkadaşın aklına İran KDP önderlerinden olup, Irak'ta öldürülerek Şaha teslim edilen Faik geliyor. "Evet, Kek Faik de yürekli, yurtsever bir insandı, Kürt Halkı için bile bile ölüme gitti" diyor. İdris Barzani cevaben, "Yok, Senin bahsettiğin İranlı Faik'ten bahsetmiyorum" diyor. Bunun üzerine arkadaş o zaman, "Bilemiyorum, hangi Faik'ten bahsediyorsun?" diyor. Bunun üzerine de İdris Barzani "Sizin ilk Başkanımız Avukat Kek Faik'ten bahsediyorum. O da bu biçimde ortadan kaldırıldı" diyor. 1966 yılında I-KDP'ne yazılan mektup TC'nin eline geçiyor. T-KDP'ni bundan sonra TC biliyor ve izlemeye başlıyor.

-Kimden, tahmininize göre?

Serhat Bucak: I-KDP'den.

-Kesin, değil mi?

Serhat Bucak: Tabii, bunda hiç şüphe yok.

-İzleme ondan sonra mı başlıyor?

Serhat Bucak: Gayet tabii, ondan sonra başlıyor. Ben arkadaştan sordum; "Bu olayı bugüne kadar niçin benden gizledin? Bu kadar oturup kalktık, bu olayı benden niye gizledin?" dedim.

O tarihlerde Barzani'nin Cevdet Sunay'a mektubu da var sanırım?

Serhat Bucak: 1968 yılında Akşam Gazetesi muhabiri Hulusi Turgut kanalıyla göndermişti.

-Yani o süreçte TC'ye ne kadar yaklaştığı görülüyor.

Serhat Bucak: Giderek yaklaşıyor, dostluklar kuruyor.

-Adeta yalvarıyor, her türlü hizmete açık olduğunu söylüyor. Ayrıca Mesut'un geçen yıl Washington Post'ta çıkan bir açıklaması vardı: "Biz 1962'den beri TC'ye en büyük hizmeti yaptık" diyordu. Belli oluyor ki, 1960'lardan bu yana çok somut ilişkileri var. Faik Bucak mektup yazıyor, "Biz partiyi kurduk, kardeşlik bildiriyoruz" diyor.

Serhat Bucak: Yardım istemiyor. Mektubun içeriği aynen şöyle: "T-KDP kuruldu. Bu parti Kürdistan'ın dört parçasındaki Kürt halkının mücadelesini sıcak karşılıyor." Kardeş partilere dostluklarını ve ihtilalci selamlarını iletiyor. Mektup bu anlamdadır.

-Tamam, anlaşılıyor. Bu, TC tarafından biliniyor. Bu daha çok I-KDP bünyesinde ortaya çıkan bir bilgilendirme.

Serhat Bucak: Elbette, yoksa İdris Barzani Faik Bucak'ın da her iki Sait gibi aynı yöntemle ortadan kaldırıldığını nereden bilebilir?

-Benim bir değerlendirmeme göre T-KDP 1972'lerden itibaren yoğun olarak MİT'in denetimine girmiştir. Daha önceleri de bilgilendirmeler var. Yani I-KDP, kurulur kurulmaz T-KDP'ni TC'ye bildiriyor ve bilgilenmeler somut izlenme ile takip ediliyor. Hayret ediyorum, bugüne kadar bu denli bilgi sahibi olmanıza rağmen neden açıklamalarda bulunmadınız?

Serhat Bucak: Bu bilgilenme bana geç ulaştı.

-Bir olayı, bilgiler geç geldi diye doğru yorumlamazlık edemeyiz. Benim bu kısa bilgilerden çıkaracağım sonuç şudur: Komploların düzenlenme şekli, tarihi kişiliklere karşı düzenlenen komplolarla çok benzerlik arz ediyor. Örneğin Şeyh Sait'in etkisizleştirilip kolorduya teslim edilmesi, Binbaşı Kasım sayesinde oluyor. Binbaşı Kasım, Şeyh Sait'in bacanağıdır. Şeyh Sait Binbaşı Kasım tarafından baştan itibaren izleniyor. Görünüşte Kemalistlerin, Şeyh Sait'in önünü tutmasıdır. Biliniyor, bu daha sonra ortaya çıkıyor. Dersim isyanında Alişer'in katledilmesi vardır. Bunu geliştiren, Seyit Rıza'nın yeğeni Rayber'dir. 19. yüzyılda benzer gelişmeler vardır. Yezdan Şer'in Bedirxan Beye karşı kışkırtılıp, isyanın bastırılması durumu var. Ortaya şu çıkıyor: Bu tarihi örnekleri daha da çoğaltabiliriz; Faik Bucak'ın katledilmesi gibi.

1965'ler hem emperyalizm hem de Türk sömürgeciliği açısından çok önemli yıllardır. Kontrol altında TİP kurulmuş, sola açılım var, demokratik gelişmeler hız kazanıyor. Tam bu sırada T-KDP'nin kontrol dışı kurulması, Güney Kürdistan'daki hareketten etkilenmiş de olsa, bağımsız bir temelde ve radikal bir kişilikle kendini temsil etmesi, MİT'i son derece rahatsız eder. Ne pahasına olursa olsun üzerine giderler. Bu da özel savaş yöntemiyle tasfiyedir. Nitekim tarihi örneklerle kıyaslandığında, aşiret içi çelişkiler kullanılıyor. Aşiretin bir kesimi zaten işbirlikçilikte derinleşmiş, ihbarı yapıyor. İkincisi, parti adım adım izleniyor. Özellikle Güney Kürdistan'ın daha 1960'larda Türkiye'nin yürüncesine girmek için verdiği tavizler vardır. Tavizlerden biri de, yeni kurulan bu partiyi ve önderliğinin yazdığı mektubu TC'ye bildirme, en son Albayla çatışması, sanırım şahadetinden az öncedir.

Serhat Bucak: On gün öncesine dayanır.

-On gün önce mi? Daha iyi anlaşılıyor. Albay, kişiliği değerlendiriyor. Onun kişiliğini tüm yönleriyle kavriyor. Cesaretlidir, öyle şantaj ve ürkütmeyle boyun eğdirilecek bir kişilik değildir sanırım. Bu saptama çok önemlidir. Eğer öyle değilse, geriye bir kompo kalıyor. Komployu nasıl yapacaksın? Bir arazi davası, bir kan davası süsü vereceksin ki, TC bu işten temiz çıksın. Bedirxan Beyi Yezdan Şer ile, Alişer'i Rayber ile, Şeyh Sait'i Kasım ile kontrol altına aldırır. Faik Bucak'ı da kendi aşireti içerisinde ve bilgilendirme çerçevesinde öyle yapar.

Serhat Bucak: Kendi aşireti içerisinde olanlar piyon.

-Komploya göstermelik olarak girenler onlar oluyor.

Serhat Bucak: Onlar değil, Başkanım, özel bir tim. Aşiretten de yardım görüyor tabii.

-Fakat tetiği çekenler, maşa olanlar aşiretten olanlar değil, kullanılanlar var. Bu kesin. Aslında sonuç olarak şu değerlendirmeye gitmek gerekir. Ben kendi mücadele tarihimden de iyi biliyorum. Faik Bucak'ın kişiliğini radikal, yurtsever bir kişilik olarak değerlendirmek gerekiyor. Daha sonraki KDP yöneticilerinin uzlaşıcılığının çok çok ötesinde, TC'nin Kemalist dayatmalarının karşısında -ki, ben buna reformist burjuva milliyetçiliğini de dahil edeceğim, onların da ötesinde- radikal bir Kürtlüğe açık oluyor. Bunu TC kesinlikle tespit ediyor. Faik Bucak'ın Kürtlüğünün tehlikeli bir Kürtlük olduğunu tespit etmiştir. Yasalar içerisine hap-solmuş bir kişi değil; yasaların dışına çıkarak radikal atılımlar yapıyor. Komplo için bu yeterlidir. Gerisi basit bir planlamadır.

Onu size şöyle izah edeyim: Mustafa Suphi'ler nasıl katledildi? İşte o Laz Osman, kaptandır, bireysel bir kişidir. M. Kemal'le de ilişkisi yoktur. Fakat tarih bunu çok açık gösteriyor ki, emir Ankara'dan gelmiştir. Hatta daha sonra sanki karşıymışlar gibi Laz Osman'ı de temizlerler. M. Kemal'in yakın arkadaşlarına yönelik de tasfiye hareketi vardır. İzmir Suikastı dolayısıyla Kazım Karabekir bile içeri alındı. İdamdan, İsmet Paşanın gayretiyle kurtuldu. Bütün bunlar göz önüne getirildiğinde TC deneyimlidir, komploları planlar; önemli bir isyan kişiliği söz konusu oldu mu, kesinlikle yakınına kendi adamlarını yerleştirir. Benim bundan hiç kuşku yok.

PKK deneyimi var. PKK-MİT ilişkisi adı altında Uğur Mumcu'nun ömrünün bitirmeye yetmediği kitap var. O kitabın yayınlanmasını çok isterdim. Bize de bu temelde bir yaklaşım gösterilirdi. Fakat benim en büyük marifetim, hepinize bunu önemle vurgulayacağım, bu konuda biraz usta olmamdı. Bana da daha parti kurulmadan önce yaklaşım gösterip etkisiz hale getirmek, saptırmak, bu da olmazsa tasfiye etmek tutumu hiç eksik olmadı. Bu kişiliklerin tasfiye edilmesinde özel savaşın nasıl yöntemlere sahip olduğunu size uzun uzun anlatacağım. Fakat çok iyi anlıyorum, mücadele deneyimini çok iyi yaşadığım için bunları belirtmekle görevliyim. Daha sonrası da çok önemlidir. Onu da sizden dinleyerek öğrenmeye çalışacağım. KDP ilk şehidini verdiği zaman, onun ardılları o şehidin mirasına layıkıyla sahip çıkmazlarsa, ideolojik ve siyasi anlamını geliştirerek daha iyi bir teorik çerçeveye ve daha iyi mücadele biçimlerine kavuşturamazlarsa, yani devrimci bir mücadeleyi geliştirmede yetersizlik ideolojik-politik düzeyde ise, onu giderme biçiminde bir cevap vermemişlerse, o örgüt saptırılır. KDP deneyiminin de biraz saplantıya girmesi, her ne kadar Sait'ler radikal bir biçimde biraz yürütmek istiyorlarsa da, onların da vurdurulması ve giderek sağa sapsakla kalınmayarak işbirlikçi bir yapıya dönüştürülmesi, çok dikkatle izlenmesi gereken tarihi bir deneyimdir.

Ben size PKK deneyimini anlatarak bunu izah etmeye çalışacağım. Fakat çok değerli yurtsever Faik Bucak'ın ciddi bir deneyim olmadan buna cesaret etmesi ve kişi olarak cesaretine güvenerek ortaya atılması, dediğim gibi komploya getirilmesinde temel

neden teşkil ediyor. Faik Bucak arkadaşları tarafından güçlü izlenmiyor, çok güçlü ve radikal bir biçimde temsili yapılmıyor. Ona bağlı olanlar, daha sonra bir kez daha komploya kurban gidiyor. Sonuç olarak, her Kürt hareketinin başına gelen kendi zıddına dönüşme KDP deneyiminde de gerçekleşiyor.

Şuna değinmek istiyorum: Kürdistan tarihinde her başkaldırıda, isyan olaylarında ve örgütlenmelerde yabancı güçlerin, özellikle Türk egemenlik sisteminin dayattığı bir ilke vardır. Kendi deyişleriyle, biraz da kendilerine yaraşır biçimde, iti ite kıldırma gibi bir tabir icat etmişlerdir. Bununla yapmak istedikleri, Kürd'ü Kürd'e kıldırmadır. Bunun bütün plan ve programlarını geliştirirler. Bu oyun çok oynanmıştır. Daha kapsamlı ele alınır, bu olayda da buna benzer bir planla birlikte bu büyük komplonun ardındaki tasfiyecilik görülebilir. Egemenler örgütü amacı dışında ve hatta kendi çıkarları doğrultusunda çalıştırma konumuna erişmişlerdir.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta şudur: Bize dayatılan komploları da bazen gerçekçi değerlendiremiyor, hatta onun planları çerçevesinde hareket etmekten kendimizi kurtaramıyoruz. Çok sayıda yurtsever uzun yıllar güdümlenmiş ve kendi kişiliklerinde bile son tahlilde düşmana hizmet götüren tutumlara son vermeyi başaramamışlardır. Böylesine bir ölüm ve şahadet olayı diyeyim. Ama ne yazık ki şahadet nedir, anısından ne anlaşılmalıdır, geçmişte bunu görmedik. Ben bu görevi, kendi öz görevim olarak görüyorum ve gereklerini yerine getirmeye çalışıyorum.

Diğer her iki Sait için de benzer değerlendirmeler yapma ihtiyacı var. Onların anısını sürdürmek isteyenlerin de doğru sonuçlar çıkarmalarını isterdim. Uzun süre bunu bekledim. Bu vesileyle üzerimize düşeni yerine getirmeye çalışacağız. Bu görevimizi yerine getirirken, başta yüzü aşkın Güney savaşımı şehidinin anısına bağlılığın gereğinin de bu olduğunu biliyoruz. Bu savaşta şahadete ulaşanlar, Kuzey'de Türk özel savaş timleri, Güney'de ise işbirlikçilerin kuşatması altında kahramanlık gösterirken, tarihi komplolar karşısında nasıl direniş gösterileceğini, oyunların nasıl bozulacağını ve şehitlerin anısına nasıl sahip çıkılacağını ortaya koymuşlardır. Bu büyük direnişin en büyük gerekçelerinden birisi de budur ve bu anlamda da büyük bir başarı teşkil etmektedir.

Biraz daha genelştirirsek, 1965'te kurulan KDP, kuruluşunun üzerinden daha bir yıl geçmeden kompo ve tasfiyecilik sürecini yaşıyor. Faik Bucak çağdaş bir milliyetçilik veya bir yurtseverliğin gereklerine göre bir gelişme içindedir. O dönemin Kürdistan'ı, Siverek gerçeği, Kürt yurtseverliğinin canlı ve gelişmeye açık yörelerinden biridir. Urfa somutunda hızlı kapitalistleşme vardır; toprakta çözülüş, kentleşme ve bu temelde sınıflaşma ve aydınlanma olayı gelişiyor. Kısaca ilkel milliyetçiliğin bir basamak ilerisinde sosyoekonomik gelişme olayı yaşanıyor. Unutmayalım ki, bu yıllar reel sosyalizmin emperyalizmle dengiyi sağladığı ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin muazzam zaferlerine tanık olduğu yıllardır. Faik Bucak'ın bunlardan etkilenmemesi mümkün değildir. Ayrıca aydın olması bunlardan çok rahat etkileneceğini gösteriyor. Urfa'da toprakta benzer bir çözülüş ve yeni sosyal gelişmeler var. Bunun da objektif etkisinin olmaması düşünülemez. Güney'de Barzani hareketi var. Bundan da etkilenmemesi mümkün değildir.

Bütün bu veriler onun devrimci, demokrat ve yurtsever olarak değerlendirilebileceğini ortaya koymaktadır. Fakat her ne kadar ortam böylesine uygunluk arz ediyorsa da, Kuzey Kürdistan'da Kemalizm'in müthiş tahribatı, Kürtlük adına ne varsa silip süpürmesi, gerçekten bir beton kalıbı gibi gerçeğimizi mezara gönderme iddiasında olması için bir diğer yanındır. Bu aynı zamanda o dönem aydını ve devrimcisinin ne kadar zorlanacağını gösteriyor. Sübjektif düzey, yani kendiliğinden yurtseverlik ilgisi ve örgütlenmesi adeta ateşte kavrulurcasına yakılmıştır. Özel savaş en ufak bir Kürt gelişmesini rahmetle andığımız Musa Anter'in kişiliğine yöneldiği gibi en acımasız bir takip altında tutabilmektedir. Yine en ufak bir kıpırdanışı, 49'lar olayında görüldüğü gibi nefes alamaz duruma getirmektedir. Hatta kendileri için potansiyel tehlike teşkil eden Kürt tiplerini, 27 Mayıs sonrasında görüldüğü gibi alıp Batıya sürebilmektedir. Yine onun daha ilerisini teşkil eden KDP deneyimini komployla sonuçlandırabilmektedir.

Çıkarılması gereken sonuç açıktır: Bu dönemde rejim en küçük bir gelişmeyi bile son derece şoven bir tarzda ortalığı kasıp kavurmakla cevaplandırıyor. Çıkışın yürekliliğini bu anlamda ortaya koymak gerekiyor. Zayıflığı aynı zamanda bu objektif nedenlere de bağlamak gerekir. Silahlı mücadeleyi bir yana bırakalım, siyasi bir gösterinin bile idamla eş anlamlı olduğu bir dönemde bir mücadelenin geliştirilip taktik bir adım olarak gündemleştirilmesinin ölümle cezalandırılacağı açıktır. Örgütlenme özgürlüğü şurada kalsın, bir örgütlenme teşebbüsünün bile anında izlenip komplolarla tasfiye edileceği açıktır. Dolayısıyla Kürt aydını örgütsüz ve cesaretsiz bırakılıyor. Çabalar bu anlamda bireysel olmaktan kurtulamıyor.

Dolayısıyla dönemin koşulları ile değerlendirirsek, Faik Bucak önderliği cesaretli oldu. Ama güçlü bir örgütsel tabana dayanamayacağı, hızlı örgütlenemeyeceği ve devrimci taktiklere kavuşmasının zor olacağı anlaşılıyor. Zaten daha sonra üstünün hızla küllendirilmesi de bu objektif gerçekliklerle yakından bağlantılıdır. Öyle ki, kompo yapılıyor, işi tüm yönleriyle kavrayamıyorlar. Bunu sürdürmesi gerekenler olup bitenlere gerekli anlamı verememişlerdir sanırım. Nitekim daha sonra komplonun daha derin yaşanması da bunu gösterir. Bu anlamda eğer radikal devrimci ve yurtsever bir örgüt olabilse ve örgütlenme şansını yakalayabilseydi, bizim on yıl sonra tekrarlamaya ve yakalamaya çalıştığımız sürecin başlangıcı olabilirdi. Bu nedenle çıkışını anlamlı buluyoruz. Yani kim çıkarsa çıksın, bu dönemde biraz böyle çıkacaktı. Biraz talih, biraz tesadüfler, daha çok da iddialı ve planlı olmak, özellikle örgütlenme olayında doğru adımlar atmaya bilmek, bu dönemden sağ çıkmanın temel gereği oluyor.

En büyük tehlike de şurada: Çıkış ne kadar yiğitçe olursa olsun, önemli olan, başına getirilecek komploya veya sindirerek satın alınıp saptırılmaya karşı kendisini korumasını bilmektir. Burada bu olay bence önemlidir. Bir şahadet olayından ziyade, bir atılımın başına ne getirilmek istendi? Boyutlandırılırsa anlamı daha iyi ortaya çıkar.

KDP deneyimi yaklaşık otuz yıldır Kürdistan'ın en büyük parçasında çağdaş yurtseverliği amaç gündemleştirmek şurada kalsın, boşa çıkarmanın en büyük tasfiye örgütü olma rolünü üstlenmiştir. Kürt yurtseverlerinin toplandığını sandığımız bir yerde, şimdi anlaşılıyor ki, bu örgütlenme MİT Bölge Müsteşarlığının kullandığı bir alet durumuna getirilmiştir. Son Güney Savaşında KDP'nin gelişmiş bir korucular örgütü olduğunu gördük. Karşımızda savaşan artıklar yarı Hizbullah, yarı KDP, yarı korucu biçiminde hareket ediyorlar. Bu, sömürgeciliğin genel bir Kürdistan yasasıdır. Sadece öldürmekle kalmıyor, bir de "Tükürdüğünü sana yalattırım" diyor. Eğer Kürtlük için bir adım atmışsan, "Bunu Kürtlük adına çok kötü bir biçimde kullandırtırım" diyor. Bu konuda meşhurdur.

Yine A. Cevdet'ler, **M. Şükrü Sekban**'lar var; önce Kürtçü, sonra bir numaralı Türkçü oluyorlar. Kürtlük adına atılan adımları tasfiye etmekle kalmıyor, mirasını kendi özüne karşı en kötü tarzda kullandırtıyorlar. Bunu çok iyi görmek gerekir. Kürtlük adına bir adım atılmıştır. Ama KDP'nin otuz yıllık deneyimine bakıyorsunuz, Kürtlüğe en büyük darbenin bu kanal içinden vurulmaya çalışıldığını görüyorsunuz. Özenle vurguluyorum: Bir kişi komployla şehit edilirken, onun bütün mirası reformizme ve tasfiyecili-

ğe kanalize edilip kötüye kullanılıyor. Bunu mutlaka iyi görmemiz gerekiyor. Tekrar vurguluyorum: Bazıları dürüst de kalsa, onlar da vurdumduymazlığa götürülüyor. Giderek daha fazla sağa, daha fazla tasfiyeye, daha fazla ihanete yatırılıyor. Bir avuç çıkarıcıya, kişisel çıkarlarını oldukça geliştirmesinin hizmetini sunuyorlar. Diğer yandan o kadar yurtsever kanı, o kadar mazlumun ahı ve işkencesi unutuluyor. Sömürgecilerin Kürt işbirlikçileri, hem de Kürtçülük maskesi altında karşımıza çıkar ve biz de şaşırıp kalırız; işte bu olayda da durum bu oluyor.

Bunu da daha sonraki tarihi gelişim içerisinde daha iyi ele alabiliriz. Özellikle KDP'nin geçirdiği aşamalar vardır. 1970-'80 sonralarını ele alarak anlam verebiliriz. Sanırım siz sonrasını anlatmak isteyecektiniz. yine '70'leri bu temelde bağlayacaktınız. Ben kısa bilgilerinizi dinliyorum.

Serhat Bucak: Sizin de belirttiğiniz gibi, PKK'nin en büyük özelliği, kendi devrimci mirasına sahip çıkmasıdır. Haki Karer'in şahadetinden sonra komploculuğa gerekli darbeyi vurmamış olsaydı, PKK bugün bu konumda olamazdı.

-Çok önemli ve doğru bir tespit.

Serhat Bucak: T-KDP'nin mirasını takip edenlerin merkezinde olanların en büyük açmazı buradan kaynaklanıyor. Partinin Genel Başkanı şehit ediliyor; şahadette en önemli rolü oynayan kişi uzun yıllar yaşadı, eceliyle öldü. Faik Bucak'ın ölümünden sonra şu söylendi: "Gerçekten çok güçlü bir örgüt ve militanınız varsa, Albay Sami Tümerkan cezalandırılmalıdır. Ancak bu temel üzerinde mirasa sahip çıkılır ve bu temel üzerinde parti güçlenir. Eğer bunu yapamıyorsanız, bırakın başka yolları deneyelim." Hep bunun önu kesilerek, "Sabredin" denildi. Liceli Fehmi Bey ölümünden önce, "Partiyi ne yaptınız?" diye soruyor. KDP yöneticileri yanıtıyor, "Arkadaşımız Zınar'ın ölümünden sonra sarsıntıyı atlattık. Parti iyi gidiyor, gözünüz arkada kalmam" diyorlar. Liceli Fehmi Bilal huzur içerisinde ölüyor.

1968 yılında T-KDP'ne yönelik operasyon var. Sait Elçi ve 12 arkadaşı T-KDP'ni kurma suçlamasıyla tutuklanıyor. Partinin Tüzüğü ele geçiyor. Antalya Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanıyor ve politik düzeyi yüksek savunmalar yapıyorlar. Kürt halkının da kendi kaderini tayin etmesi gerektiğini, örgütlenmelerini gerçekleştirmek istemelerinin tabii hakları olduğunu savunuyorlar. T-KDP'nin siyasi yaşamındaki en önemli olaylardan biri burada gerçekleşiyor. Sait Kırmızıtoprak, 49'lar davasından tahliye edildikten sonra bir grup Kürt aydını gibi Kürt halkının kurtuluşunu Türkiye'nin sosyalist olmasında görüyor. Bir müddet TİP'de çalışıyor. **Yön** dergisinde gayet düzeyli yazıları çıkıyor. Isparta'ya yerleşiyor. Sait Elçi ve arkadaşları Antalya'da tutuklu olduğu dönemlerde Isparta-Antalya arasında mekik dokuyorlar. T-KDP'lilerin ihtiyaçlarını karşılıyor, mahkemelerini izliyor ve etkileniyorlar.

-Sait Elçi Antalya'da mıydı?

Serhat Bucak: Antalya'da cezaevinde tutukluymuştu. 1969 yılında Sait Elçi ve arkadaşları tahliye ediliyorlar. Yine bu dönemlerde konuştukları gibi Sait Kırmızıtoprak eşine ve çocuklarına İstanbul'da ev alıyor, ihtiyaçlarını temin ediyor. Üniversite çevresindeki yurtsever Kürt öğrencileri ile temaslarını kurduktan sonra, **Hikmet Buluttekin (Çeko)** ve **Hasan Yıkılmış (Brusk)** ile birlikte T-KDP kanalıyla Kuzey Irak'a geçiyor. Kuzey Irak'a geçtikten sonra, otonomi anlaşmasına kadar cephede savaşıyor ve fiilen doktorluk yapıyor. Çok çalışkan, müthiş ikna kabiliyetine sahip ve kitle içerisinde sevilen bir insan. **Irak Baas İrkçılığı ve Kürt Halk Hareketi** ismiyle bir kitap yazıyor. Komal Yayınevi bu kitabı 1975 yılında yayınladı. Marksizm'i bilen, ona açık bir insan olarak, kitapta yaptığı bir takım yanlış tespitler vardı. Örneğin Barzani'yi Kürdistan'ın Ho Chi Minh'i ve Mao'su olarak gösteriyordu. Çiyayê Metina Savaşını anlatırken, İsa Suvar'ı göklere çıkarıyordu. Öyle ki, İsa Suvar 1975 yılında peşmergeler tarafından linç edilerek öldürüldü. Bunların hepsi yanlış tespitlerdi. Bu tespitler ayrı bir kitap ve araştırma konusudur.

Bu kitabı yazdıktan sonra, kendisine İsa Suvar'ın komutanı olduğu Zaxo'da bir karargah veriliyor. İsa Suvar ile çok sıkı ilişkileri var. Hatta İsa Suvar'ın komutasındaki peşmergelerin desteğinde Türkiye'de silahlı mücadele başlatmak istemektedir. Dr. Şiwan buradan sık sık Kuzey Kürdistan'a girip çıkar, yeni bir parti kurar, partisinin ismi PDK a Türkiye'dir. O zamanki DDKO'lar içerisinde örgütlenen Melle A. Kerim Ceylan ve Muhterem Biçimli gibi kişilikleri örgütler. Ben o dönemlerde Diyarbakır'a geldim. Sait Elçi'nin evindeydim, konuşuyorduk. Hiç unutmam, kendisine aynen "Sait ağabey, Dr. Şiwan parti kanalıyla Irak'a gitti. Orada ne yapıyor, ne ediyor, haberiniz var mı? Yeni parti kurma çalışmaları varmış, geçmişteki durum da ortada" dedim. Hemen sözümü kesti; hiç unutmam, hiddetlenerek işaret parmağını havaya kaldırdı ve bana "Türkiye Kürdistan'ında bugüne kadar iki ihtilalcı yetişti. Biri hatırasına ömrünün sonuna kadar bağlı kalacağım Faik ağabeydir, o şimdi madden yok. İkincisi de Sait Kırmızıtoprak'tır" dedi. Ben tepkisine hiç ses çıkarmadım; o zaman ben yanılıyorum dedim.

Aradan bir müddet geçti. Dr. Şiwan partisini kurmuştu, çok yoğun bir biçimde örgütlenmeye çalışıyordu. Türkiye'den kafiler halinde insanları karargâhına çalışmalarını izlemeye davet ediyordu. Örgütlediği insanlardan biri de daha sonra PKK saflarında çalıştı ve şehit düştü. Dr. Şiwan'ın ismi ve örgütü giderek güçlenmeye başlıyordu. Bu gelişmelerden Güney'in haberdar olmaması mümkün değil. Çünkü Barzani aşiretinden ve askeri alanda sağ kolu olan İsa Suvar aynı zamanda Doktor'un çok yakınıydı, ilişkileri en üst düzeydeydi. Bu arada 12 Mart geldi. Mayıs ayının sonlarıydı. Sait Elçi'lere gittim. Akşam yine konuştuk, Dr. Şiwan'a müthiş kırgındı; "Verdiği sözü tutmadı, yanlış şeyler yapıyor. İki parti olmaz, partilerin birleşmesi gerekir. Kendisi ile konuşacağım" diyordu.

-'Birleştirmek lazım' diyor muydu?

Serhat Bucak: Elbette öyle diyordu. 'Halkın tek bir partiye kanalize olması gerekiyor. İki partinin olması Kürt halkının yararına değildir' diyordu.

-İki parti arasında ne fark vardı?

Serhat Bucak: Çok fark vardı. Merkezi kadroları ayrıydı. Gerçi Sait Elçi grubundaki merkezden iki kişi Dr. Şiwan'la da ilişki kurmuştu, ama ayrı yapıydılar. Dr. Şiwan'ın partisinin tüzüğünde şöyle bir madde vardı: "T-PDK, Marksizm-Leninizm öğretisinden faydalanır." Diğer partide böyle bir hüküm yoktu. Dr. Şiwan'ın partisi sola daha açıktı. Sait Elçi beni yolcu ettikten sonra, kendisinin de bir iki güne kadar gideceğini söyledi. Nusaybinli, partili kurye Mehmedê Bego ile birlikte Suriye'ye geliyor. On beş gün Suriye'de kalıyor. Bütün bunları bu gezimde Sait Elçi'nin misafiri kaldığı insanlardan öğrendim. Kendisine Irak'a gitmemesini söylüyorlar, bir komplonun olabileceğini kendisine hissettiriyorlar. Ama bütün bunlara rağmen, Sait Elçi Irak'a geçmek istiyor. Zaxo'ya geldiğinde kendisini Dr. Şiwan karşılıyor. Karargahta üç gün kalıyor. Ne konuştuklarını, neler tartıştıklarını bilemiyoruz. O dönemde karargahta sorumlu olup da hayatta olanlar tek kelime konuşmuyorlar, geçmiş miraslarına sahip çıkmıyorlar. Sait

Elçi'nin nasıl öldürüldüğü, Dr. Şiwan'ın nasıl yargılandığı, neler konuştuğu konusunda yirmi bir yıldır tek kelime bile konuşuyorlar.

-Bu tartışma ne olabilir?

Serhat Bucak: Sanıyorum Dr. Şiwan Kuzey Kürdistan'a yönelik bir silahlı mücadele başlatmak istiyordu. Sait Elçi de bunun zemininin olmadığını söylüyormuş. Ama kesin değil.

-Özü budur yani. Silahlı hareket başlatmak istiyor.

Serhat Bucak: Silahlı hareket başlatmak istiyormuş. Yine demin bahsettiğim arkadaşın evinde uzun müddet kaldım. O bana anlattı. Dr. Şiwan yakın bir zamanda Türkiye'de silahlı hareket başlatmak istiyormuş. "Ben İsa Suwar'ı yanıma almışım, benim elimde üç bin peşmerge var" diyormuş. Eklediği bir şey daha varmış: "Türkiye'de güçlü bir Kürt hareketi olmayınca, Güney'deki hareket de her zaman sabote olabilir. Onun için mutlaka Kürdistan'ın büyük parçasında güçlü bir hareketi oturtmamız lazım" diyormuş. Sanırım bu temelde aralarında bir çelişki vardı. Sait Elçi Diyarbakır'daki konuşmamızda Dr. Şiwan için "Bazı konularda çok aceleci davranıyor" dedi. "Irak'taki özerklik anlaşmasının neticelenmesine kadar hazırlık yapmamız gerekiyor" diyordu.

Dr. Şiwan, Sait Elçi'yi karargâh mıntikasında hapse kapatır. Başına nöbetçi olarak, Siirtli eski eşkiya **Tilki Selim**'i koyar. Sait Elçi, Tilki Selim'den Esat Xoşevi'ye gidip kendisinin geldiğini ve Zaxo'da olduğunu bildirmesini ister. Tilki Selim, Dr. Şiwan'dan çekindiğinden bu haberi veremez. Üç gün sonra Sait Elçi ve Mehmedê Bego kurşuna dizilir. İnfaz sırasında Dr. Şiwan, Çeko, Brusk birlikteler. Sait Elçi son olarak Dr. Şiwan'a "Madem ki beni öldüreceksin, gözlerimi bağlama, beni de sen öldür, bari senin elinden öleyim" der. Bu arada cesetleri kayalıkların altına saklarlar. İnfazdan sonra **Dervişê Sado** Irak'a gelir, Zaxo'ya gelir, Zaxo'ya uğramadan Esat Xoşevi'ye ulaşır. Sait Elçi'yi sorar. O da gelmediğini, kendilerinin de onu beklediğini söyler. Esat Xoşevi, Sait Kırmızıtoprak'ı bir hastamız var bahanesiyle karargahına çağırır. Burada Dr. Şiwan, Xoşevi'ye Sait Elçi ve Mehmedê Bego'yu öldürdüklerini söyler. Bunun üzerine Dr. Şiwan ve arkadaşları enterne edilir. Ondan sonra Dr. Şiwan, Çeko ve Brusk'un yargılanması yapılır. Dr. Şiwan'ın ifâde bantları varmış. Fakat sorgulama bugüne kadar açığa çıkarılmadı. Sorgulamayı ne KDP ne de Dr. Şiwan'ın arkadaşları açığa çıkardı. Bunun ortaya çıkarılması gerekirdi. Sait Elçi neden öldürüldü? Dr. Şiwan ile Sait Elçi niçin birbirlerini tasfiye edecek kadar birbirlerine düşman oldular? Bunun açıklanması gerekir.

-Şimdi bu işlerde olağanüstü oynayanlar, bu işin ortaya çıkarılmasını elbette istemeyeceklerdir. Muhtemelen Sait Kırmızıtoprak bu bantlarda ne konuşmuş olabilir?

Serhat Bucak: Bu bantlarda Sait Elçi olayını anlatmış. Benim kanaatime göre bunu bana anlatan kanat, süreç içerisinde inanırlılığını yitirmiş oluyor. Çünkü infazdan sonraki gelişim süreci ile ilgili bir takım gerçekleri öğrendim.

-Bir takım gerçekler var.

Serhat Bucak: Yani buraya geldiğim zaman öğrendiğim şeyler var. Dr. Şiwan'ın yargılanması sırasında Dervişê Sado tekrar Suriye'ye geliyor ve kendisi Ayndiwer köyünde kırk beş gün gözetim altında tutuluyor.

-Kim bırakıyor?

Serhat Bucak: Suriye-KDP'nin o zamanki sekreteri Diham Miro.

-Diham Miro'nun evinde mi misafir kalıyor?

Serhat Bucak: Hayır, Başkanım. Diham Miro kendisini alıp Ayndiwer köyüne getiriyor. Çok ilginçtir, evin sahibine şunu söylüyor: "Derviş Soda Beyrut'a gidip bir takım yerlerle temasta bulunmuş. Biz bunun bazı durumlarından şüpheleniyoruz. Bu adamı izleyeceksin, yanına kim gidip geliyor öğreneceksin." Kırk beş gün Derviş bu köyde kalıyor. Yanına sadece Türkiye'den ... geliyor. Kırk beş gün sonra Diham Miro gelip kendisini alıyor. Derviş, bilahare Türkiye'ye dönüyor. Nasıl dönebildiğini siz birçok çözümlenizde belirtmişsiniz.

-Kısaca 1972'de T-KDP MİT'in denetimi altına giriyor. Şimdi peki sizce Sait Kırmızıtoprak, İsa Suwar'ın komutası altında kampı geliştirirken ve Sait Elçi de böyle tasfiye edilirken, İsa Suwar'ın gelişmelerden hiç haberi yok mudur?

Serhat Bucak: Nasıl olacak?

-Mutlaka vardır.

Serhat Bucak: Mutlaka vardır. İsa Suwar Barzani aşiretindedir. Zaxo'nun askeri sorumlusudur. Kendisinin haberi olmadan Zaxo üzerinden kuş bile uçmaz. İsa Suwar'ın çok önemli bir özelliğinden bahsettiler. Okuması yazması yokmuş. Bir gün Suriye-KDP'den bir yetkili Barzani'ye mektup götürüyor. Zaxo'dan Gilala'ya gitmek için İsa Suwar'dan kâğıt alması gerekiyor. Daha önce İsa ile aralarında bir tartışma geçmiş. İsa Suwar mektubun kendisine verilmesini istiyor. Gelen sorumlunun da hemen Suriye'ye dönmesini istiyor. Suriye-KDP yetkilisi merkezden emir aldığını, mektubun kendisi tarafından bizzat Barzani'ye iletilmesi gerektiğini söylüyor. Bunun üzerine İsa tabancasını çekiyor, mektubun kendisine verilmesini istiyor. Bunun üzerine Suriye-KDP yetkilisi, "Bak, ben de Kürd'üm, benim de silahım var. Şimdi bana silah çekiyorsun, kim bilir, yarın Kürdistan kurulursa ne yaparsın" diyor. İsa bir adamını çağırıyor, bu adamı vasıtasıyla Gilala'ya mektup yazdırıyor. Arkadaş sorduğunda, İsa Suwar'ın okuma yazma bilmediğini öğreniyor.

-Sait Elçi bir örgütlenme geliştiriyor. Bu örgütlenme silahlı mücadeleyi de gündemine getiriyor. Ben de hatırlıyorum, böyle bir niyeti çok belirgin. Bu tarihte otonomi anlaşması yapılıyor. Otonominin neticelerinin uygulanmasını bekliyorlar. 1972'lerde tahminimce ABD ile de ilişkiler geliştiriliyor. Sait Elçi'nin kişiliğini yakından tanıyoruz.

Serhat Bucak: Çok yakından tanıyorum.

-Yurtseverdir, korkunç derecede yurtseverdir, uyumludur, kariyerist değil.

Serhat Bucak: Yurtseverdir. 1959'da, 49'lar davasında yargılandığı sırada hücrelerinde kan kusuyor; arkadaşlarının moralini bozmamak için elleriyle kanını temizliyor. Hastaneye gitmeyi reddediyor. Sorgularda çok ateşli savunmalar yapıyor. Özellikle 49'lar ve Antalya'daki T-KDP davasında hiçbir kişisel ve ailesel kaygısı olmayan bir insandı. Türkiye'den ayrıldığında evinde bir aylık iâşesi bile yoktu. Hiç unutmam, yırtık bir terliği vardı, akşamları kendi eliyle diker ve giyerdi. Çocuklarından söz edildi mi, hanımına hep şunu derdi: "Sekiz milyon Kürt çocuğu var, benim çocuklarım da onlardan birileri olsunlar." Hiçbir biçimde kariyerist tutumu yoktu.

-Sait Elçi, Kırmızıtoprak için "Faik Bucak'tan sonra Kuzey Kürdistan'ın yetiştirdiği en büyük ihtilalcidir" diyor. Bu kadar seviyor. Bunu söylediğinde tarih ne zamandır?

Serhat Bucak: Ölümünden altı-yedi ay önce.

-Sait Kırmızıtoprak tarafından öldürüleceği aklının köşesinden bile geçmezdi. Kanaatinin böyle kısa bir sürede değişmesi mümkün değil. Bu değerlendirmelerin sahibi bir kişi, aklının köşesinden bile geçse tedbirsizlik yapmaz. Şurası anlaşılıyor: T-KDP'nin Genel Başkanı Sait Elçi'dir; belli bir örgütlenmesi vardır. Yeni bir örgütlenmenin geliştiğini duyuyor. Bunun anlamsızlığını belirtmek için gidiyor, örgütlerin birleşmesini istiyor sanırım. Silahlı mücadeleye karşı değil, fakat daha çok hazırlık yapılmasını öneriyor. Faik Bucak'ın anısına bağlı.

Serhat Bucak: Sait Elçi, Faik Bucak'ın anısına sonuna kadar bağlı. Bir yerde bu bağlılık kendisini ölüme götürdü. Dr. Şiwan "Partinizi feshedip bize katılın" diyormuş. Sait Elçi de "Bu partiyi bize birileri hatıra bıraktı, bunu yapamayız. Onun hatırasını yaşatmalıyız" diyormuş. Son görüşmemizde bunu bana da söyledi. Ben de kendisine "Bu önemli değil, önemli olan halkımızın birlik ve beraberliğinin sürmesidir" demiştim. Çok iyi hatırlıyorum.

-Sait Elçi Kürtlük olayına oldukça bağlı. Ciddi bir işbirlikçiliğe yönelme ve sağa saptırma gibi girişimleri yok. Sait Elçi ve Sait Kırmızıtoprak, bir örgütlenmede birbirlerine bu kadar güvenen iki arkadaştır. Birisi Antalya'da diğerine hizmet etmiş, diğeri onun için "Kürdistan'ın yetiştirdiği iki ihtilalciden biri" diyor. Dr. Şiwan onun kanalıyla Güney'e gitmiş; sonra da Zaxo'ya dayalı yeni bir örgütlenmeyi gerçekleştiriyor. Sait Elçi sorunu aralarında kardeşçe halletmek için Zaxo'ya geçiyor. Birdenbire araları bozuluyor ve kısa süre içerisinde Dr. Şiwan diğer Sait'i İsa Suwar'a infaz ettiriyor. Şimdi ortaya çıkan şudur: Sait Elçi'nin ortaya çıkan ciddi bir suçu yok. İsteği "Örgütü birleştirelim, daha derli toplu bir mücadeleyi geliştirelim" oluyor. Böyle olunca Sait Kırmızıtoprak ile fazla çelişkinin olmaması gerekiyor. Bu kadar birbirini tamamlayan iki kişinin birdenbire birbirlerini tasfiye edecek düzeye gelmeleri akla uygun değildir. Bütün bu veriler bunun böyle olmaması gerektiğini ortaya koyuyor. Öyleyse olan nedir?

İsa Suwar, Zaxo komutanıdır. Barzani'ye en yakın adamlardan birisidir. Askeri alanda Barzani'nin sağ kolu olduğu biliniyor. Zaxo komutanlığı, aynı zamanda Türkiye'ye yönelik bütün girişimlerin de sorumlusudur. KDP'nin Türkiye'ye yönelik girişimlerinin temsilciliğini de Zaxo bölgesi yapar. Dolayısıyla Dr. Şiwan'ın Zaxo'daki karargahta tutulması, Zaxo Merkez Komutanlığı temsilcisinin görevi dahilindedir. Zaxo komutanlığı Türkiye temsilciliğini hem oluşturur hem de denetler. Dolayısıyla Zaxo komutanlığının bilgisi ve denetimi olmadan kesinlikle bir adım bile atılamaz. O dönemin İsa Suwar'ının ne kadar önemli ve güçlü olduğunu göz önüne getirirsek ve verdiğimiz bir mektup olayı örneğinden yola çıkarsak, onun haberi olmadan kuş bile uçurtulamaz. Bir mektubu okumayı böylesine dayatan bir kişinin, Dr. Şiwan'ın böylesine bir örgüt kurmasından haberdar olmaması ve "Silahlı savaşı hemen başlatacağız" yargısını öğrenmemesi düşünülemez.

Peki, bu böyleyken, Sait Elçi birdenbire nasıl pasifist oldu, nasıl hizipçi oldu ve dolayısıyla ölümü hakketti? Doğrudur, ben de şimdi biraz üzerinde yoğunca durmaya çalışıyorum. Olay ancak basit bir komplo mantığı ile izah edilebilir. Geçmiş verilere bakıyorsanız, bu iki insanın asla birbirini tasfiye etmemesi lazım, aksine güç vermesi gerektiği açık.

Ulusal Kurtuluş Mücadelelerine Karşı Her Zaman İşbirlikçi Bir Örgüt Geliştirilir

Biraz da uluslararası çapta bazı verileri sunalım. ABD, birçok ulusal kurtuluş mücadelesinin bünyesine enjekte ettiği "Solu temizleyin, sizi destekleriz" politikasını FKÖ'de Yaser Arafat ile yürütür. Dünyanın birçok yöresindeki ulusal kurtuluş mücadelesinde devrimci, yurtsever ve anti-empyralist akıma karşı işbirlikçi bir örgüt geliştirir. Bu politika olmasaydı, FNLA Angola'da iktidar olmuştu. Emperyalizm FNLA'ya karşı UNİTA'yı savaştırır. Afganistan'da Gulbeddin Hikmetyar halen savaşıyor. Şunu demeye getiriyorum: Barzanilerin daha önce ABD ile ilişkilerini biliyoruz. Bunun belgeleri var. 1972'lerden itibaren Barzani'nin Jimmy Carter'a yazdığı mektuplar var. Yine CIA ajanlarının açığa çıkmış değerlendirmeleri var. Buna bir de Türkiye'yi ekleyelim. ABD uluslararası alanda ulusal kurtuluş hareketlerine işbirlikçi yaklaşımları dayatırken, bu yıllarda Kuzey Kürdistan'daki ulusal mücadelenin radikal özünün nasıl tasfiye edildiğini ortaya koyduk. Sait'lerin ikisi de dürüst, yurtsever ve radikal. Ayrıca Kırmızıtoprak sola açık, silahlı mücadeleyi gündemleştirme eğilimleri var. Türk özel harbinin bütün Kürt isyanlarına dayattığı faaliyeti bir kez daha göz önüne getirirsek, burada da "böl-yönet, birbirine karşı kullan" yöntemini kullandığı açıkça görülür. KDP'yi de boş bırakmayacağı açıktır. İki Sait, Güney hareketinden yararlanmak istiyorlar. Bu, çok sabit bir durumdur. Zaxo komutanlığının yukarıda açıkladığım konumu bugün halen devam etmektedir. Bizim büyük Çiyan Savaşımız Zaxo dolaylarında geçti. Öyle anlaşılıyor ki, Faik Bucak komplosunun daha gelişkin bir biçimiyle karşı karşıya bulunmaktayız.

Bahsettiğiniz İdris Barzani'nin, iki Sait'in gidiş tarzını Faik Bucak'ın gidiş tarzına benzetmesi hayli anlamlıdır. Türk MİT'i yine devrede, Sait'lerin peşindedir. Bahsettiğiniz iki tip de çok önemlidir. Derviş'in olayın hemen arkasından gelip Dr. Şiwan'ı görmesi benim için çok önemli. Bir MİT izlemesi var. Derviş Sado'nun daha sonra MİT Müsteşarı ile oturup KDP'yi araç olarak kullandırması, iki Sait'in ölümünden bağımsız değildir. Derviş Sado, aslında ikisinin de öldürüleceğini biliyor.

Ben de bir anımı anlatayım: 1971-72 yılları arasında **Ali Sincari** Zaxo sorumlusudur. Her iki Sait'in ölümünden sonra Barzani, Ali Sincari ve Derviş Sado birlikte otururlar. Derviş Sado'nun MİT Bölge Müsteşarı ile ilişkiye geçmesi karar altına alınır. Bu konuda Derviş yetkili kılınır ve Diyarbakır'a gönderilir. Diyarbakır'daki otelde oturup, MİT ile KDP arasında ilişkiyi geliştirmekle görevlendirilir. Dikkat edin, her iki Sait'in ölümünden sonra partinin genel başkanlığına getirilir; kendisine "Git, MİT'le ilişki sağla" denilir. Eğer bu böyle değilse, açıklama yapılmalıdır. Kim kiminle nerede oturup ne konuşmuşlar?

Neden böyle olabileceğini söyledim. Dünya genelinde ABD'nin ulusal kurtuluş hareketlerini tasfiye edip, yerine kendi işbirlikçilerini oturtmak gibi bir planı vardır. Güney Kürdistan'da böyle bir gelişme vardır. Barzani ile ilişkiye geçip diyalog sağlamıştır. Talabani'nin bazı itirazları vardır. Onların da süreç içerisinde tasfiye edildiğini biliyoruz. İran-KDP vardır. Bunlar da Irak'a geçip, Şaha karşı bir şeyler yapmak istiyorlar. Şahın talimatıyla bunların da tasfiye edildiklerini biliyoruz.

Size biraz da PKK Hareketinden bahsedeyim. Güney'deki önderlikle bizim aramızda ateşkes olsa da, çelişkilerimiz devam ediyor. Benim Kürdistan'da deneyimlerimden çıkardığım en iyi sonuçlardan birisi de bu ilkel oyuna gelmememdir. Güney'deki güçlerle ne ilişkiydim, ne karşıydım. 1980 başlarında ilişki geliştirilmesini biz de istedik. **Mehmet Karasungur Hoca**'yı tanır-sınız. Siverek Direnişine katılmış, ailenizin işbirlikçi kesimine karşı savaşıyordu. İlişki kurmak üzere KDP'nin yanına gidiyor. İlgincidir, onların yanında vuruluyor. Kendisi ilişki kurmak üzere gittikten kısa bir süre sonra, KDP ile YNK arasında çatışma çıkıyor. Bu çatışmada da vuruluyor. Yine son tahlilde çok planlı bir şekilde olmasa da, bu şahadet genelde bir komplo mantığının

sonucudur. Hangi taraf vurmuş olabilir diye araştırdığımızda, ikisi de birbirinin üzerine attı. YNK ile düşmanlığımız da körüklenmek istenmiş olabilir veya bilinçli olarak bu anlama gelmese bile, bu tip çatışmaların getireceği sonuç budur.

İlişkilerimiz vardı, bizi sürekli iç çatışmalara çekmek istiyorlardı. Kendi aralarındaki çelişkilerde, en önemlisi de Türkiye'ye karşı bir koz olarak "Yanımızda kalın" dediler. Tabii grubumuz **Lolan**'da üslenmişti. Türkiye ile ilişkileri de çok yoğundu. Yıl 1982'ydi. Karşılıklı ilişkilerde şunu da çok iyi biliyoruz: "Türkiye'ye silahlı mücadeleyi dayatmayacak, hele Hakkari-Botan bölgesinde eylem yapmayacaksınız, Türkiye ile dostluğumuz bakidir" denildi. 1985'de **Mesut Barzani**, "Kek, Botan'da eylem yapmasaydınız çok iyi olurdu" diyordu. Bunlar benim tanık olduğum hususlardır. Yani KDP önderliği ve onun Barzani temsili, Kürdistanlı güçlerin kesinlikle kendi denetiminde olmalarını ister. Botan-Hakkari hattında silahlı eyleme karşıdır. Ama Türkiye'den taviz koparmak için de "Yanımızda kalın" der. Bu genel bir sömürgeci politikadır.

Bölgedeki devletlerin de benzer biçimde politik yaklaşımları vardır. KDP bu konuda gayet ustadır. İranlıları yanına getirip kamp kurdurur, birkaç eylem de yaptırır, ama sonra cenazelerini Şaha veririr. Sait'leri çağırır, kamp kurdurur, sonra da birbirine vurdurur. Beni de beş on defa çağırdılar. Yine de çağırıyorlar. Çok düşünüyorum, belki de giderim, ama planlı ve programlı giderim. Bu, bir güç meselesidir. Genel olarak söyleyeyim: Bir mantık, bir zihniyet, bir yaklaşım vardır; "Bütün Kürdistan parçalarından gelsinler" derler; sonra gelen örgütleri parçalayıp, içlerinden en silik ve en kişiliksiz olanları da kendilerine bağlarlar. Bahsettiniz, Diham Miro da böyle bir olaydır. Örgütü üçe bölüp parçalıyorlar, sonra da kendilerine en bağlı olanlarla örgütlenmeyi sürdürüyorlar. Sait'ler olayında da şahsi yorumum şudur: Başlangıçta göz yumdular. ABD'den ve Türkiye'den taviz koparmak için kamp da kurdurdular ve teşvik ettiler. Türkiye'den gerekli tavizi aldıktan sonra, sıra bunların tasfiyesine geldi. Çünkü aynı olay bizim başımıza getirildi. 1982-83'te **Lolan**'da, Türkiye ile ilişkileri yoğunlaştırıp sonuca gidinceye kadar bize kamp kururdular, destek oldular. Aldıklarını aldıktan sonra **Mehmet Karasungur**'dan tutalım, neredeyse bütün arkadaşları tasfiyeye gidiyorlardı. Buradan tüm gücümü ortaya koyup, benzeri bir sürecin PKK'ye dayatılmasını önledim.

Bizim halen KDP ile, Barzani ile olan çelişkilerimizin ve çatışmamızın temelinde şu husus yatıyor: Güney Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini bütün parçalarla uyumlu, dengeli, hem yararlanılan hem de yararlandırılan, hem destek alan hem de destek veren, kardeşçe ve genel amaca bağlı, bütün Kürt halkının birlik uyumuna ve mücadelesine destek veren bir konumda mı olacak; yoksa Güney Kürdistan'da kırk yıldır bir aldatma aracı olmaktan öteye gitmeyen otonomide mi ısrar edilecek; otonominin de Güney Kürdistan halkının bütünlüğü dışında KDP'nin, KDP dışında da merkezin, onun da içinde bir ailenin çıkarları etrafında örgütlenildiği ve böylece bütün parçaları Güney'e, Güney'i KDP'ye, KDP'yi de bir ailenin çıkarlarına bağlayan bir politikadan yana mı hareket edilecek? Tartışma ve çatışmamız bu ikilem dahilindedir. Ya doğru yola gelirsiniz ve sizlerle ittifak dahilinde yürürüz, ya da bu ailesel çıkarları KDP içinde ve KDP vasıtasıyla Kürdistanı Cephe içerisinde Kürdistan'a dayatmaktan vazgeçersiniz.

Şimdi bu politikayı genelleştirip ABD'ye, Almanya'ya, sömürgeci devletlere bağlanmışlar. Kürdistanı Cephe iki temel örgütten oluşuyor. İki temel örgütten KDP en öndedir, KDP'de de Barzani tek meliktir. Böylelikle Kürdistanı Cepheyi boşa çıkarıyorlar. Kürdistan halkının çıkarı bunu kaldıramaz. Biz kardeş kardeşe büyük dava için Güney'e mücadele etmeye, destek alıp vermeye geldik. Siz ise "Türkiye ile çıkarlarımızı bozmayın, Türkiye bize yardım ediyor" adı altında partimize tasfiyeyi dayatıyorsunuz. Yüzlerce yoldaşımızı vurdurtunuz. Diğer parçalardaki tüm örgütlenmelere müdahale ettiniz. Gerekçe olarak da, "ABD böyle istiyor, Avrupa böyle istiyor, Türkiye'ye karşı bir şey yapılmasını istemiyoruz. Biz söz vermişiz, baba dostudur, biz de bir şey istemiyoruz" diyorsunuz.

Bu, nüfusu otuz milyonu aşkın bir ulusun hayati çıkarlarına çok tehlikeli bir dayatmadır. Çatışma böyle başladı ve günümüze kadar da böyle devam ediyor. Bir savaş boyutuna tırmandırıldı. Bu savaşın da Çekiç Güç'ün, ABD'nin önderliğinde yürütüldüğünü biliyoruz. Türk özel savaş birimleri Zaxo'nun içinden geçip peşmergelerin öncülüğünde bin bir emekle yarattığımız gerilla değerlerinin üzerine yürüdüler. Tarihin kaydettiği en haince yaklaşımlardan birisi de buydu. Belki yenilmedik, fakat bu Kürt halkına dayattıkları en büyük komploydu. KDP'nin, Barzani'nin gerçek yaklaşımın ne olduğunu herkes gördü. Halen de bu olumsuzluğa gidermeye çalışıyoruz.

Şunun için bu örneği verdim: Bizim başımıza da getirilmek istenen aynı oyunlara düşmedik. Bu oyunlara düşmemenin benim konumla da bağlantısı var. Esas itibarıyla Filistin ve Arap kurtuluş sahasını kamp yeri olarak değerlendirdim. Uzun süre burada hazırlık faaliyetlerini yürüttüm. Kuzey Kürdistan'a direkt birkaç cepheden girdik. Doğu Kürdistan'ı bağımsız bir biçimde ele alıp işledik. Güney'le ilişkilerimiz taktik düzeyden öteye geçmedi. O nedenle oyunlara gelmemiz mümkün değildi.

Ama Faik Bucak ve iki Sait'lerin durumları çok farklı. Örgütlenmeleri çok zayıf, dışta herhangi bir bağımsız kamp yeri ve üs durumu yok, ciddi bir eylemsel hazırlıkları da gelişkin değil. Tümüyle Güney'e, Güney'in KDP Zaxo sorumlusuna, en gerici bir komutanına bağlı. Dolayısıyla Kuzey Kürdistan'da sol özellikle bazıları açısından çok tehlikeli geliyordu. Çünkü 1970'lerde sosyalist gelişme çok hızlıydı. Bütün Kürt aydınları, artan bir dozda sosyalizme ilgi duyuyorlardı. Zaten Dr. Şiwan'ın kendisi de Marksist-Leninist yönelimdediydi. Dolayısıyla hareket bütünüyle sosyalist bir önderliğe dönüşebilirdi. ABD'nin bunu görmemesi mümkün değil. Fakat kullanma amacıyla KDP'ye yanaşmış, kullanma gerekçeleri var. Dikkatinizi çekerim, Barzani ve Talabani'nin **Nokta** dergisinde "Birlikte parti kuralım" başlığı altında yayınlanan bir söyleşileri var. MİT temsilcisi ile Kürdistanı Cephe temsilcilerinin görüşme tutanaklarıdır. "Birlikte parti oluşturup, PKK gibi kontrole gelmeyen bir partiye tasfiyeyi nasıl dayatalım" hususunu açık konuşmuşlar. Peki, 1990'ların başında bunu yapanlar, acaba 1970'lerin başında çok tarihi bir süreci yaşayanlara bunu niye yapmasın? Aynı mantık niye yürürlükte olmasın? Birlikte oturup anlaşmışlardır.

İki Sait de bence Kürtlük onurunu satmayacak kadar yiğit insanlardı. Hakeza Faik Bucak da böyle biridir. Dolayısıyla bunlardan kurtulmak ancak tasfiye temelinde olabilir. Tasfiye de çok alçakça yapılmıştır. Faik Bucak'ın nasıl tasfiye edildiği anlaşıldı. İçinde bulunduğu aşiret ortamında, hem de Urfa'daki kan davaları temelinde, o Albayın tahriki sonucu şehit düşmüştür. Adına da kan davası denildi. Sait'ler birbirlerine vurduruldu. Bu çok hazindir. Bu noktayı anlamakta güçlük çekmemekle birlikte, komplo nun bu biçimde gerçekleştirilmesine insanın yüreği dayanmıyor. En yakın iki yoldaş, nasıl çok kısa bir sürede birbirini yok edecek konuma getirilebiliyorlar? Bu iki arkadaş gerçekten de taktik nedenlerle, herhangi bir tartışmadan dolayı aniden birbirlerini vurmaz.

Akıllı olun, sizler de kendinize aydın diyorsunuz. Bunlar büyüklerimiz diyorsunuz. Bugüne kadar bunların anısına doğru dürüst bir şey yapmamanızı endişe verici buluyorum. Bunun üzerine gitmeniz gerekirdi. Dikkat edin, geçen yıl sizleri bunun için çağırıştım. Faik Bucak üzerine biraz durmak istedim. Fakat sizin diğer kardeşleriniz de var, onlara ilişkin bir iki değerlendirme yapacağım. Ama gelmediler. Sizi genelde PKK direnişine duyduğunuz sempatiden dolayı esas almıştım. Konunun ne kadar önemli olduğunu görüyorsunuz, bu ortaya çıkıyor. Halen diğeri de Kürtçülük yaptığını sanıyor. Kürtçülüğün nasıl yapılması ve büyüklerimize nasıl yaklaşılması gerektiğini bilmek zorundayız. Artık olaylar var, olgular var, irtibatlar var. Bir de düşmanın Ulusal Kurtuluş Mücadelesine dayattığı sağcılığa geleceğim. Ailenin Faik Bucak mirasını nasıl kullanmak istediğini de ortaya koyacağım.

Özetlersek, basit bir komplo olayıyla karşı karşıya bulunuyoruz. İki Sait de asla birbirini vuracak düzeyde insanlar değil. Birbirlerine en yakın yardımcı iki insan. Biri diğerini korumuş, diğeri öbürünü korumuş. Biri diğerine en üstün yeri veriyor, diğeri de öbürüne en üstün yeri veriyor. Bu kadar kısa sürede niçin birbirlerine düşman olsunlar? Bunları anlamak için hiç kimsede akıl yok muydu? Ve ısrarla vurguluyorsunuz, anlam veremiyorsunuz; bir tek belge yayınlanmadı, Şiwan'ın yanındakiler ısrarla konuşmadı, Esat Xoşevi'nin yaptığı yargılama kasetleri yayınlanmadı diyorsunuz.

Serhat Bucak: İsrarla açıklanmadı, bilinçli olarak.

-İşte komplo olduğu anlaşılıyor. Sait'ler birbirlerine düşman olsalardı, birbirlerini tasfiye edecek durumda olsalardı mahkemeleri açık yapılırdı. Biz de mahkemeler yaparız, her şey açık olur, herkesin görüşleri açık tartışılır. Ama bunların açıklanmış tek bir sözü yoktur; konuşmaları yayınlanırsa, göreceksiniz, eminim ki bu iki insan vahim bir komplonun kurbanı olduklarını söylemişlerdir.

Serhat Bucak: Ben sordum, özellikle Dr. Şiwan'ın yargılanma kasetlerini dinlemek istedim, hep zamanı var dediler. Bu, Sait Elçi'nin cephesiydi. Sait Kırmızıtoprak'ın arkadaşlarıyla konuşmalarında da bu konuyu gündeme getirdim. Bir gün çok değerli insan, Diyarbakır zindanında şehit düşen **Necmettin Büyükkaya**'ya, "Neyi bekliyorsunuz, niçin açıklamıyorsunuz? Bu olayın açığa çıkması gerekir. Bunu ortaya çıkardığımız zaman Kürt halkına iyilik yapmış olacağız" dedim. Ancak maalesef hiçbir yanıt alamadım. Necmettin kardeşimin İsveç'te "Kalemimden Sayfalar" isminde bir kitabı yayınlandı. Berlin'deki eski bir arkadaşından kitabı istedim ve okudum. Hiçbir şey anlatmamış, sadece bir sayfalık bir değerlendirmesi var. Maalesef her iki cephe de bu konuda halen perhizlerini bozmadılar.

-İki Sait de hazin bir komploya getirilmişlerdir. Şimdi bize de bir oyun oynamak istediler. Bu en son ortaya çıkan **Şener-Sarı Baran** provokasyonunun arkasında yine İsa Suvar gibi birisi vardı. **Kemal Kerküklü** diyorlar, o da askeri sorumludur. ABD ile en çok ilişki geliştiren ve en iyi yabancı dil bilen biridir. Halen bize karşı Çukurca'da en büyük komploları hazırlayan, pratik adımların atılmasında rol oynayan birisidir. Tabii ben biraz tedbirliyim, adımlarımı da bilinçli atarım. Yoksa bunlar çoktan PKK'yi birbirine kırdırma planı yapmışlardı. Biraz kırdırtılar, ama fazla değil. Aslında Güney Savaşına geldiğimde kapsamlı anlatacağım. 'PKK-Vejin'e kamp vermişlerdi. Duhok ve Zaxo'da TC'yle birlikte PKK'yi vuracaklardı. Geride kalanlar 'PKK-Vejin'e gideceklerdi. Böylece TC de, KDP de en büyük dertlerinden kurtulmuş olacaklardı. Bütün bunlar açık oluyor. Sizin söylediğiniz nokta çok önemli. O dönemden geriye kalanların konuşmaması komplonun alçakça uygulamaya konulduğunun kesin delilidir. Sağ kalanların da konuşacak bir şeyleri yok.

İki Sait de dürüst, yurtsever, birinin sola açık özelliği var. Birbirlerine karşı kullanılarak ortadan kaldırılmalarına rağmen, ikisi de yoldaştır. Uyanık davranmamışlardır. Nasıl Faik Bucak tek ve yalnızsa, ona karşı bir komplo söz konusuysa, burada daha kötü bir komplo ile karşı karşıya bulunmaktayız. Onlar Kürdistan şehitleridir. Onları devrimci yurtsever kişiler olarak değerlendiriyoruz. Onları birbirlerinin katilleri olarak görmememiz, bu insanları birbirine kırdıranları doğru değerlendirmemiz gerekiyor. Yargılama kasetleri kimdedir? Dr. Şiwan'ı vuran kimdir? Sait Elçi ne kadar Dr. Şiwan tarafından yargılandı? Yargılandıysa, yargılama kararını kim üstten verdi? Dr. Şiwan yargılayacak da, İsa Suvar'dan emir almayacak, ona haber vermeyecek! Böyle bir şeyin mümkün olabileceğini düşünebiliyor musunuz? Kısaca bütün veriler kararın üstten olduğunu göstermektedir.

Serhat Bucak: Bunu açıklayabilirim.

-Birçok partiyi o duruma getirmeye çalıştılar. Komplo ve tasfiyeyi geliştirmek istediler. Sait Elçi'yi Dr. Şiwan'a vererek, "Al, tasfiye et" demişlerdir. Durum budur. Ondan sonra da "Sen parti başkanını vurdun, sen de gel" demişlerdir. Fazla uzatmaya gerek yok. Bir de sonucuna bakalım. Sonuç nasıl gelişti? İki Sait'ten de geriye kalanlar önemlidir. Bir Sait'ten kalan **Derviş Sado** örgütün sorumlusu yapıldı ve örgütü 1972'den beri MİT'in denetimine soktu. Diğer Sait'ten kalanlar da sözde bir parti kurmuşlardı. Onlardan biri **Ömer Çetin**'dir ve Diyarbakır zindanında nasıl teslim olduğunu dünya alem biliyor. Bir MİT işbirlikçisidir. Diğerleri de suskundur, bir nevi tasfiyecidirler. Bir tanesi de **A. Zeki Okçuoğlu**'dur, o da Amerikan propagandası yapmaktan öteye bir şey yapmaz. Çok dikkat edin, yanında direnen Çeko ve Bruska da katledildiler. Onlar canları pahasına direnen ve gerçekleri açıklayabilecek kişilikler oldukları için katledildiler. Onlar direndiler, "Bu oyunu sürdüremezsiniz" dediler. Geriye kimler kaldı? Geriye teslim olanlar kaldı, işbirlikçiler kaldı.

Şimdi bunları niye söylüyorum? Kendi deneyimim var. Benim kendime büyük bir çabayla ahdedtiğim yeminim de var tabii. Gafleti olduğu kadar ihaneti de karşılıksız bırakmamak, çok büyük bir duyarlılık ve çok büyük bir düşünceyle üzerinde durmak biraz da bu sonuca götürüyor. Aslında çok büyük bir deneyim yaşadım. Sayın **Yalçın Küçük Hoca** da TKP tarihini inceliyor. "Önce vurma, ardından sağa yatırma" diye bir kanun tespit etmiş. Bir Türk kanunu çiziyor, onu da ta Osmanlılara da götürüyor. Şehzadeler nasıl öldürülmüşler? Öyle ki bu, Türk egemenlik sisteminde bir gelenek haline geliyor. Bizimki de küçük bir Osmanlı egemenlik sistemi kurmak ister. Onlar için kardeşi tasfiye etme, iktidar olmanın meşru aracıdır. Bu gelenekte tasfiye yöntemi bir iktidar yöntemidir. Şahadetlerinin temelinde yer alan, her iki gelenekte de gerçekleştirilen işbirlikçilik ve teslimiyettir. O anda teslim alınmışlardır. Sait Elçi'nin arkasında kalan Derviş Sado teslim alınmış, bilahare işbirliğine gitmiştir. Diyarbakır zindanı, yapılan mahkemeler bu gerçeğin tanığıdır. Her iki taraftan da KDP mirasını önce böldüler, birbirine karşı kullandılar, teslim aldılar; daha sonra da birbirlerini karalamalar, devrimci-yurtsever enerjisi bölüp parçalamalar, boşa çıkartmalar geliştirildi. Sonuçta en sağ, likide olmuş oluşumlara yataklık etti.

Devrimcilerin Anısına Gerekli Karşılığı Vermeyen Mücadele Düşmana Hizmet Eder

Faik Bucak yurtseverdi, radikaldi ve katledildi. İki Sait de onun mirasını korumak istediler. Bunların en büyük eksiklikleri neydi? Mirası koruyabildiler mi? Hayır. Dediğiniz gibi, birincisi, o komplonun sahibini cezalandırıcaklardı. İkincisi, günü iyi değerlendireceklerdi. Ama “O ortam var mıydı?” diyeceksiniz. Bütün bunlar olmazsa, o zaman da ileride daha büyük komplolara hedef olurlar. Bir yerde bütün bir tarih boyunca geliştirilen bir kanun vardır: İsyân yapar, ikinci gün bir komploya kurban gider. Buna bir Kürt yazgısı diyeyim. Benim için bu yazgı yırtılmıştır, bu ayrı bir meseledir. Hemen hemen bütün Kürt önderlikleri direnirse, bunların bağrından komplocular çıkarılır. Bu komplolar size de dayatılmadı mı diyeceksiniz. Kendi deneyimimi biraz anlattım, sizlere daha da anlatacağım. Benim bir özelliğim de siyasette biraz duyarlılığa ve sezgiye yüksek bir yer vermemdir. Bu komploları nasıl boşa çıkarttığımı anlatacağım.

APO-MİT ilişkileri üzerine biraz açıklamalar yapmalıyım. Bu, çok ince bir konudur. Bunu en son sorulardan birine bırakayım. Ama boşa çıkarmak için bunların tedbirleri yok. Hatta nefes alacak durumları bile yok. Albaya karşı ne yapabilir ki? Çok yiğitçe bir tavır koyuyor. Onunla cebelleşiyor, bu çok cesur bir iş. Ben olsaydım iki kelime bile söyleyemezdim. Yani cesaretine saygı göstermek için söylüyorum. Ama bence durum biraz daha farklı. Ben ciddiye alınmayacak bir biçimde düşmanlığa başladım. Düşmanlığım çok derinden ve çok alttandır, çok vurgulayıcı bir biçimde değildir. Benim tarzım, parti üyelerinin tarzı; dayanılması gereken mevzilere hemen dayanmamak, dayandığım zaman da müthiş tedbirli olmak veya artık kendimi bir yere adadığım zaman bütün olasılıkları hesaba katacak bir biçimde dayanmak ve mümkünse bunun tedbirini almaktır; doğru taktiklerden uzak kalmamak için her şeyini ortaya koymaktır. Bu çok önemlidir.

Şimdi bunlar kardeşlik adına sağduyusunu bıraktılar. Diğeri “Kardeşlik her şeyimdir” diyor, sonra ölüme götürüyor. İhtiyatı ve tedbiri bu kadar elden bıraktın mı, kurbanlık koyun olursun. Dediğim gibi, burada şimdiye kadar bu çok önemli olayların üstü örtülmek isteniyor. Biz açıklık getirmeye çalışıyoruz. Komplonun kendisi sonuçlarından daha önemlidir. KDP mirası, 1972’lerden sonra çok tehlikeli bir biçimde MİT’in yedek gücü haline getiriliyor. Bu yedek güç, Kürdistan’ı tümüyle devrimci-yurtsever sosyalistliğe kapatmıştır. Dervişe Sado’nun başında yer aldığı KDP, 1975’lerde tehlikeli bir biçimde, sosyalistlik maskesi altında ‘sosyal emperyalizm’ terimini de kullanarak, ‘Beş Parçacılar’ adı altında **Haki Karer**’i şehit ederek, ne türden bir örgüt olduğunu ortaya koydu. Bu kanaldan besleniyor, “PKK’yi Mardin’den öteye geçirmeyeceğim” diyordu. Yine Sait Kırmızıtoprak’ın mirasını devralan Ömer Çetin ve grubu, Diyarbakır’da en amansız düşmanımızı kesildiler. “PKK’ye Diyarbakır’dan öteye bir adım attırma-yacağız” diyorlardı.

1975’lere geldiğimizde, her iki örgüt de Kürdistan’ı devrimci mücadeleye kapatmışlardı. Bunlar devrimci, yurtsever ve sosyalist geçiniyorlardı. Bugün çok açık adını anmalıyım; **Sıraç Bilgin** vardır, o da o dönemlerde KDP yöneticisiydi. 1975 yılında Ankara’da onun evinde kaldım. Sıraç Bilgin, “Siz, Kürdistan’da Demokles’in kılıcı gibisiniz. Sosyalizm adına Kürdistan’a girmek ihanettir; ihanet değil de büyük bir tehlikedir” diyordu. Ömer Çetin tüm gücüyle bizi devrimci bir örgütlenmeden uzak tutmak istiyordu. Yine canlı şahit Talabani’dir. 1975’lerde onlara her tür silah desteğini ve maddi desteği yapmasına rağmen, binlerce silahı satın traktör alarak ağalık yapan birisidir. Dr. Şiwan’ın mirası üzerinde muazzam bir sağcılığı ve teslimiyeti yayan birisidir.

Görülüyor ki, 1975’lerde bu miras, gerçek önderlerin kanı pahasına, bu önderlerin amaçlarına ve yaşamlarına kasteden bir duruma düşürülmüştür. 1975’ler sonrası bilirsiniz. Bazı KDP’lerin bölünmesi bütün Kürdistan’da bir kaosa dönüştürmek istenir; giderek yükselen PKK Hareketine karşı en tehlikeli iki araç olarak savaşırlar. Çok iyi hatırlarım, buna rağmen tartışmalarımız olurdu. Bize “Gelin, KDP’lerimize girin, girmezseniz en büyük tehlikesiniz” diyorlardı. Hatırlıyorum, biri “Biz de sosyalistiz, sizin sosyalizminiz çok tehlikeli”; birisi de “Biz milliyetçiyiz, sizin yurtseverliğiniz çok tehlikeli” diyordu. Böylece 1975’lerde tehlike olarak ilan edildik. Bu mücadelede epeyce şehitlerimiz de oldu. Bunların örgütlediği KUK yüzlerce yurtseveri katletti. En önemlisi, bizi Diyarbakır ve Mardin’den öteye geçirtmemeye çalıştılar. Bu büyük potansiyele ulaştırmamanın tedbirlerini aldılar. Bu tedbirler MİT’in tedbirleriydi. Gerçi biz ’80’lerden itibaren yazılarımızda bunlara darbe vurduk, maskelerini düşürdük, teşhir ve tecrit ettik. Ama gerçekten en tehlikeli iki Kürt hareketinin, sapırma ve devrimci özden boşaltma aracı oldukları tartışma götürmez bir biçimde karşımızdadır. Sadece devrimci mirasın sahiplerinin anısını boşa çıkartmak, ihanet etmek, unutturmak ve üstünü örtmekle kalmıyor; çok önemli devrimci gelişmeler karşı da en amansız bir şekilde özel savaş taktiğini uyguluyorlar. Bundan da bahsedeyim.

Daha düşman karşımıza çıkmadan, bize karşı Kürd’ü Kürd’e kırdırma taktiğinin gereklerini de kullandılar. Kim Kürd’ü Kürd’e kırdırıyor? En son Güney Savaşı’nda -ki, bu yakın tarihtir, ondan öncesi de var-, yine 1980 sonrasında Arap kurtuluş sahasında KUK ve **Peşeng** adı altında nasıl üzerimize geldiler? Biri Dr. Şiwan’ın, diğeri Sait Elçi’nin mirasıydı. Bizi Qamişlo’nun ötesine bir adım bile attırmamak için ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Giden bir grubumuzu Hêzil Çayında katlettiler. Yine MİT ile ilişki halindeydiler. İran Devrimi olmasaydı, Lolan mıntıkasından bir tek kişi sağ çıkmayacaktı. 1985’lerden itibaren büyük bir savaş vermek zorunda kaldık. Güney’de onlarca şehit verildi.

Tabii bunlar o zaman Güney Kürdistan’da çok zayıftılar. Dolayısıyla bizi tasfiye edecek durumda değillerdi. Biz yine Botan ve Behdinan’da çalışmayı sürdürdük. Körfez Savaşında Irak rejiminin geri çekilmesinden sonra, 1990’lardan itibaren bize tekrar yönelecekler; Çekiç Güç sayesinde toparlandılar ve adım adım üzerimize geldiler. Botan’ı tekrar devrim dışı bırakmak için kendilerine bağlı KDP’lilerin tümünü köylerde korucu konumuna, şehirlerde de Hizbullah haline getirdiler. PKK artıklarını da ‘PKK-Vejîn’ gibi örgütlemeye çalıştılar. Kırsal alandaki korucuların başı kesinlikle KDPLidir. ‘Vejîn’ içindekiler de soy sop olarak KDPLidir. Hepsi de devletin desteği sayesinde yüzlerce yurtseveri vurdurtmakla uğraşıyorlar. Bunu biraz açmaya çalıştım.

Görülüyor ki, tarihi iyi bilmez ve devrimcilerin anısına gerekli karşılığı vermezsek, bir ömür boyu sürdürdüğümüz mücadele düşmana hizmet edebilir. Ben KDP’nin olumlu mirasını bu temelde değerlendirmeye çalıştım. Onun çok önemli aşamalarına açıklık getiriyorum. Bu hususu tekrarlıyorum: 1965’ler olumlu ve yerinde bir çıkıştır, bu çıkış komployla karşılık bulunmuştur. 1965’lerde iyi bir örgütlenme olabilse veya PKK’nin 1975’lerden itibaren geliştirdiği taktiklerle mücadele edilseydi, PKK’nin çıkmasına bile gerek kalmayacaktı. Ama objektif zeminin zayıflıklarının yanı sıra, subjektif planda bilinçlenme ve örgütlenmenin fazla bir hazırlığa dayanmadan gelişmeyeceği açıktı. Güney hareketinin baştan itibaren bağlantılarını kontrol altına alması, komplonun başarılı sonuç vermesine yol açıyor. Ardıllarının da komplocuğa karşı çok sistemli bir mücadele geliştirememeleri, aynı tuzağa düşmelerine yol açıyor. Bu anlamda 1970’ler çok önemli gelişmelere yol açabilirdi. Tespit ettikleri silahlı mücadele adımı yerindedir. Güney’e dayanma da görünüşte yanlış değildir; fakat bunun hazırlıklarının bağımsızca yürütülmesi ve ihtiyatın elden

bırakılmaması gerektiği çok açık biçimde kendini ortaya koyuyor. Güney hareketine dayanmak tam bir gaflet örneği oluyor. Olası gelişmeleri göz önüne getirmiyorlar, tedbir alamıyorlar, hatta birbirlerine kırdırılacak kadar bir tutumu sergileyecek konuma getiriyorlar.

Bu dönemde bu hemen hemen diğer parçalar için de geçerlidir. Ben bu deneyimleri sınırlı da olsa biliyordum, dolayısıyla ihtiyatlıydım. 1970'lerde ideolojik ve politik olarak aynı örgüt çatısı altında olmak şurada kalsın, daha başlangıçta Barzani hareketiyle çatışma halinde olacağımızı görmüştüm. İlişkilerimiz olmakla ve zaman zaman ortak örgüt çabalarına açık kapı bırakmakla birlikte, ayrı bir grup örgütlenmesinin gerekli olduğu kanaatine varmıştım. Ayrı bir grup kurma deneyimi içinde olmakla doğru bir tutuma sahip olduğuma emindim. Fakat bunların bu kadar kapsamlı bir temelde ve güçle Kürdistan'da etkili olduklarını bilmiyordum.

Bu mirastan gelme devrimciler de vardı. Onların da adlarını hemen anmalıyım. **Muhterem Biçimli** de militan bir adamdı, yiğitti, o mirastan geliyordu. Bana göre gerçekleri bilen bir adam da oydu ve PKK'nin çıkışına oldukça büyük destek veriyordu. **Kemal Pir**'in de en sevdiği dostlarından birisiydi. O da araba kazası adı altında bir komployla gitti, o da bir şehittir. Onu da devrimci bir mirasın geleneği olarak anmalıyız. **Necmettin Büyükkaya** da, tam istenilen düzeyde olmasa bile, Dr. Şiwan geleneğine tam ihanet etmemişti; o geleneğe az çok saygılı olmaya çalışıyordu. Fakat zamanında bağımsız örgütlenme biçiminde bir tavır geliştirme gücünü gösteremedi. Hep Güney'e bağlı kaldı, Barzani olmazsa Talabani etkenini kullandı. Kullanma derken, kötü niyet temelinde olmasa da, zamanında örgüt oluşturamadığı ve tek kalmayı göze aldığı için, tutuklanmayla birlikte kahramanca direnmesine rağmen tasfiye olmayı engelleyemedi. O da devrimci bir şehittir. PKK ile dostluk göstermiştir. **Şener** provokatörü teslim olduğu halde, o teslim olmuyor. Şener'in teslimiyetini gördüğü ve düşman hakkında epeyce bilgi sahibi olduğu için de şehit ediliyor. Necmettin Büyükkaya da şehidimizdir. Bu mirastan gelmedir.

Bunun yanında sayısız devrimci yurtseverin anısı vardır. Hepsinin önünde saygı ile eğiliyoruz ve PKK'yi doğru devrimci mirastan yararlandırmaya çalışırken bütün bunları göz önüne getiriyoruz. Bu tarihi mirasın bir gün mutlaka layık olduğu yeri bulacağına inanıyoruz. Bugün gerçekleştiren budur. Tarih er geç yerini bulur derler. Ama PKK bu konuda şahane bir biçimde Sezar'ın hakkını Sezar'a vermesini bildi. Devrimci yurtseverlerin anısının küllendirilip örtbas edilmesini kabul etmedi, direndi, onu açığa çıkardı ve devrimci tarihe mal etti.

İlkel Milliyetçilik Kapitalizmin Geri Düzeyinin İfadesidir

Bundan sonrasında daha değişik bir gelişmeyle söyleşiyi sürdürebiliriz. Ben konuyu daha da kapsamlı ele alabilirdim. Devrimciler her zaman nasıl uyanık olmalı, anın görevlerini tespit etmek kadar onu nasıl örgütlemeli? Yine devrimciler bu görevlerin hangi taktiklerle hayata geçirilmesi gerektiğini bilmeli. Eğer bütün bunları komple ve uygun bir hazırlıkla hayata geçiremezseniz, mevcut sömürgecilikle savaşmak şurada kalsın, bu savaşın aleti olmaktan öteye geçemezsiniz. Bu anlamda PKK deneyimi üzerinde özenle durulmalıdır. Kürdistan tarihindeki korkunç teslimiyet ve ihanete karşılık, PKK'de büyük direnişçilik, şehitlerin anasına bağlı kalma, komploculuğa ve provokasyonlara karşı büyük mücadele ve devrimci mirası görkemli bir sahipleniş söz konusudur. Bu konularda da benim kapsamlı değerlendirmelerim vardır; bunları özel olarak mutlaka araştırmalısınız. Yıllardır devrimci bir mirası sürdürmek istiyor ve onun ağırlığı altında eziliyorsunuz. Ama ona nasıl karşılık verileceğini tam olarak bilmiyorsunuz. Onun için bu değerlendirmeleri su gibi özümseyin.

Size PKK deneyiminin benzer durumlara karşı hem kendi içinde, hem kendi dışında nasıl amansız bir mücadele verdiğini birkaç örnekle daha anlatmaya çalışacağım. Özellikle APO-MİT ilişkisi meselesinin güncelliği nasıl ele alınması gerektiğini daha sonraki konulara bıraksam yerinde olur. O halde söyleşi 1975'lere gelip dayandı. Sanıyorum bu döneme ilişkin bazı sorular geliştirilebilir. Özellikle reformist gelenek var. **Burkay** meselesine ilişkin de sanırım bazı bilgilendirmeler yapabilirsiniz.

Serhat Bucak: Başkanım, ben bu konuda pek hazır değilim. Sizler daha yakından tanıyor sunuz. Fakat merak ettiğim bir husus var. Siz sabahleyin açıkladınız. 1982'de Ulusal Kongre çalışmaları var. Ortadoğu'da bir toplantıda, siz kendilerine "Bu işin diploması yönünü yürütün, bizler silahlı mücadele yönünü yürütelim" diyorsunuz. Hatta ekliyorsunuz, "Gel, istersen başımızda ol, yeter ki Kürdistan için bir şeyler yapalım, bir şeyler ortaya çıkaralım" diye bir teklif getiriyorsunuz. Bu teklif, Kemal Burkay tarafından kabul edilmiyor. Onların merkezi adamları şimdi açıkça, "Böyle bir teklif kabul edilseydi, mücadele şimdi başka boyutlarda olurdu" diyorlar. Bu konuda bilgilerinizi istiyorum.

-Sizin bir yakınınız, sanırım bu oluşumla bağlantılı. Sizin buraya gelişinize bu çerçevede değer vermekle birlikte, benim için bir yakınınızın öyle bir oluşumun içerisinde olup olmaması önemli değil. Biraz içerisinden geldiğiniz için bilirsiniz. Doğrudur, 1982'lerde ben bunları söyledim. Tutumum son derece önemli ve birlikçiydi. Gereklere yapılsaydı, Kürdistan'da çok önemli sonuçlar ortaya çıkacaktı. Maalesef çok tehlikeli bir yaklaşımla, tıpkı TC'nin söylediği gibi, "Sizin taktiğiniz silahlı mücadeleye girer. Bu taktik de uygun değildir" biçiminde ucuz bir yaklaşımla karşılık verildi. "Kendinizi inkâr edin, silahlı mücadeleden vazgeçin, o zaman birlik yapalım" demişlerdi. Bizim tutumumuza karşılık gerekçeleri bunlardı. Bunu daha da kapsamlı olarak anlatabiliriz.

Fakat bilemiyorum, biz sizi bir aile değeri olarak görmüyoruz, bir PKK dostu veya en azından onun siyasi çizgisi altında yiğitçe tavrını koymuş ve onu kendi pratiğiyle göstermiş bir kişi olarak değerlendiriyoruz. Benim değerlendirmelerimde kişileri ailelere bağlılık temelinde ele alma yoktur. Fakat Faik Bucak'ın kişiliği, dikkat çekici bir kişiliktir. Mirasın doğru değerlendirilmesi gerektiğine eminim. Dolayısıyla siz bu soruyu sorarken, Faik Bucak'ın diğer oğlu o oluşumun içindedir. Belki şimdi daha hayırlı düşünüyor. Uçur süre Avrupa'da kaldı, epey kapsamlı diplomatik faaliyetler içerisinde yer aldı. Böyle bir yeteneğe sahip bir komumda bulunan bir kişiliğin Dr. Şiwan'ın mirası içerisinde yer almamasını ben biraz anlamlı buluyorum. Geçmişin pek de iyi bir miras teşkil etmediğini düşünmüş olabilir. Özgürlük Yolu'nda, şimdi de PSK diye tabir edilen bir partide olması, üçüncü bir yol olarak ortaya çıkıyor. Başta onunla bağlantısı olabilir veya Avrupa temsilcisi olabilir. İyi niyetle bir şeyler yapmak istediği açık. Kürt yurtseverliğine bağlı. Fakat sanırım şunu açık görüyor: Burkay önderlikli PSK, gerçekten bu yirmi yılı müthiş çarçur etmiştir. Kendisinin de sanırım bu hareket içerisinde yirmi yıla yakın bir zamanı geçti. Bunun fazla anlamlı geçmediğini görerek belki de üzülmemektedir. Bu konuda PKK'ye öfkelenmesine gerek yoktur.

Size de PKK ile Özgürlük Yolu tartışmasını anlatabilirim. Dr. Şiwan da, Burkay da TİP'tedir; her ikisi de Kürt yurtseverliğine ilgi duyuyor ve birlikte çalışıyorlar. Hatta ondan gelen bir kişilik şekillenmeleri de var. Burkay TİP'ten ayrışıyor, sonra parti kuruyor. Partinin temeli daha çok aydınlara ve aşiret bağına toptan koparmamış kesimlere dayanıyor; diğer yandan içlerinde avukat, doktor, öğretmen gibi kesimler de var. '70'lerin başında böyle yoğun bir sosyal kesimin geliştiğini biliyoruz ve bu parti bunlara dayanıyor. Sosyalizmden, TİP'ten etkilenme var. Güney Kürdistan'a yönelik olarak Barzani karşıtlığı olmakla birlikte, Talabani yandaşlığına biraz ilgi duyuyor. Aslında görünüşte ideolojik ve siyasi düzeyde bize benzer hayli yanları da var. Anti-sömürgeci değerlendirmeler, ayrı parti kurma bizim de düşündüğümüz hususlardı. Fakat en temel yanlışları, silahlı mücadeleyi 'çok tehlikeli, terörist bir araç' olarak ilan etmeleridir. Kısaca doğru bir taktik belirlemede bulunmamaları sürekli eleştiri konumuz oldu. 1970'lerin sonuna geldiğimizde, bu eleştiriler hayli ileri bir aşamaya vardı, hatta çatışmaya dönüştü.

Tartışmanın özü şuydu: Kürdistan'a gerçekten devrimci taktiklerle mi, silahlı mücadeleyle mi girilecek; yoksa taktik bunların dayattıkları dernekler ve salt basın-yayın faaliyetleriyle mi yürütülecek? Tartışmanın temeli buydu. Avrupa'daki **KOMKAR**, Burkay'ın çizgisini kullanarak bu konuda bizimle mücadele etti. Biz ağırlıklı olarak 1980'den sonra Avrupa'ya gittik. O zaman **KOMKAR** hayli güçlüydü. Fakat genelde PKK çizgisinin geliştirilmesiyle birlikte bu, tartışma ortamına da yansdı; hatta kısmen çatışmalara kadar gidildi. Fakat asıl kışkırtanın Kemal Burkay olduğuna eminim. Tam bir saplantı haline getirdi. **Sol Birlik** deneyimini TKP, TİP ve TSİP ile yürüttü. O zaman TKP **Adnan Kahveci** kanalıyla 12 Eylül rejimiyle bağlantı kuruyordu. Hazırlıklar yapıldı ve 1987'de TKP gelip TC'ye teslim oldu. O zaman Sol Birliğin öteki etkili üyesi olan **TKSP** de gelecekti. Fakat onun bir şartı vardı: PKK'nin tasfiye edilmesi! Bu gerçekleşmediği için sakıncalı bulundu ve gelinmedi.

Halen silahlı mücadelenin tasfiyesi temelinde partiler oluşturulmak isteniyor. Güney'deki Kürdistan Cephe ile MİT görüşmeleri yoğun yapıldı. Ayrı bir parti kurma bize de dayatıldı. **Talabani** bana da "Silahlı mücadeleden vazgeçin" çağrısını yaptı. Tabii buna öteki örgütlerin hepsi dahildi, onlar bu çağrıyı kabul ediyordu. Biz kabul etmedik. Şimdilerde silahlı mücadelenin önemini, özellikle 1993 yılındaki önemini Kürdistan Cephe içerisindeki bir kesim kavramış durumda, diğerleri de kavrayacak. Çünkü aklın ve bilimin yolu birdir. Umutlarını tümüyle Ankara'ya bağlamış, onun emir ve komutasına girmiş bir Kürtçülük ihanetten daha tehlikelidir. Ölüm pahasına da olsa biz bunu kabul etmeyecektik. Kürt reformlarının ne Anayasada, ne de yasalarda bir garantisi var. "Gel Ankara'ya, Amerika'ya güven, Türkler reform yapıp bize hak verecekler" demek, çok basit bir avlanma hikâyesidir. Çocuklar bile böyle bir oyuna gelmez. Fakat böyle bir çaba var.

Kısaca Kürt hareketine dayatılan işbirlikçi parti yaklaşımları çok önemli. Biz buna karşı epey mücadele verdik. **Şerafettin Elçi**'nin içinde yer aldığı bir partileşmedir. Belli oluyor ki, komplodan sonra Derviş Sado ile daha görüşerek, 1972'den öyle bir partiyi Türkiye'de oluşturmak istiyorlar. Ne yazık ki, yirmi yıl sonra aynı tasfiyeciyi PKK'nin devrimci mirasına dayatarak, hem de bizim imhamız ve büyük kompo temelinde başarmak istediler. Buna fırsat vermemekle biz dürüstüz diyen herkese en büyük iyiliği yaptık.

Serhat Bucak: Başkanım, gerçekten merak ettiğim bir soruyu sormak istiyorum. Bunlar hep gidip TKP, TİP ve TSİP ile ittifak geliştiriyor ya da genelde olduğu gibi yirmi milyon Kürd'e hayat hakkı tanımayan TC hükümetleriyle ilişki kuruyorlar. Fakat kendi öz kardeşleri ile beraber yürüyemiyorlar. Sizce bu ilginç ruhi şekillenme nereden geliyor?

-Bu yaklaşım kesinlikle Jön Türklerin basit bir yansımasıdır. Kürt Teali Cemiyeti aslında basit bir yansımadır, ki bunlar da Jön Kürtlerdir. TİP, TSİP ve TKP ile, ilkel milliyetçilikle ittifak yaparlar; ama tarihi ve kahramanca çıkışların sahipleriyle uzlaşamazlar. Ben bu noktada hemen Faik'leri, Sait'leri ve yukarıda saydığım diğer şehitleri yiğit devrimciler olarak anıyorum. Bunların mirası ile uzlaşmıyorlar. İşte burada tasfiyecilik, teslimiyet ve uzlaşmanın ne zaman başladığını ve nasıl geliştiğini anlayacaksınız.

Bu soruya cevap vermemizin önemini gördüğüm için de konuya bazı açıklıklar getiriyorum. Yakınınızın durumuna açıklık getirmek için vurguluyorum. Sanıyorum bir de **Yaşla Bucak** var. O da çok yurtsevermiş. Yurtseverlik konusunda kendisini geliştiriyormuş, yürütülen mücadeleye sempati duyuyormuş, değil mi?

Serhat Bucak: Evet.

-Yani ben illa gelin demedim. Ama dikkat edin: Bazı ilişkileri tarih nasıl buluşturuyor? Sanırım babasına çok saygılı.

Serhat Bucak: İçimizde en anlamlı yaklaşan, saygı duyan kişidir. Geçen yıl babamın sesinden şiirlerini dinledik. Şiirleri dinlerken hep şunu söylüyordu: "Bak, babam kırk yıl önce şiirlerinde bugünkü sloganları kullanmış. Hep istiklal diyor, bağımsızlıkçı tavırları dile getiriyor."

-Diyordu, değil mi? Şiirlerinde bugünün sloganlarını dile getiriyor, değil mi?

Serhat Bucak: Bir şiirde şu dizeler vardır:

"Rabin ser mil gefte mela
Ban dikine, didin sela
Dixwînin lavjanê şer
Dibên teyê haydî leşker
Çiya û banî deng dane hev,
Dîqêrînin didin tekbîr,
Allahû ekber, Allahû ekber"

Yine bir şiirinde şu dizeler var:

"Sonda me mirinê di rêya te de welat
Kefen kirasê me ye, ferman li xem li xelat
Hihce li Dinê miriye ji bo me maye xebat
Xwîna me hat firotin, pê bikirin Kürdistan
Em diltiye naxwazîn mera rûmeta goristan"

-Bu şiirleri benim için yazmalısın. Tabii şiirleri yorumlarsan, bugünlerin anlamını ifade ediyor.

Serhat Bucak: Bunlar şehitlerin sloganlarıdır.

-Şiirler vasiyettir tabii. Kim yerine getiriyorsa, ona saygılı olunur. Eğer ona saygılıysanız, ki bunları söylerken bir dayatmada bulunmuyorum, o mirasa sahip çıkarsınız. Devrimci mirasa sahip çıkmak bir onur ve namus borcudur. Dolayısıyla Yayla'nın ulusal mücadeleye sahip çıkmasını yadırgamıyorum. O da uzun yıllar yaban ellerde kalmış, fakat yurtseverliğini korumuştur. Kökü derinlere dayanıyor. Türkiye'de kalsaydı, o da komployla giderdi.

PKK Hareketinin önemli bir özelliği de açığa çıkmış oluyor: Tarihe ve devrimci mirasa ne kadar bağlılık varsa, Kürtlüğe ne kadar çok hizmet ediliyorsa, o kadar doğrudur. Yok, sağa ve teslimiyete yatalım denilirse, PKK bunu kabul etmez ve tarihi mirasına sonuna kadar sahip çıkar. Başka bazı sorular da geliştirebilirsiniz.

Serhat Bucak: Özellikle Türkiye'de hep konuşuluyor: Bizim aydınlar bu **ilkel milliyetçilik** kavramını iyi anlayamıyorlar. Milliyetçiliğin ilkeli olur mu? diyorlar. Bilindiği gibi bu ilkel milliyetçilik kavramı sizin politik literatüre getirdiğiniz yeni bir terimolojidir. Bu kavramı biraz açar mısınız?

-Bunlar ilkel milliyetçiliği 'ilkel olma' biçiminde algılıyorlar. Terimin sosyolojik anlamını izah edersek, konu daha iyi anlaşılır. Birçok ulusal harekette ilkel milliyetçilik vardır. İlkel milliyetçilik, derin sosyal dönüşümün olmayışının, özellikle kapitalizmin veya modernleşmenin çok geri düzeyinin milliyetçiliğidir. **Namık Kemal** milliyetçiliği de ilkel milliyetçiliktir. Ama bundan Namık Kemal'in ilkel olduğu anlamı çıkmaz. Kürt milliyetçiliği de, 20. yüzyılın başlarında, kapitalistleşmenin çok zayıf olduğu bu dönemin sosyal geriliği nedeniyle olsa olsa ilkel bir düzeydedir. İlkel milliyetçilik, bu anlamda doğru bir terimdir. Özellikle Güney Kürdistan'ın, KDP'nin ilkel milliyetçiliği tartışma götürmezdir. Feodal kalıntılar çok güçlüdür. Komprador türde bir kapitalizmin bile fazla gelişmediğini iyi biliyoruz. Böylesine bir sosyoekonomik gelişmenin ikelliğine karşılık, onun milliyetçiliğinin de ilkel olacağı açıktır. Bu önemli bir yöndür. Kürdistan'da milliyetçiliğin hem süre hem de alan yönünden ilkel kaldığını belirtmek bilimsel bir tespittir; önemle üzerinde durulmalı ve bazı sonuçlar çıkarılmalıdır.

Radikal milliyetçilik, diğer bir anlamıyla yurtseverlik ondan biraz daha farklıdır. İşte Faik Bucak'ı, her iki Sait'i radikal milliyetçi, yurtsever olarak değerlendirebiliriz. Kürt tarihinde daha da gelişkin milliyetçilik ve yurtseverlik kapsamında ele alacağımız kişi ve gruplar da vardır. Bu da bir kategoridir. Bir de bizim PKK çizgisiyle dile getirilen, sadece radikal değil **sosyalist yurtseverlik** diyebileceğimiz bir yaklaşım da söz konusudur. Milliyetçi değil, yurtseverdir. Burjuva ideolojisine göre değil, sosyalist ideolojiye göredir. Liberalizme göre değil, sosyalist ideolojiye göre ulusal soruna yaklaşım gösterir. Bu terimleri gerçekten yerli yerine koymak önemlidir. Bunları birbirine karıştırmak, herkesi genel demokrat, genel sosyalist olarak değerlendirmek yanlıştır. İlkel milliyetçiden radikal bir tavır beklenemez. Yine proleter yurtseverlik ile radikal milliyetçilik birbirine karıştırılmamalıdır. Bunlar dönem itibarıyla farklıdır, tarihi aşamaya tekabül etmeleri açısından farklıdır, yine kapsam ve amaçları itibarıyla farklılık gösterirler. Fakat aynı zamanda birbirlerinden etkilenirler, biraz da karmaşık bir durum ifade ederler, iç içedirler. Kısaca böyle bir açıklama sanıyorum yeterlidir.

Güney Savaşı Yalnız İşbirlikçilik ve İhanetle Değil, PKK İle Dünyanın Savaşıydı

Serhat Bucak: Şimdi Başkanım, süreç içerisinde 1983'te KDP ile, 1988'de de YNK ile protokoller yaptınız. KDP ve YNK sürekliliği PKK'nin bu protokollere uymadığını söylüyor. Bu konuda detaylı bir açıklama yapar mısınız?

-Tabii, hem çatışmalı hem ilişkili bir durumu yaşıyoruz. Güçlerimiz hem de belli bir anlaşma temelinde Güney kampına yerleştirilmiştir. Yine Güney Kürdistan'da sınır ötesinde güçlerimiz vardır. Sıcak bir çatışma durumu yoktur; bir ateşkes durumunun sonuçlarını yaşıyoruz. YNK ve KDP ile 1980'li yılların başlangıcından itibaren görüşmelerimizi sürdürdük. YNK ile ittifakımız 1980'lerdedir. Yine KDP ile 1982'dedir. İkisiyle de protokol imzaladık. Protokol metinleri elimizdedir. Yine **Serxwebun Yayımlarında** en son çıkan **Kürdistan'da İşbirlikçilik İhanet ve Devrimci Direniş** isimli kitabımızda bu protokollerin metinleri yayınlanmıştır, isterseniz alıp okuyabilirsiniz. Protokoller içerik olarak itiraz götürmez biçimde ileri bir adımdır. Biz yine de bu protokollere bağlıyız. Belirttiğimiz gibi bunlarda Avrupa emperyalizmi ile ABD'nin sömürgecilik ilişkilerine karşı çıkma var, silahlı mücadeleyi dengeli geliştirme var, aramızdaki ilişkileri kardeşçe geliştirmeye dair bolca madde var. Bunlar Türk sömürgeciliklerinden güç almazlarsa yaşayamazlar. Şu açıktır ki, günümüzde yalvarırcasına ve her gün açıkça işbirliği dahilinde hareket ediyorlar. Bunları açıklamaları gerekiyor. Bunlar Bağdat'a, İran'a ve Türkiye'ye dayanmadan, bağımsız ayakta duramayacakları için, bağımsızlıkçı ve özgürlükçü bir tutum içerisine giremiyorlar. Şimdi bazıları neden bu meseleyi anlamak istemiyorlar? Şu çok açıktır ki, bunlarda özgüce dayanma, bağımsızlık doğrultusunda yol alma ve buna hazırlanma yoktur. Bunun gereklerini yerine getirmeden bir gün bile bağımsız ve özgür temelde ayakta kalamıyorlar. Anti-emperyalist ve anti-sömürgeci olmayı bir yana bırakın, en tehlikeli emperyalist ve sömürgeci güçle ilişki halinde olmadan kendilerini yürütemez durumda görmekteler.

Durum bu iken, "PKK protokollere uymuyor, anlaşmaların gereklerini yerine getirmiyor" demek, bile bile gerçekleri göz ardı etmektir. Gelsinler, hem de ortak bir çatı altında -bu ulusal cephe olur, ulusal ordu olur-, onun emir ve komutası altında anti-sömürgeci mücadeleyi, demokrasi için mücadeleyi, anti-emperyalist mücadeleyi birlikte yürütelim. Ben 1980'lerde yalnız Burkey'a değil, diğerlerine de -Talabani ve Barzani'ye de, "Siz yine başta kalın, büyük Kürdistan'ı biz devrime açalım. Büyük Kürdistan'ı devrime açmadan, siz Güney'de yok olursunuz" dedim. Hepsini kabul ediyordu ve doğrusu da buydu. Burkey'a söyledim: "Siz yine baş olun, fakat bırakın Kürdistan köylülüğünü ve işçisini biz ayağa kaldıralım. Diploması sizin olsun, pazarlık sizin olsun, biz en zoru üstlenelim. Kürt köylüsü ve emekçisi biraz dirensin; onu biz örgütleyip savaştıralım, siz onun sözcülüğünü yapın" dedim. Daha benden ne isteyebilirler?

Talabani ve Barzani'ye de aynı şeyleri söyledim. "Avrupa bizden silahlı mücadeleyi terörist olarak ilan etmemizi istiyor, ABD bilmem ne istiyor; Türkiye ile ilişki kurduk, o da 'PKK'ye karşı çıkar ve terörist dersiniz, bu konuda bizimle her türlü işbirliğini yaparsanız size yardım ederiz" diyor" dediler. Biliyorsunuz, Mesut Barzani, "Biz açığa dayanamayız, gıda gelmezse olmaz, bizim halkımız için mücadeleyi birkaç yıl erteleyin" diyor. Mücadeleyi ertelemeye benim de gücüm yetmez. Bu, halkın büyük bir çabayla ilk defa yakaladığı büyük bir adımdır; halka yapabileceğimiz en büyük kötülük bu mücadeleyi durdurmaktır. **İsmail Hocanın** da dediği gibi, Kürt halkı ilk kurşunu patlatmıştır. Bunun çok tarihi bir anlamı vardır. Her şey gitsin, ama bu adım sağlam kalsın. Benden her şeyi isteyin, ama beni bu adıma hizmet etmeyecek bir tutum içerisine çekmeye zorlamayın. Çok rica ettim, ama olmadı.

Maalesef düşmanın istediği şey de bize bu en can alıcı adımdan geriye adım attırmaktır. Onlara da bunu dayattılar, onlar boyun eğdiler. Biz 15 Ağustos Atılımına ve daha sonraki bütün yıllarda amaçlarımıza bağlı kaldık. Sonuçta bu onlarla çelişkiye dönüştü. Protokole uyma şurada kalsın, temel yurtseverlik ve demokratlık ölçülerine bile bağlı kalmadan, Ankara ve Avrupa görüşmeleriyle cepheden bizimle savaşa girecek kadar olumsuz bir tutumun sahibi oldular. Çok iyi biliyorsunuz ki, Güney Savaşında ve halkımızın da adeta gözlerine inanamadığı bir biçimde, Türk tanklarının önünde, özel savaş generalleriyle kucak kucağa, gencecik oğullarımızın ve kızlarımızın imhasına, öldürülmelerine yardım ettiler, yiyeceklerini talan ettiler. Onlara kalsaydı, esir aldıklarını adeta pazarlığa girip satacaklardı. Buna bile cesaret ettiler.

Ben kendimi, yeni gelen arkadaşın bahsettiği bir anıyı tekrarlamakla yükümlü görüyorum. İstanbul'dan gelen **Dersimli** bir kızın (**Gülnaz Karadaş-Beritan**) destanı var. Bu arkadaş, **Rubaruk** karakol baskınında takım komutanı olarak görev alıyor. Güney'de savaş başlıyor, orada da sorumludur, takımın başındadır. Çatışmada yaralanıyor, son mermisine kadar savaşıyor. Güneyli güçler ona teslim olmasını söylüyorlar. O, "Hayır, siz düşmanla işbirliği yaptınız. Güney'e dayanarak, Güney'den Kuzey'e saldırıyorsunuz. Asla size teslim olmam" diyor. Tabii Güneyli güçler biraz duygusal temelde, sanıyorum "Sana bir şey yapmayız" diye teminat veriyorlar. Arkadaş "Asla size teslim olmam ve sizi hain olarak görüyorum" diyor ve kendisini büyük bir uçurumdan aşağı atıyor. Bu, onların üzerinde de büyük bir etki bırakıyor. Bütün Güney halkı hala bu olayı tartışıyor; bunun etkisinden bir türlü kurtulamıyorlar. Çünkü ihanete ve işbirlikçiliğe karşı böyle güzel cevaplar veriyor.

Bir olay daha duydum. **Hüseyin Çelebi** isminde bir genç var. Babası KUM'ne üye seçilmiş. Hüseyin tek oğludur. Bu arkadaş da takım komutanıdır. Şaban Kalesinde üzerine gidiyorlar, "Teslim ol" diyorlar. Arkadaş yaralanmış ve onu da kaleden aşağı atıyorlar. Babası şunu söylemiş: "Ben yıllarca Avrupa'da onların lehine propaganda yaptım. 1975 bozgunundan sonra oğlumun da elinden tutarak protesto yürüyüşlerine katılıyordum." Şimdi biz bu tarihi ihaneti durdurmak istiyoruz. Bu savaş onun içindir. Biz bunlarla uzlaşmaya gittik. "Yeter, düşmanla bu kadar derin ilişkilere girmeyin. Bu size de, Kürdistan halkına da asla yarar sağlamaz" dedik. Gerçekten Güney Savaşı bizim için özel savaşlardan birisidir. Bu ihanet tarihine bir son vermek için, bu halkın aleyhine ve bu ülkenin bu kadar aleyhine ve tehlikeli bir işbirliğine son vermek için bu savaşı göze aldık. Ben size söyleyeyim, bu savaşın sonuçları çok olumlu olacaktır. Hem ihanet ve işbirlikçilik tarihinin tasfiye edilmesi, hem de Güney Kürdistan'daki büyük örgütler içinde sınırlı bir yurtseverliği olanların kurtarılması için savaşmak zorundaydık.

Hemen söyleyeyim, BBC bana, "Bunlara hem hain diyorsunuz, hem de görüşmelere oturuyorsunuz. Bu çelişki değil mi?" diye soruyor. Hayır, bu bir çelişki değil. İhaneti sona erdirmek için çatışmalar kadar ilişki de gereklidir. Biz bu uyanıklığı gösterdik. Güney Savaşında mevzi savaşına girmişlerdi. Güçleri imha durumuna düşürüyorlardı. Taraflar arasında buna yol açmamak için, arkadaşların girdiği uzlaşmayı biz de uygun bulduk. Bu bir adım oldu. Bu adım temelinde çatışmalar durduruldu. Halen bazı görüşmeler devam etmektedir. Bu anlamda protokollerin gerekleri yerine getirilmeye çalışılıyor. Yani 1980'lerin başlarında yaptığımız anlaşmalarda yer alan ilke ve hususlar tekrar gündemleşiyor. Yakında bizzat Celal Talabani ile görüşeceğim. Büyük ihtimalle Mesut Barzani ile de görüşeceğim. Zaten bazı birimlerimiz görüşüyor. Biz onları tekrar anlaşmanın ilkelerine bağlı kalmaya çağıracağız. Bu açıklamayı şimdilik burada yapıyoruz.

Neredeyse otuz yıla varan bir mücadele tarihinin sorunlarını kapsamlı bir biçimde aktarmaya çalışıyoruz. İşbirlikçilik, teslimiyet ve ihanet genelde tarihimizde çoktur. Özellikle bu son otuz yılda daha da kapsamlıdır. Biz bu olumsuz tarihi sona erdirmek istiyoruz. Halkımızın tarihinin bu en olumsuz olan yanını bıçakla keser gibi -Güney Savaşı'nı da bir ameliyat, bir operasyon yerine koyalım- kesmek ve bir daha başımıza musallat olmayacak bir biçimde bu olumsuz tarihin önüne geçmek için, büyük fedakarlıklar pahasına bu savaşı yaşamak zorunda kaldık. Bazılarının akılları başlarına gelmiştir umarım. Biz bu savaşı Kürdistan halkının birlik ve bütünlük davasının şahsi, ailesel ve aşiretsel çıkarlara alet edilmemesine vesile teşkil etsin diye göze aldık ve çok kahramanca da yürüttük.

Bu savaş yalnız PKK-KDP-YNK savaşı değildi; bu savaş PKK ile dünyanın savaşıydı. Bu savaşın bir yıl öncesinden büyük bir milli mutabakat geliştirildi. İşbirlikçi güçler, özellikle Avrupa'da ve Amerika'da Türk dış politikasıyla birlikte hareket ederek ve PKK'ye sonuna kadar 'terörist' damgasını vurarak, bunların desteği sağladılar. Yani içte ve dışta bütün dünya 1992 yılının sonunda PKK'yi bitirmek amacıyla anlaştı. Talabani 1991 yılı sonlarında bize gönderdiği mektupta, "Kırmızı çizginin teki çizilmiştir, öteki kırmızı çizgi bir hafta içerisinde çekilecektir. Sizi tarihle baş başa bırakmamak için, gelin bu silahlı mücadeleyi bırakın, Ankara'da masada bir araya gelin" diyordu.

Daha önce anlattım; bu bir teslimiyet dayatmasıdır. 'Sizin söylediğinizin mümkün değil. Dünya da karşımıza çıksa, ikinci kırmızı çizgi de çekilse, 1992 yılını büyük bir direnme yılı haline getireceğiz' dedik. Büyük hazırlıklar yaptık, her cepheye elimden geldiği kadar yüklenmek zorunda kaldım. Arkadaşlarım şüphesiz istediğim gibi savaşmadılar. Fakat ağırlıklı yön, bütün cephelerde direnmedi. Binlerce şehidin kanına mal olsa da, biz Kürdistan tarihine dayatılan bu en büyük tasfiye ve komplo hamlesini boşa çıkarmaya çalıştık. O büyük bir dayatmaydı ve arkasında bütün dünya vardı. Gerçekte görünüşte PKK tasfiye edilecekti, ama özünde Kürdistan'da namuslu ve onurlu ne varsa o bitirilecekti. Kendimizi aldatmayalım. Kürt Federe Devleti bizimle savaşa başladıkları gün ilan edildi. O da bizim mirasımız sayesindeydi. Eğer biz yenilseydik, Federe Devlet diye bir şey kalmazdı. Bütün bunları Barzani ve Talabani'ye söylüyorum. Onlar da Doğrusun. İşte üç devlet birleşti, biz de birleşelim. Türkiye alttan Saddam ile uzlaşıyor, biz de uzlaşmalıyız. Avrupa istediklerimize pek sıcak bakmıyor, bize destek vermiyor. Kürtler birbirine destek olmalı" diyorlar.

Peki, aklımız daha önce neredeydi? Ben yine de büyük bir olumlulukla onlara şu cevabı verdim: Büyük suçlar işliyorsunuz. Tabii bizim de büyük eksikliklerimiz olabilir. Ama bizimki eksiklikse, sizinki suçtur; hem de ağır bir suç. Birçok konuşmamda şunu da söylemişim: Ne kadar işbirlikçi ve haince tutumlar içinde olurlarsa olsunlar, bu tutumlarından vazgeçmeleri halinde yine de ittifaklara açığız. Mevcut görüşmelerin bu çerçevede kabul edileceğini defalarca söyledim. Tekrar bu noktaya geldiğini görüyorum. Biz de gerektiğinde dünyayı karşımıza alıp direnmesini bilen, direnmeye cesaret eden, ezilmeyen ve kazanan bir hareket olduğumuzu kanıtladık. Bu güçler doğru tutuma, halkın çıkarlarına uygun bir tutuma geldiklerinde, hiç de ihtiyacımız olmadığı halde, bu tutum halka kazandırır, birlik olmaya ve direnmeye götürür inancıyla tekrar görüşmekten ve gerekirse ittifaklara yönelmekten çekinmeyiz. Bunu sadece Kürdistan dahilinde çeşitli kişi ve gruplar veya partilerle değil, Türkiye halkının temsilcileriyle

de yapmak istediğimizi, Ortadoğu'daki çeşitli güçlerle de yapmaktan çekinmeyeceğimizi belirttik. Bu bizde ilke meselesidir. Gerçekleri imkân dahilinde her zaman yerine getirilmeye çalışılmıştır.

Bu ittifak görüşmeleri acaba yeni ve olumlu sonuçlara ulaşabilir mi? Hayalci değiliz, tarihi gerçekleri göz ardı etmiyoruz, buna dayanan objektif sınıfsal, sosyal ve kişisel çıkarları göz önüne getiriyoruz. Ama buna rağmen, bazı olumlu adımlar atılacağına da inanıyoruz. Buna dair iyi niyetimizi koruyoruz. Biz ulusal çelişki ve çatışmaları kesinlikle bir kan davası haline getirmiyoruz. Bizde böyle illiklik yoktur. İlliklik, kan davasında ısrar etmektir. Karşı karşıya savaştıklarımızla da koşullar gerektirdiğinde anlaşmaya oturmak mücadelenin bir gerçeğidir. Bunlarla ne kadar şiddetli savaştıysak, halkın çıkarlarına son derece uygun bir amaçla anlaşmaya oturmaktan da çekinmeyiz. Bu, savaşırken de böyledir, barışırken de böyledir. Önemli olan, uzlaşma ve ittifakların bağımsızlık ve özgürlük davasında mücadelenin hizmetinde olup olmadığıdır. Halkımızın birliğine biraz yarar sağlayabilirse görüşeceğiz. Kimse bunda bir çelişki görmesin. Tam tersine, bunu doğru bir politik yaklaşımın uygun politik taktiklerle sürdürülmesi biçiminde değerlendirebilirsiniz.

Bazıları bu adımları çok art niyetlice ve politik ufuktan uzak bir biçimde eleştiriyorlar. Daha dün savaştığı güçle insan hiç oturur mu diyorlar. Biz daha önce de, hem de sık sık oturmuştuk. Savaştık, yine oturuyoruz. Yarın belki yine savaşırız. Her şey doğru devrimci politikanın başarısı içindir. Hep sürekli savaş ve mücadele demek ne kadar yanlışsa, hiç uzlaşmayalım, hiç ittifak yapmayalım demek de o kadar yanlıştır. Hep savaş demek, tecrit ve imhaya götürürse, aynı biçimde hep barış, hep uzlaşma, aramızda hiç çelişki yok demek de teslimiyete ve imhaya götürür. Mücadele tarihimiz boyunca bu iki hataya düşmemeye büyük özen gösterdik. Bunun Kürdistan halkının yararına olan bir tutum olduğunu şimdi bütün halkınız kabul ediyor ve buna büyük değer biçiyor.

Bu temelde bundan sonrası için daha da umutluyum. Umutlu olmamın daha somut nedenleri de var. Özellikle Kuzey Kürdistan'daki direnişin çok ileri bir aşamaya gelmesi, önemli oranda neredeyse özgürleştirmeyi sağlaması, yine Güneyli güçlerin kendilerini tek merkez olarak görmelerinin anlamsızlığının ortaya çıkartılması, ayrıca uluslararası ve bölgesel koşulların tüm Kürdistan'ı zincire vurma dönemini geride bırakması ve Güney Kürdistan'daki oluşumların düzeyi, bizi daha elverişli koşullarda ittifaklara götürülebilir. Birkaç yıl önce bu koşullar yoktu. Bu koşullar birkaç yıldır gelişme halindedir. Dolayısıyla birkaç yıl öncesinin ilişki ve ittifaklarının günümüzde de aynen sürdürülmesi döneme cevap vermediği gibi anlamsız da olur. Yeni durumun ittifaklara nasıl imkân sağladığını görmek ve buna göre ittifakları hazırlamak çok isabetli, gerekli ve yerinde bir durumdur. Biz bunu görüyoruz. Hem yeni durumun ortaya çıkmasının zeminlerini mücadelemizle ve verdiğimiz savaşla hazırladık, bu durumu ortaya çıkardık; hem de bunu gerekli ittifaklara dönüştürmeyi önemli bir başarı olarak değerlendiriyoruz.

Bu gelişmeler, tartışmalar olacak, yeniden bazı ilke belirlemeleri kadar taktik tutumlar belirlenecektir. Genelde bütün ulusal güçler, yurtseverler ve demokratların geniş ve dar birlikteliklerine özen göstereceğiz. Sadece radikal kişi ve grupların değil, en önemlisi demokratları ve yine ulusal yönü olan kişileri kazanmayı da esas alacağız. Bunu bütün Kürdistan çapında en üst düzeyde bir kuruluş -örneğin bir Ulusal Kongre- biçiminde somutlaştırma önerilerimizi hayata geçirmek isteyeceğimiz gibi, her parçanın özgün koşullarındaki cephelerini de yenileştirerek somutlaştırmaya çalışacağız. Özellikle Kuzey Kürdistan'da daha genişletilmiş bir ulusal kurtuluş cephesi önem arz ediyor. Bunun üzerinde duracağız. Sosyalistler arası ilişkileri değerlendirmek kadar, demokratlar ve yurtseverlerin ilişki ve dayanışma biçimlerine de açıklık getireceğiz.

Aynı şeyler bölgedeki ilerici yönetimler ve güçler için de geçerlidir; bunlarla ilişki ve dayanışmamızı geliştirmek için çaba harcayacağız. Bütün bunlar 1993'ün planlanmış çalışmalarında önemli bir yer tutar ve daha başarılı adımlar atılmasına imkân verecektir sanırım. Özellikle yükselen mücadele her zamankinden daha fazla devrimci ve yurtsever ittifaklara imkân veriyor. Bunu bizzat büyük çaba ile hazırlayan PKK öncülüğü, şüphesiz sonuçları da en iyi biçimde değerlendirmeyi bilecektir.

Serhat Bucak: Başkanım, gelişen geniş ulusal cepheden kastınız, PKK ile "Biz de varız" diyen diğer örgütler arası cephe mi, yoksa halkın kendi cephesi mi? PKK'nin bir cephesi var, ERNK. Bunun dışında bir cephe mi oluşturmak istiyorsunuz, yoksa ERNK temelinde mi?

-Her iki anlama da gelir. Hem halkın yani emekçilerin tabandaki geleneksel ittifaklarını, cephesini geliştireceğiz, hem de varolan çeşitli örgütler ve partilerin birlikteliğini geliştireceğiz. Her iki çalışma da günceldir, birbirleriyle tezat teşkil etmez, birbirini bütünlendirir. Her ikisini de oluşturmanın imkânı var. Daha şimdiden bazı örgütler ERNK çatısı altında Ulusal Kurtuluş Mücadelesi biçiminde hareket etmek istiyorlar. Biz bunlara olumlu yaklaşacağız. Zaten halkın tabandaki cephesi büyük bir gelişme ve atılım içindedir. Onu özellikle örgütlendireceğiz. En önemlisi de serhildanlar taktiğini halkın öz savunma birlikleriyle birlikte daha da pekiştirmeye çalışacağız. Ulusal mücadeleyi sadece Kuzey Kürdistan için değil, Güney Kürdistan güçleriyle de geliştirmeye, bilgi alışverişini, ilişki ve irtibatları en anlamlısını yaratmaya çalışacağız.

Bu konuda Ulusal Kongre iyi bir çatı teşkil edebilecektir. Bütün Kürdistan açısından ilk adım olsa da, küçümsenmeyecek bir anlama sahip olacak bir biçimde, mevcut koşulların Ulusal Kongreyi başarıyla yerine getirmemize imkân vereceğini umuyorum. Ulusal Kongre gerçeği üzerine biraz daha kapsamlı durma gereğini duyuyorum. Ulusal Kongre için özellikle bileşimi, siyasi kapsamı, yine beklenen görevlerin neler olacağı biçiminde bazı değerlendirmeleri tartışmaya açmak yerindedir. Sanıyorum sizlerin karşı karşıya olduğunuz bu yönlü bazı görevleriniz vardır. Biz bu konuda üstümüze düşeni PKK olarak yerine getireceğiz.

Serhat Bucak: Sayın İsmail Beşikçi, Avrupa zemininde yapılan Ulusal Meclis Konferansına bir mesaj göndermişti. "Kurulacak olan Ulusal Meclisin artık Kürd'ün Kürt ile kardeşliğini tesis etmeyi bir amaç olarak önüne koyması gerekir" diyor ve "Kürd'ün Kürt ile kardeşliği tesis edilmeden, Ortadoğu'da oluşturulmak istenen diğer kardeşlikler kağıt üzerinde kalacaktır" diye ekliyordu. Bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyim?

-Ulusal Kongre şüphesiz Kürtlerin tarihinde ilk defa hem kendi idarelerini tesis etme, hem de tarihlerinde çok yakıcı olan sömürgeci böl-yönet politikasına son verme ve sömürgecilerin deyişyle "Kürd'ü Kürd'e kırdırma" parolalarını boşa çıkarma yönünde çok önemli bir girişim olacaktır. Denilebilir ki, uyum ve kardeşlik ilk defa gerçekçi bir temelde, her türlü oyun ve aldatmacaya son vermeye içerecek bir uyanıklıkla anlam kazanabilir. Şimdiye kadar verdiğimiz bütün mücadeleler kesinlikle gerçek Kürt oluşumu içindir. Uzun vadeli ulusal çıkarlar, demokratik temel, herkese emeği ölçüsünde ve konumu itibarıyla yer verme ilk defa gerçekleşiyor; sömürgeciliğin yüzyıllardan beri dayattığı ihaneti tasfiye etme ve gerçek Kürt kardeşliğini ortaya çıkarma imkân dahiline giriyor.

PKK'nin buna gerçekten üstün bir değer verdiği ortadadır. Buna büyük önem verdiğimi belirtebilirim. PKK böylesine bir Kürt kardeşliğinin gelişmesi için, büyük-küçük ayrımını geliştirerek değil, tümünden kardeşliğe uygun bir ortamı hazırlama ve buna göz kulak olma ilkeli tutumu kadar pratik davranışlar içerisinde bulunmayı sürdürülmüştür. Bundan sonra da bunun en iyi bir biçimde Kürt yaşam biçimi haline gelmesine, hatta komşu halkların kendi örneğinden yararlanmasına özen gösterecektir. Bunun başarıla-
cağına her zamankinden daha fazla inancımız var.

Kendi İçimizde Verdiğimiz Savaşla Örgütün Birliğine ve Direnme Gücüne Yol Açıyoruz

S. Bucak: Siz Kürdistan'da çok uzun zamandan beridir sömürgecilerin ve dış güçlerin tasfiyeciliğinden ve ihanetinden bahsettiniz. Aynı olaylarla siz de karşı karşıya kaldınız. Hatta bir yerde "PKK tarihi tasfiyeciliğin ve ihanetin çok olduğu bir tarihtir" diyorsunuz. Buna rağmen bugüne kadar PKK'de birliği ve beraberliği önderliğinizde ve kişiliğinizde sağladınız. Bu, diğer partilerde böyle değil. Önderlik bu birlik ve beraberliği nasıl sağladı?

-Bu konuya yönelik çok soru sorulmuş ve zaman zaman kapsamlı cevaplar verilmiştir. Fakat önemini yitirmiyor. PKK'deki birlik için çözümleme üstün bir değere sahiptir. Biz şöyle bir değerlendirme ile karşılık veriyoruz: Çözömlenen kişi değil, sınıf ve toplumdur; an değil, tarihtir. Bunun anlamı şudur: Kürt kişiliğinde büyük çelişkiler, ayrılıklar, düşkünlükler, düşmana en yalınkat asker olmadan tutalım kendine her türlü ihanetin biçimini yaşamalar mevcuttur. Bu Kürt çözümlemesi ilk defa çok kapsamlı, çok cesur bir biçimde geliştirildi. Yaptığımız çözümlemedir. Daha önce de üzerinde duruyordum, adeta mercek altına alıp inceliyordum. Kürt tipi tarih boyunca nasıl oluşmuş? Onun beyninden tutalım ruhuna kadar, fiziğinden tutalım kültürüne varana dek inceledim. Kimden, nasıl etkilendi? Kimin için eylem yapılmış? Sözcükleri kim ağzına koymuş, sözcükleri kimin için kullanmış, adımları kimin için atmış? Her kişiye, kişiden aileye, aileden aşirete, aşiretten o ilkel milliyetçiliğe, oradan uluslaşmaya kadar, ulusal kurtuluşa kadar çok kapsamlı bir incelemeye tabi tuttum. Yine sosyalizmin en devrimci ideoloji olması dolayısıyla onun ışığı altında ele aldım. Varılan sonuç, Kürt kimdir sorusuna cevaptır. Kürt nasıl olmalıdır, bunun için nasıl örgütlenmelidir ve nasıl eylem adamı haline gelmelidir sorusuna cevap oldu. Görkemli cevaplar ortaya çıktı.

Bu büyük kahramanca direnmeler, bu çözümlemelerin sonucudur. Zindan direnişi, dağ direnişi, yurtdışı direnişi, kesinlikle Kürt çözümlemeleri ile bağlantılıdır. Çözömlenmeler neyin atılması gerektiğini, neyin kabul edilmesi gerektiğini çok iyi ortaya çıkardı. İhanet tarihinin etkileri kadar, yurtseverlik tarihinin nasıl olması gerektiğini de ortaya çıkardı. Kürt halkının çıkarlarına uygun olanın ne olduğunu ortaya çıkardığı gibi, çıkarına uygun olmayan şeyleri de ortaya çıkardı. Bunu da sadece devrimci bir parti içerisinde değil, PKK içerisinde değil, bütün Kürt insanını göz önüne getirerek çözümledim. Öyle bir duruma gelindi ki, gerçek bir Kürt tipi nasıl olmalıdır, ulusal birlik, demokratlık, inisiyatif, bilinçlilik, mücadele, cesaret, örgütlülük, uyanıklılık, üslup düzenliliği vb. bütün bu hususları içeren bir tip tanımlamasına gittik. Bu açıdan yazılan bir kitap vardır: **Kürdistan'da Kişilik Sorunu, Devrimci Militanın Özellikleri ve Parti Yaşamı**. Yıllarca daha yoğun bir biçimde üzerinde durduk ve bildiğiniz gibi zindanda direnen, dağda direnen, belki hiçbir halkın tarihinde görülmemiş bir düzeye ulaşan Kürt gerçeği ortaya çıktı.

Çok iyi biliyorsunuz, **Yalçın Küçük** ile yaptığımız röportajımızı kırıp "APO kendi halkını nasıl kötülüyor, hiçbir önder halkını böyle kötüler mi?" diye televizyon ekranlarında özel savaş propagandası yaptılar. Halk bunu yutmuyor. Kimliğini çoktan unutan bir halkı, dünyanın en direngen ve güzel bir halkı haline getiriyoruz. Tabii daha sonra 'tekrar oyuna geldik' diyor. Evet, Türklüğün adına konuşacak herkes eğer bu büyük düşmanlık da demeyeyim, ondan da öteye yaklaşımlarını değiştirmeseydi, yapacağı her şey, PKK'ye ilişkin dayatacağı her şey aleyhine tepecektir. Hiçbirinin beklemediği kadar PKK'de birlik gelişmiş, benim kişiliğimde hiçbirinin tanık olmadığı halkın büyük coşkusu var. Aralarında hiç bulunmadığım halde -ki, yaşamım tümüyle halkın dışında geçiyor-, ya Allah desek, milyonlarca korkusuzca ölümün üzerine yürüyor. Bağlılığı ortaya çıkmış. Bunu iyi anlamak gerekiyor.

Hiç şüphesiz bir halk için nasıl yaşanılır, bir halkın tarihi ihtiyaçlarına nasıl cevap verilir, bir halkın yüce amaçları bir kişinin amaçları haline nasıl getirilir? Yine günlük yaşam devrimci amaca, halkın yüce amaçlarına nasıl bağlı tutulur? Yalnız günlük yaşam değil, bütün ruhi özellikler ona göre nasıl dönüştürülür? Öyle ki, komuta kişiliği dediğimiz kişilik bir halk için en iyisini nasıl yapar? Amansız bir biçimde bunların üzerinde durdum. Sadece durmakla kalmayıp kendi kişiliğimde temsil etmeye, bütün PKK'ye mal etmeye, şimdi de bütün topluma mal etmeye ve ulusal saflara yaymaya özen gösteriyorum. Bu her gün başarıların ortaya çıkmasına yol açıyor ve tümüyle gündemi işgal ediyor. Bundan ne kaçınılır ne övünülür, sadece tarihi bir görevin yerine getirilmesi olarak değerlendirilir.

Yaptığımız işe çok inandığımız gibi, aşk derecesinde bağlıyız ve bu bütün işlerden de önce gelir. Tabii ayrıntıları, yan işleri, çok gereksiz durumları kendimde ve çevremde yaşatmam mümkün değil. En yüce olanı, en saf olanı, birlik ve uyum teşkil edeni tutum olarak belirlemek ve partide, giderek halkta egemen kılmak büyük öneme sahiptir. Biz bunun için varız, buna aynen bağlıyız, tüm gücümüzle ve bir büyük hizmetle gereklerini yerine getiriyoruz. Şu kanıtlandı: Eğer bir kişi kendini doğru çözümlerse tarihi çözümler; eğer bir kişi kendi içindeki uyumu sağlarsa halkı uyuma götürür; bir kişi kendi içinde örgütlülüğü ve birliği sağlarsa, bütün bir halkı birliğe ve örgütlülüğe götürür.

Bazıları savaşlarda halkları yaratırlar. Tabii bizim büyük savaş yürütecek gücümüz de yoktur. Çünkü halkımızın ordulaşmasına ne objektif de ne subjektif koşullar hemen elveriyor. Ordulaşmaya gitmek için, öncelikle bir kişinin kendisinin ordulaşması gerekiyor. Bizim kişilik çözümlemelerimizin diğer bir anlamı da budur. Yani biz meydan savaşlarından önce, kişilerde meydan savaşları veriyoruz. Kişileri bu temelde kazanıyoruz. Kendimizi, birkaç ordunun veremeyeceği bir savaşı içimizde vermeye görevli tutuyoruz. Bu savaşlar veriliyor. Daha sonra örgüt kendi içindeki bu savaşla örgütün de birliğine ve büyük direnme gücüne yol açıyor. İşin sırrı, sihrî buradadır. Üstün değer biçmemiz gerektiği kanısındayım.

Eski toplumdaki kalma birçok alışkanlıklarımız var. Feodal aşiretçi etkilerle Kemalist etkilerin izdüşümü altındasınız ve bunlar sizi müthiş güçsüz düşürüyor. Nasıl bir ur gövdeden sökülüp atıldığında sağlığınıza kavuşuyorsanız, bu siyasi uru da ruhunuzdan ve benliğinizden söküp atıp örgütlenmeye gelmek, devrimci politikaya gelmek, bütün bunları oldukça kapsamlı bir çalışma ve çekici bir üslupla yapmak yaşamınızın biricik anlamı olmalıdır. Ben biraz böyle yapmakla herhalde küçülmedim. Yine günlük olarak, bireysel olarak yaşamımı yaşayamadım deyip sızlanma gereği duymadım. Yaşamın kuralını biraz bu temelde değişikliğe uğrattım. Genel çıkarı, genel yaşamı, genel iradeyi göz ardı edip de sadece özel yaşamım, özel inadım, özel çıkarım deyip toplu-

mun içinde gözü kara yürümek iflasa götürür ve artık Kürdistan'da o kişinin basit çıkarı olsa da asla bir sonuca ulaşamaz. Kendi kişiliğimde ben bunu mükemmel çözdüm. Pratiğimle biraz kanıtladım. Şimdi halk doğrudur diyor ve öyle bir halk bağlı kalır.

Bu bir yöntem, bir tutum, bir yaşamı adama meselesidir. Bunu yapan herkes sağlam bir önder olabilir. Oldukça dürüst ve yerinde çaba sahibi olacaksın; bundan fazla ne az bir emeğin ne de hizmetin olacak. Dürüstçe çizgi dahilinde yürüyeceksin, bunu temel ilke olarak yaşayacaksın. Sen öndersin; bu halkın ulusal meclisine gidersin, ordusuna komutanlık yaparsın, her türlü sosyal kurumlaşmasında doğal bir lider olarak tutum alırsın, onun tüm işlerinde yer alırsın. PKK önderlik ilmi budur. Kürtler için bu, ekmekten ve sudan daha çok gereklidir. Bizim getirdiğimiz büyük yenilikler ve yaratıcılıklar, halkın bu kadar bağlanması biraz da bunu sezdiği içindir; o tarihi boşluğu doldurmak kadar asla başka türlüünün olmadığını bilincine çok iyi ulaştığı içindir. Bu tarzdan başka bir tarz kazandırmıyor, birleştirmiyor, örgütlenmiyor, savaşa kaldırmıyor.

Komplolar ve ihanetler tarihini anlattım, en büyük direnmelerin ömrü birkaç ay olmuş. Kardeş kardeşe giriyor, birbirleriyle en yakın bağlar içerisinde olması gerekenler birbirlerini katlıyor. Bu büyük bir oyundu ve bu oyunu biz bozduk. Herkesin birbirine güç verme gerekliliğini hem teoride, hem de pratikte ortaya koyduk. Kürtler için bu gerçekten büyük bir olaydır. Zaten bütün gücümle bunun üzerinde durdum, halen bunun komutasını yürütüyorum.

Yani ben silah alıp savaşmıyorum, halkın içine girip ahkâm kesmiyorum. Ama ciddi tutumu kendi içimde büyük bir dirayetle yürüttüğüm için, halkın çıkarlarını sürekli gözettiğim için, doğruya doğru, yanlışa yanlış demeyi her türlü kişisel yakınlıklardan daha önce gördüğüm için, doğal olarak Kürdistan tarihinin ve halkının büyük önderlik boşluğunu doldurmuş oluyorum. Aslında çok istekli olduğum için, çok peşinde olduğum için değil de, işin sırrını çözeyim diye biraz daha bilimsel alışkanlıkla ve devrimci iradenin saygınlığı nedeniyle, baktık bu iş ancak böyle götürülebilir, halk daha fazla istiyor, o zaman daha fazla cevap verelim dedik. Direnmek daha büyük örgüt gücü istiyor, o zaman daha iyi örgütlenelim. Düşman vahşidir, bastırıyor, tarihten silip süpürmek istiyor; silip süpürülmek için, ayakta kalmak için ne lazımsa onu bulalım. Bunun için yüklendikçe yüklenelim. Sonuç, çare bulunabilir.

Ben bunu herkese anlatmak istiyorum, ama sizler anlamakta güçlük çekiyorsunuz. Kendi özelliklerinizi halkın çıkarları temelinde dönüştürmede güçlük çekiyorsunuz. Düşünce darlığı var; şüphesiz tutumlarda esnek olmama, sık sık düşünce darlığıyla birlikte davranışlarda kırılmayla karşı karşıya kalıyorsunuz. Esneklik olması gerektiği yerde çat diye ikiye bölünüyorsunuz. Derin görüşle katılınması gereken yerde çok üstünkörü bir görüşle yetiniyorsunuz. Büyük sabır ve irade sergilenmesi gereken yerde büyük inattan vazgeçmiyorsunuz. Çok büyük taktik gücü olmanız gerekirken, çok basit nedenlerle geriye çark ediyorsunuz. Bütün bunlar halk önderliğinde başarıya imkân veren tutumlar olamaz. Bütün bu konularda aslında kendi kişilik çözümlememde vardığım sonuçlar vardır. Çok kapsamlı olarak açıklamışım, bunları incelemeye ihtiyacımız vardır. Mümkünse biraz dönüşüm ve ulaşmaya yeten çabalarınız gerekiyor. Bunun gereklerini yaparsanız, önderlik sorunları her düzeyde çözüme kavuşabilir. Ulusal kurtuluş da savaş düzeyinde başarılabilir; siyasi düzeyde başarırız, ekonomik ve kültürel düzeyde başarırız.

Ben imkânsızlıklarla bu işe başladım. Herhalde şimdiki başarıları küçümseyemezsiniz. Eğer bu imkânsızlıklar ortamında biz bunu başarabilmişsek, sizler bu imkânlarla dayanarak her sahada daha fazlasını başarabilirsiniz ve başarmak için de kendinizi biraz zorlayın. Ben bazen sertçe yöneliyorum. Özellikle parti içinde adeta savaşır gibi yüklenimlerim var. Giderek bunu ulusal kurtuluş cephesine de yansıtacağız. Şüphesiz ki bu yönelim bundan sonra daha da ağırlıklı olacaktır. Herkes buna hazır olmalıdır. Unutmayın ki, bu onun bunun devrimi değil, 'başkalarının askeri' olan halkın devrimidir diyorum. Yani başkalarına asker olmak demek ihanet demektir. Başkalarının askeri olurken, aslında başkalarının düşmanlığı temelinde savaşmıyor, bir de kendinize karşı savaşıyorsunuz. Amerika'nın askeri olursun, Afrika'da savaşsın; bunun zararı birdir. Ama Türk'ün askeri olursan, ölümcül Kürt davasına girersin. Bunun zararı ikidir. Böyle asker olmak çok tehlikelidir. Sadece asker olmak demek, düşmanın ağzı, yüzü ve kulağı olmak demektir. Çünkü seni asker yapanlar, istedikleri gibi seni öldürürler, işittirirler, konuşururlar ve Kürd'ün düşkünlüğü buradadır.

Biz bütün bunları çok iyi gördük, buna mecbur değiliz dedik. Kemalizm nedir, bizler kimiz? Biz bu topraklarda 4000-5000 yıl öncesinde yaşayan bir halkız. O halde ne diye kendimizi inkâr edeceğiz? Ne diye ulusal gerçeği inkâr edeceğiz? Ulusal kültürü inkâr edip, yaşadığımızı inkâr edip Kemalizm'in basit bir uzantısı, uşaklıktan öteye kendini inkâr etme olmaz dedik. Neticede çok zor şartlarda da olsa, siyaset nasıl yapılır, bu temelde parti nasıl kurulur, örgütlenme nasıl yapılır, savaş taktikleri nasıl geliştirilir, iğne ucu kadar fırsat bulundu mu olanak nasıl geliştirilir, bunu sergilemeye çalıştık. Şimdi bu temelde akıllı Kürtlerin, artık düşmanın askeri olmaktan vazgeçmeye karar vermiş Kürtlerin değerlendirme yapmalarını istiyorum. Benim veya PKK için değil, benim itibara veya fazla tanınmaya ihtiyacım yok, desteklenmeye de ihtiyacım yok. Halk zaten büyük destek veriyor. Örneğin diğer Kürtlerdir, dışımızdaki örgütlenmede yer alan Kürtlerdir, onların da biraz bu PKK mucizesine bakıp kendilerine çekidüzen vermelerini istiyorum.

PKK'yi eleştirdiler, ama PKK kendini nasıl düzeltti? PKK halkını büyük bir güç haline getirerek, mucizeyi gerçekleştirerek, bence kendisine yöneltilen bütün eleştirilere karşılık verdi. Yani kendisini bu temelde düzeltti. "PKK özeleştiri yapmıyor" diyorlar. Bekleyin, ben özeleştiri yaparım. Şimdi biz en büyük özeleştiriye başladık. En büyük özeleştiri Kürt halkıyla birleşmek ve onun en büyük tarihsel eylemini ortaya çıkarmaktır. Bunu ben söylemiyorum, düşman da bunu söylüyor. Bütün o güçlere, kişiliklere söylüyorum: Madem doğruydunuz, görüşleriniz doğruydu, taktiğiniz doğruydu; tarih için, halk için ne yaptınız, niye halktan hiçbir desteğiniz yok? O zaman ayıp değil mi? Ben aslında kişileri suçlamak istemiyorum. Biraz gerçekleri görün, tek kalmışsınız, halktan kopmuşsunuz, halk artık sizi dinlemiyor diyorum. Bunun da mı suçlusu benim? Halkın gerçeği sizin de gerçeğiniz olarak alınmayacak mı? Öyleyse o zaman bu halka sahiplenin; beni, PKK'yi bırakın. O zaman karar verin, özeleştirinizi biraz da onun eğilimine sahip çıkarak bir de siz yapın. Kara kaşı ve kara gözü için değil, yanı başımızda direndikleri için, o değerli canlarını nasıl yere serdiklerini gördüğünüz için siz de yapın, sizi de destekleyeyim.

Onlara şunu soracağım: İdeolojik, politik yaklaşımlarınız sizi halkla birleştirmeye niye yetmedi? Eğer doğru ise, eğer Güneyli önderlikler çok büyük çaba ve derin bir öngörünün sahibiydiyse, niye halka doğru taktiği götürmediler, niye halka kendinizi doğru benimsetmediniz? "PKK bırakmadı" diyeceksiniz. PKK sizden daha zayıftı, ortada hiç yoktu. PKK başardı da siz niye başarmadınız? "Zorla yaptı" diyecekler, siz de zorla yapsaydınız. Demek ki Kürdistan'da zorun tarihi bir rolü var ki sizi birleştirdi. Demek ki çok gereklidi, demek ki çok iyi sonuçlar ortaya çıkarabiliyordu. Ve onu da biz sahiplendik ve biz başardık. Demek ki sen çok

önemli bir tarihi aşamanın gereklerini yerine getirmemişsin ki boşa çıktı. Bunu gerçekçi olarak değerlendirmelerini istiyorum. Artık PKK'yi kötülermeyi bırakınlar, çünkü halk bilinçli bir hareket olarak değerlendiriyor ve vahşi barbarlığa karşı büyük direnişçi başarıya götürüyor.

Biz ölse de gam yemeyiz. Çünkü kazandıklarımız yüzyıllara sığmayacak kadardır. Artık bunu görsünler diyorum. Gelsinler, kendilerini PKK'ye değil, bana değil, halka affettirsinler. Ben de onlara yardımcı olayım. Nasıl yardımcı olayım? İşte ulusal kurtuluş cephesinde yer var. Silahlarımızı verelim, biraz paramız var, onlarla birlikte harcayalım. Dağlarda mevzi tutmuşuz, bu mevzileri tutmak çok önemlidir. Burada kendilerine yer verelim. Bundan daha büyük destek olur mu? Eğer diplomasiyi dayatmak istiyorlarsa, o da artık direnmeye dayalı bir diplomatlık olmalı. Direnmeyi karalayan, direnmeyi tasfiye etmek isteyen bir diplomatlık olabilir mi? Kürdistan halkının canını ve kanını verdiği, her şeyini uğruna seferber ettiği direnmeyi esas alsınlar, ona göre diplomasi yapınlar. Bundan daha iyi destek olabilir mi? Hepsini karşılıksız sunuyoruz.

O halde PKK Önderlik gerçeğinden çıkarılacak sonuç, bütün eleştiri ve özelleştirisiyle tarihi bir ihtiyacı karşıladığıdır. PKK kendisini ispatlamıştır. Kendisini düzeltmesi gereken, cephe ve kongre (Ulusal Kongre) birliğine kadar giderek yol alma tutumunda olmayan kendileridir. Eksikliklerini gidersinler ve böylece onların da ulusal amaçları, halka verdikleri sözleri ve bağlılıkları bir anlam taşısın.

Kesinlikle bu vesileyle söylüyorum, yıllardır ben bu çağrıyı yaptım. Onlar sandılar ki zayıf olduğum için, PKK dardadır, tecrittedir diye yapıyorum. Eksik olmasınlar, bizi kötü göstermek için her şeyi yaptılar. Ama halkımız en büyük gücünü ve birliğini bizim etrafımızda ve PKK önderliğinde sağladı. Bu halk böyle kazanılmıştır. Bu birliğin bozulmasını dünya da gelse sağlayamaz. 1992'de dünya karşımıza geldi, bozamadı ve daha da güçlendik. O halde hiç olmazsa bu gerçeğe saygılı olarak, bundan sonra büyük birlik ruhuna doğru gelsinler. Onlarla da kardeşleşmeyi sağlayalım.

Bu vesileyle bir kez daha sesleniyorum: Özellikle 1993 Newroz'una yaklaşırken, bu tarihi dönemden geçerken, herkesin yeni bir durum değerlendirmesi yapmasını, Kürdistan'da, bölgede, dünyada ve yine ispatlanmış mücadele gerçeklerinin karşısında değerli mevziler tutmasını istiyoruz. Böylece bundan sonra, özellikle daha anlamlı bir biçimde amaçlarımızı ulaşmaya çalışıyoruz. En azından kendi önderlik gerçeğimizde onlara sunabileceğimiz en büyük ve bulunmaz yardım da budur. Bunun kıymetini bilmeleri onların çıkarıdır, karşılıksızdır. Tekrar söylüyorum: Biz ne zayıfız ne de tecrit olmuşuz. En büyük birliği, en büyük gücü sağlayan bir hareketiz. Ama asla büyüklük kompleksine de kapılmıyoruz. Yıllarca bize karşı savaşmış da olsa, sıradan bir insanımız eğer kendini kabul ettirecek duruma gelmişse, onu da kazanmaya, kişiliğine ve çabalarına üstün yer biçmeye açtık. Aslında bu konuda PKK'yi bir endişe kaynağı olarak görmek şurada kalsın, büyük bir dost güç, hem de kişiliklerine ve örgütlerine güç katacak bir dost güç olarak görmelerini ve buna göre tutumlarını doğru temelde geliştirerek karşılık vermelerini bekliyoruz.

Bu aynı zamanda bütün Kürdistanlı örgütlenmiş güçlere ve yine çeşitli aşiret çetelerine, bireylere ve şimdiki kadar düşmana çeşitli biçimlerde hizmet etmiş, hatta korucu olmuş, ajan olmuş kişilere de bir çağrıdır. Bunların uğursuz tutumlarını sona erdirmelerini, düşmandan uzak durmalarını, yine ulusal kurtuluş saflarında yurtsever olmakla birlikte bir türlü gerekli rolünü oynamayanlara da bundan sonra yakınlaşmalarını, uygun birliktelikler dahilinde saf bağlamalarını, gecikmiş de olsa bu adımın çok şey kazandıracağını söylüyor, bu son çağrıyla birlikte, herkese başarı dileklerimizi sunuyorum.

Uğur Mumcu Cinayeti Arkasındaki Gizli Güçler

S. Bucak: Türkiye'nin bugünlerde gündeminde olan Uğur Mumcu'nun arabasına bomba konularak öldürülmesi olayı ile ilgili görüşlerinizi açıklar mısınız? Bir de Uğur Mumcu'nun ölümünden sonra basında çok polemik konusu oldu. Kendisi bir kitap hazırlıyormuş, bu kitapta PKK-MİT ilişkisi üzerinde duruyormuş. Kamuoyunun gündemine giren bu konuya da açıklık getirir misiniz?

-Gerçekten basın yayını incelediğimizde PKK ve benim konumumla ilgili gelişmeler basının gündemini işgal ediyordu. **M. Ali Birand**'ın kitabı bir ayda sekiz baskı yapıyor. Sayın **Yalçın Küçük** ile yaptığımız röportajın video bantları ve belgelerine havaa-lanında el konuluyor. Kendilerine göre istedikleri bir biçimde kırparak yayınladıkları televizyon programı, kamuoyunun giderek artan ilgisine defalarca yayın programına alınması ile gündemi gerçekten PKK ve APO sorunu doldurdu. Tartışma açtırdı. Şüphesiz psikolojik savaş uzmanları, yaptığımız röportajı kendilerine uygun bir biçimde cımbızlayarak yayınlamakla, sevgili Türkiye halkına bizim imajımızı çarpıtarak verdi. Bunu yapmakla bizi kötü göstereceğini ve kan kaybına uğrayacağımızı sandı. Yalnız kullandıkları silah ters tepti. Türkiye kamuoyu PKK ile Kürt gerçeğini yakından ve birinci elden öğrenmek istiyor. Bunun için de ilgi merkezi oluyoruz. Tam da bu sırada Uğur Mumcu cinayeti büyük bir gürültüyle cinayet sonrası, cenaze merasimi dolayısıyla bıçakla keser gibi her şeyi kesip attı, gündemi işgal etti.

Buna benzer bir gelişmeyi Sayın M. Ali Birand ile 1988 yılında yaptığımız röportaj dolayısıyla da yaşadık. Çok iyi hatırlıyorum. Bu röportaj gündemi tümüyle işgal etmişti. İnsanlar **Milliyet** Gazetesini bulabilmek için şafaktan kuyruğa giriyorlardı. Türkiye kamuoyu yıllardır kendisinden saklanmak istenen PKK'yi ve APO'yu direkt Abdullah Öcalan'ın anlatımlarıyla öğrenecekti. Basından izlediğim kadarıyla Özal, Atina dönüşünde uçaktayken epey bozuk çalmış, yayının durdurulması için yetkililere emirler vermiş; röportaj aniden kesilmiş, M. Ali Birand hakkında soruşturma açılmıştı.

Hemen arkasından ANAP Kongresi'nde Özal'a suikast girişiminde bulunuldu. Gündem bir anda Özal konusuna dönüştürüldü. Suikastın perde arkası da açıklığa kavuşturulmadı. Buna benzer gündem saptırmaları daha sonra da karşımıza çıktı. Ben kendi deneyimimden bunu çok iyi biliyorum. Ne zaman ki Türkiye kamuoyu gerçekleri görmeye ve doğruları tartışmaya başlıyor, o zaman şok edici bir olay yaratılıyor ve kamuoyunun gözleri başka bir tarafa yöneltilip tartışmanın yoğunlaştırılması önleniyor.

Uğur Mumcu cinayeti, eşi ve Kemalist kalemler tarafından şüphesiz bize de mal edilmek istendi. Hayır, kesinlikle bu ölümle bir ilişkimiz yoktur. Uğur Mumcu yazılarında PKK'ye, çok haksız bir biçimde tek taraflı olarak bana saldıran bir gazeteciydi. Hiçbir zaman PKK'nin kaynaklarına başvurmadan, bize danışmadan, aleyhimize her türlü değerlendirmeye girme hakkını kendinde gören bir kişiydi. Çok yönlü araştırmacı olduğuna dair çok şeyler yazıldı, hakkında övgüler dizildi. Ama gerçekten çok yönlü bir araştırmacı değildi. Onun, MİT'in bazı saptamalarını gözlemleyerek onu köşe yazarlığı biçiminde yansıtmaktan öteye, yerine getirdiği bir işlevi yoktu. Aslında bana göre o bir MİT sözcüsüyü. Ama Kemalist bir tarzda sözcüyü, ciddi bir araştırmacı niteliği yoktu.

Hemen belirteyim: Özellikle 1980'ler sonrasında ve daha önce de devrimci sol hareketlere, bilimsel sosyalizme yönelmesi çok yoğundur. İğdiş edilmiş sözde bir demokratik sosyalizme yandı, ama sosyalizm ile ilgili ne varsa tokatlıyordu. Tüm gücünü kullandı, dünya çapındaki anti-sosyalist bir kampanyanın Türkiye'deki parçasıydı. Devletten aldığı belgelerle kaçakçılık üzerine epeyce yazılar yazdı. Bunlar tamamen devletçi bir görüş açısıyla kaleme alınan yazılardı. Daha sonra Türkiye'nin gündemini biz işgal etmeye başlayınca, tüm gücüyle Kürtlük üzerine -devlet arşivine dayalı olarak- araştırmaya ve esas itibarıyla da PKK'nin başarıya ulaşamayacağına dair her türlü karalamayı esas alan bir yöntemle saldırıya geçti. Kürt hareketini şaibeli göstermekten tutalım -ki bir yerde bakıyorsun Marksist-Leninistlikle suçluyor, bir yerde bakıyorsun Amerikan işbirlikçisi olmakla suçluyor- ipe sapa gelmez, çamur at izi kalır cinsinden ne varsa söylüyordu. Araştırmacıymış, ama bir tarafın görüşlerine değinirken, diğer tarafın görüşlerine değinme gereğini duymuyordu. Çok ucuz bir propaganda ile PKK'yi en çok saptırarak yansıtmak isteyen bir kişilikti. Hatta son zamanlarda birinci plana geçmişti.

Nitekim öldürülmeden önce hazırladığı kitabın 'PKK-APO-MİT' ilişkisi üzerine olduğu söyleniyor. Sözde epeyce belge toplamış, önemli sonuçlara ulaşmış, hatta vurulduğunda acaba bu araştırma nedeniyle suikastın PKK ile ilişkisi olmaz mı biçiminde bir spekülasyona da konu teşkil etti. Tekrar belirteyim ki, bu araştırmadan ziyade, PKK ve APO'yu karalamanın ayrı bir versiyonudur. Televizyonlarda fazla başarılı olamayınca bunu öne sürdüler. Üstelik bir de solcu geçiniyor ya. Kemalist ağzıyla, yani **Cumhuriyet** Gazetesinin sütunları kâfi gelmeyince, kitaba dönüştürerek daha da tırmandırmak istedi.

Şimdi kim vurdu, nasıl vurdu? Benim açımdan bu o kadar önemli değil. Ama işaretlerin gittikçe Hizbullah'a yöneldiği görülüyor. Hizbullah'ın iki kısım olduğu -İran yanlısı Hizbullah, MİT yanlısı Hizbullah- biliniyor. Bu konuda bizim de biraz bilgilerimiz var. Hizbullah Batman'da merkezleşti. Yalnız 1992 yılında Hizbullah adı altında geliştirilen kontrgerillanın katlettiği dört yüzü aşkın yurtsever biliyoruz. Daha önce birçok yerde belirttiğim gibi, Hizbullah aslında MHP'nin Kürdistanlaşmış biçimidir. Hizbullah'ın birçok kadrosu, eğitimcileri, örgütleyicileri kesin MHP'lidir. Bunlar Kürdistan'da PKK mücadelesinden zarar görmüş kesimleri alıp eğitiyorlar; yine işsiz kesimlere Dolar, Mark, araba ve silah vererek bu işsiz kesimi örgütüyorlar. Bu işsiz kesim de Kürdistan'da çoktur. Bunları tetikçi olarak eğitiyorlar.

Bunlara kontrgerillanın şehir korucuları diyebiliriz, kelle avcıları da diyebiliriz. Bunlar özellikle şehirlerde gelişen serhildanlar ve basın yayın alanına yönelik eylemlerde yoğunlaşıyorlar. Direkt polisin katliam yapması, TC'nin iç ve dış politikaları açısından yarar getirmez; birçok özel savaş biçimi, şimdi uygulandığı gibi, bu kelle avcıları tarafından uygulamaya konuluyordu. Bu özel savaş taktiğini El Salvador'da, Nikaragua'da ve birçok ülkede de görüyoruz. Bu temelde işler yürütüyor. Bunun Kürdistan'da da uygulanış biçimi Hizbullah'tır.

Bu konuda İran faktörü vardır. İran hiç şüphesiz Hizbullah tipi örgütlenmeleri birçok Müslüman ülkede geliştirmek istiyor. Fakat Hizbullah tipi örgütlenmeler İran açısından daha çok Batı tipi rejime ve kültüre yöneltiliyor. Dolayısıyla eğer İran'a bağlı olsaydı, bizden ziyade Kemalistlere yönelmeleri gerekirdi. Zaman zaman Kemalistlere de yöneliyorlar. Bu anlamda İran modelini esas alan bir Hizbullah söz konusu olabilir. Ama Türkiye'de ikisi, yani MİT'in denetimindeki Hizbullah ile diğer Hizbullah iç içe faaliyet yürütüyorlar. Bunlar birbirlerini kullanıyorlar. İran yanlısı Hizbullahi güçler varsa da, bunun tamamıyla MİT'in denetiminde olduğunu söyleyebilirim. **Jak Kahmi** suikastında bu çok net olarak ortaya çıktı. Öyle ki bazı bayanlar ortaya çıkarıldı, ama İran'ı hedef göstermek için MİT'in yönlendirdiği bir suikasttı. Öyle acemice suikast olmazdı. Yani Uğur Mumcu cinayeti etrafında bir gelişme ortaya çıkarmak için böyle bir senaryonun düzenlendiği kanaatindeyim. Kamuoyunun beklentilerine cevap vermek için düzenlenmiş olabilir.

Şu da olabilir: Türk rejimi içerisinde iki başlılığın olduğunu herkes söylüyor. Birinci cumhuriyetçiler ile ikinci cumhuriyetçiler diye tabir edilir. Yine Özalıcılar ile Kemalistler biçiminde yeni bir görüntü yaratılmak istendi. Demirel-İnönü aynıdır. Ne kadar ciddidirler, aralarında ne kadar fark vardır, o tartışılabilir. Bunlar bize göre aynıdır, hepsi de Kemalist ilkeye bağlıdır. Ama özel savaş yöntemleri farkı olabilir. Özal'ın savaş yöntemleri -ki bize göre kontrgerillanın koordinatörüdür- ile Kemalistlerin yöntemleri farklılık teşkil edebilir. Bir de bunlar devlette belli ölçüde ağırlık sahibi olmalarına rağmen, birisinin tümüyle devlet üzerinde hakimiyeti yoktur. Aralarında bu nedenle hakimiyet çatışması olabilir. Bu tıpkı 27 Mayıs'ta olduğu gibi Madanoğlu ile Türkeş kanadı, daha önce CHP'deki Bayar ile İnönü arasında olduğu gibi; yine 12 Mart'ta 9 Martçılarla 12 Martçılar arasında ağırlıkta olduğu gibi. 12 Eylül'de de Kemalist öğeler önemli oranda tasfiye edilmişti, ama devlette halen ağırlığı olduğunu da unutmamak gerekiyor. Yani bu çekişmenin de bu cinayette rol oynadığını belirtmek mümkündür.

Hizbullahçı varsa, her iki kanadın da Özal'ın yönlendirdiği kontrgerilla teşkilatında yol almaları gerekiyor. Dolayısıyla Kemalistleri zayıflatmak için bu Hizbullahçıların Kemalist öncülere yönelmeleri beklenebilir. Nitekim **Muammer Aksoy**, **Bahriye Üçok** ve işte en son Uğur Mumcu'yu bu anlayışla öldürebilirler. Bu, bir de Kemalistleri geriletmedir. Ama Kemalistler de -Özalcı olan **Hiram Abbas**, büyük bir ihtimalle **Eşref Bitlis**; Eşref Bitlis Özal kanadında yer alan bir kontrgerillacıydı- karşılıklı misillemelerle böyle birbirlerini zayıflatmak isteyebilirler. Özalcı kanadın İran ile daha yakın ilişkiler içinde olması düşünülebilir. Özal bunu taktik amaçla kullanmak ister, bunu da söyleyeyim. İran'ın dostu olduğu için değil, özellikle PKK ile ilişkilerini torpillemek ve geliştirmemek için bazı tavizleri İran'a verebilir. Dolayısıyla İran yanlısı bir Hizbullah'ın da rahatlıkla Türk devletinin desteği sayesinde güç kazanmasına göz yumabilir. Türk devletiyle İran devletinin garip bir izdivacını gerçekleştirmiş olabilir. Bu konuda kesin bulgular olmamakla birlikte mevcut duruma bakarak söylüyoruz. Tabii ki Kemalistler, yani laikler bunu kabul edemezler. İşte bunun da etkisiyle laikler ile anti-laikler içinde ciddi olmasa da bir çelişki hissettirebilir. Uğur Mumcu'nun öldürülmesini bu çerçevede değerlendirmek daha gerçekçidir.

İran'ın eliyle bu cinayetin işlendiğini sanmıyorum. İran'ın da belli ölçülerde uluslararası bir politika olarak benimsediği Hizbullah taktiğiyle İslam devrimini yayma çabaları, Türkiye somutunda Türkiye emniyetinin kontrolüne girmekle, ister bilgi dahilinde ister bilgisi dışında olsun, bu tür eylemlere girişebilirler. Çünkü tümüyle kontrol altına almaları zordur. Hem İran'ın, hem Türk MİT'inin bütün öğeleri üzerinde anı anına etkili olmaları beklenemez. Dolayısıyla bu tip öldürmeler her an mümkündür. Tekrar vurguluyorum, devlet içindeki benzer cinayetler, çekişmeler daha sıkça gelişebilir ve böylece naylon veya taşeron örgütün üzerine atarlar. Kemalistlere biraz daha taşeron örgütler vasıtasıyla yönelebilirler.

Tabii burada bazı gelişmeler de söz konusu edilebilir. Uğur Mumcu'nun öldürülmesini Kemalistler büyük bir gösteriye dönüştürdüler. Bütün Türkiye çapında bir kampanya geliştirdiler ve onlar açısından silkinmek, Kemalist atağa kalkabilmek için böyle

lanse edildi. Cumhuriyet Gazetesi de tirajını yükseltmek için bu olayı bolca kullandı. Türkiye solunun o geleneksel kuyrukçuluğu bir daha yükseldi, o da bu olaya katıldı. Halbuki özel savaşın bir kolu da Uğur Mumcu'ya dayanan kanat tarafından yürütülüyordu. Solun da maalesef özel savaşın bu koluna kuyrukçuluk etmesi düşündürücüdür. Halen olay bu temelde kullanılmaya çalışılıyor. Fakat Kemalistlerin çok güç kaybettiği, bu olayla ortaya çıkmış bulunuyor. Tümüyle devlete hakim olmadıklarını, çelişkileri biraz daha açıkça su yüzüne vurdu. Genelkurmay Başkanının Anayasa Mahkemesi Başkanına yanınızdayız demesi, Anayasa Mahkemesi Başkanının Özal'a rest çekmesi, işte 'beni de vuracaklar' biçiminde beyanat vermesi aslında çelişkileri biraz daha aydınlatıyor. Ama son tahlilde özel savaşın değişik kollarıdır. Aralarındaki fark, yöntem farkıdır. Devleti koruma da farklı modellere sahip olmalarından ileri geliyor. Asıl amaç buydu.

Bu arada bolca PKK ve APO adı da söz konusu edildi. Halen her gün değişik biçimlerde basın yayın organlarında işleniyor, aynı yaklaşımın sonuçlarıdır. Yani PKK'nin başarılı, görkemli gelişimini, yine APO Önderlik olayını çarpıtmak açısından bu propagandaların daha yoğunca -tabii psikolojik savaşın bir boyutu olarak- gelişeceği anlaşılıyor. Uğur Mumcu'nun bu kitabı tamamlamasını isterdim. Ve yine bu kitabı kim bir an önce düzenleyip yayımlayacak diye bekliyorum.

MİT'in PKK Gibi Bir Örgüte İçten ve Dıştan Yönelmemesi Düşünülemezdi

PKK oluşumunun başlangıcında, bu çağdaş Kürt hareketine dayatılmak istenen provokasyon, komplo, teslimiyet ve saptırma, özüne karşı kullanma taktığının benzerinin dayatılmak istendiğini ilgili soruda belirtmiştim. Bu konuya biraz daha açıklık getirmek gerekebilir. Gerçekten PKK gibi bir örgüte MİT'in içten ve dıştan yönelmemesi düşünülemez. Hatta ilk günlerde Uğur Mumcu'nun da yakalamak istediği şeydi: MİT PKK'ye nasıl yerleşti, bu nasıl bir ilişkiydi ve MİT neden başarısızlığa uğradı? Bunu açıklamayacaktı, ama PKK sanki MİT sayesinde güç kazanmış gibi bir imaj yaratmak istiyordu. Halbuki bu güç kazanma olayı, PKK'nin doğru politikasından kaynaklanan ve MİT'i de feci başarısızlığa uğratan yaklaşımdan ileri gelmektedir.

Yine hemen belirtelim ki, **Cüneyt Arcayürek**'in ta 1978'de Hürriyet'te yayınlanan bir yazısında -ki sonradan **12 Eylül'e Nasıl Gelindi** diye bir kitap da yayımlandı- "MİT büyük bir gaf işledi; yılan bir karışken, bir askerimiz potinini kaldırıp ezebilirdi; ama yaptığımız büyük gaf yılanın büyümesine neden oldu ve şimdi karşı koyamıyorlar" diyor. Bir başka yazısında "APO elimizin içindeydi -ki buna zindandan tanık yoldaşlar var-, birdenbire elimizden nasıl kaçırıldı" diye hayıflanıyor. İşte yine Uğur Mumcu ölmeseydi, on gün sonra görüşeceği Baki Tuğ'un "15 yıl ceza verecektim. Üzerimde baskı kurdular, bu cezayı veremedim" diyecekti. İşte bunlar kimlerdir, **Pilot** kimdir, **Kesire** kimdir, **Ali Yıldırım** kimdir sorularını sora sora, PKK'nin gelişmesinin gerçekten nasıl olduğunu değil de, kendine göre kuşkulu bir imaj altında sunmayı hedefliyor.

Ben bu olayların hepsini rahatlıkla açıklayabilirim. 1972 Nisan'ında **Mahir Çayan**'ın Kızıldere'de katledilmesini protesto etmek için Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde ilk boykotu biz gerçekleştirdik. 12 Mart faşizmine karşı böyle bir eylemimiz oldu. Bizleri daha sonra gözaltına alıp sorguladılar ve 7 Nisan'da tutukladılar. O zaman sıkıyönetim savcısı hakkımızda 7 yıla kadar cezalandırılma isteği ile dava açtı. Fakat **Fehmi** isimdeki faşist bir tanığın haricinde benim aleyhimde ikinci bir tanık yoktu. İkinci bir tanık aradılar, bulamadılar. Bir tanığın ifadesiyle de 7 yıl ceza veremezlerdi. O zaman herhangi bir örgüte üye değildim, hiçbir örgütsel ilişkim de yoktu. Bu olayın özü böyledir. Ama ellerinden kaçırmışlar, ona öfkeleniyorlar. Öfkelendikleri için de Baki Tuğ ile bol bol sohbet ediyorlar. Uğur Mumcu "Neden o zaman daha büyük bir ceza vermediniz" diye çıkışıyor.

Yine Pilot olayı var; Pilot'un gerçek ismi **Necati Kaya**'dır. Pilotluktan istifa etmiş, Türk Hava Kurumu ve Türk Kuşunda çalışmış. Sonradan bizi izlemek için SBF'ye kaydını yaptırdı. Namık Kemal Ersun'un darbe teşebbüsünden iki gün önce bunu tespit ettik. Başlangıçta da ihtiyatlı yaklaşıyorduk. Her gün bizi izliyor, bol para harcıyordu. 5 Haziran 1977'de milletvekili seçimleri vardı. Namık Kemal Ersun'un darbesi de 3 Haziran'da olacaktı. Bu, basına da yansımıştı. Namık Kemal Ersun, Fahri Korutürk tarafından resmen emekliye sevk edildi.

O akşam Pilot kalacağım yerleri tespit etmeye çalışıyordu. **Kemal Pir** eve gelirken yolda tabancasıyla yakalanıyor. Ben o akşam Tuzluca'yı da değişik bir yere gidiyorum. **Mustafa Karasu**'nun kaldığı eve baktırdım, dört tarafı sarılmıştı; o eve gitmedim. Sabaha kadar değişik yerlerde gezdim. Pilot sabaha kadar beni aramış. Bir ajan-provokatör olduğunu tespit ettik ve tespit ettiğimiz için de hemen karşımıza almadık. Tabii biz enayi değiliz. Diyorlar ki, "APO 'bu bizim emniyet supabımızdır' demiş." Evet, tekrar söylüyorum, onu emniyet supabı gibi kullanmayı denedik ve kesin verdiğimiz imaj, ben 1978 sonunda Ankara'ya geleceğim biçimindeydi.

Kesire denilen bayanla bir evlilik olayı vardı. Bana "Sen ev tut" dedi. Zaten ev tutmuş, altın alıyor, buzdolabı alıyor ve her gün ziyaret ediyor. Bana "Her şey tamam abi" diyor, ben de tamam diyorum. MİT'e verdiği rapor, -kendisi zaten Özel Harp Dairesi'ne bağlıydı- "APO bu kış sonu Ankara'ya gelecek" biçimindedir. Altı ay öncesinde sözde bu işi garantiye alıyor. Benim de verdiğim izlenim aslında bu temeldedir. Ayrıca basın yayın faaliyetlerine ağırlık vereceğiz. O zaman bana "Babamın tarlalarını sattım, benden iki yüz bin lira" diyor. Ben de iyidir diyordum. Hazırlanan böyle bir senaryoyu da uyguladık ve oldukça etkili oldu. Giden raporlar, 1978'de MİT'i büyük bir yanılgıya itmiştir. Uğur Mumcu keşke sağ olsaydı da bunu kendisine anlatsaydım, araştırması son derece etkili olurdu; ama gelmiyordu. Bana sormaya yanaşmadı.

Kısaca Namık Kemal Ersun'un darbe girişiminden itibaren biz bunun kimliğini açığa çıkarmıştık. Çok önemli bir görev biçimidir. Hemen bunu cezalandırmak yerine -günlük olarak bizi kontrol ediyordu-, bunu yanıltıcı bilgilerle yönlendirmeyi çok isabetli bulduk ve 1977 Haziran'ından 1978 sonlarına kadar bu böyle devam etti. Diyebilirim ki, Özel Harp Dairesi'ne bağlı bir kişi olarak önemli bir yanılgıya yol açmada kullanıldı.

Ama şunu da belirteyim: Pilot'tan önce Abdurrahman Ayhan dediğimiz bir kişi daha vardı. O da Ağrılıydı ve Pilot'un da onun kanalıyla bize katıldığını belirtmeliyim. Abdurrahman'ın kendisi de SBF'deydi. Bizim hareketimizin bir üyesiydi. Bir süre sonra şöyle bir durumla bizi karşı karşıya bıraktı: Ya bir yayın organı etrafında örgütlenme geliştireceğiz ya da ben bu hareketi böyleceğim. Böylece Kawacılık biçiminde daha sonra ortaya çıkan bir girişime de öncülük etmek istedi. Hatta bize bir tehdit bile savurdu. 1977'nin başlarında "Eğer biz bu yöntemi terk etmezsek, üç ay sonra duman olacağız, yok olacağız" diyordu. Ki, bu çok somut bir tehditti. Bu nereden bunu söylüyor, nereden çıkarıyor diyorduk. **Haki Karer** tam üç ay sonra Mayıs'ın 18'inde bir komployla katledildiğinde, tehlikenin ne kadar büyük olduğunu gördük. Gerçekten tam üç ay sonra gerçekleşiyordu. Hatırlıyorum, ben bir çay bardağımı bile elimde tutamıyordum; bu çok korktuğum için değil, hareketimin başına imhanın dayatıldığını hissettiğim içindi.

Tabii Abdurrahman amacına ulaşmayınca ayrılmak zorunda kaldı. Kawacı girişime ön ayak olmak istedi. Tabii böyle bir bölücülük olayından sonra bizde barınması mümkün değildi. Onun yerine Pilot geçirildi. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne kaydı yapıldı. Yine bize getirdiği belgede hukuk dışı bir görüşle hava kuvvetleri pilotluğundan atıldığını söyledi. Tabii ihtiyatı elden bırakmakla birlikte, yürümenin yararlı olabileceğine inanıyorduk. Dürüst çıksa ne ala, dürüst çıkmazsa da yararlanılabilir düşüncesi bizde hakimdi. Bu bizi birkaç eyleme de çekmek istedi. Bazı mutemetler vardı; özellikle Kemal Pir ile bazı militan arkadaşları harcamak istiyordu. Peşinde kişiler vardı. Bu yöntemi de denedi, fakat en fazla düşündüğü yöntem de bendim. Beni giderek Kesire ve Ali Yıldırım aile ilişkisine alabildiğine daldırdı. Bu konuda epey yatırım yaptı. Sonuçta dediğim gibi Namık Kemal Ersun darbesinin olacağı gece aslında bizim tasfiye günümüzdü. Eğer bu darbe başarılı olsaydı, biz sabaha kadar bitirilmiştik. Bu darbenin başarıya gitmemesi PKK'nin tarihinde çok önemli bir dönüm noktasıdır. Çok kişi bu noktayı bilmez. Ama ben ilk defa böyle derli toplu açıklayabilirim.

Namık Kemal Ersun'un da Türkes ile bağlantısı biliniyor. Yine özel savaş generali, sağ bir general olduğunu herkes bilir. O dönemdeki cumhurbaşkanı tarafından resmen emekliye sevk edildiğini de biliyoruz. Dolayısıyla polisin ve Pilot'un takibinden bu sefer sıyrılmamıza yol açtı. Tekrar vurguluyorum: Yani tümüyle mi? Hayır. Biraz onu saptırarak. Çünkü adamın elindeki yetki hemen bizi vurma biçiminde değil, günlük takip etme biçimindeydi. Bizim **Doğan** diye bir arkadaşımız vardı, bu olayı çok açıkça söyledi. MİT 'günlük kontrolümüzde' diyor.

Beni 1977'den itibaren günlük takibe aldıklarını iyi biliyorum. Bizim de takibe karşı yarı bilinçli, yarı hissi bir biçimde almış olduğumuz bir yaklaşım vardır. Şimdi çok söz konusu ediliyor; işte Ali Yıldırım bu süreçte niye emniyete gidiyor? İşte bizim o aileye bağlı olduğumuz iddiasıyla, bunların ilerde devlet için çalışacağını, dolayısıyla bize fazla yaklaşılmasını söylemiş. Sanıyorum diğer geliştirilen bir tez de budur. Şimdi böyle bir kişiliğin, Kesire diye bir kızı var. Aslında bizim de ilişkilerimiz oldu. Evlilik de diyebileceğimiz bir ilişkiydi. Fakat daha sonra hem parti içinde, hem de dışında üzerinde çok durulduğu için söyleyeyim; bundan evvel senaryo niyetiyle bu işe giriştim diyemem. Dürüstüm, bir işbirlikçi aileden de gelse, rahatlıkla bu kişi devrimci olabilir incinirdiydim. Tabii Şeyh Sait İsyandan, Dersim İsyandan beri bu aile Kemalist bir aile, hem de önde gelen Kemalist bir aile oluyor.

Kemalist'tir diye yine devrimci çıkmaz demiyorum. Kazanırsa iyi bir devrimci olabilir diyordum. Yaklaşımımın özünde bu vardı. Zira olmasa da, varsayalım devletle bu ailenin ilişkisi var; bu bağı varsa ve bu bağla bizi etkilemek istiyorsa, bizim de bazı tedbirlere girişeceğimiz anlaşılırdır. Dolayısıyla ister dürüst çıksın ister çıkmasın, bu ilişkiden fazla zarar görmeyeceğimizi, bilakis bazı siyasi sonuçlara ulaşacağımızı daha o zaman kestirebiliyordum ve ısrarlıydım. Tabii bu bayanın dürüst olmasına çok büyük özen gösterdim. Kazanmak açısından, Kemalizm'den özellikle uzaklaştırıp Kürdistan gerçeğiyle bütünleştirme açısından ciddiye dim ve onun da bir inadı, kendine göre bir yaklaşımı vardı.

1976'lardan 1986'ların ortalarına kadar bu ilişki büyük bir çekişme altında geçti. Şimdi bu ilişki vasıtasıyla ne kadar kuşkuludur ve bu aile vasıtasıyla MİT ne kadar denetlemeye alıyor? Ben bunu kesinlikle burada belirtiyorum. Ama MİT'in böyle bir niyeti varsa, bizim şöyle bir ihtimal dahilinde hareket ettiğimizi belirtebilirim: Aile kontrol ediyorsa, bu yolla işte Ankara'ya geleceğiz, ev tutulacak, Pilot zaten günlük olarak kontrol ediyor; o zaman iyi bir şeydir. Ben o zaman 1978 Haziran'ında Diyarbakır'a geldim. Diyarbakır sonrası sıkıyürüşme nereye gideceğim temelinde sanıyorum öyle bir tedbir geliştiriliyor. Bir yandan Pilot, bir yandan aileyle geliştirdiğimiz ilişki söz konusu. Bayanın da çok sıkı bir tahriki var, bu tahrik akıl almaz boyutlardadır; kendi kadın gerçeğini de iyi kullanarak, giderek manevi açıdan -devletin de tehdidi artıyor- sıkıştırıp duruyor. Buna teslim olma mı, köşeye sıkıştırma mı, hatalı bir konuma itme mi denir, bilmiyorum; çok şey söylenebilir. Ama 1978'den ileri gittiğimizde, haddinden fazla bir maddi ve manevi baskı ortamına girdiğimi söyleyebilirim. MİT'in 'günlük olarak denetimimizdedir' dediği süreç budur.

Bir yandan Özel Harp Dairesi'nin gözde bir subayı peşimizde, bir yandan aile büyük bir ihtimalle bilgi dahilinde gereken referansı sunuyor. Ben yine grubun faaliyetlerini derinleştiriyorum. Hemen belirtiyim: Haki Karer 18 Mayıs'ta şehit düşüyor, Kemal Pir tutuklanıyor, Karasu tutuklanıyor, biz tesadüfen kurtuluyoruz. Ama takip de gündüktür. Bizim hareketimiz 1977'nin Mayıs ve Haziran ayında Abdurrahman'ın söylediği gibi aslında duman ettirilecek. Sonrası daha yakın takip, giderek teslimiyete zorlamadır. Ben darbeyi sezdim, darbenin sonuçlarının imha olduğumu gördüm. Tekrar söylüyorum, bir bardak çayı elimde tutamıyordum. Tabii çoğu arkadaş bunu bilmez. PKK tarihini derinlemesine ele almayanlar komplo nedir, şantaj nedir, devletin tehdidi nedir, anlamaz. Bilmeyenlerin iyi bilmelerini ve iyi kavramalarını, anlamaya çalışmalarını gerekli görüyorum.

Biz bunun pratiğini bırakmadık. Haki'nin anısına program geliştireceğiz dedik. Nitekim 1978 yılı 10-11 Eylül arasında PKK Programını bizzat kaleme aldım, gruplarda okuttum. Biz bu programı partileştireceğiz, anıya verebileceğimiz en büyük karşılık, PKK'yi ilan etmektir dedik.

Bu konuda hemen çağrışım yapayım. **Faik Bucak**'ın şahadeti ile birlikte bunun anısına verilmesi gereken en büyük karşılık bir yandan partiyi örgütlemek, diğer yandan provoke edenden hesap sormaktır. Biz de aynen Haki Karer'i katledenlerin peşine düştük. Bu, Sterka Sor idi; **Derviş Sado**'ya bağlı bir gruptu. Buna yöneldik ve altı ay sonra cezalandırdık. Bu, **Alaaddin Kapan** denilen bir provokatördür. Bu kişi 1977 Mayıs'ında Haki'nin şahadetinde esas rol oynayan etkili bir isimdi.

Daha sonra programı geliştirdim. En iyisi grubu partiye dönüştürmekti. 1978 Kasım'ında partiyi ilan ettik. Yani Haki Karer'in komplosu en devrimci bir temelde karşılandığı için PKK ortaya çıktı. Eğer Haki katledilmeseydi, PKK bu biçimine ulaşamazdı. En önemlisi de Haki Karer'in anısına devrimci bir karşılık verilmesiydi. Hem katili cezalandırma ve hem de programla örgüte gitme kararıyla giderek karşılık vermemiz tarihi bir karardır ve devrimcinin anısına bağlı kalınmıştır. Faik Bucak'ın, Dr. Şivan ve Sait Elçi'nin anısına bu temelde karşılık verilmediği için, KDP ihanete, teslimiyete ve giderek MİT'in bir aracına dönüştürüldü. Bu duruma sokmak istiyorlardı. Abdurrahman da öyleydi. Gazete etrafında bizi kontrol altına alıp götürmek istiyordu. Pilot adeta bizi teslim almak istiyordu. Aile ilişkileri içinde bizi eritme amaçları vardı. Benim buradaki bütün maharetim şudur: Kendimi çok cesaretle gösteremedim ve bir iki eylemle de her şeyin sonunu getiremedim.

Çok iyi biliyorsunuz; THKO'nun kurucuları çok sıkıştıkları anlarda hemen büyük eylemlere başvurdular. İki ay gibi bir süre içerisinde hepsi tasfiye edildi. Ben bu dönemleri yakından yaşadığım için, böyle birkaç eylemle sonuç alamayacağımızın bilincindeydim. Yine sıkıştırdım ve işte sağa çekileyim demeyi de göze alamadım. Kaldı ki çoğu Kürt olayında böyledir, sindirildikleri zaman köşelerine çekilirler. **Yaşar Kemal**'ler, **Ahmet Arif**'lerden tutalım, birçok devrimcinin başına geldiği gibi. Sindirildikten

sonra kendilerine تنها bir semtte ev tutarlar; bu evlerde bunlar işte iğdiş edilmiş solculuk yaparlar. Solculuk daha fazla böyle geliştirilir. Bu, TKP tarihinde çok etkindir. Biz de bir katledilme olayıyla korkutulduk. Açıkça ben çok ilgileniyordum. Bize teslimiyet dayatıyorlar diyordum.

Niçin Pilot'a dokunmadık? Pilot'u mükemmel değerlendirme, buna koruma da dahildir. Bunu değerlendirdik, yani başarılı bulduğum yaklaşımlardan birisi budur. Benim için 1977-'78 yılını bu temelde kurtarmak, PKK tarihinde en büyük başarılarından biridir. Eğer bu yöntemle 1977-'78'i kurtarmasaydım, PKK olayını bir yana bırakalım, Kürtlük adına fazla ileri bir adım atamaya çağımı çok iyi biliyordum. MİT'in büyük yanılıgı, tarihi yanılıgı dedikleri olay budur. Uğur Mumcu'nun 'APO-MİT ilişkisi' dediği olayın özü budur.

Şimdi bu olay daha da araştırılabilir. Herkes bildiğini söylesin. Ben bazılarının durumunun tam kesinlikle olmasa da yorumlanabileceğini biliyorum. Ali Yıldırım da şimdi ölmüştür. Ama çok iyi bilirim, kim nedir, ne değildir, ortaya koysun. Kesire kimdir, PKK içinde yeri nedir, herkes çok iyi bilir. Bildiklerini ortaya koysun. Pilot kimdir, Abdurrahman kimdir? Buna benzer bir sürü tip, isim, her şey hakkında bazıları bildiklerini söyleyebilirler.

Uğur Mumcu'nun da bu konuda araştırma yapmasını çok istiyordum. Araştırmasının yayınlanmasını da dört gözle bekliyordum. Bana göre zayıf bir ihtimal de olsa, öldürülme gerekçesi bu araştırmasının sarpa sarması da olabilir. Sanıyorum bir İngiliz gazetecinin değerlendirmesidir; "Araştırma giderek Ankara'yı göstermeye başladı" diyordu. Ankara'nın hedef olma durumu vardı. Yani MİT'in büyük gafına parmak basıyordu. Bu önemli bir saptamadır. Bu nedenle de buna din biçiminde bir yaklaşım gösterebilirler. En azından bana göre kontrgerilla çevresi, yani demin bahsettiğim Türkiye'nin Özel Harp Dairesi'nin Özel kanadı ya da başka bir oluşum, tahmin ediyorum kendi içinde bu araştırmadan rahatsız olan çevreler vardır. Cüneyt Arcayürek vardır, cilt cilt demokrasi üzerine kitaplar yazıyor. Bunu da yazsın, kendisi en yakın arkadaşlarıdır. Benim hakkımda, kendi deyimidir, "Bir karış iken bir asker potinini kaldırsaydı ezebilirdi" diyor. Neydi o benim bir karış yılan olma durumum? 1978 için bunu söylüyor. Neden bir asker potinle üzerine basamadı? Beni çok sevdikleri için midir, APO 'MİT'in iyi bir elemanı' olduğu için midir? Böyle ise TC devletine tarihinde en büyük darbeyi ben nasıl vurmuş oldum?

Yalnız Güney Savaşına ilişkin yürüttükleri savaşın maliyetinin 11 trilyon lira olduğunu söylediler. Benim için, eylemim için on beş günde 11 trilyon harcıyorlarsa, 1977'lerden alalım, masrafı 100 trilyonu aşar. Bu nasıl MİT elemanıdır ki, MİT ilişkileridir ki, kendi devletine bu kadar zarar veriyor? Kendi deyişleriyle "Beş bin emniyet görevlisini, on bin vatandaşımızı katletti" diyorlar. Bu nasıl elemandır veya MİT ilişkisidir ki, devletin bu kadar güzide görevlisini katlediyor? Tabii şimdi buna kargalar bile güler. Bilanço da daha da arttırabilirdim. Herkes biliyor ki, Osmanlı devleti de dahil, TC'de de en büyük sarsıntıyı biz yarattık. Neyse, küçük yılan büyüdü, bu zararı verdirdi. Cüneyt Arcayürek ve diğerleri araştırsınlar, ben bunu nasıl başardım? Bunun açığa çıkarılmasını önemle istiyorum. Çünkü benim siyasi pozisyonum daha iyi anlaşılır, benim yaşamım daha iyi açığa çıkar, nasıl yaşadığım ortaya çıkar.

Özgür Olan Kendi Özgür İlişkisini de Geliştirir

Şunu da belirteyim: Bu ilişkilerden bizim gruptaki, partideki arkadaşlar da rahatsızdı. "Bunun evlendiği bayan bir Kemalist veya MİT işbirlikçisinin kızıdır, bu nasıl böyle bir şey yapar" diye kuşkulu kuşkulu bakıyorlardı. En önemlisi, bayan oldukça tahrikçiydi. **Cemil Bayık** halen hayattadır, **Kemal Pir** şehit oldu. "Biz daha 1978'lerde cezalandıracaktık, bu kadar saygısızlığı bu bayan nasıl yapar" diyorlar. Bir günlük ilişkisine dahi tahammül edemiyorlar, ama ben tahammül ettim. Yani çok kılıbık mıydım? Hayır. Biraz hisler, biraz da partinin durumu bana bu ilişkiye devam et, bu ilişki gerekli diyordu. Şimdi bayan da bu durumu biliyordu. Yaşamı bir günde gerçekten yaşanılmaz duruma çeviriyordu.

Ben kadın çözümlerinde bu ilişkinin ortaya çıkardığı dersler ışığında sonuçlara gittim. Şunu çok iyi gördüm: Kadın olayı Kürdistan'da tam bir siyasal olaydır. Cinsellik müthiş bir düşürme silahı olarak kullanılıyor ve Kürt erkeğinin en zayıf noktası olarak değerlendiriliyor. İşte köle bir kadınla evlenmek, siyasal bir düşürülme olayından ibarettir. Bir düzen kadını ile geliştirilen ilişki Kürt erkeğini düşürmede en önemli bir vasıta rolünü oynar. Yine Yalçın Hoca da şunu ekledi: "Yılmaz Güney'in bir gün Kendal ve Fatoş ile birlikte arabayı kullandığı, fakat Fatoş ile Kendal'ın ilişkilerinden kuşkulandığı, bir nevi kaza ile intihara gitmek istediği gibi söylentiler var" dedi. Tabii ben ilk defa duyuyorum, mümkündür dedim. Çünkü Kürt erkeğinin kadın ilişkilerini böyle kullanması, bu ilişkinin intihara götürmesi de düşünülebilir.

Yalçın Hoca bir yazısında **Nazım ile Vera**'nın ilişkilerini anlatmaya çalışmış. Nazım ömrünün son yıllarında müthiş yalnız, hatta bir köşede ölürlen yanında kimse yoktur. Büyük bir yalnızlığı söz konusudur ve Vera'dan şikâyet ediyor. Tabii ben Vera'nın KGB ile ilişkisi olduğuna eminim. Yani daha doğrusu böyle bir değerlendirmeyi öne sürebilirim. Bu uzun süre Nazım'ı idare etti, iyi bir Sovyet propagandacısı yaptı. Böyle bir kadın fazla dürüst olamaz. Dürüst olmadığını Nazım da gördü. Büyük bir yalnızlık içinde gitti. Yılmaz'ın da böyle bir durumu olabilir.

Bunları neden söylüyorum? Ben klasik Kürt erkek imajını yıkmayı da göğüsledim. Şimdi bu konuda benim hakkımda APO'nun evlilik anlayışı, kadın anlayışı diye bir tartışma da geliştirilmek isteniyor. Bu vesile ile hemen açıklayayım ki, ben gerçekten Ortadoğu toplumlarına ve özellikle Kürt toplumuna özgü erkeklik anlayışlarının epey ilerisinde bir konuma ulaştığımı iddia edebilirim. Kadın çözümleriyle ilgili bir kitap da zaten çıktı. Epey geliştirdim; aile çözümleri, kadın çözümleri tam bir siyasal çözümlerdir. PKK'de eğer böyle bir çözümleri geliştirmeseydik, PKK'yi derinleştirmek ve iç gericilikle başarıyla savaşmak, yine kadın-aile ilişkilerini doğru bir çözümleri temelinde aşamaya uğratmak, dolayısıyla PKK'yi PKK yapmak ve savaşa önderlik ettirmek mümkün olmayacaktı. Halen en büyük uğraşılarımdan birisi, Kürdistan kadınının özgürlüğüne doğru giden yolu aralamak, bunu yine parti içinde en iyi korumak kadar, kadın-erkek ilişkilerini düşürme aracı olarak kullanmaktan çıkarmak ve savaşı müthiş geliştirme aracı haline getirmek için felsefi ve ahlaki boyuta kadar incelemektir. Bu konuda özellikle geliştirilen düşünceler vardır. Kürt aile çözümleri, temel evlilik motifleri, evliliğin olası sonuçları, sömürgecilikle bağlantısı, özellikle erkeği düşürmedeki etkisi gibi.

Temel bazı verileri de herkes iyi bilir. Çok erkenden köleci koşullarda evlilikle, daha otuzuna gelmeden onlarca çocuk, kişiliksizlik ve sağlıksızlık kadınlarımızı gerçekten öldürücü bir etki altına alır. Kadın zaten otuzunda ihtiyarlamıştır. Kürt kızı ve Kürt erkeği daha on beş yaşına gelmeden bitiş kapanına kısırılmıştır. Bunun bir kader olmadığını, bu ahlakın da sağlam bir ahlak ol-

madığını, karşı konulması gerektiğini esas aldım. Ayrıca kadın ilişkilerinde köleci anlayışın terk edilmesi gerekir. Klasik bir namus anlayışı vardır; bu çok mülkiyet kokan bir anlayıştır, mutlak mal biçiminde görme anlayışıdır.

Hemen şunu söyleyeyim: Kadın basit cinselliğini erkeğe sunarsa, bütün ömür boyu yükünün erkek tarafından çekilmesini ister; erkek de kadının cinselliğine sahip çıkmakla kendini diktatör yerine koyar. Bu iki anlayış da kesinlikle öldürücü bir etki ortaya koymuştur. Cinsellik, cinsel tatmin doğal bir tatmindir. Kişilerin ne kendisini diktatör olarak görmesinin, ne de ömür boyu cinselliğini kullanarak kendini sağlama almasının bir ahlaki anlayış olarak benimsenmemesi gerekir. Bu benim açımdan önemli bir saptamadır.

Parti bünyesinde “vay şu bana böyle baktı, şu bana şununla ilişkin oldu” dememelidir. Ben bu anlayışlardan fazla bir anlam çıkarıyamıyorum. Özgür olan kendi ilişkisini de özgür geliştirir. Tabii bundan yola çıkarak özgürlük fikri bizim için ne anlama gelir? Öncelikle iyi bir örgütçü, iyi bir eylemci, iyi bir partili, iyi bir savaşı olursan kısmen özgür olabilirsiniz. Bu konuda yetenek sahibi olanın özgür ilişkilere adım atabileceği; vatana sahip çıkanın, özgürlüğe sahip çıkanın, bunu sağlayanın ilişkilerine de özgürlüğü yansıtabileceği beklenebilir. Erkek olsun, kadın olsun, bu ilişkilerden zarar gelmez.

Bir ilişki ki örgütlenmeye, partileşmeye ve savaşa götürüyor -bu duygudur, bu aşktır, buna ne dersene de- sağlam bir ilişkidir. Kesin ne kadın erkek için düşünüyor, ne erkek kadın için düşünüyor. Kadın erkeği yüceltiyor, erkek kadını yüceltiyor. Kadın biraz görevi esas alır, erkek biraz görevi esas alır. Dolayısıyla bu ilişki yeni bir ahlakın başlangıcı olabilir. Burada cinselliğin fazla anlamı yoktur, kendini sunma yoktur. Erkeğin de bu temelde kadına diktatör gibi kendini dayatmasına gerek yoktur. Kadının ömür boyu kendini erkeğe cinsellik temelinde yükleyerek kurtarması gibi bir anlayışa girmesine gerek yoktur. Örgüt, eylem tecrübesini esas alır. Devrimci emeğini, üretimdeki yerini ve birimdeki faaliyetini esas alarak kendi kişiliğini kanıtlar. Aynı şey erkek için de geçerlidir. Bu çağdaşıktan öteye, ahlaki olarak kabul edilmesi gereken bir ilişki biçimidir; son derece özgürce karar verilecek bir ilişkidir. Ben bu ilişkiden yanayım. Biçimde bu tutumu esas alarak geliştiriyorum. Yani bu ilişkilerden benim kendi yaşamımdan da çıkardığım sonuç budur. Burada biraz daha kapsamlı anlatma ihtiyacı duydum.

Tabii bu ikisi bize gerçekten dayatılıyor. Ben çok iyi niyetimle dürüst olmama rağmen dayattıkları da buydu. Yani duygu olarak bağlı isen, çok çok bağlı isen bunun faturası, kendini bağlı bir erkek durumuna getirmektir. Bir kadına çok bağlıysan emrine gireceksin; bütün kaprislerine, bütün inadına katlanacaksın. Şunu söylüyordu: “Bak, sen boyun eğmeye mecbursun, Kürt erkeğine hakim olan namus anlayışına göre bu ilişkiyi taşımak zorundasın.” Yıllarca bunun kâbusunu gördüm. Bu Kürt erkeğinin nasıl bir namus anlayışıdır ki, kendini böyle prangalara vuruyor? Yıllarca bunun etkisi altında kalarak, pişe pişe ben bu sonuçlara ulaştım.

Tabii şunu gördüm: Bizlerin hazır oluşturduğu bir ilişkiyi **Yılmaz Güney** için vurguladım, Nazım’ın Vera ile ilişkisi için de vurgulamalıyım. Sovyetler Birliği düzenindeki o dönemler reel sosyalizmin nereye gittiğini biliyoruz. KGB’nin işte bugün de kadını nasıl kullandığını, orada nasıl kullanılmış olduğuna bakarak söyleyebiliriz. Nasıl Vera diye bir şiir dizilir? Fakat Vera da görüyorsun, şöyle sarı saçlı, bilmem ne gözlü. Yılmaz Güney de Fatoş ile evlendiği zaman Fatoş liseli bir kızdı. Tabii Yılmaz oldukça duygulu bir insan ve onun uğruna her şeyini ortaya koydu. Bildiğiniz gibi hakimi vurdu, içeri girdi, kahroldu çıktı. Aslında o zaman bir mizansendi; kaçırılışı da ayrı bir hikâye. Kanseri belirtileri vardır, belki gelişmiş de olabilir. Zindan epeyce sarsmıştır, ancak kadın yüzünden oldu. Kürt erkeğidir, biri karısına laf atıyor, tabancasını çekip vuruyor. Paris’te de Fatoş burjuva liberal bir hanım, tabii bu liberalliği gereği duygusal ilişkilere de girebilir. Buna göre normaldir, hakkı da vardı, hatta girerse girsin. Tabii Yılmaz buna tahammül edemez, kaza da yapar, intihar da eder. Kaldı ki etmiş mi etmemiş mi, bu benim için o kadar önemli değil. Objektif olarak bu ilişkinin Yılmaz’ı zindan pratiğiyle nereye götürdüğü bellidir.

Şimdi ben çok düşündüm ve bu konu da benim özelliğim oldu. Gerçekten bu tehlikeler benim için de geçerliydi. Partiyi esas aldım. Örgütün benim duygularımdan, tutkularından daha büyük olduğunu esas aldım. Gerekirse çok bağlı olduğun bir kadını da gözden çıkarırsın. Bu annen de olabilir. Nitekim onunla da ilişkilerime bir yön vermiştim; o ilgi duyduğu oranda ilgi duyar, karşı çıktığı oranda karşı çıkardım. Yaşamım bir anlamda böyledir. Bütün arkadaşlıklarımın temelinde bu yaklaşım vardır. Siyasi anlamda yararlı bulduğum müddetçe yol aldım.

Kesire’nin kendisi de “Parti için bu ilişkiyi sürdürüyorsunuz” diyordu. bu kendisine göre doğru bir değerlendirmeydi. Ama tabii o değerlendirmenin gereğini yaptı. Bir Kürt erkeğini kadın çerçevesinde düşürmek ve boğmak için ne lazımsa sergiledi. Ben bunu da onu suçlamak için söylemiyorum. Kendi ister aile kızı ister ailenin çıkarı gereği, ister bilinçli ister bilinçsiz objektif bir durum içerisine girsin veya ister TC çerçevesinde olsun büyük bir aile, bizim gibi basit bir köylü parçasına boyun eğecek değildi elbette. Aile üstünlüğünü, sosyal üstünlüğünü kullanacak; “Ne diye bir köylüye tabi olayım, onu kendime tabi kılarım” diye düşünecek. Yani illa ajan olması da şart değildir. Sosyal özellik gereği, sınıf özelliği gereği üstünlük taslar ve beni kullanmak ister. Nitekim benim kanalımla partiyi denetleme, partiyle de Kürdistan’ı denetleme amacı olduğu kanısındayım. Aramızdaki çelişme budur.

MİT bunu nasıl kullanmak istedi, onu vurgulayayım. Büyük ihtimalle aile ile bağımlı sürdürmüş olabilir, eski bir Kemalist aile reisi zaten emniyete gidip zaman zaman görüşmeler yapıyor. “Kızın nerede, APO nerede?” diye sorularak kendisinden bilgi alabilirler. Aile ile de ilişkiler vardır. MİT bu ilişkileri kontrol ilişkisi görebilir. Bu kontrol ilişkisi vasıtasıyla da -Pilot da günlük olarak içindedir- “APO tam avucumuzun içindedir” biçiminde bir yargıya gitmiş olabilir ve gitmiştir de. Hikâye budur. Bizi komployla tehdit etmiştir. Abdurrahman’ın yukarıda anlattığım tehdidi vardı ve en yakın arkadaşımız Haki Karer -Haki gerçekten en yakın arkadaşım ve PKK çizgisinde en beğendiğim kadrodur- şehit edilmiştir. Diğerleri, Karasu ve Kemal Pir tutuklanmıştır. Ben kurtulmuşum. Denetim de yoğunlaşmıştır.

Burada şunu da açıklayayım: Biz metropollerden Kürdistan’a dönüş kararı aldığımızda, MİT bazı illerde böyle aileler aracılığıyla hareketimiz üzerinde bir denetim kurma faaliyeti geliştirdi. Antep’te **Ali Çetiner** ailesini, Dersim’de **Kıymet Erdoğan** ailesini, Diyarbakır’da **Hıdır Akbalık**, Batman’da **Mehmet Şener** ailesini, yine Dersim’de **Yıldırım Merkit** ailesini devreye sokmuştur. O dönemde hareketin olanağı yoktur, halkla ilişkiler zayıftır. Bu aileler aracılığıyla bazı olanaklar sunuluyor. Duygusal ve özel ilişkiler kullanılıyor. Bunlar aracılığıyla daha ilk adımlarda kontrol sağlanmaya çalışılıyordu. Buna karşı benim mücadele ve tedbirlerim vardı. Onlar kontrol sağlamaya çalışırken, ben 1977 ve 1978’i kurtardım. Partiyi ilan ettik. Hilvan-Siverek eylemliliğine ulaştık ve baktım bundan daha fazlası ülke içinde yapılmaz, yurtdışına çekildim. Bu hikâye biraz böyledir. Yani PKK tarihinde ilk kez böyle Abdurrahman ile başlayan ve Pilot ile sona eren bir ilk provokasyon, kompo dönemidir. Tekrar söylüyorum, başarı ile işin içinden çıkmıştır. Onun için önemle vurguladım.

Faik Bucak'ın KDP'ye önderlik etmesi, çok kısa süre içinde takibe alınıp onu albayın tartışmaya çekmesi provokasyondur. Gerçek kişiliğini açığa çıkarmak istiyor. Faik Bucak, 'Apoletini yırtarım' diyor. Albay ise 'görüşürüz' diyor. Çok kısa süre sonra günün koşullarını kullanarak katletmesi amacı anlaşılabilir. Sait'ler daha sonra yola çıkıyor. Sait'i önce zindana atıyorlar. Teslim alamıyorlar. Zaten MİT ve CIA Barzani ilişkisine girmiştir. Bu sahaya çekerek, yağdan kıl çeker gibi birbirlerine karşı kullanılarak etkisizleştirilmiştir. Ardından Derviş Sado vb. kişileri devreye sokarak örgütü tümüyle teslimiyete çekmesi ve daha sonra bu örgütün yirmi yıl bize karşı savaşım yürütmesi var. Bu örgütün kalıntıları halen Hizbullah'tır, köy korucularıdır. Güney'de 'PKK-Vejin' adı altında bir örgütlenme gerçekleştirilmek isteniyor. Bu kadar devrimci bir örgütün, devrimci bir önderin mirasının başına başlangıç itibarıyla bunlar getirilmek isteniyor. PKK'nin de başına benim şahsımda getirilmek istenen budur.

Tasfiye edilmek istendik, başarısız oldu. Burada benim bir esneklik özelliğim ortaya çıktı. Tahrike kapılmadım. Kürt erkeği kadının kahrını çekmez, derhal silaha sarılır. Ben buna başvurmam. Buna ne dersiniz deyin. Cemil Bayık ve Kemal Pir "Biz vura-caktık, yaptıklarına dayanamıyoruz. Arkadaşımıza bu nasıl yapılır" diyorlar. Yirmi dört saat dayanamıyorlar, ben tam on sene dayandım.

S. Bucak: Başkanım, Cemil Bayık'tan bahsettiniz. Seneler sonra size soruyor: "Sizden habersiz böyle bir şey yapsaydık, nasıl bir tepki gösterirdiniz" diyor. "Böyle bir şeyi yapmamalıydınız ve yapamazdınız da" diye kendisini yanıtlıyorsunuz.

-Evet, bu yaklaşım klasik Kürt erkek yaklaşımıdır. Ben kahroluyordum. Evden de kaçtım, bir keresinde on beş gün eve gelmedim. Kürt erkeği hiç evden kaçmaz mı? Ben kaçtım işte. Artık dayandım, bu arada manifestoyu yazdım. **Kürdistan Devriminin Yolu**'nu bu ağır tahrik altında yazdım. Şunu da söyleyeyim: Kesire için ajandır da demiyorum. Aile içinden gelen bir tiptir, bir kadın şeklindedir. Kendine göre ölçüleri de vardır, kendine göre yaşamı vardır. Elbette bana karşı tavır alır. Sınıfsal yaşamı vardır, bunu bana egemen kılmak ister. Sınıf gerçeğidir. Bunun ceremesini çekmeliydim. Çünkü sınıf gerçeğini dikkate almadım, sosyal gerçekliği dikkate almadım. Madem yaptım, katlanacaktım.

Bunun vurma ile halledilmeyeceği çok açıktır. Politik bir savaş başlamıştır. Bu savaşı biri sonuca götürecektir. Kim kendi lehine çevirecek? Bunu da mücadelenin kendisi belirledi. Ben proletaryanın temsilcisiyim, yoksul köylülüğü temsil ediyorum. O ise aşiretçiliğin, feodalizmin ve aristokrasinin temsilcisiydi; konumundan taviz vermiyor, ben de vermiyorum. O kendi kadınlığını kullanmaya çalışır, ben erkekliği kullanmaya çalışırım. Sonuç büyük bir çatışmadır, gerginliktir. Tabii emekçiler her zaman büyük emeği harcadığım ve emeğimle ilişkileri ve örgütü genişlettiğim için, benim bu savaştan güçlü çıkacağım açıktı. Onun muhtemelen dolaylı da olsa, aile ve dolayısıyla devlet bağı düşünülebilir. Ankara yaşamının egemenliğini ve düzen gücünü arkasına alabileceği düşünülebilir. Fakat ben de düzene karşı örgütlü olmayı bildim. Partiyi ilan ettik ve giderek yurtdışına çıkmayı da göze alacak kadar ilerledik. Sonuç benim açımdan başarıdır.

Ayrıldığım zaman gazetede "Kesire'nin taraftarları APO'yu öldürdü" diye bir ilan çıktı. Gerçekten böyle bir çatışma vardı. MİT de böyle bir haberi bekledi. Ama ben ihtiyatlıydım, gittikçe sonuca doğru gidiyordum. Aslında alınması gereken her şeyi aldım ve verilmesi gerekeni verdim. Esas itibarıyla örgüte talimat vardır. Bu ilişkiden Kürdistan ve parti tarihi kazanım elde etti. Tekrar iddia ediyorum: Bize dayatılan bu ilişki çerçevesinde dönüp dolaşan Pilot'u iyi değerlendirerek yaklaşık iki yılı kurtardık. Yurtdışında da bu ilişkiyi çok kullandılar. Birkaç provokasyona yol açtı. Bu provokasyonları da fazla tahrike kapılmadan, esas itibarıyla örgüt hattını geliştirerek, örgütsel tedbirleri alarak boşa çıkardık.

Bazı arkadaşlar bunun ağır baskısına dayanamadılar. Bazı olayların gelişmesinde -tümüne sebep oldu demiyorum- etkili olduğunu söyleyebilirim. Yine bazı provokasyonları hızlandırdı. Fazla başarılı olamadıysa da, partinin birlik ve bütünlüğünü zorladı. 1982-'83 provokasyonunda etkili olmak istediyseniz de, görünüşte çok karşı, özünde aynı temada birleşen yaklaşımı almış olduğumuz tedbirlerle boşa çıkarıldı. Haki Karer'in kardeşi benzer bir provokasyonu dayattığında, yine çekişme biçiminde bir yaklaşım içerisindedir. Bunu da etkisizleştirdik. Kongreye doğru giderken, 1986'da yine ortamı bulandırmak istedi. Özellikle kadın anlayışı temelinde bizi boğmak istedi. Özgürlük anlayışını ciddi bir biçimde ele aldığım bir dönemdi. Dolayısıyla buna fırsat vermedim. Tabii yapacağı fazla bir şey de kalmamıştı. Kendi kendini teşhir ve tecrit etmişti. En son tahriklerinin de sonuç vermeyeceğini ve artık açık bir savaşa girilme döneminde olduğunu fark edince kaçıp gitti. 1987'de Yunanistan'da kaçtı. Hikâyesi budur.

Bu ilişkinin üzerinde şunun için durdum: Belki Uğur Mumcu'nun kitabı çıkar, katkı olur. Uğur Mumcu ölmeseydi, bunları kendisiyle de çok açık konuşurdum. Bana göre bu ilişkinin araştırılarak açığa çıkarılması, benim dayanma gücümü ve Kürt hareketine dayatılan provokasyonların bilinçli ve dolaylı ne derece etkili sonuçlar olduğunu, ama bana dayandığında tam sonuç almadığını gösterir. Bu çok önemli bir husustur. Gerçekten provokatif yaklaşım Kürt hareketlerini hayli bölmüş, parçalamış ve bitirmiştir.

Şimdi toplumda düzene ve aileye dayalı ilişkiler üzerine çok şeyler söylenir. Ben kendi deneyimimi başkalarına örnek olsun diye sundum. Bundan yola çıkarak, yani her düzenle bağlantısı olan aile aynı ailedir. Buna her Türk, Kürt düşmanıdır demiyorum. Hayır, hepsinden devrimci çıkmıştır, çıkacaktır da. Partinin MİT ilişkisi biraz renklidir, ilerde inşallah epeyce çalışma yürütülür. Ben bildiklerimin binde birini bile daha anlatmadım. Ama gelişim hattı böyledir. Kamuoyunun yüksek ilgisini çektiği için bunları vurguladım.

Egemen Sınıfın, İşbirlikçiliğin Çerçevesinde Oluşan İlişkiler Bize Karşı Etkili Olmak İstedi

Daha sonra da PKK tarihine dayatılan buna benzer provokasyonlar vardır; örneğin Mehmet Şener'in Sakine arkadaşımıza dayattığı bir ilişki biçimi, aşk ilişkisi vardır. Bunun da zindanda hazırlanan bir ilişki olduğu biliniyor. Özel savaşımın hazırladığı bir ortam önümüzde duruyor. Şener provokasyonunu sanırım bir kitapla ancak izah edebiliriz. Bu **Temel Cingöz** ile zindan öncesi Batman'da başlayan bir ilişkidir. 7. Kolordu Komutanı **Cemalettin Altınok** ile geliştirilen; Mazlum'un, Kemal'in ve Hayri'nin katledildiği tarihi direnişler ve şahadetleriyle derinleştirilen; 1984 Ocak'ında **Necmettin Büyükkaya**'nın katli ve zindana dayatılan rehabilitasyonla ileri boyut kazanan bir ilişkidir. Yine 1984'e doğru geldiğimizde artık tam kendine göre bir önderlik oluşturmuştur.

Sakine iyi niyetli bir arkadaş, iyi yaptığına inanan bir arkadaş, yani bu amaçla bu ilişkiye giriyor. Daha önce de bir ilişkisi vardı. İlişkide olduğu arkadaşını intihara kadar sürüklüyor. Bütün bunları bir komplo gibi Şener planlıyor. Diyarbakır'da bir tünel meselesi var. Kırk tane değerli yoldaş, bu tünelden özgürlüğe çıkacak. Yarım saat önceden çıkmam diyor. Tünel su alıyor, çıkmıyor.

Bu tünel olayı ile de bağı var. Bunun gibi bin bir provokatif girişimleri var. Ama Sakine'yi kullanma tarzı çok ilginçtir. PKK'yi de biraz bu silahla vurmaya amaçlamış oluyor.

Özel savaşın psikolojik boyutunu devreye sokmada, biraz da sanırım beni taklit etmeye çalışmıştır. Onu da açıklayayım. TC'ye böyle bir ilişkiyi dayatarak çözülüş sürecine sokmamızı aynı biçimde taklit ederek, bayan-erkek ilişkisini PKK'ye dayatarak intikam almak istiyor. Bunu da size belirteyim. Yani tüm bunlar size hikâye gibi gelebilir. Ama PKK tarihi dikkatle incelenirse, kadının da bir silah olarak kullanılmak istendiğini ve bu yüzden de kadını devrimci bir silah haline getirmek için büyük çaba harcamak zorunda kaldığını belirtmeliyim. Binlerce kadın kendiliğinden dağa çıkmamıştır. Evinin eşğine bile ailesinden rıza almadan adımını atamayan kadın, muazzam bir cesaretle ve binlercesinin ailenin de, kocanın da baskılarını bırakıp çıkması büyük bir tarihi olaydır.

Ben ilk değerlendirmede şunu söyledim: Dayatılan köleleştirici kadın ilişkisine karşı, benim dayattığım özgürleştirici bir tarzıdır. Devrimci kadın hareketi buna ivme teşkil etti. Yine benim köleleştirici kadın ilişkisine verdiğim cevap, binlerce kadın gerilla biçiminde verdiğim cevaptır. Böylece bir anlamda düzenden intikam alıyoruz. Bazıları buna hissi, duygusal temelde politika da diyebilirler, ama bu çok can alıcı bir politikadır. Bu benim tarzımdır. Halen kadının güçlü bir silah haline gelmesi üzerine büyük çalışma yürütüyorum. Değişik biçimde yaklaşımlar geliştirerek, yiğit kadınlar geliştiriyorum. Biliyorsunuz, yalnız 1992'ye kadar yüze yakın kahraman kadın olayı ortaya çıktı. Onlarcası teslim olmamak için bombayla, son mermiyle direnerek şehit düştüler. En son Güney Savaşında hiç kaçmayan, kadındır. En zor koşullarda tek bir fire vermemiştir. Bu kadar direngen kadınlar da ortaya çıkarıldı, daha da çıkar.

Demek istediğim, egemen sınıfın, işbirlikçiliğin çerçevesinde oluşan ilişkiler bize karşı etkili olmak istedi. Ben klasik Kürt erkeğiyle cevap vermedim. En değme erkekler de olsa buna kesin dayanamaz. Ben politika geliştirerek karşılık verdim ve kadının da kesinlikle bir düşürme aracı değil, yüceltme aracı olması gerektiğine yıllarca tecrübe ile yaklaşım gösterdim. Sonuçta kadın hareketi şimdi iyidir; özgürleşmenin güçlü bir aracıdır. Savaşa hizmet ediyor, örgütlenmeye hizmet ediyor. Bu temelde sevgiye giden yolun, doğru yolun açılmasına da vesile teşkil etmiştir. Şu değerlendirmeyi de geliştirdim: Köle Kürt sevilmez. Sevgiye giden yol savaştan geçer. Aşka giden yol hakeza iyi bir partiliktir, iyi bir ordu savaşımına hizmet etmekten geçer. Bu da biraz gerçekleşmiş benziyor. Bu, doğru yolda olduğumuza da iyi bir işaret.

Tabii en son MİT ve 'APO-MİT ilişkilerine' daha birçok örnek gösterilebilir. **Hüseyin Yıldırım** olayı vardır, **Mehmet Şener** olayı vardır. Buna benzer her yıl bize dayatılan birçok tahrik vardır. PKK uzun ömürlü bir örgüt olduğu ve savaşı sürekli geliştirdiği için MİT'in, özel harbin bulaşmaması düşünülemez. Açıkça şunun sicil numarası demiyorum; ama örgütün devrimci siyasetine ve örgütlenmesine bilerek ya da bilmeyerek, objektif veya subjektif, provokatifçe-tasfiyeci tarzındaki dayatmalara verdiğim en büyük cevap, örgüt çizgisini daha da derinleştirmek, örgütü muazzam büyütmek, devrimci taktiklerle çekiçle örs altında adeta döve döve çelikleştirmek ve böylece karşılık vermektir.

Bu provokasyon ve tasfiye dayatmalarını şimdiye kadar böyle boşa çıkardığıma inanıyorum. Bu bir tarzıdır. Boyun eğmedim. Belki sınırlı ilişki, ama daha çok objektif ajanlık -benim için objektif ajanlık bilinçli ajanlıktan daha tehlikelidir- kaynağı. Üzerine çok yürüdüm. Bu çözümler bu açıdan ayna görevi görür. Sağlam ilişkiler, bilinçli ilişkiler, yine çelikten ilişkiler olarak düşünüldü ve geliştirildi. Böylece 'PKK-MİT ilişkisinden' başarılı çıkan APO ve PKK oldu. Bundan sonra da deneyecekler, bizi kolay kolay rahat bırakmazlar, belki de katlederler. Ellerinden geleni yapsınlar, artlarına koymasınlar. Ben insanların en sağlam yönlerine dayanarak karşılık verdiğime inanıyorum. Bir halkın özgürlüğe ne kadar ihtiyacı olduğunu görerek, kadını özgürlüğe kaldırarak cevap verdim. Bunlar iyi cevaplardır. Uğur Mumcu'nun bunu hiç de lekelememesi gerekirdi. Aslında iyi bir demokrat olsaydı, olması da gerekirdi, Türkiye'de bu yaklaşımın epey fayda sağlayacağını söyleyebilirim. Umarım bundan sonra araştırmalar olur, bazı kitaplar daha da geliştirilir. Ama hiç olmazsa objektif gerçeklere saygılı olsunlar. Kürdistan gerçeği, özgür ilişki gerçeği bütün yönleriyle değerlendirilsin ve kamuoyuna doğru bilinç verilsin.

Biraz özel yaşamıyla ilgili gibi gözüksün de, ben tekrar bu değerlendirmeleri Kürt-Türk ilişkilerinde, Kürt çözümlemesinde önemli yer işgal ettiği için, çok önemli siyasal yanı olan ilişki olduğu için, kamuoyuna ödenmesi gereken bir borç olduğuna inandığımdan ötürü, kısaca da olsa anlatmaya çalıştım. Haksızlığa uğradığını söyleyen varsa açıklamalar geliştirebilirler, eleştiri onların da hakkıdır. Yine hakkında tek taraflı polemikler geliştirilirse, güçlü karşılık vereceğimi herkes beklemelidir. Benim ilişkiyim hiç de boş ilişkiler değildir, anlamlı ilişkilerdir. Bana saldıran, karşılığını göreceğini de bilerek saldırmalıdır. Anlamak isteyen iyice inceleyerek anlamalıdır. Karşımda yer alacaksa, tam teşekküllü yer alsın. Bu işler o kadar kolay değildir. Evet kısaca bu kadar, konuya açıklık getirdiğimi sanıyorum.

PKK Deneyimi Türkiye'deki Rejimin Karakterine Açıklık Getirmiştir

S. Bucak: Başkanım, siz bir değerlendirmenizde "Demokratik gelişmeyi bir tarafa bırakalım, artık Türkiye'yi bir kontrgerilla rejiminin yönettiği açığa çıkmıştır" diyorsunuz. Yurtdışında her ne kadar demokratik bir ülke görünümü verilmek isteniyorsa da, özellikle Kürt halkının gelişen mücadelesine dayatılan özel savaş taktikleri Türkiye'deki rejimin sizin de belirlediğiniz gibi bir kontrgerilla rejimi olduğunu ortaya koymuştur. Bu konuya biraz daha açıklık getirir misiniz?

-Gerçekten PKK deneyimi, Türkiye'deki rejimin karakterine de bir açıklık getirmiştir. Bazı değerlendirmelerde bunu kısaca belirttim. Ama oldukça üzerinde durulması gerektiği kanısındayım. Çünkü konuyu tam bir kör dövüşü gibi seyretmekle bir türlü sağlıklı bilgi sahibi olamamaktayız. Mücadele deneyimimiz bize gösteriyor ki, parlamento, cumhurbaşkanlığı, partiler, anayasal kuruluşlar, basın yayın organları ve daha benzeri birçok kurum kuruluş çok sıkı bir biçimde devletin çelik çekirdeği olarak da belirtebileceğimiz Özel Harp Dairesi, giderek bunun kamuoyuna yansıyan adıyla kontrgerilla merkezi etrafında yönlendirilmektedir. Bunu nereden çıkardınız diyeceksiniz. Kürdistan'da yürütülen özel savaşın sonuçlarını inceliyorum, bütün uygulamalarını gözden geçiriyorum. Türkiye'de adım adım geliştirilen uygulamalarına bakıyorum, bu sonuca varıyorum. Yani kitabı bilgilerden ziyade, özel savaşımın uyguladığı ve yol açtığı birçok olayı yan yana getirerek, bakıyorum ki aslında Türkiye'de görünüşteki birçok kurum maskeleyen amacından veya değişik görevlerle rol oynamaktan öteye bir işleve sahip değildir.

Nitekim **Kontrgerilla Operasyonları** adında bir kitap yayımlandı. Sonradan da bu kitapta şöyle bir cümlenin geçtiğini gördüm: "Cumhurbaşkanı kontrgerillaya genellikle koordinatör rolü oynadı" deniliyor. Özal'ın uygulamalarına bakıyorum; aslında

hiç de ciddi bir desteği olmadığı halde kendisi oluşturuyor ve birdenbire uyguluyor. Özal'ın böyle bir gücü yoktur. Eğer kontrgerillaya dayanmazsa, imkânı yok, Kürt meselesine ilişkin, dış politikaya ilişkin, birdenbire böyle parlayan sözler söylesin. Bir yerlere dayanıyor ki, bu söylem gücünü kendisinde buluyor. Talabani'yi ve Barzani'yi birdenbire Özal davet etmedi; bu gücü yoktur ki bu politika kendisinden gelişsin. Kontrgerilla bu ihtiyacı hissetmeseydi çağıramazdı. Bu ihtiyaç da PKK'nin zorlamasıydı. Güney'de işbirlikçiliğe ihtiyaç vardı, bunun için Amerika'nın bir dediğini iki etmemesi gerekiyordu. Bunun için Amerika'ya koşuyor ve bütün tavizleri veriyordu. Avrupa'ya aynı tavizleri veriyordu. Özal bunları kendisi için vermedi. Kontrgerilla gerilla karşısında sıkıştığı için, Türkiye'yi her düzeyde pazarlıyor.

Diğer yandan da koordinatörlük rolünü iyi oynadı. Kamuoyunda bu politika epeyce deşifre oldu. Özal işlev görürken, kontrgerillanın bazı ihtiyaçlarına sıkı sıkıya bağlıdır. Mücadelemiz Avrupa kamuoyunun ilgisini çekiyor. Bazı Avrupa devletlerini çağırıyor, "Alın size şu kadar yatırım" diyordu. Bakıyoruz İsveç sıkıştırıyor, İsveç'e veriyor. Fransa sıkıştırıyor, Fransa'ya veriyordu. Amerika hepsinin üstünde olduğu için, Amerika'nın bir dediğini iki etmiyordu. Yani şimdi Özal bunları kendi başına mı yaptı? Hayır, çelik çekirdek istediği için yaptı; onun emirlerini uygulayan koordinatördür. Dediğim gibi, belli bir dönemden sonra teşhir ve tecrit oldu. Yine koordinatör aslında, fakat kitle tabanı gerekiyor.

Kitleyi arkadan kim sürükledi? Bu dönemde bunun sürükleyicileri kimlerdi? İşte Demirel-İnönü. İnönü normal İnönü, Demirel eski Demirel. Demagojilerle Özal'ı da hedefleyip 'onu Çankaya'dan indireceğiz' biçiminde sahte vaatlerde bulunarak kamuoyu desteğini tırmandırdı. Bildiğiniz gibi bununla sözde cumhuriyet tarihinde ilk defa sağ ve sol birleşti. Herkes çok iyi bilir, bunlar hem de Çankaya'da Özal'ın direktifi ile bize karşı birleşti. Bu direktifi Özal mı verdi? Hayır, kontrgerilla merkezi veriyordu. Özal bunlara şunu söyledi: "Beyefendiler, emir yüksek yerden geldi. Devletimizin birlik ve bütünlüğü için terörizme karşı birlik gerekiyor. Başka seçeneğimiz yok ve tamam teröre karşı birleştik." Basın yayın organlarının sahiplerini çağırdılar; "Tamam, baş üstüne" denildi. Zaten TRT günlük borazandır. Bütün işadamları bu işe dört dörtlük bağlılar zaten, sol içinde de uzantısı var. Sola da bir program dayattılar. PKK'yi reformizme çekin, silahlı mücadeleden arındırmaya davet edin, siyasi faaliyetle kendisini sınırlandırın dediler.

Bu temelde Kürt reformistlerini de, işbirlikçilerini de çağırdılar. Bizim üzerimizde olağanüstü bir baskı geliştirdiler. Bunun için Özal kalktı, Talabani ve Barzani'yi çağırdı, TKP'yi çağırdı. Çok somut olarak güdümlüdür, kontrgerilla istiyor ve taviz verildi. Sözde TKP'lilere Kürt meselesi için Ankara'da temsilcilik verdi. Kime karşı? Sol birlik, PKK'ye saldırıyor ve Avrupa'da insan hakları yönünden tecrit ediyor. Burkay da içinde, Haydar Kutlu da içinde. Talabani ve Barzani Güney'den saldırıyor. Taviz alıyorlar, ama neyin karşılığında? PKK'yi yok etme karşılığında. Bunu kim ister? Kontrgerilla. Bu emir nereden çıkar? Kontrgerilladan.

Özal da **Adnan Kahveci**'ye "Sen git Paris'te Kemal Burkay'ı çağır, hazırla, bavullarınızı hazırlayın" diyor. Haydar geldi, diğeri de yarı yolda Bonn'da kaldı. Sanıyorum tam güvenemedi herhalde. Barzani ve Talabani Ankara'ya mükemmel iniş yaptılar. Bunun aslında Kemalist politikanın yıkılmasıyla alakası yok. Türkiye devleti sıkışmıştır. Özel savaş tedbir almış ve uygulamıştır. Demirel, İnönü'ye "Siz ülkeyi demagojiyle yöneteceksiniz, alın başbakanlığı da siz götürün" diyor. Kitlelere en azından dört yıl oyalama taktikleri biçiminde her gün Demirel "Umutlu olun" diyor. Ben de her gün Kürdistan halkına şu hitapları yapıyorum: İnsanınızı vurmayın. Ben de halkıma moral veriyorum. O da kendi halkına moral vermeye çalışıyor. Benimki devrimci bir görevdir, onlarınki ise bir kontrgerilla görevidir.

Çok açık, bunlar siyasal partiler propaganda türleridir. Yani şu söz Türkiye'de sıkça söyleniyor: İktidarla muhalefet benzeşiyor. Bu benim söylediğim veya ileri sürdüğüm bir iddia değil, herkes söylüyor. Muhalefet ile iktidar arasındaki sınırlar silinmiştir. Bu ne anlama gelir? İktidardaki DYP ve SHP zaten ayrımız gayrimız kalmamıştır diyor. Peki, bunları birleştiren bir el olmasa, 70 yıllık bir muhalefet ortak bir iradeyle nasıl izdivaca girebilir? Onları birleştiren ne? Peki, muhalefet mangalda kül bırakmıyor. Ama aynı zamanda Mesut Yılmaz "Ben devlete toz konduktmam, devlete zarar temelinde bir muhalefet yapmayacağım. Devlete yarar temelinde bir muhalefette bulunacağım" diyor. Şimdi muhalefet kelime anlamıyla mevcut hükümete, mevcut iktidara karşı yürütülen eylemin adıdır. Demek ki ona da söylemişler; yani sen muhalefet partisi olmayacaksın, devleti sen de muhalefette gözükerek koruyacaksın demişler. Bu çok önemlidir. Maalesef birçok yazar çizer gerçekleri bir türlü doğru ele alamıyor. Mesut bunu mükemmel yapıyor. Mesut bu görevi en iyi özümseyenlerden birisidir. Onun için ana muhalefet partisi başkanıdır, tayin edilmiştir. Devlete zarar gelmeyecek şekilde muhalefet mucididir.

Deniz Baykal sanıyorum orta vadede hazırlanıyor. Eğer Türk devleti daha fazla zorlanırsa, olası bir reformist çözüm yoluyla hazır hale getirilmek istenebilir. Belki tam angaje olmamışlar, ama bence ihtiyat bir kuvvet olarak hazırlanmaya çalışıyor. Erbakan sözde rejime çok karşıdır. Sözde Kemalizm'e çok karşıdır. Hayır, o da kontrgerillanın İslam lehçesidir. MHP zaten dört dörtlük Türkçü olarak kontrgerillanın sivil koludur. Ama çok açık söyleyelim, Türkes'in daha ordudayken böyle bir görevi vardır. MHP bu temelde kurulmuştur ve milis güç olarak kullanılıyor. Türk MİT'i, Ülkü Ocakları MHP'nin o bilmem faşist milis birlikleri biçiminde 1980'ler öncesi rol oynuyorlardı. Şimdi de Kürdistan'da bize karşı Hizbullah biçiminde rolünü oynuyor.

Refah Partisi'nin rolü 1970'lerden itibaren Kemalizm'i biraz teşhir ve tecrit etmektir. İdeolojik boşluk doğuyor. Kemalizm fazla tutmuyor Kürdistan'da. Ne gerekiyor? İslami renk gerekiyor. Barışçı İslam'ı Kürdistan'da MSP ve RP esas alır. Bizim eylemlerimizin olmadığı dönemlerde oylarında büyük bir patlama meydana geldi; yüzde yirmi beş, otuzlara tırmandı. Bizim eylemlerimiz tırmanınca Hizbullah geliştirildi. Böylece devletin iki aygıtı İslami renk altında rol icra etmeye başladılar. Birisi vurucu temelde, birisi barışçı temelde. İslam'ın kelime manası barışmış, yani barış, selamet oluyor. Hizbullah da sözde bir İslam partisi; bütün Müslümanları ensesinden tek kurşunla vuran bir zebani partisi. Hiç böyle Müslümanlık olur mu? Birbirleriyle bağlantılıdır. Batman'da Refahçılar ile Hizbullahçılar arasındaki bağlantı kesindir. Birisi Müslümanlığı öyle icra eder, birisi böyle Türklüğün çıkarı için çalışır. Refah'ın Müslümanlığı, Kemalizm'in yetmediği yerde Türklüğün çıkarını korumaktır. Tıpkı Osmanlılarda olduğu gibi.

Osmanlı Müslümanlığı nedir? Türklüğü Balkanlarda yaymaktır. Halen Bosna-Hersek, Sırp olayı bu çıkarın yüzyıllardır sürdürülmesinin adıdır. Refah bu anlamda Kemalizm'in dar ve yetersiz kaldığı, ondan öte Türk çıkarlarının sürdürülmesi gerektiği yerde başlayan bir Türk milliyetçiliğidir. İslami rengi biraz daha fazla kullanarak bunu sürdürür. Bütün Türklük tarihinin Ortadoğu görünümünü böyledir. Kemalizm 50-60 yıllık bir tarihe sahiptir. Ama Refah'ın ideolojisi bin yıla kadar gider. Yine akıncı güçleri, vurucu güçleri bin yıla kadar gider. Yani Türk İslam tarihinin güçlü bir yorumu, güçlü bir tarihi temeli vardır. Muazzam bulmuş-

tur, istila etmiştir, dolayısıyla aralarında fazla fark yoktur. Farklar nüans farkıdır. Kürdistan’da şimdi Müslümanlıkla iş yapılmak isteniyor. Şunu dile getiriyorum: Görünüşte Refah rejime ve Kemalizm’e karşıdır. Ancak Türk ulusçuluğunun, milliyetçiliğinin en azılı bir temsilcisidir. Onun Hizbullah görünümü cinayet şebekesidir. Bunlar dört dörtlük Müslüman değil, Türk şovenistidirler, kâfirdirler. Zırnık kadar Müslümanlıkla alakaları yoktur. Bunların dinle, namazla, niyazla da alakaları yoktur. Araştırın hepsi içki-cidir, hepsi lümpendir, en aşağılık ve en ahlaksız bir yaşamın içindedirler. Ama halkımızın dini duygularıyla oynamak için de bu taktiği kendilerine uygun buluyorlar.

Meclise bakalım: Meclisteki milli mutabakat nasıl sağlandı? Terör söz konusu oldu mu, PKK söz konusu oldu mu, Ecevit Türkiye’den daha sağcı olur. Sonuçta bakıyorsun, parlamento son yılların en büyük marifeti olan mutabakatı bu temelde geliştirdi. Kürt milletvekilleri Kürt renklerini taktı diye dünya kamuoyundan korkmasalardı, neredeyse idama götürüleceklerdi. Böyle davranmak doğru mu? Bir kontrgerilla örgütü değilse, neden bir kadının üzerine saldırsınlar? İki defa sözünü geri aldı, yetmedi. Bence üstten emir geldi; üstten Amerikalı, Avrupalı ağabeyler “Artık fazla üzerine gitmeyin, sindirdiniz, yeter” dediler. Öz budur aslında. Parlamento bir kontrgerilla birimi biçiminde çalışıyor. Milli mutabakat var, tek bir muhalefet olmadan hepsi evet diyor. Saldırın deince hepsi birden saldırıyor; sağcısı da, solcusu da temel çıkışlarda yüzde yüz mutabakat ettiler.

Kontrgerilla savaş programıdır. Bunun dışında ciddi bir iş yaptığı yok. Dediğim gibi Genelkurmay zaten ordunun kurmayı olarak öneriler geliştirir ve Milli Güvenlik Kurulu’na sunar. Milli Güvenlik Kurulu da bütün bu saydığım birimlerden içine birer temsilci alarak bir merkez komitesi gibi, yani kontrgerilla merkez komitesi gibi çalışır, karar çıkarır. Bu kararlar hükümete verilir, hükümet parlamentoya verir. Parlamento da karar haline getirir. Ondan sonra herkes uygulamaya başlar.

Diğer basın yayın kuruluşlarının da belirttiğim gibi bu milli mutabakat çerçevesinde hareket ettiği çok açıktır. Mehmetçik gazetecilerin, Mehmetçikten bile daha cesur ve kararlı hareket ettiklerini Güney Savaşından iyi biliyoruz. PKK’ye saldırı dozajında böyle emir ve komuta zinciri içerisinde olmazsa, bize böylesine saldırmaları mı? Emir almışlardır, yükleniyorlar. Sendikalar da böyledir. DİSK bile Kürt kelimesi geçti diye, Kürt haritası geçti diye kitaplarını geri çekmedi mi? Kontrgerillayla bağlantısı olmasa, emir bu kadar çabuk uygulanır mı? Diğer birçok kurumların da ağırlık yönü budur.

Hiç demokrat kuruluş yoktur demiyorum. Bazıları kendilerine göre mücadele vermek istiyorlar, ama sesleri solukları kesiliyor. İşte Özgür Gündem Gazetesi, biraz bağımsız olmak istedi, durduruldu. Yeni Ülke şehitler vererek, her hafta toplatılarak yaşama savaşı veriyor. Dağıttırmadıklarını biz biliyoruz. Diğer demokrat basın üzerinde her türlü baskı vardır ve sesleri fazla çıkmamaktadır. Televizyon, özellikle her gün cinselliği de kullanarak toplumu adeta uyuşturuyor. Toplum bütünüyle hem düşürülüyor, hem de açıklık noktasına getiriliyor. Ajanlaştırılarak etkisizleştiriliyor. Bütün bunlar kontrgerilla yöntemleridir.

Ben bu değerlendirmeleri uzun uzadıya yapabilirim. Kamuoyuna gerçekleri olduğu gibi yansıtmaya özen gösteriyorum. Rejim saldırı halinde o kadar gazeteciyi ve demokrati güpegündüz faili meçhul cinayet adı altında götürüyor, ki doğru düşünmek ve gerçekleri olduğu gibi görmek büyük önem taşıyor. Yalnızca “özgür yaşam istiyorum” diyen Kürt ve Türk, bu rejimi doğru tanımak zorundadır. Bu temelde doğru bir dayanabilme gücüne sahip olmalıdır.

1992 yılı bu konuda öğretici bir yıl oldu. Zaten biraz dürüst ele alan yazarlar da kontrgerilla rejiminin ne kadar etkili olduğunu anlatıyorlar. Bir **Talat Turhan** sanırım bir şeyler yazmaya çalıştı. Araştırmalar derinleştirilirse, mübalağa etmediğimiz görülecektir. Ben çok inceleme ve araştırma yaptığım için söylemiyorum, söylediğim gibi mücadele deneyiminin sonuçlarına bakarak değerlendiriyorum. Zaten kendileri topyekün savaş ilan ettiler. Topyekün savaş aslında kontrgerillanın halkı da savaşa dahil etme eylemidir. 1992’de kapsamlı uygulandı, biz de gerillayı daha kapsamlı hale getirerek cevap vermeye çalıştık. Kürt halkını kontrgerillanın imha sürecinden çıkartarak, karşısına dikerek boşa çıkarmak istedik. Halktan binlerce insan katledildi. Yine ekonomik olarak felç edildi. Manevi olarak korku altında tutuldular. Bu şiddetli bir halk direniş savaşıydı. 1992 yılı boyunca sürdü ve 1993’e geldiğimizde gerçekten kontrgerilla rejimi dört dörtlük bir örgütlenme ve uygulamayla başta Kürdistan halkının, giderek de Türkiye halkının üzerine yüklenmektedir. PKK’nin Önderlik gerçeği devrimci ulusal kurtuluş savaşının Türkiye’yi de etkilemesi artık önemli bir aşamaya gelmiştir.

1993 Yılı Siyasi Çözüm Gelişmeleri ve Savaş Hazırlıkları

S. Bucak: Sayın Başkanım, 1993 yılında Kürdistan’da girişilen gerilla mücadelesi hakkında perspektif ve düşünceleriniz nelerdir? Gerilla mücadelesinin geleceğe dönük yönü ne olacaktır? TC, gerilla savaşının gelişme mücadelesi doğrultusunda 1993 yılı baharında bu sorunu halledeceğine dair Batılılara taahhütte bulunmuştur. 1993 yılına girerken gerilla mücadelesi gelişiyor. TC bu durum karşısında güç yetiremeyince siyasi bir çözüme gidecek mi? Bu siyasi çözüm konusunda görüşlerinizi alabilir miyim?

-Gerçekten 1993 yılı planlamamız, gerillayı yaygınlaştırma ve olgun bir aşamanın savaş gücü haline getirme biçiminde anlaşılıyor. Kitlelerin yönelişini serhildanlarla birlikte halk milislerine kavuşturarak, yani öz savunma güçlerini de geliştirerek, örgütlenme ve derinleştirmeyi içeriyor. Yine Türkiye’deki demokratik savaşı düzene karşı koyacak bir biçimde güçlendirmeyi öngörüyoruz. Bu, Güney’deki halkımızla daha derin ilişkiler kurma sonucuna veya imkânlarına götürmedir. Esas mücadele gerilla ile kontrgerilla arasında geçecektir. Gerillanın çok yönlü geliştirilmesi için tedbirler alınmıştır. Tüm eleştirilerime karşın görülmektedir ki, biz gerillayı ilk defa derli toplu 1993’te yaşayacağız. Bir anlamı ile de derinliğine ve genişliğine yaşayacağız. 1993’ün kullarının en çok oturtulduğu, gerilla taktikleriyle savaşıldığı bir yıl haline getirileceği neredeyse kesinleşmiştir. Kayıplar çok olabilir, ama esas itibarıyla gerilla savaşını bu yıl yaşayacağız. Bu müjdeyi de halkımıza vermeyi bir görev biliyorum.

Savaşan güçlerimiz bütün stratejik alanlara ulaşmışlardır. Kışı çok ağır ve sıkı bir eğitimle geçirdiler. Özellikle iç operasyon adı altında dayatılan kontrgerilla eylemleri, sıfır denilebilecek bir başarısızlıkla yüz yüze bırakılmıştır. Muazzam masraf yaptılar. Güney Savaşından daha uzun süreli savaş yürüttükleri halde, bana gelen bilgilere göre sadece Amed Bölgesi’nde bir savaşçı yitirmişiz. Halktan birçok suçsuz insanı katlettiler. Birçok insanı da tutukladılar. Kaldı ki bunlar da mücadeleyi alevlendirmekten öteye sonuç vermez. Gerilla ise hem kendini eğitti, hem gücünü büyüttü, hem de silahlandı. Ağrı’da, Muş’ta, Bingöl’de, Dersim’de, Amed’de, Garzan’da, Botan’da, Mardin’de, Güneybatı’da bütün dağlara gerilla yerleştirilmiştir. Sayısal ve nitelik olarak savaşı yürütecek olgunluğa erişirilmiştir. Kitle bağları da çok güçlüdür. Bütün olarak söylüyorum ki, gerilla iyi savaacaktır. Sayıları on binlere ulaşıyor. Ciddi açılımlarla bu sayıyı elli binlere çıkartabiliriz. Eğer taktik planlarımızı tam hayata geçirirsek, bu savaşım aynı zamanda kırsal alanda muazzam bir donanım imkân verecektir.

Özel savaş timlerinden daha çok biz Kürdistan'ı denetleyeceğiz. Daha şimdiden buna ulaşılmıştır, ama yaygınlaştırılacaktır. Sanıyorum özel savaş yönetimi bunu anladığı için, savunmasız köy ve kentlerin kontrolsüz kalmaması için bir yüklenme gereği duyuyor. Haddinden fazla Hizbullah'ı kentlerde, korucuları da köylerde kullanarak, son yıllarda katliamları gerçekleştirerek şehirlerdeki, köylerdeki yükselişi frenlemek, mümkünse kontrol altına almak istiyor. Özel savaşın şimdi yüklenmek istediği alanlar en çok bunlardır. Partinin etkinliği bu sahalarda gün geçtikçe artıyor. Bütün katliamlara rağmen halkın mücadelesi, başta Diyarbakır olmak üzere kentlerde gelişme kaydetmiştir. Örgütlülük ve dayanışma ilerlemiştir. Köylerde yine halkın köy komiteleri biçimindeki cephe örgütlenmeleri gelişmiştir. İlaveten savunma birlikleri geliştirilmiştir ve bugün dahi yaygın biçimde örgütlenmektedir. Özellikle şehirlerde, mahallelerde -fabrika ve okullar dahil- giderek öz savunma birlikleri dediğimiz birlikler oluşturulacaktır. Halk kendi mahallesini ve kendisini sopyayla, taşla -tıpkı Filistin örneğinde görüldüğü gibi- Hizbullahçıya da, polise de, askere de karşı savunacaktır.

Gerilla da daha etkin bir biçimde kentlere gidecektir. Gerilla gerçekten kentleri daha çok etki altına alacak, üstüne gidecektir. Belki işgal de edebilecektir. Elinde uzun bir süre tutacaktır. Bunu yaygınca yapacaktır. Çok sayıda kentte bu gerçekleştirilecektir. Kiralık katilleri de daha iyi cezalandıracaktır. Halkın öz savunma birlikleri de işe koşturulursa, sanıyorum bu ölüm timlerine daha şiddetli bir şekilde karşılık verme imkân dahilinde olacaktır. Aynı şey kırsal alanda koruculara karşı da geliştirilecektir. Koruculardaki çözülme hızlanacak ve köy savunma birlikleri daha artan bir oranda kendi savunmalarını, bu temelde örgütlenmelerini gerçekleştireceklerdir. Kısaca halkın serhildan biçimindeki eylemliliğinin özünden hiçbir şey kaybetmeden böyle süreceğini, 1993'ü bu anlamda güçlü karşılayacağını -pahası ne olursa olsun, karşılığı ne kadar şehit olursa olsun- ve bunu başarıyla götürülebileceğini söyleyebiliriz.

Kuzey Kürdistan'da bu başarılar yaşanırken, büyük bir plan ve hazırlıkla Güney'de de benzeri gelişmelere tanık olacağız. PKK'nin Güney'deki etkinliği daha da artmıştır. Belki sıcak çatışmalara eskisi kadar gidilmez, ama yine de siyasal görüşme yöntemi, bazı ittifakları geliştirme daha şimdiden yerinde görülüyor. Güney iyi bir siyasal çalışma alanı olarak kullanılabilir. Yine her türlü eğitim ve politika yapılabilir.

Ortadoğu'nun diğer mevzilerini de istediğimiz gibi kullanabiliriz. Arap ulusal kurtuluş hareketi ile ilişkilerimiz daha da güçlü devam edecektir. Yine dünyanın anti-empyalist konumu ile ilişkiler geliştirilir. Kesinlikle Türkiye'nin provokasyonlarına, hem Arap ulusal kurtuluşuna, hem de emperyalizmin İran'a dayattığı taktikler ve oyunlara müsaade etmeyeceğiz. PKK ile ilişkilerin önemini daha iyi hissettirip, kurmak istediği çemberi bir yerde onarılmaz bir biçimde parçalayacağız. Bu da şimdiden imkân dahiline girmiştir. Kafkasya'da imkânlar geliyor. Hem dönem hem de eğitim üsleri açısından daha şimdiden imkânlar söz konusudur. Hiç umutlanmasınlar, Gürcistan'daki, Ermenistan'daki Kürtler de bundan sonra rolünü daha iyi oynayacaktır.

Tabii biz buna Avrupa'yı da ekleyebiliriz. Avrupa'daki gelişmeler de bundan sonra hiçbir zaman 1992'de olduğu gibi Türkiye yanlısı olmayacaktır. 1992'de tarihi bir koalisyon kurdular. Dünyanın Türk özel savaşının oyununa gelme gibi bir durumu oldu. Biz bu oyunu bozacağız; birçok yerde bozduk, Avrupa'da da bozacağız. Zaten bu cephe şimdiden çökertilmiştir. Birçok tavizler vererek bu cepheyi zorbela ayakta tutuyorlar. Özal'ın hemen Amerika'ya koşturulması, aslında bu uluslararası özel savaş desteğini sürdürmek içindi. Fakat ilk dönemlerde olduğu gibi, Amerika'yı arkasına alamayacaktır. Avrupa'yı da eskiden kullandığı gibi kullanamayacaktır. Ben de tahmin ediyorum ki, 1993 Mart'ına kadar bir süre tanınmıştır. Politikasını yeniden gözden geçirmek zorundadır. Belki bazı tavizlerle ömrünü biraz uzatabilir. Ama 1992'de gördüğü desteği bir daha elde edemeyecektir.

En önemlisi de Türkiye'de devrimci demokratik hareketin hız kazanmasıdır. Direkt ve dolaylı etkilenmiştir, artan bir ivme ile geliyor. Özellikle Devrimci Halk Partisi deneyimi güç kazanabilir. Yine kitlenin artan hoşnutsuzluğu daha aktif tepkilere dönüşebilir. Halk sadaka türünden ücretlerle kıt kanaat idare ediyor. Ama çok iyi biliyoruz ki, bu özel savaş ekonomisinin sonucudur. Her an ters tepebilir. Zaten enflasyon durumu, işsizlik durumu tahammül edilmez boyutlardadır. Bu artan boyutlarda devam edecektir. Sosyal patlamalar daha sıkça gündeme gelebilir. Siyasal gelişmeler beklenebilir. Ayrıca içteki milli mutabakat da eskisi gibi rahat yürümez. Çünkü halkı oyalamak için de olsa, belli bir muhalefete ihtiyaç vardır. İktidar bünyesinde belli kesimlere değer aktarmaya ihtiyaç vardır.

Bütün bunlar görüldüğü gibi çelişkileri artırıyor; iktidar içinde artırıyor, muhalefet içinde artırıyor. Yine demin bahsettiğim gibi sözde Kemalistler, ikinci cumhuriyetçiler arasındaki çelişkiyi geliştiriyor. Bunlar 1992 ile birlikte artan bir biçimde gün ışığına çıktılar. Her ne kadar dışa karşı, bize karşı milli birlik ve bütünlüğü çok iyi savunduklarını, bu konuda sağcısının da solcusunun da birleştiğini söylüyorlarsa da, çıkarları gereği çözümler hızlanır. Şovenizmi körüklemek isteyeceklerdir. Fakat körüklenecek şovenizm, Kürt-Türk düşmanlığı Kürt halkının birleşmesine götürür ki, bu da pahalı bir silahtır, fazla kullanamazlar.

Ordunun itibarı epeyce yıpranmıştır. Dokuz yıldır bu savaşta tam başarı sağlayamaması, önemli oranda moral bozukluğuna, başarısızlık psikolojisine sokmuştur. 1993'te bu daha da gelişecektir. Paralı askerliği geliştirmek istiyorlar. Bunun da güçlü bir savaşın seçeneği olamayacağı bellidir. Ulusça çok bel bağladıkları orduda ciddi yıpranmalar var. Muazzam masraf kaynağıdır da. Tekniğe bel bağlamak istediler, çok sayıda helikopter aldılar. Trilyonlarca para harcadılar. Ancak bizden on gerillayı götüremediler. Habire devleti iflase götürerek bu teknikle sözüm ona ağır darbeler vurulmak isteniyor. Bu silah da ters teper.

TC'nin objektif ve sübjektif şartları, özel savaş rejiminin fazla kazanamayacağını gösteriyor. Büyük baskı, yanılma ve saptırma durumu ile karşı kaşıya gelse de, Türkiye halkı daha fazla gerçekleri görecektir ve biraz da hesap sorma sürecini yaşayacaktır. Artan eylemliliğimiz, halkların devrimci ve özgür temelindeki artan birlikteliğine içten inancımız, bu konudaki somut adımlar, şovenist ve halk düşmanı rejimi artan oranda yine teşhir ve tecrit edecektir. Çok sınırlı da olsa Türk devrimcilerinin birikimi vardır. Onların da her zamankinden daha fazla gerçekleri görme, kendi cephelerini geliştirme imkânları artıyor. Belli bir arınma ve görevlere daha doğru yaklaşma imkânı yakalanabilir.

Kısaca objektif bunalım nedenleri, sübjektif düzeyde bir çıkışla 1993'te daha iyi bir karşılık bulabilir ve Türkiye halkının devrimci demokratik muhalefeti ileri bir boyuta ulaşabilir. Kürdistan'daki işbirlikçi güçlerden eskisi gibi destek alamazlar. Belli tavizler karşılığında onları 1992'de çok kötü kullandılar. Fakat 1993'te kullanılmaları mümkün görülmemektedir. Dolayısıyla Türk işbirlikçiliğine de dayanma artık ters teper. Bunlar da yararlı bir biçime getirilir. Biz bunu daha da geliştireceğiz.

En son sahte Kürt partisi kurmak istediler. 1992'de bunu gündemleştirmek istediler. Şimdi sanıyorum bazı çevreler böyle bir parti kurmak istiyorlar. Kürt konferansı, Kürt aydın inisiyatifi gibi sıfatlandırmalar da yapılmak isteniyor. En büyük Kürt inisiyativi-

fi, savaş alanında tarihe yaraşır bir biçimde rolünü oynamaktır. Kürt partisi de -PKK- kendisini çekiçle örs arasında yine mucizevi bir mücadeleyle kanıtlamıştır. Devletin kanatları altında kurulacak partinin Kürt halkı açısından neyi ifade edeceği çok açıktır. Sanırım birtakım provokatif öğeler bu tip girişimlere yeltenebilirler. Onlara akıllı olmalarını öneriyorum. Böylesine amansız bir devrimci savaş yürürlükteyken, kontrgerillaya hizmet anlamına gelecek girişimler onların yaşamlarının hüsrarla sona ermesine neden olabilir. Ne kadar iyi niyetli olduklarına inanırlarsa inansınlar ve böylece parti kursunlar, sözde PKK terörüne de devlet terörüne de karşı çıksınlar, bu böyledir. Adımlarını bilinçli atmaları gerekir.

Kısaca 1992'de Güney Kürtlerinin işbirlikçiliğine dayanan bu adım gün yüzüne bile çıkmadı. Bazı tiplerin bunu yeniden gündemleştireceklerine inanmıyorum. Sanıyorum bunlara dayatılıyor. Belki Avrupa'ya yeşil ışık yakmak istiyor. Onların tüm amacı Kürtlerin birliğini bozmak ve PKK'yi zafere gitmekten alıkoymaktır. Kontrgerilla da böylesine bir imkânı tanıyabilir. Taktik amaçlıdır. Hiçbir anayasal ve yasal güvencesi olmadan, bir de partisi olsun diyebilirler. Bu konuda HEP'i de kullanmak istediklerini biliyoruz. Fakat devrimci demokrat öğeler vardı, bizim halk desteğimiz vardı ve buna fırsat vermedik. Ama halen HEP üzerinde özellikle bazı provokatif tiplerin etkileri var, son istifalar var. Bunların büyük bir ihtimalle emir alarak istifa ettikleri kanısındayım. Sözde HEP iyi savaşım vermiyormuş. Ama onların nasıl savaşım verdiklerini de dürüst öğeler çok iyi biliyor. Belli ki, istedikleri araca dönüştüremeyince, ya kapatırlar ya da silikleştirirler. Bu konuda daha iyi görüş açık tutum sahibi olmakta yarar vardır.

Görülüyor ki, eğer devrimci taktiklerimize bağlı kalırsak, partinin bu konudaki öncülüğü gerillaya ve serhildanlara oturtulursa, diplomasi ve diğer mücadele biçimlerine oturtulursa 1993 önemli başarılar sağlayabilir. Planlama ve hayata geçirilmesine ilişkin hazırlıklarda anormal, beklenmedik bir durum olmazsa, başarılı bir gelişmeye de hız katabilir. Daha şimdiden atılan başarılı adımların bahar ve yaz aylarında sürdürülüp güze doğru önemli gelişmelere dönüştürülebilmesi işten bile değildir. Tabii bunlar ihtimaldir. Ama yeterli olamazsak, ciddi taktik hatalar yaparsak -ki Güney'de bu biraz ortaya çıktı-, o zaman ağır kayıplara da uğrayabiliriz. Ağır kayıplara uğramamız ve az kayıpla hazırlık planlarına ulaşmak için tüm gücümüzü ortaya koyacağız. Başaracağımıza dair de fazla kuşku değil. Gerçekçiyim, hazırlık çalışmalarını esas alıp gerekirse yirmi dört saat taktiği de gözden geçirecek kazanmanın yolunu çok açık tutacağız.

Eğer beklendiği gibi gelişmeler olursa, acaba TC siyasi bir çözüm yoluna gidebilir mi? Böyle bir olasılığı göz ardı etmemek gerekiyor. Bu, halkın artan bir isteğidir. Siyasi bir yöntemle soruna çözüm aramak, yani halkın bu konudaki talebi de giderek yoğunlaşıyor. Yine ordunun yıpranması var. İç ve dış politikada tükeniş yaşanıyor. Muazzam bir ekonomik bunalım var. Tüm bunlar Kürdistan'daki savaştan ötürüdür. Bir de deneyeceği özel savaş yöntemlerini de denedi. Eğer 1993 yılı başarıya ulaşmazsa, sanırım siyasi çözüm yollarına daha fazla meyil gösterebilir. Eğer bütün iktidar çevreleri ve devletin organları evet demese bile, içlerinde bir kesim ciddi olarak siyasi görüşmeleri düşünecektir.

Her zaman söylediğim gibi biz bu konuda açığız. Hiçbir zaman siyasi çözüm yollarına kapıyı kapatmadık. Sonuna kadar askeri yöntemle sonuç alırız demedim. Hatta siyasi yönetime daha fazla ağırlık verdik. Çünkü bizi daha az kanla, daha az kayıp ve işkenceyle bazı sonuçlara götürecekti. Bunun için tercih ettik. Karşımızdaki güç içinde "Sizi silip süpürürüm, karşımda yok olursunuz" dediği için, biz askeri, silahlı savaş yöntemini seçmek zorunda kaldık. Özellikle anlamak istemeyenler iyice anlasınlar. Ulusal varlığımız ve özgürlüğümüz kabul edilirse, bir damla kanın boş yere akmamasına özen gösteririz. Elimizde otuz yakın esir vardı. Kirlî savaştan uzaklaşın dedik, onlardan söz aldıktan sonra hemen bıraktık. Onlar ise on beş yıldan bu yana vahşi bir işkence uygulanıyorlar. Bu, küçük bir farkımızı, kimin savaştan yana olup olmadığını gösterir.

Bir tek amacımız vardır: Kürt halkının kendi kaderini tayin etme imkânına sahip olması. Onlar ise bize bu imkânı hiçbir biçimde tanımak istemiyorlar. Bu politikanın da 21. yüzyıla merdiven dayadığımız bu çağda artık sonuç alamayacağı kesindir. Yine böyle Amerika'yla Avrupa'nın politik imkânlarını ve taktiklerini kullanarak bugüne kadar getirdiler. Ama her geçen gün artık aleyhlerindedir. Mevcut hükümet ve olası yeni hükümetler bu akıllılığı gösterebilirler mi? Bu Türkiye'yi sözde idare edenlerin sorunudur. Bizim görevimiz, Türkiye halkı da dahil, halklarımıza ve bölgemize çıkarları temelinde bir gelecek sunmaktır. Hiçbir biçimde kabul edilmez, dayanılmaz, köleleştirici ve baskıcı sömürü ortamına bu biçimiyle karşı koymaktır. Daha insani, daha özgür insanların yeteneklerini her düzeyde geliştirebildikleri bir yaşam biçimini aralamaktır.

Türk halkının da bunda çıkarı vardır. İnanıyoruz ki, o da her geçen gün daha fazla doğru bir çözüme ilgi gösterecektir. Artan ilgi siyasi iktidar üzerinde de etkisini gösterir. Siyasi çözüm olanaklarını arttırır. Ama tekrar vurguluyorum: Esas itibarıyla gerillanın bu başarılı gelişimi, halkın topyekün direnişi sonucu belirlemede tayin edici rol oynayacaktır. Bu düşünceyle siyasi çözüm yollarına aşırı bağlanma diye bir hastalığımız da yoktur. Kaldı ki, halkın öz savaşma gücü -buna gerilla da dahildir- ayakta kaldığı müddetçe, hiçbir siyasi çözüm kalıcı olamaz ve bir çırpıda ellerinden alınır. Bu konuda duyarlıyız. Eğer böyle bir imkân ortaya çıkarsa, anayasal temeli ve tüm yasal sistemi gözden geçirmeye kadar, yine her türlü askeri ve siyasi kurumlaşmayı gözden geçirerek, siyasal çözüme imkân kazandıracağını biliyoruz.

Bazılarının sandığı siyasi çözüm, Kürt partisi kurmak, televizyon kurmak değildir. Bunlar demokratik haklardır, kültürel haklardır. Siyasi çözüm ise halkların eşitliğini ve özgürlüğünü anayasal ve tüm yasal güvencelere kavuşturan, bunun askeri ve siyasi güvencelerini de yanı başından eksik etmeyen bir yaklaşımın adıdır. Bu temelde bir siyasi yaklaşımın sahibi olduğumuzu da açıklıkla belirtmeyi görev biliyorum.

Kürdistan Halkların Birbirlerinden En Çok Etkilendikleri Bir Halklar Mozaığıdır

S. Bucak: Şimdi çok önemli bir sorun var. Biliyorsunuz, Kürdistan bir halklar mozaığıdır. Kürtlerden başka nüfusları az da olsa Asuriler (Süryaniler), yine Keldaniler (Süryani kökenlidir), Araplar, Çerkezler ve diğer halklar Kürdistan'da yaşamaktadır. Son dönemlerde eski taktiklerini uygulayarak direkt devletin güdümünde karanlık güçler -kontrgerilladır, Hizbullahtır, köy korucularıdır- kendi yaptıkları katliamları Kürtlere mal etme politikası biçiminde, Asuri kökenli vatandaşlarımıza yönelik saldırılarda bulunuyorlar. Özellikle Midyat'ın Hizizah, Harabê Alê ve Yemişli köyünde toplam yedi Asuri (Süryani) kardeşlerimizi katlettiler, yaraladılar.

Benim sormak istediğim soru şu: Önderliğin ve partinin Kürdistan'da yaşayan diğer azınlıklara ve halklara bakış açısı nedir? Gerilla Kürdistan'da yaşayan halklara yönelik herhangi bir eyleme girişmedi. Gizli güçlerin gerilla kıyafetine bürünerek bu tür eylemler yapmasının nedeni nedir?

-Bu vesileyle hemen şunu belirtirim ki, Kürdistan Ermeni halkının da, Asuri halkının da, burada yaşayan Arapların da, hatta diğer yaşayan insanların da ortak yurtdur. Biz, Kürdistan'da sadece Kürtler yaşar demiyoruz. Hatta bir değerlendirmemde şunu da söyledim: Ermeniler, Ermenistan, Asuriler Asuristan, Araplar Arabistan, Kürtler de Kürdistan desinler. Bu konuda birbirlerine karşı toleranslı olsunlar. Gerçekten bu halkları Kürdistan'ın kültür zenginliği, ondan öteye tarih zenginliği, milli zenginliği olarak değerlendiriyoruz. Hayat damarlarından birisi olarak görüyoruz. Benim bütün arzularımdan birisi de tekrar Ermenileri, Asurileri bir gün açılmış, özgürleşmiş, bağımsızlaşmış olarak görmek, Arapları biraz kendine gelmiş olarak görmektir. Yani bırakalım bizim bu halklar için baskı unsuru teşkil etmemizi, keşke bir çiçek gibi gerçekten açılalardı.

Ben bunları bir dünya görüşü olarak ele almışım. Benim yaşadığım yörede Ermeni köyü vardı, Arap köyü vardı ve bunları her zaman bir zenginlik olarak değerlendirmişim. İlgimi çekmiştir. Onlarla ortak olarak yaşamaya çalışmışımdır. Asla milli duygulara, şovenizme kapılıp bunları küçük görmek aklımdan bile geçmemiştir. Kürdistan somutu için de aynı hususlar geçerlidir. Kürdistan, tarihi olarak halkların en çok karıştığı, birbirlerinden etkilendikleri bir halklar mozağıdır. Kürtlerin ulusal kimliğinde bile çok çeşitli kültürlerin, halkların birleşik etkisini görmemek mümkün değildir. Denilebilir ki, Kürt ulusal kimliği hemen hemen bütün tarihi süreç boyunca bu sahaya gelen halklardan özellikler kapmıştır. Arap, Fars, Türk, Ermeni, Asuri özelliği ve tarihin derinliklerinde birçok halkların özelliklerini özümseye özümseye bir Kürt tipi ortaya çıkmıştır. Bu anlamda ben Kürt tipini -bütün eleştirilerime rağmen- en özlü insani tip olarak değerlendiriyorum. Çünkü en soylu, gelişkin ve çok sayıda halkın özelliği Kürt tipinde özümsemiştir. Bu, güzel bir özümsemedir.

Denilebilir ki, Kürt bu anlamda halkların birleşik etkisine, yani insani özelliğe en yakın bir halk olma gerçekliğine de sahiptir. Zaten onun olgunluğu, dayanma gücü, insanlara yatkınlığı, bu tarihi gerçekle bağlantılıdır. Kürt rahatlıkla Arab'a, Acem'e, Türk'e, Asuri'ye de benzetilir. Şovenistler bunu saptırarak, Kürd'ü tümünden inkâr ederek istismar etmek istiyorlar. Ama gerçekle olan bağlantısını da göz ardı etmemek gerekiyor. Bu kötü bir şey de değildir. Doğal bir özümseme halklarda kötü bir şey değildir. Kültür alışverişi, dil alışverişi, her düzeyde etkileme ve etkilenme güzel bir olaydır. Bu, Kürdistan'da epeyce gelişmiştir.

İşte bu gerçeğin bilincinde olarak, mevcut ulusal ve kültürel gerçeklikleri öz gerçekliklerimiz olarak değerlendiriyoruz. Onlara özellikle Kemalizm'in ve geçmişte Türk İslamlaşmasının dayattığı imhaya karşı çok kararlı bir tavrımız vardır. En son olarak Ermeni halkına, Süryani, Alevi ve Yezidi gibi dini kesimlere yöneltilen imhacı süreçlere de en çok PKK karşı koymuştu. PKK Kürdistan'ı bu kültürlerin ortak bir alanı olarak düşünmüş ve olumlu özelliklerini kendi içinde özümsemiştir. Son derece demokratik bir yaklaşımla ilgi gösterip destek almaya çalışmıştır. Türk-İslam sentezinin günümüzdeki Hizbullahçılığı ile geçmişte Nakşiciliği, her türlü tarikatçılığı ile İslam'ın özüne çok ters bir saldırı aracı olarak kullanıldığını biliyoruz.

Kürt işbirlikçilerinin de Yezidilere ve Süryanilere saldırılarını iyi biliyoruz. Tarih boyunca bu işbirlikçiler Kürt halkı da dahil olmak üzere halklara epeyce zarar vermişlerdir. Ve bu işbirlikçilerle onların günümüzdeki temsilcileri olan korucular, Hizbullahçılar, her türlü ajanlar Kürdistan'ı en çok Kürt halkına zindan etmişlerdir. Yine PKK ile en çok bunlar savaşmışlardır. Aleviliğe, Yezidiliğe, Süryaniliğe ve Ermeniliğe karşı da savaşıyorlar. Mal varlığını gasp ediyorlar, kültürlerini yok ediyorlar. Şiddetle karşıyız ve inanıyoruz ki, bizim mücadelemiz aynı zamanda bu halkların da özgürlüklerine, kimliklerine kavuşma savaşındır. Kesinlikle bir Kürt ulusal kurtuluş savaşı değil, Kürdistan ulusal savaşımıdır. Demokrasi ve insanlığın kurtuluş savaşındır. İddialıyız. Kürdistan'ı milliyetçiliğe en az bulaşmış bir ülke haline getireceğimizi söylüyoruz; günümüzün en çok gelişmişlik iddiasında olduğunu söyleyen Avrupa'sını, onun Bosna-Hersek'teki gerçek yüzünün ortaya çıkarılmasını, yine reel sosyalizmin en çok gerçekleştiği Sovyetler Birliği dahilindeki milli boğazlaşmaları da göz önüne getirerek, bizim temsil ettiğimiz sosyalizmin asla buna yer veremeyeceğini ve yine temsil ettiğimiz yurtseverliğin asla böylesine dar milliyetçilik, yurtseverlik olmayacağını özenle belirtmeliyiz. PKK'deki sosyalizm ve yurtseverlik, çok zayıf bir halk için de yaşam güvencesi demektir. Kesin bir yurtseverlik, demokrasi demektir. Sayıya bakarak, güce bakarak halkların aleyhine asla bir politikaya yönelinmeyecektir. Bunlar PKK'nin özüne aykırıdır.

Aynı şey şüphesiz cinsiyet ilişkileri için de geçerlidir. PKK kadın-erkek ilişkilerinde tam bir özgürlüğü öngörür, geniş bir demokrasiyi esas alır. Batı'daki sahte çoğulculuk yerine gerçek bir çoğulculuğu gene esas alır. Özgürlüğe bağlı, yurduna bağlı, insanlığa bağlı bir çoğulculuk, sonuna kadar bağlı kalacağımız bir ilkedir. Vatani için, özgürlüğü için savaşımı göze alanların bir ilkesidir. PKK bu konuda hiçbir örgüte nasip olmayacak biçimde fedakârlıkta bulunmuş ve bunu ispatlamış bir harekettir. Dolayısıyla biz savaşımımızı, insanlığın temel değerlerinin yeniden kazanılması savaşı olarak da görüyoruz. Bu temelde özellikle Kürdistan'daki diğer halklara karşı da görevli olduğumuzu biliyoruz. Yürüttüğümüz savaşımın onların da savaşımı olduğuna emin olmalarını; mümkünse kendi yurtlarına dönüş hazırlıklarını önce düşüncede geliştirmeye ve giderek bizzat direnmeye kadar ilgi duymalarını bekliyorum. Hepsinin yaşamlarına böylesine geniş bir ufukla ve umutla bakmalarını diliyorum. Bu vesile ile halkımıza da 1993'ün başarılı geçeceğini belirtmek istiyorum.

1993 Newroz'unda Kürdistan Kazanacaktır

S. Bucak: Başkanım, 1993 yılının 21 Mart'ında Kürtlerin geleneksel Newroz bayramı kutlanacak. 1992 yılı Newroz bayramına Kürdistan'da özellikle silahlı sivil insanlara yönelik katliamlar yapıldı. Bu yıl da son aldığımız haberlere göre özellikle serhildanların yaşandığı kent merkezlerinde yoğun bir askeri yığınak yapılıyor. HEP milletvekilleri Newroz bayramında kan akıtılmaması için Demirel ile görüşüyorlar. Demirel kendilerine "Kanunlar çerçevesinde olduktan sonra, etrafa zarar verilmekten sonra herkes Newroz'u istediği biçimde kutlayabilir" diyor. Geçen yıl da aynı şeyler söylendi. Ancak silahlı savunmasız insanların üzerine ağır savaş silahlarıyla ateş edildi. HEP milletvekilleri "Kürdistan'da Newroz kansız geçsin" gezisine çıkıyorlar.

Geçen yıl cereyan eden olayları da göz önüne aldığımızda bu yılki Newroz bayramı hakkında diyecekleriniz nelerdir? HEP milletvekillerinin geçen yıl da böyle bir girişimleri oldu. 21 Mart sabahı Demirel'e çiçek verdiler, ancak bu çiçeklere devletin güvenlik güçleri kurşunlarla cevap verdiler. Bu çerçevede HEP milletvekillerinin böyle bir geziye çıkmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

-1993 Newroz'u halkımız açısından her bakımdan oldukça önemli bir yıldönümü olacaktır. Birkaç yıldır bağımsızlık ve özgürlük yürüyüşü biçiminde serhildanlarla büyüyen bir tutku daha da büyük bir gelişmeyle sadece dayattıkları düzenin sınırları içerisinde olsun, barışçıl geçsin, kardeşlik temelinde geçsin terimleri iyi temenniler olmakla birlikte, yine biliyoruz ki, kontrgerillanın her türlü provokasyonlarının kokusu burnumuza gelirken, partimizin ve gerillanın etkin koruması altında biz Newroz yürüyüşünü amacına uygun olarak geliştirmek için her türlü çabayı harcayacağız.

Demirel, "Newroz bayramını herkes istediği biçimde kutlasın, yeter ki kan dökülmesin, etraf yıkılmasın" biçimindeki temennilerini geçen sene de aynı biçimde dile getirdi. Fakat nasıl vahşice saldırıldığı, Kürdistan kentlerinin önemli bir kısmında çocuk, kadın, gerç, ihtiyar yüzlerce kişinin şehit edildiği, binlercesinin gözaltına alınıp işkence gördüğü tüm dünya kamuoyu bilgisi dahilinde olduğu gibi, bizim de bilgilerimiz arasındadır. Partimiz soğukkanlı davranmasaydı, nasıl bir katliam planının uygulanmak istendiğini biliyoruz. Buna fırsat vermemek için tedbirli davranmak zorunda kaldığımızı herkesin tespit etmesi gerekir.

Demirel'in sözleri bir temenniden öteye gidemez. Esas devrede olan kontrgerilladır. Kontrgerillanın ise, halkımızın her türlü bağımsızlık, özgürlük ve demokratik taleplerinin düşmanı olduğu, sağlanan gelişmeleri yerle bir etmekle yeni gelişmeleri boğmayı hedeflediği açıktır. Kaldı ki, devletin oldukça parçalı görüntüsü söz konusudur. Devletin hangi gücünün nerede, nasıl davranacağı belli değildir. Özel tim bir türlü davranır, polis bir türlü davranır, ordu bir türlü davranır. Daha karışık güçler vardır. Bütün bu etkenleri göz önüne alarak Newroz kutlamalarını düşünmek gerekir. Yine HEP milletvekillerinin 'kan dökülmesin' biçimindeki değerlendirmeleri temennidir. Katılmamak mümkün olmamakla birlikte, saydığım karışık güçlerin ne yapacağı belli olmadığından, tedbirlilik altında bugünü, kutsanmış Newroz'un gelişmelerini karşılamak gerektiği açıktır.

Halkımızın özgürlük tutkuları gelişmiştir. İster sert bir baskı içinde olsun ister izin verilsin, mutlaka çeşitli gösterilerle kendini hissettirecek; kendi giysileri, renkleri, türküleri ve çalgıları ile meydanları coşturacaktır. Newroz milli bayram havası içinde karşılanacak ve mümkün olduğunca barışçıl bir biçimde geçirilmeye çalışılacaktır. Fakat üzerlerine gelindiğinde, çeşitli tertiplerle karşı karşıya kalındığında da kendisini savunacaktır. Kolay kolay birbirlerini bırakmayacaklardır, dağılmayacaklardır. Büyük kalabalık köy toplulukları halinde, kent toplulukları halinde, biçimi görülmemiş milyonların dayanışması biçiminde tutum sergileyecekler, kutlamalar yapacaklar. Çeşitli özgürlük taleplerini haykıracaklar. Sömürge bir halktan başka türlü bir davranış biçimi beklenmemelidir.

Eğer karşıımızdakiler hileli davranmazlarsa, kendi kontra güçlerine hakimlerse, hükümet gerçekten hükümetse, biz illa kan dökelim diye bir sevdada değiliz. Kan döken kendileridir. Geçen yıl Newroz'da tek bir polis ve jandarma, özel tim vurmamak. Ama sayıları iki yüzü aşan kadını, çocuğu, ihtiyarı güvenlik güçleri vurdu. Kimin kan dökmekten yana olup olmadığını bu örnek çok iyi göstermektedir. Dolayısıyla bu söylenen sözlere fazla bel bağlamak safdillik oluyor. Bizim halkımıza da mesajımız bayramını kutla, siyasal taleplerini, ulusal taleplerini ve kültürünü konuşur, ama tedbirli ol; büyük kalabalıklar halinde yürüyüşünü yap, öz savunma tedbirlerini al, sonuna kadar yürü diyoruz. Elbette halkımız örgütsüz değildir, örgütlü ve denetimli bir biçimde kutlamaların yapılmasını söylüyoruz.

Bununla yetinmiyoruz, ayrıca çeşitli tedbirler alıyoruz. Gerillanın aldığı tedbirler vardır. Gerilla bu sene eğer halkımıza yönelim olursa, dört taraftan gereken karşılığı verecektir. Yani geçen yılki sessizlikle karşılaşılacağına bilinmesi gerekir. Ayrıca milisler devrededir, halkı yakın koruma altına alacaklardır. Partinin öncüleri ve örgütleyicileri vardır, gereken doğrultuyu vermeye çalışacaklardır. Yani belli bir koruma altında bu Newroz kutlamaları, yürüyüşleri, gösterileri yürütülecektir. Legal kuruluş temsilcilerinin de yapmaları gereken, halkın özgürlük tutkuları önünde engel teşkil etmemeleridir. Geçen sene özellikle görüldüğü gibi halkı bölme, sessizce evlerine gönderme doğru değildir. Provokasyon olacağı adı altında bunların pasifizme çekmemeleri önem taşır. Tekrar söylüyorum: Barışçıl olsun, kan dökülmesin. Ama bayramdan başka, özgürlük yürüyüşünden başka her şeye benzeyen bir hale getirilmesin, kimse buna alet olmasın. Büyük zulme başkaldıran bir halk olduğumuzu kimse unutmamasın. Barışın, kanı durdurmanın yolu açıktır. Defalarca çağırıyor; ama acımasızca özel savaşı dayatan ve çılgınca terörü, şiddeti ve kan dökmeyi yöntem olarak benimseyen hükümettir.

Ben burada şunu söyleyeyim: Eşref Bitlis'in ölümü dolayısıyla Demirel'in söylediği bir söz vardı. "Birkaç gün önce benimle görüşti, kendisine 'bu işi baharda bitirin' dedim" diyor. Ne demek, bu baharda PKK'yi imha edin? Şimdi PKK'nin de halkla ne kadar bütünleştiği, meydanlarda "PKK gel e, gel emin" (PKK halktır, halk biziz) diyerek anlamlı bir biçimde haykırdığı göz önüne getirilirse, demek ki Demirel bu baharda halkımızın katliamına fetva vermiştir, Eşref paşanın da Kürdistan'ın hakimi olduğunu söyleyerek. Cüneyt Arcayürek bunu yazdı. Bu ne anlama geliyor? Milyonlarca kitlenin bağlı olduğu ve sempatanıyla, militanıyla, kitle tabanıyla birbirinden ayırt edilmesinin çok zor olduğu halkımıza karşı böyle bir bahar katliamını dayatmaktır. Bunu Jandarma Genel Komutanlığından istemekle nasıl tehlikeli bir yönelim içinde olduğunu açıkça göstermektedir. Dolayısıyla o söylediği son sözün gerçekten inanılarak söylendiğine inanmıyorum. Demirel'in asıl amacı da baharda bir katliam, bir tasfiye, bir katil hareketi gerçekleştirmektir. Gördüğünüz gibi göstermelik laflarla halkımızı gafil avlamak istiyor. "Kansız geçsin, barışçıl geçsin, temennim budur" derken, bir tuzağa da düşürmek isteyebilir. Geçen sene de 'şefkatle yaklaşacağız' denildi; ama şefkatin neme nem bir şefkat olduğu göz önüne getirilirse, halkımızın kolay kolay aldanmaması gerektiğini de hatırlatmak isteriz.

Esas itibarıyla sonuna kadar özgürlük taleplerimiz etrafında bayramlaşmamız, yürüyüşlerimiz olacaktır. Gerçekten barış istiyorlarsa, bu işleri kansız istiyorlarsa, halkların özgürlük ve eşitliğe dair çağrılarımızı biz de bir kez daha yineliyoruz. Halkımızın ulusal kimliğine, siyasal eşitliğine, demokratik gelişimine saygılı olsunlar. Bu konularda anayasa değişikliği yapılıyor, yasalar değiştiriliyor. Gereken yer verilsin ve halkımızın önder gücüyle dürüstçe, samimi siyasi görüşmeler yöntemine başvursunlar. Bu aşamada kan dökülmesine son vermenin yolunun bu olduğunu açıkça görecektirler. Türkiye halkına da böylece doğru yolda olduklarını gösterebileceklerdir. Böylesine doğru dürüst bir yorumun dışındaki her şey sahtelikten ibarettir, halklarımızı aldatmayı amaçlamaktadır.

Newroz vesilesiyle Kürt halkının da, Türk halkının da ve diğer tüm azınlık halklarının da gerçekten kardeşleşmesine, barışmasına çağırımızı tekrarlarız. Bu çağırının doğru yolu da halkların eşitlik ve özgürlük taleplerine demokratik yaklaşım yöntemleriyle yaklaşmaktır. Buna sonuna kadar açık olduğumuzu söyleriz. Bu konuda atılacak her olumlu adıma gerçekten en uygun karşılıkları veririz. Bu temelde tekrar bu yılın Newroz'unun çok anlamlı geçeceğine, halkımızın özgürlük istemelerini sonuna kadar ortaya

koyacağına, çok büyük yığınlar halinde ülkemizin şehirlerine, köylerine ve dağlarına kendilerini türkleriyle, milli gelenek ve giysileriyle tanıstıracaklarına ve yeniden doğuşun anlamlı bir günü olarak kutlayacaklarına inanıyorum ve kutluyorum.

S. Bucak: 1993 yılının Newroz'una yaklaşırken, bir önceki soruda da belirttiğim gibi çok önemli direnme noktalarına habire askeri yığınak yapılıyor; dağlar ve yerleşim birimleri bombalanıyor. Yine yabancı ajanslardan, haber kaynaklarından duyduğumuza göre, şimdiden yurtdışındaki insan halkları grupları Newroz'u izlemek üzere ülkemize geliyorlar. Türkiye'deki İHD yöneticileri de Newroz süresince bölgede gözlemci olarak bulunacaklar. Bazı kentlerde çok yoğun tutuklamalar var. Bununla halkı sindirmek mi istiyorlar? Bu durumda halkımızın 1990 serhildanlarıyla kazandığı mevzileri çok kararlı bir biçimde koruması gerekiyor mu?

-Bu vesileyle yükselen özgürlük mücadelemize karşı 1993'te özel savaşın yoğun bir hazırlık içerisinde olduğunu tekrar belirtmek isterim. Komando tugayları başta olmak üzere, askeri birliklerin Mart ayıyla birlikte yoğun bir biçimde bölgeye aktarıldıkları bilgisini biz de almaktayız. Her ne kadar her yıl böyle Mart yığınakları varsa da, bu sene demin de belirttiğim gibi Demirel'in deyişle 'bahar ve yazda işin kökünü kurutma' biçiminde bir amaçla geliyorlar. Hatta 'baharda bu işi bitireceğiz' biçiminde demeçler veriyorlar. Bu hayra alamet bir yaklaşım değil. Zaten bu kış boyu ağır hava bombardımanları yapıldı. Köyler ortadan kaldırıldı ve bugünlerde de Ağrı ile Mutki'nin, Amed'in bombalandığını biliyoruz. Yani bir harekât devam ediyor. Ama gerçekten 'baharda tasfiye edeceğiz' deyişle kastettikleri acaba bazı gizli yöntemleri var mı, bazı katliamları gündemleştirmişler midir? Geçen yılki özellikle Şırnak katliamı gibi yeni Şırnaklar yaratma söz konusu mudur? Bunu dikkatle gözlemleyerek anlamaya çalışıyoruz.

Hükümetin bu alanda sinsi bir faaliyet içerisinde olduğunu belirtmeliyim. İnönü'nün on dört günlük Avrupa seferi anlamsız değildir. Mart ayına denk getirmiştir. Büyük ölçüde Avrupa'da gelişebilecek tepkileri yumuşatmayı ve Avrupa'yı aldatmayı hedefliyor. Çünkü Avrupa'da birçok kurum ve kuruluş Kürt halkının mücadelesinin meşruluğunu kavramaya başladı ve desteğini sunuyor. Bu desteği kırmak için Avrupa'dadır. Demirel ile aralarında bir işbölümü yapmışlardır. Demirel yoğun bir biçimde bahardaki atılımın bastırılmasının gereklerine göre bir politik tarz tutturmuştur. Ülke içinde özellikle Türkiye halkını uyutarak veya bazı açılış törenleri düzenleyerek halkın gelişmeleri izlemesini istemiyor. Bunu özel savaşın yeni hamlesinin hazırlığı olarak değerlendiriyorum. Özal ile aralarında uyduruk bir çelişme olduğu kanısındayım. Böylece yine gündemi saptırmak istiyorlar. Demirel Çankaya'ya karşı, Özal da hükümete karşı savaş açmış. Bunlar uyduruk savaş hikâyeleridir. Esas hedef, yürütülen katliam faaliyetlerini halkın izleminin dışına taşımaktır.

Yine 'Bosna-Hersek'te katliam yapılıyor. Karabağ şöyle tehlikelidir' diye basında her gün işleniyor. Ama Kürdistan'da abluka var, halk bütünüyle açlığa mahkûm edilmiş, dağ taş asker dolmuş, dağlar yağmur gibi bombalanıyor. Neredeyse gazetelerde üç satırlık haber yok. Kendilerinin saydıkları bu toprak parçalarının böyle sinsince bombardıman edilmesi ve bunu örtbas etmeleri ne kadar kötü olduklarını açıkça gösteriyor. Aslında gündemi bu tip tali sorunlarla saptırmak istiyorlar. Biz esas itibarıyla özel savaşın bahar saldırılarının bütün devlet kademelerinde yürütüldüğüne ve bunun da bir kontrgerilla rejimi olduğuna eminiz.

Kesinlikle hükümet, parlamento, cumhurbaşkanı, genelkurmay, milli güvenlik, siyasi partiler ve sözüm ona anayasal temel kuruluşlar da kontrgerilla rejiminin gereklerine uygun olarak, özellikle kontrgerillanın bu kurumlara sızdırdığı adamları vasıtasıyla bir milli mutabakat halinde işbölümünün gereklerini yerine getiriyorlar. Yürütülen savaş biraz gizli ve sinsi yürütmeye anlayış birliği içindedir. Her özel savaş yöntemini de mubah görmektedirler. İnsan haklarıymış, demokrasıymış, bunlar akıllarından bile geçmez. Jenosit dahil, her türlü kırma açıktır. Eğer bunu açıkça yapmıyorlarsa, dünya dengelerini göz önüne getirdiklerinden; açıkta yürütülmesine doğacak tepkileri bildiklerinden; Yoksa rejim bütün kurum ve kuruluşlarıyla tehlikeli bir yaklaşım içindedir. Esas budur.

1993'te üzerimize böyle gelmelerinin nedeni, geçen yılki Güney Savaşında tam bekledikleri amaca ulaşmamaları, yine iç operasyonla özellikle kış sürecini bir fiyaskoyla kapatmış olmaları, onları bahar umuduna veya yaz umuduna sevk etmiştir. Umutlarının ne kadar hayali olduklarını belirtmeye gerek yok. Ama önemli olan, çıkmayan candan ümit kesilmez misali, kokuşmuş kontrgerilla rejimi uygulamalarından halen umut kesmemeleridir. Defalarca söyledik, bu yöntem en tehlikeli, en gaddar yöntemdir. Ama maalesef başta Demirel olmak üzere bütün hükümet, devlet çevreleri buna sarılmışlar ve sonuç almak istiyorlar. Benim bunu bu kadar açıklamama da gerek yok. Basında çıkan demeçleri dikkatle takip edenler bu sonuca varır. Savaş vardır ve yürüyor. Her gün yeni cepheleri bombalayarak bu savaşın kendileri başlatmıştır.

Uluslararası kamuoyunun ve kuruluşların Newroz olaylarını izlemek üzere Kürdistan'a gelmeleri önemlidir. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden heyetler her zaman gelmeli ve büyütilen savaşın niteliğini daha yakından izlemelidirler. Uluslararası basın kuruluşları gelip izlemelidir. Türk basınının demokratik öğelerinin, nasıl her zaman dünyanın dört bir tarafına gidip savaş muhabirliği yapıyorlarsa, kendi ülkeleri sandıkları bir yerde de savaş muhabirliği yapmalarını öneriyorum. Bu kışta kıyamette bombalar nereye atılıyor, hangi köyler ve insanlar ortadan kaldırılıyor? Birkaç tanesini fotoğraflayıp bu insanların seslerini yansıtmaları çok iyi olur.

S. Bucak: Yani diyorsunuz ki, savaş muhabirliği böyle yapılır.

-Evet, yalnız Mehmetçikle birlikte asker elbisesi giyip asker Mehmetçikten daha öne fırlayıp koşmak gazetecilik değildir, kontracıktır. Normal bir gazetecinin kontrgerilla veya özel tim gibi askerin önünde koşması olmamalıdır. Doğan Güreş aynen şunu söylüyor: "Bizim askerlerden daha hızlı koşuyorlardı, kendilerini tebrik ederim." Yani basın gerçekten objektif bir habercilik mesleği olarak değerlendirilecekse böyle olmamalıdır. Biz objektif olsunlar demiyoruz, ama hiç olmazsa haberi vermeye çalışsınlar ve Türk basınına bu vesileye acı da olsa bu eleştiriyi yapıyorum. Varsa özellikle kendilerine demokratım diyenler, gitsinler Batman'daki, Silvan'daki, Diyarbakır'daki, Nusaybin'deki katliamları görsünler. Yine Şırnak benzeri katliamların, her gün bombalanan dağların ve köylerin birkaç fotoğrafını çeksinler ve haber yorumu getsinler. Bu önemlidir. Kendilerinden bu tavrı bekliyorum.

Ayrıca bizimle de dostluk ve yurtseverlik bağları içinde olduklarını söyleyenler gerçek bir gazeteciliğe yönelmelidirler. Sözde bazı Kürt gazeteciler var. İşte bizim temel değerlerimize saygılı olduklarını söyleyen basın mensupları var. Bunların da bu savaşta çok yakından takip etmeleri gerekiyor. Bugün bir Amerikalı gazeteci bile "Ben bizzat gidip gerillanın içinde kalarak gazetecilik yapmak ve gerillanın sesini dünyaya duyurmak istiyorum" diyor. Amerikalı gazeteci bunu yaparsa, Kürt gazeteci neden yapmasın? Bu konuda da bir eleştirim vardır. Ne yazık ki, çok gazetecimiz olmasına rağmen, hiçbirisi Kürdistan'daki savaşın içine girip

yerinde izleme yapmamıştır. Çok acıdır. Fakat gerçektir. Dolayısıyla şimdi de bu cepheye muhabirler akın etmeli ve gerçekleri olduğu gibi yansıtmalıdır. Bu vesileyle biraz herkesin kendi sorumluluğunu idrak etmesi gerektiğini düşünüyorum.

Diğer yandan şimdi tekrar belirtmeliyim ki, biz bu yıldan umutluyuz. Bu yıla büyük hazırlıklarla girdik. 'Baharda, olmazsa yazda yok ederiz' demek ham hayaldir. Şiddetin daha da tırmanmasına ve kan dökülmesinin on binleri aşmasına yol açar. Biz bunların sevdalısı olmamakla birlikte kesin hazırlıklıyız. Belli ki, hükümet savaşı şiddetlendirmeyi göze almıştır. Halkımız bir bütün olarak Newroz'larda bugüne kadar kazandıkları mevzileri korumak istiyor. Karşımızdakiler ise almak istiyor. Biz buna fırsat vermek şurada kalsın, halkımızın daha derin mevziler kazanmasına yardımcı olacağız ve geçen yılların katliamlarının da hesabını bu yıl daha iyi soracağız. Hemen belirtiyim ki, köy ve kent daha büyük ayağa kalkacak, daha cesur yürüyecek, gerekirse yüzleri değil binleri feda edebilecektir. Gerillamız artık binlerle değil, on binlerle ifade edilebilecek bir sayı ile savaşıacaktır.

Yine bu vesileyle bilinmelidir ki, umut bağladıkları Güney silahı tersine çevrilmiştir. Oraya da daha büyük güç ve destekle rolü oynatılacaktır. Yine büyük umut beslediği Hizbullah silahı tersine çevrilecektir. Bu silah daha çok kendilerini vuracaktır. Dolayısıyla bahar ve yazda PKK'nin yok edilmesi değil, lanetli kontrgerillanın çok çirkin savaşının daraltıldığı ve sınırlandırıldığı bir yıl olacaktır. Kentlerimizde de, dağlarımızda da, köylerimizde de büyük bir özgürlük yılını, yarı kurtarılmış bir ülkeyi yaratacağımıza dair inancımı belirtmek isterim. Sadece inançla yetinmeyip, bunun büyük hazırlıkları ve şimdiden devreye geçen savaş gerçeği içinde olduğumuzu belirtmek ve başarının kesin olduğunu söylemekle tekrar, halkımızın bu şanlı ulusal özgürlük bayramını kutluyorum.

21 Mart'ın Çağdaş Anlamı

S. Bucak: Peki, Başkanım. Bildiğiniz gibi 21 Mart 1982 tarihinde Diyarbakır zindanında Çağdaş Kawa Mazlum Doğan 'Direnme Yaşamaktır' sloganıyla şahadete erişti ve Diyarbakır cezaevinde Newroz'un kutlanması gününde bir direniş başlattı. 1990 yılında da Kürt halkı serhildanlarla, yürüyüşlerle kendi milli bayramına, milli geleneğine yeniden sahip çıktı. Özellikle 21 Mart'ın bu açıdan da önemini biraz bize anlatır mısınız?

-Biz, **Mazlum Doğan** yoldaşın eylemine **Çağdaş Kawa** değerlendirmesiyle karşılık verdik. Gerçekten o büyük zulme, o büyük yok etmeye karşı, tek başına bir kibrit çöpüyle yaktığı meşale ve kendi yaşamıyla, ayrıca 21 Mart'ta bunu hayata geçirmesi tarihi bir olaydır. Diyarbakır zindanına dayatılan büyük ihaneti, büyük inkârı, zulmü göğüsleme cesaretidir. Görülmemiş çılgınca saldırıya karşı, insan soyunun ayakta kalma yeteneklerinin en somut bir ifadesidir. Yine halkımızın bu anlamda bağımsızlıktan, özgürlükten umudunu kesmeyen yüreğidir, sesidir. Bu anlamda tarihi bir yere sahiptir.

Zaten biz 12 Eylül faşizmine karşı yeni direniş hamlemizi başlatırken, hep Çağdaş Kawa Mazlum Doğan'ın anısına bağlı kalma şiarıyla karşılık verdik. Yine **Kemal Pir**'lerin şu deyişi vardır: "Yalnız kaldı, bizler devam etmeliyiz." **Ferhat Kurtay**'ların bu meşaleyi söndürmemek için kendilerini yakmaları söz konusudur ve hatta 'Bu ateşi söndürmeyin' diyorlar. Ardından yine Kemal ve **Hayri**'nin 'Bu iş bize düşerdi' deyip ölüm orucuna yatmaları vardır. Kendi içinde belki bunlar bir düzineyi bulmaz kahramanca eylemlerdir. Ama tarih bizim için artık bir özgürlük ve bağımsızlık tarihi ise, bunun bir kilometre taşı olduğunu, belki de birkaç meydan savaşından daha büyük savaşım olduğunu, tarihte büyük zaferlerden daha büyük zafer olduğunu belirtmeliyim. Biz bütün eylemlerimizi bu büyük şehitlerimizin anısına bağlılığın bir gereği olarak düzenledik. PKK'yi bu temellerde, hem de çok güçlü temellerde yeniden inşa ettik.

28 Mart'ta **Mahsum Korkmaz** şehit düştü. Onun anısına, bir yılda gerilla ordusunu kurarak cevap vereceğiz dedik. Bir yılda gerilla ordusunu kurarak, gerçekten bu sözüme bağlı olduğumuzu ispat ettik. Yani bu Mazlum'ların anısına PKK'yi yıkılmaz temellerde, sosyalizmden ödün vermez, demokratik, savaşı en zor şartlarda sürdüreceğiz güçte bir öncü olduğu biçiminde inşa etmekle verilen bir karşılık olmuştur. Hakeza Ferhat'ların, Kemal'lerin, Hayri'lerin ve diğer şehitlerin anılarına bağlılığın bir gereği olarak ülkeye büyük dönüş hareketi başlatılmıştır. Mahsum Korkmaz'ların, 15 Ağustos Atılımı şehitlerinin anısına bağlılığın gereği olarak da gerilla ordusunu kurma, özellikle gerillada şahadete ulaşanların anısına serhildanlarla birlikte kapsamlı gerilla eylemleriyle karşılık verilmiştir.

Partimizin şu özelliğini unutmamak gerekir: Halkımıza tarihi boyunca dayatılan ve düşmanın yanına kâr kalan ne varsa bu sefer onu tersine çevirme, ne yapmışsa anında karşılık verme, bu temelde halkımızın dirilişini gerçekleştirme bir amentümüz olmuştur. Yeme içmeden önce, bu gerekli bir görev olarak kendisini dayatmıştır. Biz bu göreve bağlı kaldık. Başta şehitler olmak üzere tüm direnenlerin ve halkımızın da taleplerinin gereklerini her koşul altında yerine getirmeyi insan olmamızın, anılara bağlı kalmamızın, yoldaşlığın bir gereği olarak düşündük ve bunu başardığımızda da inanıyorum.

Herhalde dönemimizde yaygın şahadetlerle karşılaşmamız söz konusudur. Belki bu yıl da büyük şahadetler gerçekleşebilir. Biz hepsine savaşı daha da büyütürken karşılık vereceğiz. Belki halkımızdan da çok sayıda insan katledilecektir. Onların da anısına gerekirse halkımızın yarısını feda etmeye varız ve bu şehitlerin anısına bağlı kalınacaktır. Bu bağlı kalmanın da bağımsız ve özgür bir ülke yaratmak, halklarla eşit ve özgür temellerde onurluca birleşmek olduğunu bilerek, bunu gerçekleştirerek karşılık vereceğiz. Bu amaca ulaşmaya kadar yapılması gereken her şey yapılacaktır. Başarı için ne gerekliyse o elde edilecektir ve mutlaka başarılacaktır.

PKK-Hizbullah Uzlaşması

S. Bucak: Son günlerde KÜRT-HA Ajansı tarafından tüm dünya haber ajanslarına geçen bir haber dikkati çekti. Ramazan ayı boyunca PKK-Hizbullah arasında silahların susması için anlaşmaya varıldığı söyleniyor. Kamuoyunu aydınlatmak için bir açıklama yapar mısınız?

-Böyle bir gelişme vardır. Biz her zaman Hizbullah konusunda şunları söylemeye çalıştık: Uluslararası alanda, Müslüman ülkelerde İslami devrimi yaymak için bazı çevrelerin Hizbullah adını verdiği bazı teşkilatların kurulduğunu ve bunların düşmanı olmadığını, bunun bir parçasının da Kürdistan'da geliştirilmek istendiğini belirttik. Fakat Türkiye'deki Kemalist hareket daha 1920'lerde kurulur kurulmaz nasıl ki sahte bir komünist parti ile komünizmi kontrole almak istemiş ve Komünist Partisi o günden bugüne bir türlü reformist bir parti olmaktan öteye gidememişse, daha gerçek komünist ve sosyalist hareketin gelişmesine engel teşkil etmişse, benzer bir yaklaşım da Hizbullah olayında yaşanmıştır. Kaldı ki, Abdulkadir Aksu'nun İçişleri Bakanlığı dönemin-

de “Eli tespihlilerden hiç zarar gelmez” deyişinden anlaşılacağı gibi, bir dini örgüt yaratmışlar. Yaygın tarikatları bu temelde kullanılmak istediklerini, en son kendi Hizbullahlarını yarattıklarını, diğer Hizbullahın içerisine epeyce adam sızdırarak ve bu silahla özellikle halkımızın ayağa kalkışını, serhıldanını boğmak istediklerini söyledim.

Hizbullahçılar tek bir gerillayı vuramamışlardır, gerillayı vuracak güçleri de yoktur. Hizbullah adıyla suçsuz ve PKK’ye dost bile olmayacak yüzlerce insanı katlettiler. Bu ne anlama gelir? “Özgürlük hamlesinden uzak durun, serhıldandan uzak durun; serhıldana katılırsanız sıradan bir insan bile olsanız katledilirsiniz” denildi. Yani bu halka gözdağı örgütü oluyor. Dolayısıyla Hizbullah adının kullanıldığı kanısındaım.

Geçmişte solculukla, komünistlikle Kürdistan’ı devrim dışı bırakmak istediler. Bu fazla tutmadı. İlkel milliyetçiliği, KDP deneyimlerini kapsamlı anlattım. Kontrol altına alarak ilkel milliyetçiliği engel olmaktan çıkardılar. Faik Bucak’ların, Sait’lerin katledilmesiyle KDP kontrol altına alındı. Türkiye’de yine Kürt grupçukları da önemli oranda etkisizleştirildi. Böylelikle aslında bir yerde iğdiş edilmiş örgütler gerçek ulusal kurtuluşun önünde bir engel, tasfiye edilmesinde bir araç olarak kullanıldılar. Bu dini hareket içinde daha tehlikeli bir biçimde mevcuttur. İrani Hizbullah aslında kendini devrimci ve anti-emperyalist olarak ilan ediyor ve bazı yerlerde de önemli eylemler yapıyor. Biz, dediğim gibi bunlara karşı durmuyoruz. Ama önemli bir kısmının da, özellikle Kürdistan’dakilerin devrime karşı kullanılmak istendiklerini görüyoruz.

Dolayısıyla diyoruz ki, devlet buraya el atmıştır. Devlet kendi özel birliklerini bu örgüte sızdırmıştır. Halkı devrime katılmaktan alıkoymak için bunu yaygınca kullanıyorlar. Kendi resmi güçlerince yapamıyor. Açığa çıkarsa sorumluluğu çok ağırdır. Ama gayri meşru güçlerle rahatlıkla yapabilir. İşte Hizbullah belası bu anlamda geliştirilmiştir. Bu tehlikeyi ortadan kaldırmak için, nasıl Güney’de işbirliği halinde olan güçlerle görüşme sürecine girdiysek, Hizbullah’ın “Biz de Kemalizm’e, emperyalizme karşıyız, TC’ye karşıyız” diyenlerine, buyurun karşıysanız size bir şey yapmamız şurada kalsın, ortak mücadeleyi de öneriyoruz dedik. Karşıysanız saflarımızda size de yer vardır diyoruz. Gerçekten samimiyseniz buyurun, bunu pratiğinizle ispatlayın.

İşte bu doğru görüşe zemin sunmak, Hizbullahileri sorun olmaktan çıkarmak için bir şans verme biçiminde görüşmeler yapıldı. Parti Merkezimiz adına bir bildiri dağıtıldı. Bazı yerlerde eğer üzerimize saldırmazlarsa ateş etmeme emri verildi. Halen bunun uygulaması içindeyiz. Ama aldığımız bilgilere göre en son Ergani’de liseye saldırıyorlar, bir öğrenciyi katlediyorlar; yer yer böyle haberler de geliyor. Biz sabırlı olmaya çalışacağız. Çok zorunlu olmadıkça, kendimizi savunma durumu olmadıkça saldırmayacağız. Yalnız Ramazan ayı boyunca değil, daha sonra da ateş etmemeyi süresiz kılmaya çalışacağız.

Umarım dürüst dini çevreler, Hizbullahiler yurtseverlerin üzerine gelmezler. Halka karşı cinayet işlemezler. Eğer kendilerini böyle kanıtlarlarsa, gerçekten bizim bunlara diyeceğimiz bir şey yoktur. Hatta kendilerine hedef seçtiklerine karşı savaşmak isterlerse, biz onlarla dayanışma içerisinde de olabiliriz. Bu yönlü bazı girişimlerimiz oldu ve bazı çağrılar yaptık. Önümüzdeki dönemde bu yöndeki çalışmalarımızı daha da derinleştireceğiz. Dürüst olan Hizbullahçı ve dini çevreler umarım ki buna gereken önemi verirler ve bizimle dostluk ve dayanışma içerisinde olmaya özen gösterirler. Aksi halde dürüst olmadıklarını, bazı karışık işlerde olduklarını gördüğümüzde, daha komple ve daha planlı, daha derinleşmiş hedeflerde amansız bir biçimde üzerlerine gideceğiz. Bunu belirtmek isterim.

Güney Kürdistanlı Güçlerle Kuzey Kürdistanlı Güçlerin İlişkilerinin Anlam Bulmasına Önem Vereceğiz

S. Bucak: Başkanım, son günlerde Güney Kürdistan’daki Kürdistan Cephe örgütleriyle ilişki geliştirildiğini ve yeniden ilişkiler dönemine girildiğini duyuyoruz. Bu konuda okuyucularımızı biraz bilgilendirir misiniz?

-Doğrudur, 1993’ün baharına girerken yaptığımız hayırlı çalışmalardan birisi de Güney Kürdistan Cephesi adı altındaki güçlerle yeniden kapsamlı diyaloglar geliştirilmesidir. Hemen şunu belirtelim ki, bu diyalog ve gelişmeler ne yenidir, ne de aramızdaki çelişkiler TC’nin körüklemesi ve alevlendirmesiyle son bulacaktır. Ben savaş döneminde bile BBC’nin sorduğu suale şu cevabı verdim: Onların bu saldırılarına haince saldırılar derim, ama görüşmekten de kaçınmam. Bu yaklaşımın bir gereği olarak görüşmeler gelişti. Ancak şunu da unutmamak gerekir: Biz bu güçlerle baştan beri dost olmak istiyorduk. Birçok görüşme yaptık, protokol de imzaladık. Bunun belgeleri vardır. Bu protokoldeki ilke ve bağlaşma kurallarından uzak durmadık, çalışmadık, bağlı kaldık. Protokol gereklerini yerine getirmeyen bu güçler oldu.

Dikkat edilirse, bu protokole ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, yani halkımızın bağımsızlığını kazanması için, emperyalizme ve sömürgecilğe karşı siyasi, askeri, ekonomik ve kültürel sahalarda işbirliğinin sürdürülmesini, dostluğun bu temelde geliştirilmesini ve askeri mücadele yolu da dahil, her türlü mücadele yolunu uygun görmüşlerdir. Bunlar görüşmeler sonucu varılan anlaşmalardır. Biz bu protokollere hep bağlı kaldık, gereklerinin yerine getirilmesini istedik. Ama Güney Kürdistanlı güçlerin tarihlerinde de görüldüğü gibi her zora düştüklerinde kaçışı bir yöntem olarak belirlemeleri ve sömürgeci güçlere ilkesiz sığınmaları halkımızın aleyhine bazı ittifaklara girmelerine neden oluyor, hatta buna ölümüne giriyorlar. Bu da tabii ki, halkını esas alan, halkının çıkarlarından vazgeçmek istemeyen yurtsever örgütler ve partilerin gerçeği ile çatışmaya yol açıyor.

Sadece Güney Savaşı’nda değil, daha önceki İran ile ilişkilerinde, İranlı yurtseverlerin katledilmesinde işbirlikçilik önemli bir rol oynamıştır. İran Şahı ile bağlantılar, Doğu Kürdistanlı yurtseverlerin katledilmesine götürüyor. Yine Türkiye ile ilişkiler, Türkiye KDP’sinin üç önderinin katledilmesine neden olmuştur. Dikkat edilirse, bunların hepsi Türkiye’nin dostluğuna kurban edilmiş çok değerli halk önderleri oluyor. Bunun gibi yüzlerce örnek sayabilirim. Güney Savaşından önce de Ankara ile başlayan ilişkiler var. Biz ilkeli görüşmelere karşı olmamakla birlikte, görüşmelerin partimizin yürüttüğü özgürlük mücadelesine karşı olması halinde tepkide bulunacağımızı, bunun için hiçbir gerekçeyi kabul etmeyeceğimizi söyledik. Bize dayattıkları, mücadeleden ve silahtan vazgeçmeydi; adeta teslim olmaydı. Görüşümüz, bunun asla kabul edilemeyeceği, sonuna kadar hep tavır alınacağıydı. Bu görüşümüzü hep koruduk. Biliyorsunuz, bu bir savaşla sonuçlandı. Savaşta kahramanca direnildi. En son savaş süresinde bir uzlaşmaya da gidildi.

Uzlaşma, söylendiği gibi bir teslim olma, bir tarafın diğer tarafa dediklerini dikte ettirmesi değildi. Karşılıklı çıkarlar temelinde birbirlerine fazla zarar vermeme, özellikle Türkiye’nin emellerine alet olmama, ne kadar zor da olsa her iki tarafa da zarar veren çatışmalara son verme isteğimizin savaşta kendini daha da açık göstermesiyle, bu güçler de artık eskisi gibi sonuç alamayacağını anlayınca bu uzlaşma gerçekleşti. Dikkat edilirse uzlaşma, devrimden vazgeçmeme, bağımsızlık ve özgürlük savaşımından taviz vermeme, kısaca devrimden taviz vermeme amacını taşıyordu. Nitekim gelişmeler de bunu doğruladı. Yani uzlaşma, Güneyli

güçlerin devrime saygılı olma, devrimci çalışmalara zarar vermeme biçiminde taviz vermeleriyle gelişme kaydetmiştir. Özellikle partimizin değişik düzeylerinde bazı görüşmeler oldu. En son ben de yürütülen bazı görüşmelerimize katıldım. İlerde daha da kapsamlı hale getirebiliriz. Tüm Kürdistan'daki güçlerle de bazı ilişkiler gelişme gösterebilir.

Tekrar vurgulayayım: Ben bu görüşmeleri 1980'de de yaptım ve gereklerine de geçen on dört yıl içerisinde bağlı kaldım. Ayrıca kirli tarihin bir daha ortaya atılmaması için tedbirli davrandım. Kendi devrimimizin taktik gerekçelerle kurban ettirilmemesine büyük özen gösterdim. Hatta içimizdekilerin de bazı taktik gerekçelerle, taktik yetmezlik nedeniyle bizim için tehlike teşkil edecek görüşmelere girmelerine ve taviz vermelerine kararlılıkla karşı durdum. Bu süreçler aynı zamanda devrimci güçlerin tasfiye edilmesi ve teslimiyete zorlanması sürecidir. Türkiye Kürdistanı'nda Faik Bucak ve Sait'ler katledildiğinde KDP'nin nasıl güdüme alınan bir örgüt haline geldiğini, devlete hizmet eden bir araç konumuna düşürüldüğünü biliyoruz.

Güney Savaşı dolayısıyla bize de böyle bir şey dayatılmıştı. 'PKK-Vejin' adı altında sahte bir örgüt Güney'de hazırlanmak istendi. Kaçan unsurlar oraya çekildi. Sahte bir PKK ile Türkiye devletiyle uzlaşma hayali kuruldu. Buna karşı kararlılıkla duruldu. Ayrıca Güneyli güçlerin reformist özelliklerinin karşısında kararlı tavır takınıldı. Yine bizim içimizde taktiğe gelmemeye, taktik karşısında zorlanmaların getirdiği savaş gerçeğini göz ardı etmeye, kendini savaşa hazırlayamamaya karşı tavir geliştirildi. Güney'de de, Kuzey'de de devrimci savaşımın gereklerine uygun biçimde nasıl yaşanması ve kalınması gerektiği belirtildi. Kış boyu sürdürdüğümüz büyük hazırlıklar oldu. Denilebilir ki, en kapsamlı bir derinleşme ve yetkinleşmeyle karşılık buldu.

Şunu hemen belirtelim ki, 1993 kış hazırlıkları PKK tarihinde ve gerilla savaşımında dev bir çalışma dönemi oldu. Bütün cepelerde sadece gerilla 1992'nin yorgunluğunu, yetmezliğini aşmakla kalmadı; yeni yaratıcı taktiklerin nasıl geliştirileceğine dair eğitim ve donanımla ileri düzeyde bir birikime de sahip oldu. Böylece Güney Savaşımın olumsuzlukları olumluluğa kanalize edildi. Bu temelde görüşmelerin faydalı olduğuna inanıyoruz. Mevcut gelişmeler Kürdistan'daki devrimci gelişmelere, savaşıma hizmet edecektir.

Buna bir de bazı diğer etkenler yol açtı. Özellikle Türkiye, İran ve Suriye arasındaki üçlü zirvenin ortaya çıkardığı durumlar vardı. Bunu da göz önüne getirerek, kendini artık Kürt ulusuna bağlı olduğunu iddia edenlerin de birlikçi tutum içine girmelerinin önemini vurguladık. Bunun dışında uluslararası alanda önemli gelişmeler vardı. Kürt halkının birlik ve beraberliğinin daha iyi bir diplomatik gelişmeye fırsat sunacağını bildiğimizden dolayı, tüm Kürdistan adına hareket eden güçlerin ister ikili, ister üçlü ve hatta Ulusal Kongre çerçevesinde bir araya gelebileceklerini içtenlikle söyledik. Kürdistan parlamentosunun böyle bir kongrede kendini ifade etmesine ve yoğun hazırlıkların yapılmasına büyük çaba gösterdik.

Yine Kuzey Kürdistan'daki ERNK'nin daha geniş bir cephe biçimine dönüştürülmesi için çağrı yaptık. Özellikle PKK'nin esas olarak yürüttüğü cephe faaliyetlerine, çeşitli grupların, partilerin ve kişiliklerin de alınarak genişletilmesi sonucuna vardık. Bu nedenle de bazı görüşmeler oldu. Daha da gelişebilir. Kuzey Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin 1993'te daha da gelişebileceği görülüyor. Bu konuda üzerimize düşeni bir kez daha gecikmeli de olsa ısrarla yapacağız. Güney Kürdistanlı güçlerle Kuzey Kürdistanlı güçlerin ilişkilerinin de Ulusal Kongre çerçevesinde anlam bulmasına önem vereceğiz.

Bütün bunlar partimizin programına ve temel taktiklerine uygun gelişmelerdir. Hiç kimse "PKK daha düne kadar bunları hain ilan ediyordu. Şimdi niye görüşüyor, bu bir çelişkidir" demesin. Hayır, devrim galebe çalmıştır, PKK'nin devrimci çizgisi başarı kazanmıştır. Diğerlerini de devrimci çizgiye doğru çekmiştir. Bunun imkânı ortaya çıkmıştır. Tabii ki değerlendireceğiz. Bir tane yurtsever de olsa, çok hatalı, hatta bize karşı savaşmış da olsa, biz bu yurtsever kişiyi ve partileri mücadele çizgisine, birlik ve dayanışma atmosferine alacağız. İtici olmayacağız. Bu son derece doğru ve birlikçi bir tutumdur. Baştan beri düşünüyorduk, şimdi de bunu düşünüyoruz; düşünmekle kalmıyoruz, bunu pratikte gerçekleştirecek bir duruma getirdiğimize inanıyoruz.

1993 Newroz'u dolayısıyla bütün Kürdistanlı yurtsever kişilerin, grupların ve partilerin Kuzey'de genişletilmiş bir ulusal kurtuluş cephesiyle, Güney ve tüm Kürdistan çapında bir Ulusal Kongre ile birlikçi tutumlarını ifade etmelerini, böylesine çalışmalara katılmalarını, tarihimizde çok ihtiyacı hissedilen birlikçi tutuma gelmelerini ve başarımlarını diliyoruz.

S. Bucak: Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyoruz. Genel Yayın Koordinatörümüz Yalçın Küçük, Yeni Ülke'nin bu haftaki yazısında "APO Türkiyelileşiyor, PKK Türkiyelileşiyor" diyor. Tabii ki sizin bu gerçek duygularınızın, olaylara gerçekçi yaklaşımlarınızın Türkiye ve Kürdistan halklarına yansımından rahatsız olanlar vardı. Ama Türkiye ve Kürdistan'da size karşı gidecek büyük bir ilgi var. Geçen gün televizyondaki bir programda bir üniversite öğrencisi, "PKK nedir, Kürt sorunu nedir? Artık bize bunlar anlatılsın" diyordu. Bu bir gerçektir. Artık belli çitler, belli duvarlar yıkılmıştır. Türkiye ve Kürdistan halkları gerçekleri anlayacaklardır. Bu temelde biz de Yeni Ülke olarak bize yaptığınız açıklamalardan dolayı teşekkür ediyor, başarılar diliyoruz.

Mart 1993

DİRİLİŞ BAŞARILDI SIRA KURTULUŞTA

15 Ağustos Atılımı Uluslaşma ve Ulusal Kurtuluş Adımıdır

Özgür Ülke: 15 Ağustos Atılımının Kürt tarihi açısından önemi ve rolü nedir?

Abdullah Öcalan: 15 Ağustos Atılımı adı altında gerçekleşen ve gittikçe boyutlanarak şimdilerde tam bir savaş halinde seyreden, Kürdistan halkının ilk ve son kurtuluş şansı olarak değerlendirebileceğimiz bu sürecin üzerine de oldukça duruyoruz. Bu atılımın tarihteki yeri nedir denilecek olursa, bin yılları aşan tarihsel gelişimin en derli toplu uluslaşma ve ulusal kurtuluş adımıdır diyebiliriz.

Tarih boyunca özel sömürgecilik yöntemleriyle, aşiret ve kabile dağınıklığı ve çelişkilerinden kurtulamayan Kürt halkının, uluslaşmanın tüm hızıyla yaşandığı 20. yüzyılda ulusal olmaktan çıkmaya doğru gidişi bu çarpıcı adımla durdurulmaya çalışıldı. Genelde PKK çıkışı, özelde bu atılımın inatla sürdürülmesi yok oluşu durdurduğu gibi, özgür temellerde uluslaşmaya kapıyı ardına kadar araladı. Hiç abartmaksızın söylenebilir ki, Kürtlük aslında bu süreçle kendini sağlam temellerde ve gittikçe başarı grafiği yükselen bir elit halinde tanımaya başladı, kurtulabileceğine inandı. Yüzyılların köklü umutsuzluğunu yıktı. Daha da bu altüst oluşun doğurduğu sancılar içindedir. Ama umut hayli yüksek, başarı inancı son derece herkesi sarmıştır. Denilebilir ki, halkımızın başarı dışında hiçbir beklentisi yoktur. Kendini başarıya inandırmış durumdadır ve bu başarı için çok gereklidir.

Özellikle son yılların başkaldırıları kendi somutunda değerlendiren, onların düştüğü yenilgi durumuna düşmemek için özenle ve bilimsel olarak değerlendiren bir çıkış oluyor bu eylem. Yani isyan geleneklerindeki yenilgi nedenlerine dikkat ederek, Kürt isyancıların temel zaaflarına düşmeden, böylesine bir atılım gerçekleştirilmeye çalışıldı. TC'nin kuruluşuyla birlikte gerçekleşen Kürt isyanlarının nasıl ezildiğini nedenleriyle birlikte irdeledik. Yine 1970'li yıllarda geliştirilen solculuk vardı. Bu solculuğun Kürt meselesine ilgisi söz konusuydu. Bunu da değerlendirdik. Ama bu solculukla arpa boyu yol alınmadığını da iyi biliyoruz. Yol almak bir yana, tam tersine ağır bir sosyal şovenizmle gerçek Kürt ulusal kurtuluşçuluğunun önünün kesilmek istendiğini, PKK tarihi boyunca çok iyi bilmekteyiz.

Yine milliyetçilik iddiasında olan KDP deneyimi vardır. İlkel milliyetçilikle yola çıkan bu hareketin bir isyanının sonuçlarını derlemek şurada kalsın, ucuz bir tüccar gibi hareket ettiği ve son kırk yılda uluslaşmaya ilişkin olumsuz yani ağır basan, hatta bütün ilkel milliyetçi önderlikli isyanların daha da gerisinde seyreden bir konuma düştüğü açıktır. Bütün bunların bilinciyle hareket ederek, bilinen PKK çıkışı ve on yıllık savaş gerçekleştirildi. Aslında savaş değil, insanımızın yeniden yaratılışını, ruhun kabul edilebilir özelliklerle şekillenmesini önümüze hedef olarak koymaktan tutalım, bunun savaşla nasıl yaratılabileceğine, ulusal kurumlaşmaya nasıl gidileceğine, ulusal nizamın nasıl oluşturulacağına ilişkin bir araç olunmaya çalışıldı.

Bu savaş sürecinde de bütün bunların boşa gitmediği şimdi daha iyi anlaşılıyor. PKK, Kürt halkının değer yargılarının temeli haline gelmiş, büyük bir maddi güce dönüşmüştür. İdeolojik, siyasi ve kültürel düzeyde hakimdir. Askeri alanda iddiasını oldukça sürdürmektedir. Bütün engellemelere rağmen gelişme hızından bir şey kaybetmemiştir. Sadece ulusal bir gelişme olmaktan da çıkmış, bölgeyi ve uluslararası düzeyi zorluyor. Kürt kimliği ilk kez uluslararası alanda kabul görüyor. Artık dünyanın da 'çözüm olmalıdır' dediği noktaya ulaşılmıştır. Bunlar Kürtlerin tarihinde ilk defa çok çarpıcı olarak ortaya çıkıyor.

Bunun dışında ulusal kurumlaşmanın hangi kapsamda ve hangi biçimde olması gerektiği konusunda epey uğraş vermekteyiz. Bunca kaybeden bir halk gerçekliğinden yola çıkarak yalnız uluslaşma değil, özgür uluslaşmanın, hatta reel sosyalizmin çöküşünden ders çıkararak emeğe dayalı, özgür ve eşit koşullarda bir halk kimliğine, ulusal kimliğe ulaşmanın çabası içindeyiz. Belki de dünya çapında iddialı bir örnek olarak ele alınmaya çalışıyor. Böylesi uluslararası boyutu da vardır.

15 Ağustos Atılımını askeri ve siyasi açıdan da ele alabiliriz. Dünyanın da arkasında olduğu ve özel savaşın en kahredicisini uygulayan Türk ordusunu işlemez duruma getirmiştir. Bu da askeri bir sanatla mümkündür. Yine orduya dayalı Türk siyasi yaşamı da bir çıkmazın içindedir. Ayrıca her türlü politika dayatıldı, diplomasi dayatıldı, bunlara da başarıyla karşı koyuldu. 15 Ağustos buna benzer birçok anlamlı gelişmenin ta kendisidir. Sanıyorum on yıllık savaş sürecine ilişkin soracağınız diğer sorulara vereceğimiz yanıtlar bu konuyu daha da açıklığa kavuşturacaktır.

Ulusal Düzeyde Ordulaşmaya İlk Kez Bir Adım Atabildik

Ö. Ülke.: Kürtlerin de tarihinde aşiret kuvvetleri var. En son peşmerge kuvvetleri var. 15 Ağustos Atılımından bu yana geçen on yıllık sürece, Kürtlerin modern bir ordu faaliyetine geçişidir diyebilir miyiz?

-Hiç şüphesiz peşmergecilik diye bir olgu vardır. Peşmerge silahlı gücü diye bir deneyimin yaşandığı Güney Kürdistan'da, daha çok aşiret gücü direnişçiliği söz konusu oldu. Fakat tarih boyunca bunların hepsinin aşiret çitine çarpıp yok olduğunu biliyoruz. Her silahlı başkaldırı bir ordulaşma değildir. Yine peşmerge tipik bir Kürt ordulaşması değildir, özellikle bir ulusal ordulaşma hiç değildir. Halk ordulaşmasına ve ulusal düzeyde ordulaşmaya biz adım atabildik diye düşünüyorum. Bu anlamda permergecilik özelliklerini, yine geleneksel isyancılık özelliklerini aşmamız, kendi içimizde bile amansız bir ideolojik, siyasi ve örgütsel savaşla mümkün oldu.

Ulusal ordulaşma şekli, düşünce, davranış, strateji ve taktik çok az benimseniyor. Bunun yerine aşiret kafasıyla, köylü, kabile ve aile etkisiyle girişim yapılmak isteniyor. Bunun bir yönü de isyancılık oluyor; öyle ki bu sıkışmışlığın verdiği bir öfkedir, boşalmak istiyor; ailesini düşünüyor, birdenbire vazgeçiyor. Bu, Güney'de daha çarpıcıdır. Aile çıkarları hiç bırakılmadığı için, peşmerge asla dağda uzun vadeli bir savaşa girişmemiştir. Bu kültür yıkılmadığı için asla ulusal ordulaşmaya gidilememiştir. Bırakalım Güney peşmergeciliğini, içimizde bile muazzam bir ideolojik ve örgütsel çaba olmasına rağmen, hala kendini bir köylü isyancısı olmaktan alıkoyan, son derece örgütlü bir gerilla haline gelmek isteyen arkadaş sayısı çok sınırlıdır. Ölümüne geliyor, her türlü isyancılığa geliyor; fakat oldukça planlanmış ve sağlam taktiklerle öngörülmuş kurallı savaşa yaklaşmamızla dememize rağmen, en az gelinen tarz bu oluyor. Bizim insanımız sanıldığından daha fazla halk ordulaşmasının uzağındadır. Yaşadığı sosyal, ekonomik ve kültürel düzey onu böylesine bir savaş tarzına tepkili kılıyor. Ben bunu halen en ciddi sorun olarak görüyorum. Bu arada şunu da söylüyorum: Aydın olduğunu, hatta devrimci aydın olduğunu söyleyenler de savaşa lafazanlıktan öteye yaklaşmıyor; askerliğin gereği olarak disiplin ve irade göstermiyorlar.

Bir bütün olarak bunlar, hiç şüphesiz bu atılım yıldönümünde ortaya çıkan, çözümlenmesiyle birlikte savaşı geliştireceğimizi ve giderek başarı sağlayabileceğimizi gördüğümüz hususlardır. Bu anlamda 15 Ağustos Atılım süreci ciddi bir halk ordulaşması olup, bu temelde ulusal ordulaşma deneyimidir de. Bu süreç sancısız geçmemiştir. Çabalarımızı sürdüreceğiz, gelişmeler var. Sınırlı gelişmeler önemli başarılar yol açıyor. Planlı gerilla savaşı sanıldığından daha fazla özel savaşı bitiriyor. PKK önderlik gerçeği özellikle bu konuda şunu söylüyor: Büyük sabır kadar ulusal düzeyde seyretme, disiplinli yaşamı öngörme, disiplini kendi şahsında yaşama olmasaydı, bırakalım 15 Ağustos Atılımı'nın 10. yılını, 48 saati bile çıkaramazdı. Bunu iyi bilmek gerekir.

15 Ağustos Süreci Türkiye'deki Siyasetsizliği Ortaya Çıkardı

Ö. Ülke.: On yıllık savaşın TC ve Kürdistan halkı açısından ekonomik, siyasi ve askeri sonuçları ne oldu? Bu konuda bir değerlendirme yapabilir misiniz?

-Benim söylememe gerek yok. Türkiye ekonomisinin son 70 yılın, hatta Osmanlı döneminin en derin krizini yaşadığını herkes söylüyor. Bunun direkt savaşla bağlantılı olduğunu herkes söylüyor. Ekonomiyi bu hale getiren de savaşın ta kendisidir, yürüttüğümüz savaştır. Türk halkı hala bu ekonomiye katlanıyorsa, bu özel savaşın baskısından. Böylesine enflasyonun, işsizliğin ve üretim geriliğinin olduğu başka bir ülke düşünmüyorum. Özel savaş 'Bu savaş başarıya ulaşırsa sonumuz olur, her şeyi kaybederiz' mantığıyla yaklaşıyor ve kendi o şoven ve talancı özelliklerini halka böyle benimsetiyor. Halkı böylesine muhtaç ettirerek savaşı sürdüreceğini sanıyor. Sanayiciler bile artık bu krize başkaldırıyor. Özel savaş baskısı altında olan halk nefes alamazken,

'bu yürümez artık' diyen sanayiciler de susturulmaya çalışılıyor. Hükümetin başı bizzat 'kimmiş bu sanayiciler' diyerek tehdit etti. Durum bu kerteğe gelmişken 'kaç trilyon masraf etti' demenin de fazla anlamı yok. Kayıp çok daha boyutludur.

Yine siyasi bilanço, biten demokrasidir. Türkiye'de demokrasi filan yok. Sahte bir partileşme sistemi var. Artık o da yürümüyor. Partiler o kadar tükenmiş ki, hepsinin toplamı bir parti etmez. Particilik anlamını yitirmiştir. Halk kendi temel çıkarları doğrultusunda bir örgütlenme yapamıyor. Bu kadar ekonomik kriz altında ezilen işçi, hatta memur ordusu demokrasi karşısında nasıl tanımlanır? Siyaset kapanmıştır, kilitlenmiştir. Bu partilerin başlarına geçen tiplerin önemli bir kısmı özel savaş elemanıdır; bunda hiç kuşku yok. Hükümetten tutalım birçok parlamentere kadar, birçok bakanlığın başına, muhalefetin başına getirilenler -küçüğü de büyüğü de, sağcısı da solcusu da İslamcısı da özel savaşın ayarlamalarıdır.

"Basın demokrasinin gereğidir" denilir. Türkiye'deki basının hali de ortadadır. Son olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu adı altında bir özel savaş ekibinin emrine verilmiştir. Basın bütünüyle özel savaşa göre ayarlanmıştır. Kısaca 15 Ağustos aynı zamanda Türkiye'deki demokrasizliği de, siyasetizliği de ortaya çıkardı. Savaşın en önemli sonucu budur. Savaş kültürel ve sosyal yönden zaten tam bir çılgınlığa ve kaosa yol açmıştır. Şu anda Türkiye'de yaşanan sağlıklı bir yaşamdır diyecek Allah'ın bir kulu yoktur. Gençlik aşırı taklitçi yaşam tarzıyla uyuşturuluyor. Aileler paramparça edilmiş, en değersiz bir konuma getirilmiştir. Hırsızlık, lümpenlik had safhadadır, aşınmamış değer kalmamıştır.

Gerilla Ordulaşmasını Biraz Daha Tırmandırırsak Türk Ordu Efsanesi Yerle Bir Olur

Yine savaş açısından açıktır ki, birçok eksikliğine ve zaafına rağmen, gerillayı sökmeleri şurada kalsın, gelişmesini dahi durduramadılar. Zaten gerillanın gelişme şansını yakalaması Türk ordusu açısından yenilgidir. Şunu çok iyi biliyoruz ki, biz gerilla ordulaşmasını biraz daha tırmandırırsak, Türk ordusunun efsanevi üstünlüğü veya adı sanı yerle bir olur. Şimdiden bunun birçok belirtisi ortaya çıkmıştır. Onun için hunharca saldırıyor. Generaller oldukça öfkeli. Son Genelkurmay tartışmaları söz konusu. Çok sıkıştıkları anlaşılıyor. Çok söz vermişlerdir. Sözünün geçersizliğini gördüğü halde, 12 Eylül'ü geride bırakan yöntemlerle susturmayı tercih etmiştir. Muazzam kayıplarını yansıtmayarak, ne kadar başarılı olduğunun propagandasını yapıyor. Kürdistan dağlarında on bini aşkın gerillanın olduğunu biliyoruz. İşte 'beli kırıldı, kırılacak aşamaya geldi' biçimindeki on yıllık tekerlemeyi söylemeye devam ediyorlar. Kendilerinin her gün ellinin üzerinde kayıpları var, ama tek kelime lafını etmiyorlar. Maalesef halk hesap soracak mercilerde olmadığı için, böyle kaba bir demagojiyle başarısızlıklarını örtbas etmek istiyorlar.

Güreş'in son demeci bu konuda çarpıcıdır. Kendisine güvenseydi, açık açık tartışmayı çok isterdik. Savaşa sürdüğü asker sayısını, kayıplarını neden doğru söylemiyor? Biz bu kayıpları tek tek yayınlıyoruz. Eğer doğru değilse inceleme komisyonları kuralım. Tek tek sayılan cesetler var, üzerlerinden alınan silahlar var. Bunlardan hiç mi haberleri yok? Neden kendi halkından gizliyor? Yine adımı da ağzına alarak, bizim bu savaşı yönetemeyeceğimizi belirterek, "Bu işlerden anlamaz, hep başkaları yapıyor, arkasında bilmem ne var" gibi sözler etmiş. Tepeden tırnağa, iğneden ipliğe kadar bu işi yürüttüğümü kanıtlayabilirim. Tam tersine onun arkasında Avrupa var, Amerika var, hatta Rusya var. Yine Ortadoğu'nun birçok ülkesinden, İran'dan anlayış ve destek aldıklarını kendileri söylüyorlar. Komşu ülkelerle emniyet üzerine anlaşma yaptıklarını kendileri söylüyor. En önemlisi de, gerillayı gerçekten yerinden sökmüşlerse, bir bağımsız inceleme heyeti gitsin, Cudi Dağı dahil, bütün Kürdistan dağlarını dolaşsın, gerilla var mı yok mu görür. Türk ordusunun halini görsün, gerillanın halini görsün ve halka aydınlatıcı bir rapor sunsun.

TBMM'yi göreve davet ediyorum. Sorumlu kişilerin gerçeği söyleyip söylemediğini anlamak istiyorlarsa, bir inceleme komisyonu oluşturup savaşın gerçek boyutlarını incelesinler. Hiç korkmalarına gerek yok, biz oldukça fırsat sunarız. Parlamento bu işten kendisini en çok sorumlu tutması gereken kurumdur. Bir komisyon oluşturup gerçeği öğrensün ki, Türkiye'de politika yapanlara politikanın yolu açılsın. En temel siyasi kuruluş ülkesinde olup bitenleri doğru bilemiyorsa, halka doğru yansıtamiyorsa ona nasıl parlamento diyeceğiz? Yine politikacılar ekonomik kriz altında kıvranan halka bunun Kürdistan'da sürdürülen savaştan kaynaklandığını açıklayamıyorsa, nasıl politika yapacaklar?

Yine binlerce askerin ölümü var. Bunların ailelerine bile bildirilmemesi ne anlama geliyor? Eminim ki, bu son iki terhisleri durdurmanın bir nedeni de ne kadar askerin öldüğünü açıklamamak içindir. Halka doğru haber ulaşmaması, dolayısıyla halkın öfkesinin gelişmesi, halkın generalleri ve hükümeti suçlamaması için terhisi uzatma adı altında kayıpları gizliyorlar. Parlamenteonun bunu görenek bunun üstüne gitmesi gerektiğini söylüyorum. Neden gerçeklerden kaçıyorlar? Ekonomik kriz altında inim inim inleyen halka bu kâbusun gerçek nedeni neden anlatılmıyor? Bunlar mutlaka cevaplanması gereken sorulardır.

Genelkurmay bu konuda ne düşünüyor? Giderayak "Dicle'nin kıyısında piknik yapılıyor, Batman gece yaşantısına alıştı" demekle acaba neyi kurtarıyor? Piknik yapılıyorsa gitsin bakalım, deneme kabilinden gitsin, acaba nasıl yaşanıyor mu? Bilanço doğru söylemeyerek, Güreş, birey olarak kendisini kurtarmaya çalışıyor. Başaramadığını itiraf etmiyor. Geçen yıl "Kışa doğru bitecek" diyordu. Kış olmadı, Mart'a kadar; Mart olmadı bu sefer yaza kadar, en son kendi emeklilik tarihine denk getirerek "Ağustos sonuna kadar" dedi. Bu sözler onun ağzından çıkmıştır. İşte "Ağustos sonu geliyor. Ağrı'dan, Tendürek'ten söktük" diyor.

Serhat'tan, Ağrı'dan, Tendürek'ten tutalım, Karadeniz'in Ardahan ve Artvin kesimine kadar gerilla birliklerinin birçok girdiği biliniyor. Sarıkamış, Göle ve Şenkaya'da gerilla vardır. Erzincan'a gerilla girmiştir. Erzurum'un birçok alanına gerilla girmiştir. Daha aşağıya gelirse, bir tabur düzeyindeki gerillanın Sivas'ın en önemli yerlerinde üslendiği ve her gün eylem yaptığı da biliniyor. Zaten Dersim ağırlıklı olarak gerillanın denetimindedir. Bingöl'de gerillanın ayak basmadığı yer yoktur. Muş ve Bitlis, gerillanın mıntikalara bölerek üslendiği bir bölgedir. Hakeza Diyarbakır, Van, Mardin, Siirt tamamen öyledir. Botan'da çok yoğun bir savaş yaşandığını zaten her gün kendileri de söylüyorlar. Güney'de çok bel bağladıkları halde her gün yaptıkları bombalamalarla sonuca gidemediklerini, Güney'i daha fazla gerillaya açtığımızı bilmekteyiz. Yine Toroslarda gerillanın varlığını sürdürdüğünü, Amanoslara ve Sarız'a kadar gerillanın yayıldığını ve geliştiğini gösterir. Sadece yayılma değil, derinleşme de var.

Denilebilir ki, ilk defa bu süreçte gerillacılık yapacağız. Şimdiye kadar sadece bir hazırlık, deneme, alışma gibi bir durumu yaşadık. Ama şimdi aşıldı. Gerilla dayanıklılığı, planlılığı, sabrı, cesareti ve üslenmesi, her türlü gerilla taktikleri şimdi uygulanmaya başlıyor. Hem sayısal hem de nitelik olarak öyledir. Bir gerilla ordusu için ideal rakamı istediğimiz gibi yakalayabilecek durumdayız. Gerilla sayımız şimdiden on beş binden az değildir. Bizim sorunumuz sayı değil eğitimidir. Gerillanın eğitimi için, bilinen özellikleri hakim kılma konusunda kapsamlı çözümler yapıldı. Bütün bunların sonucu ise çok çarpıcı, nitelikli bir gerilla

ordusudur; bununla her türlü savaşımı verebiliriz. Küçük veya büyük, gizli veya açık savaş, hareketli ve hatta mevzi savaşını bile verilebilecek düzeye gelinmiştir. Gün boyu planlı gerilla operasyonlarını yürütüyoruz. Evet, bütün bu söylediklerimizi göz önüne getirdiğimizde, gerillanın belinin kırıldığı değil, aksine çok sağlam bir bele kavuştuğu, çok merkezi ve koordineli, dayanıklı ve hızla yükselen bir konumda olduğu ortaya çıkıyor. Hiçbir zaman bu kadar dayanıklı, taktik plan dahilinde merkezi olarak yürüyecek durumda değildik.

Bu, hiçbir zorluğumuz yok, kaygılarımız yok demek değildir. Her savaşın zorluktan ibaret olduğunu TC Genelkurmayı çok iyi bilir. Yine her savaşta kayıplar olur. Ama şunu da iddia ediyorum ki, her türlü yöntemle üzerimize gelen ve tepeden tırnağa donanmış beş yüz bin kişilik özel savaş ordusu karşısında verdiğimiz kayıplar asgari düzeydedir. Kayıp noktalarımız da kurallara gelmeyen ve ağacın çürük kısımları diyebileceğimiz kısımlardır. Gerillada dayanıklı olmayan kişilikler hak etmedikleri biçimde kaybediyorlar. Biz bunlardan çıkardığımız derslerle daha sağlam birlikler, daha köklü bağlanmış birlikler yaratarak yenilmezliğe doğru gidiyoruz.

Kamuoyunun şiddetle gerçekleri bilmeye ihtiyacı var. Türkiye'nin tüm dürüst demokratlarının, hatta 'siyasi yöntemle sonuç almak istiyorum' diyenlerin, 'ekonomik krizden kurtulmak istiyorum' diyenlerin bu gerçekleri bilmeye ihtiyacı var. Biz de kendi payımıza katkı yapalım diye bunları söylüyorum.

Ben İki Sözcükle İşe Başladım

Ö. Ülke: 15 Ağustos Atılımının başladığı gün PKK ne durumdaydı? Devlet ne durumdaydı? Aradan on yıl geçti, devlet 'PKK'yi bitirdik, bitireceğiz' söyleminden vazgeçmiyor. Bu açıdan bir değerlendirme yapabilir misiniz? On yıl süren savaştan sonra PKK nereye geldi? Devlet ne durumda?

-Her zaman söylerim, ben iki sözcükle işe başladım. En yakınlarımız dahi gereken yardımı göstermedi. Herkes "Sizin bahsettiğiniz şeyler tarihte olup bitmiştir. Bunlar adım atar atmaz insanı yakacak işlerdir. Akıllıysan uzak dur. Kendine başka arayışlar bul. Bizim çocuklarımızı da bu işlere bulaştırma; kendini yakmışsın, başkalarını da yakma" diyordu. Ne bir kuruş para, ne bir fişeğim, ne de bir dost vardı. Bütün emek verdiklerim, düşüncelerimi öğrenir öğrenmez benden uzaklaştılar. Hatta boş işlerle uğraşıyorum diye alay ediyorlardı. Başlarken durum böyleydi, yani olumluluk anlamında tek bir kişi bile yoktu. Hatta Kürtlüğe sahip çıkma anlamında da kimse yoktu, Kürtlük inkâr ediliyordu. Biz böyle başladık.

Bir ufak kıyaslama yapmak için yine belirtiyorum. Mustafa Kemal'in de ulusal kurtuluşçuluğundan bahsedilir ve olağanüstü gösterilir. M. Kemal işe başladığında bir Osmanlı paşasıydı. Çok aşağılık bir biçimde ülkeden kovduğu Vahdettin'den rica minnet bir müfettişlik yetkisi alarak Samsun'a ayak bastığında, ağzında tek bir ulusal sözcük olmadığı gibi, hatta bazı ayaklamaları bastırmak üzere görevlendirilmişti. Yani Anadolu'ya geçtiğinde ne bir ulusal amacı, ne de bir planı vardı. Anadolu'ya ayak bastığında durumun pek de padişah lehinde olmadığını, halk hareketinin hızla geliştiğini ve kontrol altına alınmazsa Bolşevizm dahil çeşitli rüzgârların etkisine gireceğini görür. Bolşevizmi engellemek, Kürt isyanlarını ve diğer azınlıkların taleplerini bastırmak ve Türk halkının istemlerini de kendi burjuva istemleri içinde eritmek için Osmanlı paşası olarak duruma el atar. Elinde bir devlet aygıtı, kolordu, ordular, valilikler, kaymakamlıklar, geleneksel ağalar ve beyler vardır. Başlangıçta az çok bunların hepsinin desteğini almıştır. Aslında daha çıkarken bir devlet kişiliğidir. Zaten herhangi bir örgütü de yoktur. Örgüt çalışması yapmak, adam kazanmak gibi bir derdi yoktur, her şeyi hazır elindedir. Bütün yapacağı padişahın yerini kendi denetimine geçirmektir. Bunu şimdiki dengeyi anlatmak için söylüyorum.

Biz değil bir kolorduyu kazanmak, bir kişiyi yarım yamalak kazandığımızda, ne iyi bir iş yaptık diye kendimizi umutlandırıyorduk. 1970'lerde başladığımızı söylesek, 1975'lere geldiğimizde her şeyini ortaya koyan bir düzine arkadaşımız ya vardı ya yoktu. İnkârcılık o denli ileri boyuttaydı ki, Kürtlerin varlığını kanıtlamaya çalışıyorduk. Kürd'ün varlığını kabul ettirdiğimizde başarı kazandık diyorduk. Daha sonraki grup faaliyeti de aslında bundan farklı değildir. Biraz örgütlenmeye alalım diyoruz. Ama neyin örgütlenmesine alacağız? Adam tepeden tırnağa bireysel çıkarlarıyla ilgilidir. 1975-'80 arasında ancak ulusal sorunu tartışmaya soktuk. Bazı sempatanlar var, doğru örgütlenme anlayışı henüz oturmamış, tartışmayı biraz ilerletmişiz, hepsi o kadar. Sömürgecilik ve ayrı örgütlenme tartışılıyor. Bunlara bağlı olarak temel bir mücadele öngörüyoruz, halk savaşı tartışılıyor, ama pratiki yoktur. Birçok arkadaş halk savaşının teorisini tartışmakla halk savaşını öğrendiğini sanıyor.

Bu yıllar, sömürgecilik ve onunla bağlantılı olarak halk savaşını bolca dile getirdiğimiz, bunu birçok kişiye kabul ettirdiğimiz ve tek tük eylemlere de hayata geçirmeye çalıştığımız yıllardır. Ortada öyle ciddi bir iş söz konusu değil, olsa olsa düşüncenin gücü var, formüle ettiğimiz teorinin gücü var. Giderek PKK'yi ilan ettik ve böyle bir çıkış yaptık. 1980'lere geldiğimizde burjuva gazeteleri 'Doğu'nun kasıp kavrulduğunu, Apocuların cirit attıklarını yazmaya başladılar. Bazı eylemler vardı. Özellikle Hilvan direnişleri o dönem için bayrak oldu. Ardından Siverek buna katıldı, iş daha da boyutlandı. Mahalli düzeyde birçok eylemlilikler gelişti.

12 Eylül'ün buna dayalı bir hazırlığı da vardı. Bu rejim eylemlilikleri çok erkenden bir cevaptı. Ama aslında fazla isabetli değildi. Bizim iyi planlanmış ne bir gerillamız ne de isyanımız vardı. Dışarıya çıktığımızda da öyle bir varlığımız söz konusu değildi. Daha özenle hazırlanma gereği duyduk. 15 Ağustos Atılımı ve savaşın gittikçe gelişmesi ve derken düşmanın buna Olağanüstü Hal'le karşılık vermesi... 1991'e geldiğimizde katılımları üç dört katına çıkardık. 1993'te ise artık daha iddialı, daha kesin bir silahlı savaşımın içine girmeye başladık. İlk defa daha iyi dayanabilecek duruma geldik. Kurallar, temel taktikler istendiği kadar olmazsa da yürütülebilir. 1994'te ise Doğan Güreş'in de itiraf ettiği gibi denge durumu var. Gerilla hem sayısal, hem de niteliksel olarak gelişti. Oldukça geniş bir alana yayılması söz konusu.

TC yüzlerce operasyon düzenledi; her birine de otuz bin, elli bin asker sürdü. Hepsi de fiyaskoyla sonuçlandı. Bütün operasyonlardan beklenmedik ölçüde kayıp vererek geri çekildiler. Ordunun lojistiği de tükenmiştir. Bütün diğer bakanlıkların bütçeleri askeri bütçeye kaydırılmıştır. Devletin maliyesinin tamamen iflas noktasına geldiği tartışmasıdır. Siyasi iflas da hakeza öyle. Savaş ise dengeyi zorlayan bir dönemdedir. 1993'e kadar olan dönemi stratejik savunma dönemi olarak değerlendirebiliriz. Devletin en çok iddialı olduğu son bir yılda ise, birçok yerde dengeyi yakalama durumu söz konusudur.

Denge, güçlerin karşılıklı bulunması ve birbirlerini yok edecek durumlarda olmamalarıdır. Doğan Güreş'in kendisi de bunu itiraf etti: "Biz alan tutuyoruz, PKK'nin üzerine gitmiyoruz. Teslim olmaları için lojistik yollarını kesiyoruz" dedi. Aslında söyledi-

ğim gibi ne yolların kesilmesi, ne de teslim olma var. Tersine o bir yerde, biz bir yerdeyiz. Eskisi gibi üzerimize gelemiyor. Biz de sayıları çok fazla, teknik donanımları çok fazla olduğu için imha temelinde üzerlerine gitmiyoruz. Ama varlığımızı istediğimiz yerde, istediğimiz biçimde uzun süreli sürdürebiliyoruz. Eskiden bir birliğimizi tespit etti mi amansız yükleniyordu, üzerine şimdi gelemiyorlar.

Son yıllarda imha amaçlı çok sayıda operasyon düzenlediler, ama imhayı başaramadıkları için dengeye razı oldular. Bu çok önemli bir askeri gelişmedir ve sanıldığından daha fazla siyasi sonuçları olacaktır. Siyasi görüşmeye gelmek zorundadırlar. Aksi halde gittikçe daha da derinliğine iflasla karşı karşıya gelecekler. Eğer bir denge döneminin sorunlarına cevap verirsek, bu dönemi biraz daha lehimize çevirirsek, giderek daha kapsamlı saldırılar dönemine girilebilir. Nitekim yer yer çıkan durum da budur. Güreş daha düne kadar mutlak hakimiyetin kendilerinde olduğunu söylüyordu. Bu sene yarı yarıya paylaşıyoruz. Hatta bazı yerler yüzde yetmiş denetimimizdedir. Sınırlı olarak kendileri de var. Olabilir, beş yıl daha olabilir. Bu hiç de ordunun başarılı olduğunu göstermez. Sıfırdan yarı yarıya dengeleme... Bu kimin güç kazandığını, kimin başarılı olduğunu açık göstermektedir. Tabii bunun bir yığın yan sonuçları olacaktır. Bunun getirdiği siyasal düzey, ulusal düzey muazzam diplomatik kazanımlara temel teşkil edecektir. Yine halkın daha büyük bir ulusal kalkışmaya yönelmesi, muazzam güç toparlamamız söz konusu olacak. Gerçekten geçen on yılda sağlayamadığımız maddi ve manevi gelişmeyi bir yıla sığdırmamız artık olanaklıdır.

Genelkurmay da bu durumu çok iyi biliyor. Ama bir sözü var; "Gerçeği bilirlerse bizi Kızılay'a indirmezler" diyor. Evet, korktuğu için gerçekleri farklı göstermeye büyük özen gösteriyor. Birçok bağlı kalem var, bu yönlü yazılar yazdırıyorlar, programlar hazırlıyorlar. Sanıyorum bu Ağustos'u kurtarmak ve kendi ekibini başta tutmak için çabalıyor. Güreş döneminde askerin ciddi kayıpları var. Savaşmadı değil, gücünü kullanmadı değil; hiçbir general Türk ordusunu onun kadar savaşa sürmedi, tehlikeli taktikleri kullanmaya kimse onun kadar cesaret edemedi, Türkiye'nin dengelerini kimse onun kadar zorlamadı. Kürt köylerinin boşaltılması ve köylülerin katledilmesine ferman çıkarma anlamında, kimse onun kadar insafsız davranmadı. Faili meçhul cinayetler tamamen onun döneminin ürünüdür.

Bütün bunlara rağmen işte aldığı sonuç ortadadır: Alan kısmen onların, kısmen bizim denetimimizdedir. Herkes bunu böyle açık görüp değerlendirmelidir. Özellikle Türk kamuoyu ister resmi ister gayri resmi, ister iktidardakiler ister muhalefettekiler, ister zengini ister fakiri, ister burjuvazisi ister emekçisi bunu böyle görüp ona göre doğru düşünmeyi ve doğru tavır geliştirmeyi bilir. Bizim ulusal güçlerimiz ve Kürdistan'ın çok çeşitli kesimleri de gerçekleri böyle görüp bundan sonraki yaşamlarını ve mücadelelerini ona göre düzenlemeliler.

PKK Lanetli ve Kabul Edilemez Duruma Son Vermenin Adıdır

Ö. Ülke: Savaş, Kürdistan'daki toplumsal yaşamı nasıl etkiledi? Devrim süreçleri aynı zamanda inşa süreçleridir. Kürdistan'da yeni yaşam inşa ediliyor mu?

-Hiç şüphesiz gerek PKK oluşumu, gerekse de onun geliştirdiği savaşım, halkımızın maddi ve manevi yaşamı üzerinde belirleyici ve dönüştürücü etkilerde bulunmuştur. Bu savaşımın etkilerini anlamak için daha önceleri Kürt toplumu, Kürt halkı var mıydı veya ne düzeydeydi sorusuna cevap bulmak gerekir. Kürtlük neydi? Kürt kimliği, Kürt kişiliği dediğimiz gerçeklik, hatırı sayılır düzeyde şeref, onur ifade ediyor muydu? Kürtlük bir enkaz olmaktan da öteye, fosilleşmeye yüz tutmuş, hakkında ölüdür fermanı çıkmıştır. Artık yaşayamaz söylemine yalnız düşman değil, kendisi de inanmıştır. Herkesin Kürtlükten kaçtığını çok iyi biliyoruz. Kürtlükten kaçarsan yükselebilirsin. Çok meşhurdur, "Kürt isterse cumhurbaşkanı bile olur" derler. Kürtlüğe vurduğun oranda yükselirsin, Kürtlükten kaçtığın oranda yükselirsin.

Bu bir TC kanunudur. Baskılar ve dayatılan bu anlayış nedeniyle ekonomik, sosyal, siyasal ve bütün moral değerlerde tahribat vardır. Kültürel değerlerin küçleştirilmesi var. Türklük demek devlet, para, ticaret ve yaşam demektir. Kürtlük ise her şeyden yoksunluk, baskı ve işkence demektir. Böylesine vahşi bir atmosferde Kürt toplumu dediğimiz gerçeklikten ne kalır? Ben bir şey göremedim. Sadece moloz var. Şurada bir aşiret kalmış; şurada kendini yitirmiş bir kişilik, şurada bir kin, birkaç eski Kürtçü, şurada bir yoksulluk, şurada bir rezillik, şurada bir lanetlilik kalmış. Bunları gördük ve üzerine yürüdük.

Bu karanlık tabloyu daha fazla anlatmaya gerek yok. İyi biliyorsunuz. Kürtlük adı altında yapılanların ucuz bir ticaret olduğunu, ki Kürd'ün 'politika yaptım' diyenlerinin de durumunun bundan farklı olmadığını herkes iyi biliyor. Biz buna büyük bir öfkeyle saldırdık. PKK bu duruma duyulan öfkenin adıdır. PKK, lanetli ve kabul edilemez duruma son vermenin adıdır. En soysuz tükeniş dur demenin adıdır. Bir vatana yönelme, bir ulusal kimliğe ve özgürlüğe yürüme hareketidir. Savaş da bunu en etkili gerçekleştirmeye hareketidir. Savaşa Kürtler açısından bir ad vermek istiyorsanız, bu sadece özel savaşa karşı savaşan bir güç değil, Kürt lanetliliğine, Kürt utanmazlığına, Kürt yoksullaşmasına, Türk çekiciliğine, Kürt ihanetine, Kürt vatansızlığına, Kürt köleliğine, maddi ve manevi olarak her değerın tükenişine karşı bir başkaldırıdır. Tabii bunun ilk çekirdeği olmak tam bir fedakârlık, tam bir cesaret, tek de olsa inadına bir direnme olayıdır. Nitekim PKK'nin büyük direnişleri söz konusudur. Zindan direnişçiliği var, büyük şehitler var. Dağ direnişi, yurtdışı direnişçiliği var. Onların gerçekten çok tarihi olduğunu belirtmeliyim.

Bağımsız Kürdistan, özgür Kürtlük istiyorum dedik mi, bütün kapılar kapanır. Kürtlük zor işti, ben kendi eylemimi biliyorum. Benim en büyük eylemim, Kürt olduğumu kendi kendime itiraf etmemdi. Birinci eylemim budur. İkinci eylemim, Kürt olduğumu yanımdakilere söylememdi. Bu siyasi çizgiye başladığımda en büyük eylemim, bir toplulukta Kürtler adına kalkıp bir şeyler söylemekti. Daha da büyük bir eylem Kürtlük için bir silah patlatmaya yol açmaktı. Şimdi çoğuna bunlar çok kolay gibi gelebilir. Çoğu bugün Kürd'üm diyor. Hatta Kürtlük bugün en çok para eden bir meslektir, itibardır, şereftir. Dolayısıyla koşan koşanadır.

Ama sen bir de önceki kaçıışı gör. Yıllarca uğraş, bir kişiye bir şeyler kabul ettir. Konuşan Kürtlüğü, çekici Kürtlüğü, özgür Kürtlüğü ve modern Kürt tarihini anlamak istiyorsan, kendi tarihini ve kimliksizliğin hangi düzeyde olduğunu bileceksin ki, çıkışın sağlam olsun. Evet, kendine Kürtlüğü kabul ettirdikten sonra, ona göre düşünce tarzı, ona göre teori, ona göre ilk örgütlenme, işte herkesin dalga geçtiği propaganda grubu, ilk adımlar, zorbela iki saat çalıştırma ve giderek insanları buna bağlama gerçekleşti.

Tabii bizim çekim kuvvetimiz olmuştur. Çekemeyeceğimiz insan yoktur. Hatta uluslararası alanı bile etkiliyoruz. Ama başlangıçta böyle değildi. Yakın tarihin ışığında baktığımız zaman Kürtlüğün diriltildiğini görebilirsiniz. Kurtuluyor da değil, çünkü kurtulma kelimesi varolan, yaşayan ama baskı altında olanın çabası için kullanılabilir. Ankara'da 'betonlamamız' diyorlar. Kürtlük Ağrı Dağında, bilmem şu dağda, bu dağda gömülüdür. Önce gömülü şeklini bulmanız, sonra eşeleyip çıkarmanız gerekir. Bu an-

lamda bir dirilişten bahsetmeliyiz. Bu açıktır. ‘Öldürdük, betonladık’ diyen ben değilim. Bunu söyleyen, başta TC olmak üzere sömürgeci güçlerdir. Ama biz de buna rağmen dirildiğimizi kanıtlayabildik. Bir de kurtulmaktan bahsediyoruz. Kimliğimizi ve varlığımızı kabul ediyoruz, ama tam özgür değiliz, kendimize tam sahip değiliz. Dirildik, şimdi sıra kurtulma hamlesinde. Bu anlamda işte parça parça kurtarmalıyız. Kürdistan ülkesi, bir Kürt yurdu kavramı güneye, kuzeye ve giderek uluslararası alana yansıdı. Bu tamamen savaşın bir sonucudur.

Güney’deki peşmergecilik ülkeyi bitirdi. Ülke kavramına zaten ulaşamadı. Uluslaşma kavramına oldukça yabancıdır. Federe devleti de ona biz armağan ettik. TC, sırf PKK’ye kaymasınlar diye, federe devlete rıza gösterdiğini açıkça söylüyor. Aynı kaygıyla Çekiç Güç’ü konumlandırma mecburiyetinde hissediyor kendisini. Kürd’ün varlığı eskisi kadar inkâr edilmiyor. Hatta “Bir şeyler vermeyi düşünüyorum” diyen hükümetin başından tutalım da cumhurbaşkanına kadar hepsi “Kürt kimliğini tanıyoruz” diyebilmiştir. Bu artık halkımızın varlığından haberdar olduklarını gösteriyor. Verir mi vermez mi, bu artık onun bileceği iş değil, bu halkın özgürlük işidir.

Savaş da özgürlük bilincini oldukça ilerletmiştir. Kendi kimliğine sahip çıkan, kendisi için düşünen, kendisi için siyaset yapan, gerekirse savaşan bir halk gerçekliğiyle karşı karşıyayız. Dünün gömülü, dünün en köle halkından savaşan bir halk gerçekliğine ulaşmak sanıldığından daha büyük bir gelişmedir, dev gibi bir aşamaya ulaşmadır. Savaş bu noktayı yakalayabildi. Savaşan halk gerçekliğine ulaşmak demek canlanmak demektir, moral demektir, ulusal düzeyde düşünmek demektir, ulusal motiflerle düşünmek ve ona göre yaşamak demektir. İstenilen düzeyde olmasa da, geniş bir düşünce farkı görülmektedir. Kürt Rönesansı gibi kelimeler de söylenebilmektedir. Zaten diriliş var, buna yeniden doğuş da denilebilir. Bu anlamıyla Rönesans’tır. Böyle bir dönem yaşanıyor. Tabii ki, bir halkın tarihinde en çarpıcı, en belirleyici dönemdir. Diğer uluslar daha önce bu dönemi yaşamışlar. Şimdi geç de olsa, biz de böylesi bir sürecin içine girdik. Bu, savaşın en önemli sonuçlarından biridir.

Kültürel kurumlaşma hızla yayılıyor. Moral değerler hızla yükseliyor. Yeni yaşam biçimi çok çarpıcıdır. Özellikle son dönemlerde nasıl yaşama sorusuna vermeye çalıştığımız cevaplar var. “Şimdiye kadar nasıl yaşıyorduk, kimin için yaşıyorduk” sorusunu yeterince aydınlattık. Başkaları için ve onların istediği şekilde yaşadık. Kürt eşittir başkaları için yaşayan halk, başkaları için savaşan asker, başkaları için karkerdi. Kürdistan kendisinden başka herkese, her istilacıya yataklık ederdi. Bunları biraz değiştirdik. Şu günlerde üzerinde en çok çalıştığım konu, nasıl yaşama sorusuna bireysel düzeyde, ailesel düzeyde, giderek toplumsal düzeyde cevap vermektir. Önderlik bu konuda etkili cevaplar vermeye çalışıyor.

Hiç şüphesiz her savaş, nasıl yaşama sorusuna veya en iyi yaşam hangisidir sorusuna verilen cevapla başlar. Bizim yaşamımız bu kadar başkaları içinse, önce kendin için yaşamayı bileceksin. Kendi yaşama içeriğinden tutalım biçimine kadar, ulusal düzeyinden tutalım siyasi ifadesine kadar, askeri düzeyine kadar bilince çıkartılarak hayata geçirilmelidir. Bunu önemli oranda açığa çıkarmışız. Kendimiz için yaşamayı hiçbir dönem bu kadar istemedik.

Ulusal Nizama Ulaşmak, Oldukça İleri Bir Düzeye Kavuşmaktır

Ö. Ülke: Yeni yaşam diyorsunuz, nasıl yaşama diyorsunuz. Yeni bir yaşamın örgütlenebilmesi için birtakım ortak değerler, normlar, kurallar, hatta yasalar olması gerekir. Bu yönde bir çalışma var mı?

-Bence Kürdistan’da siyasi nizam geliyor. Artık kurallar dönemine girilmiştir. Yani bir yerde anayasamız oluşuyor. Belki tam olarak henüz hayata geçirilemedi, ama kurallar yavaş yavaş teşekkül ediyor. Ulusal anayasa organları da yavaş yavaş oluşacaktır. Netleşme sürecinde adım adım ilerliyoruz. Şimdiden yeni yaşamın normları, yani yasaları oluşuyor. Ben de bu yasalara uymaya çalışıyorum. Herkes de uymaya ve bu normlara işlerlik kazandırmaya çalışmalı; Kürdistan vatandaşları –ki, bu deyim ilk kez kullanıyoruz- bu normlara, yasalara uymayı bilmelidir. Bir de inanmalıyız. Bizim de yasalarımız, anayasamız olduğuna ve buna uymanın bir vatandaşlık görevi olduğuna inanmalıyız. Madem kendimizi ulusallaşmış ve iktidar yolunda siyaset yapan bir toplum olarak görüyoruz, öyleyse vatandaşlık bağının önemini anlayıp köylüsünden en elidine kadar herkes gereklerini yerine getirmelidir. Yasalara saygılı olunması gerektiğini asla göz ardı etmemeliyiz. Yok biz Kürd’üz, kafamız sert eserse şöyle yaparız” türünden kavramlara son vermeliyiz. Artık yasaların her şeyin üstünde olduğu bir döneme girdiğimizi adımımız gibi belleyerek ona göre yaşayalım. Ben bu dönemin geldiğine inanıyorum. İnandığım şeyi de yaparım.

Nizama kavuşmak, eşkıya ortamından güvenliğe kavuşmak, ihanet ve gaflet ortamından yurtseverliğe kavuşmak, namusluca ve onurluca yaşamak kendiniz için düzene kavuşmaktır. Ulusal nizama ulaşmak, oldukça ileri bir düzeye kavuşmaktır. Bazıları bununla çelişiyor. Parti içinde, dışında zorluyorlar. Onlara söyleyebileceğim şey akıllı olmalarıdır, nizama bağlılıklarını geliştirmelelidir. Benim de o yönüm var. Bakın, size bir çocuk gibi hizmet edeyim. Bundan alınıp sıkılan yok. Yeter ki, yasaların hatırına olsun. Temel ilkelere -buna anayasa diyelim- bağlılık gelişmeli ve bu düzeni herkes paylaşmalı. Ayrıca bunlar kanun olduğu için süreklidir, bunu da unutmamak gerekir. Zaman zaman aklımıza gelirse uyarız, aklımıza gelmezse uymayız, işimize gelirse uyarız, işimize gelmezse uymayız tarzında bir tutum söz konusu olamaz. Çıkarımıza uysa da uymasa da kurallara uymalıyız.

Ulusal hukuk deyip geçmemek gerekir. Ulusal hukukun içine yargı da girer, ceza da girer, infaz da girer. Ulusal hukuk açılmıştır, bu konuda çalışmalar sürüyor. Bu konuda kamuoyu bilgilendirilmelidir. Bu işler gerçekten kural işleridir. Görünüşte ben son derece özgür hareket ediyorum, ama bana yön veren anayasanın kesin hükümleridir. Güreş, “Ben bağılım” diyor, ben de kendi yasalarım bağılım. Onlar kendi yasalarını birçok noktada bozmuşlar.

Nizamı olmayan halklar, aşiret yasalarıyla parçalanıp kırıdılan kavimlerdir. PKK ilk defa ulusal gelenek, ulusal yasa düşüncelerini gündeme getirdi. Bunu sadece söylem ve düşünce düzeyinde bırakmadı, hayata uyguladı. Biliyorsunuz, yasalar yaptırım gücü ister. Doğru düşünceleri belki birçok örgüt söyledi, ama hayata geçiremediler. PKK’nin farkı burada ortaya çıkıyor. PKK, ulusal düşüncüyü de çok iyi dillendirip, ulusal yasayı da biraz işletiyor. Yasaları işleten nedir? O güçtür. Herkes “Böyle yaparsak, PKK şöyle yapar” diyor ya, sanırım toplumda bu düşünce geliyor. Bu bazen çok benimseyerek, bazen çekinerek PKK otoritesini ilgiyle dinlemektir. Bu aslında tipik bir yasayla karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Bir yasal durum var. Sadece PKK’nin düşünceleriyle değil, otoritesiyle de karşı karşıya kalındığını herkes biliyor. Tamam, eleştirilecek yanları çok, eksiklikleri çok, ama kesin otorite var. İşte burada hukuka giriş yaptığımızı rahatlıkla söyleyebiliriz.

Kürdistan’da ulusal hukukun temelleri atılmıştır. Ulusal savaş aynı zamanda ulusal hukuku da beraberinde devrimci bir tarzda temellendirmiştir. Kürtlerin ulusal hukuka kavuşması demek, nizam fikrine, düzen havasına girmeleri demektir. Bu yeni yeni

gelişiyor. Büyük bir savaşla bunu önce parti içinde geliştiriyoruz. Ulusal düşünce, ulusal siyasetten ulusal hukuka gelişim sağlanmıştır. Kürtler bu sürece ulaşmakla önemli bir tarihi fırsat yakalamışlardır. Saygı ve büyük bir bağlılıkla, güven veren, düzen yaratan, onurlu bir yaşama yol açan bu sürece candan tabi olmalıyız, onun daha da güçlenip korunmasını sağlamalıyız. Kürdistan vatandaşlığını, Kürdistan anayasasına bağlılığı sürecin en çarpıcı gelişmesi olarak selamlamalıyız. Güvencesi kadar şerefini paylaşmalıyız.

Ö. Ülke: Bu kuralları yazılı bir hale getirme, belli bir sistematığe kavuşturma çalışmaları var mı?

-Ulusal kongre, ulusal parlamento gibi oluşumlar düşünülüyor. Biliyorsunuz, kodlama, bilgilendirme, yazılı hale getirme bu tür kurumlarda gelişebilir. Biz de buna hizmet ediyoruz. Bunun için büyük çaba gerekiyor. Nizam, yasa, anayasa doğurmak için çok büyük bir devrimci eyleme ihtiyaç var. Onun başarısı üzerine tabii ki anayasa şekillenir. Bunu da böyle yüce bir kuruma doğru taşımak, üzerinde hep düşündüğümüz ve başarılı olması için çalıştığımız öncelikli işlerimizdir. Ulusal meclis, ulusal irade toplanır; mücadele sürecinde ortaya çıkan ve halka mal olan kuralları yasalastırır. Bu sürecin sağlıklı işlemesi için kesin halkın özgür iradesi gerekir. Savaşla da çok sıkı bağlantısı var. Uluslararası hukukla da bağlantısı var. Bütün bu konularda yoğun bir çaba içinde olmalıyız ve sağlıklı gelişimini sağlamalıyız. Çalışıyoruz, inançlıyız, gerçekten soylu bir çaba ve başarısı hepimizi ilgilendirir. Halkımızdan bu sürece uygun görevlerini yerine getirmelerini isterim. Bu vesileyle çağırımı bir kez daha tekrarlıyorum: Böylesine önemli bir kurumlaşmaya giderken iradenizi ona bağlama, onun yasalarını esas alma, diğer yabancı yasaları, bizi inkâr ve imha eden yasaları artık dinlememe, itaatsizlik, giderek ondan kopma ve kendi yasalarına saygı ve bağlılık geliştirme gücünü gösterme savaşını başarıyla vermenizi bekliyorum.

Ö. Ülke: Bir de yurtdışına çıkmak zorunda kalan DEPlî milletvekilleri var. Türkiye’de siyaset yapmalarına ve halklarına hizmet etmelerine fırsat tanınmadı. Bunlar Kürt halkının oylarıyla seçilmişlerdi. Kürt Ulusal Meclisinden, Ulusal Kongreden bahsedilen bu süreçte bunların statüsü ne olabilir?

-Söz konusu milletvekilleri sürgün edilmişler veya o duruma getirilmişlerdir. Halkın temsilcileridirler. Bu sıfatlarına hâle getirmemelidirler. Halkın temsilciliğini sürgün koşullarında da olsa sürdürmeleri gerekiyor. Hatta Türk parlamentosu onları böyle atıyorsa, kendi parlamentolarına gidişi tartışmaları ve bunu kararlaştırmaları gerekiyor. Kendi halklarına başka türlü layık olamazlar. Hiç şüphesiz böyle bir gelişmeye PKK de ilgi gösterecektir. Devrimle, savaşla bağlantısını kurarak, hatta savaşan halkımıza dayanarak güç vermeye, omuz vermeye çalışacaktır.

Göçler, Katliamlar ve Metropol Yığınlaşması Gelişen Halk Savaşının Sonuçlarıdır

Ö. Ülke: Halk önceleri metropollere göçüyordu, şimdiyse gerillanın yoğunlaştığı bölgelere doğru çekiliyor. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Şüphesiz halk hareketliliği de bu dönemde değişik gelişecektir. Gerillanın denetiminde olan bölgelerde bulunan halkımız zaten yarı koruma altındadır. Yine Güney’de etkinliğimiz arttığı için halk hareketliliği Güney’e de akacaktır. Hudut boyları bizim denetimimizdedir. Kaldı ki, şehirlerin, metropollerin etrafında biriken halkımız da yarı kurtarılmış bir halktır. Bu halkı artık orada kontrol etmeleri mümkün değildir. Toplama kampları kuruyorlar. Bu, iflaslarını belgeleyen bir durumdur. Stratejik köyler politikası, savaşın düzeyini açıkça göstermektedir. Bir Amerikalının deyişiyle, ‘Diyarbakır, Vietnam Saygon’unun son dönemini hatırlatmaktadır.’ Toplama kampları denge döneminin gelişmeleridir. Askeri yönde sağlanan gelişme, kitlelerin hareketliliğini de böyle etkilemektedir.

Halk hareketliliği örgütsel anlamda, cephesel anlamda daha da hızlandırılacaktır. Toplama kampları bir kitle kalesi görevini görecekler. Metropol etrafındaki yığınlar daha şimdiden Türkiye’de çok önemli dinamikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Örgütlenme sorunları olsa da, bu ihtiyaçlarının karşılanması bundan sonra zor olmayacaktır. Askeri cephede olduğu gibi, halkın siyasi cephesinde de ciddi gelişmeler vardır.

Katliam ve köy boşaltma politikası kesinlikle kendilerinin iflası ve bizim bir halkı kazandığımızın işaretidir. Boşaltılan binlerce köydeki halk bize akacaktır. Yine bu kadar cinayetin işlendiği aileler ve aşiretler vardır. Onlar asla bu cinayetleri unutmayacak ve hepsi gelip PKK’ye katılacaktır. Bu şimdiden zaten öyledir. Bir aileden bir giderse yüz katılır. Bu cinayetler TC açısından yenilgiyi dile getirmektedir. Halk cephemizin bu dönemde oldukça ciddi bir gelişme yaşayacağını belirtmek gerekir. Yeni yöntemlerle yaklaşma ihtiyacı var. Örgütlenme teknikleri ve eylem biçimlerine ağırlık vermek gerekecek. Belki biraz uğraştırır, ama bu başarılamayacak bir görev değildir. Kısacası siyasi cephenin de denge döneminde daha fazla lehimize geliştiğini söylemek zor değil.

Bu yönüyle yerel seçimlere DEP’in girmesini engellemeye büyük özen gösterdiler. Serbest bir seçimin ezici bir siyasi üstünlüğü sağlayacağını herkes biliyor. O açıdan seçimlere sokturmamak için her türlü baskıyı ve cinayeti uyguladılar. Kendilerine güvenseydiler, yüzde seksen kitlenin arkamızda olduğunu kanıtlayabilirdik. Bu da siyasi üstünlüğün kesin bizde olduğunu gösteriyor. Halen serbest bir seçim isteriz. Bir referanduma hazır olduklarını söylesinler, Kürdistan kazanılmıştır derim. Siyasi dengenin de lehimize seyrettiğini kimse inkâr edemez ve siyasi ordulaşmanın da en az askeri ordulaşma kadar iddialı gelişeceğini belirtebiliriz. Göçler, katliamlar, metropol yığınlaşması gelişen halk savaşının sonuçlarıdır. Yeter ki örgütsel görevlere güç getirelim, kazanımlar siyasi cephe açısından da hiçbir dönemle kıyaslanmayacak kadar fazla olacaktır.

Orduya Dayalı Yaşam ve Düşünme Büyük Bir Kriz İçinde

Ö. Ülke: Türk toplumunda ordu ve savaş gerçeği biliniyor, bunun toplum üzerindeki etkileri de ifade edildi. Şimdiye kadar NATO’nun ikinci büyük ordusu olmakla övünüyordu. 12 Eylül’den sonra Kenan Evren, ordunun gücüyle Ortadoğu ülkelerini çok tehdit etti. 15 Ağustos Atılımını ‘24 saati geçmez ezilir’ şeklinde değerlendirdiler. Şimdi bu tür sözlerden pek bahsedilmiyor. On yıllık savaş, Türk toplumu ve ordu üzerinde ne tür etkilerde bulundu?

-Her şeyden önce ordu-millet edebiyatı, yani ‘bizim ordumuz gelir, kılıcını çeker, her şeyi halleder’ anlayışı biraz yıkıldı. Dünyanın en güçlüsü, bilmem NATO’nun şöyle ikinci ordusu safatası da aşıldı. Orduya dayalı düşünme, orduya dayalı yaşam, orduya dayalı kişilik sanıyorum büyük bir kriz içindedir. Bunun psikolojik ve toplumsal etkileri sanıyorum daha da açığa çıkacak. Siyasi anlamda her şeyi orduya havale etme, ‘sıkıştığımızda ordu her şeye çağrıdır’ anlayışının da iflas ettiği kanısındaım. Herkesin,

hatta generallerin bile orduya dayanarak yaşanılmayacağına şüphe içinde olduğunu sanıyorum. Öksüz çocuk gibi herkes gelip ordudan medet umuyor. Ordu da bu ağırlığı kaldıracak durumda değil.

Özel savaşa karşı on yıldır verdiğimiz savaş şunu kanıtladı ki, ordu öyle dayanılacak bir kurum değildir. Orduya aşırı umut bağlanmış, aşırı güven duyuluyor. Haksız bir yaklaşım bu orduyu da altından çıkamaz duruma getiriyor. Türk subayı da bunun sıkıntısını çekiyor. Ne öyle dünyanın büyük ordusu, ne de her derde devadır. Ordu, askeri zor örgütüdür. Zor örgütü sorunları zorla çözmeye çalışır; başaramadı mı zorlanır, hatta yenilir. Türk ordusunda da yaşanan böyle bir gerçekliktir. Ama ordu-devlet, ordu-millet, baba-devlet gibi aşiret kültüründen kalma, hatta kabalaştırılmış aşiret anlayışıyla hiçbir şeyin kurtarılmayacağı ortaya çıkmıştır. Türk kişiliğindeki orduya karşı boyun eğme, uzlaşma veya çareyi onda görme anlayışları darbe yemiştir.

Yine Türk subayındaki aşırı şovenizm, Kemalizm de sarsılmıştır. Bu sürece aslında halk kişiliğiyle, halk kimliğiyle doğruya kavuşmanın, hatta sağlıklı bir Türk ulusal bilincinin, yine demokratik bilincin gelişmesinin de temellerinin atıldığı bir süreç diyebiliriz. Sadece Kürt halkı değil, Türk halkı da bu yıllarda yaman eğitildi. Onlar da şovenizmin ne olduğunu gördüler. Bu çok önemli. Türk toplumunun başka türlü yola geleceğini sanmıyorum. Bunu ancak özel savaşla devrimci savaşın iç içe yaşandığı böylesine bir süreç ortaya çıkarabilirdi. Artık herkes şunu söylüyor: “Bu iş böyle askeri yolla olmuyor, başka yöntemler gerek.” Ancak başka yolu, yani siyasi yolu bilmiyor; onu da öğreteceğiz, demokratik yolu da öğreteceğiz. Zaten devreye sokmuş durumdayız. Gerçek hakların ne olduğunu ortaya koymuşuz, daha da geliştireceğiz.

Bu ne anlama geliyor? Bu, Türk toplumunun da demokratikleşme, kendi kişiliğini bulma sürecine girmesi anlamına geliyor ve bu çok önemli bir gelişmedir. İnanıyorum ki, kısa bir süre içinde bu yönlü gelişmeler hız kazanacaktır. Hatta ordu bile demokratik bir kurum haline nasıl gelinir sorusunu kendisine soracaktır. Alttan birçok subayın böylesine bir sorgulama sürecine girdiği kanısındayım. Hatta illa bir darbeden bahsedilecekse, sağ bir darbe yerine demokratik yönlü subayların hareketlenmesi, en azından bir eğilim biçiminde gelişmeler beklenebilir. Başka çıkış yolu görünmüyor. Ordu içinde sağ, anti-demokratizm kullanıldığı kadar kullanıldı. Toplumun ağır demokratik istemleri muhtemelen ordu üzerinde de etkili olur. Böylesine bir gelişme ordu bünyesinde hız kazanabilir.

Partiler de demokratik olma yoluna girebilirler. Cem Boyner’in cumhuriyet tarihinin en demokratik partisini kurma iddiası boşuna değildir. Bir işadamları kuruluşunun başındaydı; şimdi Kürt sorununu, hatta bizi muhatap alarak çözme temelinde politika yapmaya çalışıyor. İş çevrelerinin bile demokratikleşme, sorunları siyasi yöntemle çözme arayışları içinde olduğu görülüyor. İslami çevrelerin de kendini buna hazırladığını göz önüne getirirsek, ordunun da herhalde benzer bir gelişme yaşamaması beklenmedik bir gelişme olmayacaktır. Bence emekçiler geri kalmıştır. Onların hız kazanması gerekir. Hele öğrenciler, bir zamanın yaman devrimcileri çok büyük bir gerilemeyi ifade ediyorlar. Gençliğin demokratikleşmesi sanıyorum biraz daha hız kazanabilir ve yeniden devrimci demokratik karakterli oluşumlar ortaya çıkabilir. Yaşamak istiyorlarsa yaşamın yolu bunu emrediyor. Fazla direnileceğini de sanmıyorum.

Silah Patlatmak Kolaydır Ama Ardını Getirmek Zordur

Ö. Ülke: Savaşın bu on yılını önderlik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Bu on yılı nasıl başardım? Tabii ki bu en çarpıcı sorulardan birisidir. Çok yönlü ve kapsamlı cevaplar verilebilir. Şimdi şunu da belirteyim: 15 Ağustos Atılımı daha değişik gelecekti. 1983'te aslında buna yol açılabilirdi. Daha kapsamlı, daha yetkince olabilirdi. Ama gerillamızın o zamanki hali, yönetimin durumu ve birçok yetersiz yaklaşımlar sonucu, zorbela 1984'ün 15 Ağustos'unda fazla güçlü olmayan bir atılımla başladı. O dönemde oldukça donanmış ve savaşmaya hazır üç yüzü aşkın gerillayla adım attık. Fakat taktik ifade başlatma, yönetme umduğumuz gibi gelişmedi. Engeller çıktı. Sağa sola yalpalanmalar oldu. Yine köylü isyancılığına benzer anlayışlar nedeniyle, gelişme gerçekten sınırlı bir atılımla başlatıldı. Ama bu da önemlidir dedik. Artık ardını nasıl getireceksin? Hangi evde kaldığımı, yirmi dört saati nasıl yaşadığımı çok iyi hatırlıyorum. Gerçekten çok ciddiymi. Silah patlatmak çok kolaydır, ama ardını getirmek çok zordur.

Kürdistan tarihinde işte Şeyh Sait'i övüyorsunuz. Bir jandarma timi geliyor, “Hırsız var, teslim et” diyor, teslim etmiyor, bilenen o Kürt isyanı çıkıyor. İki asker vuruyor, ama daha bir hafta geçmeden -küçümsemek için söylemiyorum- Şeyh Sait güçleri dağılıyor. Kaldırılmayacağına hemen fark ediyor. Danişmanlar hemen imdadına geliyor. Biliyorsunuz, birçok etkili aşiret var, on binleri aşkın isyancı aşiret toplulukları var; ama buna rağmen ilk hafta içinde hükmedememe, yani götürmemeye belirtileri ortaya çıkıyor. Bu durumu bütün Kürt isyanları için de söylemek mümkündür. Seyit Rıza başkaldırısında da bu vardı. Hızlı isyan döneminde kontrol elinden gitmiştir. Dayanamayacağını kavrar ve kaçış telaşı içindedir. ‘Rusya’ya mı gidelim’ derken buna da fazla göz kestiremez, bir aldatmacayla teslim olur. Bedirhan Bey’in isyanı da öyledir. Osmanlı ordusu üzerine geldiğinde Eruh'ta bir kaleye kapanır, üç gün o kalede direnir, daha sonra teslim alınır. On beş bine yakın askeri olduğu söylenir.

Bizim Eruh'a baskın yapan grubumuz otuz kişi civarındaydı. Silah patlatıldı, ama arkasının nasıl geleceğini fazla düşünen yoktu. Baskına katılanlar eyleme başlarken yaşıyor muyum, yaşamıyor muyum, yirmi dört saati getirecek miyim diye düşünmüyorduk. Tipik bir Kürt isyancılığıyla patlattık silahları demişlerdi. Düşman kırk sekiz saat diyordu, olmadıysa yetmiş iki saat. Bu işten sorumlu olanların öyle kılı kırk yararcasına ve sorumluluk hissedercesine, sonunu nasıl getirmeliyiz sorusunu gerçekçi, ama hissedercesine düşündüklerini sanmam. Genel doğrularla taktik yönetim yapılmak istendi. Bunun başarılı olamayacağı zaten ilk günden anlaşılmıştır. Hemen savaşıyorum diyenler, bütün yiğitliklerine rağmen, düşman gelirse ancak silah sıkabilir. Gerillayı derinleştiremem, gerillayı açılmayamama vardı. Özellikle eylemin sonuçları gözden geçirilip, daha sonrasına nasıl ulaşılmalı sorusuna cevap aranmalıydı. Pratiğe girenler bunu hiç düşünmedi. Bu harekete süreklilik kazandırmak gerekirdi, madem başlamıştı, bitmemeliydi. Şunu çok iyi biliyorum ki, bu hareket kesintiye uğrarsa, ardı getirilmezse büyük bir enkaz olur. Faydasından ziyade zararı olur.

Bütün tarihi süreçlerin, ki sol örgütlerin de ilk çıkışlarının ardını getiremedikleri zaman bittikleri biliniyor. İşte 12 Mart direnişçiliği var, THKP-C'si var, THKO'su vardı. İlk eylemi yapıyorlar, ilk barutları tükeniyor. İdam edilen idam ediliyor, vurulan vuruluyor, ondan sonra enkazların üzerine daha olumsuz gelişmeler ortaya çıkıyor. Bu rahatlıkla bizim başımıza da gelebilirdi. Bunun olmaması için oldukça sorumlu, ihtiyatlı ve planlı olmaya özen gösterdik. Kişiliğimiz biraz böyle örgütlenmişti. Bu işin sonunu bırakmamalıyız. Mevcut bilinçlenme düzeyinde değildik, o zaman mevcut imkânlarımız da yoktu. Bulduğumuz sahada

eğitimle, örgütlenmeye hazırladığımız arkadaşları ülkeye yolladık. Bizim yanımızda on beş yirmi kişi ya kaldı ya kalmadı, tüm gücü sürmüştük. O güç artık orada kendi kendini örgütleyecek, orada büyüme sağlayacak ve ben de hızla onlara doğru yöneleceğim. Hatta yine çok iyi hatırlıyorum: 1983 Mayıs'ını yakaladığımızda, ben yurtdışında rolümüz bitti dedim. Öyle ki o zaman TC de yurtdışını çok zorluyordu. Ah bir Mayıs gelse de bu baskılardan kurtulsak diyordum. 1984'ü bile düşünemeyecek kadar sığıldık ve baskılarla karşı karşıyaydık. Ama bir yıl daha uzadı. 1984'te başlayabildik. Bütün eksikliklere rağmen kendimi yaşatabildim. O sürecin en önemli yanı budur.

Atılımdan sonra düşman aslında önemli bir güçle alana girdi. Sanıyorum geleneksel isyana benzetti. Basit bir isyanı bastırma havasıyla yöneldi. Genel söylemlerini herkes biliyor; 'bir avuç çapulcu eşkıya' deniliyor. Genelkurmay, hatta TC'nin askeri ve siyasi elidinin tümü, bizim hareketimizin derinliğini tam anlamış olmaktan uzaktı. TC'nin kapsamlı bir derinlikte anlayıp ona göre bir politika oluşturduğunu pek sanmıyorum. Bizimkiler içinde bile hareketin büyüklüğünü ve önemini anlayan çok az kişi vardı.

Adımız İşçi Partisi, Ama Ne Kadar Onun Savaşçısı Olacağız

Ben kendimi fazla anlatmayacağım, ama bir tarzım var tabii. Ankara'dan çıkarken de bir tarzım vardı. Her şey çok bilinçliydi demiyorum, ama hassasiyetler vardı, sorumluluk vardı. Az çok tarihi sürecin bilincinde olma vardı. Buna göre bir örgüt anlayışı ve birtakım adımları atma durumu vardı. Ankara'dan çıkış önemliydi. Daha sonra Diyarbakır'a, oradan Mardin'e ve yurtdışına çıkış gerçekleşti. Her biri tarihi sonuçları olan gelişmelerdi. Ama o zaman MİT beni Ankara'da kucağında sanıyordu. 1972'de bizi yargılamaya aldılar. Şu anda parlamentoda savunma komisyonu başkanı olan Baki Tuğ bizi bizzat yargıladı. Şimdi "Elimden ucuz kurtuldu" diyebiliyor, ancak o zamanın tarzıyla kendimizi az çok kurtarabilecek durumdaydık. Polis biraz ilgileniyordu. Ama 'Bu adam Türk solunun hangi grubundan, THKP-C mi, THKO mu?' diyerek fazla araştırma yapma gereği bile duymuyordu. İşte öylesine bir solcu. 1975'e kadar durumumuz buydu.

Daha sonra 'Demek Kürtçülük yapmak istiyor' diyerek etrafımıza adamlarını yerleştirdi. Tabii biz de düşmana tam düşmandık, ama Türkiye'nin sol grupları gibi etkili darbeler indirecek durumda değildik. Çok ilginç, o dönemin bazı provokatör tipleri vardı. Örneğin sıkça söz edilen Pilot bizi erkenden eyleme sokmak istiyordu. "Şöyle hava kuvvetlerine giden mutemet var, şu kadar para var, sosyalim; filan hastaneyi basalım, filan bankayı soyalım" önerileriyle bizi erkenden eyleme çekmek istiyordu. Uyanıklığımız bizi kurtardı, henüz zamanı değil diye cevap verdik. Herhalde bu bazı şeyleri kurtarmıştır. Tarzımız o değildi. Ben o eylemde olsaydım bugün bitmiştim.

Daha geniş düşünüyoruz tabii. Ayrıca işte Ankara'da şöyle büyük bir çıkış yapacağım şeklinde havamız da yok. Yani fazla tehlikeli değildim. "Olsa olsa bir Kürt grubu olabilir": Düşmanın değerlendirmesi böyleydi. Hatta DDKD, Alâ Rızgari belki daha da tehlikeli görülüyordu. Verilen imaj ve o zamanın gerçekliği içinde düşünülen budur. Dolayısıyla düşman benim için özel bir tedbir geliştirme durumunda değildi. "Ne de olsa kucağında, istediğim zaman istediğimi yaparım" havasında. Daha sonra tabii biraz daha ilgili.

Derken işte bilinen o köyde bir toplantı yaptık. 1978'de Fis köyünde partiyi kurma toplantısı yapıldı. O zaman böyle toplantılar çok oluyordu; polisin, emniyetin ruhu bile duymazdı. Kaldı ki, sorun polisin bizi duyup duymaması değildi, bizimkilerin bunu hissedip hissetmemesiydi. Bizimkiler önemli bir adım attığımızı hissetmiyorlardı. O zamanın baş sorunu buydu. "Parti kuruyoruz, çok ciddi illegal bir örgütlenmenin temelini atacağız, bunun sonucu güürültü gelişir, bunu hissedelim, duyalım" diyen bir arkadaş yok. Son derece öğrenci havasıyla, ne oluyor, yarın ne olacak demeden, bunu bile tartmadan, 'madem istiyorsun, arkadaşlık hatırına biz de varız' havasıyla toplantıya katılıyorlar. Kör topal nihayet parti kuruldu, adı çıktı işte. Kendimize bir ad seçiyoruz; Karker (İşçi) Partisi. Sanki bir çocuk işte altı yedi yaşına gelmiş, artık adı konmalı gibi bir şey. Biz de kendimize beş altı yıldan sonra bir ad verelim dedik. Adımız Karker Partisi, ama ne kadar Karker Partisi olacağız, ne kadar onun savaşçısı olacağız? Bu, daha sonraki yılların işi olacaktır.

Bu Savaş Karşıdakiler Değil, İçindekiler Engelliyor

Dışarı çıkarken de düşman hiç hissetmedi. Bu konuda düşmanın hissedip etmemesi önemli değil, bizimkilerin hissetmesi önemlidir. Dışarıda sınırlı imkânlar yakaladığımızda sorumlu arkadaşlara şunu söylemişim: İki yüz elli kişiyi gönder. Eğer tam anlamıyla olsaydılar ve sınırlı bazı düzenlemeler yapsalardı, sanırım Diyarbakır zindanındaki tutuklamalar gerçekleşmezdi. Başta **Hayri** ve **Ferhat** olmak üzere birçok kadro adayı dışarı çıkabilirdi. 12 Eylül'ü çok az bir tahribatla karşıladık ve PKK'yi daha güçlü inşa etme imkânımız olurdu. Arkadaş anlamamış, 'neden böyle düşünüyor, bunlar giderse kimse kalmaz' düşüncesiyle hareket ediyor. Biraz da 12 Eylül'e karşı direnecek. Tabii o zamana kadar kitle namına bir şey kalmayacak. Bunu hesaplayan yok. Yani çıkışın anlamını, önemini bizim en sorumlu arkadaşımıza bile anlatamıyoruz.

Daha sonraki dönemde de aynı durum yaşandı. 15 Ağustos Atılımını karşılama gibi büyük bir sorumluluk var; üç yüze yakın gerillayı zor koşullarda, inanılmaz bir çabayla hazırlayıp ülkeye yollamışız. Bir arkadaş çıkıp bundan nasıl bir gerilla ordusu yaratılabilir, dağda nasıl üslenilebilir demiyor. Günün yarısı köyde, evde yiyecek bul, göçmen kuş gibi yiyecek topla, sıkıştın mı biraz dağa çık gibi şeylerle geçiyor. Ufku, cesareti, fedakârlığı bundan daha fazlasına güç getiremiyor. Güney'de ilkel milliyetçilik var, etkisi altına giriyor, fark etmiyor. Dr. Şiwan'lar, nasıl gerillacılık yapacaklarını sanırken birbirlerine vuruşturuldularsa, Güney'de bizimkilerin de başına bundan farklı bir şey gelmezdi. O sürece girmişlerdi. Onu engellemeye çalış, dağdaki savaşçıyı gerillalaştırmaya çalış, adım attır. Dedim ya, adım attırdıktan sonra ne gelişir, düşün ha düşün.

Koşullar zor, ama bizim de giderek biriken tecrübemiz var. En azından kendimi bu işe adapte etmeliyim, peşini bırakmamalıyım düşüncesi hakim ve yapıya güveniyorum. Ama giderek güvenden ziyade gerçeği görmelisiniz; sadece güvenle, 'yaparlar, ederler' demekle bu iş olmaz. 15 Ağustos Atılımının birinci yılı geride kalırken, arkadaşlar yeni bir 12 Eylül gibi tükenişin günlerini saymaya başladılar. Çok az bir kuvvet kalmış, birbirlerine girecek kadar gevşek bir disiplin var. Şansı da değerlendirememişler. İlk hamlenin büyütülmesini planlanmada ayarlayamamışlar. Taktik önderlikte ne kadar çaba olsa da, ne kadar cesaret verilse de ustalık yok. Şu veya bu kişi suçludur demeyeceğiz, ama bir bütün olarak kendilerini yenilgiden kurtaracak durumda değiller. Bıraksanız, 1985 sonu veya 1986 başlarında bu iş yatacak. Tabii bizim başımızdan eksik olmayan provokatörler de var. Bunlar hareketin çözüleceği günü, saati bekliyorlar. 1986'nın Mart ayında **Agit** arkadaşın şahadeti var. O arkadaş bazı şeyleri daha iyi

geliştirmek istiyordu. Bir grubun başındaydı. Böylece o grubun da dağılma yüz yüze kalma durumu vardı. Koşullar böyle olunca daha kapsamlı bir hazırlığa yönelme gereği duyduk.

Toparlayabildiğimiz güçleri toplayıp III. Kongre biçiminde bir ortam yarattık. Özellikle “Öyle çok hazırlık yapmamıza, doğru çizgiye, doğru eğitime ve yeterince sayımıza rağmen neden bu haldeyiz? Bu dağılmaya, bu tıkanmaya neden düştük?” diye soru sormaya başladık. İşte bu olumsuzluklar nedeniyle ilk kez içe yönelme, kişilik sorunlarına yönelme gereğini hissettik. 1982-’83-’84’lerde daha çok gençlik problemleri, çözüm yolu, parti yolu gibi genel çizgileri koyduk. Genel belirlemelerimiz vardı, ama kendi malımızı bize tanıtmaya yetmiyordu. Kendi arkadaşlarımıza halen toz kondurmuyorduk. En iyiler, en iyi yaparlar diyorduk. Ama bu atılım gösterdi ki, bu adamlarla bu iş fazlaca gelişmez.

Kürt kişiliğinde sadece ajanlıkla, provokatörlükle izah edilemeyecek yönler var. Bu kişilikler çözümlenmeden, bunlar biraz geliştirilmeden bu iş ilerletilemez. 1986 tartışma süreçleri bu açıdan olumlu oldu. Şu ortaya çıktı ki, bu savaşı karşıdakiler değil, senin içindekiler engelliyor. En önemli görevleri verdiklerin aslında bunu kaldıracabilecek durumda değiller. Bu yanlışlarla, bu yetmezliklerle savaş olsa olsa bu kadar olur. Bunun üzerine kabarık bir sayıyı yeniden eğitime almaya karar verdik. İki yüze, üç yüze varan bir sayıya ulaştırdık. 1985’e geldiğimizde, ilk hazırladığımız gruptan on, on beş kişi kalmıştı. 1985’te kendimizi yeniden 12 Eylül sonrasında hazırlık yapıyor havasına koyduk, soruşturduk, adam getirdik ve çözümler diye bir seri başlattık. Özellikle 1987 başıyla birlikte çok kapsamlı çözümlerle giriştik. Mart çözümlerimiz var, sanırım beş yüz sayfalık bir çözümlerimizdir. Yani daha kar yerdeyken yeni gerilla tipini ortaya çıkaracağız. Sorumsuz, kendini partiye fazla vermeyen tipi aşacağız.

Bunlar bir yerde 15 Ağustos Atılımına dayatılan operasyonlara ve açığa çıkarılan provokasyonlara karşı yeniden gerilla tarzını yakınlaştırma ve kendimizi yeniden partileştirme çabalarıdır. Nitekim bazı grupları tekrar ülkeye yerleştirdik. O bilinen hamle başladı. Sanıyorum epey yankı da yarattı. Mardin’de, Botan’da, hatta Amed’de bazı ses veren eylemler yapıldı. Kaldı ki onlar da fazla sağlam vuruşlar değildi, ama nitelik ve nicelik olarak 1984’ü aşırıyordu. Buna Olağanüstü Hal yönetimiyle karşılık verildi. Sanırım bu konuda Genelkurmay derinliği fazla anlamış değildi. Bunu da yadırgamamak gerekir. Bizim bile kendimizi ne kadar anladığımız ortadayken, hareketin ne olacağını, ne kadar gelişim sağlayacağını Genelkurmayın kestirmesi mümkün değildir. Hani söylenir ya, 15 Ağustos Atılımı sırasında Özal şortuyla denizdeymiş, bir şey olmaz diyormuş. O zamanki düzey Özal’a onu söyletirdiyordu. On yıllık gelişmeyi fazla tahmin edemezler, devletin fazla yürüyemezler, fazla gelişemezler diye düşünmesi normaldir.

Bunun etkili bir planlama olduğunu şimdi rahatlıkla söyleyebilirim. Sanıyorum Özal’ın da başarı beklediği bir süreçti. Yeni Genelkurmay Başkanı tayin edildi, yine yeni hükümet söz konusu oldu, velhasıl bir plan geliştirildi. En önemlisi de içimizde provokasyonların en kapsamlısı yapıldı. Zindandaki provokasyon sonucu doğru giderken, Avrupa da bu konuda başını uzattı. Bizim sahamızda da habire provokasyon geliştiriliyordu.

Aynı dönemde **Milliyet** muhabiri **Birand**’ın yanımıza gelmesi var. Devletle ne kadar iyi ilişkili olduğunu bilemiyorum. Ama “Sizin ömrünüz taş çatlasa 1988’dir, bundan sonra bu askeri eylemlerinizi geliştirebileceğinize inanıyor musunuz” diyordu. Tabii ben kendime inanıyor ve güveniyordum. Ama dışımızdakilerde hakim olan anlayış, verilmek istenilen hava, ‘1988 artık sondur’ şeklindeydi. Daha sonra ben de fark ettim ki, iç ve dış gelişmeler bu tür değerlendirmeleri biraz daha geçerli kılıyordu. Avukat **Hüseyin Yıldırım**’ın yanımıza gelişi çok ilginçti. Çok bağlı gibi gözüküyor, karşımda tir tir titriyordu. “Başkanım, seni gördükçe dayanamıyorum, kalbim duracak neredeyse, nasıl götürüyorsun bu işleri” diyordu. Yanında bir iki kişi daha getirmişti. Onlar da şunu söylüyordu; “Emin yerlerden aldığımız bilgilere göre, 1988’in sonu gelmeden bitireceksiniz.” Nereden biliyorsunuz dediğimde, “falan yerin istihbaratı söylemiş, devletin önemli planları var” türünden tehdit ve şantaj kokan laflar ediyorlardı. Ardından da “Avusturya Başbakanından izin aldım, Avrupa’ya gel” diyordu.

Zindanda geliştirilen bir tasfiyecilik var. 1988’in sonuna geldiğimizde, ülke içinde provokatif yönü ağır basan bazı kişilerin kendini dayatması, Avrupa’da avukatın hortlaması, yanı başımızda son derece kontra pratiğe benzer birçok davranışın ortaya çıkması bu işin oldukça tehlikeli ve düşmanın iddialı olduğunu ortaya koyuyordu. Bütün bunlara karşı bizim de artan tecrübelerimiz vardı. 1988’e çok anlamlı yaklaşmak istedik. Eğitim sürecini derinleştirdik, sayıyı arttırdık. 1988’in içsel çözümlerimiz oldukça önemlidir. Her iki aya bir çözümlerimiz sığdırdık. İşlerin gidişatını iyi kestirmeye çalıştık ve böylece bu yılı da aslında kurtardık.

1989’a girdiğimizde birçok gelişme imkânı vardı. Beş yüz aday eğitim durumumuz var; yine ülke içinde büyüyen gruplar var. Gruplar çok iyi hazırlanmış. Bütün belirtiler 1989’u güçlü karşılayacağımız yönünde. Birçok yetmezlik çıktı, anlamsız kayıplar verdik, ama hareket biraz daha gelişebilecek imkânları yakalamıştı. Her şeyden önce biz burada çok kapsamlıyız. Sanıyorum bir yıl içinde bine yakın kişiyi eğittiğimizi, onlara göz kulak olduğumuzu söyleyebilirim. İmkânlar geliştikçe eğitimi kapsamlı tuttuk. Yine kendini doğrultmayanlara karşı verilen mücadele gittikçe daha kapsamlı hale geldi. İş geçiştiren, köylü isyancılığıyla yaklaşan, provokasyona hizmet eden yaklaşımlara karşı amansız bir mücadele verildi. Dağdakilere biraz daha kolay ulaşma imkânı var; yollar açılmış, hızla takviye yapıyoruz ve sıkça müdahale ediyoruz. Bütün bunlar 1989’un eylem kapasitesinin daha gelişkin olmasına yol açtı. O yılı iyi kazandığımızı söyleyebiliriz. Cizre olayı vardı, gerilla Cudi’deydi, Botan’da dal budak salmıştı. Halkın da giderek benimseme durumu söz konusuydu.

Sonuç, 1990’a iddialı girdik. İyi hatırlıyorum: Bahara girerken hayli güzel bir durum var, artan olanaklar var, Güney’de bizim çok iyi hazırladığımız gruplar var; ülkedeki grupların sağlam ayakta durmaları söz konusu. Dolayısıyla hamleyi tırmandıracağız dedik. Tam o sırada bizim kampta bir provokasyon oldu. **Hasan Bindal** arkadaşın şahadeti vardı. Bu duruma çok yönelidik. İkide bir kaza adı altında bu kadar insan neden çarçur ediliyor, bir yönetimde bile bu durumlar nasıl ortaya çıkıyor dedik. Bunun üzerine kişilik sorununu daha derin, komplocu kişiliği, kaza yapan kişiliği sıkı sıkıya ele aldık. Bu şuna götürdü: Bu kişilikler fazla aşılmadan, içteki tahribatlar önlenmeden bu savaş geliştirilemez. Bu yönlü bir derinleşmemiz oldu. Bu da daha sonra bizde küçük burjuva etkileriyle savaşı gündemleştirdi ve hayli ilerleme sağladık. Daha az kaza yapan, parti ölçülerine daha dikkat eden bir yapı oluşturmaya özen gösterdik.

Hogır denilen bir olay vardı. Birçok suçsuz insanı katletme durumu söz konusu. Ufak bir kusurda ajan ilan ediyor, çok tehlikeli şeyler geliştiriyor. İktidar adı altında, yetkilerini kullanma adı altında böyle anlayışlar baş gösteriyor. Bunların üzerine gidilmeye çalışıldı. Sanıyorum peşmerge ağalığı denilen şey bizde egemen kılınmak isteniyordu. Doğru ordulaşmak yerine, PKK’yi peşmergeleştirmek istiyorlardı. Sonradan anladık ki, bazıları TC ile işbirliği içinde. O zaman işte gerillayı ele geçiriyoruz şeklinde birtakım iddialar ortaya atıldı. Ne kadar bilinçli, ne kadar bilinçsiz, önemli değil. Bunların üzerine yoğunca gittik.

Bu dönemde bir de Mardin'deki şahadetin ardından gelişen Nusaybin-Cizre kabarışları söz konusu oldu. Bu gittikçe Kürdistan'a yayıldı. Yani serhildan sürecine girişimiz. Bu da oldukça önemli bir tarihi süreçti. Halkın özgürlük iradesinin, başkaldırısının bir adım daha gelişme göstermesidir. Gerillanın halkı biraz etkilemesi, güven geliştirmesi anlamına geliyordu. Bu anlamda 1990 güçlü gelişmelerle başladı ve giderek tırmandı. 1990 sonuna geldiğimizde kendi sahamızda bine yakın gerilla hazır. Güney sahasında da kamplarda bir o kadar insan eğitiliyordu. Bu, gerillanın çığ gibi gelişmesi demektir.

Bu yıl ayrıca Körfez krizi başladı. Körfez krizinin başlaması Güney'de olanakların artması anlamına geliyordu. Bu çelişkiyi hareketlendirmek istedik. Hatta bu çelişkiden Ekim Devrimi kadar anlamlı sonuçlar çıkarabiliriz dedik. Bu perspektif doğrultusunda siyasi sonuçları hesapladık, en önemlisi de hudut boylarında gerillayı derinleştirdik.

En Kapsamlı Provokasyonu Şener Geliştirmeye Çalıştı

Bu arada IV. Kongre'yi düzenledik. Bu kongreye **Mehmet Şener** denen provokatif öge kendini dayatmak istedi. Zindandan çıkmıştır diye çok ihtimam göstermemize, her türlü değeri vermemize rağmen tatmin olmayan, birçok değere saldıran ve bir şeyleri ele geçirmek isteyen bir havadaydı. Ama niçin böyle yapıyor? Buna fazla anlam veremiyorduk. Kariyer desen, benden sonra kendisi gelir diyebileceğimiz bir ortam bile sunduk. İstedığı rahat yaşamı da sağladık. Ama o bambaşka şeyler peşindeydi. PKK çizgisinin amansız karşısında, gerillaya düşman, PKK'nin yaşamına düşmandı. Kendini içeride bir yaşama alıştırmış, bize de onu dayatıyor.

Sonradan açığa çıktı ki, bu en namussuzca, en alçakça bir yaşamış, en dejenere olmuş bir kişilikmiş. Bunu zindana da dayatmış, zindanı bastırmış, büyük ihtimalle de düşmanın yardımıyla yapmış. Zaten önceden hazırlık yapmış, bütün ailesini İsveç'e taşımış. Şu anda İsveç devletinin göz kulak olduğu bir aile. Belki de planlıdır. Provokatörlerin hepsi oraya taşındı. Bence yalnız MİT'in değil, CIA-MİT-SAPO üçlüsünün bir tedbiridir, İsveç bir tane bile PKK'li sokmuyor. PKK bütün Avrupa'da çalışıyor, ama İsveç'te hala çalışmıyor. Şener ailesinin oraya alınmasının böyle temel bir kararla ilişkisi var. Birçok provokatör de orada üslenirdi. Hatta bence **Palme** de bunu kabul etmediği için tasfiye edildi. Bütün bunlar Şener provokasyonunun açığa çıkmayan yönlerini ihtiva ediyor.

Bu provokasyonun, Özal'ın açmayı düşündüğü reformlar dönemine rastlaması da hayli ilginçtir. Özal "Gerekirse af edebiliriz, hatta APO bile gelebilir" türünden laflar ediyordu. Büyük bir ihtimalle Şener'in içeride bir anlaşması vardı. Benim karşıma geçtiğinde 'konuşmak istiyorum' diyordu; konuş diyordum, ama laflar ağızda geri gidiyordu. Eğer biraz güven bulsardı, yani beni yatkın bulsardı, o içeride yaptığı anlaşmayı açıklığa kavuşturacaktı. 'Reform dönemine' uygun bir anlaşma yaptığı kesindi, ki bunun birçok belirtisi vardı, o zaman bu bize kadar yansıyor. 1988'de dayatılan provokasyon da buna benziyordu. Avukat Yıldırım'ın Avrupa'dan vermek istediği mesaj da buydu. Daha sonra Şener aynı mesajı vermeye çalıştı. Korktu, korktuğu için geri adım attı. Fakat vazgeçmedi. IV. Kongre'yi ele geçirme sevdasında idi.

Diğerleri de daha önceki kongreler üzerinde aynı oyunu oynamışlardı. 1982'de Semir provokatörü de hayli iddialıydı. Daha sonra Fatma provokasyonu vardı. Özellikle ta başından belliydi. 1976'dan 1986'ya kadar hayli idare ettik. Ele geçirme hesapları vardı. Fazla dayanamayacağımız, mutlaka bir yerde kaybedeceğimiz beklentisi içindeydiler. Şener ise hepsinin deneyimini ardına almış, devletle de oldukça güdümlenmiş, bağlantılı kılınmış, Avrupa'da da yerini sağlamlaştırmış en kapsamlı provokasyonu geliştirmeye çalıştı. Avrupa planlaması da sanırım güdümlüydü. Çünkü aynı dönemde Dusseldorf yargılaması var. Bu, Avrupa'da da temizlik hareketiydi. Böylece geriye ben kalıyorum. Beni de sanırım çok yumuşak mı buluyor, beni de güya kazanacak; önce PKK'yi reformist bir çizgiye, tabii arkasından teslimiyete, arkasından da tükenişe götürecekti.

Biz çok hazırlıklıydık. IV. Kongre'ye ben bizzat gitmedim, ancak çok hazırlıydık. Önceden Ulusal Konferans adı altında hazırlanmıştık. Kararlar hazır, adaylar hazır, her şey hazır, alın uygulayın diyecek durumdaydık. Tabii bunu da boşa çıkarmak istiyorlar. Bunu açığa çıkarmamız zor değildi. Açığa çıkartılınca rota biraz değişti. KDP'ye dayanma, aynı dönemde Cem Ersever faaliyetleri var, onlarla bütünleşme, arkasından o bildiğimiz PKK'ye yönelik 1992 saldırısı... "PKK bu sefer çöker, zorla ele geçiririz" hesapları... Hesap 1992'de PKK'nin işini bitirme, Kuzey'de bitirme oluyor.

1993'te Düşmanın Beklentilerinin Üstünde Gelişmelere Yol Açtık

Sanıyorum bu dönemde Güreş etkenini iyi değerlendirmek gerekliydi. Her ne kadar Özal varsa da, 'Özal'a da alışamadık' diyorlardı. Özal'ın aşılması gerektiğini dile getiriyorlardı. Sanıyorum Özal burada başarısızlığa uğradı, geliştirdiği reform anlayışı da tutmadı. Her ne kadar Talabani araya girdiyse de, bizim lehimize gelişince, TC cephesi çok telaşlandı. TC mutlak sonuç almak istiyor, biz ise uzatıyoruz. İşte partiyi ve gerillayı geliştiriyoruz, siyasi alanı da kullanıyoruz, dışta diplomasi mesafe kaydediyor. Son derece dikkate değer bir dönem söz konusu. İşte 1992 Güney Savaşı bu dönemde gündeme getirildi. 1982-'86, '88-'90'da düşünüp de yapamadıklarını '1992'de tamamlarız' diye düşündüler. Olay içimizdeki ve dışımızdaki bağlantıları ile kapsamlıydı.

Bu gelişmelere damgasını vuran Güreş döneminin özellikleri şöyleydi: Bu yeni ve daha tehlikeli bir Kenan Evren dönemi idi. Kendisi Genelkurmay'a emrivaki bir şekilde ve Kemalist anlayışlarla geliyordu. Her ne kadar Özal'la anlaşarak geldi gibi görünse de, onu aşma kararlığında idi. Bu temelde bildiğimiz yeni hükümet, İnönü-Demirel hükümeti ortaya çıktı. Bunlar yeni bir dönemi ifade ediyorlardı. Arka arkaya Şırnak ve Lice katliamları gerçekleştirildi. İşler biraz ciddileşmiş, Genelkurmayın başını sarmış. Ersever'in kitabından da anlaşıldığı üzere taktik geliştirmede zorlanıyorlar. Bu sıkışıklık birbirlerini vurmaya kadar götürdü. Ama en son Güney güçlerini üzerimize salarak biraz rahatlıyorlar. Provokatörler ise sonuç alamayacaklarını anlayınca kendilerini Barzanilerin karargâhına atıyorlar.

1992 bu anlamda büyük gelişmelerle birlikte büyük baskıya da uğrayan bir yıl oldu. Plan hayli kapsamlıydı. Bizimkiler kendilerine güvenseler de, o ciddiyette hazırlıkları yoktu. İnsanlarımız güç gördüğünde kendini kaybeder, plan ve perspektiften kendini yoksun bırakır. Halbuki ben, ayları değil saatleri de amansız değerlendirin, özellikle Güney'de iyi üslenin diyordum. Sonra baktım ki, Güney'de kendilerine köy kurmuşlar. Yine ülke içinde gerilla tarzını egemen kılın diyordum; bu da biraz sınırlı yapılmış. Ellere biraz imkân geçiyor, bunu geliştireceklerine onun üzerine ağa gibi kuruyorlar. Bu tür tutumlar az değil, bir de bunlarla uğraş! Düşman da bu defa çok planlı, sandığımızdan daha kapsamlı. Bir taraftan intiharvari bir şekilde üzerine gitme, bir taraftan işbirlikçi bir biçimde teslim olma anlayışlarıyla Güney Savaşını götürmeye çalışıyor bizimkiler.

Düşman bir ara üç bin kayıp dedi. Aslında peş peşe müdahalemiz olmasa, böyle büyük kayıplar olabilirdi. Müdahale etmesek, teslim olan öyle teslim olacak, olmayan intiharvari bir biçimde gidecek ve belki iki bin de gider. Botan'da kaybedilen Amed'de de kaybedilir ve gerçekten 'kökünü kazıdık' dedikleri bir yıl olabilirdi. Buna karşı da hazırlıklıydık. Bu sahada bini aşkın gerilla tutuyorduk. Sürekli insan eğitiyoruz, çok yönlü çalışmalarımız var; aslında üç bin de gitse, üç bin hatta daha fazlasını getirecek durumdayız. Bir yedekleme durumu var, ama tehlike de var. Gerilla taktik önderliği görevine tam sahip çıkmamış. Tersine, son derece yetersiz, sorumsuz ve dev gibi olanakları çarçur etmekle uğraşmış. Özellikle Güney alanı böbürlenme alanı, örgüt ağalığı, savaş ağalığı alanı denilecek kadar, kendinden geçen anlayışlar ve kişiliklerle dolu.

Tabii biz 1993'te bunların üzerine gittik. 1992-1993 kışını amansız bir yargılama yılı olarak önümüze koyduk ve kendinizi göreceksiniz dedik. Biraz bilince çıkarttılar, daha da derinleşin dedik. Peşmerge tarzının yenilgisi ortadadır. Ayrıca örgüt imkânlarına dayanılarak ağalık tarzıyla bu iş geliştirilemez. Bu yönlü çalışmalarımızı yoğunlaştırdık, yapının geliştirilmesi için de uğraştık ve adaylar alıp eğittik. Yine ülke içinde büyüme var. Hepsini birleştirip 1993'te düşmanın beklentilerinin üstünde bir gelişmeye yol açtık. Gerilla çığ gibi büyüdü.

Bildiğiniz gibi aynı dönemde Özal'ın reform taktiği vardı. Biz bunu ateşkes taktiği ile daha da derinleştirdik. Ama aslında Özal'ın ateşkes sürecine cevap veremeyeceği veya kabul görmeyeceği belliydi. Özal gitti mi, götürüldü mü? Bu da önemli değil. Mühim olan yeni bir hükümetin, Çiller Hükümetinin devreye sokulmasıydı. Yeni hükümet en özel savaşçı hükümetti. Bunu bilmek gerekir. Bu dönem muhalefetiyle, iktidarıyla Genelkurmayın emrine girilen ve Güreş'in bir padişah kadar kendi yetkilerini konuşturduğu bir dönemdir. Özellikle yaz başlangıcıyla birlikte bir yıllık, belki de daha az bir planlamayla 'mutlaka sonunu getireceğiz' dedikleri ve çok hırçın, öfkeli oldukları bir dönemdi.

Özal'ın büyük ihtimalle tasfiye edildiği kanaatindeyim. Ordu içinde Özal'a bağlı çevreler de tasfiye edildi. Bitlis Paşa, Ersever zor kullanılarak devre dışına itildiler. Bahtiyar Aydın da bu tasfiyenin bir parçasıydı. Aslında bu tasfiyelerle şunu demek istiyorlardı: "Sen PKK'ye karşı savaşı kaybettin." Bu bir Osmanlı geleneğidir, savaşı kaybedenin kellesi gider. Özal'a ve diğerlerine aslında uygulanan bu kanundur. Özal dönemi aslında kazanılmıştı. Özal bunu gördü, bu savaşı kazanılmayacağını anladı. Bir siyasi yöntemle hem kendisini kurtarma, hem de sorunu halletme düşüncesi içine girdi. Hatta bunu açıkça da söyledi: "Ömrümün son yılını bu sorunu çözmeye vereceğim" dedi. Bu konuda sanırım dürüstçe ve cesaretle birkaç adım atmamak istedi ve bunu hayatıyla ödedi.

Bu diğerleri Kemalist'ti, sözüm ona ulusal koalisyonu kurmuşlardı, iddialıydılar. Ekonomiyi özel savaşın hizmetine verdiler, muhalefeti ve iktidarıyla bütün partileri özel savaşın emrine sundular. Tansu hanım bu işlerden fazla anlamaz; zaten geldiğinde gerillaya, savaşa ilişkin hiçbir bilgisi olmadığını "Gerillayı kucağımda buldum" sözleriyle ifade etti. Ama birdenbire başkomutan edasıyla konuşmaya başladı "Ya bitecek ya bitecek" dedi. Aslında başkomutanlık yapacak hali yok; başkomutan yanında, paşası yanında, şişiriyor, konuşturuyor.

Tansu'nun bir özelliği de ABD vatandaşı olmasıdır. Onun için getirdiler ve ABD'den süre istediler. ABD süreyi de verdi. Mitterand'a gitti, "Layığım, şöyle bir kadınıym" dedi, yıldızını parlatma sözü aldı. Almanya için zaten Demirel var, o da oradan onay aldı. Böylece iç ve dış mutabakatlar tamam. Ordunun da çok kapsamlı hazırlıkları 1993 sonunda tamamlanmadıysa da, 1994 başında bütün hazırlıklar tamamı. Planlara göre hiçbir şey kurtulamayacak. Diplomasiye çok ağırlık verdiler. Bu tamamen PKK'yi kuşatma diplomasisiydi.

1994'ün neredeyse sonuna gelindi. Daha yaygın, daha nitelikli bir gerilla ve diplomaside tam başarı var. Kuşatılan PKK değil, TC'dir. Güreş sadece köpürüyor. Gerçekleri tersyüz ederek ne kadar başarılı olduğunu söylemeye çalışıyor. Süre uzamış, çelişkiler artmış; cumhurbaşkanı ile çelişkiler var, ordu içinde çelişkiler var. Ekonomik ve siyasi hayat homurtu içinde. Tabii süreç başlarken bizim de verdiğimiz ya kazanacağız ya kazanacağız çözümümüz vardı. Bizim kazanma olasılığımızın daha gelişkin olduğu ortaya çıktı. Diğerleri gibi yeni hükümetin de, Genelkurmayın da cüce olduğunu, aslında çözümlü sürecine girdiğini herkes görmektedir. Başarılıymış gibi bir hava vererek aslına sessizce gidiyorlar. Aksi halde kendileri için yıkılış olur.

Özal'ın başına getirilenler bunların da başına getirilecektir. Demirel'in derin bir korku altında olduğunu sanıyorum. Bayan zaten "Benim ekibim, hepsinin kalması gerekir" diyor. Can telaşında oldukları için birbirlerini bırakmak istemiyorlar. Çiller, Güreş'i bile bakan yapmayı düşünüyor. Gerçekten çok sıkı sıkıya, birbirlerini bırakmak istemiyorlar. Çünkü bu tabloyu Türkiye halkına anlatamazlar, uluslararası kamuoyuna da anlatamazlar. Zaten anlatmadıkları DEP davasıyla ortaya çıkmıştır. Tamamen tecrit durumuna gelmişlerdi. Bunların bütün umudu gerillanın dağda kalmamasıydı. Ama fazlasıyla gerillayı dağda tuttuk, etkili darbeler indirdik. Özal'ın başına on yılda gelen, bunların başına bir yılda geleceğe benziyor. Çok korktukları için de çok hırçınlaştılar.

Gerçekleri belki biraz daha zorlayacaklar, ama Türkiye'nin daha fazlasını kaldıracağını sanmıyorum. Çok zorlamaları kırılmalarına, hem de kesin kırılmalara yol açar. O süreç de zaten yaşanıyor. Büyük ihtimalle bunlar da böyle yavaş yavaş aşılacaklar. Şimdiden birçok belirtileri var. Bizim daha umutlu, daha girişken, daha sonuç alıcı bir döneme girişimiz söz konusu. En başta gerilla daha güçlü. Yine uluslararası sahada kazanılan güçlü konum iş yapacağına benziyor. Halkın siyasi cephesindeki gelişmeler büyük katliamlara, faili meçhul cinayetlere rağmen hızından bir şey kaybetmedi. Çok yönlü kanallar açık tutuldu. Diplomatik kanallar fazlasıyla açıldı. Kürdistan'ın diğer parçalarıyla birleştirilmeye devam ediliyor. Bu konuda bütün tecrit çabalarına rağmen, daha kapsamlı birleştirme ve değerlendirme durumu ortaya çıktı.

Benim Şahsımda Kazanan Bir Kişi Kazanan Bir Ulustur

Oldukça genel olarak dile getirmeye çalıştım. On yılı geride bırakırken, işte böyle sonuçlarla karşı karşıyayız. Ben her zaman olaya büyük özen gösterdim. Bu genel tabloyu verirken de en gerçekçi yaklaşımlarla vermeye çalıştım. Bunun yanında bu yıllar aslında amansız öfke yıllarıdır. Bu işler birçok arkadaşın sandığı gibi, düşündükleri ve duydukları gibi olmuyor. Savaşın doğasını iyi anlamak gerekir. Savaşın sorumluluğunun ne olduğunu iyi bilmek gerekir. Bir halkın varlık yokluk sorunu olan ve mutlaka kazanılması gereken 15 Ağustos Atılımı gibi bir adımın ruhu nedir, ilkeleri nedir? Buna çok önem vermek gerekir.

Ben kendime en önemli soruları bu konuda sordum. Nasıl yaşamalı? Büyük örgütlülük, iyi eğitim, büyük hassasiyet nasıl kazanılır? Bütün adımları dikkatle atacaksın, bütün sözcükleri yerli yerinde konuşacaksın, hızlı düşüneceksin, hızlı göreceksin, hızlı yapacaksın. Bütün bunları kendi şahsımda dile getiriyorum. Düşmanın bütün tahrik etme çabalarına rağmen, tarzı doğru götürme-

ye karar verdim. İnanılmaz tahrikler vardı, düşman bazen içimizde seslendiriliyordu. Ama tahrik olmamaya, kişilik meselesi haline getirmemeye büyük özen gösterdim. Basit yaşam imkânlarına dalmaya fırsat vermedim. Nasıl yaşmalı sorusuna bu temelde ulaştık. Nasıl ulusal olacaksın? Nasıl sosyal olacaksın? Nasıl örgütlü olacaksın? Üslubun nasıl olacak, nizam ve disiplin nasıl gelişecek? Tarz ve tempo nasıl seyredecek? Bu amansız savaş yıllarında kendimi adeta yeniden yaratabildim.

Benim başkalarından farkım şudur: Bir kere imkânları çok iyi görme, yaşam fırsatı buldu mu öncelikle ne anlama gelir, onu anlamaya çalışma var. Önce bunu sağlama alırım. Sonra bu zeminde ne yapılabilir, ne kadar ağırlık kaldırılabilir, onu ölçüp biçirim. Bu hamur nasıl yoğrulur sorusunun cevabını da bulduktan sonra girerim. Büyük bir çabayla, hızla, istekle yönelirim, biçimlendiririm. O bir savaş olur, yeni bir yaşam olur çıkar. Biraz sınır da tanımam. Örneğin bazılarında belki bir çalışma zorluğu ve zahmeti vardır. Bende tam tersine, rahat oldu mu zorlanma ve sıkılma söz konusudur. Rahatlama oldu mu aşırı zorlanırım. Yani böyle hızlı düşünme, hızlı koşma, hızlı yapma bir tarzıdır. Bu olmadı mı, rahatsızlık başlıyor. Bu da tabii benimle yapıyı karşı karşıya getiriyor. Onunki çok ağır, çok hazırlıksızdır; kocakarınca dediğim havalara girer. Bizimki çok seri, çok sürükleyicidir. Sonuçta egemen olan, iş bitirici tarz bizimki olduğu için başarı kazanıyoruz. Kişisel anlamda bunun dışında başka şeye fırsat vermedim. Yaşamımı eğrili büğrülü götürmem, her şeyi genel gelişmenin hizmetine sunarım. Kim ne yapıyor, kim ne ediyorsa, hepsini bir halatla genel çizgi çalışmalarına bağlarım.

İnisiyatif elimde; giderek güç de toplandı ve bu gücü çok ustaca kullandık. Askeri alanda, siyasi alanda, diplomatik alanda kullanma, yaşamın bütün alanlarında kullanma inanılmaz ölçüde dengeli gelişti. Ne gelişme oluyor diye kendimi abartıp, kendime sevdalanıp bir sakatlık içine girme, ne de sıkıntılar artıyor deyip rahatlık arama gibi şeylere saptım. Yöntem cesaret veriyor. Gelişmeler daha fazlasını ortaya çıkarabileceğimi gösteriyor. Ben daha fazla yükleniyorum. Önemli bir gelişme oldu, bu beni tatmin etti gibi bir yaklaşımım kesinlikle bu yok. Bu bir hiçtir diyorum. Kazanılmış gelişmelere güvenmiyorum. Gözümü daha da kazanılacak gelişmelere dikiyorum. Daha anlamlısını, daha güzelini yakalamaya çalışıyorum. Bunun dışında hiçbir şeye fırsat tanımam. Bu yönüyle de bu yıllara yüklendik. Daha çok parti öncülüğünü ve savaş kişiliğini açığa çıkarmaya çalıştık. Örgütlü kişilik, üretken kişilik kimdir? Buna çok ağırlık verdik.

Bunun dışında tali işlerle fazla uğraşmadık. Belirleyici olanla, sonuçta herkesi etkileyecek içeriği, tarzı ve tempoyu belirlemekle uğraştık. Kendimi böyle tuttum. Tabii bunun ne kadar isabetli olduğunu, neredeyse bütün Kürdistan'ı merkezi bir otoriteye bağlamakla ortaya çıkardık. Şu ortaya çıktı: Böyle bir çalışma etkinliği gerçekten insanı müthiş üretken kılıyor. Ağır yaşam koşullarını çok rahat yaşanabilir hale getiriyor; yorgunluk bile esenliğe ve çalışkanlığa dönüşüyor. Benim şahsımda kanıtlanan bir yaşam var; karşı taraf ne kadar güçlü olursa olsun, bir kişinin olanakları çok sınırlı da olsa, bunu iyi ayarlamayı bilirse, mantık kadar duygularını da iyi kullanırsa, hepsini birleştirirse, kendi doğrultusunun doğruluğu kadar başarısı için bütün yeteneklerini harekete geçirirse, başaran bir tek kişi olabilir. Bir kişi bir ulus düzeyinde zaferi yakalayabilir. Şimdi benim şahsımda kazanan bir kişi, kazanan bir ulustur.

Her bir kişi bir halk düzeyinde iş yapabilir. Tüm olumsuzlukları boşa çıkartabilir. Bütün zorlukları, bütün zaafı aşabilir; inanılmaz olanı gündemleştirip gerçekleştirebilir. Zaten ulusal kuvvet olma, özgürleşen halk kimliğine doğru seyretme, çekici kimliklerin PKK ortamında ortaya çıkması bizim bu tarzımızla da bağlantılıdır. Düşünce yönünde, duygu yönünde gelişme, yaşama tarzı, bunun savaşa bütünleşmesi, kendini dünya ile bağlantılandırması, müthiş bir birey haline getirmesi bende böyle gerçekleşti. Bu yılları müthiş yaşadık. Bunları halkımıza da mal etmek istiyoruz.

Ö. Ülke: Sadece PKKliler değil, tüm dünya PKK gerçeğini anlamaya çalışıyor. Fakat kimse bunu tam yapamıyor, gücü yetmiyor. İnsanlık ve Kürt halk gerçekliği konusunda Önderlik kendisini nasıl ifade ediyor? Kendisini nasıl tanımlıyor?

-Evet, PKK önderliği ve ben kendimi nereye koyacağım, nereye yerleştireceğim? Kendisine yer olmayan bir halka yer sağladığım oranda kendime de yer bulacağım. Yitik bir halka kimliğinden tutalım özgürlüğüne kadar işlerlik kazandırdığımda, herhalde benim de küçük bir yerim olabilir. Bunun dışında da insanların yer sahibi olacağına inanmıyorum. Düşüncede kendimi kazandığımda yerim vardır; fizikle, irademle, silahımla kanıtladığımda yerim vardır. Bir halkın yeri de böyle sağlanır. Bir halka yer yapmadıktan sonra bireylerin kendilerine yer yapacağını, bir halka kimlik kazandırmadıktan sonra bireyin kendine kimlik kazandıracığını, bir halka özgürlük kazandırmadıktan sonra bireyin kendine özgürlük kazandıracığını sanmıyorum. Zaten ben sahte tutumları kabul etmemekle, en tutarlı tanımlamayı yapmış olduğumu sanıyorum.

Genelde yaşanan bir yanlışlı da halka rağmen kendini özgür kıldığını, halka rağmen düşünüldüğünü sanmaktır. Bu, halkımız ve birey açısından tarihi bir hatadır. Herkes böyle bir hatanın kurbanı ve ben bu hataya düşmemek için alabildiğine özen gösterdim. Benim yerimin olup olmadığına bakarak, bireylerin de bu dünyada, bu halk içerisinde yerinin olup olmadığını anlaması gerekiyor. Ben kendime yer yapmasını bilirim. Bütün eylemlerimi tarihte, halkın vicdanında, insanlığın şerefli ailesinde yer yapmak için gerçekleştirdim. Özgürlüğe mi ihtiyacım var, dört elle sarılarak, iddialyım, hırslıyım, çalışacağım ve başaracağım diyerek bunu biraz yaptım. Zaten bunun için PKK demek, APO demektir. Yine bunun için Kürt halkı benim adımla eş görülür. Bunun böyle görülmesinin nedeni, yitik Kürt, yitik Kürdistan ve yitik bireyin benim şahsımda kazanmaya doğru gitmesindedir. Kazandığım oranda halk kazanıyor, ülke kazanıyor, birey kazanıyor ve dolayısıyla bana böyle bir değer biçiyor.

Şimdi tabii bu benim durumum. Bu herkesin kazandığını göstermez. Elbette kişinin kendisini var etme durumu, bana dayanarak olsa da ayrı bir savaşla da kişinin kendisini var etmesi gerekiyor. Bütün dinlerde olduğu gibi şöyle bir yanılma içerisine girilmemelidir: Örneğin Hıristiyanlıkta Hz. İsa çok iyidir, Hıristiyanlığı ifade eder, o zaman bütün Hıristiyanlar iyidir şeklindeki Aristo mantığıyla hareket edilemez ve bununla iyi bir Hıristiyan olunamaz. Aynı biçimde iyi bir Müslüman da olunamaz. İsmen Hıristiyan, Müslüman olunur, ama belki fiziki olarak eski bir münafıktan daha beter olunur. Bunu iyi görmek gerekiyor. Kişi kendi kimlik sorununu, kendi varlığını ne kadar kanıtlayabilmiştir? Mücadele içerisinde teorik ve pratik olarak kendisini ne kadar yeniden yaratabilmiştir? Yaratma işi çok önemlidir. İkiyüzlü olmamak gerekir, aldanmamak, kendini kandırmamak gerekir.

İlla benim bir tanımım yapılacaksa şöyle denilebilir: Ne lafla ne hamallıkla yanılan, yani ucuz pratikle kendini kandırmayan, bilimsel olabildiği kadar iradeli de olabilen, özel olabildiği kadar genel olabilen, söylediği kadar yapabilen, bunu sorumlu bir savaşla da oldukça kanıtlayabilen biçiminde bir tanımlama dile getirilebilir. Başka türlü ben insanlık karşısında ne olabilirim? Bitirilmiş, yitirilmiş halk gerçekliği karşısında bitmeyen, yitirilmeyen bir iddia, yaşayabilir iddiası. Bu konuda özgür savaşan, olağanüstü çalışan, düşünce kadar pratik sergileyen birisiyim. Ne kadar bir ayrıcalıktır, bilemiyorum. Aslında ayrıcalık filan da değil,

bir halkın kendisi olabilmektir. Tarihte sağırlaşmış, dilsizleşmiş, körleşmiş bir halkın bu duygularını var etmeye çalışıyoruz. Nasıl başarılacağı ile uğraşırım. Değişik bir faaliyet olduğu için farklı yaşadığım açıktır.

Kişiler neden kendilerine bu kadar sevdalı, neden bu kadar umutsuz? Kişinin kendisini benimle mukayese etmeden önce bu soruları kendisine sorması gerekiyor. Aslında ben kendimi söylediği gibi 'başkan, serok' da görmüyorum. Ben kendimi amansız bir iddianın takipçisi, yani savaş iddiası, eylem iddiası, örgüt iddiası, ideolojik iddiası, seviye iddiası olan biri olarak değerlendiriyorum. Sanki birileri 'sen bir hiçsin' diyor, ben de ben bir hiç değilim diyorum. Birisi 'sen şöyle yaşayacaksın' diyor, ben hayır öyle yaşamayacağım diyorum. Birisi 'sen şöyle sınırlandırılacaksın' diyor, bu sınırları tanımıyorum diyorum. Dosta da düşmana da, ana ve babaya da bunu söylüyorum. Yedi yaşında da söylüyordum, şimdi de söylüyorum. Son derece kendine göre bir özgürlük savaşımını yaratan birey olarak değerlendiriyorum.

Kendi kanunlarımı kendim ortaya çıkarıyorum. İdeolojik çerçeveyi, eylem özelliklerini sürekli uğraşarak geliştirmeye çalışıyorum. Bazen çok tatlı bir dille, bazen de çok bitirici bir üslupla kendim yapıp sunuyorum. Kimine göre öyle, kimine göre şöyle; ama bunlar benim özgürlük haklarım veya özgürlük savaşımını geliştirmem için mücadele haklarımdır. Birçoğunun fazla katılmadığını, hatta boşa çıkarmak istediğini biliyorum. Ama karşılarında bir savaşımın olduğunu bilmelidirler. Özgürlük alanını sürekli geliştiren, kendine göre çok iyi kanun koyan, bunları uygulayan, insanın temel özelliklerine amansız dikkat eden, eski ve yaramaz yönleri yerle bir eden, bu konuda gerçekten tutarlılık düzeyi olan biriyim. İnanç kadar bilime değer veren, gözü kara bir fanatik değil evrensel düşünen, birey hakkına, ulusal özelliklere, hatta kabile ve aşiret özelliklerine anlam vermem. Yani herkesin hakkını gözeten, ama birçok noktadaki haksızlığı görüp karşı çıkmayı becerebilen biri olarak anlamalısınız. Mesele benim anlayıp anlamamam da değil, kendimi değerlendirip değerlendirmem de değil, bunu zaten her gün yapıyorum. Mesele kişilerin, yapının bunu nasıl anladığıdır. Acaba kimliğe sahip olabilecekler mi? Kendilerine bu dünyada yer edinebilecekler mi? Gerçekten bu halk içinde yerleri olacak mı? Kabul edilebilir bir üslubu temsil düzeyinde varlık gösterecekler mi? Bu konuda hassaslık yeterli midir? Yapının bu yönlü sorunları söz konusudur.

Tamamen Yol Arkadaşlığı Biçiminde Bir Yürüyüşün Sahibiyim

Ben kendimi halkın bağına iyi oturttuğuma inanıyorum; insanlara da çok yerinde kabul ettirdiğimi düşünüyorum. Düşmanlarım da dahil, çok az kişi dışında, benim hakkımda olmadık asılsız iddialarda bulunulamaz. Bu, kendi işlerimde ne kadar başarılı olduğumu, ne kadar özgün ve yerinde davrandığımı temsil eder. Bunlar bir anlam ifade etmelidir. Öyle abartılı değerlendirmelerle 'şöyle büyüktür' deyip kendilerini şemsiye altına sokmaya çalışanlar var. Bu durumdan nefret ediyorum. Ben öyle bir büyüklük değilim, tamamen yol arkadaşlığı biçiminde bir yürüyüşün sahibiyim. Öyle çok göklerde seyreden bir buyruk sahibi olmayacağım. Ama öyle kişilerin kendilerine yakıştırdıkları, 'hakkımdır, hukukumdur' dedikleri gerilikleri ve yaşamı da kesinlikle kabul etmeyeceğim.

Eğer ulusal otorite olunmak isteniyorsa, şu çok iyi bilinmeli ki, birisi öyle gökten inip bizi ayağa kaldırarak yürütemez. Yine birçoğunun düşündüğü gibi, bu iş keyiflerine göre de yürümez. "TC bizi sömürmüş, kullanmış, aşiret çocuğuyuz, ağalıktan nasibimizi almışız, sen fazla bize bulaşma, bizi halimizle baş başa bırak" diye söyleyenler var. Bunu söyleyenler şunu açıklıkla bilmelidirler ki, söylendiği andan itibaren belalarını bulacaklardır. Bunlara şunu söylüyoruz: Ne mucizelerle ne de keyfinizle kurtulacaksınız; bir tarz, bir tempo ve geliştirilen yol ve yöntem var, ona tabi tutulacaksınız. APO demek biraz bu demektir. Herkes akıllı olmasını bilmelidir. Yol arkadaşlığı öyle sıradan bir arkadaşlık olamaz.

Maddi ve manevi olarak güç biriktirdiğim biliniyor. Ben bu gücü biraz yoldaşlık için kullanacağım. Kimisinin beni kullanamayacağını, ne sağa ne sola çekiştiremeyeceğini, maceraya itemeyeceğini belirtmek isterim. Yine beni hastalık numaralarıyla, köylü kurnazlığıyla, yalvarışlarıyla, şu veya bu düşkünlük ve duygusalılıklarla engelleyemeyeceklerini vurgulamak istiyorum. Tarzım, tempom, hislerim, yürütüşüm ve özgür iradem var. Ben her şeyden önce bir özgürlük savaşçısıyım. Kanunları anında bulup ortaya çıkarırım, anında dayatırım. Ölüm de olsa bu yapılacaktır. Çünkü özgürlük en yüce değerdir, bizim halkımız için ekmek ve sudan daha önce gelir. Kanun bu olduğuna göre, kanunun gerekleri yerine getirilecektir. APO bir yerde bunu uygulatan adamdır. İşine gelen bu göreve gelir, işine gelmiyorsa kaçır gider. Nitekim bazıları kaçabileceği kadar kaçıyorlar.

Biz artık bir gerçekliksek, varlığımız şekillenmişse, artık bunu anlamak gerekir. Emekle, çok planlı ve çok duyarlı bir sorumlulukla yürütüyoruz. Biz açıkça şunu belirtiyoruz: Daha fazla yük almak sizin göreviniz; kendinizi yürütmesini bileceksiniz, kendinize kesin bir yer yapmaya ihtiyacınız var. Bir mezardan tutalım bir saraya kadar yere ihtiyacınız var. Onurunuz, şerefimiz için böyle bir yere ihtiyacınız var. Bu durumlar bizim yapı için sürekli dile getirdiğimiz gerçeklerdir. "Parti bize yer verir, kurtuluruz, bazıları çalışır, biz de yeriz" diyenler bile çıkıyor. Ben bu hareketin başında olduğum ve bu hareket de yürümeye devam ettiği müddetçe aldatarak, bastırarak, köylü kurnazlığıyla, aydın kurnazlığıyla yer yapmaya, maddiyat ve maneviyat elde etmeye çalışanlara bu imkânı kesinlikle tanımayacağım. Bu konuda bizim yarattığımız kişilik, adaletli, emeği esas alan, başarı için yürüyen bir kişiliktir. Başarırsa güzel yer var; katkı sağlanırsa, onu hissettirirsen ilgi var. Bunlar yapılırsa daha fazla yerin sahibi olunur. Şu numarayla, bu yöntemle kurnazca yaklaşan; ölçülere, başarıya, emeğe, doğru görüşe, kesin yerinde çabalara dayanmayan bir çıkış, bir arayış açıkça söylemeliyim ki sadece bela getirir.

Ben bunun için akıllı olun diyorum. Söylediklerim tartışılabilir. Benim gücümün bu temelde kesin işlev göreceğine eminim. Kimseyi zorlamıyorum. İsterlerse savaşsınlar, isterlerse uyuşsunlar, ama gerçeği de bilmek durumundadırlar. Artık kesin bir varlık, halk iradesi ve halk otoritesi söz konusudur. Düşmanlık da yapılırsa dostluk da yapılırsa, çok gerçekçi değerlendiririm. Bu aynı zamanda halkı değerlendirme anlamına gelir. Benim kendime verdiğim söz şudur: Sen olursan halk olur, sen var isen özgürlük de olur. Bütün bunlar da bir halkın özgürlüğü ile kanıtlanabilir. Bunlar önemli durumlardır. Bir kişi kendini böyle ortaya çıkarabilir. Halktan olduğun kadar sen de varsın, ama nasıl halka mal olacaksın? Halktan olabilmek, halkla birlikte var olabilmek için örgüt düzeyi gerekir. Bunları kullanmadan, zaten sen halktan olmazsın. Lafla PKKli, lafla savaşçı olamazsın. Bunlar kesin böyledir. Ölçüleri uyguladığım oranda halktanım, savaştanım, özgürlüktenim, partidenim, saygım, onurum ve yerim olacaktır denilebilir. Bunun dışında kimse başka sıfatlarla kendini kandırmamalıdır. Herkes haddini hududunu bilmelidir. Bu dönemde herkes kendine yönelmelidir.

Ben de kendimi biraz daha gerçekçi değerlendiriyorum. APO demek otorite demek olduğu için, bazı aptallar “İnsan Parti Önderliği”nden aldığı güçle padişah gibi olabilir” diyorlar. Bu her türlü rahatlığı, her türlü güçlenmeyi sağlayabilir; bu anlamda doğrudur. Düşünün, aynı zamanda ben en zorda olan insanım. Doğru dürtüst ne yediğim yedik, ne yaptığım yaptım. Ben böyle iken bu kişilikler nasıl bana dayanarak, tüm gücünü benden alarak kendine göre hayal haneleri icat ediyorlar. Bunlar ancak sapık, serse-ri, münafık ve ikiyüzlü olarak değerlendirilebilir. Bu kadar zorda olan, bu kadar amansız sorunları olan, bu kadar savaşı olan bir kişiye nasıl sadece rahatlamak ve güç kazanmak için yaklaşılr? Bu alçakça ve şerefsizce bir tutumdur.

Özgürlük ölçülerine son derece dikkat ederim. Güzellik ölçülerine ayrıca dikkat ederim. Böyle özelliklerin varsa canımsın, ru-humsun, her şeyimsin; yoksa bir hiçsin ve bana yaklaşmayacaksın. APO budur. Kendimi iyi tanıttım. Bazıları kendilerini maskeliyorlar, kendilerini yalvarır yakarır duruma getiriyorlar veya komploculuğa giriyorlar. Bunlar aynı zamanda provokatör de oluyor. Böylelikle beni etkileyeceklerini sanıyorlar. Bazı tipler var ki, işi gücü tahripçiliktir. Bazıları var ki, işi gücü köylü kurnazlı-ğıyla veya ahbap çavuşluğuyla benden yetki almak, benden ilgi almak, beni rahatsız etmek veya beni kendine göre bir yere koy-maktır. Sen kimsin? Ortada bir güç meselesi var. TC'nin tarihine bak, dünyada belki bir numaradır, o bile başaramıyor. Sen ona bak, kendi boyunun ölçüsünü al. İşte ne de olsa ahbap çavuşumdur, kardeşimdir, bilmem şöyle yakınımıdır, şöyle ben eskiiyim, ünlüyüm, vazgeçilmez bir komutanım gibi şeyler bana vız gelir. Zaten anlı şanlı komutan ve öyle onay görmüş kişilik de yoktur.

Ben bile tam onay aldığımı sanmıyorum. Henüz kendimle uğraşıyorum. Tam zaferi yakaladığımda bile, işleri şu anda biraz ilerletiyorum diyorum. Halk iyisin diyor, yaşasın APO diyor. Ben yaşasın filan desin diye talimat çıkarmıyorum. Hoşuna gidiyor veya bir şeylerin başarıldığını görüyor, kendisi bunu sloganlaştırıyor. Kesinlikle ben hiçbir kişiye ismimi yücelt demedim, hatta bundan sıkıntı bile duyuyorum. Ama kendisini benim şahsımda gerçekleştirmiş olarak görüyor. Bin yıllık umutlarının canlandığını görüyor, başardığını görüyor, bunun için bu sloganları söylüyor. Bu da onun hakkıdır, bir şey demem. Demek ki, biraz başarmışız. Sen başar, sana da söylesin. Halk başkasına da söylesin. Dikkat edin, halk orada da gerçekçidir. Çünkü yaşam kavgası öğretiyor. Bütün bunlar az çok beni tanıtıyor. Ne olacak, ne olmayacak, nasıl ele alınacak, nasıl alınmayacak, nasıl kullanılacak, nasıl kullanılmayacak? Bunları bazı yönlerimle gösteriyorum.

Daha ilginç sorular da sorabilirsiniz. Sorun, ben bazı yönlerimi daha da size açayım. Aslında genel soru soruyorsunuz. Önder-lik konusunda yanılmamanız için, gücünüz ve samimiyetiniz varsa doğru sonuçlar çıkarmanız için ilginç sorular sorabilirsiniz. Aslında ben siz söylemeden her şeyi incelemişim, az çok bunu kanıtlamışım. Benim anlaşılmaz yönlerim veya sorgulanması gere-ken yönlerim aslında son derece açıklıktadır. Ben kesinlikle böyleyim. Açıklık ve demokrasiyi çok iyi birleştirdiğim kanısındayım. Dilsiz bir halkın, kör bir halkın böyle ortaya çıkması bence bunun biraz kanıtıdır. Yalnız biraz böyle olmak zorunluluğu vardır. Benim karşımda örtbas olmak zordur. Benim karşımda tam özgürlüğe yürüyen puanı almak zordur. Dolayısıyla bana kendini ya-kın hissetmek demek, ne kadar başarısansız o kadar yeriniz var demektir, ne kadar emek sahibiyensiz o kadar anlamınız var de-mektir, ne kadar estetikçeyensiz o kadar hayranlığınız olur demektir. Bunlar benim vazgeçilmez ölçülerim.

Kazanılmış Olanın Üzerine Oturmaktan Nefret Ederim

Ö. Ülke: Mücadeleyle nasıl tanıştınız ve kendinizi nasıl yarattınız? Gününüz nasıl geçiyor, bize bir gününüzü anlatır mısınız?

-Aslında bütün bunlar muammalı, hep sırlar kısmını ifade eder. Çok ilginç tabii. Benim tarzım bazen beni bile gerçekten hayre-te düşürüyor. Halen de kendime sen kimsin, nesin, nasıl başladın, buraya nasıl geldin diye soruyorum.

Çok erken yaşlarda bile kendi kendini yürüten bir kuvvet olmaya özen gösterdim. Bir yere oturduğumda ‘cıva geldi’ derlerdi. Cıva herhalde akışkan bir olayı ifade eder. ‘Sende cıva mı var’ sorusuyla sıkça karşılaştığımı biliyorum. Ama hep hayranlıkla ilgili bir yürüyüştü. Kimsenin ciddiye almadığı tek bir durumum bile olduğunu sanmıyorum. Gerektiğinde yetmiş yaşında bir kişiyle çok amansız bir çelişki ortaya çıkarırdım. Ama bir yolunu bulurdum, adam kudururdu, üzerime gelirdi, ben de adamı seyrederdim. İnsanları farklı durumlarla karşı karşıya getirir, hayretten hayrete bırakırdım. Maksat ilginçlik ortaya çıkarmaktı. Sıradanlığa, tek-düzeliliğe, alışılmışlığı hiç sevmem. Her gün benim için ilginçlik olmalı. İçine yeni bir şey girmedi mi zaten o günden sıkılırdım ve mutlaka yeni olan nerede, ilginç olan nerede diye sorardım. Bu benim için çok önemliydi.

Siz sanıyorum bir alışkanlığa tapar yaşarsınız. Bir varlığınız oldu mu, onu yıllarca büyük ölçüde muhafaza edersiniz. Ben bun-lardan kaçırım. Bir defa benim olan her şeyden nefret ederim. Hep yabancıyı aramak, hep başka yerde olanı bulmak ve bir yerlere oturtmak isterim. Kazanılmış olanın üzerine oturmaktan nefret ederim. Hatta onu artık kendimden saymam. Fakat bu demek de-ğildir ki hiçe sayarım. Ama o kazanılmıştır. Bazıları onu mirasyedi gibi yemek ister. Ben asla bir tek zımnığını almam. Ona biraz daha ilave etmek isterim. Bu beni daha çok ilgilendirir. Mirasyedici olmamak çok önemli. Yine sırf kendimi savunmak için laf üretmem. Gerçeği başkalarının dilinden de olsa öğrenmek isterim. Çocuktan bile öğrenirim, herhangi birinden bile öğrenirim. Öğrenme gücü, kendini büyük görmeme çok önemlidir. Bu konuda çok alçakgönüllüyüm. Bir ilkokul öğrencisi gibi kendimi her gün gerçeklerle karşı karşıya bırakırım.

Bütün bu verilere rağmen, bu kadar tanınmış olmama rağmen, aslında ben de kendimi tanımakta güçlük çekiyorum. Ne ola-cak? Bu soruyu ben de kendime soruyorum. Nereye gidiyorum? Esas ereğim ne? Bazen felsefeye uzanıyorum. Felsefi olarak şu noktaya kadar gelebiliyorum: İnsan dediğin ne ki, mesele o. Belki bazılarınıza ürkütücü gelebilir, ama aslında doğanın kendiliğ-in-den ortaya çıkan bir parçası. Oraya kadar görebiliyorum. Doğa felsefesinin doğal sonuçlarını çok rahatlıkla görebilirim. Evrenin işleyiş kanunlarına göre nereden geldiğimizi, nereye gittiğimizi değerlendiririm. Tabii onu fazla önemsemem.

Önemli olan, şu anda temel problem olan Kürtlük olayı ne olacak? Zaten Kürt olayı ile uğraşırken bütün insanlıkla uğraştığımı biliyorum. Kendini insanın bütün temel özellikleriyle uğraşır buluyorsun. Mühim olan kendime seçtiğim yöntemdir. Çok özgür bırakırım kendimi, benim kadar kendini özgür bırakan kimse yoktur. Örneğin bir çocuğun ilgileri kadar kendimi ilgili kılarım, hevesleri kadar kendimi hevesli kılarım. Ama bazen inzivaya çekilen veya bir damla suyla kendini terbiye edenin durumuna da sokabilirim. O kadar geniş bir esneklik var. Bazen padişah gibi isterim; bazen hiçbir şeyi bile olmayan ve bir kuru ekmekle yetine-nin durumunda olmaya da özen gösteririm. Zaman zaman iki sınırı da yoklarım. Bu kadar özgür bir adamım.

Bazen müthiş kuralcıyım, ama diğer yandan müthiş yaşam zenginliği içindeyim. Görünüşte her şey ile uğraşan bir kişiyim. Kendimi bu kadar pratik zenginlik içinde bırakıyorum. Bütün bunlara rağmen, aslında sade, net bir tavra ulaşmak zordur. Bir şey sağlamadıkça kendimi sağlamış gibi hissetmem, kendimi kandırmam. Hayret ediyorum, örneğin bazıları çok temel bir ilke başarı-

lamadığı halde yaşayabiliyor. Örneğin özgürlük ilkesi, savaş ilkesi, buna benzer başka eğilimler, ilkeler eğer başarıya gitmemişse kopmam. Kırk bin defa adeta gezegenin güneş etrafında dönmesi gibi dönerim, ta ki onu başarınca kadar. İşte Kürt meselesi, temel bir sorun, büyük mesele. Çok uğraşılmış, çok kaybedilmiş, çok bırakılmış. Ben amansız üzerindeyim. Bu da bir özelliktir. Bunun gibi daha bir sürü özellik var. Örneğin herhangi birisi gibi başlarım, ama müthiş sonuçlandırırım. Başlarken herkesten daha basit, daha iddiasız başlarım, ama sonuçlandırırken mutlak başarı elde etmiş olmalıyım.

Bir günü nasıl yaşadığımdan ziyade, ben anlık yaşayan biriyim. Çok süreçli, hem de anı anına yaşarım. Benim için anı yaşamak, anı doğru yaşamak önemlidir. Sanki her şey şu anda gerçekleşecekmiş gibi ana yüklenme tarzım var. Zaten yarınları da böyle sağlıyoruz. Herhalde başarının en önemli bir nedeni de budur. Benim için fethedilmeyecek bir an söz konusu olamaz. Bütün insanların zincirin halkası gibi olacak, kopuk halka olmaz. Kendi zamanlamamı böyle ayarlıyorum. Gaflette olayım, kopuk olayım, bir dönemi boş bırakayım, gafil yakalanayım -bunlar benim için hiç söz konusu değil. Müthiş bir zincirleme var. Yükselen bir helezon gibi dönüp dolaşiyor, ama tekrarlamıyor, dolap beygiri gibi dönmüyor, sürekli yükselen bir çizgi söz konusu. Ne füze gibi uçtu düştü, ne de dolap beygiri gibi hep tekrarlıyor. Hayır, helezonvari bir yükseliş. Günlerim işte böyle geçiyor.

Aslında güne öyle birçok bürokratik veya şekilci önderin yaptığı gibi başlamam. Öyle sekreterim, danışmanım da yoktur. Benim böyle şeylerim hiç olmadı ve olmayacak da. Ama onlardan daha kuvvetli yönettiğimi söyleyebilirim. Bir de fazla şekle takılmayan bir yaşamım var. Eğer öyle bürokrasiye, öyle şekle takılsam, herhalde yaratıcı özelliğimi kaybederim. Kendimi özgür bırakmam herhalde insan soyuna, insan özelliğine gösterdiğim en büyük değerdir. Kendini özgür bırak, kendini özgür tut, özgürlüğün önüne engel koyma! Çocukluk özelemlerimi bile halen özgür bırakıyorum. Gelenekler on beşinde şunu söyler, yirmisinde şunu söyler, kırkına geldiğinde şöyle olursun der. Bende bütün bunlar anlamını yitirmiştir. Geçen gün bir köylümüz gelmişti. "Sen eskisi gibisin, biraz şişmanlamışsın" dedi. Beni on yaşında nasıl biliyorsa, şimdi de aynısını diyor. Bu bir gerçeği ifade ediyor. On yaşında neyse yine öyleyim, evet biraz şişmanladım, hepsi o kadar.

Benimle yürümek isteyenler ölçüp biçsinler. Hani ipini koparan birisiyim. Çocukluktan beri bunu söylerlerdi. TC de öyle söylüyor. Dünya da şimdi öyle söylüyor; "Ona bakmayın, ne yapacağı belli olmaz, o ipini koparmış biri" diyor. Evet, ipimi koparmışım, ama bir yerde bazılarını da ipe bağlamışız. TC'yi de bağladığımız gibi. Bu özgürlükle ilgili bir olaydır. Ama yine size de söyleyeyim, işine gelmeyen peşimize kesin takılmasın. Ben kimsenin maceracı olmasını istemem. Yani Apoculuk nedir ne değildir, ölçüp biçip sonra katılırlar. Ben geçekleri göz ardı etmediğim için şimdi halkın yaşamına girmiş durumdayım, tarihe de giriş yapmışım. Ama bugün ama yarın, ama şöyle ama böyle, yaşadıkça göreceğiz. Her gün bir şok sayılır, değil mi? Hepsinin gözlerine bakıyorum, acayıp olmuş. Cumhurbaşkanı, başbakan, genelkurmay başkanı, muhalefeti küplere binmişler. Hepsi böyle öfkeli, adeta 'nereden çıktı bu bela' dercesine hepsi bana sataşılıyor. Tüm bunlar bir olay olduğumu ortaya koyuyor.

Bende eğilimler çok erken yaşlarda vardı ve ben hepsinin önünü açık tutmaya çalıştım. Okul eğilimi, bir sürü insani eğilim. Bazı noktaları, büyük ölçüde özgürlük kelimesini izah etmek mümkün. Bu yan biraz ağır basıyor. Herhalde kendi kendisine en iyi davranmış insanım. Kendimi tutsaklaştırmamam, kendimi hapsetmemem, kendimi çirkinleştirmemem, kendimi cahilliğe terk etmemem, kendimi zavallılığa terk etmemem, kendime haksızlık etmemem sanırım en özgün yanımdır. Örneğin benden bir şey isteniyorsa saygı duyarım. Çocukluk özelemlerim var, bir yerde o özelemlerin hizmetçisi olacağım. Tabii ha ben, ha çocuklar, ha halk, fark etmez. Çocuk bir şey istiyorsa, özelemleri varsa ömür boyu ona bağlı kalırız.

Daha siyasete başlamadan da bütün öğretmenlerimin dikkatini çekmişim ve hepsinin bir nolu öğrencisiydim. Bunu rahatlıkla söyleyebilirim. Ama çatışmalarım da vardı. Korkularım, endişelerim de dolu doluydu. Bütün bu böyle kuralızsız gibi, gözü kara gibi gözüken özgürlük girişimlerimize rağmen çok endişeliyim, çok ölçüler içindeyim. Kılı kırk yararcasına bir özelliğim olduğunu da söyleyebilirim. Belki bu yönümü de kimse bilmiyor. Benim kadar hesaplayan, benim kadar ölçülü adımlar atan kimse yoktur. Çok dar yerde çok ölçülü yaşamak, çok az imkânla başarıyı zorlamak. Ama birçokları politika yapıyor, çok geniş olanaklar çıktığında kullanmasını bilmiyorlar. Nasıl derler, önü yem dolu atın kaburgalarının birbirine geçmesi gibi. Birçoğunun durumu biraz buna benziyor. Kendilerini Allah'ın fukaraları durumuna getirmişler. Düşünün, ben sıkışan adamım ama en dar yerde bile manevra imkânı bulabiliyorum, müthiş etkiliyorum, savaştırıyorum, geliştiriyorum. Günlük tarzımla, tempomla, manevra kabiliyetimle içinde dünya yaratıyorum, ufak bir iletişim aracıyla yönlülüyorum. Ben buradan düşmana direkt yumruk sallamadım, ama Ankara'da vuruldular. Ben vurdum değil mi? Açık. Şimdiye kadar hiçbir Kürt böyle vuruş düzenleyemedi. Ben buradayım, adım atmadım, ama demek ki oluyor. Diğer birçok şeyde de böyle. Yani ben kendimi halktan gizlemiyorum. İçimiz, dışımız çok açık.

Sevgi, savaş, iyilik ve kötülük, güzellik ve çirkinlik olayı; tabii ki bu kavranın özünde bunlar var. Bu herhalde biraz bizim toplumsal özelliğimiz de oluyor. Çelişkilerin düzeyinin işgalle, istilayla, hatta doğa koşullarıyla da bağlantısı kurulabilir. Bizim toplumuza baktığımızda her şey çok çirkin, her şey çok sevgisiz ve saygısız. Aile de, köy de, her nereye uzandıysam öyle. Tabii çok duyarlı birisi olduğum için ben bunları kabul edemez veya başımı alıp güzel yerlere gidemezdim. Ben gerçekçi bir adamım. Ülkem bu kadar çirkinleşmişse, insanlarımız bu kadar çirkinleşmişse, kendime soru sormasını bileceğim. Çoğu Kürt Avrupa'ya veya metropole kaçtı, hatta Türk gibi olmaya çalıştı, değil mi? Ama ben bunu gördükçe etkilendim ve esas duruş şeklimi almaya başladım. Bu kadar çirkin olan ben, bu kadar harabe olan ben, bu kadar soyulan ben, bu kadar zavallı olan ben, bilmem bu kadar anasına ne yapılan ben, bilmem ne oğlu ne ben... Hepsini kendimle soruşturdum. Kim yaptı, niçin yaptı? Düşman kavramıyla bu kadar uğraşıyorum. Her gün, her saat sora sora çelişkiyi ortaya çıkardım ve bir hareketliliğe yol açtım. İşte kendi kişiliğim şekillenirken, bütün bunlar, tabii bu büyük sorgu süreci beni böyle nefretle, kinle, öfkeyle aynı zamanda düşünmeye sevk etti. Ben bu süreçleri bin defa yaşadım.

Oluşum diyorsunuz, gelişim diyorsunuz. Din ile uğraştığım kadar felsefeyle de uğraşmaya çalıştım. Aslında o kadar yaratıcı, anlayan birisi de değildim, açıkça itiraf edeyim. Kitap okuyordum, ama bazen elli defa okuduğum yerler vardı. O kadar zeki, ağız çok iyi laf yapan birisi de değildim, ama peşini bırakmam. Dini irdele, Allah nerede, Allah nasıl? Sor sorabildiğin kadar. İyilik, kötülük, bilmem şu bu. Orada halledemezdim, felsefeye atladım. İşte felsefe biraz daha bilimsel. Yine de öyle bir felsefeci gibi öğrendiğimi sanmayın. Birkaç tane hususu öğrendiysek, bu da bizim için önemlidir. Olmadı, siyasete atla.

Siyasete atlarken hepsinden daha deneyimsiz, daha görgüsüzdüm. Aslında belki halen öyleyim, ama siyaseti farklı yapıyorum. Siyasetin hakkını veriyorum, siyasete özgürlük tanıyorum. Siyaseti düşüncelerle becermişim. Siyasette ne becerdim? Özellikle

siyasi diyalog için ben bunları açmaya çalıştım, tabii fazla anlayan olmadı. Siyaset nasıl güdüleştirilmiş, nasıl değerden düşürülmüş? Bunun yerine çok katı ve üretimi boğan bir militarizm nasıl ikame edilmiş ve Türk insanının yaşamına bu nasıl sokulmuş? Nasıl üretimi kesiyor, nasıl insanlığa zarar veriyor? Bunu onlara, generallere göstereceğim. Zaten savaş tutkum bundan ileri geliyor. Savaştan çok çekinen birisiyim, vurma sanatının en önündeyim. Ama beni bu işe çeken ne? Karşımdaki laftan o kadar anlamıyor ki, zoruna o kadar güveniyor ki, bütün doğrulara o kadar set çekmiş ki, hatta bütün olası yaşam biçimlerine o kadar egemenlik kurmuş ki... Ben Türk militarizminde bunu görüyorum.

Aslında başlangıçta asker olma özlemim vardı, askerliğe ilgim vardı. Belki de yaşamımın önünü kestiği için, içine girip anlamaya çalıştım. Onunla belki bir şeyler çevirmeyi düşünüyorum. Hatta ilkokuldayken bir çocukluk arkadaşım vardı; onunla darbeyi düşünmüştük. Herhalde 27 Mayıs'ın etkisiyleydi. Şöyle hava kuvvetleri komutanı ol, şöyle kara kuvvetleri komutanı ol, şöyle darbe yap. Ne yapacağız belli değil, ama düşünülüyor. Mühim olan böyle maceracı düşünmek. Daha sonra asker olmadığım için hüngür hüngür ağladım. Şu anda bütün Türk ordusuyla savaşıyoruz. Türk ordusu beni asker yapacak, komutan yapacak ve derdimi halledecek. Şimdi kocaman Türk ordusuna karşı yeni bir ordu yaratacağız ve onu sarsan bir savaşın başındayız. Engel olamıyorum; içine girip bir yerlere ulaşmak, olmadıysa karşısında durarak mutlaka bu sorunu halletmek istiyorum. Biliyorum ki, hayatın önüne böyle bir araç konulmuş. Türk ordusuna gidemezsin, her şey yasak. Bekçiye bakıyorum, o fazla bir güç değil. Asıl güç ordu, ordunun içinde de özel ordu.

Şu anda inadım var. Benim özelliğim, düşüncemin son derece üretken, sürekli ve iddialı olmasıdır. O askeri dediğin sorun ne? Bu askeri denilen egemenlik neden bu kadar amansız? Türkiye ortamında doğdum, şimdi Türkiye ortamında sorumlu olmak istiyorum. Türk ordusuna karşı, Türk-Kürt karşıtlığına çözüm getirmek istiyoruz. Askeri yönüm nasıl gelişti? Aslında temel bir özgürlük istemim var ve onun birçok yönüyle önünün kesilmesi söz konusu. Ben de o konuda kendime saygılı olduğum için, askeri olarak güç olmak istiyorum. O olmadı mı, karşı bir askeri güç olarak önümü açmak istiyorum. Bunun başka çaresi de yok. Bilim bunu böyle saptamışsa gerekeni yapacaksın. Bilime ihanet olmaz. Bilim, **İsmail Beşikçi**'nin dediği gibi, bazı gerçekleri sadece tespit etmek değildir. Saygım var, büyüklüktür, onun için yıllardır zindandadır. Ama bir de bilimin emrettikleri var. Sömürgecilik ve militarizm, sadece tespit etmekle karşılanacak olgular değildir. Sonra ikinci bir şey de bundan kim zarar görüyor? Kürtler bu kadar zarar görüyorsa, bilim adamının atması gereken ikinci adım, 'yıkmalısın, gerekiyorsa orada da yer almalısın' olacak. İsmail Hoca neden böyle yapmıyor diye suçlamıyorum. O söyledi, bin defa şükür. O gerçekleri esas aldıklarını söyleyenler saldırısın. Bir görev bölümü de deriz. Bilim benim için irademi ayağa kaldırmayı ifade eder. Bilgi küpü filan olmak istemem, bilgiden bu anlamda nefret ederim. Bilgi biraz işleri doğru yürütmek içindir, başka türlü bilgi kabul etmem.

Askerlikte en iddiasız olmama rağmen, tüm özgürlük istemlerimin önüne engel olduğu için ve yine kendime saygının büyüklüğünden dolayı, sen misin önümü kesen ordu deyip ilk Kürt adına yapılması gerektiği gibi yöneldim ve tarihte kimsenin yapmadığını yaptım. En etkisiz, en zavallı, aşireti, ailesi, hiçbir şeyi olmayan, tek bir arkadaşı bile olmayan, ortada tek bir fişeği ve parası olmayan biri kalktı, böyle iddialarla yola çıktı. Çok değişik bir kavga. Donkişot bile böyle kavga yapmaz. Öyle başladık bu kavgaya. Zaten uzun süre herkes dalga geçiyordu. "Nedir Kürdistan, Kürt; laf seninki" diyordu. Yıllarca böyle söylüyorlardı. Bir Türk subayı gelsin, MİT'i de gelsin, bulursanız bana gönderin. Ben nasıl çıkmışım, nasıl gelişmişim, arşivleri karıştıralım, ihtiyaç duyduğum bilgileri ben MİT'e veririm. Hiç korkmasın, açıklıktan yanayım. Ürkmesin, 'Türklük için tehlikedir' demeye de gerek yok. Birlikte Türklüğe de bir yol gösterebiliriz. Kendilerine güveniyorlarsa bir iki tanesini göndersinler. Ne bu kadar masraf yapsınlar, ne bu kadar askerlerine kan kustursunlar, ne de "Türklüğü şöyle tehdit ediyor" korkusuna kendilerini kaptırsınlar. Onları memnun edeceğim, bu gücüm bile var. Kendilerine güveniyorlarsa bazı saptamaları birlikte kararlaştıralım. Uygulama güçleri varsa, kamuoyuna, resmi Türk siyasetine ve ordusuna götürsünler; yok derlerse ben razıyım. Bu kadar kendime güveniyorum.

Ama zoru mu tercih ediyorlar? Anlamazlıktan geldiler derim ve kendimi başka türlü de anlatmasını bilirim. Nitekim çok kişiye kendimi anlatmasını bildim, yani bu konuda çok müthişim; beni dostça anlamayanlara kan kusturmasını bilirim. Benimle muhatap olan ya anlayacak, ya anlayacak. Türk ordusu da ya anlayacak, ya anlayacak. Ben ölsem bile mesele bitecek mi? Benim ektiğim tohumlar bin yıl bu orduyla savaştıkları konumdadır. Temeli böyle atarım. Ben yaptığım işi çok ölçüp biçirim. Yüz yıl, bin yıl sonrasını görmesem, ben bu işe iş demem. Yirmi yıldır dağ yolunu açmak için sabrediyorum ve dağ yolu açıldı. Düşünün, sıfırdan bu hale getiren adam ne yapmaz ki. Varsın onlar hesaplasın. Ben birkaç kişi daha iyi yetiştiririm, daha fazlasını yaparım. Zaten yapıyorum da. Elimi silaha attım mı? Yok. Genel yönlendirmeye, uzaktan kumandayla yürüttüm. Biraz daha yaklaşsam ne olacağını düşman hesaplasın. İnsanlıktan anlamıyorsa, siyasetten anlamıyorsa, illa askerlik diyorsa al sana askerlik. Öyle bir askerlik sanatı çıkarırız ki, en kudurtan cinsinden olur, bu konuda kendime güveniyorum. Her şey aynı o anda olmaz. Ama bir ömre sığdıracağıma eminim. Şimdi bütün bunlar benim nasıl yaşadığımı, nasıl çalıştığımı herhalde biraz gösteriyor.

Ö. Ülke: Mücadeleyi bu aşamaya getirmede hangi özellikleriniz etkili oldu? Hangi taktikleri kullandınız?

-Bende bir alışkanlık halindedir. Düşmanı bir ejderhaya, bir canavara benzetirim. Ağzını açmış ateş püskürüyor, ben de onun önünde ikide bir arkasına bakıp kendisine ayarlayan birisi konumundayım. Bazen bir kayanın arkasına geçerim, bazen gözüne bir şey atarım, bazen eğer dişini kırabileceksem bir taş atarım. Bunların hepsi taktiktir. Hayır, esasında düşmanı tam tanıma ve hissetmedir. Ondan sonra bacaklarıma anlam vermeye başlarım. Bacaklarım ne kadar güçlü, onu yoklarım -bacak derken düşünce yeteneğimi, ruhumu velhasıl her şeyimi, bütün etkinliklerimi kastediyorum- ne kadar hareketlidir? Düşman düşüncede öğrenilir. Teorik olarak da daha sonra ayak sahibi olmak, siyasi araca kavuşmak demektir. Yani siyaset yapmayı bileceksin. Bir de hız çok önemli. Düşmandan yavaş yürürsem kesin beni yutar. Bir diğer önemli konu, teslim olmuyoruz. Canavar her zaman canavardır. Canavar derken sömürgeciliği, faşizmi, özel savaşı vb. kastediyorum. Canavarı hiçbir zaman hedeften silmiyor, dost olarak görmüyoruz. Bunun yanında dediğim gibi teknik taktikleri iyi belirlemek gerekir. Elime ne alacağım? Sopayla mı, taşla mı vuracağım? Velhasıl düşmana karşı elime ne geçirirsem onunla düşmanı vuracağımı hesaplar didinirim, başarmak için çabalarım. Tarz, taktik, tempo hepsi başarmak içindir.

Kendi canavarımı biraz durdurmuşum. Kendime yaklaştırmıyorum. Acaba neden çalışma tarzımı bu kadar yoğunlaştırmışım? Neden bu kadar seri, çok hızlı düşünüp hızla cevap veriyorum? Canavardan dolayı bu böyledir. Yaşama gelişim neden? Canavarın karşısında bağlanmamak için. Neden tüm yeteneklerimi bu noktada yoğunlaştırıyorum? Saptamak için. Neden yüreğim daima hep heyecan halinde? Bir koparsa beni yerle bir eder de onun için. Neden gözüme sürekli düşmanda, neden sürekli ayaktaym ve

neden sürekli tetikteyim? Gafilce beni yutmaması için. Bütün bunlarda tutarlı olmak gerekir. Bazen yaparım, bazen yapmam olmaz. Tempon bir düştü mü, ayağın bir tökezledi mi peşindeki canavar seni yutar. Bazen hızlı koşarım, bazen uyurum. Her zaman hızlı, her zaman eli taşlı ve sopalı, her zaman düşmana bakarım, her zaman mesafeyi ayarlarım. Taktik elimdeki silahtır. Zamanla parti kurduk, sözle vurduk, ARGK'yi kurduk, bölgeye gerillayı yaydık. Kitleyi ayağa kaldırdık. Bunların hepsi taktiktir. Bir de kendim koşturuyorum. Baş oyuncu benim, savaşı başlatan benim, ona iyi önderlik yapmalıyım. Halkı da biraz korumalıyız. Birçok isyancı halkı mahvetti, ikinci gün kendi de yutuldu. Biz halkı da, kendimizi de, partiyi de, kadroyu da koruyoruz. Tüm bunlar savaşım tarzımız, taktiğimizdir.

PKK Önderliğinin Bu Kadar Esnek Olması Sömürgeci Tahribatı Giderme Duyarlılığındandır

Ö. Ülke: Aşırı bir hırs, en büyük şeyleri isteme, başarıya tutkun olma, bunun yanında aşırı derecede mütevazılık, kazandıklarını hor kullanmama, üzerinde ağalık kurmama, bunlar iki aşırı uç gibi. Sevgiye büyük değer verme ve acımasız bir savaşa önderlik etme, bu dengeyi nasıl sağlıyorsunuz? Bu iki ucun ortasını bulma yöntemi ne? Düşmeden nasıl birleştirebiliyorsunuz?

-Sorunuzu anlıyorum, yalnız bu sadece savaşla ilgili bir olay değil. Düşünce, pratik, savaş, siyaset, örgütlenme, eylemlilik, bireysel inisiyatif, kolektivizm, başlangıcı ve sonucu planlama, uygulama, kitlesel ilişki, öncülük rolü, önderlik-merkez-kadro ilişkisi, halk ilişkisi, taktik ilişki, ordu-halk ilişkisi, daha genel dost ve düşman kavramı da dahil olmak üzere, inanılmaz ölçüde dengeli olmama, birleştirici olamama, bağlantıyı görememe, hep bir tarafa ağırlık verme ve böylece savrulma, kaybetme... Genelde yaşanan budur.

Bendeki çözüm nasıl gerçekleşiyor diye soruyorsunuz sanırım. Birisini diğerine tercih etmemek veya hepsini böyle dengeyle götürmeyi başarmak sanırım biraz da bizim yeteneklerimiz veya başarı gücümüzle yakından ilintilidir. Buna çok daha kapsamlı şeyler ekleyebilirim. En illegalden tut en legale kadar uzanma diyoruz, en amansız savaş taktiklerinden tutalım en barışçıl taktiklere doğru açılma; çok çelişkili gibi gözüküyor ama bana göre bağlantılıdır. İkisine de yeterli esneklikte cevap verebiliyorum. Bazıları savaşa giriyor, siyaseti unutuyor, örgütü unutuyor. Diplomasie giriyor, savaşı unutuyor. Siyaset yapayım diyor, siyasetin savaşa bağlantısını çoktan unutmuş. Siyasi kadro askeri kadro ile çelişkide, askeri kadro siyasi kadroyu hiç sevmiyor. Bunların önünü bıraksan had safhaya gelir. Orduya katılıyor, halkı hiç sevmiyor. Bunlar insanlarımızın derin zaafıdır. İlgisi tek boyutta gelişmiştir, kapasitesi beş on işe elverişli değildir veya yeteneklerini fazla ortaya çıkarmamıştır. Toplumumuz bu tür özelliklerle yüklüdür. Bunun temelinde sömürgeci tahribat yatar. Biz bunu gidermeye çalışıyoruz.

PKK önderliğinin bu kadar esnek olması aslında sömürgeci tahribatı giderme duyarlılığındandır. Önderlik bu kadar zayıflık, bu kadar çelişki ortamında, bu kadar dayatma karşısından nasıl bu kadar esnek, bu kadar bileştirici oluyor, bu açığı nasıl kapatabiliyor? Bir ulusal önder bunu yapmak zorunda. Benim bütün kıymeti harbiyem de işte burada gizli. Birisi iyi siyaset yapar, birisi iyi diplomattır, birisi iyi propagandacıdır, birisi iyi vurucudur, birisinin falanca yeteneği güçlüdür. Önderlik hepsini az çok temsil eder, birleştirir ve bunu başardığı oranda da başarılı bir önder olur. Kendimi müthiş sunuyorum, bunun için olağanüstü çaba sarf ediyorum. Bunun için kendimi yenilir yutulur, özümсенir kılmak istiyorum. Burada milyonların özlemi var. Ama aynı şekilde amansızlık da var. Savaş iradesi kadar sevgi iradesi de büyük. Çoğu daha bunu anlamış olmaktan uzak.

Yalnız savaşı geliştireydim, sevgiyi geliştirmeseydim, kesinlikle diğerleri gibi çoktan bitmiştim. Siyasi yanı hesaba katmasaydım, bizimkilerin anladığı gibi halka yüklenseydim savaş çoktan bitmişti. Yalnız ideolojik silah deseydim, tek bir gerilla ortaya çıkmazdı. İnsanı çok yönlü ele almasaydım, bir sürü hain, gafil beni çoktan bitirmişti. Tarihin temel yasalarını bilmeseydim, beni çoktan götürmüşlerdi. Bütün bu konularda tarihle çalışmam, amansız bir amaç takipçisi olmam, insanın temel özellikleri üzerinde adeta bir ilah gibi durmam beni oldukça güçlü kılıyor. İki ucu birleştirmenin sırrı bu işte. Kendime güveniyorum. Bütün sorunlar karşıma dikilse, kendimi bütün sorumluların, bütün kadroların yerine koyup işi götürebilirim. O kadar esneğim. Beş on kişi daha böyle olsa, bu bir merkez olur, zafer daha kolay gelebilir.

Daha kapsamlı olarak başka güçlerle de bu işi yapma imkânım var. Dikkat edin, partiyi de aşıyorum, başka güçlere uzanıyorum. Halk yetmez duruma düşerse, bu işi gelecek kuşakla yaparım. Bu konuda acayibim aslında. Tarihe başvururum, gelecek denasa başvururum, insanın bir özelliğinden diğerine başvururum, ama mutlaka ortaya çıkarırım. Tabii bunun nedeni daha önce de dediğim gibi, çok yoksul ve çaresiz bırakılmaktır. Ortama hakim olan sömürgecilik çok tahripkâr olduğu için benden olağanüstü olmamı istiyor. Bu açığı başka türlü kapatamam. Kapamadığım zaman da rolümü oynayamam. Büyüklük başka türlü nasıl ortaya çıkacak? Başka türlü düşmana nasıl darbe vurulur, dosta nasıl çıkış sağlanır, küçük insan nasıl yüceltilir? İşte insanlarımızın da böyle olması için olağanüstü çaba harcıyoruz. Ama yetenezsizler, düşman vurmuş gözlerini saptırmış. Bütün çabalarımıza rağmen halen sınırlı kalıyorsa suçlusu ben değilim. Ama yine de mutluyum, PKKlılar anlamlı savaşabilirler, ilişkilerini fedakârlıklar ve cesaretle götürüp sonuç alabilirler.

PKK en iyi düşünen, en doğruyu bulan, eyleme de en kararlı yürüyen bir harekettir. Bütün eleştirilerime rağmen, en beğendiğim insanı PKK içinde bulabiliyorum. Temel tezgâh burası, tarzı ve temposu en iyi olanlar buradan çıkmıştır; daha iyisi de çıkacak ve öncülük rolünü oynayacaktır. Hedeflenen insan burada şekillenecektir. Tabii örnekler de çıkmıştır. Bunların anısına yapıyı pekiştireceğiz; içten bir ihanet, gafil bir durum yaşanmazsa, görkemli ve kesin başarı işten bile değildir. Şimdiki gelişmeler bile bu işin başarı yönünün ağır bastığını göstermektedir. Bu konuda kendini gizleyen veya abartan bir kişilik yoktur. Ben tutarlılığı burada görüyorum. Yapılanı tüm gücünle açıklamaya çalış, zaafını da ortaya koy, bu konuda hiç endişelenme. Ama hiçbir şeyi başından mahkûm etme ve başından da en iyisidir diye gösterme!

15 Ağustos Atılımının, on yıldan beri süren savaşın, bu mucizenin sırrı nedir diye sorarsak, ta kendisidir derim. Hiç yaşama şansı verilmeyen, hiç başarılı olamaz denilen, sadece düşmanın değil dostların da, hatta savaşçılarımızın içinde biraz böyle görülen bir düzeyden büyük başarılabılır bir düzeye geliniyor. Düşmanımızın cephesinde umutsuzluk had safhada. Bizde ise artık kazanaçağımıza herkes inanıyor.

İnsan Eyleminin Önünü Açık Tutmak İsterim

Ö. Ülke: Yürüttüğünüz savaşı yeni Kürt insanını, Kürdistan'da sevgiyi yaratma savaşı olarak tanımlıyorsunuz ve daha önce kendinizi **Ahmedê Xanê**'nin pratiğini yapar gibi gördüğünüzü belirtmiştiniz. Bu konudaki düşüncelerinizi alabilir miyiz?

-Savaş-sevgi-insan ilişkisini sormaya bile gerek yok. Bu konular sanırım hayli ilginizi çekiyor. Şimdi kızlar daha çok merak edebilir, daha gerçekçi olabilirler. Herkes öğrenmek isteyebilir. İnsan eyleminin önünü açık tutmak isterim. Hele bu geleneklerin ağır etkisi altında boğulmuş aile ve toplum yapımız göz önüne getirildiğinde, bu ilişkinin üstünde, çok özenle, çok yerinde, çok devrimci ve çok özgürlükçü yaklaşımları eksik etmeyeceğim bilinmelidir.

Kürt, kadın-erkek ilişkisinde ölmüştür, çirkinleşmiştir, alçaktır, rezildir, köledir, tutsaktır, anti-siyasidir, anti-askeridir, bir kocakarıdır. Bana göre bütün bunlar bu ilişkilerde gömülüdür. Şimdi nasıl açığa çıkartacağız? Belki Ahmedê Xanê'nin pratiğine bu bir açıklık olabilir.

Şimdi ben şunu gördüm: Kürt biraz karasevdayıdır. Zaman zaman bunu kendimde de eleştirdim. Karasevdayı ortadan kaldırmak için kendimden tutalım, dalga dalga bütün bir halkın gerçeğine kadar indiriyoruz. Büyük ihtimalle hepinizin karasevda ile ilişkisi vardır. Bütün bu kızlar, erkekler öyle başlamış. Söylenmesi ayıp değil, ben de öyleydim. Bende yedi yaşında başlar ve bu doğaldır da. Herhangi olağanüstü bir özellik değil, herkeste var. Ama benim işleyiş tarzım çok önemli. Bu konuda bir çocuğun safiyane yaklaşımından tutalım, geleneklerin tüm emrettiklerine gerekirse sorgulamayla karşılık vermek ve ilişkide bu tehlikelere yol açmamak, en önemlisi de gömülmesi ve dirilmesi gerekenin ne olduğunu açığa çıkartmak önemlidir. Bu konular araştırıldı ve ortaya çıkarıldı ki, durum çok tehlikeli. Bunları erken yaşlarda görüyorum.

Hala aklımda, köyde fakara bir delikanlı vardı. Benim komşumdu, fakara bir komşumdu. Galiba kız bulmuştu. Her bahar yola çıkardı; neymiş, çeyiz alacakmış. İsmi de hala aklımda. Çalışıyor, çalışıyor, kız alacak. Ya bu kız almanın başı bin defa yere girsin. Bizim delikanlıyı bitiriyor. Dedim ya çok zor, bir çeyiz alabilmek için yıllarca çalışıyor. Bir odacık evi vardı, ikinci odayı nasıl yapacak? Daha sonra çoluk çocuk bakımındır. Kesin altından çıkılamayacak bir durum. Bu anlamda çok gerçekçiyim, altından çıkamaz. Şimdi siz hepsini kabul ettiniz. Adam yirmisine gelirse kalkar evlenir, nişanlanır. Ben buna gülüp geçtim. Böyle olursa biterim dedim. Bu çok önemli bir saptama, değil mi? Gerçekçi bir saptama. Yani ben erkek olmadığım için değil, yeteneksiz olduğum için de değil, o zaman Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisiydim, çok iddialı bir öğrenciydim, istediğim gibi kız bulabilirdim. Benim kadar telaşlı birisi yoktu. Güçsüz, başına ne geleceği belli olmayan, derdi olmayan bir zavallı. Neredeyse kendime asla erkeklik yakıştıramıyorum.

Demek ki, toplumsal bir sorunla karşı karşıyayım. Burada bir ulusun tükenişi var, çaresizliği var. Aile çözümlenmeleri bu temelde daha kapsamlı; bilince ulaşmak açısından bunları okumalısınız. Kendini kaptırırsan adeta gittin, göle düştün boğuldun. Bir Kürt erkeğisin, bir Kürt kördüğümüne hepiniz düşmüşsünüz. Örneğin şimdi neden önderliğe tam ulaşamıyorsunuz? Bunun önemli bir nedeni aynı ilişkidir. Ayıp değil, ben her şeyi itiraf ediyorum. Benim de vardı. Ama çok uğraştım? Halen de kadın konusunda savaşıyorum. Nasıl kadın, nasıl ilişki, nasıl düzey konusunda kıyamet kadar savaşıyoruz. Ama siz öyle kendinizi tatmin etmişsiniz ki, ben ayıplamıyorum. Sizlere, evli olan arkadaşlara, çoluk çocuk sahibi olan arkadaşlara saygım var. Ama hepsine çok bağlanmışsınız. Bana göre o tarz bir iki çocuğa bağlanma, bir kariya bağlanmak kendimizi inkâr etmektir.

Ulus sevgisine nasıl ulaşılır? Bütün kadın cinsinin özgürlük ilkesine nasıl ulaşılır? Siz ilk karıyı, ilk çocuğu bulur bulmaz, ilk rahatlığı bulur bulmaz aslında çok şey kaybediyorsunuz. Aslında romancının, edebiyatçının işidir, ben onların konusuna da giriyorum, ama yine de tanısınlar. O tehlikeyi gördüm, kendim de yaşadım. Ayıp değil, ilkokuldan beri benim kadar kızların peşinde koşan, içten ve derinden bir insan ilişkisi arayan biri yoktu. Bu konuda benim için ulaşma meselesi vardı, ama kadına ulaşmak zordu. Kapı komşu kızlarına kadar, kimisi çok güzel, kimisi ilgi çekici, kimisi şöyle ne olacak diyordum. Bütün bunlara göre nasıl koca, delikanlılara göre nasıl kız; uygun mu, değil mi? Sanki bunların bir nolu sorumlusu benmişim gibi. Soruları sora sora bu gün milyonlara cevap veriyorum.

Kendi bacılarım vardı, çoğu henüz yaşıyor. İki günde ulaşılacak yerlerden geliyorlar; biz bu fukaraları, bu kızları istiyoruz diyorlar. Bir gün bir adam geldi, bacımı istedi. Aldı götürdü. Bu kimdi acaba, bu ilişki doğru muydu? Daha düne kadar birlikte yaşadığımız bacım neden, nereye gitti? Doğru mudur diye sorgulamaya aldım. Başlık parası doğru mudur? Bu evlilik nasıl oldu, bu evliliğin benim üzerimdeki etkileri nelerdir? Her şeye bir ilgi var. Doğrusu neydi, yanlışı neydi? Dediğim gibi bu ilişkide git-tikçe adamın köle olduğu, bizim bacının daha değişik değerlendirilmesi gerektiği bende bir iddiaydı. Bitmemiştir, bunu bacıya uygulayamadık, ama başka bacılara uygularız. Bu vardı, genelleştiriyorum demek istiyorum. Sonuç, mücadele yolunu seçtim.

Ana Giderek Bir Ülke, Oğlu Giderek Bir Militan Oldu

Çok geçimsizlik, büyük sevgisizlik var. Ana olduğunu iddia ederken, çocuğun hiçbir isteğine karşılık vermiyor. Fukara kadının gücü de yok. Zaten ondan dolayı sömürgeciliğe yüklendik. Anamla korkunç cebelleşirdik. Yani düşünün, bütün analar o kadar şahadet vermelerine rağmen, bizi oğullarından daha fazla değerli görürler. Ama ben anamla müthiş cebelleşirdim. Hatırlıyorum, bizim evin bir kapısı vardı, dövülmedik tek bir parçası yoktu. Taşlarla vura vura ezmediğim tek bir yanını bırakmazdım. Hep de anam içerdeyken yapardım. Tabii o da beni yakaladığında döverdi. Üç sefer döver, 'tövbe et' derdi, dördüncü seferde fir diye fırlayıp dışarıya kaçırdım. Boyun eğmezdim. Kıyamet kadar bir mücadeleydi.

Ana-oğul ilişkisi biraz böyle. Daha sonra bunu sorgulayacağız. Anam ne istiyor benden, ben ne istiyorum anamdan? Ana giderek bir ülke oldu, oğlu giderek bir militan oldu. Bu nereye götürecektir? Kız kimdir, oğlan kimdir? Oğlan Çukurova'ya gidiyor, on yıl çalışıyor, bir çeyiz bulamıyor; okuyor da okuyor, bir düdük kadar memur olamıyor. Şimdi ben bunun nesine saygı göstereceğim, nesine sevgi göstereceğim? Kız basit bir çeyiz, ufak bir altın istiyor. Ben ne yapacağım? İnsanlık bunun neresinde, sevgi bunun neresinde? Ben bunu bunlara karşı biraz örgütliyorum. Aman bu tuzağa düşmeyin. Sen kendini çek, ama ilgini de muhafaza et. Anaya, kıza, oğlana olan ilgini dikkatle incele, değerlendir. Mutlaka bir çözüm bulursun. Siz her şeyi ilk gün kabul ettiniz, bunun söylenmesi ayıp değil.

Beni geriye iten özelemleri, ilgileri, yaklaşımları hep geride bıraktım. Zamanı ayarladım, çözümün olduğu dönemi yakaladım. Zaten el verdikçe sevgi işiyle uğraşıyordum. Bu pratikle uğraşırken, birdenbire kendimi Ahmedê Xanê'nin özelemlerini yerine getirmenin uğraşı içinde buldum. Aslında o kitabı okumuş da değilim. Geliştirdiğim işe bir baktım ki, genel bir sevgi işidir. Çünkü halk coşkuyla ayağa kalkıyor, halk seviniyor, halk tutkulu, sevgi biraz büyümüş, coşku biraz büyümüş. Bu ne demektir? Aslında o kitapta dile getirilen Cizrê Botan'daki halkın durumunun başarılması oluyor. Militan üzerine, kız üzerine cenaze töreni tam o romanın gerçekleşmesi gibidir. Tabii işimiz tam bitmemiş. Mem nasıl öldü? Zin nasıl öldü? Zin ve Mem kimdir? Aslında bunlar

soyut kavramlardır. Mem’i nasıl yapmak lazım, Zin’i nasıl yapmak lazım? O sadece dillendirdi. Ama biz sadece dillendirmekle kalmıyoruz; o şiirle dile getirdi, biz teorikleştirdik, pratikleştirdik, savaştık. Şimdi bakıyoruz ki, gerçekleşiyor.

Bütün bunlar büyük işlerdir. Tabii sizin hafızalarınız kolay kolay almaz. Ama ben maceracı olamam. Benim diğer bir özelliğim de o. Hiçbir iş olmazsa kendimi dürterim, kendimi tirmalarım, iş çıkarırım. Bazı arkadaşlar tembeldir. Ne yapayım diye düşünür dururlar. Bende tam tersidir, iş olmazsa kudururum. İşte böyle büyük işlerle uğraşıyorum.

Kürdistan’da büyük sevgisizlik var, bütün sevgiler erken yaşta ölüyor. Bütün kızlar erken yaşta dökülüyor. Yirmisine, otuzuna varmadan kadın bitmiştir, delikanlılık beş paralık etmez duruma gelmiştir. Daha sonra sözüm ona birbirlerini kurtarmak adına ajanlık dahil, uşaklık dahil, içine girilmedik sıfat kalmadı. Kendini büyük hazırla, büyük işlet, zamanı iyi değerlendir, bu kötülüğe çare ol. Bu kadar genç kızın düşüşü insanın yüreğini yakar; bu kadar delikanlılığın tükenişi, beş paralık evliliklerin rezaleti büyük sorun. Düşünün, hepsini yüreğime alıyorum, daha sonra beyine, düşünceye dönüştürüyorum. İşte bu daha sonra çalışma tarzım oluyor.

Bazıları “Freud böyle düşünüyor” der. Freud’u hiç okumam. Kürdistan gerçekliği bunu zorluyor. Tüm kızlara benim bir karşılığım var. Bütün kızların kendi çelişkilerini çözmelerini görebilecek kadar özverili bir insanım. Hepiniz beni sevebilir, eleştirebilir, çelişkileri daha çok çözmeye cesaret edebilirsiniz. Aslında bir kişiden beklenen ne varsa verilmeye çalışılıyor. Ancak bir ilah bu kadar yapabilir. Ama diğer yandan sen bir kişisin. Yine de biz savaşa kendimizi ne hale getireceğiz? Kızın kurtuluşu başka türlü mümkün değil. Kız dillenecek, kız güçlenecek, çünkü bitirilmiştir, bitiktir. Kız canlanacak, bedeni uyanacak, cinsiyetinden tutalım beynine kadar yeniden bir yaratılışa ihtiyacı olacak; ondan sonra kız, kız olacak ve sevecek duruma gelecek.

Ben hala hepinizin yüzde beşi ya sevilir ya sevilmez diye değerlendiriyorum. Bu kadar peşinde olduğum halde, bu çabaların amansız takipçisi olduğum halde, halen tehlikeli yanı, çirkinlik yanı ağır basan vardır. Bizim delikanlıları serbest bıraksan, karşısında ajan da olsa kırk tanesi bir günde düşebilir. Ama ben halen kendimi kolay kolay düşürmeyecek durumdayım. Bunun için kendimi yeterli büyütmişim. Düşürebilen kadın, hanı derler ya, şeytandan daha beter durumdadır. Bunlar ayrı yerde değerlendirilir. Fakat burada mühim olan ortadaki gerçekliktir. Bir yandan şöyle aşık olunur, diğer yandan bir çırpıda kovulur, beş paralık değer verilmez. Çok çarpıcı; bir çırpıda al, beş paralık duruma sok, kavgalı bıçaklı ol! Bunun mantıkla, duyguyla hiç alakası yoktur.

Bunları ben düşünmezlik edemem. Hele bir ulusal önder olma yoluna girdikten sonra daha fazla ilgileneceğim. İlgilen APO, iş çıkar kendine, madem böyle istiyorsun uğraş dedim. Siz nasıl hallettiniz? ‘Küçük düşünürüm, küçük severim, küçük evlenirim, küçük hallederim’ dediniz. İşte bende bu yok. Ulusal düzeyde sevmek, ulusal düzeyde evlenme kurallarını koymuşum. Hepiniz için -evlenenler de dahil- yeni evlilikler nasıl olacak? Birinci evlilik, önce ulusal düzeydeki düşüncelere bağlanacaksınız. İkinci evliliğiniz, onun öncü örgütü olacaksınız, az çok onunla da evleneceksiniz. Üçüncü evlilik savaş dönemidir, savaşa ilgili olacak, ona gelecek, yani savaşçı olacaksınız. Ondan sonra belki sıra sizin küçük evliliğinize gelebilir. Sizin küçük evliliğiniz, adi evliliğiniz, büyük evliliklere hizmet edecek.

Bu büyük evliliklerle küçük evlilikleri karşılaştırıyor musunuz? Büyük sevgilerle, büyük bağlılıklarla kendi küçük sevgi bağlarınız arasındaki ilişkiyi doğru kurabiliyor musunuz? Kurmazsan yanıma yaklaşma. İşte tüm kızlar büyük evliliği yapacaklar. Bu konuda son derece gerçekçiyim. Hepsini büyük evlendirtmezsek imkânı yok, -ki, kendime de aynı şeyi uyguluyorum- kadın-erkek birlikteliği asla fazla anlam bulamaz. Evlenmemişsin, boşanmışsın, bilmem sevmişsin, sevilmişsin, ben bunu fazla düşünmüyorum. Bundan daha ziyade benim düşünmek istediğim şey ulusal düzeyde anlamak, gerçek anlamda kabul edilebilir bir sevgi düzeyini yakalamaktır. Bu insani, ulusal görevindir. Büyük evlilikleri size yediremezsek, küçük evlilikler zaten ihanete götürüyor. Ajanlığın, uşaklığın, işbirlikçiliğin en temel nedenlerinden biri de budur. Bu konuda gerçekçiyiz, kabul etmek zorundayız.

Şu anda büyük bir evlilik yıkıcısıyım. Ya büyük evlilikleri kabul edeceksiniz ya da sizin küçük evliliklerinizi başınıza yıkacağız. Maalesef yıkıyoruz, büyük karasevda yıkıcısıyız. Büyük aşktan yana oldum. Büyük aşkı başar, ben seni alkışlayayım. Kıs-kanmıyorum, büyük aşkı esas alıyorum. Ahmedê Xanê aşkı tam büyük bir aşk değil, ama belki de onu özleyen bir aşk. İşte Kürtlük var, toplumsallık var, büyük düşünüyor, bey-paşa aşkı düşünüyor. Biraz düşündüğüm tarzda olabilir, bunu yapmak zorundayım. Keşke aşkı böyle çözüp halledebilsek, böyle sevip sevebilsek! İşte şimdi ben onu önümüze koyuyorum. Eğer koymazsam, ulusal ikiyüzlülük etmiş olurum. Özel ilişki ayrı, bey paşa ilişkisi ayrı. Sevgi ayrı, siyasi görevler ayrı. İşte bunlarla bağı doğru koymak benim en önemli özelliğimdir. Gelişiyor tabii, karasevda yerine doğru sevda geliyor. Bunlar kulağınıza küpe olsun.

Ronahi, Ülkeye Dönüşü Canını Yakarak Gerçekleştiriyor

Avrupa’dakiler de hepsi dostlarımızdır. Dönüş yapacaklardır. Sizleri suçlamıyorum. İyi insanlarsınız, fakat bir ihanete uğradığınız kesin. Bir karasevdayı çok ucuzca yaşayıp da kendinizi zor durumlara düşürdüğünüz kesin. Ama çok kötü bir karasevdayan, Avrupa sevdasındansa, gerçek sevdayı ortaya koymak zorundayız. Sevmek istiyorsanız doğru seveceksiniz. Bir Avrupa yaşamı, bilmem bir karı yüzünden o yerlerin hepsini faşiste, ite neden bıraktınız? İhtiyarları bile Avrupa’ya taşıdınız. Onların ne işi var Avrupa’da? Dehşet! Madem çok sevgi istiyorsunuz, neden onun üzerinde doğru düşünmüyorsunuz? İşte **Ronahi** arkadaşım saygısı oradan geliyor. Bizi en iyi anlayanlardan biri. Neden böyle sevmeyi başarmadınız, neden yurda böyle dönüş gerçekleşmedi? İşte romanın can alıcı noktası burası.

Ronahi gerçeği burada kendisini kesinlikle doğru dile getiriyor. Dönüşü böyle başlatıyor. Canını yakarak dönüşü gerçekleştiriyor. Çünkü büyük düşüşü görüyor, büyük alçalışı görmüş, kendini de biraz ezik hissediyor. Mutlaka bir şeyler yapmanın gereğini duyuyor ve yapıyor. Yani bir eylem biçimi. Mardinli kız da **-Rahşan Demirel-** İzmir’de kendini aynı duygularla yaktı. Kesin onunki de bu tarzda bir yakış olayıdır. Kendi ulusal uyanışı karşısında İzmir’deki dökülüşünü görüyor ve başlatışı böyle yapıyor. **Zekiye Alkan** da Diyarbakır’da, sömürgeciliğin ortamında birdenbire ulusal uyanışı görüyor ve büyük bir uçurum da var. Bu, onu böyle trajik, destansı bir eyleme götürüyor. Hepsinin tarihi anlamı var.

Bunlar aynı zamanda çirkinliğe, sevgisizliğe bir tepki eylemidir. Karasevdaya, düşküncü yaşamaya bir tepki olayıdır. Çok önemli, saygılı olacağız, mutlaka saygılı olmayı bileceksiniz. “Biz delikanlıyız, genç kızlarız, bilmem Avrupa bizi böyle baştan çıkarmış, sömürgecilik şöyle yapmış” denilmemeli. Bunlar bizim için boş laf, beş para etmez. Büyük değerler var, onları esas alacaksınız. Bütün bunlar tabii doğru sevgi içindir. Bu arkadaşlar gerçekten doğru sevmeyi bilecek insanlardır, onun temellerini

atan kişiliklerdir. Onları değerlendirmemiz edemeyiz. Ulusal temelleri atmış oluyorlar; yüz yıllar da geçse saygılı olacağız. Kutsal varlıklar denilir ya, işte öyle. Yoksa sizi hizaya getirmek kolay değil. Kaldı ki bunlar bizim açtığımız yolda böyle yapıyorlar. Bu yol onların yolu tabii, çok düşmüşlerin geriye dönüşü, kendine gelişi durumudur. Biz çağrısını yaptık, onlar da eylemle karşılık verdiler veya o kadar yapabildiler. Tabii bunlar büyük olaylardır.

Mem ve Zin aşkı nasıl büyük aşkmış, bilmem biz nasıl sevdim, nasıl Avrupa'ya taşındık, aşkımız uğruna nasıl yorganları yaktık, nasıl kendimizi harap ettik? Tabii sonra dehşet! Yine de söylemek istiyoruz. İstemese de ben istiyorum. Kürdistan'da benim kadar etkili bir silah var mı? Yok herhalde. Bir erkek olarak güçlüyüm, değil mi? Güçlü adamın silahları, adamı çok olur, parası çok olur. Halk vermiş, gönülden vermiş. Velhasıl adam olduğum söylenebilir. Ama düşünün, halen sizin kadar kendimi bu işlere layık göremiyorum. Dört dörtlük bir erkeğim, ama bana göre eksik olan şeyler çok. Tabii ben illa benim gibi olun demiyorum. Ulusal düzeyi çok iyi ifade ediyoruz. Herkes ulusal düzeyi ifade edemez. İlla APO gibi bir yapıda biri olamaz. Ulusal bakış açısıyla bakmak istiyorsanız, bizi dikkate alacaksınız. Başka tür ulusal düzey söz konusu olamaz.

Ben lafla ulusal düzeyi yapmam. Gerçekçiyim, ölçülere dikkat edeceğim. Ulusal sevgiyi öğretiyorum. Hiç ilgilenmedim, ama şimdi bakıyorum ki, ulusal sevgi yaratıcısıyım. Bütün kızların sevgilisi nasıl olur? Delikanlılar nasıl en güzel kız isteyebilir veya en güzel kız kimdir? Şimdi onu şekillendirmeye çalışıyoruz. En iyi kız kimdir sorusuna cevaptır. Bu kadar delikanlıyı amansız savaşa çekmişiz. Kabul edilebilecek delikanlı kimdir? Kıskaç değilim ama rekabetçiyim. Kendim de onlardan birisiyim. Zorla kızlar benimle evlensin demiyorum. Zaten böyle bir derdim de yok. Ama adamı kesin doğru değerlendireceğiz. Öyle ikide bir önüne çıkana koca diye sarılırsa yerle bir olur. Öyle koca yok, zaten öyle adam ilişki bulamaz. Ulusal düzeyi biraz anlayacaksınız. Büyük evliliği yaptıracağız. İkinci, üçüncü evliliği yaptıracağız. Savaşçı, militan kız, partili kız, işine gelirse olur. Yok PKK'yi kullanacak, PKK'nin itibarı var, PKK şöyle söylüyor, vay PKK şöyle kullanır! Bu kadar savaştan sonra sana mı bırakacağım? Kapımızın delinmedik tek bir parçasını bırakmadım. Kendime bu şans tanıyorum, sana mı tanıyacağım? Ulusal mücadele basit bir mücadeledir?

Bütün bunları 15 Ağustos Atılımı'nın 10. yıl şehitleri anısına da söylüyorum. Bu savaşta gerçek emeği olanları ve özellikle şahadete gidenleri anıyoruz. Bu savaş bunun için yapılmıştır. Ulusal düzeyi yakalamak için, ulusal tutkuyu, ulusal aşkı, ulusal sevgiyi yakalamak için. Zaten başka türlü bu kadar kan dökülemez. Bu kadar işkenceye katlanılmaz. Ne hanedan için, ne beylik için, ne paşalık için mümkündür. Ancak ve ancak büyük insanlık ve onun ifadesi için yapılır ve nitelik katlanabiliyoruz. Yani biraz da elimizden gelen budur. Gönül isterdi ki, daha fazlasını yapabilelim. Bakın, kendimi karşınıza nasıl koymuşum. Bütün erkekler ve kızların beğeneceği bir adam, uygun göreceği, emredeceği, emin olacağı, yağ gibi birlikte işleyebileceği bir tip. Saygı dediğin budur, sevgi dediğin budur. İnsanlığa karşı, halklara karşı kesinlikle böyle dile getirmek zorundayız. Öyle kendini örtbas et, lafazanlık et, ucuz yöntemlerle kendini başkalarının başına bela et; bilmem öyle ucuz koca ol, ucuz karı ol, ucuz sevgi peşinde koş! Bunlara tenezzül bile etmem. Ama çok severim, büyük sevgiyi yaratmışım. Halkımız çok bağlı. Tabii bunlar yetmiyor. Ben küçük Mem olarak söylüyorum: Bu iş biraz böyle gelişir. Ben kendimi atmışım. Bana "Sen kendini yaktın" diyorlardı. Yakmış mıyım, yakıyor muyum? Bu, mühim değil. Ama bana göre bu iş biraz böyle gelişir. Küçüklerle de, büyüklerle de söylüyorum. Ayıp değil söylenmesi.

Sınıfsallıkla, uygarlık ilişkisiyle, insanların sınıflara bölünmesiyle savaşların sosyal temelleri atılır. Sosyal gelişme oldukça siyasallık gelişir, siyasallık geliştikçe otorite ve askerleşme başlar. Askerleşme başlayınca egemenler, sömürücüler çıkar ve onlar da savaşı dayatırlar. Biz de bunlara karşı kurtuluş savaşını vermek isteyen insanları; sınıfsal düzeyde, ulusal düzeyde, aşiretsel düzeyde. Bunlar basit gerçeklerdir.

Biz biraz başka yönlü ele alıyoruz. Örneğin benim bir formülüm var: Savaşan özgürleşir, özgürleşen güzelleşir, güzelleşen sevilir. Bu formülü biliyorsunuz, çok dile getirdik. Benim bu işleri nasıl ele aldığımı biliyor musunuz? Bilmiyorsanız öğrenin. Şu anda özgürleşen insanı yaratmak için korkunç çaba var. Bu konuda çok amansızım. Yine o da yetmez; bir de öncü savaşı dayatıyor, mücadeleyi dayatıyor. Bana göre özgürlüğe işte biraz böyle yol açılıyor. Bir insan özgür oldu mu, biraz güzelleşiyor. Ardından sevgi de geliyor. Ben bunun dışında başka bir formülün yaşam hakkı bulacağına inanmıyorum. Halen de bu sınırlı. Bu iş için de çok düşündüm. Ama siz şimdiye kadar nasıl seyrettiniz? Kendinize niye o kadar kötü sevdiğinizi sormalısınız. Zor da olsa öğrenin. "Yaşlandı, evde kalıyor" diye de endişelenmeyin. Eski kızlar öyle düşünür. Ben bu yaşa gelmişim, halen bir delikanlı gibiyim, sevgi peşindeyim. Nasıl seveceğim, nasıl sevilleceğim? Her türlü insanla haşır neşirim, ama halen işin yaratıcısıyım. Biz böyle bir Kürd'üz.

Benim aleyhimde epey dedikodu geliştirmişler. **Cem Ersever**'in kitabında benim kızlarla nasıl yaşadığım filan anlatılmış. Tabii ben kızlarla yaşayacağım, hem de amansız yaşayacağım. Ama nasıl? Benim yanımda büyük kızlar çıktı, binlercesi çıktı ve bu halen bir başlangıçtır. Siz bir kız buldunuz, takıldınız, gittiniz. Ben öyle kolay takılmayacağım. Binlerce güzellik ortaya çıkartacağım. Bütün ulusu güzelleştirmeye çalışacağız. Beğenilen değerler işte o zaman ortaya çıkar. Moralinizi asla bozmak istemiyorum. Tartışmam da demiyorum. Benimle yaşamak isteyenler, beni müthiş benimsemek zorundadırlar. Beni tam sevmese ya komplocu olur ya şöyle olur ya böyle olur. Üç-dört tane evliliği yapmak zorunda. Yapmazsa APO enayi değil ki! Ben yanımda hain mi besleyeceğim? Gerçi biraz besledik de. Ama şimdi aklımı başıma iyi almışım. Bırakın öylelerini, en yakınlarımız bile bu numarayı yapıyor. Özel ilişki adı altında başıma getirilmeyen bela kaldı mı? O açıdan hesabımı çok iyi yapıyorum. Sizi amansız temel değerlere bağlayacağım. İstersen öl. Zaten şehitler var ortada. Onlar kendi iradeleriyle şahadete gittiler. Bütün bunlar büyük çağrılardır. Siz o şehitlerin kızları olabilirsiniz. Onun dışında, onun bunun kızı olmanıza izin veremeyiz. Şu şahadete bağlı kız, şu yiğitliğe bağlı kız.

Eskisi gibi ucuz kız bulamazsınız artık. PKK'de kız bulmak dünyanın en zor işidir. PKK'de erkek bulmak da dünyanın en zor işidir. Bulabilene aşk olsun. Ama her gün iç içeyiz de. Hiçbir ordu tarihinde denenmeyen bir iç içeliği yaşıyoruz. Bu kadar da birbirimize güveniyoruz. Hiçbir orduda veya hiçbir ulusal mücadelede kadın ve erkek bu kadar birlikte değildi. Ama buna rağmen bu kadar da uzak değiliz. Problem inşallah çözüme ulaşır. Ama çözüm yok. Şimdiye kadar zor anlaşıldı. Büyük aşk meselelerine girerek fazla başınızı ağrıtmak istemiyorum.

Kürt işlerini derinleştirmemi istiyorsanız, ben bu konuda kendime güvenirim. Bütün bunlar Kürt işidir. Ulusal önder için büyük hizmetkârım, buna saygılı olmaya çalışın. Aslında her konuda üretkenim de, üreticiliğe dikkat ediyorum. Hemen her konuda size

özgürce anlatmaya, tartışmaya varım. Ulusal önder öyle olmak zorunda; gizlisi kapaklısı olmaz, bastırması olmaz, korkutması olmaz. Kürtlerde sevgi, Kürtlerde savaş olayını tam anlamak istiyorsan, bütün bunları yapmak zorundasın. Akıllıysan verilenler az değil. Sanırım eski arkadaşlarımız bile daha yeni yeni bu konuları anlamaya çalışıyorlar. Biz bu kadar derinleşirken, siz eski arkadaşlarımız ne kadar geride kaldınız, değil mi? Bu kadar düşünebiliyor muydunuz? Bu kadar yol ve yöntem aklınıza geldi mi? Şimdi gelişmeyi görüyorsunuz. Sanıyorsunuz ki, kendiliğinden oluyor. Hayır, büyük ustalıklı yöntemlerle, büyük bir paylaşım olur.

Bölüşmek için yaratmak gerekiyor. Tabii yaratmak da emek işidir. Sevmekle emek arasında çok bağlantı var. Bana göre emeği olmayan sevemez. Sevmek bir anlamda paylaşmaktır. Paylaşmak için de elde bir şeylerin olması gereklidir. Biz Kürtler neden sevemiyoruz? Çünkü elimizde bölüşecek fazla bir şey yok. Düşünün yani, sevmek için bir paylaşım yaratmak gerekir. Paylaşım için teori ve eylem gerekli, yeme içme gerekli, söz gücü gerekli, birbirini sevenlerin birbirleriyle iyi konuşması gerekli. Birbirlerini iyi anlamak zorundalar. Anlayabilmek için bizi kaderde, kıvançta, şurada burada birleştirecek ortak bir nokta gerekli; ortak bir düşünce gerekli. Aile düşüncesini biliyorsunuz, bu düşünce fazla birleştiremez. Büyük yaratma olmazsa, büyük paylaşım olmaz. Bunlar nasıl yaratılacak? Kürt yoksuldu, paylaşacağı bir şeyi yok. Paylaşım olmadığı için sevgi de gelişmez. Nitekim öküzün trene baktığı gibi, birbirlerinin yüzlerine bakarlar. Altın gibi değer de olsalar sevmesini bilmezler. Çünkü paylaşmak için ellerinde değer yoktur, değer için yaratma eylemi yoktur.

Ben bunu kendimle ilgili olarak tekrar anlatayım. Köyde bütün aileler az çok bir şeyler ifade ediyor. Benimki fazla ifade etmiyormuş. Bizim çocuk pulsuz, çulsuz; bizim çocuk fazla kıymetli değil. Dolayısıyla ahkâm da olsa, öyle fazla kabul görecektir yani yok. Bu beni ta o yaşlardan itibaren fırtınaya dönüştürür, dönüştürmek zorundadır. İşte eyleme yön veren yönden bahsediyorum, çabaya götüren eğilimlerden bahsediyorum. Elbette bunun bir altyapısı da var. Ben kendi sevgimin nasıl ortaya çıktığını izah ediyim: Hiç ciddiye alınmıyordum. Anam bile bana şöyle söylüyordu: “Bu halinle hiç kimse kız da vermez.” Herkes “Zıvanadan çıkmış, Allah kimseyi onların oğlu gibi yapmasın” diyordu. Tamam, yapmasın dedim. Bunlar benim için davet tabii. Aslında benim durumum bir Kürd’ün durumunu ifade ediyor. Gerçekçiyim, kendime fazla engel koymayacağım.

O günün çocuğu aynı zamanda bugünün çocuğudur. Biliyorsunuz, kişilik yedi yaşında başlar. “Şu anda sen her şeydin” söylemini de ciddiye almam. “Seni şöyle severiz” söyleminden de kesinlikle diğerleri kadar nefret ederim. Yedi yaşında bana söylenen ne kadar gerçek dışıysa, bugünkü de o kadar gerçek dışıdır, kusurlu yanları vardır. Tamam, o zaman ben zayıftım, ama sevillecek yanlarım vardı. Bugün ise çok güçlüyüm. Aslında dikkat edilirse biraz çirkincedir. Çünkü siyaset bazı yönleriyle böyledir, savaş bazı yönleriyle çirkinlik de içerir. Bunlar daha aşılamamıştır, daha doğrusu çelişkilidir. “Her şeyin Allah’ısın, şusun busun” türünden yaklaşımlar biraz aşırı yaklaşımlardır. Bir Kürt için daha önemli olan, büyük sevgiye olan ihtiyacıdır.

Sevginin gelişmesi için birbirimizi paylaşmaya ihtiyacımız vardır. Paylaşmak düşünce olur, üretim olur, örgüt olur, duygular olur. Bütün bu konularda sen bir hiçsen, bunlardan yoksunsan -gerçekten tam da romancıların işini açıklıyoruz-, avanak avanak bakarsın. Altın gibi dünya güzeli bir kız da olsa, çok iyi bir delikanlı da olsa, düşman gibi birbirlerine bakarlar. Belki tutulur da birbirlerine; ama düşman gibi olduklarını, hatta sevgilerin ikinci gün cinayetle sonuçlandığını biliyoruz. Dehşet verici. Bunları düşündüğümde, günlük vakalarda binlerce olayla her gün karşı karşıya geliyorum.

Ben daha yedi yaşında kızlarla oynamak istiyordum. Oynamak, paylaşmaktır. Fakat bizim kız arkadaş evlenmiş, evlendikten sonra oyun durdu. Gelinlik kız nasıl oynamaya gelecek? İşte böyle bir çocuğuz. Demek ki, gelinlik çok erken yaşta oyun oynamamızı önlüyor. O kuruma şüpheli bakacaksın. Erken yaşta kız gitti. Şimdi ben, bu kız beni oyun için tutuyor demiyorum. Fakat ulusal bir özellik. Kızlar özgür olmalı, kızlar oynayabilmeli, kızlar düşünebilmeli, kızlar paylaşabilmelidir. Erkek güçlü, zengin diye hemen bastırmamalı, hemen kaçırmamalı. İşte ilke, özgürlük ilkesi...

Paylaşmak için değer yaratırsın. Bu da savaşla olur. Zaten başka yöntem yok ki. Çünkü Kürt’ten her şeyi savaşla alınmış, ülkesi alınmış, emeği gasp edilmiş, duygusu sömürülmüş, çirkinleştirilmiş. Savaşla kurtar. Zaten temel çağrımız budur. Savaşırsan ele geçirirsin, ele geçirirsen yaşayabilirsin, savaşırsan kazanırsın. Kürd’ün nazik bir yanı en iyi savaşıran kız olabilir. Bu herkes için geçerli bir ilke. Ya da savaşıran adam olabilir, ilişki bulabilir, paylaşım bulabilir. Savaşabilirse, ele geçirebilirse paylaşım bulabilir. Bir de savaşmak yetmiyor; başarmak, yaratmak zorundasın. Savaşmışsın ama kaybetmişsin. Öyle savaşıcı olmaz. Savaşacaksın kazanacaksın. Ne Hemê Gezo gibi olacaksın, ne Cemilê Çeto gibi olacaksın. Türküsü de var, “Cemilê Çeto, ji kerê keto.” Öyle savaşıklık olmaz. Hemê Gezo tipiyle savaşıklık olmaz. Başarılı olacaksın, yaratacağısın. Yarattığın oranda gelin bunu dostça, yol-daşça paylaşalım. Herhalde bu da sempati yaratır, hoşgörüyü yaratır, sevgi yaratır. Bütün bu işlerin başlangıcındayız demek istiyorum ve bu işler kesinlikle ulusal çözümlerinin can alıcı yönleridir.

Ben bu konuları fazla açmıyorum. Aslında edebiyatçılara bırakmak istiyorum. Ahmedê Xanê kadar ruhları olsaydı dillendirirdi. Hepsinin gözü kör, hepsi Türk faşist gerçeğinin peşine takılmış gidiyor. Yürek durmuş, sözcükler zehir gibi, sevgi sözcüğünü hiç kullanmıyor. Anam neden benimle öyle kavga etti, istediğim ekmeği neden yapmadı, istediğim kadar neden vermedi? İşte onun anısına bu savaşı düzenlemişim. Tabii bir de ben anama neden bu kadar yüklendim? Onun özeleştirisi için bu savaşı yaptım. Çocuk özlemi ve ruhuna bağlı kalmak diyorum ya, tamı tamına budur. Ne analar oğullarına karşı böyle olmalı, ne de oğullar analarına karşı böyle olmalıdır. Bunlar aşılmalı. Bunun yanında kızlar da vardır. Gözümün önünde, yetmiş yaşındaki adam kızı alıyordu; kavgayla, parayla, zorla alıyordu. Yani adam, sen bu kızı nasıl aldın? Tabii biz de arkadaşlık yapamadık. O böyle istemesine rağmen gitti, zaten hepsi böyle gidiyor.

Bunlar ulusal olmak isteyen insan üstünde derin etkiler yaratır. Ondan sonra sen, sen olmaktan çıkarsın, bin defa sen olmaktan çıkarsın. Ulusal olursan ulusal düşünürsün, ulusal savaşırsan ulusal diretirsin, ulusal paylaşırsın ve bu da işte dediğim gibi Mem û Zin’in çözümlenmesi olur veya Ahmede Xanê’nin arzulamak istediğinin gerçekleşmesi olur.

Bu Yıllar Ulusal Ruhun, Ulusal Vicdanın Yaratıldığı Yıllardır

Daha işin başındayım. Kimse bizden aşırı talepte bulunmamalı. 15 Ağustos aynı zamanda bu aşk öyküsünü hayata geçirmek içindir. Yani 1995 yılı bu eserin ortaya çıkarılışının 300. yıldönümü ve biz tam da bu yıla böylesi bir çözümle karşılık veriyoruz. İşte ataya bağlılık, işte gönül sahiplerine bağlılık, işte büyük duygu yaratıcılarına, işte edebiyatçılara saygı. Bizim edebiyatçılarımızın kulakları çınlasın. Bunu duymayacaklar da, bilmem nerede edebiyat çizdiriyorlar. Büyük yürek kurutulmuş, büyük eser

unutulmuş, bilmem nerede edebiyat çizdiriyorlar. Saygılı olmak gerekir. Ben biraz önünü açıyorum, hiç değilse bunu görsünler. Gönüllülüğün önünü açıyoruz. Duyguların önünü açıyoruz. Kürd'ün yaşam yolunun temellerini atıyoruz. Bre adam, sen bunu görmezsen nasıl edebiyat yapabilirsin?

15 Ağustos Atılımının savaşı tamamen edebi bir savaştır. Aynı zamanda insanımızın yaşanabilir düzeye getirilme savaşıdır. Sen bu savaşı değerlendiremezsen, senin savaşıtlığın kaç para eder? Milyonlarımız tarihte ilk defa ayağa kalkıyor. Her mezhepten, her cinsten, her yaştan insanlar yekvücut olmuş. Sen bunu doğru dürüst görmezsen senin edebiyatçılığın, sanatçılığın kaç para eder?

Şimdi bunlar bizce bir çırpıda anlaşılabilir hususlardır. Tabii biz daha değişik sorunlarla uğraşmak zorundayız. Daha çok yakıcı savaş sorunlarıyla uğraşıyoruz. Ama hiç kimse bize gönülden uzaktır, sevgiden uzaktır, bizim yaşadıklarımız filan demesin. Bin defa, yüz bin defa yaşadıklarımızı düşünürüm, onların sonuçlarından etkilenirim. Asıl çözüm yoluna girmeyi de bilirim; asıl düşünce, asıl düşüncenin eylemi benim için çok önemli. Bu kilit bir meseledir. Tutarlılığımın da, etkinliğim de esas, özü, çözümün ta kendisi. Yerinde ve zamanında vurucu bir üslupla, düşmanın asla önleyemeyeceği, yakalayamayacağı bir tarzda koparmadır. Büyüklük buradadır. Başka büyüklükler aranmasın.

Devrim yalnız yıkma hareketi değil, yıkmadan önce yeniden yapma hareketidir. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Ruhunu bile yeniden yapma söz konusudur. Kürt halkının, Kürt ulusal gerçeğinin ruhu öldürülmüştür. Bu, tarih bilincinin yıkılması, imhası ve tahribatıdır. Sosyal ve kültürel yaşamın yıkılması, yasaklanması, yaşamın bütün olanaklarının aşağı yukarı elinden alınmasıdır. Bu, ekonomik olarak daha da böyledir. Biz ilk defa ulusal bilincin, ulusal vicdanın ortaya çıktığını, ulusal ruhun özellikle kendini göstereceğini ortaya koyduk.

Bu yıllar aynı zamanda ulusal ruhun, ulusal vicdanın yaratıldığı yıllardır. Yine oldukça bireyci ve aileci kabile kişiliğinin duygularının, tutum ve davranışlarının aşıldığı, ulusal düzeye ilişkin bilincin, ruhun, coşkunun, sorumluluk duygusunun ayaklandığı yıllardır. Yine birbirini sevmeyen, birbirini kötüleyen, kardeşe dek en yakın olması gereken ilişkilerde bile bozguncu, çıkarıcı, egoist, dar olan, burnunun ötesini görmeyen, aslında neye nasıl çalıştığı belli olmayan, çok düşürülmüş, iflah olmaz bir kişilikten az çok ulusal düzeyi görebilen, yine saygıyı ve sevgiyi biraz doğru temelde yakalayabilen, hiç olmazsa bunun mümkün olduğuna, bunun olanağının olduğuna emin olabilen bir dönemi ortaya çıkarttığımızı, bu yılların aynı zamanda böyle bir anlama da sahip olduğunu, bunun da yeni ama en az askeri ve siyasi cephe kadar ruhsal ve duygusal bir gelişme dönemi olduğunu önemle vurgulamaya çalıştık. Ulusal duygulanmanın, ulusal coşkunun, ulusal sevginin yaratılmasının en az siyasi gelişme kadar önem taşıdığını, onsuz yaşanılmayacağını, ama yeni yeni açılan bu yönlü bir gelişmenin özellikle edebiyat sanatıyla yetkince işletilmesinin önemli olduğunu bu arada vurgulamaya çalıştık.

Ruhu olmayanın, heyecanı, tutkusu, öfkesi ve kını olmayanın sağlıklı insani özelliklere sahip olacağına inanmıyoruz. Bunların ilk defa ulusal düzeyde gelişmesi, sosyal ve siyasal içerikte oluşu söz konusudur. Unutmayın ki, daha düne kadar ulusallık denilince sömürgeci şoven çevre dahilinde yaşanılıyordu. Veya olmayan duygular, bunun yanında çok dar, bireyci, kör güdülerin konuşturulması söz konusuydu. Bir kişi için en tehlikeli yaşam tarzının bu olduğunu unutmamak gerekiyor. Ruhunu böyle olanın, duygusu böyle olanın beyni fazla gelişmez ve eylemi de hiç olmaz. Neden bizim insanlarımız çok cücedir? Neden soylu duyguları yoktur? Bu neden edebiyata yansımıyor? Çünkü burada bir yeniklik, tükenmişlik, bitmişlik söz konusu. Dolayısıyla Kürt kişiliği fazla başarılı değildir. Başarılı olabilmesi için iyi bir Türk, iyi bir Arap, iyi bir Fars olması veya başka bir ulusun değer ve kültür yarıları içinde büyümesi gerekir. Nitekim böyle büyüyen Kürtler çoktur. Bunun da anlaşılır nedeni vardır. Kendi ulusal darlığından, sıkıntılarından kurtulmuştur. Bu sıkışıklığın verdiği itimle diğer uluslar içinde önemli gelişmelere, başarılarla koşmuşlardır. Örneğin edebiyat, sanat alanında Kürt kökenli tiplerin Türkiye'de o kadar çok olmasının altında yatan budur.

Bir **Yılmaz Güney**'in sinemacılığı, bir **Yaşar Kemal**'in romancılığı, bir **Ahmet Arif**'in şairliği kesinlikle Kürt ulusal koşullarının sıkışmışlığının Türkçe'de ifade bulması ve bir itim gücü halinde bunların üzerinde etkili olması bunların sanat gerçekliğinin en temel nedenidir. Kendisi için yol kapanmış, tıkanmış, ama hakim ulus içinde ardına kadar yol açılmış. Çok sıkışmış, başarmak istiyor, hakim ulus olanak veriyor veya fırsat ve alan buluyor; bu kını ve öfkeyi burada böyle dile getirerek bilinen bazı başarılı eserlere ulaşıyor. Aslında her ezilen ulus böyledir. Ermenilerde de bu böyledir. Ermeni sanatkarlar hakim ulusların içinde çok ileri düzeyde ürün vermişlerdir. Ezilen Ermeni, katliama tabi tutulan Ermenilik hakim ulusun, katleden ulusun içinde büyük değer olmaya zorluyor.

Kürtlüğün kendisi için neden sanat eserini üretmediğini, neden siyaset yapmadığını bütün yönleriyle açığa kavuşturmuş bulunuyoruz. Sadece bunun teşhisini yapmadık; dikkat edilirse, ardına kadar gelişmenin yolunu da ortaya çıkarttık. Kendin için düşün, duy, çalış, büyümeye cesaret et, ruh ile saygı sevgi toparla, düşünce gücüne ulaş, eylem gücüne ulaş, pratik ol, sanatkar ol, asker ol! Bu yıllarda bunlar da epey kazanılan ulusal özelliklerdir. Eğer akıllılırsa, halkımızdan insanlar, hatta her sınıf ve tabakadan insanlar kendi bireysel, sosyal, hatta buna dayalı ulusal eğilimlerine daha açıklık kazandırabilir, daha iyi görebilir, daha iyi düşünebilir, daha iyi politika yapabilir, daha iyi örgütlenme yapabilirler ve bu çok ciddi bir gelişmedir. Bütün ulusal güçlerin, bunun her türlü örgütlenmelerinin, önderlerinin şimdi her zamankinden daha iyi düşünebileceklerini, iyi düşünmeleri gerektiğini söylüyorum. Bu yılların bu yönlü kesin iyi değerlendirilmesinin kendi çıkarları açısından da hayli önemli olduğunu, buna inanmalarını, bunu yeniden ele alıp kendi yaşamları için de sağlam bir başlangıç haline getirmelerinin önemini vurguluyoruz.

Yüzyıllardan beri umut edilenin gerçekleşmesi söz konusu. Belki dilediklerince olmamıştır, ama yine de çok çarpıcı bir gelişmedir. Bunu artık eskinin o dar, güdük, egoist yaklaşımlarıyla çarpık yaklaşımlarının dönüşümünde görmek mümkün. Bir ulusal gelişmedir, umulmadık bir gelişmedir ama bir gerçektir. En muarızlarımız dahil, bunun sadece PKK'nin işi olmadığını veya PKK öncülük etse de gelişenin ulusal bir olay olduğunu ve yüz yılları etkileyeceğini, insanlıkla birleştirildiğini, insanlık varolduğuyla öyle varolacak bir gelişme olduğunu söylüyor. Dolayısıyla çok etkili olan aşiret ve aile kompleksini bir tarafa bırakıp, ulusal gelişmeye canı gönülden katılmasını bilmeleri gerektiğini söylüyoruz. Bu kaba bireyciliklerini bir tarafa bırakınlar, ulusal büyüklüğü görsünler, burada yeşeren insani gelişmeyi anlamaya çalışsınlar; yetenekleri ve çalışma tutkuları varsa, başarıyla ve sağlam temellerde yeniden işlesinler.

Bir de bu yılları örgütlü, hatta kültürel, sanatsal, sosyal ve siyasal düzeyde değerlendirmelerinin daha isabetli olacağını, onların da önemli gelişmeler içine girebileceklerini ve bu şansı iyi değerlendirmeleri gerektiğini belirtmek gerekir. Kendi savaşlarımızın

da sosyal, siyasal ve askeri yaşamın, hatta ekonomik yaşamın her alanında daha fazla başarılı olabileceklerini, kendileri için düşünüp kendileri için çalışabileceklerini ve bu anlamda böyle düşünüp yapılan çalışmaların da önemli biçimlere, maddi ve manevi kazanımlara yol açacağını, sınırlı bir gelişmenin onları hayal kırıklığına ve umutsuzluğa itmemesi gerektiğini, ısrarlı olmaları gerektiğini ve bunu sağladıklarında ömür boyu kendilerini verip de yanına bile yaklaşmadıkları maddiyatı ve maneviyatı bol olan bir yaşamın içine çekilebileceklerini, bunun da hayallerinin gerçekleşmesi olacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu şanslarını değerlendirmelerini, bu yılın bir anlamda yükselme yılı olduğunu da görerek, bizim mücadelemize anlam vermelerini, sadece yıkma değil aynı zamanda her düzeyde binayı yeniden inşa etmenin, içinde oturabilir, yaşanabilir, onurlu kılınabilir bir inşanın içinde olduğumuzu bilerek gerçeğimizi yaşamalarını, eksikliklerini gidermeleri gerektiğini özenle vurguluyoruz.

Kendim Gibi Olacağım

Ö. Ülke: Dünya devrimler tarihinde özellikle bazı şahsiyetler, önderlikler o devrimleri belirleyen insanlardır. Özellikle normal dönemlerde önderliğin rolünün belirleyici olduğunu görüyoruz. Bu anlamda Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi önderinin diğer devrimlerin önderlerinden ve ulusal kurtuluş önderliklerinden farkı ve özgün olan yanları nelerdir?

-Daha yerinde soru sorulabilir. Tüm belirttiklerim ortaya farkı koyuyor. Kaldı ki, diğerlerine ne kadar benziyorum kıyaslamasını yapmak doğru değil. Ben kendimi sandığınız gibi bir önderlik yerine de koymuyorum. Ben kendim için çok tartışmalıyım. Diğer önderlikler gibi kendimi tanımlamış da değilim. Siz hep böyle yaklaşıyorsunuz; ‘Bizim önderimiz ne kadar Ho Chi Minh gibidir, ne kadar Lenin gibidir, ne kadar Stalin gibidir, ne kadar Mao gibidir’ diyorsunuz. Daha eskilerde de benzetiyor, “ne kadar peygamberlere benziyor” diye düşünüyorsunuz. Asla böyle karışık bulmayacaksınız. Ben asla böyle olmayacağım. Kendim gibi olacağım. Çok basit, çok sade, çok etkili, çok yerinde bir insan olacağım. Aslında bir insanım, bu çok açık. Kesinlikle bütün klasik önderlik anlayışlarını geçersiz kılacağım. ‘Emek önderliği, şöyle proleter önderlik, şöyle büyük emek sahibi’ gibi de olmayacağım. Onlar söz konusu olduğunda süper padişah gibi olacağım. Öyle emek önderleri olmayacağım. Çünkü Rusya’da denendi, sonra adamları ne hale soktu. Zaten kendimi öyle önderlikler durumuna getirmekte iddiam da yoktu, tereddütlüydüm. Nitekim ilgi gösterilmedi.

Ama şu anda herkes bizi peygamber katına çıkarıyor. “Nasıl şöyledir, nasıl böyledir” diye düşünüyor. Hayır, hiç öyle değil. Çok sıradan, çok sade, hatta herkesten daha da sade, daha alçakgönüllüdür. Kompleksleri, iddiaları çok fazla olmayan, insana ilgiyle yaklaşan, çok yoldaşça, çok açıklıkla yaklaşan, onlara çok içten yaklaşan, ne bir santim ileride, ne geride, ama birlikte çok iyi yürüyen, mutlaka birlikte yürümeyi beceren bir insan gibi de tanımlayabiliriz. İlla bunu allayıp pullamanın anlamı yok ki. Ama bunun da bir önderlik olduğunu söylemek gerekir. Ne önderliğidir bu? İş önderliği. Farklıdır, farkı kendiniz araştırmalısınız. Hatta bana söyleteceğinize, kendinizin bulması önemli. Çünkü ben zaten uyguluyorum.

Ben veririm, katkı sağlanması ihtiyacında olan sizsiniz. İşte yapıyorum, görmüyorum musunuz? Nasıl uğraşıyorum, nasıl iş yapıyorum, ne istiyorum, nasıl istiyorum? Birçok yönüyle anlayışlarım neler, eğilimlerim neler? Bunların hepsi belli ve halen bütün bunlar dört dörtlük kutsal ilkeler durumunda değil. Zaten kendimi de öyle bildiğiniz gibi yapmayacağım. Bu tip bile bana fazla ciddi gelmiyor. Ben bunlarda biraz şüphe seziyorum. İnsanların kendi zaafalarını kapatma, kendi görevlerine anlamlı yaklaşma yerine, onlardan kaçma tehlikeleri olarak da değerlendiriyorum. Kendinize özgün önderlik anlayışınızda bu tehlikeleri de seziyorum.

Tabii hiç ciddiye almama da var. O da çok savruk bir biçim, çok tehlikeli bir biçim. Karşısında benim gibi bir adam ne demektir? Adam hiç orali bile olmuyor. Halbuki benim ben olduğumu, gerektiğinde bütün bir halk olduğumu, korkunç bir kuvvet olduğumu sana hissettirmesini bilirim. Yaramaz çocuklar gelir, anında bana egemen olacaklarını sanırlar, olağanüstü de katılırlar. Ben o kadar açığım, aslında onların seviyesindeyim. Belki Bill Clinton gelebilir, onun karşısında kendisinden daha etkili bir güç olduğumu hissettirebilirim, hissettirmeliyim. Bir çocuk bana hüküm geçirmesini bilmeli, ama Bill Clinton da kendine çekidüzen vermesini bilmeli. İşte bir ölçü. Bunlar dikkate alınması gereken hususlar. Sanıyorum siz biraz sonuç çıkarmayı veya güç getirmeyi genel olarak bilemiyorsunuz. Keşke hem anlayışta hem çabada gücünüz olsa, biraz bizimle eşit yürüyebilseydiniz, iddialı olabilseydiniz, başarılı olabilseydiniz.

İnsanın En Güzel Eylemi Kendisini Güzel Yapmasıdır

Ö. Ülke: Konuşmalarınızda sık sık Önderliğin yeterince anlaşılmasından söz ediyorsunuz. Bu kadar pratikleşmiş bir Önderliğin yeterince anlaşılmasında sorunu nasıl açıklıyorsunuz? Bu konuda varolan endişeler için ne söyleyebilirsiniz?

-Benim anlaşılıp anlaşılmamam, yapıyla çelişkilerim endişelendiriyor. Bu konuda da gerçekleri fazla zorlamamalıyız. Bence bu doğaldır. Zaten ben her an anlaşılısam, olduğu gibi özüksense sorun kalmaz; ulusal sorun çözümlenir, özgürlük sorunu çözümlenir, velhasıl bütün sorunlar çözüme kavuşur. Sorunlar bütün ağırlığıyla durduğuna göre, benim de daha fazla anlayışa, dolaşısıyla anlaşılır olmaya ihtiyacım var derim. Daha yüksek anlayış önderlik görevimdir, onu amaçlıyorum. Daha yüksek anlayış, geri olanların anlama sorununu ortaya çıkarır. Anlamaya çalışmakla, ulaşılmış bir anlayış her zaman çelişki doğurur. Önderlik mutlaka önder kalmak istiyorsa, ağır sorunların anlayışını çözümler, güç getirir. Bu tarihi roldür. Yapı da ağır sorunlar içinde ve onlardan kurtulmak için anlamaya çalışacaktır. Az anlayacaktır ve bu da anlayışsızlığa, kısmi anlayışa yol açacaktır. Bu da çelişkidir.

Bana göre merkezimiz daha iyi anlamalıydı, ama tam anlayamıyor. Anlaması için çok yükleniyoruz. Sadece son aylarda yirmiyeye yakın kitap çıkardık. Anlama gücüne ulaşmaları için, merkez gücü olabilmeleri için inanılmaz çabalar sergiledik. Ama yine anlama gücüne ulaşamıyorlar. Bu şu anlama geliyor: Ne kadar ben oluşursam, o kadar halk oluşur. Bu benim tarzımdır. Merkez kadro açısından da bu böyledir. Sınırlı gelişme olduğu için, zafer kesin olmadığı için, merkezde de kadroda da böyle yansıyacaktır. Tam kadro olduğu zaman, tam merkez kurulduğu zaman demek ki zaferi zorlayan bir gelişme vardır diyeceğiz.

Yalnız diğer bir şey vardır: Merkez kadronun halk gerçeğinden biraz daha farklı yönleri vardır. Bu konuda illa söylenmesi gereken, önderlik önemlidir. Kürtler açısından tarihi bir güven olarak ifadesini bulmaktadır. Ne kadar önemlidir bilirim. Biraz bu ihtiyacı gidermeye başlamışım. Hayli iddiası var, çabası var, şu anda kabul de görüyor. Aslında şimdi halkın kendisi de çıktı, kavuştuk. Halk da var, genelde dost ve düşman tarafından kabul ediliyor. Şimdi geride orta yerde bir kesim var. Bunlar kadro adına

çalışan, siyaset yapan kesimdir. Bu değişik bir soruda ele alınabilir. Farklı sorunları vardır. Bunların birçok devrimlerde olduğu gibi, hem katkı sahibi olmaları hem de ciddi engeller teşkil etmeleri mümkündür. Şimdiki aşamada bir kargaşalığı yaşıyorlar, bürokratlama tehlikeleri var.

Kürdistan toplumunda bilinen feodal aşiret özelliklerinden dolayı ağa olma, bey olma tehlikeleri var. Fazla emek sarf etmeden, köyün başına nasıl kurulmuşsa, müridin başına nasıl kurulmuşsa, öyle ağa veya şeyh havalalarına girme tehlikeleri var. Yine TC'den bürokratlık öğrenmişler, jandarma polis kültürü var. Öyle bir halk amirliği taslama tehlikeleri var. Tabii ben bunlarla şiddetle uğraşıyorum. Halkı ayağa kaldırıyorum. Kendimi sürekli savaşım içinde tutuyorum. Böylece bir bürokrasi ve ağalığım PKK içinde veya bizim etki sahamızda şekillenmemesi için çok sistemli bir savaşımım var. Zaten diğer bütün partilerden, bilinen klasik tarihi kişiliklerden biraz da farkımızı böyle ortaya koymaya çalışıyorum.

Kişi olarak saf olmaktan, kolay kandırılmaktan nefret ederim. Arkamdaki haini, önümdeki komplocuyu geç de olsa görmeye büyük özen gösteririm. Kolay aldanmama ilkesini çoktan beri kendime yer etmişim. Lafa aldanmamayı, kişiyi giderek bir bütün olarak ele almayı, hakkını tam vermeyi yine ilke edinmişim. Genellikle çok demokrat olmama, çok kişiyle ve bir halkla bütünüyle yürümeyi sağlamama rağmen, son derece kolektif iradeye, erken yaşlardan beri bir toplulukla birlikte olmaya çok özen gösterme rağmen, başı çekme konusunda da çok iddialı bir konumdayım. Zaten yürütüyorum.

Bir de çok dürüst arkadaşlarım, hemen her soydan, her milletten, cinsiyetten ve mezhepten arkadaşlarım var. Ölümüne arkadaşlıklardır. Bunlar da çok önemli. Çünkü insani olma durumu söz konusu. Bunlar da ölümüne bağlı. Bir **Kemal Pir** bağlılığı, bir yığın kadın militan şahadeti var. En son **Ronahi** bağlılıkları... Bunların hepsi müthiş bağlılıklar. Yine binlerce militanımızın teslim olmaması var. Örneğin zindanda tek başına **Mazlum Doğan** bağlılığı, kocaman bir orduyla dağlarda tek başına savaşanların bağlılığı var. Şimdi bunların tümü çok güçlü insani bağlılıklardır. Buna rağmen tehlike yine var. Şimdi de varolabilir, benden sonrası için de olabilir. Ama öyle bir gelenek ortaya çıktı ki, sıradan bir kişi de saygılı olsa, benden sonra da benden daha fazla iş yapabilir veya beni sürdürebilir. Kaldı ki, ben kendimi milyonlaştırmışım. Bu kadar büyük fedakârlık iradesini ortaya çıkaran birisiyim. Çünkü benden fazla kendini benim adıma feda edenler var. Bu demektir ki, aslında hem varım hem de çoktan ölmüşüm. Birçok şahadet böyledir. Bu şahadetler bir yerde ben demektir. Ama diğer yandan milyonluk yürüyen halk var. Böylece çok güçlü bir yaşam durumum söz konusu. Mutlaka birileri varolmaya devam edecektir. Dolayısıyla da ölme, yaşama endişeleri bildiğiniz anlamda tehlike arz etmiyor. Tehlike daha farklıdır. Ortaya çıkan gerçeklik eğitimle, savaşım ile ne kadar kendimizin öz gerçekliğine dönüşür? Tehlike sizin için söz konusu.

Benim için hiç ağlamayın, benim için hiç sızlamayın, benim için hiç sevinmeyin de. Ben çok iyi veya çok kötü olabilirim. Bu hiç önemli de değil. Siyasette, önderliklerde gerçekler çok acımasızdır. Ama bana göre aslında endişeyi biraz kendiniz için taşıyorsunuz. Ağlamalarınız, sızlanmalarınız, sevinçleriniz biraz kendiniz içindir. Çünkü sizin başarmanız için, önderlik sizin için çok gerekli. 'Olmazsa ben ne olurum' diyorsunuz. Demek ki, sen Önderliği tam kavrayamamışsın. Bu yüzden ağlamamak için hızla kavra, hatta adeta Önderliği kendinde birleştire. Çok bağlıysan müthiş bir militan ol ki, yarın fazla ağlamayasın. Müthiş savaş ki, yarın ucuz beklentilerin ve sevinçlerin olmasın. Savaşı yaşa, önderliği yaşamak istiyorsan örgütlenmeyi yaşa. Bunlar senin acılarını, endişelerini giderir.

Bu konuda halkımızın çok endişe duyan, acı duyan kesimleri de var. Benim onlara söyleyeceğim şudur: Siz kendiniz zayıfsınız aslında. Benim erkenden şöyle böyle olmam belki de sizi yalın ayak bırakacak. Hani öksüz ağlar derler ya, öyle bırakacak veya evsiz barsız derler ya, öyle biri gibi bırakacak. Öyle olmamak için silahlanın, zırhlanın, ideolojik olarak, örgüt ve siyaset olarak güçlenin. Öyle oldu mu, fazla ağlamayacağınızı rahatlıkla söyleyebilirim, birçok endişelerinizin bile aşılabacağını söyleyebilirim. Öyle sandığımız gibi beni fazla düşündüğünüzü, şöyle böyle olmamdan endişelendiğinizi sanmam. Ben bağlılığınıza bir şey demiyorum. Dediğim gibi, kaldı ki bir halkın kendisi için düşünmesi söz konusu. Beni düşünmek, kendisini düşünmek demektir. Haklıdır, ben buna bir şey demem. Ama gerçekler daha derinliğine ele alındığında öyle fazla şey yok. Acaba ne olur, acaba ne kadar ağlayıp sızlarsınız, hep alıp götürürsünüz. Bunlar sembolik düzeye varmış, halkların tarihinde bol olan yaklaşımlardır. Saygı duymak gerekir.

Bu konuda ben kendimi peygamberleştirme veya ilahlaştırma havasında olmayacağım. Birçok önderin yaptığı gibi putlaştırmayacağım. Kendimi yaptığım gibi yapmaya devam edeceğim. Kendimi güzel yapma işini biliyorum, bu konuda hassasım. Asla birilerinin yakıştırmaları gibi bir tarzda olmayacağım. İnsanın en güzel eylemi kendisini güzel yapmasıdır ve bunu da biraz becerdiğim kanısındayım. Bu çok önemli. İnşallah siz bundan feyiz alırsınız, kendinizi güzel yapmayı bilirsiniz. Halkımızdan her insan kendini biraz güzel yapmayı bilirse, hiçbirimizin endişesi kalmaz.

Başarı Kazanmış Olan PKK Militan Gerçekliğidir

Ö. Ülke: Bu geçirdiğimiz on yıllık süreçte PKK içinde birtakım ihanetler yaşandı. Haliyle bunlar mücadeleye zarar da verdiler. Nitekim bazıları da yargıladınız. Bunu dikkate alarak önümüzdeki süreç içerisinde bu konuya yaklaşımınız ne?

-İç gericilikten, hainlerden, parti içi ortayolculuk ve orta sınıf pratiğinden mi bahsetmek istiyorsunuz? Şüphesiz 15 Ağustos Atılımının 10. yıldönümünde açığa vurulması gereken temel gerçeklerden birisi de, Kürdistan tarihinin egemen yönü olan iç ve dış hainlerin ihanetinin bir kez daha bizde de misli görülmemiş boyutlarda kendini açığa vurmasıdır. Bunu da oldukça bilimsel temelde izah ettiğimiz gibi, içten ve dıştan dayatılan komploculuğu, ihaneti, her türlü bozgunculuğu ilk defa başarıyla aşma, yeni önderlik tarzı olarak boşa çıkarma gücünü ve ustalığını göstermemiz büyük önem taşır. Sayısız provokasyonları, direkt devlete bağlı olduğu kadar bireysel ve keyfi olarak da dayatanların az olmadığını kapsamlı bir biçimde ortaya çıkardık.

Denilebilir ki, düşmanın cepheden saldırısından ziyade, içteki saldırılar hiçbir dönem bu kadar ardı arkasına ve görülmemiş yöntemlerle karşımıza çıkmamıştı. Tabii bunun altında yatan, geri toplum kadar düşmanın sürekli tahrik ettiği o bilinen parçalanmış aileciliğin, kabileciliğin, beyliğin, şeyhliğin ve kendisine yüzyıllardan beri bağlanılan yapısal özelliklerin büyük etkisidir. Kimine ödül verdi, kimini maddi olarak silahlandırdı. En önemlisi de doğru bir önderlik gerçeğini anlayamamada son derece önemli rol oynuyor. Yüzyılların bastırılmış güdülerini, duygularını, hatta çıkarlarını gün geldi, fırsat doğdu deyip yaşama var. Biz bunu bir günlük paşalık uğruna babasını asma ya da paşa gibi yaşayayım da ne olursa olsun diye belirtmeye çalıştık. Bu tutumda olanlar az değildir. Kürt insanında bu yönlü özelliklerin çok güçlü olduğunu ortaya çıkardık.

Sosyalleşmeyi ve siyasallaşmayı kendi öz yetenekleri, çabasıyla gerçekleştirmek yerine, köylü kurnazlığıyla, yine egemen güçlerden öğrendiği bastırma ve hırsızlama yöntemleriyle öne çıkma ve bunu kıskançça savunma, bununla engel teşkil eden ne varsa gözü kara bir biçimde düşürme, hatta ezme, katletme, buna benzer her türlü yolu mubah görme, çok kişide ve hemen hemen her yerde ve her dönemde ortaya çıktı. Eğer buna karşı çok tedbirli ve etkili olmasaydık, bunlar daha partiyi doğmadan etkisizleştirecekleri gibi, özellikle gerillayı da işlemez duruma getireceklerdi. Bu yıllar aynı zamanda bu yönlü yürüttüğümüz mücadelenin iyi verildiği yıllardır. Gerçekten incelemeye değer.

Sadece özel savaş taktiklerine karşı değil, belki de özel savaştan daha tehlikeli olan yıpratma, bozma, güçten düşürme, bilerek veya bilmeyerek alet olma, özellikle de uyanık olmama, gerçek bir savaşçının gerekli kıldığı özelliklere sahip olmama, ama her an her türlü olumsuz etkiye açık olma durumları yaşandı. Bunu fırsat bilen düşmanın da sürekli tahrikiyle ve en önemlisi kişilerde çok etkili olan egoizmle, yani kişisel ve keyfi çıkarlarla –ki, bunun derin toplumsal kökeni var dedik- neredeyse daha dış cepheye karşı savaşmadan, iç cepheden ve iç bünyemizde bizi kemirip işlemez duruma getirerek, diğer partiler ve Kürt aşiret kabile çatışmaları gibi içimizden çökertmeye ağırlık verince de bunu ortaya çıkardık. Yaptığımız kişilik çözümlerine dayalı olarak bunları teşhis ettik. Kimdirler, nedirler, neden böyle yapıyorlar sorularını sorduk ve aydınlattık. Sonuçta teşhir ve tecritleri gelişti; bunların her dönemde nefes alamaz duruma gelmeleri sağlandı. Bunun gibi başarıların temelinde, esas etkenlerin birisi de Önderliğin çalışmalarının bu yönlü başarısıdır. Tarihimiz göstermiştir ki, hiçbir isyan başarılı olmadığı gibi, yenilgisinin de esas nedeni bu iç ihanet ve bozgunculuktur. Bunu da dediğim gibi, iyi öngörerek, en önemlisi örgütü bu yönlü hazırlayarak, tarihin bu baş belasını, esas yenilgi nedenlerini ortaya çıkardık ve yenilmesini ustaca sağlamasını bildik.

Aynı zamanda bu yıllar çarpıcı, sonuç alıcı, başarılı bir gelişmeye de tanıklık eder. Aslında dış cephede verdiğimizden daha çok örgüt savaşımını, yine sömürgeciliğin netçe ortaya konulmasını, her türlü özel savaş politikalarının açığa kavuşturulmasını yaptığımızdan daha fazla bu iç aydınlatmayı işlemek, iç karışıklığı gidermek, kafa karışıklığını, yani düşmana mı yoksa partiye mi çalıştığı belli olmayan, gerilla mıdır, kontra mıdır belli olmayan bu muğlak ve şekilsiz kişiliğe denilebilir ki en önemli yeri vermekle hallettik. Kürt tarihini, makus tarihini yenmeyi bildik. Makus tarih dediğimiz bu iç ihanet ve bozgunculuktur. Bunu aşmak bizi makus tarihi yenmeye götürmüştür. Halen etkileri olmakla birlikte önü alınmıştır. Teşhisi, teşhiri ve tecridi yeterince yapılmıştır. Yüz bin defa daha deneseler mutlaka etkisizleştirileceklerdir. Bundan alınması gereken ders, bundan sonra kimse kolay kolay bozmaya cüret etmeyecektir. Gaflet ve ihanet eskisi kadar karşılıksız kalmayacaktır. Herkes az çok bunu biliyor. Dolayısıyla ihanetler eskisi kadar etkili değildir. Bozguncular eskisi kadar saman altından sularını yürütemeyeceklerdir. Dürüst olmak zorundadırlar. Cephede savaşmak zorundadırlar. Bedelini açıkça, bilerek göze alıp öne çıkmak zorundadırlar. Bu da tehlikelerini sınırlandırıyor.

Bu bildiğiniz gibi militan kişiliği, dürüst kişiliği, büyük fedakâr ve yurtsever kişiliği, ihanetin her türlüyle her koşulda mücadele eden, bozgunculuğa yön vermeyen, çağdaş, uyanık ve başarıyı mümkün kılan militan özelliğini tam yakalamamıza yol açıyor. Çok ciddi ve başarı kazanmış olan PKK militan gerçekliğidir, gerilla gerçekliğimizdir. Ne kadar üzerinde durulursa o kadar yeridir.

Düşman esas itibarıyla bu geçmiş olumsuz tarihe, onun olumsuz mirasına dayanarak bizi yeneceğini sanmıştır. Güven kaynağı buydu. Birçok gücü böyle tahrik etti. Uzun süre onlardan başarı bekledi. Bana dayatılan hemen her yerden, tepeden ve tabandan bir yığın boşa çıkarıcı ve bitirici gücü. Ama benim ilk günden itibaren özellikle biraz da duyarlılığım ve yaşama kanunlarına bağlı olmayı bilmemle Türk tahrikçiliğine, Türk yaşam anlayışına ve geleneklerine fazla değer vermeyişim, daha politik olmayı bilişim ayakta kalmamı sağladı. Kişisel planda PKK tarihi gibi bir olay, benim kişisel tarihimdir. Amansız tarihçiler var. Eski Kürt kişiliği ve kimliğiyle karşı karşıya dursaydım, her gün ya onlar beni ya ben onları vurmaya zorunda kalacaktım. Ama politik davranmak, esnek olmak erkenden bir kavgayı, yersiz bir kavgayı bunlarla yapmamaya, tam tersine değişik bir stille onlarla savaşmaya götürdü. Bu, makus tarihi yenmemizin temeli oldu. Asıl gücüm, asıl yeteneğim biraz da başlarken yüklenmeydi. Halen de sürüp gidiyor.

Doğru önderlik, çağdaş önderlik, günümüzde başarıya giden önderlik bu yönlü başarılı olmayı becerirse, başarının en temel bir nedenini bulmuş olur. Hainler çıkmaya devam edecek, provokatörler ve bozguncular bitmeyecektir. Fakat PKK, kendi bünyesinde kazanma gereği, TC'nin bütün yöntemlerini açığa çıkardığı gibi, ona karşı bağımsızlığa da götürmüştür. Daha derinliğine her sahada uygulanırsa bunların işi artık bitmiştir. Zafer kazanmanın en temel nedeni de böylece sağlama alınmıştır. Bunlara oldukça değer verilir, herkes gerekeni yapsa, kendi kişilik tahlilinde başarısını sağlamış olacaktır. Biz partiyi bu yönlü alabildiğine eğitmeye çalışıyoruz. Önderlik düzeyini bile yeterli görmüyoruz. Daha fazla başarının bu yönlü gelişmeye bağlı olduğunu söyleyebiliyoruz. Son yıllarda sağlanan önemli başarılar bunlardır. Özellikle ulusal birlik, parti birliği, gerillanın dayanıklılığı, güçlenmesi tam taminde bu yönlü çabalarımızdan ve başarılarımızdan büyük güç almıştır. Evet, bu konuya da böylece cevap verilebilir.

Ö. Ülke: Dışınızdaki birçok güç, hareketinizi ‘maceracı, solcu, terörist vb’ sıfatlarla tanımlamışlardır. Halbuki savaş pratiğinizle ilgili değerlendirmelerinize baktığımızda, kendisini sürekli dayatan sağ tasfiyeciler anlayışları olduğu belirtiliyor. Hatta buna dayanarak partinizin mücadele tarihinin, bu sağ tasfiyeciler anlayışlarla mücadele tarihi olduğu da söylenebilir. Fakat solculuk anlamında, sapmalar anlamında herhangi bir anlayışın şimdiye kadar çıkmadığı da görülüyor. Bunu nasıl izah etmek gerekir?

-Parti değerlendirmelerinde işlenmiştir; bizde herkes sadece sağda değil, aynı zamanda uykudadır. Sağcı olmak bile bayağı olumlu bir gelişmedir. Solcu olmak ise gelişmiş ulus koşullarında biraz mümkündür. En keskin solcular, ulusal düzeyi oldukça gelişkin Fransa gibi, Rusya gibi yerlerde olur. Ama bizim gibi çok ağır, çok geri, hatta toplumsal dağılımı ve toplum olmaktan çıkmışlığı yaşayan yerlerde insanların daha sağcı olmaları, kendilerine gelmeleri bile ileri bir adımdır. Sağcılık da demeyeceğimiz kadar, söylediğimiz çerçevede ya hain olurlar ya da gafil ve bozguncu olurlar. Bunun dışında sağ veya sol örgütlenmeye de fazla güçleri yoktur. Bu bizim içimizde de geçerli.

Sağcılık yapmak için önce devrimci çizgiyi tanımak gerekir; özgürlük bağlantısının yakınında yer almasını bilmek gerekir. Bunlar da fazla olmadığından, gelişen daha çok haince, gafilce, düşküncü ve bozguncu tarzda yaklaşımlardır. Nitekim bizim partimizde de öyle anlamlı bir sağ anlayışın gelişmesi, her ortayolcu akıma veya sağcı savaşıma bile kendini fazla vermeme –ki, düzenin etkisindedir-, fırsat buldu mu hep kendini yaşama söz konusudur. Eğer bunlara sağcılık deniyorsa, bu da ikinci adımda

biraz üstüne gidildiğinde ya kaçar, ya teslim olur, ya da ortada her türlü bozgunculuğu yapar. Bunun dışında elinden bir şey gelmez.

Bu bir de toplumsal yapımızla son derece bağlantılı. Devrimci eğitimin, devrimci kişiliğin, mücadelenin zorluğu, bu tip kişiliklerin daha ilk adımda çarpık olmalarına ve böylece bir ikinci adım dayatıldığında tamamen başa bela olmalarına yol açıyor. Bu da parti içinde çok işlenmiştir. Devrimci militan olmak herkesin işi değil. Dediğim gibi, bir sağ sapmaya bile ulaşmak öyle kolay bir iş değil. Gerek içimizdekilerin, gerek dışımızdakilerin sağlıklı sağ ulusal bir çizgiye sahip olduklarını da sanmıyoruz. Kullanılmaya müsait, rahatlıkla baştan çıkarılmaya elverişli bir zeminde düşman istediği gibi kullanabilir, istediği gibi politikalarını bunlara dayatabilir. İçte de dışta da bela eder. Nitekim Kürdistan'da bunlar son derece çok sayıdadır ve işletilmeye çalışılmaktadırlar.

Dışımızdakilerle yirmi yılı aşkındır nasıl uğraştığımızın tarihçesi hayli önemlidir; öğrenilmeye, üzerinde durulmaya değer. Yine içimizdekilerle nasıl uğraştığımızın tarihçesini de iyi bilmeye, sonuç çıkarmaya değer. Bu kişilikleri aşmak aynı zamanda özgür kişiliğe ulaşmak demektir; ulusal kurtuluştaki birliğe, tutarlı radikal yurtseverliğe ulaşmak demektir. Tarih çizgisinde yine sürekli düşen, tökezleyen, moral bozan tutumlardan sağlam ve başarılı yürüyüşe, devrimci militanlığa ulaşmak demektir. Üzerinde çok yönlü durulmuştur. Bu geçen yıllar, bu konuda sıcak savaş ateşi içinde ne yaman bir mücadelenin verildiğini açıkça hepimize göstermektedir. Aynı zamanda partiye kendini dayatan ve doğru dürüst sağ bir akım haline bile gelmeyi beceremeyenlerin, sözüm ona farklı anlayış, tutum ve davranış olarak kendisini dayatmak isteyenlerin ise, bireyin egoizminden ve düşkünlüğünden başka ileri bir değer taşımayacağı açıktır. Avrupa'da ortaya çıktığında ikinci gün polise yaklaşacağını, yine zindanda ortaya çıktığında ikinci gün itiraflaşacağını, dağlarda ise rahatlıkla bela kesilebileceğini biliyoruz. Tarihi ve toplumsal gerçekliklerimiz, bunların önü alınmazsa aslında yenilgiyi o temellerde uygun bulduğunu gösteriyor.

Bu konuda da dünya halklarının deneyimini ve özellikle kendi özgünlüğümüzü bilerek, yani her kişiye dayatılan nesin, kimsin, nasıl olmalısın sorgulaması ve kişilik çözümlenmeleri, bu konuda çok özlü ve derinliğine sağladığımız çizgi açıklanması tehlikeyi önlemiştir. Dürüst ve kararlıysa, doğru tarzın sahibi olmasını hem emretmiş hem de imkân dahiline sokmuştur. Tercihini yaparsa doğru bir çizgi militanı olur çıkar, olmazsa da aşınır gider.

Bu düzey bu yıllarda yakalanmıştır. Bunu da önemli bir başarı olarak değerlendirmek gerekir. Parti, özellikle her türlü gericiliğe bağışıklık kazanmıştır. Ulusal kurtuluş çizgisine ve silahlı mücadeleye daha önce dayatılan her türlü iftiradan tutalım, en pasifist, en köleci ve işbirlikçinin teşhirini ve tecridini sağlamıştır. Tarihi yurtseverlik çizgisi egemendir. Parti öncülüğünün egemen çizgisi hakimdir. Ne intiharvari, maceracı yaklaşımlardan, ne de her türlü düşürücü ve düzene taşıyıcı durumlardan etkilenir. Tabii bu da son yılların en sağlam gelişmesidir. Bu gelişmeye dikkat edilir ve bağlı kalınırsa, olası bütün tutumların çok rahatlıkla aşılması ve daha da aşılmaz, yıkılmaz bir militan çizgide başarıyla yürünmesi mümkündür.

Biz Kendimizi Türkiye Halkına Karşı da Sorumlu Tutarız

Ö. Ülke: Kürdistan'daki devrimci gelişmeler Türkiye açısından büyük aydınlatıcı rol oynuyor. Savaş ise gerçekleri ortaya çıkaran en etkili olaydır. On yıllık savaşın aydınlatıcılığında bakılınca, Türkiye'nin tarihsel gerçeği ve güncel durumu hakkında neler söylenebilir? Yine Türkiye gerçekliği açısından son dört yıl içinde Doğan Güreş önemli bir rol oynuyor. Nasıl ki Gürsel dönemi, Tağmaç dönemi, Evren döneminden bahsediliyorsa, bir Güreş döneminden de bahsedebilir miyiz?

-Hiç şüphesiz son on yıllık savaşım süreci sadece Kürdistan sorununun çözüm yollarını, ideolojik, siyasi, askeri ve kültürel düzeyini netleştirmekle kalmamış; bunun doğrusunun ve pratiğinin nasıl yürütüleceğini, nasıl başarılabileceğini de ortaya çıkarmıştır. Yürütülen bu savaşım Türk ve Türkiye gerçeğine de aydınlık getirmiştir. Türk kimdir? Türkiye egemenliği nasıl olmuştur? Onun günümüzdeki ifadesi nedir? Yeni bir kavram olarak Türkiye'de siyasetin rolü nedir? Türk rejiminin özellikle cumhuriyetten günümüze kadar askeri yanının halklara ve devrimlere karşı geliştirilmiş bir özel savaş sistemi olduğunu söylersek mübalağa mı etmiş oluruz? Mücadelemizin sıcak ateşi içinde ortaya çıkan bu yönlü bazı hususlara değinmekte yarar görüyorum.

Günümüzde Türkiye'de politikanın tıkanmış, ekonominin derin iflası yaşadığını, askerliğin de iflasla karşı karşıya geldiğini her gün basın yayın kuruluşlarından izlemekteyiz. Bunu bizzat düzenin resmi sözcülerinin kamuoyuna yansıtıklarından da görmekteyiz. Sanırım kamuoyunun da en çok merak ettiği, bunu açığa çıkaran devrimci hareketin düşüncesidir.

Her zaman vurguladığım gibi, biz kendimizi Türkiye halkına karşı da sorumlu tutarız. İster anlamak istesin isterse anlamasın, gerçekler neyse açıklayacağız. Kürdistan halkına olduğu kadar Türkiye halkına, tüm azınlıklara ve gerekirse tüm bölge halklarına kim olduğumuzu açıklayabiliriz; neyiz, neye yol açmak istiyoruz biçiminde kendimizi açıklayabiliriz. Tabii Türk egemenlik sistemine karşı savaştığımız için, daha çok da savaşın kime karşı olduğunu, egemenlerin Türkiye halkı açısından ne anlama geldiğini ve gerçekleri nasıl öğreneceklerini Türkiye halkına açıklayacağız. Baştan beri buna büyük önem verdik ve inanıyoruz ki, zafere kadar da birlikte gelişecektir. Öncü partisine kavuşmamış da olsa, kendi savaşına henüz ulaşmamış da olsa, baştan beri olan inancımızı tekrarlayarak değinmek isteriz.

Anayasal vatandaşlık kavramını bizzat cumhurbaşkanı dile getiriyor. Türk kavramı mı doğrudur, Türkiyeli kavramı mı doğrudur? En son yine başbakan bir inci döktü: "Türkiye kimliğinin sınırlarını nasıl belirlemeliyiz, kim kendini Türk sayar, Türk denildiğinde anlaşılması gereken nedir?" Türkiye'de günlük olarak bu kavramlar tartışılmaktadır. Tartışılmasının nedeni ise, Türklüğün sağlam bir tanımı olmadığı içindir. Sınırın ne zaman oluştuğu, nasıl kesinleştiği, hatta yasal ifadeye nasıl ulaştığı belli değildir. Maalesef Türk egemenleri adı altında tarih boyunca yaşanan gerçeğin, Türk ulusal kimliğini de hiçe saydığını belirtmek gerekiyor. Bu gerçeklik, Türk ulusal kimliğine muğlaklıktan, şekilsizlikten, aşırı şovenist yüklenimlerden ve zaman zaman inkârcılıktan başka bir şey katmamıştır. Bilimi de inkâr eden bir mantıkla sürekli demagoji, çarpıklık, saptırılmışlık biçiminde Türk değer yargılarını yansıtmaya çalıştıklarını vurgulamak gerekir.

Osmanlı egemenlik döneminde Türklüğe şöyle bir tanım verilir: Etrak-ı bi-idrak, yani idraksız Türk. Bu tanım Osmanlı içinde hakim görünür ve Osmanlı asla kendini Türk gibi göstermez. Türk'ü hep hor görür ve uzak durur. Çünkü ordusu, ulema sınıfı, divanı devşirmedir ve padişahın kendisi de özentilidir. Türklük dağlarda Türkmen'dir, mağaradadır, en az bir Kürt kadar kimliksizdir. Hatta Osmanlı döneminde Kürt kimliği daha itibarlıdır, Arap kimliği de öyledir. 19. yüzyıl sonlarında Jön Türkler diye tabir edilen kavramın da Batı'nın icadı olduğu biliniyor. İttihat ve Terakki Osmanlı milleti kavramını, **Namık Kemal**'ler ideolojik ola-

rak Osmanlılık diye bir şeyi tutturmuşlardır. Ancak 20. yüzyıl başlarında ve artık bütün milletler uyandığında, isyanlar her tarafı kapladığında akıllarına Türklük gelmiştir.

Ama bu sefer de çok şovence bir Türklük anlayışı çıkıyor. Mustafa Kemal'in ağzından aniden "Bir Türk dünyaya bedeldir, ne mutlu Türküm diyene" sloganları çıkmaya başlıyor. Bu durum neyi izah ediyor? Bu, yüzyılların inkâr edilmiş, layık görülmeyen Türklüğüne birdenbire sarılma, çok duygusal, çok dogmatik ve alabildiğine tapınırcasına bağlanarak, o Türk şovenizminin durunu iyi izah ediyor. Artık ulusallıktan başka bir şeye sarılamayacak duruma geldikten sonra müthiş Türkçü olmuş. Bin yıllık Türk tarihinde olmayan kelimeler, olmayan kavramlar kısa bir sürede icat edilmiştir.

Türk halkı halen bu kelimeleri kavramış değildir. Dağlardaki Türk halkı, yani Türkmen kesimi Ankara'da, İstanbul'da ve Balkanlarda icat edilen Türklüğü anlayamıyor. Çünkü icat edilen Türkçülük bilimsel değil, yakıştırma, şoven, bazı padişahların ve bürokratların icat ettiği bir Türkçülüktür. Kendini kurtarma, çıkarlarını sağlama alma, devleti bu çıkarlar temelinde görme Türkçülüğüdür. Eskiden İslamlık derlerdi, sonra Osmanlılık denildi; alttaki halkın rızası olsaydı ve çıkarları el verseydi Yahudi de olacaktı, Hıristiyan da olabilirlerdi. Bu kadar gayri millidirler, ama çıkarları elverdiğinde müthiş Türkçü kesilirler. İttihat ve Terakki Türkçülüğü, cumhuriyet Türkçülüğü kesinlikle böyle bir Türkçülüktür.

Mustafa Kemal daha 1930'larda 'Güneş Dil Teorisi' veya 'bütün ırklar Türklükten çıkmıştır' teorisiyle nemenem bir bilimsel olduğunu kanıtlamıştır. Bunun din bağına bağlı olarak daha tehlikeli bir bağına bağlı olduğunu o zaman bilim adamları söylemişlerdi. Geliştirilen teorilerin bilimle uzaktan yakından bir alakası yoktur. "Bütün uluslar Türklükten çıkmıştır, Türklük köktür" diyen bir diktatör adam, bunu yanındaki sözde bilim adamlarına kanıtlamak istiyor. Kafataslarını bile ölçmeye çalışıyorlar. Böylece büyük bir Türk şovenizmi ortaya çıktı. Hepimiz, ben bile ilkokula gittiğimizde, ne olduğunu bilmeden, ne kadar doğru, ne kadar çalışkan, ne kadar Türk olduğumuzu ezberlemeye çalıştık. Halen hatırlıyorum, gırtlığımız yırtılıncaya kadar bu kelimeleri bağırıyorduk. Hiç bağırarak iyi, çalışkan Türk olur mu? Hemen herkese ezberletmeye çalışıyorlardı. Arap gırtlığını yırtıyor, Türk olduğunu sanıyor; Çerkez gırtlığını yırtıyor, Türk olduğunu sanıyor; Kürt gırtlığını yırtıyor, Türk olduğunu sanıyor.

Türklük, TC'de nerede başlamıştır, gerçekliği nedir? Bence insan özüne en tehlikeli, inkârcı ve ikiyüzlü bir yaklaşımdır bu. Çünkü Türk olmadığın halde kendini öyle görüyorsun. Bir Arap, Çerkez ve Kürt, Türk olamaz. Ama yedi yaşındaki bir çocuk en iyi, en doğru, en çalışkan Türk olduğunu ezberliyor. Bunun bilimsel, psikolojik, sosyal ve siyasal sonuçları irdelenmiş mi acaba? Yedi yaşında başlayan bu ikiyüzlü ve yalana dayalı uygulama insan zihni üzerine ne tür etkiler yaratır? İnsan kişiliği üzerinde ne tür tahribatlara yol açar? Bu incelemeye değer bir konudur. Türk ulusçuluğunun böyle olduğunu herkes bilir.

Çok aşırı bir diktatör olan Mustafa Kemal'in psikolojisini vermeye çalıştık. Ortaya çıkarken de bir yanında padişah, bir yanında da Bolşevik İhtilali vardı. Bu dönemde "hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir" ve "biz imtiyazsız, sınıfsız bir zümreyiz" biçiminde ortaya attığı kavramların birisini padişaha, birisini Bolşevizm'e karşı kullandılar. Halbuki ne Türk imtiyazsız ve sınıfsız bir zümredir, ne de hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir. Bu slogan hakimiyetin padişahattan alınıp, padişahattan kırk kat daha diktatör olan M. Kemal üzerinde yoğunlaşması için söylenmiştir. Yine Bolşevizm var, emekçiler o zaman isyan halindedir, sınıflar son derece açıktır. Bu sloganla sözüm ona sosyalizmin temellerini kilitliyor ve gelebilecek dalgayı kırıyor. Bu faşist bir yaklaşımdır. O dönemde Mussolini ve Hitler'in de benzer yaklaşımları vardır. Sınıf farkını kabul etmezler, imtiyazsız ve sınıfsız bir kütle olduklarını yayarlar. Yine hakimiyet anlayışları da birbirine çok benziyor. Eski İtalya ve Almanya, imparatorluklardan daha etkili bir diktatörlük kurarlar.

M. Kemal de amansız bir biçimde en yakınlarını bile tasfiye eder. Kendisini Anadolu'ya gönderen Vahdettin'i ikinci gün hemen kovar. **Rauf Orbay** "Bu bizim velinimetimizdir. O olmasaydı biz asla böyle olmazdık" der. Bunu der demez, onu attırır. **Kâzım Karabekir** M. Kemal'i yaratan paşadır. "Kültürel, tarihi mirasımıza biraz saygılı olmalıyız" dediğinde, onu neredeyse idamla yargılatır düzeye getirir. Halbuki bu insanın kendi özgülünde biraz daha demokratik yönü var. **Ali Fuat Cebesoy** daha değerli bir komutandır. Onu da sürgüne yollar. Bunlar ulusal kurtuluşun dayandığı temel toplardır. Ama bu insanlara reva gördüğü yaklaşım da budur. Diktatör olduğunu veya son derece korkularıyla hareket ettiğini burada anlamak mümkündür.

TC birçok yönüyle faşist bir diktatörlük, biz buna pro-faşist diktatörlük diyelim. Çünkü biraz daha altyapının oluşması gerekirdi. Ama ideolojide ve politikada aslında faşisttir. Tekelcilik geliştikçe, ekonomide de faşist bir kuruluşa doğru gidebilir. Tamamen böylesi bir ulusal anlayışa dayalı siyasi bir anlayış Türkiye'de şekillenir. Sosyal ve kültürel yönü tamamen böyle şoven değerlendirmelerle yüklüdür. Bu dönemde bazı devrimci hareketler ve Komünist Partisi de var. Bunların başına ne getirildiğini biliyoruz. İçine girer, komplo yapar ve kendisine bağlar. Hatta o zaman gerçek Bolşevikleri katletmesi yetmiyormuş gibi Sovyetlerden yardım da talep eder. Bu kadar gözü karadır.

TC, Halklara Karşı Bir Özel Savaş Örgütlenmesidir

Kürt hareketini başlangıçta temeli yapar, el etek öper. İşini sağlama çıkardıktan sonra isyanları acımasızca ezer. Başlangıçta Kürtlere yüzde yüz muhtaçtır. Tarihte de Selçuklu boyları, Oğuz boyları İran'dan Ortadoğu'ya yönelirken ve Kürdistan kapısıyla karşılaştıklarında Kürdistan kelimesini kendileri söyler. Kürtlerle uzlaşarak Ortadoğu'ya iyice yayılabileceklerini kendileri iyi bilirler. Bu yaklaşım Selçuk beyden başlar. Bir Osmanlı İmparatorluğu, bir Selçuklu İmparatorluğu bu temelde kurulmuştur. Alparslan'ın Malazgirt başarısında yarı yarıya Kürt aşiretlerin etkinliği söz konusudur. O durum olmazsa kesinlikle Bizans karşısında tutunamaz. Bu politikayla varlıklarını geliştirmeleri söz konusudur. Osmanlı yükselişinde de benzer bir durum var. Yavuz Antalya'ya kadar yayılmış, onun önünde Şia isyanlığı ve İran etkisi vardır. Yavuz mücadelesini Kürdistan'daki beylere dayandırarak en ileri düzeye vardırmıştır. Kürt beyleriyle ittifakı sağlamlaştırarak İran'a doğru yayılır, Arabistan'ı alır, Kafkasya'ya uzanır. Bu sonuç tamamen Kürtlerle yapılan uzlaşmaya dayanır.

M. Kemal de İstanbul'da barınmaz. Samsun'a çıktığında orada da kalamaz ve Amasya'ya geçer. Orada da barınmayınca Alparslan gibi Doğu'ya gelir. Orada biraz güç toplarlar, kendini sağlama alır ve bilinen o batının kurtuluşuna yönelir. Kritik süreçlerdeki Türk egemenliklerinin her beş yüz yılda bir kendini kurtarma mantığı böyledir. Kendini devletleştirme, iktidarlaştırma, son iki imparatorlukta ve TC'de bu temelde hazırlanmıştır. Daha sonra işini sağlama alır almaz, Kürtlük aleyhine müthiş bir yıldırma girişir. 'Sen yoksun' demekten tutalım, Kürt kimliğinin anlamını taşıyan her şeyi silip süpürme hareketine başlar.

1940 yıllarına geldiğimizde, bilinen tüm isyanlar bastırılarak betonlanmış bir Kürt gerçeği ortaya çıkarılmıştır. Kürtlük ya Ağrı Dağına, ya Toroslara, ya Diyarbakır'a gömülmüş; gerisi de Cumhuriyet tarihinin hemen tüm dönemlerinde olduğu gibi her türlü işte kullanılmıştır. Kürtlük artık TC tarafından her işe hamalca koşturulan ve 'aptal Kürt, kıro Kürt' diye tabir edilen bir duruma getirilmiştir. Kürtlüğün kendini dillendirmesi yasaklanmış, kendini adlandırması yasaklanmış; Kürtlük artık adıyla, yaşamıyla, ulusallığıyla yokluk durumuna getirilmiştir. Anasından öğrendiği iki kelime Kürtçe'yi konuşsa da, ilkokul cezasıyla cezalandırılarak bu da yok ediliyor. Böylece hayvanlara reva görülmecek bir yöntemle boğulmuş bir Kürt gerçekliği söz konusu. Diğer azınlıklara karşı da yaptığı bundan farklı değil.

Ucube bir Türk gerçekliği ortaya çıkarılmıştır. Bu temelde Türk demokrasisi, Türk siyaseti diye tabir edilen kavramlar ortaya çıktı. Bu kavramlara dayalı olarak ortaya çıkan partiler ne kadar ulusal gerçekçi olabilir, yine demokrasi ne kadar halkın demokrasisi olabilir? Halkı bitirmişsin, tam da bu sırada demokrasi dönemi başlamıştır diyorsun. Bu ancak şovenist demokrasi olabilir. Yine gerek emekçi Türk halkına, gerekse diğer uluslardan halklara siyaseti yasaklamışsın ve buna da demokrasi diyorsun. Sadece bir avuç devlet elidinin yaşamasını garantiye alan bir kuruluştur. Bu anlamda da tam azılı bir çeteyle karşı karşıyayız. Çünkü adına devlet deniliyor, ama çağdaş devletin ne ulusal ne de bilimsel tanımıyla fazla bir ilişkisi yoktur. Ulusal temeli son derece anti-bilimsel, sınıfsal temeli anti-sosyaldir; Türk emekçi halkını bile inkâr ediyor. Geriye kalan ise bir devlet kliği ve çetesidir. Her şey onların iç ve dış çıkarları, güvenliği içindir. Bana göre bu tam bir özel savaş gerekçesidir. Böylece TC özel savaş örgütlenmesidir demek aşırı bir abartma değildir. Kendine göre bir devlet örgütlenmesi, halklara karşı da bir özel savaş örgütlenmesidir. Emekçilere karşı bir savaş örgütüdür. Bunu biz 15 Ağustos Atılımının on yıllık savaş sürecinde en iyi ortaya çıkardık.

Ö. Ülke: TC devlet yapısında ordunun rolü nedir? TC'nin bir askeri cumhuriyet olduğu söylenebilir mi?

-Cumhuriyetin kuruluşunda askerlerin ne kadar rol sahibi olduğunu ve cumhuriyetin askeri bir cumhuriyet, askeri bir demokrasi olduğunu hemen bütün generaller ve akıllı başında olan kişiler söyler. TC gerçeğinde siyasi bir parti ve bu partinin cumhuriyet mücadelesi yoktur. Fransa'da, Amerika'da cumhuriyetçilerin yüz yıllık mücadeleleri var. İngiltere ve Almanya'da da öyle. Ama Türkiye'de cumhuriyet için mücadele eden tek bir parti bile yoktur. İttihat ve Terakki cumhuriyetçi değildir. M. Kemal'in bir tek cumhuriyet sözü yoktur. Sadece filan tarihte filan yerde 'Bir gün cumhuriyet ilan edilecek' demiştir. Belgesi yok, sadece bir söz söylemiş. Programı, katkısı, mücadelesi hiç yoktur. Kavram olarak cumhuriyet var, ama içeriğine bakıldığında ise ondan başka her şey var. Cumhuriyet bir halk iradesidir. TC tipi cumhuriyette böylesi bir durum söz konusu değil. Askeri birliğin, çetenin zoraki dayatması vardır. TC'nin asıl özelliği budur. Bunun böyle olduğunu, durum sıkıştığında askerlerin ikide bir darbe yapmalarından daha iyi anlarız.

27 Mayıs darbesi nedir? Bu dönemde toprak ağaları, ticaret burjuvazisi biraz gelişmiş ve sanayileşme çabaları söz konusuydu. Bunların sözcülüğüne, bunların çıkarlarına biraz daha ağırlık vermek isteyen Bayar-Menderes grubu alaşağı edildi. Yargılamalar sonucu Menderes ve bakanları idam edildi. Bayar yaş haddinden dolayı idamdan kurtuldu. Biraz da askeri cumhuriyete hizmet ettiği için idam edilmedi. Yine 12 Mart'ta devrimci hareketin gelişmesi vardır. Orta sınıfın, emekçilerin bilinen hareketliliği söz konusuydu. Askeri-faşist darbeyle, gelişen bu akımlara cevap verildi. Devletlerini tehlikede gördükleri için darbe gerçekleştirildi. Aynı şey 12 Eylül için de geçerlidir.

Yaygın devrimci hareket ve özellikle de Kürdistan'da geliştirdiğimiz ulusal kurtuluş mücadelesi devleti toptan telaşa düşürdü. Çünkü imha edilen, gömülen ulusunu, Kürt ulus gerçekliğini diriltmeye çalışan, adına parti kurulan ve ilk eylemliliklere başlayan bir örgütlülük ve hareket söz konusuydu. Bu dönemde birçok hareket olsa da, ilk defa silahlı mücadeleye göz diken, bu konuda cesaretli olduğunu ortaya koyan bir kıpırdanma söz konusudur. Daha önceki Kürtlükler bir çırpıda eziliyor, ufak bir polis sızmasıyla boşa çıkarılıyordu. Bu seferki ciddi olduğundan, bilinen 12 Eylül darbesi yapılır. Evren "Ben uçakla Sivereğ'i, Batman'ı, Mardin'i dolaştım, 12 Eylül'e karar verdim" der. Kürdistan'daki kıpırdanışa karşı, devlet darbeyle karşılık verir. Bu ne anlama gelir? Sözüm ona tehlike geliyor. Tehlikeye giren devlet ve bu devletin esas örgütlenmesi kime aittir? Elbette ki, her şeyiyle askerindir.

Bilindiği gibi asker 12 Eylül'ü başlatarak kendi devletine sahip çıkıyor. Aslında önceden de yönetim bunlardandı, fakat askeri bir klik dışarıda kredi alabilmek için diplomatik bir faaliyet yürütüyor; bir klik de içerde çeşitli sınıfların demagogluğunu yaparak, askeri devlete bağlamaya çalışıyor. Bu devlet yapısı içinde diplomasi, askerin dış kredi ihtiyacını gidermek içindir. İçteki partiler de askerlerin halkla bağlarını geliştirme aygıtları olarak görev yapıyorlar. Tüm kuruluşları, özel savaşın halkı uyutma aygıtları olarak geliştirilmiştir. Kürtler için de özel savaş aygıtı olduğunu nitekim 15 Ağustos Atılımının bütün yıllarında görmemiz mümkündür.

Güreş dönemi orduyu bütünüyle açığa çıkarıyor. Ordunun devletin hakim gücü olduğu, özel savaş örgütleyip topluma yayan bir güç olduğu en açık bir biçimde Güreş döneminde ortaya çıkmıştır. Neden bunun üzerinde durulması gerektiği de sanıyorum anlaşılıyor. Son dönemlerde bütün basın yayın kuruluşları, hepsi de özel savaşa bağlı olduğu halde, merakla bir gerçeği araştırıyorlar. İşte Güreş-Demirel gerginliği var, bu nedir? Çok iyi biliyoruz ki, Demirel üç defa askeri darbe tarafından etkisizleştirilen, güçsüz bir protesto eylemiyle yerine oturtulan bir düzen temsilcisidir. Bir yerde Bayar-Menderes, hatta eski dönemin Terakkiper-ver Fırkası geleneğinin silik bir devam ettiricisidir. Askeriyeyle biraz mesafeli görünen, ama aslında onun emrinde olan, her türlü ihtiyacını gideren, halkı ona bağlayan, dışarıdan ve Amerika'dan onun için gelir sağlayan bir işlev içindedir. Ama buna rağmen sadece kullanılan bir mekanizma ve kişiliktir. Otuz yıldır susmasını bilmedi mi susturulan, oturmasını bilmedi mi oturtulan bir kişilik konumunda olduğu son dönemlerde tamamen açığa çıkarıldı. Demirel "Kanunlar işlesin, her komutanın yedeği var, süresi dolan gider ve yerine yedeği gelir" der demez, Güreş askı suratıyla sen misin bunları söyleyen diyerek karşısına çıkar ve imzala der. Demirel uzatılmak istenen görev sürelerini bir put gibi imzalamak zorunda kalır. Kendi partisinden olan bakan bile, ikiyüzlüce 'imzalamak gerekir' der. Bu kadar teslim olmuş bir kişilik oluyor.

Kızı geçinen bayan ortalıkta bile yoktur. Aslında aynı klipte de olsalar, aynı gelenekten de gelseler bir cumhurbaşkanıdır. Son tahlilde bir başkomutanlık yetkisi de olabilir. Hangi koşullar iradesine rağmen böyle bir komutana dosya imzalatırdı? Bir darbedir aslında, gerçek komutanın kim olduğunu gösteren çarpıcı bir örnektir. Ben bu gerçekleri açıkça söylüyorum. Eğer böyle değilse, Türkiye'nin sözüm ona özgür geçinen basın yayın kuruluşları, her soydan ve boydan yazar çizerleri cevap vermelidirler. Demirel başkomutandır, ama istememesine rağmen generallerin görev süresinin uzatılması da dahil, birçok kararnameyi ona zorla imza-

latmamışlar mıdır? İmzalatmışlardır. O zaman devletin saygınlığı ve onuru diye bir kavrama yer kalmış mıdır? Diyebilirsiniz ki, bir Türk işidir, çete işidir, o zaman da siz hukuk devletinden, demokrasiden bahsedemezsiniz. Bu konularda herkesin ciddi olması gerektiğini ve kavramlara saygısızlık etmemeleri gerektiğini söylüyorum.

Devletiniz demokrasiye ve hukuka bağlıysa, hukuk cumhurbaşkanının başkomutan olmasındadır. Hukuk generallerin, başbakan ve bakanların altında olduğunu söyler. Ama cumhurbaşkanının mutlak otoritesi esastır. Cumhurbaşkanı köşkte bir ziyafet veriyor, herkesin masadaki yeri ismiyle izah edilmiş ve levhası asılmıştır. Askeri şûranın bütün generallerinin gelmediği görülmüştür. Neymiş de protestoymuş. Başkomutanın davetini insan protesto ederse, bunun çete olmaktan başka bir anlamı var mıdır? Sivil kliktir denilebilir, ciddiye almama denilebilir; o zaman da ortada bir demokrasi, bir hukuk devleti değil, bir askeri darbenin olduğunu kabul etmek gerekir. Tam da bu noktada örtülü bir askeri darbe veya askeri rejim söz konusudur.

Basında kendini ele veren gelişmeleri değerlendirdiğimizde, başka sonuçlara varılamayacağını belirtmek gerekir. Basın mantığı yıkıldığı için, yazar çizerler düşünmek istemedikleri veya düşünmeyi bilmedikleri için ortaya çıkan tabloyu izah edemiyorlar. Örtülü darbeye bağlı kanallar oldukları için, ağırlıklı olarak gerçeği açığa vurmaktan çekiniyorlar. Bu rejimle savaştan hareketin önderliği olduğumuz için gerçekleri dobra dobra söylemekten çekinmeyiz de. Eğer Güreş kendine güveniyorsa, böyle olmadığını ispatlasın. Güreş ikinci sefer görev süresini uzatmadı, kaldı ki başbakan istiyordu. Çiller “Ben onsuz başbakanlık yapmam” diyordu. İstifa etse dahi onu yanında tutacağını, hem de İçişleri Bakanlığı’na getireceğini belirten değerlendirmeler basında da işlendi. Zaten kendisi “Biz bir ekip hareketiyiz” diyordu.

Ne demektir ekip hareketi olmak? Aslında bu, kuralları bir tarafa itip şeklen belki bazı hukuk kurallarına uyan, ama özünde bir klik, bir ekip, yani bir darbe ekibidir. Bu, ‘beraber gelmişiz, beraber gideriz’ anlamına geliyor. Nitekim süre uzatmasında da ‘Güreş ekibini tutmak istiyor’ denildi. Kimdir bu ekip? Hukuk kurallarını tanımayan, kendi anayasasının gereklerine dahi uymayan, gereklerini yerine getirmeyen bir ekiptir. Bahanesi de açık: “Biz savaş yürütüyoruz, savaşın da sorumluluğu üzerimizde. Siz konuşamazsınız. Siz yalnız bizim yazı işlerimizi görün; dış alanları, partileri bize bağlayın ve biraz özel savaşın koordine işleriyle uğraşın” deniliyor. Özal’a da böyle yaptırılmak istemişlerdi. Özal biraz çelişti, ama yine de itaat etti. Çok çarpıcı bir gelişme olduğu için onu da açacağız.

İkinci defa neden görev süresinin uzatılmadığı gerçeğini iyi anlamak gerekir. Bir yıl daha görev süresi uzatılrsa, yasalara göre bu en azından onlarca generalin görev dışı bırakılmasına, zincirleme tabana kadar yüzlerce subayın emekli olmasına götürür. Bu da ordu içinde büyük tehlikeye yol açar ve cuntanın karşısına yeni bir iç gelişme olarak çıkar. Bundan çekindiği için aslında şeklen ikinci sefer uzak kaldı, ama özde kliğin başı olduğu kesindir. Nitekim ayrıldığını, Güreş ekibinin hakim olduğunu herkes söylüyor. Şeklen ayrılmıştır, ama özünde kendi ekibini görevde bırakmıştır. Peki, bu örtülü bir darbe rejimi değil de nedir?

Bu soruyu açıklıkla cevaplandırmak için biraz daha geçmişe uzanmak gerekiyor. Şu anda Türkiye’de siyasetin kilitlendiğini herkes biliyor ve söylüyor. Ama niçin kilitlenmiştir? Bu soruya cevap yok, kimse cevap vermiyor. Herkes çıkmaz var diyor. Ama bu çıkmaz nerede başlamış, kimler tarafından ve nasıl geliştirilmiş? Bu gerçeği fazla açığa vurmamak istemiyorlar veya bunu düşünmekten yoksundurlar. O açıdan daha da yoğunlaşmak gerekir. Güreş’in gelişimine biraz daha anlam verelim. Türkiye’de birçok cuntasal gelişme var. Örneğin, 27 Mayıs cuntasının temellerinin ta 1956’larda atıldığını tarih kitapları yazar. 12 Mart cuntasının buna benzer gelişmesi vardır. Ayrıca bu cuntada farklı klikler de vardır. Yine Evren’in kendi cuntasını nasıl hazırladığını kitaplar yazar. Kısaca her askeri ekibin ordu içinde hakimiyeti sağlayabilmesi için belli bir hazırlığı ve örgütlenmesi vardır. Öyle anlaşılıyor ki, Güreş’in de böyle bir hazırlığı varmış. Sınırlı olarak aldığımız bilgilere göre oldukça ihtiraslıymış. Bireysel yükselişi için sağını da solunu da iyi kullanan ve gerektiğinde tepeleyen bir karakterdeymiş. Bunu ben söylemiyorum. Sınırlı olarak yer veren basın yaygın organlarından derlediğimiz bilgilerdir bunlar.

Biz tarihe dönelim. Son derece orduya bağlı Özal kanalıyla 1983-’84’lerde ağırlıklı olarak iktidarın sivil kliğin eline devrildiğini biliyoruz. Yani ordu emindi. Özal kendi bayrağı altından çıkmış ve onaydan geçmişti. Böyle bir yönetim söz konusuydu. Yani kendilerine karşı çıkamaz, işbirliği yapacakları kesindir. Zaten önemli oranda, yönetimin kilit noktalarını kendisinde tutmuştur, istihbarat kendi elindedir. Özal ise diplomasiyle dışardan kredi getirecek ve zaten bol bol getiriyor da. Hani ‘Amerikalı adam’ diye geçiyor ya. Yine içerde de ANAP rüzgârıyla halkı bağlamış ve özellikle yeni bir yaşam tarzıyla tüketiciyi oyalama taktiği uyguluyor. Dolayısıyla bir ANAP dönemine rıza gösteriliyor. Bu 1987-’88’e kadar böyle geldi. Özal son derece etkili oldu. Hatta Özal devri diye bir devir de ortaya çıktı. Özal’ın gerçekten güç kazandığı, kendi ekip çalışmasını geliştirdiği, özellikle diplomaside ve ekonomide bu yönlü bir çabasının olduğu açıklıkla söylenebilir.

Askerler içinde de kendine bağlı bir ekip oluşturduğu rahatlıkla belirtilebilir. İşte **Öztorun**’a karşı **Toruntay**’ı getirdi. Bu çok cüretli bir gelişme olarak değerlendirildi. Olabilir. Jandarmaya kendisine çok bağlı olanları ve daha sonra **Bitlis**’i getirdi. Ordu komutanlıklarına buna benzer bazı kişilikleri getirdi. Öztorun’un 2000 yılına planlı bir Genelkurmay çalışmasını yapan büronun adamı olduğu söylenir. Şimdiki Güreş’in o zaman Birinci Ordu komutanı olduğunu, Öztorun aşılmazsa aslında Kara Kuvvetlerinin yolunun ona kapalı olacağını, dolayısıyla daha sonraki gelişme –ki, bu Evren için de geçerlidir- yolunun kapalı olacağını biliyorlar. Öztorun aşılrken aslında Güreş’in işbirliğine veya gücüne dayanarak, Öztorun’un Genelkurmay’a oturtulmasıyla birlikte Kara Kuvvetleri Komutanlığına Güreş geliyor. Güreş için bu bir yükselmedir. Kendi gücünü biraz daha geliştirmedir. Sanıyorum bu 1987-’89’ları kapsar ve 1990’da da Toruntay’ın meselesi vardır.

Toruntay aslında Özal’a bağlıdır. Fakat gündemdeki Körfez politikasına karşı çıkar; “Musul ve Kerkük’e yürüelim politikası, geleneklerimize ve cumhuriyet politikamıza aykırıdır” der. Özal daha da zorlayınca dayanamaz, istifa eder. Yani mevcut duruma güç getiremez. Bu güç getirmemesinin altında da yine Güreş ekibinin olduğu anlaşılıyor. Kendisi aslında Genelkurmay Başkanlığına yükselmek istiyor ve katı Kemalist bir histeriyle çalışıyor. Bilindiği gibi Toruntay aşılr aşılmaz, 1990’ın sonlarında Kara Kuvvetleri Komutanlığından Genelkurmay Başkanlığına geliyor ve böylece aslında bir darbe de geliyor veya bir cunta oluşuyor. Bu konuda kesin tarihler vermek zordur, ama önemli kilometre taşları vardır. Öztorun’un aşılrması darbenin başlangıcı olabilir. Yine Toruntay’ın istifa ettirilmesi ve yerine bunun getirilmesi bir darbe başlangıcı olabilir.

Daha da devam edelim. Darbe süreci nasıl geliyor? Özal’ın bu durumdan rahatsız olduğunu, ANAP’a daha iyi hakim olarak aslında onun gücünü kırmak istediğini, özellikle dış politika ve Körfez politikasında kendine ait olan çizgisini uygulamak istediğini, yine Kürt sorununda kesin varolan çizgisini uygulamak istediğini, işte tam da bu noktada Güreş ekibinin devreye girdiğini

biliyoruz. Öyle anlaşılıyor ki, Güreş ekibinin gelişi, giderek kendi etkinliğini devreye sokup Özal'ı böylece zayıflatma, bunun için ANAP'taki etkinliğini kırma, bunun için de Yılmaz'ı öne çıkarma, yine benzer bir ittifakı Demirel'le yapma biçiminde oluyor. Tıpkı Özal'la yaptığı gibi, bu sefer de Demirel ve İnönü ile ittifak yaparak, bunların iktidarının yolunu aşması çok önemlidir. ANAP'ı böylece etkisizleştiriyor. Özal zaten adeta 'ANAP'ta boğuldum' diyordu. Yani Özal'a kaybettirildi.

Bu durum çok önemli ve sanıyorum yeni yeni incelenecektir; tabii bizim değerlendirmemizden sonra. Yine de kendine güvenen birini incelemeye davet ediyorum. Anlatsın bakalım, Özal nasıl yerinden alındı? Özal'ın ilginç denen sözleri vardı, "Sen de mi Brütüs" diyordu. Yani arkadan hançerleniyordu. Ama kimdi bu hançerleyen? Kaldı ki, Özal'a suikast düzenlenmişti. Peki, kimdi bu suikastı düzenleyen? Henüz bunlar açığa çıkarılmış değil. Zaten adamın birdenbire düşüşü var. Tıbbi açıdan bunun sağlıklı bir ölüm olmadığını kendi çevresindeki doktorlar bile söylüyor. Bunu kendim de dinledim. Eğer inkâr etmiyorlarsa, Show TV'nin ilk programında "Bu doğrudan bir ölüm değil" diyorlardı. Ama ağızları kilitlendi ve daha sonra hiç kimse konuşmadı. Hepsini inkâr etti.

Burada önemli olan, ömrünün sonuna doğru Özal'ın "Kürt meselesini, Kuzey Irak meselesini hallediyim" diyerek kendine güvenmesiydi. Ölmeden bir gün önce bunu açıkça dile getirdi. Kürt meselesini halletmeyi umuyor ve bunu diliyordu. "Öğleden sonra süreci başlatacağım" der demez pat diye düştü. Bu kadar tesadüf birleşir mi? Belli ki, bu büyük bir soru işaretidir ve bu ekibin durumuna, 1991 sonlarında ortaya çıkan ekibin durumuna bağlıdır. Aslında daha iktidar süresine bir buçuk yıl varken, Mesut Yılmaz'a seçim yaptırıldılar. Kaybedeceği açıkça belliydi. Büyük ihtimalle anlaşma var burada. Yerine Demirel-İnönü'nün gelmesi için anlaşılıyor. 1991'in sonuna gelince, bir bakıyoruz, Lice katliamı oluyor. 92 Mart'ında Şırnak katliamları başlıyor. O dönemin birçok paşası vardır. **Mete Sayar** bile bu işten fazla anlamaz, "Bu iş böyle olmaz" der. Lice katliamındaki general de kesin kendileri tarafından vurulmuştur. Dersim'deki bir albay görev başında intihar etmiştir. Yine **Ersever** olayı vardır, Jandarma İstihbarat grup başkanıdır ve çatışma sonucu öldürülmüştür. Bütün bunlar gözler önünde cereyan eder ve sonra herkes "Güreş'in marifetidir" diye söyler. Yani Güreş ekibinin yıldırma cinayetleridir. Bir Eşref Paşa vardır, elinde dosyayla uçakta, havada uçurulur ve halen de sağlıklı bir izahı yoktur. Türkiye'nin bu siyasi yapısının halen sağlıklı bir izahı yapılmamaktadır.

Bir bakıyoruz ki, böylece bir ekip gitmiş, yerine çok silik ve yetmiş yıllık cumhuriyet Kemalist söylemine bağlı Demirel-İnönü ekibi gelmiştir. Bunların koalisyona hazırlanışı da ilginçtir. Geçen gün basında çıktı; **Uğur Mumcu** ve **Çölaşan** gibi MİT kuryesi iki kişi, "Bu iki partiyi birleştirelim" der. Bunlar MİT'ten iki partiyi birleştirmeleri için direktif almışlardı. Bu iki etkisiz yazar "Koalisyonun ilk temelini biz attık" diyorlar. Nasıl olur da halk temsilcisi partilerin koalisyonu bu iki yazar tarafından kurulur? Bunların halk önderleri olmadığı belli, yine halktan kimsenin bunları fazla tuttuğunu sanmıyorum. Nasıl olur da partisi yok, siyasi gücü yok, askeri gücü yok, ama bu iki kişi koalisyon kurabiliyor? Tabii basın bunu da fazla incelemeye gelmiyor.

Bunlar gücü nereden alıyorlar? Devlet değil. Acaba Amerika'dan mı, Avrupa'dan mı, halktan mı? Yoksa bu keramet kendilerinde mi? Yoksa "Türkiye için doğrusu budur" dediler de herkes kabul mü etti? Yani bu iki yazarın İran'ın Ayetullahları kadar etkileri mi var? Öyleyse bir iktidar kursunlar. Hayır, ne Amerika'dır, ne Avrupa'dır, ne Ayetullah'tır. Aslında Türkiye'nin sağlam güçleriyle bağlantıları var; ordudur, MİT'tir. Bunlar çağırıldılar, 'böyle isteniyor' dediler. Hikmet Çetin fukara bir adam, **Cindoruk** hep boyun eğdirilmiş bir tiptir. Emir yüksek yerden geliyor ve koalisyon hemen ortaya çıktı. Bu da söylemek istediğimizin bir kanıtıdır. Doğru değilse karşı tezlerini getirsinler. Açıkça itham ediyoruz.

12 Mart, 12 Eylül ve Cumhuriyetin Kuruluşunu Çok Geride Bırakan Bir Darbeyle Karşı Karşıyayız

Koalisyon kurulur kurulmaz bombalar sağanak gibi yağdırdı. Kürt meselesi birdenbire inkâr edildi. "Kürt yoktur, yetmiş yıllık cumhuriyet ne emretmişse, ne yapmışsa biz de onu esas alıyoruz" denildi. İnönü babasına taş çıkartırcasına bir bastırma, tenkil hareketine girişti. Demirel otuz yıldan beri devrimci güçlere karşı kullandığı MHP'yi ve Türkeş'i de yanına çekerek, cinayet işleme yöntemleriyle Kürdistan'daki direnişi, varsa başka devrimci odakları tasfiye etmeyi hedefledi. Aslında şunu da belirtelim: İktidar DYP-SHP değil, DYP-SHP-MHP'dir. Fakat bunun yeni bir milli cephe olduğu deşifre olmasın diye, Türkeş gizli ortak olarak bırakıldı. Türkeş'in görevi zaten faili meçhulleri örgütleme görevidir. **Vedat Aydın**'ın katledilmesinden itibaren en ücra köylere kadar, köylerin haritadan silinmesine kadar cinayet kadrolarını geliştirdiler. Bu darbe değil de nedir?

27 Mayıs darbesi bu kadar cinayet işledi mi? Hayır. Elli beş tane ağayı aldı, bir yerde misafir etti, hepsi o kadar. 12 Mart ilan edildiğinde bu kadar köy boşaltılıp, bu kadar cinayet işlendi mi? 12 Mart'ın tek bir faili meçhul cinayeti yoktur. Biraz işkencesi vardır ve kazara birkaç kişi ölmüştür. 12 Eylül'ün de bu kadar faili meçhülü yoktur. Yirmi, otuz kişilik bir idamı vardır. Özel savaş işe karıştırılmışsa da, faili meçhullere izin verecek kadar bulaştırılmamıştır. Ben burada Evren'e hak veriyor değilim. Ama orduyu belli bir sınırdan tutmuştur. Özal döneminde de bu kadar faili meçhuller geliştirilmedi. Her ne kadar Hizbullah ayağıyla benzer cinayetler işlendiyse de çok sınırlıydı. Bazı emniyet mensupları kanalıyla bu cinayetler işletiliyordu, ama bu kadar yaygın değildi. Ne zaman İnönü-Demirel'in başbakanlığı ve yardımcılığı dönemi ortaya çıktı, ne zaman Genelkurmay Başkanı Güreş kendini tümüyle bu işe verdi, özellikle Özal'ın ordu içindeki yansımaları geriletildikten ve Özal tasfiye edildikten sonra, yağmur boşanırcasına faili meçhul cinayetler dönemi başladı. Köyler boşaltıldı; Cizre ve Şırnak başta olmak üzere basılmayan kent ve köy kalmadı. Cinayetlerin sayısı kim bilir belki beş bini geçmiştir. Sadece cinayetler de değil, sanıyorum tenkil planı -ki, Dersim tenkilinden, 1925 tenkilinden daha büyük- yani bastırma ve göçertme bu dönemde ortaya çıktı.

TC'nin tarihine bakalım: M. Kemal dönemi de dahil, hiçbir dönemde gerçekleştirilmeyen cinayetler bu dönemde var; göçertme bu dönemde var, yüz bine varan tutuklama bu dönemde var, işkence bu dönemde var. Bu darbe değil de nedir? 12 Mart'ı, 12 Eylül'ü, cumhuriyetin kuruluşunu, 27 Mayıs'ı çok geride bırakan bir darbeyle karşı karşıyayız. Fakat kimse bunu adlandıramıyor. Çünkü örtülü, gizli bir darbedir.

İşte burada Güreş'in marifeti ortaya çıkıyor. İktidarın başının Demirel olmadığı, onun basit bir paravan olduğu ve dolayısıyla gerçek gücün, gerçek iktidarın, gerçek önderin Güreş ve ekibi olduğu anlaşıldı. Bu kadar etkisi var. Kendi içinde bu kadar subayı, paşayı, generali vur emriyle götürüyor. Aslında bir klik çatışmasıdır. Cumhurbaşkanına otur oturduğun yerde deyip oturuyor. Bu darbe değil de nedir? Bir başbakanı ayarlamış. Daha dün işadamlarının çömezi, ekonomik danışmanı olan bu başbakan kürsüye çıkıyor, "Bu işadamları kimmiş" diyor. Bu işadamlarının kapısında daha dün bir kuldu. Sen bu gücü nereden alıyorsun? Paşa babasından veya paşa bilmem nesinden alıyor. İşadamlarına meydan okuyor. Bu, ordu gücü, ordu darbesi değil de nedir? Bilmem kız

babasını dinlemiyor. Babasını dinlemezken gücü kimden alıyor? Yanında paşaları var. Zaten “Ayrılmam, ekibiz” diyor. Ne zaman ekibe girmiş, sormak gerekir. Çok kapsamlı bir darbeyle karşı karşıya olduğumuz açık.

Bu darbeyi örtülü yapmasının nedeni ne olabilir? Türk ordusu NATO bünyesinde olan bir ordudur. NATO da kendi parlamenter demokratik ölçüleri içinde kalmaya ve bunu bütün ülkelerde uygulamaya çalışan bir özelliğe sahiptir. Türkiye’de çıkan darbeler her ne kadar onay gördüyse de hızla aşılması gerektiği, tekrar demokratik denilen bir yöntemle darbe sonrasına hazırlanılması gerektiği bu onayın görünen yöntemleridir. Kredi bu temelde gelir. Destek bu temelde sunulur. Askeri ve ekonomik destek kısaca bununla bağlantılıdır. Yine Türkiye’nin iç dengeleri muhalefet ve iktidar partilerinin egemen kısımlarını satın almışsa da, her an parti içinde muhalefet olabilecek diğer kanatlar da var. Açık bir darbe durumu bu kanatları harekete geçirebilir. Bunların harekete geçirilişini önlemek de darbenin örtülü yapılmasının bir nedenidir. Dış baskıları ve içerideki partilerin muhalefet yapmasını engellemek için darbeyi gizleme ihtiyacı duymuşlardır.

Darbenin örtülü yapılmasının en önemli nedenlerinden biri de PKK mücadelesiyle ilişkisinin açığa çıkmasını engellemektir. Bu darbenin temelinde PKK karşıtlığı var, yani bu darbe PKK’ye karşı örgütlendi. Gelişme sürecine baktığımızda, 1990’da biter dediler. ’91, ’92 ve ’93’te ve en son da ’94’te düşürme planları vardı. Yani tamamen buna göre ayarlanmış bir darbedir. PKK’nin fazla dayanamayacağı hesaplarıyla bu darbe gizli yapılmıştır. Bu ekip, PKK’nin fazla dayanamayacağı üzerine planlar yaptığı için darbe başlangıçta gizli düşünülmüştür. Biliyorsunuz, zaten özel savaş NATO standartlarına göre hazırlanmış **Gladio** örgütleri tarafından gizli olarak sürdürülür. Fazla açığa çıkmaz; açığa çıktı mı bütün yasalarla çelişir. Türkiye’de de durum budur. Özel ordu Avrupa’da az kullanılıyor, bu nedenle de açığa çıkmasına gerek yoktur. Türkiye’de tam yirmi yıldır -daha önce de sola karşı kullanılması var- özel savaş taktikleri kullanılıyor, ama son on yılda ordu bütünüyle özel savaşa döndürüldü. Bu kadar uzun bir süre bize karşı kullanıldı. Artık mızrak çuvala sığmayacak duruma geldiğinde o zaman açığa çıkacak. Açığa çıkmayı önlemek için bir iki defa görev uzatılması oldu. Son defaki uzatma tümüyle açığa çıkaracak ve ordu kendi içinde patlayacak. Bu nedenle Genelkurmay Başkanının görev süresi uzatılmadı, ama ekibi iş başında tutmaya da özen gösterdiler.

Cumhuriyet Yunan’a karşı ortaya çıktı; Ermeni-Rum tehlikesi denildi, iç gericiler bastırıldı. 27 Mayıs, Bayar-Menderes grubuna karşı gerçekleştirildi. 12 Mart ağırlıklı olarak Türkiye devrimci hareketine ve gençlik hareketine karşı geliştirildi. 12 Eylül yarı yarıya Kürdistan ulusal kurtuluşçuluğuna ve Türkiye sol örgütlenmelerine karşı yapıldı. Ama Güreş darbesi ile -ki buna kesin tarih veremiyorum, bazı kilometre taşları sadece belirlenebilir, özel savaş mantığı gereği de böyle olmak zorundadır- sadece ve sadece Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi, özelden de PKK hedeflendi. Çünkü savaşı bu yıllarda sürdüren tek örgüttür; muhalefet olabilen, direniş halinde olan tek harekettir. Bu darbe açığa çıksa, “PKK’ye karşıyız, Kürt ulusal kurtuluşçuluğuna karşıyız” deseler zorlanır. Nitekim bugün zorlanıyor da. Orduyu bütün gücüyle PKK’ye karşı savaştığını uzun süre söylemedi. Son zamanlarda bu ortaya çıktı. “İki yüz yirmi bin jandarma kullanıyorum” dedi.

İki yüz yirmi bin jandarma Türkiye ordusunda var mı? Ben bunu Güreş’e açıkça soruyorum. Türk ordusunda jandarma kadrosu ne kadardır? Asla iki yüz yirmi bin jandarma kadrosu yoktur. Bu, Güreş’in bir icadıdır. Kaldı ki iki yüz yirmi bin değil, beş yüz bine yakın asker kullanıyorsun. Polisiyle, korucusuyla bu daha da artıyor. Gerçeğin adını koy; bütün orduyu kullanıyorsun, adına jandarma diyorsun. Çünkü ordu dese bir savaş yürüttüğü ortaya çıkacak. Savaşın da uluslararası yasaları var, onu kabul etmiyor. Bunu kabul etmemek için bir iç güvenlik kuvveti olan jandarmayı söylüyor. Bu kanunsuzluk değil de nedir? Sırf savaş yasalarını uygulamamak için -Cenevre Konvansiyonu var, uymak zorundadır- ‘jandarma kuvveti’ diyor. ‘Ordu zordadır, dayanamıyor’ denmemesi için bu ekip işiyle oynuyor. Aslında fazla kalsaydı, daha fazla açığa çıkacaktı. Bu yüzden ayrıldı gibi gözüküyor, ama yine iş başındadır.

Bütün bunlar göz önüne getirildiğinde, eski darbelerden daha kapsamlı, daha planlı ve hedef olarak Kürt ulusal kurtuluş hareketini ve PKK öncülüğünü alan, yöntem olarak birçok nedenden dolayı gizli ve örtülü kalmayı tercih eden bir darbeyle karşı karşıyayız. Hikmet Çetin ve Tansu Çiller CIA bağlantılı kişiliklerdir. Bunlarla ABD’yi, Demirel ve Cindoruk gibi kişilerle de Avrupa’yı idare etmek için sivil kurumların başına getirdiler. Biraz demokratik yanı olabilecek, en azından özel savaşla bağlantı kurmamış parti liderlerini değiştirdiler; yerlerine özel savaşa bağlı, Mesut gibi, Karayalçın gibi, Ecevit gibi son derece kendi emrinde olanları iktidar ve muhalefet gruplarının başına getiriyorlar. Başından beri özel savaş örgütlenmesinin içinde yer alan Türkeş’i ise cinayetlerin ve faili meçhullerin başına geçiriyorlar. Bu ekip son bir yılda her türlü kanunsuzluğu yaptı, hatta kendi içinde de cinayetler işledi ve açık bir tarzda işlerini yürütmektedir.

Burada Kürt işadamlarının tasfiyesini de belirtmek gerekir. ‘Cebimizde listesi var’ denilerek cayır cayır öldürmeye başladılar. Savaş ve spor da dahil olmak üzere, her alanın başına kendi adamlarını geçirdiklerini çok iyi biliyoruz. Böylece Güreş’i dört başı mamur bir biçimde her alanı kontrol eden darbe rejiminin başı olarak değerlendiriyoruz. Güreş’in konumunun bu kadar polemige konu olmasının altında yatan neden budur. Darbe rejiminin emrinde, iktidarı ve muhalefetiyle bir partiler sistemi ve sessiz sedasız önüne konulan MGK kararlarını onaylamaktan ibaret bir parlamento var. Ayrıca uluslararası alanda aldatma yöntemiyle PKK’nin terörist olduğunu ilan etmeye çalışan ve tamamen darbe rejimine bağlı olan bir diplomatik ağ var. Bu konuda olanca güçleriyle çalıştılar ve bu yazın sonu geldiğinde bitirilmemizi planladılar. Ekip gerçekten savaştı.

Tansu hanım aslında savaştan anlamıyor. Başa getirilir getirilmez, Atilla’nın, Cengiz Han’ın kitaplarını okudu ve birdenbire karşımızda ‘ya bitecek, ya bitecek’ diye nara atmaya başladı. Bu özel savaş etkilemesi değil de nedir? Ne anlar bu kadar savaştan, bitirmeden? Bunu kendisine söyletiyorlar. Cevheri’ye bakalım: O gidiyor, Urfa’da aşiretleri gönüllü korucu adı altında örgütleyiyor. Koruculuğa bir hamle yaptırılmak istedi. Bucak kökenli çapulcuların neyi geliştirdiklerini biliyoruz. Hikmet Çetin ulaşmadık ilişki bırakmadı; inanılmaz bir diplomatik trafikle PKK’nin terörist olduğunu kanıtlamaya çalıştı.

Alevi kökenli bakanların görevi de Alevi kitleyi susturmaktır. SHPlı bakanların görevleri sendika ağlarıyla birlikte emekçileri susturmaktır. Mesut’unki uydu muhalefeti, hiç ses çıkarmayan, hatta iktidarı güçlendiren muhalefeti ortaya çıkarmaktır. İşadamlarının bütün çıkarları allak bullak edilmesine rağmen ses çıkarmamasını sağlamak, hatta sol çevrenin bile ses çıkarmamasını sağlamak, tarikat kuruluşlarının bir kısmını Kürdistan’da çeşitli adlar altında örgütleyerek cinayet işletmek ve bu cinayetlere ses çıkarmamak, bu darbe rejiminin başardığı işler arasındadır. En önemlisi de bütün köy boşaltmalar, kasaba ablukaları dünyanın hiçbir ülkesinde uygulanmayan bir özel savaşın uygulamalarıdır.

Örtülü Darbe Güreş Kliğinin Yönlendirdiği Rejim Çözülüş Sürecine Girmişti

Açığa kavuşturulması gereken husus, bundan sonrasını nasıl götürecektir. Samyorum 1987'lerden itibaren başlıyor ve 1990-'91'de hız kazanıyor. Son bir iki yıl içinde de adamakıllı hakim oluyor, yani olgunlaşma dönemini yaşıyor. Bir çözülme sürecine girmişler midir? Darbeler tarihine baktığımızda, 27 Mayıs'ın etkili dönemi aşağı yukarı bir yıldır. Aynı şey 12 Mart, hatta 12 Eylül için de söylenebilir. 12 Mart bir buçuk yıl, 12 Eylül iki buçuk, üç yıl etkili olmuştur. Bu darbenin ise aşağı yukarı dört yıl etkili olarak iktidarda yaşadığını söylemek mümkündür. Her ne kadar tam başarıya ulaştık diyorsa da, zirveden aşağıya doğru yuvarlanmaya başlamışlardır.

Örtülü darbe Güreş kliğinin yönlendirdiği rejim çözülüş sürecine girmiştir. Özellikle gerillayı bastıramaması, bütün katliam girişimlerine rağmen halkın teslim alınmaması, diplomaside 'terörizm' iddiasının –ki, Çetin'in istifasında bu etkilidir- boşa çıkarılması, Türkiye'nin iç çelişkilerinin içinden çıkılmaz duruma gelmesi ve Demirel-Güreş-Çiller gerginliğinde dile getirildiği gibi bunun orduyu bile rahatsız edebilecek boyutlara gelmesi, esas olarak yürüttüğümüz savaşın önünün alınmaması, hatta gelişmesinin bile engellenememesi, rejimin çözülüşünün önemli bir göstergesidir.

Henüz bu ekip iş başındadır ve bütün mevkileri kontrol etmektedir. Ama çok yorgun ve yıpranmıştır. Çelişkiler hızla had safhaya ulaşmaktadır. Uluslararası kamuoyu tarafından tecridi hızla gelişmektedir. Son DEP davasının bunu daha da hızlandırdığını belirtmeliyiz. Yine içeride bütün partilerin muhalif kanatları, 'Karayalçın gitmeli, Mesut gitmeli, Tansu gitmeli' biçiminde partilerinden duydukları rahatsızlıkları dile getiriyorlar. Partiler çalkantı içinde. Ordu içinde alttaki subayların, hatta özel savaşı yürüten subayların bile rahatsızlıkları söz konusudur. Klik aslında içte ve dışta kuşatılmıştır. Ağır ekonomik ve sosyal bunalım bu kuşatma işini daha da geliştirecektir. Bütün belirtiler bunu göstermektedir. Güreş'in emekliye ayrılması da aslında artan bu baskılar nedeniyle. Her ne kadar ekibinden iki generali bıraktıysa da, bunlar da az çok etki altındadır.

Ekip hem içten, hem dıştan, hem ekonomik, sosyal ve siyasal olarak, hem ordu içinde giderek sıkışacak, daralacak ve bir çözülüşü yaşayacaktır. İlk adımı Güreş'in emekliliğidir. Giderek Tansu hanım etrafında gelişecek olan bunu hızlandırır. Karayalçın ve Mesut'un konumunda meydana gelecek değişiklikler yine bunu hızlandırır. Bizzat ekonomik yasalar bunu hızlandıracak. Belirleyici olarak, Kürdistan ulusal savaşını bu çözülme işini alabildiğine hızlandıracaktır. Ne kadar ve nasıl bir çözüme yol açacak? Türkiye'nin yakın geleceğinde farklı bir rejim olası mıdır? Siyasette kâhin olmak mümkün değildir. Türkeş'in iktidara açıktan ortak olacağı söyleniyor. Türkeş zaten iktidarda, açığa çıkması daha uygun bir gelişme olur. Herkes yüzünü biraz daha iyi görür. Bu açıdan yeni bir gelişme değildir. Hükümete girmesi, maskenin yırtılıp bizzat açığa çıkmasıdır.

Ö. Ülke: Üçlü hükümetten, MHP ve Türkeş'in hükümette olduğundan söz ettiniz. Bu üçlü hükümet nasıldır? Bunu biraz daha açar mısınız?

-Söylediklerim aslında birçok şeyi içeriyor. Öyle anlaşılıyor ki, Türkeş 1958'den beri özel savaşın başıdır. Tıpkı 27 Mayıs'ta olduğu gibi, 1991 yılı sonlarından beri de görülmeyen, örtülü başbakan durumundadır. Türkeş'in örtülü başbakan olma durumu, mevcut tasfiye sürecinde açığa çıkıyor. Diğer partilerdeki özel savaşçı milletvekilleri ve devletin özel savaş güçleri Türkeş'i açığa ve öne çıkarıyorlar. Çok ilginç, değil mi? Türkeş ile Çiller gizli görüşme yapıyorlar. Sürekli görüşme halinde oldukları anlaşılıyor. Zaten özel savaş operasyonlarıyla birçok partilerin başına Türkeş'in eski sempatanları getirildi. ANAP'ta da öyle oldu. Bu partilerse şimdi iktidarı ve muhalefeti oluşturuyorlar.

Peki, bu durumda gerçek başbakan Türkeş'ten başka kim olabilir? 1991'den beri gerçek başkan ve başkomutanın Güreş, gerçek başbakanın ise Türkeş olduğu artık kesin olarak ortaya çıkıyor. Türkeş'in örtülü başbakanlığı ise şimdi açığa çıkarılmak isteniyor. Bu tıpkı Hitler'in gelişi gibidir. Avusturyalı Hitler, Almanların başına olmadık felaketi getirdi. Kıbrıslı Türkeş'in de Türklerle başına felaket getirmeye çalıştığı görülüyor.

Türkiye'de üzerinde ısrarla, dikkatle durulması gereken gerçek bir husus daha var: Bu ırkçı şoven Türkçülüğü temsil edenlerin hemen hepsi dönmedir. Balkan dönmesi, Kafkas dönmesi, Kıbrıs dönmesi, Arap dönmesi, Çerkez dönmesi, hatta Kürt dönmesidir. Bu dönmeler faşist, darbeci ve kontrgerillacı oluyorlar. Güreş'e, Evren'e, Türkeş'e, Demirel'e, TC'yi yönetenlerin hepsine bakılırsa, kökenleri biraz irdelenirse bu durum açıkça görülür. Tıpkı Osmanlıların devşirme usulü gibi, TC de etraftan adam devşiriyor ve köksüzleştirdiği bu insanlara dayanarak varlığını sürdürmeye çalışıyor. Faşist ve özel savaşçı yönetim böyle ortaya çıkıyor.

Bu yönetim bize karşı şimdiye kadar bütün aygıtlarını çalıştırdı. Partileri, parlamentoyu, sözde demokratik örgütleri limon gibi sıktı. Hatta solcuları bile -Perinçek gibi- böyle yaptı. Tabii gereği kadar kullandıktan sonra, yani posası çıktıktan sonra da bu tür güçleri atıyor. Örneğin Hikmet Çetin'i böyle kullandı. PKK'ye karşı kullanarak tamamen posasını çıkardı ve sonunda kaldırıp attı. Şimdi yerine Mümtaz Soysal'ı getirdiler. Keskin solcu geçinen, bir zamanların solcusu olan Mümtaz Soysal şimdi faşizmin müttefiki oldu. Demek ki, o da özel harpçiydi ve bu birliği özel harpçiler yarattı. Başka bir gücün bunu yaratması mümkün değildir.

Kimse pek farkında olmasa da veya gizlemeye çalışılsa da, Türkeş'in özel ordusu 1991'den beri vuruyor. 'Faili meçhul' denen cinayetlerin Türkeş'in organize ettiği özel ordu tarafından işlendiği kesindir. Böyle yüzlerce insan katlettiler. Kürt işadamlarını tek tek vurdular ve hala da vuruyorlar. Örneğin İnci Baba'yı MHP götürdü. Yine birçok işadamlarını onlar vurdular. Türkeş, İstanbul'daki Kürt etkinliğini kırmak ve hakimiyetini güçlendirmek istiyor. Bize karşı özel savaşın çok önemli bir kolunu da Türkeş yürütüyor. Türkiye'nin bazı sahte solcuları gerçeği gizlemeye çalışsa da, biz MHP faşizmine karşı da Türkiye'de mücadele eden en aktif güç durumundayız.

Ben yine de bundan fazla söz etmek istemiyorum. Burada demokratik kesimleri, bu tür cinayetlere karşı dikkatli olmaları için uyararak istiyorum. Türkeş Türkçülüğünün Türk halkı açısından getirdiği felaketlerin iyi görülmesi gerektiğini vurgulamak istiyorum. Nasıl ki İttihatçı Türkçülük Osmanlıyı batırdıysa, Türkeş Türkçülüğü de Türk halkını, Anadolu Türkçülüğünü bitirişe götürüyor. 'Demokrasi getiriyoruz, paket açıyoruz' diyenler, aslında bu tip Türkçülüğe payanda olmaktan öteye bir işlevi yerine getiriyorlar. Gerçek demokrat ve halkçı güçler tüm bunlara karşı dikkatli olmalı ve oyuna gelmemelidir.

Ö. Ülke: Türkiye'de en çok tartışılan konulardan biri de demokratikleşme paketidir. Sonbaharda böyle bir paketin açılacağı söyleniyor. Bu konularda neler söyleyebilirsiniz?

-Ortada demokratikleşme paketi diye bir paket yoktur. Bu bir maskeleyen paketidir. Bu darbenin kayıplarını örtmek için asma yaprağı cinsinden bir pakettir. İşte DEP davası, işte mecliste yaşanan rezaletler ve etkiler bunu açıkça ortaya koymaktadır. Yozlaşma, kargaşa paketi söz konusudur. Demokratikleşme paketi değil, bunların kendilerini daha da maskeleyen paketi gelişebilir.

Her gün gündem değiştiriyorlar. Maskeleyen paketlerini peş peşe, neredeyse günlük olarak açıyorlar. ‘Paket açıyoruz, paket açıyoruz’ diye şov yapıyorlar; bakıyorsun içinde hiçbir şey yok. Bu, sihirbazların hokuspokusla kitleyi kendi mucizelerine inandırmalarına benziyor. Gerçekten Tansu ile Karayalçın’ın tam bir ikili, bir sihirbaz olduğunu ve hokuspokus marifetleriyle paketlerinin içinden civciv mi çıkar, tavşan mı çıkar belli olmayan bu yöntemlerle toplumu oyaladıklarını açıklıkla belirtilebilir. Böyle bir sihirbaz paketi söz konusu.

Halk bunların sihir yaptığını anlayacak, bu oyundan bıktıklarını söyleyecek ve defolmaları gerektiği gösterecektir. Partilerindeki gelişmeler de bunun böyle olduğunu gösteriyor. Yozlaşma ve kriz o kadar gelişecektir ki, aşılacak zorunda kalacaklar. Değişebileceklerini ve tabi olacaklarını sanmıyorum. Bunlar özel savaş ekibinin içindedirler, genel ekibin bazı köşe taşlarıdır. Bunlar aniden başa getirildiler. Bu partilerde yirmi, otuz yıllık politikacılar var, onlara rağmen nasıl başa getirildiler? DYP’de İsmet Sezgin gibilerin otuz, kırk yıllık politik ömürleri var; ama ne idüğü belirsiz yeniyetme bir hanım tarafından ezici aşıldılar. Karayalçın MHP’li, Ülkü Ocakları üyesi; sözüm ona sosyal demokrat olan partiye tepeden nasıl indirildi? Arkalarında başka güç olmasa bu mümkün mü?

Demek istediğim, bunlar ekip adamlarıdır. Ekiple birlikte çözümlerse çözümler, değişirse değişirler. Zaten ‘biz birbirimizi bırakmayız’ diyen de kendileridir. Bunlar açığa çıkmış gerçeklerdir. Dolayısıyla bu ekip kaderini birbirine bağlamıştır. Asker sivil tüm kurumlardaki temsilcileri bu işi sürdürmek isteyenlerdir. Aldanmamak açısından yine söylüyorum: ‘5 Nisan çözümü’ dediler, bunun felaket paketi olduğunu anlamayan kalmadı. Demokrasi paketinin de bütünüyle antidemokratik olduğunu, cinayet demek olduğunu anlamayan, görmeyen yoktur. Bu ve buna benzer yeni bir ekonomik darbe paketini, yeni bir antidemokratik paketi geliştirebilirler. Ağırıklı yan da budur. Diğer yandan da aleyhlerine çalışan kuvvetler vardır, onların da hareketi hızlanacaktır. Türkiye’de ekonomik, siyasi ve askeri yaşamda çalkantılı, çelişkili ve giderek bundan çıkarı zedelenenlerin muhalefetiyle ve bu temelde mücadeleleriyle dolu bir sürece giriliyor. Gelişecek bir gerilla mücadelesinin ağır etkileri altında hızla bir çözülme beklenebilir.

RP Düzen İçin Bir Payanda Yapılmak İsteniyor

Ö. Ülke: RP Kürt sorunu konusunda bir açılım yapabilir mi? RP’nin Kürt sorununa olan ilgisi gün geçtikçe artıyor. Devlet Kürt sorunun çözümünde RP’yi kullanmak isteyebilir mi?

-RP’nin de düzen için bir payanda yapılmak istendiğini biliyoruz. Özellikle sözüm ona bizi Kürdistan’da zayıflatıp İslamcılığı, bu arada Refahçılığı yaymak istiyor. Yerel seçimlerde buna benzer bir umut beslediyse de, her şey kontrolümüzde olduğu için özel savaşın bütün dayatmalarını boşa çıkarttık. Genelkurmayla ilişkilendiği oranda, özel savaşla bağlantılı olduğu oranda, Refah Partisi benzeri gelişmeleri de önleyebilecek durumdayız.

Dürüst Refahlılara, özel savaşa alet olmadıklarını iddia edenlere sesleniyorum: Bu konuda kendinize dikkat edin. Eğer gerçekten özel savaşa karşısanız bunu pratiğinizle kanıtlayın; aksi halde hedef olacaksınız, hem de acımasızca. Çünkü tehlikeli bir rol bu sefer size oynatılmak isteniyor. Bu rolü oynamayacağınızı kanıtlamadıkça hedefsiniz. Bunu özenle ve altını çizerek vurguluyorum. Yani Kemalist ekip yıpranırsa, onun maskeli bir biçimi başa getirilmek istendiğinde biz buna alet olmayacağız ve tavır geliştireceğiz.

Dürüst Müslümanlara da şunu söylüyorum: Madem bu rejime karşı olduğunuzu, hatta Kemalizm’e, emperyalizme karşı olduğumuzu söylüyorsunuz, bunu pratiğinizle kanıtlayın. Bu çevrelere de bu vesileyle seslenmek istiyorum: Ne yapmak istediğinizi sözünüz kadar pratiğinizle de kanıtlayın. Gerçekten söylediklerinizin sahibiyse destek bile verebiliriz. Ama bunu doğru dürüst yapacaksınız. PKK’nin ucuz kullanılmayacağını, bizden bırakılan boşluğu emekle mücadele vermeden dolduramayacağınızı kesin bilmelisiniz. Aksi halde siz kaybedersiniz.

Ö. Ülke: Cem Boyner ve Yeni Demokrasi Hareketi Türkiye’de farklı bir politika izleme iddiasıyla ortaya çıkıyor. Demokratik açılımlar yapma, Kürt sorununu farklı bir şekilde çözme temelinde mevcut partilerden farklı olduklarını söylüyorlar. Cem Boyner ve YDH’ye ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-İş çevreleri son yıllarda alabildiğine zorlanıyorlar. Daha önce partileri etkileyerek kendi istemlerini hayata geçirmeye çalışıyorlardı. Çok iyi biliyorsun, önce CHP’yi, sonra DP’yi, sonra AP’yi, sonra sosyal demokratları, daha sonra ANAP’ı kullandılar. Baktıları ki, özel savaş rejimi artık çıkarlarını tam temsil etmiyor, günümüzde yaşanan çıkmaza fazla bir çözüm bulamıyor, kendileri sonra el atarak bazı temel eksikleri tespit etmeye çalışıyorlar. Örneğin Boyner, cumhuriyetin en önemli demokratik çıkışı yapacağını söylüyor. “Şimdiye kadar her şey devlet içindi. Şimdi ise devlet herkes içindir veya birey içindir. Kürt meselesini muhataplarıyla tartışıp çözüme götüreceğiz” diyor. Yanına demokratik olabilecek kişileri alıyor, en azından öyle görünmeye çalışıyor. Bu iddialı bir gelişmedir ve kesinlikle sürece denk düşüyor. Özel savaş, çıkmazın yanında ateşkes veya siyasi yöntemin kendini gittikçe dayattığını gösteriyor. Buna daha şimdiden bir siyasi partiyle karşılık vermek ve bu temelde bir çözüm gücüne sahip olmak istiyor. Bu, sermaye zorda kalırsa, eğer yöntem geliştirmese çözüm bulmada toptan kaybetme endişesinin yerine az kaybetme temelinde, kısmi demokratik yöntemlere başvurarak kendi varlığını sürdürme arayışıdır. Gelişir mi, gelişmez mi, bu ayrı bir sorun. Ama böyle bir ihtiyacın da ortaya çıktığı kesindir.

Mevcut savaş koşulları, sermayenin içinde bulunduğu kriz Cem Boyner hareketine az çok anlam verdirebilmektedir. Ama buna tam cevap olabilir mi, buna gücü var mı, bunun kadrosunu oluşturabiliyor mu, programına ulaşabilecek mi, gerçekten cesaretle olabilecek mi, ordunun höt demesiyle acaba yerine oturmuyacak mıdır? Bu soruların cevabını bulmamız gerekir ki, bu hareketi sağlıklı bir şekilde değerlendirebileyim. Biz kendi payımıza, söyledikleri gibi eğer cesaretle politika yapacaklarsa, politikayı bir devlet rantı kurumu olmaktan çıkartıp gerçekten de demokrasiye hizmet eden bir kurum olarak düşünüyorlarsa, bunun kanıtlanması gerektiğini söylüyoruz. Yine Kürt sorununun muhatabıyla tartışacaklarsa buna kendilerini hazır tutmalarını istiyoruz. Bu konuda hiç olmazsa özel savaşa biraz kafa tutmalarını, siyasi yöntemde ısrar etmelerini, buna güçlerinin olup olmadığını göstermelerini bekliyorum. Suya sabuna dokunulmadan politika yapılamaz. Menderes bile kelle koltukta politika yaptı. Acaba bu kadar cesaretle ri olabilecek mi? Bunları beklemek gerekir. Daha önce de söylediğim gibi, demokratik seçeneğe bağlılıklarını kanıtladıkları oranda da değer veririz, hatta önlerini açık tutarız. Ama özel savaşın emrine girdikleri oranda da karşı duracağız.

Ö. Ülke: On yıldır özel savaş, işbirlikçiliği ve ajan yapıyı çok iyi kullanıyor. Özal kullandı, DYP-SHP hükümeti kullanıyor. Yeni bir Kürt oluşumundan bahsedilmekte. Burada **Şerafettin Elçi**'nin adı da geçiyor. Böyle bir oluşum gündeme gelebilir mi? Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Özel savaşla bağlantılı yarı ağır basan bir Kürt oluşumu aslında denenmedi değil. DEP olayında bu, Fehmi Işıklar'la denendi. Ama başarısız oldu ve bu DEP'in kapatılıp yargılanmasına yol açtı. Yine buna benzer birçok Güneyli işbirlikçi güçler geldiler, MİT'le oturup bir Kürt partisi kuralım dediler. HEP-DEP oluşumu nedeniyle ortamın müsait olmadığını gördükleri için bu adımı gerçekleştiremediler. Adı söylendi, kendisi olmadı. Şerafettin Elçi her zaman devrededir. Otuz yıldan beri KDP'yi böyle bir Kürt partisi yaptığı, Şiwan'ların ve iki Sait'in öldürülmesinden beri biliyorum. Onlar devreden çıkınca, Şerafettin Elçi MİT tarafından devreye konuldu. KDP'yi işbirlikçi bir parti durumuna getirdi. Daha sonra bu oluşumu günümüze kadar getirmek istedi. Ama PKK'nin ortaya çıkışı KDP, KUK tipi gelişmelere yol açtı. Yine buna benzer bir sürü işbirlikçi örgütlemeye gitmek istedi. Hep bizi karşısında bulduğu için fırsat bulamadı.

HEP-DEP oluşumları döneminde de kendisini partileştirmek istedi. Hatta genel başkan olmak için çok ısrar etti. Buna fırsat ve rilmeyince, özel savaşın bizi ezmesini bekledi. Şimdi bu ezme işini bekliyor. Eğer tam ezilirse, sanıyorum böyle bir işbirlikçi oluşuma yönelebilir. Kesinlikle özel savaş aracıdır. Diğer gelişmeler nasıl hedeflenmişse, bu da öyle hedeflenecektir. Kesinlikle Kürt sorununun çözümüyle ilişkisi yoktur. İçerde **Cevheri, Hikmet Çetin** nasıl siyaset yapıyorlarsa, bu da biraz daha Kürtçe tarzıyla aynı işleri görecektir. Bir özel savaş kurumu olarak karşılanacak ve gereken karşılığı bulacaktır. Böylesine çok Kürt devrededir. Bunu da açıkça belirtiyim ki, onlar Kürtçülük değil ajanlık yapıyorlar. Hatta özel savaşın kirli işlerini yürütmektedirler.

Bir **Behçet Cantürk** gibi, **Savaş Buldan** gibi kişiler bile 'ajan olmayacağım, korucu olmayacağım' dediklerinde anında infaz edilirken, bunlar nasıl Kürt partisi kuracaklar? Bunun cevabını ben bunlardan istiyorum. Cevap vermezlerse ne kadar tehlikeli bir hal içinde oldukları ortaya çıkacaktır ve gereken karşılığı alacaklardır. Bir an bile gaflete düşmemelerini, ona göre adımlarını sağlıklı atmalarını bekliyorum.

Ö. Ülke: DEP'in kapatılması üzerine, aynı tabana seslenen yeni oluşumlar ortaya çıktı; HADEP kuruldu, DDP adıyla başka bir yapılanmaya gidilme çabaları da var. Biliyorsunuz, DEP'i 'bölücü örgütün siyasal cephesi olma' iddiasıyla yargılıyorlar. Bu yeni oluşumlar için neler söyleyebilirsiniz?

-Biz HEP-DEP'e karşı nasıl bir tutum takındıysak, HADEP'e karşı da öyle bir tutum içindeyiz. HADEP, PKK demek değildir. PKK'nin yan kuruluşu filan da değildir. Onlar ortaya çıkan durumdan yararlanmak istiyorlar. "Demokratik bir tarz ve içerikle acaba politika yapabilir miyim" diyorlar. Her zaman söylediğim gibi, Cem Boyner bile olsa, hatta başka bir parti de olsa, demokratik muhtevada ve tarzda biraz gelişirse destekleriz. Açık söyleyeyim, çok iyi bir gelişme olursa, bakarsın Boyner'i de destekleriz. Ama HADEP buna layıkta, demokratik içeriğe ve tarza dikkat ediyorsa bunu da destekleriz. Bu, bunlar PKK sözcüsü oldular demek değildir. DEP'i böyle itham ederek yargılamaya çalışıyorlar. Bunun ne kadar aleyhlerine olduğunu bütün dünya alem görmektedir. Ama sanıyorum HEP-DEP-HADEP geleneği biraz daha tutarlı ve kendini kanıtlamaya çalışan demokratik bir gelişim sürecidir. Buna saygılı olmak gerekiyor. Legal zeminde demokratik politika yapmak isteyenlerin bu seçeneği güçlendirmeleri daha doğrudur.

"Demokratik Değişim Partisi" adı da ortalıkta dolaşmaktadır. Anlamsız buluyorum. Kaldı ki bunlar daha önce HEP-DEP deneyimi içindeydiler. DEP kendisini halka kabul ettiren, tutukluları ve hatta şehitleri olan bir harekettir. Bunu parçalamanın hiçbir gereği yoktur. Kaldı ki, gelişebileceklerini de sanmıyorum. Bu bir cephe partisi durumundadır, içinde her türlü görüş vardır. Kendileri de yer alabilirler. Tutarlı olduklarını iddia ediyorlarsa, buna önem vermeleri gerektiği kanısındayım. Aksi halde teşhir ve tecrit olmaktan kurtulamazlar. Böylesine bir hataya düşmemeleri gerektiğini de burada vurgulamalıyım.

Diplomasi Halk Hareketine Hizmet Temelinde Yürütülebilir

Ö. Ülke: Savaşın 10. yılı özellikle diplomasi alanında da önemli bir açılım sağladı. Bu yılki diplomasi çalışmalarına bakıldığında, sizce Kürt diplomasisi belli bir işlerliğe kavuşmuş mudur? Kürt diplomasisi hangi aşamadadır? Ne kadar etkili olabilecektir?

-15 Ağustos Atılımı'nın yol açtığı en önemli bir gelişme de kuşkusuz özgüce dayalı ve ona hizmet eden bir temelde mücadelelerin uluslararası alanda etkisini göstermesidir. İlişkilerde bilinen klasik diplomatik aracı da geliştirerek, uluslararası alanda Kürt sorununa ardına kadar kapıları açmıştır. Bu yeni bir gelişmedir. Türk diplomasisi özellikle son yıllarda PKK'nin 'teröristliğini' ispatlamak, dolayısıyla ulusal kurtuluş hareketinin meşruiyetini gölgelemek, tecridini sağlamak ve dış alandan alabileceği desteği kesmek için bunu bir nolu diplomatik hedef olarak önüne koyarak sonuç almaya çalıştı. Özellikle köken itibarıyla bir Kürd'ü de bilinçli seçerek ve sonuna kadar kullanarak, Kürt diplomasisinin, dolayısıyla mücadelemizin uluslararası etkisinin önüne geçilmesinin çok bilinçli çabası gösterildi. Zaten biz bunu günlük gelişmelerle izledik.

Ulusal kurtuluş mücadelemiz bölge ve dünyayı etkileyerek kendisini uluslararası alanda en ön sıraya oturttu. Türk diplomasisi de boş durmayarak, bu gelişmenin önüne geçmek için tüm gücünü seferber etti. Maalesef bizde de gelişen, bazı işbirlikçi çevrelerin geleneksel sanat haline getirdikleri ucuz ticaret yöntemlerini bu sahaya da uygulamaları oldu. "Ben Kürdistan'ı şu kadar satarım, ben bu kadar satarım" yarışına girdiler. Bunda fazla sonuç almayacakları belliydi. Bunun bir diplomasi değil, ucuz işbirlikçi bir ticaret olduğunu açığa çıkardık. Bunun işlemezliliğini, beyhude bir çaba olduğunu gösterdik. Tutarlı olanın doğru devrimci diplomasi olduğunu, bunda ısrar edilmesi gerektiğini ayrıntılı olarak değerlendirdim. Biz bunu bazı kişi ve çevrelere de söyledik. Şimdi etkili olanın da bu olduğu daha iyi anlaşılıyor. Artık ancak halk hareketine, devrimci harekete hizmet temelinde dış politika, dolayısıyla diplomasi yürütülebilir. Örgütlenme durumu söz konusu olursa, ancak halka ve ulusal kurtuluş sürecine hizmet eden bir çalışmaya işlerlik kazandırabilir. Ağır basan eğilim budur.

Son zamanlarda sınırlı imkânlarla da olsa bizim adımıza yürütülen diplomasi böyle bir anlama sahiptir. Henüz gelişmenin başlangıcındayız. Fazla güçlü temsilciliklere, teknik imkânlarla, yine üsluba ve özellikle de kadrolara kavuşulmuş değildir. Yalnız yoğun ilgi söz konusudur. Bütün devletlerin Kürt masasını geliştirmeleri söz konusudur. Kürt masalarını geliştirmek demek, Kürt hareketiyle ilişkiye geçmek demektir ve bu da diplomasi esasıdır. Böylesine bir ortam ve zemin gelişim göstermektedir. Oluşan

zemine yeterince cevap vermek için kadrolaşmayı, tercümanlığı geliştirmek, teknik ifade tarzında yaşanan gerginlikleri aşmak gerekiyor.

DEP ve DEP davası etrafında uluslararası alanda gelişen bir ilgilenme durumu var; yine sürgün milletvekilleri olayı var. Bu çerçevede yeni bir kurumlaşma, uluslararası alanda diplomatik faaliyeti daha iyi geliştirebilecek bir duruma getirilebilir. Böylesine bir görevin de kendisini dayattığı daha iyi anlaşılıyor. Bu yönlü bazı gelişmelerin de olduğunu bilmekteyiz. Bir Sürgün Parlamentosu veya Ulusal Konsey kongresi gibi bir çalışma belli oranda ihtiyacı giderebilecektir. Yüz binlerce Kürt kitlesinin dışarıda olması, hareketin itibarının uluslararası alanda sürekli artması, böylesine bir kuruluşa gitmeyi imkân dahiline sokmaktadır. Bu yönlü bir gelişme de ilerde diplomasiyi daha etkili ve yararlı kılacaktır.

Amerika'ya Dayatacağımız İlişki Halkların ve Demokrasinin Çıkarına Bir İlişkidir

Ö. Ülke: ABD'nin Kürt politikasında, özellikle PKK ve Kuzey Kürdistan açısından belli bir dönüşüm söz konusu mudur? TC'ye yönelik kredilerin kesilmesi, Kıbrıs sorunu ve insan hakları bağlamında bazı sinyaller veriliyor ve kredi koşullara bağlanıyor. Yine son olarak Dışişleri Bakanı Christopher ilk defa resmi ağızdan PKK gerillalarından bahsetti. Bu gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Amerika'nın Kürt politikasında yeni bazı gelişmelerin olduğu anlaşılmaktadır. ABD dünyayla ilgilenen bir ülkedir, Ortadoğu ile çok yakından ilgileniyor. Kürt hareketi ise Ortadoğu'da Filistin hareketini geride bırakacak bir konuma sahiptir. Özellikle İslami hareketin Ortadoğu'yu etkisi altına alması ve bu durumun Kürt sorunuyla yakından bağlantılı olması, ABD'yi Kürt sorunuyla uğraşıp politika üretmeye zorluyor. Bu bir teorik varsayım olarak da ileri sürülebilir. Nitekim pratik gelişmeler de bunun böyle olduğunu her geçen gün açıklıkla ortaya koyuyor.

ABD eskiden Güney Kürdistan'la çok uğraşmıştı. Körfez sorunu nedeniyle Kürtleri, Saddam rejimiyle olan çelişkilerinde değerlendirmek istiyordu. Bu nedenle Kürtleri oldukça destekledi; hatta Çekiç Güç ile federe devletin kurulmasına kadar bunu geliştirdi. Fakat bunun yetmeyeceğini, Kürt meselesinin asıl temelini Kuzey Kürdistan'da olduğunu ve bunun da PKK'yle ortaya çıkarıldığını ABD şimdi daha iyi görmektedir. Yalnız Güney'e dayanılarak Kuzey'i halledemeyeceğini, Kuzey'de doğru bir politikayla cevap verilmeden sağlıklı bir Kürt politikası oluşturulamayacağını bildiğinden, yeni Kürt politikasını oluşturmanın çabası içindedir. Öğrendiğimiz kadarıyla Clinton, Christopher ve bizzat Amerikan Kongresi "Politika oluşturmaya çalışıyoruz, bizim için hem çok önemli hem de kaygı verici" dedi. Bugünlerde herhalde yeni politika oluşturuyorlar.

Bu politikanın görünüşte insan haklarını dillendireceğini, ama esasında ulusal sorun kapsamında çözüm aradıklarını, Türkiye'nin katı bağnaz politikalarından rahatsız olduklarını, Kemalist söylemin artık aşılması gerektiğini Amerika da aslında söylemektedir. Ama bir çıkış bulamamakta, aslında bir Filistin ve Güney Afrika çözümünü istemesine rağmen, Türkiye'ye kabul ettirememektedir. Bu politikalar karşısında Türkiye şunu söylüyor: "El atarsan, Türkiye ya İslamcı olur ya da komünist, ikisi de senin için çok tehlikelidir. Bu anlamda beni desteklemek zorundasın. Başka yol düşünürsen başına felaket gelir." Türkiye'nin karşı muhalefeti işte budur. Aslında ABD bunu da olumlu görmüyor. Dolayısıyla daha ılımlı bir İslami hareket görme ve onunla ilişki geliştirme çabaları söz konusudur. PKK için de 'tehlikelidir, şöyle komünisttir, böyle kıpkızıl komünisttir' deyip daha ılımlı Kürt çevreleri arayışına başvurmaktadır. Tabii bunun da mümkün olmadığını görünce, PKK'yi direkt veya dolaylı yollardan muhatap alacağı ileri sürülebilir.

Şimdi gerçekten şunu da söyleyeyim ki, sözüm ona bazı Türk sol çevreleri, kendine devrimci-demokrat diyen, hatta Türkiye'nin bağımsızlığından yana olduğunu söyleyen bazı çevreler ABD'yle PKK ilişkisi nasıl olur diyebilirler. Bunlara şunu söylemek gerekiyor: Sen bilmem neresinden neresine kadar zaten Amerika'yla ilişkidesin. Kredi olmazsa o solculuğu beslemek bile meseledir. Yani her şeyi Amerika'dan geliyor, ondan sonra da bize bağımsızlık taşıyorsun. Bir daha böyle sahte bir söylemi bırakması gerekiyor. O kadar Amerika'ya bağlı tipin "PKK, Amerika'yla ilişki kuruyor" sahtekârlığını ve Kemalist söylemi bırakması gerekiyor.

Ben başta da söyledim: Amerika'nın bizimle ilişki kurması büyük bir gelişmedir ve bizim ne kadar büyük başarılarımızı gösterir. Yıllardır ben ilişkiye hazırım dedim. Neden ABD yanaşmıyor? Eğer bugün yaklaşıyorsa, bu, Amerika'nın Ortadoğu'da seçeneklerinin daraldığı ve bizim de egemen güç durumuna geldiğimiz içindir. Bunun devrim için büyük bir başarı olduğunu hiç kimse inkâr edemez. Bu bir Amerikan işbirlikçiliği değildir; bunu kendileri yapıyor. Biz son derece bağımsızlıkçı, onurlu, açık politika yapan bir hareketiz. Amerika'yla ilişkilerimiz olursa ben hemen açıklarım. İlişki arayışları var, biz her zaman hazırız. Amerika'ya dayatacağımız ilişki halkların çıkarına bir ilişkidir, demokrasinin çıkarına olacak ilişkidir. Bundan hiç kimsenin kuşkusu olmasın. Biz ilişkide işbirlikçiliği kabul etmeyiz. Amerika hayranlığını kabul etmeyiz. Onuru, şerefi, insan kişiliğini sonuna kadar gözetiriz. Halkların hukukunu, tarihini ve geleceğini gözetiriz. Amerika egemenliğinin, emperyalizminin birçok olumsuzluklarına başından karşı durmasını biliriz. İlişki kursak da kurmasak da, hiçbir zaman bu durum değişmez. Ama bu böyledir diye, Amerika ile hiç ilişki kurulmaz denemez. Kendileri sonuna kadar Amerika'yla ilişki kurar, her şeyini Amerika'dan alır; ama Kürt biraz ilişki kurdu mu, kendi anlamlı diplomasisini geliştirdi mi, ona işbirlikçilik sıfatını vuracaksınız! Bu sözleri Türkes de söylüyor. Bunu terk edip, ilişkinin ne kadar devrime ve demokrasiye hizmet ettiğini görmeleri büyük önem taşıyor. PKK'nin büyüklüğü bunu gösterecektir. İlişkinin özü de çerçevesi de böyledir.

Şunu da söyleyelim: Amerika bizimle kolay kolay ilişkiye yanaşmaz, yanaştığı zaman da en azından zorlanmıştır. ABD'nin bu ilişkisi bir yerde halkların hukukunu kabul ederek, deyim yerindeyse boyun eğerek girmek zorunda olduğu bir ilişki arayışıdır. İlişkiden ilişkiye fark vardır. Örneğin, Türk ilişkisi sonuna kadar bağımlı bir ilişkidir. Kürt ilişkisi, PKK öncülüğünde sonuna kadar bağımsızlıkçı, onurlu ve demokratik bir ilişkidir. Bu konuda bazı eleştirilerin olduğu da açıktır. Bu gelişen ilişkilere girmekle ne umutlanıyoruz, ne de ilişki kurduk diye kendimizi bağımlı hissediyoruz. Türk ordusuyla da ateşkes girebiliriz diyoruz. Bu, devrimci demokratik çabalardan ve halkımızın kendi kaderini tayin hakkından vazgeçmek değil, yöntemde bir değişiklik anlamına geliyor. Bir yöntemden başka bir yöntem geçiş yapmak veya yöntemlerin hepsini etkili kullanmak, yürüttüğümüz bu mücadelenin bir gerekliliğidir. Bu sorun da böyle anlaşılmalıdır.

ABD'nin de politikasında kesin bir arayış var. Muhtemelen bu arayışlar içinde ılımlı bir Kürt kanadı da oluşturma ve yaratma çabaları söz konusudur. Zaten şahsiyetleri, örgütleri aramaktadır; eğer bu imkânı bulamazsa, bizim kapımızı çalmaya başlayacak-

tır. Nitekim bu yönlü bazı ayak sesleri gelmektedir. Ama geliştii, başladı diyecek durumda değiliz. Ne hayale kapılıyoruz ne de çok olumsuz bir durumdur diye yakınıyoruz. Diplomatik ilişki zaten birçok ülkeyle gelişim halindedir.

Diplomaside Kendi İrademizi Kendimizin Kullanması Esastır

Ö. Ülke: Diğer ülkelere göre, Almanya'nın ve Fransa'nın politikası Kürtlerin aleyhine bir farklılık arz ediyor. Kuşkusuz bu durum söz konusu ülkelerin TC ile geliştirdikleri ekonomik ve siyasi ilişkilerle ilintilidir. Bu ülkelerin Kürt politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz ve bu ülkelere karşı tutumunuz nedir?

-Fransa Türkiye'yle önemli derecede çıkar birliği içindedir. Fransa bu olumsuz tutumunu sürdürürse yöneleceğiz. Fransa'ya karşı diplomasimiz de Fransa'nın çıkarlarını darbelemek biçiminde olacaktır. Eğer Almanya bu olumsuzluğunu devam ettirirse, Almanya'nın da çıkarlarına yönelme temelinde olacaktır. Almanya mevcut Ortadoğu politikasını sürdürür ve yönelimlere devam ederse bu, Almanya açısından yatırımlarının boşa çıkması anlamına gelir. Eğer bundan vazgeçmek istiyorlarsa, biz de çıkarlarımız temelinde onların politikalarına şu veya bu biçimde düşmanca değil, uzlaşma temelinde karşılık vereceğiz.

Tarih boyunca politikanın dili ve üslubu hep böyle olmuştur. Gelişmesi de bu yönlü olacaktır. İslamiyet de ilk ortaya çıktığında müşriklere bile uzlaşma yaptı. Hudeybiye miydi, öyle bir anlaşması vardı. İslam tarihi bunun gibi örneklerle doludur. İran-Irak savaşımında da bu vardır. Bizde de olabilir. Ama özgüç esastır. Kendi irademizi kendimizin kullanması esastır. Bunu dünya halklarının hizmetine sunmak diplomasinin temel bir amacıdır.

Ö. Ülke: Rusya diplomasisi açısından da son dönemlerde bir hareketlilik görölüyor. Eski nüfuz alanlarına da yönelmiş durumda. Ortadoğu'da ve özellikle TC ile son dönemlerde ilişki geliştirme peşinde; savunma alanında da bazı anlaşmalar yaptılar. Rusya'nın bu durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Rusya Kürt sorunu konusunda etkin bir politika içerisine girebilir mi?

-Rusya devleti giderek öne çıkmaktadır. O bilinen klasik Çarlık dönemi diplomasisine ulaşmaya çalışacaktır, en azından bunu deneyecektir. Rusya'nın Kürt politikası iki bakımdan önemlidir: Her şeyden önce kendisinin Türki cumhuriyetlerle birlikte olma durumu vardır. İkincisi, Türkiye'nin bu cumhuriyetler üzerinde iddiası vardır. Pantürkizm, petrol ve Boğazlar meselesi vardır. Kafkasya'da Ermeni sorunu ve Ortadoğu'da kimlik bulma durumu söz konusudur. Kürtler de bütün bu sorunların kavşagında bulunmaktadırlar. Dolayısıyla Rusya'nın Kürt arayışı Amerika'nunkinden geri kalmaz. Hatta daha hızlı, daha kapsamlı bir Kürt politikasını yakın dönemde ortaya çıkarması şaşırııcı olmayacaktır. Bu yönlü bazı gelişmelerin ortaya çıktığını veya en azından bu yönlü arayışın hızlı geliştiğini söyleyebiliriz. Rusya bakanlıkları veya daha alt düzeydeki temsilciler rahatlıkla PKK temsilcileriyle görüşmeler düzenleyebilmektedir. Bu görüşmelerle birlikte, Kürt politikasının kapsamını çizmeye çalışıyorlar. Bunun yanında Türkiye ile de yeni silah satışından tutalım, Karadeniz Pakti oluşturmaya kadar çeşitli ekonomik kapsamlı işbirliğine yönelmektedir. Rusya önümüzdeki dönemde hem Türklerle, hem de Kürtlerle kapsamlı ilişkiler geliştirmeye özen gösterecektir.

Özgür ve Eşit Koşullarda Ortadoğu Halklar Federasyonlaşması PKK'nin Gözettiği Temel Amaçlarından Birisidir

Ö. Ülke: Son dönemlerde Türkiye-Irak, Türkiye-İran görüşmeleri oldu. İsrail'le ilişkileri sürüyor ve çeşitli düzeylerde görüşmeler oluyor. Bölgesel gelişmeler Kürtler açısından nasıl değerlendirilebilir?

-İran'dan çokça söz ediliyor. İran'ın Kürt ilişkisi, İran devletindeki hakim Fars ögesinin gerçekliğiyle bağlantılıdır. İran'da bir Kürdistan parçası vardır ve bundan dolayı ilgilenecektir. Türkiye'nin Azeri ilgisi ve yine Türki cumhuriyetlerle bağlantısı vardır. Bu nedenle de bu meseleyle ilgilenecektir. İran'ın İslami bir ideolojisi vardır ve onun Ortadoğu'da öncülüğünü yapmaktadır. Bu nedenle de ilgilenecektir. Ayrıca yanı başında PKK'nin de ayrı bir ideolojik ve siyasi güç olarak gelişmesi söz konusudur. Bunu da dikkate almak zorundadır. Bu politika yine Kürtleri İslami yöntemle kazanma tarzındadır. Yani İslami temelde Kürtlüğü kabul edecektir. Yine PKK ile de ilişki arayışında olacaktır. Türkiye politikalarını göz önüne getirdiğinde, onunla savaşımında PKK'yi bir araç olarak değerlendirmek isteyecektir. Bu da belli bir ilişki gereğini ortaya koymaktadır. Geçmişte sınırlı olarak yaşanan ilişkiler önümüzdeki dönemde Türkiye'nin şu veya bu tavrına bağlı olarak, yine İslami hareketin Kürt meselesine getireceği çözümün şu veya bu yönüne bağlı olarak gelişim gösterecektir. Bu gelişmeler PKK ile ilişkileri olumlu veya olumsuz etkileyecektir.

Arap politikası için de aynı şeyler söylenebilir. Suriye de benzer bir yaklaşım içindedir. Irak da benzer bir yaklaşım içindedir. Bunların kendi politik çizgileri vardır. Suriye'nin politik çizgisinde Hatay meselesi var, hudut meselesi var, kendi Kürt azınlığı meselesi vardır. Yine Ortadoğu çapında İsrail'le sorunu var, genelde emperyalizmle sorunları vardır. Türkiye'nin yeri ise bellidir. Dolayısıyla bütün bunları göz önüne getirerek bir Türkiye değerlendirmesi ve Türkiye ile ilişkiler, yine bu temelde Kürt sorunu ile ilişkiler meselesi söz konusu olur. Bu konuda ağır basan yönün Suriye'nin Kürtleri kolay kolay karşısına alamayacağını, birçok nedenden dolayı bir ilişki içinde değerlendirmek isteyeceğini, geçmiş pratiğimizin de bunu gösterdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Yine Irak rejiminin de Kürtlerle ilişkisi ya savaş temelinde ya da uzlaşma ile halletme biçiminde genel bir Kürdistan politikası olacaktır. Benzer çelişkilere dolayı, o da Kürtlerle ilişkilerini hep savaşla değil de dostlukla yürütme gereği duyacaktır.

Bu arada bölgesel düzeyde bir de İsrail olayı var. İsrail hem İran, hem de Araplarla çelişki içindedir. Buna karşı Türk-İsrail ilişkileri baştan beri iyidir ve sürekli de geliştirilmeye çalışılmaktadır. Kemalizm'i doğurtan, ayakta tutan Siyonizm'dir. Kemalizm ile Siyonizm ikiz kardeş gibidir. M. Kemal'in kendisi bile masondur ve Selanik'teki mason localarında yetişmiş olduğu bilinmektedir. Türkiye sermayesi Yahudilerin elindedir, Türkiye'deki birçok işadammın Yahudi kökenli olduğu açıktır. ABD'deki Yahudi lobisi TC'nin ardındaki en büyük güç durumundadır. İsrail adeta TC'ye 'seni yaşatırım, sen de bölgede benim çıkarlarıma göre hareket edersin' demektedir. Bu düzeyde olan bir Türk-İsrail ilişkisi karşısında, İran'ın da Arapların da bundan büyük rahatsızlık duyacağı açıktır. Keskin çatışmalar da yaşansa, uzlaşma ve hatta kısmi anlaşma süreçleri de gelişse, İran ve Arapların bu rahatsızlığı, buradan kalkarak TC ile çelişik pozisyonları değiştirmeyecektir. Bu çelişik ortamda İsrail, Kürtlerin durumunu dikkate almak zorunda kalacaktır. Yine bu çelişik ortamın Kürdistan'a yansımaları olacak ve Kürtlerin hareket olanakları bu durumda artacaktır.

Bütün bunlar Ortadoğu bölgesinde Kürt diplomasisinin işleyeceğini, eski kapalı ve tecrit olmuş durumun aşıldığını, özellikle buna PKK'nin öncülük ettiğini, sınırlı taktik ilişkilerin hızla kapsamlı ilişkilere dönüşeceğini göstermektedir. Gelişen savaşımın daha da bağımsızlaşması ve biraz da iddialaşmaya doğru gitmesi halinde, bunun bölgesel düzeyde daha eşit ve özgür ilişkileri zorlayabileceğini göstermektedir. PKK'nin bölge dengesindeki ağırlığı zaten ortaya çıkmıştır. Bu daha da gelişecek ve bunun

etkisi Ortadoğu'daki demokratik gelişmeyi hızlandırma ve ulusal eşitsizlikleri giderme yönünde olacaktır. Daha bağımsız, özgür ve eşit koşullarda bir Ortadoğu halklar federasyonlaşması PKK'nin gözettiği temel amaçlarından birisidir.

Gelişmeleri Lehimize Çevirme Şansımız Daha Fazla

Ö. Ülke: TC'nin askeri rejimi karşısında PKK bundan sonra nasıl bir yönelim içerisinde olacak? Bundan sonraki savaşın seyirini PKK ve TC açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Olası gelişmeler konusunda neler söyleyebilirsiniz?

-En başta belirtilmesi gereken şudur: 15 Ağustos Atılımının 10. yılında savaş daha da gelişmiş ve hareketimiz büyümüştür. Kürt ulusal hareketi -Güney Kürdistan dahil- son yıllarda büyümeyle karşı karşıyadır. Uluslararası bağlantıları gün geçtikçe daha da gelişmektedir. En önemli ve çarpıcı gelişmesi ise PKK öncülüğü şahsında sağlanmıştır. PKK öncülüğü Kürdistan çapında bütün parçalardaki halkın desteğine sahip olduğu gibi, bütün örgütleri de az çok kendi temel mücadele taktiklerine bağlamıştır. Türkiye yaşamı üzerinde de ağır etkileri söz konusudur. Yani yaşam bir anlamda PKK öncülüğü ile devindirilmektedir. Gerillanın daha çarpıcı gelişmesi söz konusudur. Gerilla 15 Ağustos'un gerçekleştiği yıl ve ondan sonraki bütün yıllarda sağladığı gelişmeyi son bir yıl içinde sağlamıştır. Yirmi yılı aşkın PKK deneyimi, özelde son on yılı ve en son bir yılı bütün geçmiş yılları kapsamaktadır. Her yıl bir diğer yıllar üzerine eklenmiştir. Kesin böyle zincirleme bir büyüme söz konusudur. Son on yıl tamamen öyle gelişiyor.

Otuz kişilik bir gerilla grubuyla başlatılan eylemlilik bugün neredeyse bir orduyla sürdürülüyor. Eruh etrafında otuz kişilik bir gerilla grubunun yol açtığı eylemlilik bugün yalnız bu alanda üç bin gerillayla yaratılmaktadır. Bu ne demektir? Bu tam yüz kat büyümeye ulaşıldığına kanıttır. Bu başarı değil de nedir? Bunu bütün ülke çapına yayarsak, diğer alanlarda hiç gerilla yoktu, şimdi bin gerillası olan alanlar vardır. Demek ki oralarda bin kat gelişme sağlanmıştır. 1984'te Amed'de on gerilla yoktu, şimdi binden fazladır. Bu da yüz kat büyüme anlamına geliyor. Garzan'da hiç yoktu, şimdi bin kat bir gelişme var. Diğer yerlerde de ya beş yüz kat, ya yüz kat, ya da bin kat büyüme durumu söz konusu olmuştur. Hem rakamsal, hem etkili siyasi sonuçları, hem de kitleyi tutma anlamında bu böyledir. Şimdi kitle gücümüz milyonlarla ifade edilmektedir. Bu alanda da beş yüz binlik bir katlama söz konusudur. 1980'lerde Avrupa'da yüz kişilik bir kitle tabanımız yoktu; şimdi iki yüz bin kişi eylemlere kaldırılıyor. Bu alanda birkaç yüz bin büyüme sağlanmıştır. Bütün bunlar gelişme, başarı değil de nedir?

Özel savaş rejimi son yıllarda başarılı olduğunu iddia ediyor. Bu yılın dökümünü de yaptım. Hiçbir dönemde gerilla bu kadar etkili olmamıştır. Büyüme, eylemlilik iki kat artmıştır. Yine nitelik olarak da iki katlık bir gelişmeye ulaşmıştır. Geçen yıla oranla kitlede de iki katlık bir büyüme söz konusudur. Bu durum önemli bir gelişmeyi ifade eder. Her alanda, yani coğrafyada, niteliksel anlamda, gerillanın dayanıklılığı anlamında, katliamlara rağmen halkı tutmada, Güney'deki etkinliğimiz açısından yurtdışı vb. alanlarda mücadelemiz katlı gelişmeye ulaşmıştır.

Son bir yıllık süreçte özel savaşın amansızlığı karşısında gerillalaşmayı yaşayan, siyasi etkinliğini arttıran bir hareket gelecek yıl açısından ne vaat eder? Bütün tecrübelerimize dayanarak söylüyorum ki, önümüzdeki yılda veya yıllarda kendi içimizde ciddi bir gerilemeyi yaşamazsak, gelişme olanaklarımızı kesin askeri dengeyi tutturacak düzeye ulaştırırız. Askeri denge şimdi bazı bölgelerde tutturulmaya çalışılıyor. Önümüzdeki dönemde bunu hızla daha geniş coğrafyaya yayma, dengenin tutturulduğu alanlarda ise bu durumu derinleştirmeyi sağlayarak saldırı sürecine girme imkânını kazanmak bile mümkündür. Bu sadece özel savaşın sınırlandırılması anlamına gelmiyor. Aynı zamanda onu gerileme sürecine sokma anlamını da taşıyor. Zaten Güreş de "Alan tutuyoruz, PKK birliklerinin üzerine gidemiyoruz" diyor. Bu bile denge durumunun kabul edilmesi anlamına gelir. Ordu bizim birliklerimizi yakalayabilecek de Güreş bunu emretmeyecek! Kendisini çok iyi biliyoruz, 'görün, vurun, yakın' emrini veren adamdır. Sıradan halkı yakan bu adam, gerillayı gördüğünde mi yakmayacak?

Güreş, "Ben son derece alıcınap, merhametliyim. Ulaşım yollarını kesin, lojistiği kesin, aç kalsın ve teslim olsunlar" diyor. Gerçekten sözünün sahibi ise, ben de ona diyorum ki, lütfen emir ver, imha temelinde gerilla birliklerinin üzerine birlikler gönder ki deritten kurtulasın. Daha on beş, yirmi günlük süresi var. Bu süre daha dolmadan tarihi başarıya ulaşan ikinci bir Atatürk olsun. Kendine güveniyorsa ordu birliklerini sürsün. Kaldı ki en çılgınca emirler verdiğini bilmeyen mi var? Aslında ordu yürüyemiyor. Çok yaygınlaştırılan, doğru taktiklere kavuşturulan gerilla, ordunun bu ters kullanımına fırsat vermediği gibi, onu kendi kaderine razı edecek. Yani gerilla da olacak, ordu da olacak, denge durumunu kabul edecektir. Şimdi mesele budur. Sorun savaşın geliştirilip geliştirilmeme sorunudur.

Biz gelişmelere bakarak, özellikle de yaptıklarımıza bakarak iddia ediyoruz ki, gelişmeleri lehimize çevirme şansımız daha fazladır. Hiç ulaşmadığımız dağlara nasıl ulaştığımızı, ilk birliklerin eğitiminin, savaş tecrübesi kazandırmanın ve yine yayılmanın ne kadar zor olduğunu biliyorum. Bütün bu zorluklara rağmen bunları da sağlamışız. Bundan sonra bu gelişmelere daha kolayca, daha yaygınca ekleme yapabiliriz. Orta ebatlı, istersek daha etkili silahlar da sağlayabiliriz. Bunlar gelişmenin yönünü gösterir. Eskiden sınırlı katılım söz konusuydu; şimdi Avrupa'dan, metropolden ve ülkenin diğer parçalarından her gün yüzlerce katılım gerçekleşiyor. Mücadelemiz maddi olarak da çok rahatlıkla kendisini finanse edecek kaynaklara sahiptir. Bu gelişme değil de nedir? Geriye kalan tek sorunumuz, bunları nasıl işleyeceğimizdir, nasıl güçlü komutanlar çıkaracağımızdır. Bizim savaşımız şimdi bu noktalar üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Son çalışmalarda da görülmektedir ki, hayli mesafe kazanılmıştır. İlk defa gerilla ordusu diyebileceğimiz çalışmaların içindeyiz ve küçümsemeyecek başarıların günbegün sağlandığını görmekteyiz. Bu yaz hamlesinde de görüldüğü gibi birimler daha dayanıklı, daha az hata yapıyor ve daha etkili darbeler vurabiliyorlar. İlk defa gerilla planlamasını biraz yaptık. Bunun sonucu, binleri aşkın özel savaş birliklerinin etkisizleştirilmesi olmuştur. Bunu kendileri açıklamıyorlar, ama biz her gün bilanço veriyoruz. Bu planlamayı daha sistemli uygularsak, rahatlıkla bu bilanço ikiye, üçe katlanabilir. Bu durum gelişme yönünün ağır bastığını açıkça göstermektedir. Yani mevcut gerillayı niteliksel olarak istediğimiz kıvama getirebilirsek, nicel yönünü niteliğe kavuşturduğumuzda, savaşın gelişmesi beş on kat artar. Bundan politikacısının da, özel savaşçısının da kuşkusu olmasın. Karşılarındaki gerillanın durumu budur.

Etkili savaş mı, siyasi görüşme mi, ateşkes mi? Bunları iyice düşünsünler. Ben illa birinde ısrar etmiyorum. Etkili savaşmak istiyorsanız kamuoyuna açıklayın, bizim de bunu benimsediğimiz bilinmelidir. Her gün fukara Anadolu halkının bir sürü çocuğunu öldürtüyorsunuz, savaşın olduğunu ve bu askerlerin nasıl öldüğünü açıklamalısınız. İlan ettiğiniz kayıplardan on kat daha fazla

kayıp yok mudur? Neden bunlara kaza süsü vererek halktan gizliyorsunuz? Kendiniz şehit düşüyorsunuz, şehide bu yapılır mı? Çoğu halk, tabutlarda gelenin kendi evladı olup olmadığını bile bilmiyor. Yazık değil mi?

Gerilla açısından önümüzdeki olası gelişmeler daha çok toparlanma, merkezileşme, alan genişlemesi ve derinlik kazandırmakla birlikte, planlı savaş ve bilançosu daha ağır çarpışma düzenleridir. Bu dönemde hareketli savaş da devreye girecektir. Belki günlerce sürebilecek çarpışmalar da yaşanacaktır. İşte bu özellikleri kazanmış gerilla, savaşı daha yetkince götürebilir.

Diğer hedefler de söz konusudur. Savaşı gittikçe daha fazla Türkiye'ye taşıyoruz. Hedefler sistemimiz içinde ekonomisi vardır. Ekonomisi kısmen felç edilmiştir, bu daha da geliştirilecektir. Turizm kısmen durdurulmuştu, bu tamamen durdurulacaktır. Türk tipi kontrgerilla cinayetleri durdurulamazsa, bizim de bunlara karşılık bazı yöntemleri harekete geçirmemiz söz konusu olur. Onların da etkili çerçeveleri var, onların da etkili politik kişilikleri var, mitingleri var, kitlesi var. Bu azgın faşist saldırılar durdurulmazsa, bizim de önümüzdeki dönemde buna benzer yöntemlerimiz gelişecektir. Hedeflerin üzerine başarıyla gitmek imkân dahilindedir. Kesinlikle savaşı Türkiye'ye yayacağız. Şimdiden gerilla Artvin, Sivas, Kayseri, Adana sınırlarına dayanmıştır. Bunu daha da ilerleteceğiz ve metropol eylemliliğini daha da arttıracacağız. Önümüzdeki dönem tüm bunlar planlanıp gerçekleştirilecek işlerimizdendir. Biz bu kadar cesaret ettikten ve bu kadar işkenceye dayandıktan sonra, şu savaşı geliştireceğiz ve en iyi bir biçimde hakkını vereceğiz.

İşler Artık Askeri Siyasi Cihatla Çözüme Doğru Götürülmelidir

Ö. Ülke: Önümüzdeki süreçte bir ateşkes söz konusu olabilir mi?

-Geçen yılki ateşkes denemesine ilişkin değerlendirmeler var. Aslında onları olduğu gibi tekrarlayabilirim de. O değerlendirmeler hala geçerliliğini korumaktadır. Ama bir kez daha açıklamak istenirse, ateşkesle mücadeleyi siyasi mecraaya dökmek mümkün mü? Biz bundan da kaçınmıyoruz. Geçen yıl şu söylendi: "Çok zayıflamış, güç kaybetmişler, dayanamayacak durumdadılar, aslında teslim olacaklar, ateşkes buna vesile olsun." Bunun vahim bir yanılgı olduğunu, böyle düşünmekle kendi halklarına da çok zarar verdiklerini ve bizi de hiç tanımadıklarını ortaya koydular. Tarih bunun böyle olduğunu doğruladı. Bir kez daha böyle değerlendirilmeyi istemiyoruz.

Bizim açımızdan zarar görme söz konusu olamaz. Biz köle bir halkız, mutlak özgürlüğe ihtiyacımız var, bunun için bütün bedeli karşılama varız. Ha bin vermişiz, ha yüz bin! Ama buna da tapmıyoruz. İlla şiddetle, devrimci şiddetle, askeri şiddetle sonuna kadar her şeyi sağlarız gibi bir inada saplanmak istemiyoruz. Tabii eğer özel savaş bize bunu dayatmazsa. Karşı taraf, "Bu bizim için bir çıkmazı ifade ediyor; bu çıkmaz halkı, sizin ülkenizi gittikçe tahribe götürüyor; bu bize de olumsuz olarak yansıyor, iki halk kardeşdir" dese, ben buna tamam derim. Tarih boyunca da birlikte yaşamışız, buna varım.

İttifak ve dayanışmanın özellikle kritik dönemlerde ağır basan bir gelişme olduğunu tekrarlıyorum. Bu açıdan da şunu söylemiştim: Yeniden ilişki düzenlenmesi, anayasadan tutulmuş yasalara kadar genelde iki halkın kimliğini ve diğer demokratik halk gruplarının haklarını tam garantiye alan bir anayasal düzenleme esas alınmak kaydıyla, bunu hedefleyen siyasi çözüm yolu düşünülmelidir. Bunun için şiddetin tirmanışının veya savaşımın daha da alevlenmesinin önüne ateşkesle geçilmelidir. Bu, Türkiye halkı için de en doğru yoldur. Madem Türk halkı için doğrudur, bizim için de doğru olabileceği söylenebilir ve aynı zamanda kilitlenen siyasi kapının aralanması anlamına da gelir. Artık işler askeri cihat ve tarafla değil, siyasi cihat ve siyasi taraflarla çözüme doğru götürülmelidir. Bu daha uygar, daha çağdaş bir çözüm yoludur. İlkel kan dökme bağına saplanmaktan vazgeçelim. Kimliğimiz inkâr edildi, her türlü insani ve ulusal hukukumuz ve demokratik haklarımız gasp edildi. DEP örneğinde de görüldüğü gibi sınırlı bir demokratik gelişmeye bile izin verilmedi. Bunun doğru yol olmadığı, Türkiye halkına ve demokrasisine de zarar verdiği açıktır.

Bunun için olası bir siyasi yöntemle birlikte yasaların, anayasanın yeniden düzenlenmesi, Olağanüstü Hal'in kaldırılması, koruculuğun lağvedilmesi, işkencenin ve faili meçhul cinayetlerin hemen durdurulması, kirli işlere bulaşmış olanların -örneğin Türkiye- Hitler dönemindeki savaş suçluları gibi uluslararası bir mahkemede veya Türkiye'de yargılanmaları gerekir. Çünkü ortada Türkiye hukukuna da aykırı bir sürü cinayet, faili meçhul cinayet vardır. Bu bir savaş gereği değildir. Savaş gereği köyler bombalanıyor; uçaklar sivilleri de vurdu, kadın ve çocuk da öldürüldü, sorun çıkartmadık. Ama ortada kendi hukuklarını da çiğneyen gizli bir cinayet şebekesi var. Bunların ortaya çıkartılıp yargılanması çok önemlidir.

Bir de göçertilen halk kesimlerinin yaşamayacak hale getirilen köylerinin imar edilmesi, tazminat ödenmesi ve hızla yerlerine dönmelerinin de sağlanması gerekir. Güncel acil talepler olarak bunlar ileri sürülebilir. DEP davasının hemen durdurulması, birçok yazar çizerin içeri sokulmasına son verilmesi de acil talepler arasındadır. Bu bir yoldur. Acaba özel savaş rejimi bu yola girer mi? Ben sanmıyorum, ki o hala özel savaşı kararlıca sürdürmek iddiasındadır. Bir yıl mı sürdürür, iki yıl mı, bu onların bileceği iştiir. Bunun çıkmazı daha da derinleştireceğini söyleyebilirim.

Bu vesileyle şunu da söylemeliyim ki, biz hepsine hazırız. Türkiye egemenleri ile birlikte siyasi çözüm yoluna girerek meseleyi çözmeye de hazırız. RP benzeri, sözüm ona özel savaşa karşı İslami yolla meseleleri çözmeyi ileri sürenler varsa, onlarla da bu işi düşünüp tartışmaya varız. En son savaş yoluyla, yani askeri yöntemle de sorunları çözmeye hazırız. Biz kendimizi bu kadar esnek, bütün yollara açık, hepsinde çözüm arayabilecek kadar güvenli ve hazırlıklı tutmaya çalışan bir hareketiz. Parti öncülüğümüz, önderlik gerçekliğimiz bütün bunlara cevap verebilecek üretkenlikte ve zenginliktedir.

Güçlenmenin Yolu Halkın Gelişmesidir, Demokrasi Mücadelesidir

Ö. Ülke: Ortada çok karanlık bir tablo var. Türkiye'de siyaset ve ekonomi tıkanmış. Türk halkı da savaşın acı sonuçlarından ve özel savaş rejiminin baskılarından nasibini alıyor. Bu tabloyu ortadan kaldırmak için Türk halkı neler yapabilir?

-Mevcut durum özel savaşla devrimci savaşın ortaya çıkardığı bir tablodur. Devrimci savaşın gelişmesi bizim açımızdan olumlu ve kıvanç vericidir. Özel savaşın yol açtığı tablo ise hem kendisi için, hem de halkı için kara bir tablodur. İkisi aynı kaba konuşamaz; çünkü biri kara tablo, biri eşsiz bir başarıdır. Biz Türkiye halkı için de bu olumsuz tablonun sona ermesini istiyoruz. Sona ermesi için birkaç yöntemden bahsetmek gerekiyor. Devrimci savaşın yöntemi Türkiye halkının da kurtuluşuna yol göstermektedir ve onu aydınlatıp harekete geçirebilecek güçtedir. Zaten bunun belirtileri ve çabaları da giderek gelişmektedir. Bu, devrimci bir yöntemdir. Temelde bu yönetime güvenmekteyiz ve daha da yayacağız.

Özellikle Türkiye'nin devrimci demokratik çevrelerine bir kez daha sesleniyoruz: Ortaya çıkan devrimci olanakları görmelisiniz. Kendi özel darbe rejiminizi doğru değerlendirmelisiniz. Buna karşı devrimci demokratik görevlerinize doğru sahip çıkmalısınız. İçinde bulunduğunuz koşullar tahammül edilmez hale geliyor, emekçiler isyan halindedir; yol göstermelisiniz. Demokratik ve ekonomik hak arama mücadelesini başarıyla sürdürmelisiniz. Mevcut düzey çok geridir, onu ilerletmelisiniz. PKK'den isteyeceğiniz destek ve dayanışma zaten yürütülen savaşla verilmektedir. Mevcut sendika ağalarını aşın, sahte sol partilerini aşın, bu partileri daha demokratik bir çizgiye çekin; bir anlamda korucu ağalığı gibi olan kitle örgütlerinin başındakileri aşın. Yeni birlikler oluşturun. Partilerin, her türlü demokratik kitle örgütlerinin başındakileri yenilemeye çalışın; onların cephesini geliştirin. Bu sizin için de kurtuluş yoludur. Başka türlü kurtuluş yolu beklemeyin. On yıl beklediniz, başınıza ağır felaketler gelmedi mi? Önümüzdeki yıl da beklerseniz, daha ağır ve perişan bir duruma düşersiniz. Güçlenmenin yolu halk gelişmesidir, demokrasi mücadelesidir, onun birleşik devrimci cephesidir.

Biz sonuna kadar desteklemeye, omuz omuza mücadeleye varız. Gerilla eğitimi almak isteyenler, omuz omuza çarpışmak isteyenler Kürdistan'a gelsinler. Yine kendiniz alan hazırlayın, biz gerilla birliklerimizle Anadolu'nun dağlarında da savaşı geliştirelim. Yine özel savaşı yürüten çeşitli birimlerin başındaki işkencecilere karşı da mücadele yürütüyoruz. Sizlerle birlikte daha da fazla yürütmeye varız. Kesinlikle burada kusuru bizde bulmayın, kusur ve eksiklik sizdedir. Görevin en yakıcısı sizdedir. Yerine getirirseniz işleriniz yoluna girer.

Halkımız Özgücü ve Öz İradesiyle Katılımını ve Savaşımını Şiddetlendirmelidir

Ö. Ülke: Savaşın 10. yıldönümünde Kürt halkına ne söyleyebilirsiniz?

-Halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine bundan sonra daha kapsamlı, daha güvenli katılım göstereceği açıktır. Halkımızın vurucu gücü zaten gerillada örgütlenip savaşmaktadır. Bunun dışında kalan gücü, yurtsever kesim siyasi cephede yoğunlaşmasını sürdürmektedir. Bu gelişmelere ARGK ve ERNK ile cevap verdik. Halkımız artan bir ilgiyle katılım ve desteğini sürdürmeli, bu iki araçta da gelişimini sağlamalıdır.

Halkımız mücadelenin her aşamasında üzerine düşen görevleri yerine getirdi. Ama halkın etkinliği asıl bundan sonra ortaya çıkıyor. Artık halkın her türlü yöntemle kendisini savunması imkân dahilindedir. Özellikle köylerin boşatılması ve toplama kampları geliştirilmesi söz konusudur. Bunlar mücadeleyi önlemeye yönelik uygulamalar ise de, bunları tersine çevirmemiz mümkündür. Toplama kampları mücadele kamplarına dönüştürülebilir. Bu kamplarda siyasi ordu haline gelme ve dünyanın gözüne girme olanaklıdır. Metropollerdeki yoğunlaşma, zorbela sağlanan ilişkilerin yüz binlerin ilişkisine dönüşmesidir. Siyasi cephenin gelişmesi için daha elverişli bir maddi zemin oluşturmaktadır. Gerisi örgüt çalışmasıdır ve buna da hemen girilmelidir.

Gerek toplama kamplarının, gerekse metropol yoğunlaşmasının eskisini de aştığını görerek, batı da dahil olmak üzere her taraf cephe çalışmasına, örgütlenmeye, serhildanlara çekilmeli; halkımız bu yönlü görevlerine daha sıkı sarılmalı, bizzat özgücü ve öz iradesiyle katılımını ve savaşımını şiddetlendirmelidir. Mevcut özel savaş dayatmaları aslında yıldırılmamalı, daha artan bir direnmeyle hem kendini örgütleyebilmeli, hem sivil savunma, milis gücünü geliştirerek eylemlerini yoğunlaştırmalı, bu temelde korunmasını sağlamalıdır. Faili meçhul cinayetlere verilebilecek en iyi cevap öz savunmadır. Köyde olsun kentte olsun, her aileden başlayarak bir direnme sistemi geliştirilmelidir. Halkımızı buna çağırıyoruz. Kesinlikle özel savaşın bu yöntemlerinin halk etkinliğini, halkın siyasi cephesini geriletmesine müsaade edilmemeli, aksine halk inisiyatifine, örgütlenmesine ve direnişine yol açmalıdır. Bu duruma gelmiş halk hareketliliği zaferin eşiğindedir. Böyle görülüp böyle değerlendirilerek görevlerin üzerine gidilmeli ve başarılmalıdır.

Koruculara!

Özel savaş aygıtlarından birisi olarak koruculuk sisteminin artık terk edilise doğru gittiğini görmekteyiz. Altmış bine yakın korucu örgütlendirildi; bunun yanında yine çok sayıda ajan işbirlikçinin örgütlendirilmesi geliştirildi. Bunlar başlangıçta parayla kandırılıp korkutularak bu duruma getirildiler. Şimdi artık görüyorlar ki, yaşam yolları tıkanmış; gerilla onları köyünden dışarı bırakmıyor, ekonomik yollarını daha da kesecektir. Devletin verdiği bir maaş vardı, onun da sonu gelmektedir. Çünkü devletin kendisi iflas halindedir. Korkuyla da sürekli yaşanmayacağı ortaya çıktığına göre, bu kesimin hızla bizim daha önce çıkardığımız af çağrılarına cevap vermeleri gerekiyor. 15 Ağustos Atılımı'nın 10. yıldönümü vesilesiyle bir kez daha bunlara, yapılan halk çağrılarına karşılık vermelerini, hatta silahlarıyla birlikte gerillaya sığınmalarını söylüyorum.

Bu temelde gerillayla ilişki kurarlarsa, gerillaya sınırlarsa mallarına ve canlarına dokunulmayacaktır, hatta korunacaklardır. Onları daha korumalı yerlere, Güney Kürdistan'dan tutalım doğuya, batıya, hatta daha ileri alanlara taşıyabiliriz. Dağlarımızda onlara da güvenli yerlerimiz vardır. Bunu göz önüne getirerek bir an önce ihanetten dönmelerini ve başlarına gelebilecek daha ağır felaketlerden kendilerini korumalarını söylüyoruz. Zararın neresinden dönülürse, ihanetin neresinden dönülürse kârdır mantığıyla hareket edip, korku ve parayla girdikleri bu uğursuz yoldan, onları ömür boyu ölümden daha beter edecek bu kirli yaşamdan bir an önce kendilerini, çocuklarını, ailelerini kurtarmaları, yaşayabilir düzeye getirmeleri ve bu çağrımızı mutlaka değerlendirmeleri gerektiğini vurguluyorum.

Asker ve Subaylara!

Bu arada özellikle özel savaşa alet olmuş ve ondan oldukça sıkılan, terhislerin durdurulmasıyla daha da öfkelenen askerlere, artık bu savaşı yürütmenin anlamının kalmadığına inanan dürüst subay çevrelerine seslenmeyi de gerekli görüyorum.

Bu savaşın onursuz ve sizi de kirleten bir savaş olduğu kesindir. Bundan çok rahatsız olduğunuzu da biliyoruz. Bu savaştan çıkarı olan, bir avuç çıkarıcı üst düzey komutasıdır. Bunlara fazla alet olmanın gereği yoktur. Bizim Anadolu halkından olan insanlarla alıp veremeyeceğimiz hiçbir şey yoktur. Onlar tamamen birbirlerini kardeş gibi görebilecek bir çevreden gelmektedirler. Bu nedenle kirli savaşa daha fazla alet olmadan, mümkün olan ölçülerde tepkilerini dile getirmelerini ve bu savaşa destek vermemelelerini bekliyoruz. Eğer içlerinden bazıları saflarımıza gelirlerse ne bir ceza, ne tek bir dayak, ne de küfür söylemeden kendi savaşçıları gibi koruyacağımızı bu arada rahatlıkla söylemek isterim.

Dost Çevrelere!

Çeşitli dost çevrelerin bizden beklentileri vardır. Yazarından, sanatkârından tutalım her türlü demokratik kitle örgüt temsilcilerine kadar, hatta politika yapmak isteyen bütün partiler bizi artık doğru anlamak durumundadırlar. Kürdistan dahilinde olur, Tür-

kiye'de olur, Kürdistan'ın diğer parçalarında olur, hatta dünyanın neresinde olursa olsun, kendini bizimle ilgili gören her türlü çevrenin yeni bir durum değerlendirmesi yaparak, dostluklarının gereklerini, yine politikalarının gereklerini yerine getirmelerini, bunun olanaklarının eskiyle kıyaslanmayacak oranda ortaya çıktığını, bunu mutlaka yerinde ve cesaretle değerlendirerek çözüme katkıda bulunmalarını diliyorum.

15 Ağustos 1994

TÜRK HALKININ KÜRT HALKIYLA BİRLİKTE GÜÇLENMESİNİ İSTİYORUZ

Abdullah Öcalan: Buyurun, geçin oturun.

Günay Aslan: Günaydın Başkanım.

- Günaydın. Hoş geldiniz, nasılsınız?

G. Aslan: Teşekkür ederim Başkanım, sizler nasılsınız?

-Biz son nefese dek her zaman iyi olmak zorundayız. Tekrar hoş geldiniz diyorum.

G. Aslan: Başkanım, kabul ettiğiniz için teşekkür ediyorum. İzniniz olursa, Alman ARD TV'nin sizin için sipariş ettiği soruları yöneltmek istiyoruz. Bu sorular, Münih'deki ARD Merkezinden hazırlanmış, bizim tarafımızdan tercüme edilmiştir. Bilgilerini sunuyoruz. Yani bizim hazırladığımız sorular değildir, bilmenizde yarar vardır. Teşekkür ederim.

-ARD'nin mi sorularındır?

G. Aslan: Evet.

-Uzun bir aradan sonra, böylesine yoğun gelişmelerin yaşandığı bir aşamada, özellikle Almanya kamuoyunu da yakından ilgilendiren Kürt meselesine ilişkin son gelişmeleri kapsamlı bir biçimde dile getirmeye çalışacağız. Almanya bundan çok yakından sorumlu. Rolünü ortaya çıkarmak, hem kamuoyu için gerçekleri görüp buna göre bir doğru tutum içinde olma, hem yine hükümet çevreleri için çok olumsuz politikalarını gözden geçirmeleri açısından önemlidir. Sizin bu aşamada, bu gelişiniz anlamlı olabilir. Umarım bu görüşmeyle, gerçekler bir kez daha oldukça iyi dile getirilir ve herkes kendi tutumunu gözden geçirerek doğru belirlemeye çalışır. Evet, sizi dinliyorum.

G. Aslan: Sayın Öcalan, duyduğumuza göre, PKK'nin V. Kongresinde Parti Programında önemli değişiklikler yapılacak. Örneğin Marksist-Leninist çizgiden vazgeçilecek mi, neden? Ayrıca, PKK bayrağındaki orak-çekiç amblemi çıkarılacak mı? Bu amblemin anlamı nedir?

-Bu sorular bana her zaman dogmatik yanı ağır basan sorular olarak gelmektedir. PKK, ne anladığımız gibi Marksist-Leninist olmuştur, ne de yine anlamak istediğiniz gibi Marksist-Leninist çizgisinden vazgeçmiştir. PKK, insanlığın soylu bir harekettir. Temel insan gerçeğine, ayrıca gelişimine, gerek kendiliğinden, gerek ideolojisiyle gelişme sağlamak isteyen özgün bir harekettir. Hiçbir zaman alışlagelen Marksist-Leninist formüller temelinde gelişen bir hareket değildir; çıkışı da, gelişimi de, şimdiki hali de böyledir. Fakat etkilenme olmuştur. Biz bu etkilenmeyi kendi tarihi, sosyal ve ulusal kimliğimiz kadar, insanlığın temel özgürlük ihtiyaçlarını göz önüne getirerek yorumladık. Bize göre olmayanı bir tarafa bıraktık, uygun olan bazı yaklaşımları da aldık. Diğer tüm insanları ilgilendiren düşüncelerden etkilendiğimiz kadar etkilendik. Bu anlamda sosyalist anlayışımız özgündür.

Özgündür derken, sadece ulusaldır demek istemiyorum. İnsan gerçeğine son derece yakındır ve bu anlamda da biz, en ilerde olduğumuzu söylüyoruz. PKK'nin ideolojik-siyasi gerçeği mutlaka doğru kavranmalıdır. Buna kılıf giydirmek pek de akılcı veya gerçekçi bir çözüm yolu değildir. Avrupa'da uydurulan resmi bir görüş var; katı Ortodoks, Marksist-Leninist, hatta Stalinist örgüt diye değerlendiriliyor. Bunlar yakıştırmadır, kendi önyargılarını bize mal etmedir. Bizi anlamaktan uzak değerlendirmelerdir. Bunu söyleyebilirim. PKK'yi incelemek için olanaklar vardır. Bizi gelip bizzat içimizde yaşayarak da öğrenebilirler. Ama böyle kılıf uydurmaktan da, bu tip bakış açılarını temel alıp bize yaklaşmaktan da vazgeçilse daha iyi olur.

Orak-çekiçli bayrak meselesine gelince, biz putçu değiliz. Bazı şemalara dayanarak, sembollere dayanarak kendimizi adlandırma, bunu bir kimlik gibi gösterme tutuculuğunda değiliz. Ayrıca orak-çekiçe yönelik ağır bir saldırı var; diğer yandan bununla kastedilen, reel sosyalizme yol açmış partilerdir. Bu semboller daha çok bu partiler kullandı. Bu partilerin de çözümsüzlüğü ortaya çıktığına göre, bu partilerle birlikte bu amblemi kullanmamak bizim açımızdan da uygun görülmektedir. V. Kongre, bu anlamda daha uygun bir sembolü benimsemeye çalışmıştır ve bu da ideolojiden vazgeçme, çizgiden vazgeçme diye bir tutumun sonucu değildir. Sadece çözümsüzlüğe gitmiş partilerin sembollerinden olumsuz etkilenmememiz için, bu pratik ihtiyacı göz önüne getirerek yaptığımız bir değişikliktir.

G. Aslan: Peki, Sayın Öcalan. Somut olarak bu dönemde PKK'nin politikasında nasıl bir değişikliğe gidilmesi düşünülüyor veya bu değişiklik olacak mı?

-Her şeyden önce, PKK'nin politikasında değişiklikten ziyade, ağırlıklı olarak politikalarını hayata geçirme, kurumlaştırma diye bir gelişiminden bahsetmek gerek. PKK'nin politikası derli toplu hayata geçiyor, kurumsal ifadelerle kavuşuyor. Bu anlamda değişiklik değil gelişim vardır. Örneğin halk iktidar araçlarında bir gelişme beklenilebilir. Halk iktidar organları olarak meclis, hükümet gibi organlara daha fazla yakınlaşıyoruz. Yine kitleleri ilgilendiren çeşitli kurumlar, ekonomik, kültürel kurumlar oluşuyor, diplomatik kurumlar gelişiyor. Dolayısıyla PKK'nin politikasının giderek oturmasından, hayata geçmesinden bahsedebiliriz. Ama köklü değişikliklerden bahsetmek gerçekçi değildir.

G. Aslan: Peki, bu politikalarınız çerçevesinde, TC sınırları içerisinde bir Kürt devleti kurma talebinden nihai bir şekilde vaz mı geçildi veya Kuzey Irak'ta yaşayan Kürtlerle gelecekte müşterek bir Kürt devleti kurma talebinden de böylelikle vazgeçildi denilebilir mi? En azından bu tür şeyler kamuoyunda tartışılmakta, buna ilişkin görüşlerinizi alabilir miyiz?

-Hayır, biz hem Güney'deki siyasi oluşumla ilgimizden hem de Kuzey Kürdistan'daki bir siyasi oluşuma gitme çabamızdan vazgeçmiş değiliz. Tam tersine, Güney'deki federasyonun gerçek bir federasyon olarak gelişmesi için ilgimizi arttırıyoruz. Bir halk federasyonu haline gelmesi için ağırlığımızı, özellikle bunu 1995 için arttırarak gerçekleştirmeye çalışacağız. Şekli bir federasyon vardır; biz onu bir halk federasyonuna, Irak bütünlüğü içinde kurulacaksa bile, eşit ve özgür koşullarda bir halk devleti

haline gelmesine tüm gücümüzle destek olacağız; hatta gerekirse kendimizi içine taşıyacağız. Irak somutuna uygun örgütlenmeler ve siyasi eylemliliğini ortaya koyma gibi bir ilgimiz vardır. Sanıyorum bu gelişerek devam edecektir.

Kuzey için de zaten devrimci bir halk federasyonunu esas alıyoruz. Kendi federasyonumuzu adım adım geliştiriyoruz. Özellikle bu yıl hem parlamentosunu hem yürütme kuvvetini oluşturmaya, en azından önemli bazı adımlar atarak geliştirmeye devam edeceğiz. Biz Türkiye'nin federasyonu kabul edip etmemesini beklemeyeceğiz. Kendi federasyonumuzun zaten temellerini gittikçe geliştirerek, eğer Türkiye de buna hazırsa, gerçekten bir halklar federasyonu temelinde yeni bir siyasi oluşuma hazırız. Hatta Türkiye federatif bir cumhuriyete gitmek istiyorsa, biz zaten bunun sağlam temelini çoktan atmışız. Halklar için de doğru bir devlet modelinde anlaşılıp anlaşmamak, bunun anayasal ve yasal ifadelerini oluşturup oluşturmamak Türkiye'ye bağlıdır. Biz üzerimize düşeni yapıyoruz. Dikkat edilirse, bu da dar ayrılıkçı değil, halkların lehine doğru bir birlik politikasının sonucudur. Bu anlamda politikamızdan vazgeçme değil, güçlü bir biçimde hayata geçirmekten bahsediyoruz.

Parlamento Halk İradesinin Şekillenmesidir

G. Aslan: Şimdi 21 Mart 1995 tarihinde sürgünde bir Kürt parlamentosunun kurulması söz konusu. Bu parlamentoyu Kürtleri temsil organı olarak tanıyacak mısınız, tanımaya hazır mısınız?

-Parlamentonun sürgünde gelişimine biz de katkıda bulunmak istiyoruz. Gerçekten özellikle TBMM'de çok haksız ve anti-demokratik bir biçimde Kürt milletvekillerinin atılmasından sonra, böylesi bir kurumun gelişmesine oldukça ihtiyaç vardır. Bu genel bir Kürt parlamentosu değil, onun önemli bir adımı, yani sürgündeki adımdır. Önümüzdeki haftalarda sanıyorum kendisini resmen ilan edebilir. Ağırlıklı olarak yurtdışı kitlemizi temsil etmek kadar, zorla sürgüne gönderildikleri için ülke içinde de bu anlamda bir temsil düzeyi olan ağırlıklı bir kurum olabilir.

Bu parlamento, gerçekten söylenildiği gibi PKK'nin bir yan örgütü değildir. Parlamento zaten yan örgüt olamaz. Temel bir diplomatik, siyasi kurum olarak gelişeceği benziyor. Hepsinin PKK'li olması mümkün değil, buna gerek de yoktur. Ama PKK'nin oldukça desteklemek istediği bir kurumdur. Bir halk iradesinin şekillenmesidir ve dikkat edilirse halkın da yaygın istemi bu doğrultudadır. Sanıyorum bir boşluğu dolduracaktır. Özellikle diplomatik sahada iyi bir sözcü olabilir. Yine Türkiye ile yeniden siyasal yapılanmada belli bir işleve sahip olabilir. Yine halkın bazı ihtiyaçlarına da sözcülük edebilir. Bu açıdan biz böyle bir kurumun geliştirilmesini bir boşluğun doldurulması anlamında olumlu bulmaktayız ve destekliyoruz.

G. Aslan: Sayın Öcalan, bu parlamento Güneydoğu'da yaşayan Kürtler tarafından seçimle işbaşına gelmiş olmayacak. Bu durumda parlamentonun Güneydoğu'daki insanları temsil ettiğini nasıl iddia edebilirsiniz?

-Aslında Güneydoğu diye tabir edilen Kuzey Kürdistan'ı az çok temsil ediyor. Çünkü bu oluşumun içine giren, en azından bazı milletvekilleri var. Yine içerde bir o kadar tutuklu var. Onların da doğal olarak bu oluşumun içinde olduğunu söyleyebiliriz, yani seçilmiş milletvekilleridir ve halk onları halen de milletvekili olarak değerlendirmektedir. En az oy aldıkları yöreler, eğer bir seçim daha olsa bunları tercih edeceklerini açıkça ortaya koyacaklardır. Dolayısıyla tam istenildiği gibi olmasa da, Güneydoğu'yu temsil etme durumları söz konusudur. Fakat biz buralar için, ilerde daha ayrı bir seçimle bir parlamentoyu bütünleştirmeyi istiyoruz. Yani bu sürgündeki parlamento belli adımlar attıktan sonra, onu ülke içine de taşıma, özellikle kurtarılmış bölgelerde ulusal bir parlamentoya bütünleştirme gibi bir görevimiz de var. İnanıyoruz ki, bu konuda da önümüzdeki aylarda bazı adımlar atılır ve sürgündeki parlamentoya ülke içindeki parlamento birleştirilerek ulusal bir parlamentoya gidilir. Bu konuda ciddi bazı adımlar atılır.

G. Aslan: Kurtarılmış alanlar dediniz, 1995 içinde o hedeflerinizden söz etmek mümkün mü?

-Zaten şimdiden az çok kurtarılmış bölgeler vardır. Bu bölgeleri daha da derinleştirip genişletmemiz söz konusu. Bugün ülkemizin dağlık alanlarında esas otorite silahlı güçlerimizin denetimindedir. Devletten daha fazla biz etkiliyiz. Bu anlamda kurtarılmış bölgeler var. Fakat daha da geliştirmek istiyoruz. Savunmasını güçlendirmek istiyoruz ve öyle sanıyorum ki, alacağımız tedbirlerle Türk Silahlı Kuvvetleri buralara kolay kolay giremeyecektir. Bu anlamda ikili bir iktidar var. Bu ikili iktidarı halkımızın daha da lehine geliştirmek istiyoruz. Hiç kimse Türkiye'nin Kürdistan'da tam bir denetiminin olduğunu söyleyemez. Hatta bizim denetimimizin çok gerisinde bir durumu söz konusudur. Bunun da böyle bilinmesinde büyük yarar vardır. Türkiye her ne kadar tam denetim sağladığını söylüyorsa da, bu konuda bazı gazeteciler gidip inceleme yapabilirler. Kesinlikle partimizin silahlı kuvvetleri daha hakimdir. Evet.

G. Aslan: Evet, Sürgündeki Kürt Parlamentosu'yla gündeme gelen yeni bir tartışma var. PKK şimdiye dek farklı düşünenlere karşı uzlaşmaya yanaşmayan sert bir tavır takındı. PKK bir anlamda lider olma savından vazgeçip bu parlamentonun kararlarına uyacak mı?

-PKK'nin lider savından vazgeçip geçmemesi öyle kendiliğinden verilecek bir kararla olmaz. PKK, çağdaş Kürt uluslaşmasında, ulusal dirilişinde, ulusal kurtuluşunda ve halkın iktidarlaşmasında tarihi bir kurum olarak çoktan yerini almıştır. Vazgeçtim dese de vazgeçemez. Realite, PKK'nin tarihi bir önderlik kurumu olarak rolünü büyük oynadığı ve oynamaya devam edeceği biçimindedir. Dağa, taşınmıştır; insanın ruhuna, beynine sinmiştir; hatta yüzyıllara sinecek kadar da etkilidir. Böyle olunca da, PKK'nin liderlik savından vazgeçmesi diye hafif bir iddiada bulunmak, gerçeklerle alay etmektir. Kürdistan'da PKK'nin siyasal gelişmesi olmasa, Türkiye'nin elidi de politika yapamaz. Yine Kürdistan halkının düşmanları maaş alamaz. Bu, günlük realitedir ve devam ediyor; hem de giderek daha da ağırlaşarak.

Öyle anlaşılıyor ki, Batı kamuoyu PKK'nin ağırlığını henüz doğru bir biçimde anlamak istemiyor veya anlama gücünden yoksundur. PKK'nin gerek Türkiye politikasında, gerek Kürdistan halkının yaşadığı hemen hemen bütün parçalar üzerindeki büyük etkisini görmek gerekiyor. Bu etki de gün geçtikçe gelişiyor. Dediğim gibi, istesek de bu önderlik etkisinden uzak kalamayız. Rolünü daha politik olarak oynayabilir. Diğer yurtsever çevreler ve örgütler de bu genel gelişmeye bağlanmak isteyebilir. Bunun için özveride bulunur, olgun davranır. Hemen herkesi temel ulusal amaçlarda, demokratik amaçlarda, kurumlarda birleştirmek isteyebilir.

Açıkça belirtebiliriz ki, PKK bu konuda son derece olgun ve esnek. Temel ulusal demokratik kurumlarda yer almak isteyen bir kişi de olsa, ona yüksek değer biçer. Sanıldığının aksine asla sekter değildir. Kendinden başka kişi, örgüt tanımama gibi bir durumu da yoktur. Yeter ki halkın bazı temel ulusal demokratik değerlerine saygılı olunsun; ben varım, ben de mücadele etmek

istiyorum densin. Bunu isteyen her kuruluşa, gerçekten kendimizden daha fazla değer vereceğimizi ve gücü oranında nasıl istiyor-
sa öyle bir rolün sahibi olması için her türlü desteği vermekten çekinmeyeceğimizi rahatlıkla belirtebilirim.

G. Aslan: Bu açıklamanızla, aynı zamanda diğer örgütlerle tümüyle belli platformlarda bir araya gelinebileceğini de belirtmiş
oluyorsunuz yanlış anlamadıysam?

-Gayet tabii. Yeter ki bunlar, “Biz de ulusal işlerde, kurumlarda, yine halkın demokratik mücadelesinde ve iktidarında yer al-
mak istiyoruz, biz de varız” desinler. Hatta bu konuda kariyer de bizim için sorun değildir. Yapabiliyorlarsa en üst düzeydeki işleri
yapsınlar. Örneğin parlamentoya da girsinler, hangi tür görevi yürütebilirlerse onu yapsınlar, bizden son derece destek bulurlar.
Federasyonlaşma çabalarına nerede katılmak istiyorlarsa katılınsınlar. Silahlı savaşım güçleri yoksa siyasal savaşım olaylarına katıl-
sınlar, kültür çalışmalarına katılınsınlar, bilimsel çalışmalara katılınsınlar. Bizden ne tür destek istiyorlarsa biz hepsini sunmaya hazı-
rız. Ayrıca güçleri oranında kariyer de istiyorlarsa, onları da gücümüz oranında desteklemeye hazırız.

Bu konuda PKK aslında bu örgütlere de yanlış tanıtılmak isteniyor. Onlar çalışmak istediler de biz mi engel olduk? Hayır. Gel-
sinler, onlarla paylaşmayacağımız tek bir değerimiz yoktur. Yeter ki halkın bazı ulusal demokratik taleplerine ve çıkarlarına gön-
nünden inansınlar, onu gönülden desteklesinler. Nasıl çalışmalarını gerektiğini bize söylesinler, alacakları karşılık her zaman olumlu
olacaktır.

G. Aslan: Peki Sayın Başkan, şimdi şunu söyleyebilir misiniz: Bu kurulacak olan parlamentonun alacağı kararlara uymanız
söz konusu olacak mı?

-Bu parlamento gerçekten rolüne yaraşır kararlar alırsa, sadece uymakla yetinmeyeceğiz, hayata geçireceğiz. Gerek partimiz,
gerek silahlı ordu kuvvetleri parlamento kararlarının asli güvencesidir, hayata geçirici temel güçtür. Biz de istiyoruz halkımızın
böylesine yüksek bir iradesi gelişsin, kendi temel yaşam konularında yasa çıkarsın, çeşitli kararlar geliştirsın ve bize de düşen
sadece uymak değil, hayata geçirmek olsun. Halk iktidar istiyor, halk ekonomik gelişme istiyor, halk kültürüne sahip çıkmak isti-
yor. Halk siyasal özgürlüğünü kullanmak istiyor; halk kendi adına diploması istiyor; halk çok çeşitli sosyal etkinliklerde bulunmak
istiyor. Parlamento bütün bu konularda yasalar, kararlar çıkarsın ve çok açıkça görülecektir ki, onları hayata geçirecek olan temel
yürütme gücü biziz.

Dikkat edilirse, bu anlamda olumlu rol oynayacak temel örgüt durumundayız. Tüm güçleri de böylesine bir ulusal iradeye
ulaşmaya yardımcı olmaya, güçleri oranında ona uymaya ve onu hayata geçirmeye çağırıyoruz. Bu konuda bizden asla olumsuz
bir yaklaşım görülmecektir. Yüce bir kararı zedeletmek, işlemez bir duruma getirmek şurada kalsın, en uygun bir biçimde haya-
ta geçirmenin engin çabaları görülecektir. Bunda da herkes, bu çalışmalara katılmak isteyen herkes özellikle sorumlu, ağırlıklı ve
ne yaptığını bilen bir konumda olmalıdır. Gerçekten ilk defa böyle bir parlamentonun olabileceğine de kendilerini inandırmalıdır.

Parlamentonun oluşabilmesi için, çıkardığı kararları hayata geçirmesi gerekir. Yani bir yürütme gücü olmadan, parlamentodan
bahsedemeyiz. Bu anlamda partimizin ve silahlı kuvvetlerin varlığı parlamento için temeldir. Çünkü yasalar olup da eğer hayata
geçirilmezse havada kalır; demek ki havada kalmamasının temel güvencesi, partimiz ve onun silahlı kuvvetleridir. Bunlar olmadan
da parlamentonun bir rol oynayacağını sanmıyoruz. İsmi var, kararları var, ama hayata geçirecek fiili güç yoksa, böyle parlamento
olmaz. Eğer bu aşamada işte böyle bir parlamento olabilir diyorsak, o da böylesine yürütme gücü olmamızdan ötürüdür. Dolayı-
sıyla PKK’yi parlamento iradesinin önünde olumsuz rol oynamış gibi bir havada göstermek veya tek taraflı iradesini dayatacak
bir örgüt gibi görmek yerine, böylesine yüce bir organın iradesine saygılı olma ve hayata geçirilmesinin temel yürütme gücü olma
gibi bir işlevi olacak. Böyle anlamalıyız.

Türkiye’de Federatif Bir Yapılanma Ortadoğu’daki Otoriter Yapıların Aşılmasına Katkıda Bulunabilir

G. Aslan: Peki Sayın Öcalan, şimdi sizin bu açıklamalarınızla beraber şunu söyleyebilir miyiz: Parlamento, yani normalde bir
parlamento bir hükümeti seçer. Öyle ki sizin çizdiğiniz çerçeve de bunu ifade ediyor. Bu nedenle bu süreçle birlikte Kürt devleti
talebi yeniden gündeme gelmiş olmayacak mı?

-Dikkat edilirse var. Bir Kürt devleti var. Ama biz buna Kürt federasyonlaşması demeliyiz. Çok tarihi, sosyal, siyasal, kültürel
ve ekonomik nedenlerden ötürü özellikle Türkiye’yle -tabii Ortadoğu ülkeleri de önemlidir, ama esas olarak Türkiye ile- çok iç
içeyiz. Çok kısa bir dönemde, hemen çok ayrı bir devlet istemek gerçekleri aşırı zorlamak olur. İmkânsızdır demiyorum, ama en
zor yolun tercih edilmesi anlamına gelir. Bu da ne Kürt halkının, ne Türk halkının fazla çıkarınadır. Bizim bu anlamda ortak bir
devlet istememiz gerçeklerden kaynaklanıyor. Zayıf olduğumuzdan veya Kürt devletini oluşturmak istemediğimizden değil veya
çok istiyoruz, ama işte taktik yapıyoruz, bu sözleri kullanıyoruz biçiminde de yorumlanmamalı. Hayatın gerçeklerine uygun oldu-
ğu için, bir ortak Kürt-Türk federasyonu ve diğer çeşitli kültürlerle geniş bir özerklik tanıyacak demokratik bir devlet, bizim için
hayli verimli olacak bir devlet biçimi olarak gözüküyor. Bugün tek ulus olan Almanların bile, sanıyorum sayısı on üç kadar olan
federal hükümeti var. Neden buna ihtiyaç duyuluyor? Tek bir ulus olduğu halde, daha verimli bir devlet, daha demokratik bir dev-
let olmaya katkıda bulunduğu için böyledir.

Türkiye gibi çok uluslu, çok kültürlü bir ülkede üniter devlet boğulmaya yol açıyor. Muazzam bir bürokratik araca yol açıyor.
Ne kültürler, ne demokrasi, ne de halklar nefes alıyor. Bu devlet modeli gerçekten geçmiş yüzyılın ve 20. yüzyılın başlangıcındaki
otoriter anlayışların bir sonucudur, kesin demokratik bir anlayışın sonucu değildir. Hatta faşist bir totaliter devlet anlayışının sonu-
cudur. M. Kemal’in devlet modeli, 1920’lerde bir Almanya’da ve İtalya’da geliştirilen faşist deneyimlerden epey esinlenmiştir.
Bir de Rusya’daki Sovyet deneyiminden esinlenmiştir. İkisini adeta birleştirerek, en tehlikeli bir otoriter devlet ortaya çıkarmıştır.
Yetmiş yıldır bu devlet demokrasinin önünde en büyük engeldir. Halk kültürlerinin, halk iradelerinin gelişiminin önünde en büyük
engeldir. Türkiye’de temel sorun budur.

Biz bu devlet anlayışını yıkmak istiyoruz, değiştirmek istiyoruz. Bunun yerine bütün kültürlerin, bütün demokratik çevrelerin,
en başta da halkların kendilerini ifade etmelerine çok uygun, geniş özerklikli, geniş federal organları olan bir devlet modeline
ulaşmak istiyoruz. Türkiye ile bunu tartışmak istiyoruz. Türkiye’nin yeni bir anayasaya kavuşması için, hatta yerel iktidarlara
sahip olması için bir siyasal yolun denenmesini istiyoruz. Özellikle bu konuda çok başarılı bir katkımızın olabileceğini söylemek
isterim. Türkiye’nin bu statükocu, muhafazakâr devlet geleneği ve onun temsilcileri olmasaydı, sanıldığının aksine biz halkların
birlikte bütünlüklü yaşamına oldukça yüksek bir gelişme değeri verecektik. Gerçek bir bütünlüklü politikaya işlerlik kazandıracak-

tık. Bu da ekonomik olarak, kültürel olarak bugünkü krizin çok ötesinde büyük gelişmeye yol açabilecek temel bir güç olacaktır. Buna fırsat verilmiyor. Bu konuda kendimize oldukça güveniyoruz ve tüm sorunların çözümünde de belirleyici bir güç olduğumuza eminiz.

G. Aslan: Sayın Öcalan, Türkiye ve Kürdistan'ın içinde bulunduğu Ortadoğu coğrafyasında federal çözümler halklar için ideal olabilir mi? Artık Türkiye'de federal bir çözüm için karşınızda siyasi bir güç, bir muhatap bulabiliyor musunuz? Mevcut hükümetin bu konudaki politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Demin söylediğim gibi, mevcut politika yetmiş yıllık Kemalist, totaliter, biraz reel sosyalizmden ama çoğunlukla da Mussolini ve Hitler'den esinlenerek kurulmuş bir üniter devlettir. Çağdaş devlet anlayışıyla hiçbir alakası yoktur. Son derece tekçi, otoriter, antidemokratik bir temeldedir ve dünyada tek kalmıştır. Bunu ben söylemiyorum. Başbakanın kendisi, "Dünyada tek sosyalist devlet bizim devlettir" diyor. Burada dile getirmek istediği üniter devlet yapısıdır ve bütün sorunların kaynağında bu devlet anlayışı vardır. Son derece şoven, halkların kültür ve demokratik haklarını inkâr eden, çok bağınaz bir asker ve sivil bürokrat elide çıkar sağlamaktan başka bir değeri olmayan ve bu anlamda gerçekten halklara çok kaybettiren, gelişmelere çok set çeken bir devlet oluyor. Ne kadar ağır bir bunalıma yol açtığını da günümüzdeki ekonomik krizden, sosyal tıkanmadan, hatta askeri çözümsüzlükten daha iyi anlamaktayız. Varolan krizin ne kadar derin olduğunu herhalde bilmeyeniniz yoktur. Biz buna çözüm istiyoruz.

Yineliyoruz: Bu anlamda Türkiye ile geliştirilecek federatif bir yapılanma hem mümkündür, hem de doğruya ulaşmanın ve krizden çıkışın en sağlam güvencesidir. Hiç kimse böyle bir federatif oluşum sağlanmadan Türkiye'de krizlerin çözüm bulacağını sanmasın ve bu anlamda biz çözümsüzlüğü değil gerçekten çözümü dayatan bir hareketiz. PKK bu anlamda en demokratik, en federatif, en özgürlükçü gelişmenin kanadını teşkil etmektedir. Üniter devlet ise çözümsüzlüğün ve tıkanmanın kanadını teşkil etmektedir. Avrupa özellikle bunu görmek istemiyor. Ama doğrusu da gerçekten böyle olunabilir.

Bu anlamda Türkiye'deki yeni bir federatif yapılanma, Ortadoğu'daki otoriter yapıların da aşılmasına ve geniş federal sistemlerin, örneğin bir Avrupa Birliği'ne benzer biçimlerin gelişmesine çok önemli bir katkıda bulunabilir. Örneğin bugün ABD federatif bir yapıdadır. Yine Amerika Birliği vardır, Afrika Birliği vardır, Arap Birliği vardır. Bu anlamda esnek, gevşek birlikler dünyanın her tarafında giderek daha fazla oluşmaktadır. Neden Ortadoğu gibi tarihi, toplumsal ve kültürel değerleri son derece birbirlerine yakın, birbirlerinden etkilenmiş halklar arasında buna benzer bir birlik oluşmasını? Dolayısıyla bizim birlik anlayışımız, Kürt halkı için biçtiğimiz demokrasinin ve federal oluşumun temel gücüdür, değerlendirilmesi yerindedir. Çünkü hem Araplarla örneğin Irak somutunda olduğu gibi, yine İran'la ve esas olarak da Türkiye ile böyle bir federatif yapı geliştirerek, Ortadoğu'yu da bir halklar federasyonuna dönüştürebilir. Burada temel rolü oynayabilir.

Eskiden de bizim böylesine bir görüşümüz vardı ve bu görüşümüz bir gün hayatın gerçeği olarak da karşımıza çıkacaktır. Özellikle Türkiye'nin, bundan sonrası için, eğer krizden kurtulmak ve çıkış bulmak istiyorsa, böyle bir yapılanmaya kendini onatmaktan başka bir kurtuluş şansı yoktur. Ortadoğu halkları için de, daha ileri bir aşamaya ulaşmak istiyorlarsa, böylesine bir federatif bütünleşmeyi geliştirmekten başka şansları yoktur.

Dar devletler, bir nevi aşiret şovenizmi gibi devletlerdir ve halkların hiçbir temel ihtiyacına cevap vermezler. Bu anlamda bizim partimizin gerek Türkiye için, gerek Ortadoğu için öngördüğü, halkların ileri demokrasisine, onların özellikle ekonomik ve kültürel açılımlarına en uygun cevabı teşkil etmektedir. Belki bazı kişilerce bu biraz hayal gibi gözükebilir; ama eğer demokrasi çok gerekliyse, yine ekonomik gelişme çok gerekliyse, kültürel haklar çok gerekliyse, onun gerçekleşeceği biçim Ortadoğu halklar federasyonudur, Kürt-Türk federasyonudur.

Üniter Devlet Yapısı Çok Katı Bir Biçimde Yaşatılmak İsteniyor

G. Aslan: Peki, Sayın Öcalan, tam da bu noktada bir sorumuz daha olacak. Bu kurulacak olan federasyonda, Türkiye çevresinde hangi güç buna aday görünüyor veya diğer bir deyişle PKK'nin siyasi çözümünü nerede görüyorsunuz ve burada Cem Boyner'in Yeni Demokrasi Hareketi ile müşterek görüşleriniz var mı? Varsa veya yoksa bunlar hangi noktalardadır?

-Doğrudur. Türkiye'de henüz bizim bu anlayışımıza paralel güçlü bir oluşum çıkmış değildir. Üniter devlet yapısı çok katı bir biçimde yaşatılmak isteniyor; hatta bize karşı savaşı yürüten ekip, üniter devlet anlayışı dışında her şeye ihanet gözüyle bakıyor. Örneğin Özal, 'Federasyon da tartışılabilir' dedi diye, adamı yere indirdiler. Bana göre de faili meçhul bir cinayete kurban gitti. Özal, sırf federasyon istediği ve öldüğü gün öğleden sonra bizimle görüşmelere başlayacağı için, bana göre faili meçhul bir biçimde öldürüldü. Ondan sonra da hiç kimse ağzına bir daha böylesi bir söz almadı. Örneğin DEPlî milletvekilleri bile başbakan tarafından hain ilan edildi ve haklarında ceza verildi.

Bu, devletin özel savaş çekirdeğinin aldığı çok insafsız, vicdansız bir karardı ve binlerce faili meçhul cinayet de bu kararın bir sonucu olarak gerçekleşti. Halen bu savaşı yürüten de kimse, bu devlet anlayışından vazgeçmek istemiyor. Kürt kimliğini bile kabul etmek istemiyor. Ama buna rağmen ne kadar krize yol açtığı da ortadadır. Artık hiçbir kesim, özellikle sermaye de böylesine bir devleti taşımak istemiyor. Bu devleti sermayenin gelişmesine çok aykırı buluyor.

Cem Boyner hareketi bu anlamda gerçekçi bir harekettir. Yani özellikle sermaye, bu katı devletçi politikadan kurtulmak için bir çıkış olarak kendini politikaya taşımak istiyor; kaldı ki, sermaye olarak ayakta durmak istiyorsa, gelişmek istiyorsa, bu gereklidir. Bu anlamda olumlu bulduk. Yani bir sermaye hareketi olduğu halde, bu çıkmazı siyasi yöntemle aşmak istediği için biz olumlu bulduk ve bu aşamada karşı durmayacağız dedik. Hatta tutarlı olursa, demokrasi konusunda destekleyebileceğimizi bile söyledik. Giderek bu yönlü gelişmeler beklenebilir. Çünkü bu devlet modeli, bu özel savaş politikaları, bugün yüzde elli enflasyon, yetmiş milyar Dolar dış borç, yine bir katrilyon iç borç, sosyal ve siyasal yönden tam bir tıkanmanın sorumlusu olan bir rejimdir. Daha fazla süreceğini sanmıyorum. Sürerse daha fazla çürütür, krizi derinleştirir. Dolayısıyla çözüm için Boyner hareketi türünden gelişmeler beklenebilir ve biz de bunlarla diyalogu aramak isteriz. Türkiye için bir demokrasiyi, yeniden yapılanmayı birlikte gündemleştirebiliriz. Son derece esnek de olacağız ve Türkiye'nin krizden kurtulmasına ne kadar katkıda bulunacağımızı da çok açık bir biçimde göstereceğiz. Yeter ki siyasi yönetime itibar edilsin, bu özel savaş politikasından vazgeçilsin.

G. Aslan: Bu özel savaş politikasının değerlendirilmesi çerçevesinde yeni bazı değişiklikler var. Özellikle parti yelpazelerinde değişiklikler var. CHP ile SHP'nin birleşmesi gibi. Bu birleşmenin Kürt sorununun siyasi çözümü konusunda şartları iyileştirici

bir yönü olabilir mi sizce?

-Bu iki partinin birleşmesi, eğer gerçekten bir çıkışa yol açmak istiyorsa, CHP gerçekten silinmek istemiyorsa, tek seçeneği demokratik bir taraf olarak kendini gösterebilmesidir. Ama unutmayalım ki, bu partinin Sosyal Demokrat Halkçı Parti kanadı daha düne kadar ve şimdi de özel savaşı sonuna kadar destekledi ve yürüttü, ama tükendi. Son bir şans olarak CHP ile bütünleşmeyi kabul etmek zorunda kaldı. CHP, eğer bu özel savaş politikasından biraz vazgeçerse, yine Hikmet Çetin'in söylediği gibi gerçekten Kürt sorununa siyasi bir yaklaşımlar ve barışçı bir çözüm yolu olacaksa, sanıyorum bu birleşme anlamlı olabilir ve biraz da kendini tazeleyebilir.

Ama bana öyle geliyor ki, özel savaş çok güçlü; bu CHP'yi de önümüzdeki bir yıl oldukça kullanmak isteyecek, yani bitirecek. CHP içinde buna karşı koyacak irade yok. Hikmet Çetin'in kendisinin de bir iradeye sahip olacağını sanmıyoruz. Çok bağlı bir kişilik, ama yine de bu parti dediğim gibi yaşamak istiyorsa, politikadaki varlığını korumak istiyorsa, birtakım demokratik adımların atılmasını sağlamak zorundadır. Sanıyorum bu yönlü gelişmeler de vardır. Taban şiddetle bunu istemektedir. Barış ve demokrasi istemektedir. Belki SHP'nin, CHP'nin yönetiminde bu sesler yankı bulur ve bazı böyle olumlu adımlar atılabilir.

Biz aslında hükümet kurulmadan önce de Demirel-İnönü hükümetine demokratikleşme yönünde destek olacağımızı söylemiştik. Ama maalesef Güreş ekibi bastırdı, özel savaş ekibi özellikle ağırlığını koydu ve demokratikleşme yönünde değil, antidemokratikleşme yönünde üç yıldır bu hükümeti kullandı. Şimdi ordu çevresi yine böyle bastırır mı; özel savaş ekibi, özellikle tek taraflı iradesini dayatır, bu partiler veya özellikle CHP bunu kabul eder mi? Ederse, onun sonu da SHP gibi olmaktan kurtulamayacak. Ama cesur bir demokratik adım, barışçıl çözüm, yine siyasi yöntemle sorunlara çözüm gücü gösterirse, bu hem hükümetin yeni den oluşumunda etkisini gösterebilir, hem de bu partinin biraz siyasi varlığını geliştirmesine yol açabilir.

G. Aslan: Sayın Öcalan, biz tekrar parlamentoya dönmek istiyoruz. Böyle bir parlamentonun kurulmasında PKK ne gibi avantajlar sunmaktadır veya diğer bir deyimle Kürt sorununun çözümüne kolaylık sağlamış olur mu? Ayrıca bu parlamentonun çeşitli kararlar alacağını belirttiniz. Şöyle bir karar alınırsa, tavrınız ne olacak: "Çatışmalara derhal son verilsin." Böylesi bir karara uya-
cak mısınız?

-Şimdi 'bütün çatışmalara bir son verilsin' kararına eğer çatışma taraflarından herhangi bir olumlu karşılık gelirse, yani çatışmaya son verilerse, ilk önce biz son veririz. Sanırım 'çatışmalara tek taraflı son verilsin' diye bir parlamento kararı gelişmez. Çünkü tek taraflı çatışmalara son vermek demek, çatışmaları sona erdirmek istemeyenin acımasız imhasına yol açmaktır ki, buna da hiçbir parlamento alet olmak istemez. 'Çatışmalara son verilsin' iyi bir karardır ve bizden beklenen son vermekse ve diğer bütün taraflar da buna hazırlarsa, gerçekten hepsinden önce hazırız. Ama yok, eğer bu parlamentoya bir ihanet rolü oynatılmak isteniyorsa, bu parlamentonun öyle bir parlamento olmayacağını çok açıkça görmek zorundayız.

Bu halka bir özel savaş dayatılmıştır. Yani bu parlamentonun da oluşumuna yol açan bütün güçler, bu özel savaştan çok zarar gören güçlerdir. Parlamento özel savaşın durdurulmasını şüphesiz isteyecektir. Ateşkes isteyecektir, siyasi çözüm isteyecektir ve bütün bu konularda da bizim partimiz daha önceden karar sahibidir, yani olumlu bulmaktadır. Dolayısıyla bu sorularda, parlamentoya PKK ilişkisini bence biraz karmaşık gibi gösterme nedenleri var. Öyle görmemek gerekir.

Bu parlamento PKK'nin yan bir kuruluşu olmayacaktır; kendisini öyle göstermek istese de, biz bunu böyle görmeyeceğiz. Bizim parti anlayışımız değişiktir. Biz, gerçekten birçok görüşün ve partinin bir siyasi birlik ifadesine kavuşmasını istiyoruz. Parlamento da bunun en üst irade temsilidir. Ona herkesin katkısının olmasını istiyoruz. Bize karşı da olsa, çelişkilerimiz de olsa tercih ederiz. Onların böyle bir parlamentoda yer almasına ve ulusal kararlar almalarına saygı gösteririz, hatta teşvik ederiz. Ama herhalde bir halkın ulusal kimliğine, özgürlüğüne aykırı kararları hiçbir parlamento almaz. Çünkü doğasına aykırıdır. Eğer gerçekten bu temelde olursa, ben parlamentoya çelişeceğimize inanmıyorum. Ağır basan yön, bu parlamentonun gerçekten rolünü oynaması için bizden destek göreceğidir. Parlamentonun anlam ifade edebilmesi için, bizim mücadelemizin gerçeği esastır, bu görülecektir.

İradesini yürütemeyen bir parlamento, kukla bir parlamentodur ve hiçbir işlevi olmaz. Ama ulusal iradesini partimiz gibi yürüten bir kuvvet oldu mu, bu parlamento gerçekten şerefli bir parlamento olma gerçeğini bizzat görecektir. Dolayısıyla arada çelişki görmek yerine, anlamlı ve uyumlu bir birliktelikten bahsetmek gerekir.

G. Aslan: Şimdi şöyle bir sorumuz olacak: PKK hangi şartlar altında yeni bir ateşkes ilanına razı olabilir, öyle bir durum söz konusu olabilir mi?

-Daha önce de belirttiğimiz gibi eğer siyasi yönetime itibar edilecekse, bu ağır krizler ve gerçekten Türk halkının da çok rahatsız olduğu bu savaşın yıkıntılarından kurtulunmak isteniyorsa, bir ateşkesin yararlı olacağına her zaman inandık. Askeri üstünlük peşinde değiliz; ama bize reva görülen, askeri çözüm adı altında yürütülen halkımızın adının bile inkâr edilmesidir. Yani soykırım politikasını esas alan bir özel savaşın da tek taraflı olarak sürüp gitmesine ve ona hiçbir tepkide bulunulmamasına asla rıza gösteremeyiz. Her şeyi askeri yolla çözeriz diye bir derdimiz de yoktur. Ama bir halkın soykırımına razı olmaktansa, onun son ferdine kadar direnmesini daha şerefli, onurlu ve yaşamsal görürüz. Gerçekten eğer siyasi bir çözüm yoluna itibar edilirse, biz buna son derece açığız. Demin söylediğim gibi, yeni bir devletin oluşumdan bahsediyoruz. Buna da ekmek ve su kadar ihtiyaç vardır. Bizimle diyalog denensin; eğer söyledikleri gibi demokrasiden uzaksak, birlik ve bütünlüktün uzaksak, dünya kamuoyu, Birleşmiş Milletler var, Avrupa Birliği var, müşahit koysun, ki biz zayıf tarafız, istediği biçimde karşımızda durabilir ve Türkiye'yi de destekleyebilir. Ama eğer gerçekten demokrasiye yakınsak, gelişmeye yol açan bir devlet oluşumuna açıksak, o zaman bu desteklensin. Biz bunu talep ediyoruz.

Hiçbir görüşme yolu denenmedi; ne istediğimiz, nasıl bir devlet oluşumu, nasıl bir demokrasi, nasıl insan hakları, nasıl kültürel haklar istediğimiz bilinmeden, PKK'yi dar bir ayrılıkçı, şiddet yanlısı, hatta terörist örgüt ilan etmek, büyük vicdansızlıktır, büyük sorumsuzluktur ve sorunun bu hale gelmesinde de ABD ve Avrupa devletlerinin günahı az değildir. PKK, çok haksız bir biçimde terörist ilan edildi ve TC'nin dizginlenmemiş şiddetine de her türlü destek sunuldu.

Bu, soykırım şiddetidir. Tarihe bakalım: Ermeni halkı soykırımla bitirildi, Rum halkı soykırımla Anadolu'da tüketildi, birçok kültür tasfiye edildi. Yüzlerce kültürün anayurdu olan Anadolu bugün monokültür yapısına, hem de en şoven bir biçimde büründürülmek isteniyor. Bu, insanlığa karşı da en büyük suçtur. Bu suçu biz işlemiyoruz; bu suçu bu Türkiye Cumhuriyeti ve onun destekçileri işlemektedir. Biz demokrasi istiyoruz, biz kültürel özgürlük istiyoruz, federal bir sistem istiyoruz. Bu anlamda TC sınırla-

rı dahilinde, halklar için yaşanabilir düzenin bir anayasa ve onun her tür kurumunun halkların iradesine, seçim hakkına göre kurulmasını istiyoruz. Bunu Avrupa devletleri neden anlamak istemiyor? Anlayıp da doğru tutuma neden katılmak istemiyorlar? Bu soruyu da ben size soruyorum.

G. Aslan: Sayın Öcalan, şimdi çeşitli çevrelerde ateşkes tartışmaları devam ediyor. Tek taraflı, koşulsuz bir ateşkes PKK'nin girip girmeyeceği tartışmaları var. Bu konuda neler söyleyebilirsiniz? Yani 1993'teki gibi tek taraflı ve koşulsuz bir ateşkes bu dönemde söz konusu olabilir mi?

-Şimdi neden tek taraflı ateşkes, neden kasabın eline mışıl mışıl koyunun boynunu uzatalım? Vicdan bunun neresinde, adalet bunun neresinde? Hangi nizamla, hangi ahlakla bize kurbanlık koyun olma yolu öneriliyor? İnsan biraz hakim olur da, güçlüden yana tavır alır da, bu denli pervasız tavır almaz. Biz çok temel insani haklar için, demokrasi için tavır istiyoruz, biraz da insanlıktan destek istiyoruz. İfade bir 'tek taraflı ateşkes var mısınız' diyorsunuz; diğer taraf soykırım politikasını yürütüyor, bu soykırımı yürüten güce söyleyin, tek taraflı ateşkesi neden istemiyorsunuz deyin.

Bunlara verdiğiniz muazzam silahların kaynağını neden durdurmuşsunuz? Biz çok meşru ulusal demokratik hakların peşindeyiz. Kimliğimizi kazanmak istiyoruz, insanlığımıza sahip çıkmak istiyoruz, başka hiçbir şey istemiyoruz. Karşı taraf ise "Sen yok olacaksın, adından tut cinsine, cibilliyetine, tarihine ve kültürüne kadar her şeyini inkâr edeceksin" diyor. Bu kadar zulüm dünyanın neresinde görülmüştür? Biz bu zulmü durdurmak istiyoruz. Zorbela bir direniş göstermek istiyorsak, gerçekten o soykırım politikasını durdurmak içindir.

Anadolu halklar tarihine bakılsın; dört bin yıllık kültürler katledildi, ortadan kaldırıldı. Özellikle Almanya kamuoyu, Almanya devleti neden bunu görmek istemiyor? Doğu Almanya'dan devraldığı bütün silahları bu devletin eline neden verdi? Eğer biraz vicdan varsa, biraz söylediği gibi insan haklarına saygılıysa, niçin bu silahlar kullanıldı, kime karşı kullanıldı? Bütün bunları neden sorgulamıyorsunuz? Çok güçsüz olduğumuz için. Ama bir gün güçlü olmayı da becerebiliriz. O zaman ne cevap vereceksiniz? Soykırımı durdurun, bize gerekli olan demokrasiyi vermenin garantisini gösterin, kimliğimize ve yine onurumuza sahip olmamızı garanti altına alın; biz tek taraflı da, çok taraflı da her türlü ateşkes varız. Çok desteklediğiniz bu devletin, bu canavar devletin, bu barbar devletin bu azgın şiddetinin durdurulacağına dair bize biraz garanti verin, hemen savaşı bir günde durdurun.

O zaman soruyu doğru sormak gerekir. Savaşın suçlusu kimdir? Şiddetin hem haksız kullanıcısı hem de sürdürücüsü kimdir? Bunu doğru görelim; doğru gördüğümüz oranda da, biraz hakkın ve adaletin yanında yer alma yüreğimiz varsa, bunun gereklerini yerine getirelim. Maalesef, Avrupa devletleri çok vicdansızlar. Bir kuruluş kabilinde de olsa, maddi çıkarlarına çok bağlılar. Bir halk ortadan kalkmış, dört bin yıllık bir kültür ortadan kaldırılmış, hiç umurunda değil. Bu büyük vicdansızlığın, büyük anlayışsızlığın ortadan kaldırılması gerektiğini söylüyorum. Her şeyden önce, her hükümet bu konuda sorumluluğunu itiraf etmelidir. Büyük güç politikasına dayanarak politika yürütmek mümkündür, ama bu adaletli ve insani bir politika değildir.

G. Aslan: 1993 yılında PKK silah bırakacağını ilan etmişti. Fakat arkasından otuz kadar silahsız kişi öldürüldü. Defalarca sivil halkın zarar görmesini kınadığınızı ifade etmişsiniz; fakat buna rağmen savunmasız kadın ve çocuklar öldürülüyor. PKK, bu çerçevede Batı ülkelerinde yasadışı eylemlere karşı çıktı ve sık sık PKK üyelerinin haraç topladığı da belgelenmiş durumdadır. PKK başkalarını bu sefer verdiği sözde duracağına ilişkin nasıl ikna edebilir?

-Evet, sözünüze ben bir deyimle karşılık veriyorum. Siz kadı kızında kusur arama gibi bir sevda içindediniz. Yani PKK'nin küçük bir kusuru varsa, onu temel soru olarak yöneliyorsunuz. Karşı taraf yalnız otuz üç kişi değil, bütün bir halk üzerinde amansız bir terör uyguluyor. Binlerce köy boşaltılmadı mı? Binlerce faili meçhul cinayet işlenmedi mi? Yerinden, yurdundan edilmeyen tek bir aile var mı? On binlerce kişi zindanda her türlü işkence altında değil mi? Almanya'ya bile bir milyondan fazla Kürt göçer-tilmedi mi?

Bunlar hangi politikanın ürünüdür? Bunların öldürülmesini bu kadar mesele yapıyorsunuz da -ki onlar askerdi, hem de özel savaş ordusunun askerleriydi, silahlıydılar- o günlerde yüzlerce sivil ve yine PKK'li öldürüldü. Her gün radyo günde elli kişi ölü ele geçirdik diye haber veriyor. Şimdi bunlar şiddet değil mi, terör değil mi? PKK'nin kazara, yanlışlıkla birkaç sivilin ölümüne yol açan eylemi olmuşsa, bunlar PKK'nin ne kadar sözünde durmadığını mı gösterir? Avrupa'da halktan biraz yardım toplaması da, Avrupa'yı haraca bağladığını mı gösterir? Biraz yine vicdanlı olmak gerekir.

Avrupa'daki halkın desteği bağıştır, gönüllü olmayan tek bir bağış yoktur. Bu halk Kürdistan halkıdır, dostumuz olan halktır ve Alman dostlar da vardır. Yardım yaptılar diye biz haraç topluyor mu diyeceğiz? Haraç topluyor, suçüstü yakalandı da, mahkemeler yargıladı da biz karşı mı çıktık? Ayrıca tekrar söylüyorum: Ülke içinde dört bin yıllık yerleşim yerleri var, belki de on bin yıllık insanlığın en eski yerleşim birimleri yerle bir edildi. Tarihten silindi. Bunları görmeyeceksiniz, bunlardan hesap sormayacaksınız da, PKK ne kadar sözünde durmuyor gibi yakışsız, haksız yaklaşımlar içinde bulunacaksınız ve bunu da bir devlet politikası olarak, kendi kamuoyunuzu zehirlemek için kullanacaksınız. Bu çirkin politikalar ve yaklaşımlardan vazgeçilmelidir.

Biz her zaman söylüyoruz. Demokratik taleplerimiz, ulusal kimliğimiz biraz kabul edilsin, bu uyguladığımız meşru savunmanın silahlı şiddet temelinde olmasına da biz bir günde son vereceğiz. Biz hazırız, sizin desteklediğiniz Türk devleti hazır mı? O çok işbirliği ettiğiniz bu devlete bunu sorun. Eğer cevabınız olumlu olduysa ben hazırım, bir günde ateşkes ilan ederim.

G. Aslan: Peki, Sayın Başkan, uluslararası platformda Amerika'nın, görünürde Güneydoğu'daki savaşı sona erdirmek için siyasi çözümü felç ettiği anlaşılmaktadır. Bunun bir nedeni de, planlama aşamasındaki Azerbaycan-Türkiye boru hattıdır. Rusya'nın böyle bir derdinin olmadığı söyleniyor. PKK de -daha önceki Kürt örgütlerinde olduğu gibi- bu iki gücün ilgi alanlarında tahrip olmayla yüz yüze kalabilir mi? PKK bu iki gücün -Amerika ve Rusya'nın- arasında diğer Kürt örgütleri gibi kullanılabilir mi?

-PKK bağımsız iradeye büyük değer vermektedir. Politikasını da şimdiye kadar büyük güçlerin talimatına uygun bir halde kullanmadı, buna fırsat vermedi. Tam tersine, bu büyük güçlerin tahripkâr politikalarını göz önüne getirerek kendi yapıcı politikalarını geliştirdi. Doğrudur, örneğin Güney'de bu devletlere bağlı gerek Irak rejimi olsun gerek Kürt örgütleri olsun, Irak'ın tahribatına, Güney Kürdistan'ın tahribatına yol açtılar. Biz bağımsız olduğumuz için bu devletlerin -ki buna sömürgeci devletler de dahildir- iradesine göre hareket etmediğimiz için, halkın temel çıkarlarını sürekli göz önüne getirerek kendimizi politika yapan bir örgüt olarak geliştirdiğimiz için hep geliştirdik ve halkımızın da desteğini sürekli tırmandırdık.

Şimdiye kadarki gelişmeler, bizim bu büyük devletlerin ilişki ve çelişkilerini halkımız için daha uygun hale getireceğimizi göstermektedir. Yine Kürdistan'ın tahribatına yol açan 'böl-yönet' politikalarına alet olmayacağımızı göstermektedir. Tam tersine,

biraz ulusal yurtsever özellikleri olan bütün güçleri de doğru yola sokabileceğimizi göstermektedir. Bunu sanıyorum Güney Kürdistan için de biraz geliştireceğiz. Eski dönemde büyük devletlerin ve sömürgeci devletlerin birbirleriyle ilişki ve çelişkilerinin kurbanı olan ve her zaman da büyük tahribatlara yol açan Kürt işbirlikçilerinin eliyle yürütülen bu yıkım ve tahribat hareketlerine sanıyorum PKK izin vermeyecektir. Şimdiye kadar vermediği gibi, bundan sonra da vermeyecek ve halkın kendi ülkesine biraz daha hakim olması için birlik politikasını ortaya koyabilecektir. Şimdiye kadar ki gelişmeler olumlu yönde ve başarılı olabileceğimizi göstermiştir. Daha fazlasını da önümüzdeki dönemde göstereceğimize inanıyorum.

G. Aslan: Peki Sayın Öcalan, bu petrol boru hattının Güneydoğu'dan geçmesi söz konusu. Ki, planlamalar, projeler şu anda buna yönelik, görüşmeler buna yönelik. Bu konuda herhangi bir tavrınız söz konusu olacak mı?

-Gayet açık söylüyorum. Gerek petrol yolu, gerek su yolu Kürdistan'dan geçmektedir ve kaynağının çoğu da Kürdistan'dadır. Bu yol hattı üzerinde, en az bu adı geçen devletler kadar bizim de etkinliğimiz, otoritemiz giderek gelişmektedir. Bu hatları açmak isteyen Dünya Bankası gibi başka uluslararası ekonomik kuruluşlar eğer ilerde pişman olmak ve gerçekten yatırımlarını da boşa çıkarmak istemiyorlarsa, bizim otoritemizi dikkate almak zorundadırlar. Açık söylüyorum: Biz bu gelişme seviyesinde ne su meselesini, ne petrol meselesini tek taraflı olarak halkımızın oldukça çıkarları aleyhine kullanılmasına izin vermeyeceğiz, hatta engelleyeceğiz. Ama daha şimdiden bizimle de görüşerek bu uluslararası anlaşmalara halkımızın lehine olabilecek bazı hükümleri de koyarlarsa biz dokunmayız. Bunu açık belirtmek istiyorum. Hiç kimse de duymadık falan demesin. Bu güç de nereden çıktı demesinler ve aleyhimizde bazı kararlar almasınlar. Ne kendileri çok zarar görsün, ne de biz çok zarar görelim. Yapılması gereken, en az diğer devletler kadar bizi de muhatap kabul edip, bu yolların emniyetinin nasıl sağlanacağına dair buna anlaşmalarda yer verilmesidir.

İsrail, Kürt Halkının İmha Olması İçin Her Türü Desteği Sağlıyor

G. Aslan: Bu noktada Türkiye-İsrail ilişkilerini nasıl değerlendirebilirsiniz? Suyu dediniz, petrol ilişkilerini dediniz. İsrail'in de son dönemde Ortadoğu'ya farkı bir girişi söz konusu. Bu bağlamda Türkiye-İsrail ilişkilerini nasıl değerlendirebilirsiniz ve bir de İsrail'in Kürt politikasını tatminkâr buluyor musunuz?

-Bu noktada ilk defa biraz görüş belirtmeye çalışıyorum. İsrail'in Türkiye'yi Ortadoğu'da demokrasi ve istikrar adası olarak görme gibi bir politikayı sürekli lanse etme durumu var. Özellikle bu temelde de Amerika'yı kullanmak istiyor. Biz İsrail'in Araplarla sorunlarını çözerek hal yoluna koymasına olumlu bakıyoruz. Arap-İsrail çelişkisinin çözümlenmesi, savaşmasından daha iyidir. Gerçekten hem İsrail, hem Arap ülkeleri çok zorlanmaktadır. Mevcut tıkanma noktalarını da aşarak kalıcı bir barışa gitmeleri olumludur. Ama bu haklı, şerefli, onurlu, taraflar açısından güvenceli bir barış olmalıdır. Yalnız İsrail'in bu konuda, sırf kendisini destekliyor diye Türkiye'yi tüm uluslararası alanda ekonomik, askeri ve siyasi olarak tüm yönleriyle desteklemesi Kürt halkına en büyük zararı vermiştir.

İsrail sanıyor ki, Kürtler bunu bilmiyor veya gizliden yürüttükleri için farkında değiller. Bu doğru değildir. İsrail, özellikle son on beş yılda bize dayatılan bu özel savaşın arkasındaki temel destekleyici güçtür. Gizli desteklemiştir ve tek amacı da Türkiye'yi Ortadoğu dengesinde yanında tutmaktır. Maalesef Türkiye de bu politikayı çok kötü istismar etmiştir. Bitecek bir Türkiye, dünyada bugüne kadar İsrail sayesinde varolmuştur. Türkiye'nin şu anda tek desteği, İsrail'in gizli ve açık politikalarıdır. Amerika'nın bile Türkiye'yi bu kadar desteklemesi İsrail yüzündendir. Türkiye de şunu söylemiştir: "Seni İslam ülkeleri içinde destekleyen tek ülke benim." Ama bunun faturası Kürt halkına mal olmaktadır.

Kürt halkı üzerindeki soykırım savaşı on beş yılda çok büyük mesafe aldı. İsrail, dolayısıyla etkilediği ABD, hatta Avrupa ülkeleri veya devletleri bunu görmedi. Türkiye yaşasın diye, Türkiye İsrail'i desteklesin diye, bir halkın soykırımına onay verilmemesi, izin verilmemesi. Amerika da aslında bu konuda çelişki içindedir. Bir yandan "Kürtleri Saddam rejiminden korumaya çalışıyorum" derken, diğer yandan Türkiye'nin Saddam rejiminden yüz kat daha tehlikeli ve imhacı olan politikasına da sınırsız destek sunmaktadır. İsrail, sözüm ona yine Ortadoğu'da kendisini imha niyetinde olan Arap devletlerinden bahsederken, Kürt halkının imha olmasına her türlü desteği sağlamaktadır.

Böyle ikili bir yaklaşım kesinlikle doğru değildir. Maalesef bu konuda İsrail ile Türkiye arasında tehlikeli bir politika sürüp gitmektedir. Sanıyorum ABD ve İsrail bunun tehlikesini görmüşlerdir ve biraz Türkiye'nin bu dizginsiz politikasından uzak durmaya, onu tümüyle oldukça açık bir biçimde göstermemeye önem veriyorlar. Son zamanlarda böyle bir gelişme olduğu anlaşılıyor. Bu, çok tehlikeli bir politikadan vazgeçmedir veya en azından onu sınırlandırmadır. Kürt halkının bu politikadan çok çekmesi söz konusudur. Eğer Türkiye şiddet politikasında bu kadar ısrarlıysa, bunda bu desteğin de belirgin bir yeri vardır.

İsrail ilişkileri bu anlamda halkımızın çok aleyhine sonuçlar vermektedir. Biz de bu nedenle ileride bunun ne anlama geldiğini göstereceğiz. Amerika'ya da, İsrail'e de göstereceğiz. Nasıl göstereceğiz? Haksız olduklarını, çok tehlikeli gizli bir politikayı bize gizli dayattıklarını, Türkiye'yi başımıza bela ettiklerini göstereceğiz. Bunun karşılığında ne alıyorlar? Türkiye İsrail'i destekliyor. Desteklemesi karşılığında Kürt imhası bir seçenek olamaz. Bu çok tehlikelidir demek istiyorum. Bu tehlikeli politikadan kurtulmak için, işte sözüm ona Irak Kürtleri destekleniyor. O da doğru değil. En doğru destek, Kürtleri imha edecek bir olgu olan Türk özel savaşının arkasındaki desteği çekmektir. Tek doğru tutum budur. Böyle olmazsa, ne su ne de petrol yollarının sağlıklı bir biçimde Ortadoğu'daki bu devletlerin politikalarının lehine olmasına ve kendi çıkarlarına uygun gelişmesine fırsat vermeyecektir. Bu konuda bizim biraz gerçekleri gördüğümüzü bunlar kabul etmelidir. Biraz haklı, en azından soykırıma varmayan, biraz da demokratik siyasi çözümü esas alan gelişmeleri desteklesinler. ABD'nin de, İsrail'in de bunu yapması kendi çıkarlarıdır. Onlardan bunu bekliyoruz.

G. Aslan: Sayın Öcalan, İsrail'den Balkanlara geçmek istiyoruz. PKK'nin Balkan politikası var mıdır? Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

-PKK'nin Balkan politikası, geleneksel Osmanlı politikasına, yine TC'nin tehdit politikasına karşı olma anlamındadır. Özellikle gerek Kıbrıs işgali, gerekse Yunanistan üzerindeki tehdit somuttur. Hatta bu son Bosna meselesinde de Türkiye bayağı ağırlığını koymak istemektedir. Dolayısıyla Balkan halkları çekinmektedirler. Ben bununla Bosna'da Sırların yürüttüğü savaşı tüm yönleriyle destekliyorum demiyorum. Ama Türkiye'nin de bu konuda Sırlar üzerinde yüzyıllardan beri bir tehlike teşkil ettiğini ve fırsat bulursa bunu bir daha deneyeceğini belirtmek istiyorum. Bu nedenle Balkan ülkeleri halklarının da bazı haklı endişeleri var.

Zaten bizim üzerimizde TC'nin imha politikası vardır. Özellikle Yunan halkının, Helen kültürünün Türkiye'nin bin yıllık politikasından neler çektiğini biliyoruz. Hala Kıbrıs'ta işgal var, Ege sorunu var. Bütün bunlar bizi bazı ortak noktalarda tutum belirlemeye, görüş birliğine götürüyor. Ama öyle çok gelişmiş bir ittifaktan bahsedemeyiz.

Kaldı ki, biz bu konuda Türkiye'ye karşı haksız bir ittifak politikası içinde de değiliz. Halkların çıkarına olan, işgale karşı olan bir ittifakı biz dünyanın her tarafında ararız. Balkan halklarıyla da aramaktayız. Bu yönlü bazı adımlar atılıyor. Yunan halkıyla son derece dostane ilişkiler içindeyiz. Bulgaristan halkıyla da, hatta Sırp halkıyla da dostane ilişkilerimiz gelişebilir. Ama biz Bosna halkına haksız bir biçimde uygulanan savaşa da karşıyız. Bir an önce haklı bir çözüm yoluna gidilmesinden de yanayız.

G. Aslan: Bir zamanlar Newroz bayramı kutlanırdı. Geçmiş yılların aksine, bu yıl Newroz'la ilgili pek bir gerginlik gözlemleniyor. Bunu da böyle kısaca açıklar mısınız?

-Gerginlik gözlenmiyor değil. Son derece şiddetli, kurumlaşmış bir özel savaşa karşı bizim bir direnme savaşımımız var. Gerginlik var, son haddindedir. Fakat eskisi gibi kitle serhildanı biçiminde belki gözüküyor; ama her zamankinden daha şiddetli bir Newroz karşılaması olacaktır derim.

G. Aslan: Devrim tarafından da böyle gerginliğin tırmandırıldığı açıklamaları yok.

-Açıklamalardan öteye, çok şiddetli bir savaş yürürlüktedir. Sanıyorum çok sıcak bir Newroz'la yazı hazırlanmalıdır.

G. Aslan: Newroz'un da resmi bayramlarla...

-Kimin resmi bayramı?

G. Aslan: Çiller'in öyle bir sözü vardı...

-Şu anlamda resmi bayram diyorlar: Türkler de bu bayramı kutlamaktadır. Türkler için yeni bir resmi bayram ilan etmeye çalışıyorlar.

G. Aslan: "Kürtler açısından bir anlam ifade etmiyor" diyorsunuz.

-Yok. Kürt rengini daha da soldurup Türk bayramı yapmak gibi, her zaman asimile edici yaklaşımları vardır. Son bir asimilasyon kararıyla karşı karşıyayız.

G. Aslan: Son olarak 1995'ten beklentilerinizi açıklar mısınız?

-Ben müteakip görüşmelerde, siyasi çözüm yoluyla 1995'e giriş yapmak istediğimi söylemiştim. Ama maalesef Türk özel savaşının buna verdiği karşılık, varolan siyasi görüş alanlarını da kapatmak oldu. Örneğin DEP kapatıldı, zindana alındılar. Özgür Ülke Gazetesi kapatıldı, demokrasi daraltıldı. Müthiş bir özel savaş rejimi bütün yaşama dayatıldı ve halen de bu dizginsiz şiddet politikası terk edilmek istenmiyor. Newroz dolayısıyla halkların bu bayram geleneğine uygun bir ateşkes olsun, bir demokratik barışçıl yöntem kendini hissettirsin isterdik. Ama Türkiye resmi çevrelerinden henüz böyle bir karşılık gözüküyor.

Biz, özellikle V. Kongremizi de bu yılbaşında başarılı bir biçimde tamamlamakla, ardından geliştirdiğimiz hazırlıklarla 1995 için güçlü ve ideal bir duruma geldik. Son derece güçlü hazırlıklarımız da var. Eğer Türkiye özel savaş rejimi siyasi yola itibar etmezse, ilk defa derli toplu bir askeri hareketi biz bu sene hayata geçirebiliriz. Hem parlamento ve hükümet anlamında bazı adımlar atacağız, hem de daha gelişmiş bir gerilla savaşına 1995'te ulaşacağız. Ayrıca Güney Kürdistan üzerinde de bir halk federasyonunun gelişmesinde rolümüzü belirgin bir biçimde 1995'te ortaya çıkaracağız.

1995 hakkında beklentilerimiz olumludur. 1994 bizim için imha yılıydı, özel savaş terörünün zirveye ulaştığı bir yıldır. Bu zirvede düşüş vardır, çözülme vardır. Bunun yerine gelişen ve kendini yenileyen bir durumdayız; özellikle gerek partinin kendi içinde kendini yenilemesi, gerek siyasi atılımlar ve kurumlaşmalar, gerekse gerillanın ve özellikle ordulaşmamızın daha sağlam taktik esaslara oturtulması, 1995'in bizim için kaybetme değil, 1994'ten çok daha fazla kazanım şansı olan bir yıl olarak gelişeceğini göstermektedir.

Alman Hükümeti de Askeri Çözümü Dayatmaktadır

G. Aslan: Geçtiğimiz günlerde Almanya'daki birçok eyalette Kürdistanlılara ait dernekler kapatıldı. Sizce bunun altında yatan temel neden nedir? Zira Alman makamları bu derneklerin Alman kamu düzenini bozduğu ve tehdit ettiği savını ileri sürüyor?

-Almanya ile PKK ilişkilerine, ben tekrardan genel bir açıklık getirmek istiyorum. Mesele ne bizim Almanya'nın iç güvenliğini bozma girişimlerimizdir, ne de Almanya'nın bazı yasaklamalarıdır. İşin altında Türk faşist sömürgeci, soykırımcı politikasının askeri yöntemle, barbar yöntemle çözüm de demeyeceğim, bir halkı tüketme çabalarına Almanya'nın, özellikle mevcut hükümetin verdiği sınırsız askeri, siyasi, ideolojik, kültürel ve ekonomik destektir. Biz çok iyi biliyoruz ki, bu hükümet işbaşına geldiğinden beri, Türkiye'de gerek ANAP hükümetleri ve gerekse bu DYP-SHP hükümetleri döneminde çok kirli ve çok gizli ittifaklarla, bize dayatılan kirli özel savaşı daha da yoğunlaştırarak, daha da tırmandırarak desteklemesi bütün sorunların özünü temsil etmektedir. Kaldı ki, bu geleneksel Alman devlet politikasıdır. Almanya kamuoyu özellikle bunu bilmelidir.

Hükümetin TC'ye verdiği bütün ekonomik yardım, bütün moral destek, bütün siyasi destek, özellikle silah yardımı halkımıza karşı kullanılmıştır. Ben bu anlamda diyorum ki, askeri çözümü yalnız Türkiye değil, Alman hükümeti de dayatmaktadır. Hatta daha açıkça söyleyebiliriz ki, biz Kürt sorununu öncelikle Almanya ile askeri yöntemle değil, siyasi yöntemle çözmeye çalışmalıyız. Alman hükümeti Kürt sorununa dayattığı soykırımcı, askeri çözüm yönteminden vazgeçiyor mu? Bunu belki bazıları yadırgayabilir, ama tekrar vurguluyorum: Askeri çözümü dayatan sadece Türk hükümeti değildir. En az onun kadar Alman hükümetinin de askeri çözüm yolunda ısrar ettiğini vurgulamalıyım.

Dolayısıyla ben Alman hükümetini siyasi çözüme davet ediyorum. Almanlar, PKK'yi yasaklayarak hiçbir sorunu çözemez. Kaldı ki, biz şimdiye kadar Almanya'nın iç huzurunu veya dıştaki çıkarlarını hedeflemedik. Eğer Almanlar bu askeri yöntemde ısrar ederse, özel savaşa bu kadar desteklerini sürdürürlerse, asıl bundan sonra Almanya'nın hem iç huzuru, hem dış huzuru gücümüz oranında bozulacaktır. Alman hükümeti, Almanya neden yanaşmıyor? PKK'yi yasaklamakla, bu yasakçı zihniyetle -ki aynen Türk zihniyetidir- nereye varacak? Neden Kürt sorununu doğru temelde ele almıyor? Kendi deyişiyle, Almanya'da altı yüz binden fazla Kürt var.

Bu insanların temel eğitim ve kültürel haklarından tatalım, bir yığın siyasi talepleri var. Bunlara neden ilgi göstermiyor? Yine Türkiye ile sıkı ilişkileri var ve bu ilişkiler de en ağırlıklı bir biçimde askeri alandadır. Bu askeri ilişkinin halkımızın aleyhine olduğunu neden göremiyor? Verdiği bütün desteklerin halkımızın aleyhine kullanıldığını neden göremiyor? Kendini çok güçlü

sandığı için belki görmek istemiyor. Ama eğer biz de biraz güçlenirsek, elbette ki kendimizi savunmayı bileceğiz. Kendimizi savunuyoruz diye 'istikrarı bozuyorlar, biz de hemen yasaklayalım' politikasıyla karşımıza çıkmamaları lazım.

Ben tekrar vurguluyorum: Alman hükümeti bize tek taraflı amansızca dayatılan özel savaşın destekçisi olmaktan, yani askeri çözümü dayatmaktan vazgeçmeli. PKK'yi yasaklamak yerine, PKK ile siyasi diyaloga geçmeli; giderek gerek Almanya'nın içindeki gerek ülkemizde halkımız üzerindeki soykırımın aşılmasında uygar çözüm yöntemlerini, yani barışçıl siyasal yöntemleri esas almalıdır. Kirli ittifaklardan tutalım, Türkiye'nin içişleri ve dışişleri bakanlıklarıyla yaptığı bütün protokolleri açığa çıkarmalı ve onları bir tarafa bırakmalıdır. Gerçekten sorunun çözümüne demokratik, barışçıl siyasal yaklaşım yöntemleriyle katkıda bulunmalıdır. Buna özenle çağrı yapıyorum. Aksi halde halkımızın gelişen direnme gücü, daha fazla Alman çıkarlarına yönelecektir ve bunun da sorumlusu asla biz olmayacağız.

Almanya bizi ne sanıyor? Halk olarak yok oluyoruz ve bunlar da Alman desteğiyle oluyor diyorum. Neden hükümet bunu görmüyor? İki de bir 'PKK huzuru bozuyor' diyorlar. Sen yardımlarınla halkımızı yok ediyorsun, ne cesaretle bunu yapıyorsun? Neden bunu görmeye yanaşmıyorsun? Neden tartışmaya gelmiyorsun? PKK'nin boynuna 'terörist' yaftasını asarak, hangi sorunun çözümüne katkıda bulunacaksın? Ben bu sorulara samimice yaklaşılmamasını ve uygarca yöntemlerle birbirimizi anlayıp, sorunların siyasal çözüm yoluna kavuşmasında ileri bir adım atılmasını bekliyorum. Türklerden önce Almanya'yla siyasal çözümü iletmeyi umuyorum. Aksi halde doğacak olumsuzluklardan sorumlu tutulamayacağımızı defalarca olduğu gibi bir kez daha vurgulamak istiyorum.

G. Aslan: Sayın Başkanım, yine geçtiğimiz günlerde Almanya'dan Türkiye'ye tur düzenleyen acentelere yönelik saldırılar oldu. Bu saldırıları onaylıyor musunuz? Genel olarak Türk turizmine yönelik politikanız nedir?

-Bu soruya da cevap verilmiştir. Turizm desteği, özel savaşa çok ciddi bir destektir. Kaldı ki savaş yaşanıyor, savaşın yaşandığı bir ülkeye turist gelmemelidir. Gelirse sonuçlarına katlanacaktır ve Türkiye'yi de bir turizm cenneti gibi gösteren acenteler bundan vazgeçmelidir. Burasının bir cennet değil, bir cehennem alanı olduğunu görerek, savaş süresince bu turizm faaliyetlerine ara vermelidirler. Aksi halde, özel savaşı besleyen bu önemli ekonomik kaynağa daha da şiddetli yönelmeye devam edeceğiz. Özellikle turist merkezlerine yönelimler gelişebilir. Halkımız soykırımdan kurtulmak için tüm mücadele yöntemlerini deneyecektir. Suçsuz turistlerin bunu daha şimdiden görmelerini ve başlarına bir felaket gelmemesi için şimdilik, yani savaş duruncaya kadar Türkiye'ye yönelim isteklerinden vazgeçmelerini saygıyla bekliyorum. Buna özen gösterirlerse, gerçekten hem kirli savaşa alet olmamış olurlar, hem de daha barışçıl bir çözüm yoluna bir nebze de olsun katkıda bulunurlar. Bunu bekliyorum. Özellikle Alman kamuoyunun bizi anlayışla karşılayacağına eminim.

G. Aslan: Başkanım, Türkiye bütün dünyada bir imaj erozyonu, itibar kaybı yaşamaktadır. Avrupa'daki şiddet eylemlerinin TC devletinin bu itibar kaybını gölgelediği ileri sürülüyor. Sizce bu doğru mudur?

-Böyle olması iyi bir şey değildir. Türkiye'nin imaj kaybı veya buna götüren nedenler çok daha kapsamlıdır. Taraftarların bizim adımıza yaptığı bazı eylemlerin, Türkiye'yi masum gösterme gibi bir duruma yol açmaması gerekir. Tam tersine, bu bir fer-yattır, zulme dur deme gösterisidir. Ben bu eylemleri de fazla şiddet eylemleri olarak değerlendirmiyorum. Bir protesto eylemidir. Genelde Avrupa, özeldir Almanya kamuoyu biraz ahlaki değerlere, biraz barışa bağlıysalar, halkımızın yaşadıklarını iyi görmelidirler. Kendi ülkelerinde soykırım deneyimini acımasızca yaşayan ve bunun suçluluk psikolojisi içinde bulunan bir halktır Alman halkı. Biz, bitmeyen bir soykırımı yaşıyoruz. Keşke Hitler'in yaptığı gibi, birkaç yıl içinde biten bir soykırımı tabi tutulsaydık. Bizim üzerimizde onlarca, hatta yüzlerce yıldır yürürlükte olan bir soykırım var. Buna hiçbir halk dayanamaz.

Alman halkının, soykırım dehşetini bütün halklardan daha fazla bilerek, bu Türk imajının sadece bizim eylemlerimizle gölgenmesi değil, daha da açığa çıkarılması için yardımcı olması gerekir. Türk soykırımının yaptıkları, Hitler'in yaptıklarından kat kat fazladır. Bunun kesinlikle görülmesi gerekiyor. Medya özellikle PKK'ye aşırı yükleniyor. 'Teröristtir' adı altında, Türk devlet terörizmini gizliyor. Demokratik kamuoyu bu oyunu yutmamalıdır. Terörist olan biz değiliz. Biz ulusal kurtuluştan da öte, varolma hakkımızı kullanmak istiyoruz. Varolma hakkını bize tanınsınlar, biz tek bir şiddet gösterisine bile girmeyiz. Ama varolma hakkımız kabul edilmiyorsa, halkımıza soykırımdan başka bir politika dayatılmıyorsa, biz gösteri hakkımızı her biçimde kullanacağız. Gerçek budur. Bu yaklaşım anlayış görülmelidir. Gerçek barıştan yana, halkların kimliğinden ve kültüründen yana olan insanlar, haklı kimse onun yanında saf bağlamayı bilmelidirler. Bunu bekliyoruz.

Önce Kurtarıcıyı Kurtarma Sorunumuz Oldu

G. Aslan: Son on bir yılda yaşananlara dönüp baktığımızda, neleri görüyorsunuz? Dökülen bunca kana, ödenen böylesi ağır bedellere ve harcanan yoğun emeğe karşılık olarak, mücadelenizin geldiği düzeyi yeterli buluyor musunuz? V. Kongre ışığından bakarak, neleri hedeflemiştiniz, ne kadarını gerçekleştirebildiniz?

-Sadece geçen on bir yıl değil, iki sözcükle bu işe başladığımızdan beri yaklaşık yirmi üç yıl geçiyor. Hiç şüphesiz harcanan çabalara, soylu emeklere, dökülen bu kadar kana, çekilen bu kadar işkenceye ve çok acılı yaşama karşılık istediğimizi tam bulamadık. Ama dayatılan imha politikasının, yok etme politikasının sınırlı da olsa aşıldığını görmek bile bizim bu yaptıklarımızın az olmadığını gösterir. Hiçbir kötülük bir halkı bu kadar köleliğe, kimliksizliğe ve her türlü baskıya, sömürüye maruz bırakarak silme ve onun sonuçları kadar kötü olamaz. En büyük kötülük budur. Biz bu kötülüğü bu yıllardaki savaşımızla biraz gidererek, kendi iyiliklerimizi biraz ortaya çıkararak, yaşama saygı diye, mutluluk yoluna girme diye bir iş varsa yaptığımızı inanıyoruz ve bu da bize yetiyor. Daha fazlasını beklemek düşüneceğimiz bir durum değil.

Yaşadıklarımızı iyi anlamamız gerekiyor. İnsan soyuna reva görülenin bizim kimliğimizde ne olduğunu anlamak gerekir. Eğer bu iyi anlaşılırsa, çok başarılı olup olmamaktan ziyade, her türlü kayıp, şahadet, tutukluluk, işkence, açlık, yoksulluk değerdir. Dedğim gibi hiçbir kötülük, bir halkı bu kadar hiç sayan kötülük kadar büyük olamaz. İşte biz buna karşı çıkmanın büyüklüğünü gösterdik veya en büyük büyüklüğün bu olduğunu esas alarak bu büyük çabaları harcadık. Büyük fırsatları ortaya çıkarmamıza rağmen, mücadeleçilerin hiç şüphesiz çok çeşitli nedenlerle; ideolojik, politik, örgütsel ve askeri yetmezlikler yüzünden bunu değerlendiremediğini, fırsatları ucuz kaçırdığını ve o denli de ucuz kaybettiğini söyleyebiliriz. Bu konuda ciltler dolusu değerlendirmeler yapılmıştır.

Unutmayalım ki, aslında savaşa kaldırdığımız halk, onun toplumsal yapısından gelen kişilik, ölü kişilikten daha beterdir. Ne

konusacak dili var, ne düşünecek beyni var, ne yürüyecek bacağı var. Felç olmuş yapılarla, büyük zorba bir güce karşı başarılı bir savaş herhalde verilemez. Tanınmaz hale gelen kişiliklerle bu savaşı böyle vermemiz, buraya kadar getirmemiz bile bir mucizedir. Kendi payıma ben bunun ne anlama geldiğini çok iyi biliyorum.

Hiç kimse bu savaşa donanımlı, hazırlıklı gelmedi. Hepsini kurtarıcı gibi değil de, hastalıklarıyla, problemleriyle bir kurtarmalık olarak geldi. Önce kurtarıcıyı kurtarma sorunumuz oldu. Kurtarması gerekenin kurtulması ayları, yılları aldı. Halen de kişilikler ağırlıklı olarak böyledir. Ama yine buna rağmen, biz bu insanları az çok savaştırmamızı bildik. Bunun iyi görülmesi lazım. Ben ağır konuşmak istemiyorum. Bize ne sunuldu, ne isteniyor? Gelen kişilikler bile fütursuz, hesapsız, dizginsiz, nizama doğru dürüst gelmeyen, anlamamakta ısrar eden, imha olmaktan başka elinden bir şey gelmeyen tarzın kişiliğidirler. İlerde tarih bu konuları çok iyi işleyecektir. Anlayışlı yazarlar, üzerinde adamakıllı düşünürlerse, çok büyük sonuçlara varacaklardır. Ben bu savaşın edebiyatının yapılmasının da başlı başına büyük bir savaş olduğu inancındayım. Herkes bugünkü gelişmeleri bile bir mucize olarak değerlendirmelidir ve değerlendirmiyorlar. Gelişmeler yine de çaplıdır, küçümsememek gerekir. Sadece dirilen bir halk gerçekliğinden değil, kurtuluşa da oldukça yaklaşan bir halk gerçekliğinden bahsedebiliriz; tabii kendi kendimizi vurmazsak, boşa çıkarmazsak. Biz bunun tedbirini geliştirmeye çalışıyoruz. İnanıyorum ki bundan sonra daha başarılı geçecektir.

G. Aslan: Yakın ya da orta vadeli bir çözüm öngörebiliyor musunuz? Sorunu çözüme götüren asli ve tali dinamikler nelerdir? ABD ya da Avrupa'nın çözüm ya da çözümsüzlük süreçlerindeki rolü sizce ne kadar önemlidir?

-Yakın ve orta vadede bir çözüm imkânı olup olmadığını, çok somut olarak söyleyecek durumda değilim. Beni asıl ilgilendiren, yenilgiye geçit vermeyen bir tarzı işletmektir. Ve zaten bunun dışında da hiçbir çözüm yolu mümkün değildir. Çözümün yakın veya uzun vadede olup olmaması, yenilgiye geçit vermeyen bu tarzın tutturulma düzeyine bağlıdır. Ben kendi çabalarımdayanarak çok açıkça söyleyebilirim ki, bunu biraz daha derinleştirip uygulatabilsem çözüm yaklaşır. Yani kendime bir güven ifadesi olarak söylüyorum, bu konuda da kendimden eminim. Kendi hesabıma, yaşarsam çözümü yakınlştırabilirim derim. Mevcut uygulamalar, işin oldukça ve hızlıca çözüme götürülebileceğini gösteriyor.

Ama bin yılların sorununun açığa çıkarılmasının bile çok büyük bir başarı olduğunun idrak edilmesi lazım. Çözüm şurada kalsın, sorunun varlığını bile duyurmanın büyük bir başarı olduğunu görmek gerekir. Bu konularda objektif olmak son derece önemli. Ama biz, dediğim gibi sadece sorunu bütün yönleriyle ortaya çıkarmakla kalmadık; çözüm için de epey olanak, epey yol ve yöntem belirledik ve bu için için işliyor. Bunlar, önderlik gerçeğinin çözümlenmesidir, militan gerçeğinin çözümlenmesidir, yine taktik tarzın çözümlenmesidir, kendi içimizde bireyin dönüştürülmesidir, halkın düşünce ve ruh yapısında dönüşüme yol açmasıdır. Yani özgülük olarak halkın kendine dayanma durumunu ortaya çıkardık, öncü örgütü ortaya çıkardık, her şeyden önce savaş gerçeğini ortaya çıkardık. Bunlar çözüm için çok önemli.

Küçümsemeyecek dış ilişki kanalları ortaya çıkardık, bunlar daha da geliştiriliyor ve eminim ki bu temelde çözüm olanakları daha yoğun işlenip birleştirilirse ve her şeyden önce stratejik ve taktik önderlik olarak yeterliliği tam yakalarsak çözüm yakınlaşacak, ama başaramazsak uzaklaşacaktır. Nasıl ki, uzun bir tarihi süreç çözümsüzlüğü derinleştirdiyse, önderlik doğru tutturulamazsa, taktik yine doğru tutturulamazsa sütün seneye de kalabilir. Çözüm değil çözümsüzlük gelişir. Hiç kimse kendiliğinden çözüm beklememeli. Şimdiye kadar bunun beklentisi içinde olanlar sadece bir hiç olduklarını gördüler. Çözüm, yetkin önderlik tarzındadır; yetkin, doğru savaşın taktiklerindedir. Onu ben kısmen gösterdiğime inanıyorum. Yapmak istediklerimizin sınırlı bir uygulaması söz konusudur. Daha iyi uygularsak, başarının sonuca yakın olduğunu söyleyebilirim.

ABD ve Avrupa'nın çözüm ve çözümsüzlükteki yerine gelince, hiç şüphesiz şimdiye kadar rolleri çözümsüzlüğü derinleştirmek biçiminde olmuştur. ABD ve Avrupa, görünüşte her ne kadar çözüm istiyorsa da, onlar Türk devletine sınırsız destekleriyle ve özellikle PKK'yi terörist ilan edip yasaklayarak, bu temelde objektif olarak bütün Kürt halkını da yasaklayarak, tam istedikleri mevcut sonuç olmasa da, -şu anki çözümsüzlük olmasa da, çözümsüzlüğü derinleştirme biçiminde bir politikaya en azından alet olmuşlardır. Türk özel savaşına çok kötü destek vererek, kendi amaçlarına da biraz ters düşmüşlerdir. Onlar şunu bekliyorlardı: TC'yi biraz yumuşatıp kendilerine çekecekler ve PKK'yi de biraz ezip yumuşatacaklar. Böylece 'üçüncü yol' diye tabir ettikleri kendi yollarına işlerlik kazandırılacaktı. Bu yanlış bir yaklaşım, tamamen emperyalist bir yaklaşımdır.

Geçen gün bir Alman gazetesinden özet bir bilgi dinledim. Çok utanmazca bir bilgi olduğu için aktarıyorum: "Kürt halkı, bir Türk devleti, bir de PKK ve bazı Kürt ağaları arasında sıkışıp kalmış" diyor. Bundan daha gözü kara bir emperyalist görüş olamaz. Türk devletiyle Kürt ağalarını ve PKK'yi aynı kefeye koymak, hangi mantıkla ve vicdanla bağdaşır? PKK neyin savaşını veriyor, Kürt işbirlikçi ağaları neyin savaşımını veriyorlar ve yüzyıllardan beri kiminledirler? Türk devletinin Kürdistan'daki yeri nedir? Kürt halkı karşısında neyi yapıyor? Bunları hiç çözümlenmeyeceksin, ama üçünü de aynı kefeye koyacaksın ve yapıştıracaksın! Üçü de Kürt halkını eziyormuş! İşte sorumsuz emperyalist, boyun eğmeci görüş bunlar. Böylelikle sözüm ona halkımızı mı düşünüyorlar? Hayır. Sadece kirli özel savaşa iki yüzlüce destek oluyorlar. Çözüm değil çözümsüzlüğü derinleştiriyorlar. Maalesef demokratik kamuoyu olmasına rağmen, siyasi çözümden yana olan birçok çevre ve birçok parti de bunu istemesine rağmen, pratikte hayat bulmamıştır. Söz konusu olan, hükümetlerin kirli özel savaşa destek politikalarıdır.

Özellikle Amerika çok ısrarlıdır. Belki de dünyada hiçbir hareket için düşünemediği sıkı bir uygulamayı, ambargoyu, vetoyu hiçbir yerle ilişki geliştirmememiz için bize uygulamaktadır. Örneğin Kıbrıs-Rum yönetiminden tutalım, Rusların bizimle ilişki geliştirmesine kadar ambargosunu uyguluyor. Amerika ne hakla, hangi mantıkla, hangi insan haklarına bağlı bunu yapıyor? İkinci büyük ülke olarak Almanya bunu aynen uyguluyor. Almanya resmen bir açıklamaya da girişti. Türk içişleri ve dışişleri bakanlarının temsilcileriyle birçok gizli, kirli ittifak yaptı. Bütün bunlar aslında insan haklarına da, demokrasiye de, siyasi çözüme de aykırıdır. Ama görünüşte bu devletler, insan haklarına da çok bağlıdılar, çok demokratiktirler ve hepsi de siyasi çözüm istiyor. Yalancı hepsi! Eğer tutarlıysalar, bunu en azından Kürt halkına destekle gösterebilirler.

Ben PKK'yi desteklesinler demiyorum. Yine bizi suçlasınlar, ama Kürt halkını desteklediklerine inandıkları başka bir gücü desteklesinler. Kürt halkının kültürünü, dilini desteklesinler. Onun üzerindeki amansız baskıyı biraz hafifletsinler. Bu kadar köy boşaltılmış, bu boşaltmayı durdursunlar. Kendi müttefikleridir, NATO üyesidir, AB'ye girmeye çalışıyor. Bu kadar köyün boşaltılması, bu kadar işkence, bu kadar faili meçhul cinayet hangi Avrupa demokrasisine sığar? Birkaç kuru sözle ve birkaç yıllık raporla sözüm ona karşı çıkar gibi görünmekten başka ne yaptılar? Açık ki, çözümsüzlüğü derinleştiriyorlar. Şimdi de bu kendi çıkarlarına bile ters düşmüştür. Besledikleri canavar, zaman zaman kendi çıkarlarına da yöneliyor.

Bu onların bilecekleri bir iştir. Biz ise kendi çözüm yolumuzu, son derece demokratik ve insani çözüm yolumuzu ısrarla dayatmaktan vazgeçmeyeceğiz. Kurtuluş bizim hakkımızdır. Temel insani, ulusal, siyasal, demokratik kimliğimize ve taleplerimize sahip çıkmak, her araçla sahip çıkmak en doğal insanlık hakkımızdır ve buna saygı gösterilmelidir. Özellikle de insan haklarının şampiyonluğunu elinde tutmak isteyenler, bizdeki insanlık ne durumdadır, bu insanlığa karşı suçu kim işliyor, bunu görüp adaletlice tavrını koymalı ve bu temelde de insani çözüme, siyasal, demokratik çözüme katkıda bulunmalıdır.

Türk Halkının Kendi Gerçekliğiyle Çözüme Katkıda Bulunmasını Bekliyoruz

G. Aslan: Türk halkına rağmen bir çözüm olabilir mi? Türk halkını kazanmak için yeni yaklaşımlar geliştirecek misiniz?

-Hangi Türk halkı diyesim geliyor. Türk, bu işgal ve istila sürecine girdiğinden beri kendi zorba sömürücü egemenlerine o kadar bağlı ki ve o kadar acımasızca ezilmiştir ki, ortada nasıl tutturmaya çalıştığımız bir Kürt kimliği varsa, ondan belki çok daha zor bir Türk halk kimliği söz konusudur. Türk halkı diye bir halkın aslında siyasal demokratik gerçekliği fazla gelişmiş değildir. Siyasal ve kültürel gerçekliği, Türk halk gerçekliği olarak değerlendirmiyoruz. Ama ortada hakim olan da budur.

Acaba Türk halkı kendi kimliğine, kendi demokrasisine, kendi siyasal gücüne ulaşabilecek mi? Ulaşıyorsa, çözümde rolü artardı ve bizim Türk halkıyla geliştiremeyeceğimiz bir çözüm yolu da yoktur. Birbirlerine güç verme temelinde son derece zengin bir ilişki birlikteliğine ulaşabiliriz. Hemen her konuda, ekonomik, kültürel, sosyal, siyasal ve hatta askeri alanlarda halkları güçlendirme hareketi, ittifakı ve birlikteliği gelişebilirdi. Ama egemen sömürücü sınıf ve Kürt işbirlikçileri iki halkın kimliğini o kadar inkâr etmiş ve ilişkilerini zehirlemişlerdir ki, bugün bu halklar tanınmaz haldedir. Biz, Kürt halkını biraz tanınır hale getirmek istiyoruz. Umarız Türk halkı da biraz tanınır hale gelir ve bugün kendisinin de özel savaştan gördüğü büyük zararı, büyük sıkıntıyı, büyük sömürüyü ve gerçekten bu ağır bunalımı aşar. Aşması için bizim eylemlerimiz en büyük destektir, bunu mutlaka bir gün kavrayacaktır. Ne kadar erken kavarsa o kadar çıkarınadır.

Türk demokratlarına ve ilericilerine ısrarla vurguluyorum. Kendi halkınıza sahip çıkın, kendi halkınızın taleplerini yakalayın, kendi halkınızı ayağa kaldırın! PKK'nin kusurlarıyla uğraşacağınıza, yerine getiremediğiniz kendi görevlerinizi görün. Özellikle bazı keskin solculara bunu söylüyorum. Kendi halkınızı kendi egemenlerinizin zalimce ve sömürücü politikalarından ne kadar çekip çıkardınız? Ne kadar öz kimlik sahibi yaptınız? Ne kadar bu kirli savaşa karşı çıktınız? Kaç eylem yaptınız, kaç gösteri düzenlediniz? PKK'yi suçlu göstermek, PKK'nin kusurlarını söylemek kadar, kendi egemenlerinizin de kusurlarını söylüyor musunuz? Bu şovenizmden vazgeçmeli, hakim sınıf gözlükleri terk edilmeli! Gerçekten kendi halkının, bütün halkların eşit ve özgür yaklaşımlarına oldukça itibar edilmelidir derim. Bu bizim bir iyi niyet temennimizdir.

"Ben halkımdan yanayım, halkların kardeşliğinden yanayım, eşitçe, özgürce birlikteliğine candan desteğim" diyen varsa, bunu hiç zaman kaybetmeden pratik çabalarıyla, özellikle de örgütlenerek, eyleme geçerek göstermeleri gerekir. Onun zamanı çoktan gelmiştir. Aksi halde her gün daha da ezilen Türk halk yığınlarının aleyhine olacaktır. Bu savaşa kendi cephelerinden ne kadar karşı dururlarsa, o kadar kendi kimliklerine ve ekonomik ve siyasal haklarının gelişim yollarına girmiş olacaklardır. İsrarla bunu bekliyoruz. Kendi lanetli egemen sömürücü sınıflarının zorba tarihlerine, soykırım politikalarına alet olmamalarını, cesurca karşı çıkmalarını ve böylece Kürt halkıyla, diğer tüm azımlık halklar ve kültürlerle demokratik siyasal büyük bir hoşgörülle birlikteliğe açık olmalarını bekliyoruz. Bu konuda çözüme uzak olan kesinlikle biz değiliz. Biz hemen çözüm istiyoruz ve bu anlamda Türk halkının gerçek demokratik çözümden yana olan temsilcilerini bekliyoruz. Türk halkının kendi gerçekliğiyle çözüme katkıda bulunmasını bekliyoruz.

G. Aslan: Başkanım, şehirler neredeyse bombaların patladığı alanlar haline geldi. Oysa gerek metropollerde, gerekse de ülkemizdeki şehirlerde ciddi örgütlenme ve kitleleşme sorunları yaşanmaktadır. Mevcut yapılar, özellikle HADEP marjinal bir görüntü arz etmektedir. Yine şehirlerde yoğun asimilasyon sürmektedir. Şehirlere yönelik siyasal açılımlarınız olacak mı? Net politikalarınız var mı?

-Doğrudur, bizim şehir örgütlenmemiz zayıftır ve şehir eylemliliği de 1992'lerdeki serhildanların bile çok gerisine düşmüştür. HADEP gibi benzeri örgütler de, öyle hatırı sayılır bir örgütlenme içinde değildiler. Özel savaşın çabaları kadar, bizim bu yönlü görevlerimize yeterince başarıyla karşılık veremediğimiz açıktır. Gerçekten kırlar boşaltıldı, şehirler doldu ve öyle şehirlerde çok bomba patlatıldığı kanısında da değilim. Tam tersine hem eylemde, hem örgütlenmede önemli bir sessizlik vardır. Büyük halk yığınlarımızın dolduğu metropoller gerçek siyasi rollerine henüz kavuşmadılar. Bu, sanyorum önümüzdeki en önemli görevdir. Belki de denilebilir ki, kırdan boşaltılan kitlelerin örgütlenmesi savaşımın kaderini belirleyecektir. Bu büyük parlamacı bir potansiyeldir. Açığa çıkarılması için örgütlenmesi gerekiyor. Hem de önemli tüm biçimler deneyerek. Legal, illegal, yarı legal, yine her türlü eylem biçimleri; barışçıl eylem biçimlerinden sert protestolara kadar, hatta şiddet eylemlerine kadar bütün mücadele biçimleri kullanarak bu potansiyelin harekete geçirilmesi, hem Türkiye metropollerini için, hem Kürdistan'daki metropoller için önümüzdeki dönemin en önemli adımı olacaktır.

Burada en önemlisi, halkımızın kendi kendini örgütlemesini bilmesi lazım. Yine doğal örgütlenmeler de çok önemlidir. Aile örgütlenmeleri, mahalle örgütlenmeleri, köy örgütlenmeleri, demokratik örgütlenmeler, hatta düzen partileri içinde örgütlenmeler, yine her türlü eylem biçimi; bir ajanı cezalandırmaktan tutalım hafif bir protestoya kadar, yine sert bir kitle gösterisinden tutalım çok değişik içerikli toplantılara kadar hemen her türlü etkinlik gösterilirse bu eksiklik giderilebilir. Açık ki, bu yönlü yerine getirilmesi gereken görevler var.

Söz gelmişken, eskiden DEP'i, şimdi de HADEP'i PKK örgütü gibi gösteriyorlar. Böyle değildir. Bunlar demokrat parti olmaya çalışıyorlar, ama bunu da layıkıyla sağlamış olmaktan uzaklar. Bir yandan faili meçhul cinayetler dayatılarak, diğer yandan kendi yetmez çabaları, bunların büyük potansiyelle bütünleşmesini engelliyor. Ama mutlaka eğer başarılı olmak istiyorlarsa da, bu kitle potansiyelini demokratik tarzda ve legal örgütlenmeyle kendilerine bağlamaları lazım. Başka türlü politika yapılmaz, demokrat da olunmaz. Dolayısıyla başarı da gelmez.

G. Aslan: Başkanım, Ulusal Cephe ilan edilme aşamasındayken dağıtıldı. Yine sonuçlandırılmayan bir Ulusal Meclis süreci var. Sizce bu süreçler neden başarısızlığa uğradı?

-Bizim uzun süreden beri yürüttüğümüz bir cephe vardır. Bunun adına ERNK diyorduk. Yine diğer çeşitli örgütlerle de cephe genişletme, geliştirme çabalarımız da vardı. Sayın **Kemal Burkay** önderliğindeki Kürdistan Sosyalist Partisi ile de 1993'te bir

protokol imzaladık ve bazı diğer örgütlerle de buna benzer protokol imzaları oldu. Şimdi bu cephenin gelişmeyişi, kendi zayıflıklarından ötürüdür. Kesinlikle bizim bu konudaki yanlış yaklaşımlarımızdan değil. Aslında fazla mücadele gücü göstermedikleri için cephe gelişmiyor. Yoksa öyle ideolojik, politik sorunlar yoktur. Mesele güç meselesidir. Neden? Çünkü cephe bir savaş örgütüdür, bir mücadele örgütüdür, siyasi anlamda da olsa buna gelemedikleri için cephe gelişmiyor. Yoksa bizden ne istediler de biz vermedik, hangi ilkede bizimle çeliştiler?

Ben Kürdistan Sosyalist Partisi'nin protokolünü görmeden, hiç bakmadan varım dedim. Sayın Burak'a söylemişim: Sen yaz, sabahleyin getir, ben imzalayayım dedim. Yine de ne kadar doğru bildiği görüş varsa yazsın, ben bakmadan altını imzalayayım. Eğer bir cepheyi geliştirmek bizim kabulümüzle bağlantılıysa, ben bu kadar somut olabilirim. Herhangi bir örgüt de böyle gelsin, ben aynı çabayı gösteririm. Ama acaba kendileri bunu yürütme gücünü gösterecekler mi? Bunun pratik çabasına katılacaklar mı? Sorun buradan kaynaklanmaktadır, kesin PKK'nin yanlış yaklaşımlarından değil.

Özel savaş şiddetlidir, onların anladığı anlamda politik mücadele yapmaya fırsat vermiyor. Yani "Ankara'ya gelin politika yapın" demiyor; kendileri de bu konuda çekingen, gidemiyor. Dolayısıyla da cephe gelişmiyor. Bizim tarzımız da biraz zordur. Gerçekten çok zorlu bazı engellerle boğuşmayı gerektirir. Onlar da biraz buna gelemiyor, dolayısıyla gelişmiyor. Ama umut ederim ki, mücadelemiz biraz daha yoğunlaştıkça bütün yurtseverlerle ve bu arada yurtsever kalmakta, teslim olmamakta ısrarlı olan örgütlerle daha inançlı, daha kararlı bir cephe birlikteliğine gireriz.

Yine parlamento ve meclis çalışmaları da bu anlamdadır. Bazı adımlar atıldı, en son da Sürgün Parlamentosu adı altında bir adım atılıyor. Bu konuda hiç sınırlama yoktur, bir kariyer meselesi de yoktur, oldu bittiye de getirmiyoruz. Gelsinler, başında yer alsınlar; yeter ki bu kurumun varlığına inansınlar, içine girsinler, çaba gösterebilirler. Ama hep ertelemek de halkımızın çıkarına uygun değildir. Zamanı geçiyor, hiç olmazsa bu araç içinde birleşmeyi bilmek, herkes için daha iyi bir politik araca kavuşmak anlamına da gelebilir.

Ben bu attığımız adımın son bir adım değil, bir başlangıç adımı olduğunu söylüyorum. Mevcut tüm örgütleri çağırıyorum. Bu araç ne kadar yetersiz de olsa katılın, yeterli hale getirin, daha gelişmiş bir kongresini geliştirin. Bunun çağrısını da siz yapın, biz katılalım. Kesinlikle bir oldu bitti söz konusu değil. Bu kurumlaşmaya inanıyorsanız çağrınızı geliştirin. Bu konuda plan ve programlarınız varsa kamuoyuna sunun. Mutlaka daha uygun ve gelişmiş bir biçimini yakalayabiliriz. Ama bizim gücümüzü de inkâr etmeyin. Kaldı ki, PKK bu parlamentonun yürütme gücüdür. Onu işletecek, hayata geçirecek güçtür. Bunu doğru kavrayıp saygılı olabilmeliyiz. Böyle gerçekçi yaklaşılsa, bu parlamento kurumu gittikçe daha da somutluk kazanabilir.

Daha Zengin, Daha Renkli, Çok Sesli, Türkümlü Bir Dünyada Buluşalım

G. Aslan: Sayın Başkanım, yaşamın çok sesli ve çok renkli dokusunu mücadelenizde yansıtmayı düşünüyor musunuz? Siyasetin dar kalıplarından çıkarak, ulusal bir perspektifle Kürdistan'ın sizin dışınızda kalmış dinamiklerini kucaklamayı, onlarla birleşmeyi esas alan yaklaşımlarınız olacak mı?

-En büyük renkliliğin kendim olduğunu söylesem, belki kendinizi çok beğeniyorsunuz diyeceksiniz. Bütün renkler bozuktur. Renk olabilmek için biraz işlenmek gerekir, biraz gerçekten renkli olmayı başarmak gerekir. Buna göre herkes son derece bozulmuş, hatta renk olmaktan çıkmış; griyi veya grinin de oldukça bozulmuşunu ifade ediyor. Renk olabilmek, mücadelenin sıcaklığında mümkündür; büyük yürek savaşıyla, anlayış savaşıyla mümkündür. Keşke bunlar olsaydı da ben daha da renkli olmayı becerebilseydim. Ben bütün renklere, bütün çiçeklere, bütün güzelliklere, bütün duygulara, düşüncelere hem de büyük bir tutkuyla amansız koşmak istiyorum. Yeter ki halkımızla ilgili olsun, yeter ki insanla ilgili olsun, yeter ki insanın içini biraz açsın, biraz özgürlüğe yaklaştırsın. Bunun için amansız olduğumu bile söyleyebilirim, müthişim. Durum buyken sanki göremiyormuşuz gibi, ilgi göstermiyormuşuz gibi bir atıfta bulunmak gerçekçi değildir.

Hiç kimse benim kadar renk arayıcısı değildir, güzellik arayıcısı değildir, duygu ve tutku arayıcısı değildir. Açık söylüyorum: Varım diyen varsa çıksın karşıma. Siyasetin dar kalıpları dışında tarih mi yapmak istiyor, buyursun. Edebiyat mı yapmak istiyor, buyursun. Müzik, resim vb. sanatın bütün kollarında bir anlam mı ifade etmek istiyor, çıksın ortaya. Bizde sadece zenginlik bulacaktır.

Bu kadar büyük altüst oluşlara yol açan bir kimlik ve kişilik olarak, renk zenginliğinden uzak olduğumu nasıl söyleyebilirim veya başkaları bunu nasıl böyle söyleyebilir? Göremeyen kendi gözleridir, şaşı olan kendi gözleridir ve bunlar hem içimizde hem de dışımızda varlar. Ben neden renk zenginliğini görmüyorlar diye üzüntü duyuyorum. Varsa kendi renkleri, neden bu renk cümbüşüne katmıyorlar? Varsa duyguları, neden açığa çıkaramıyorlar? Varsa başka bir zenginliği, neden beni haberdar etmiyorlar? Benden isteyip de karşılık mı bulamadılar? Siyasetin dar kalıpları, hatta ondan da öteye çok ilkel basit bir yaşamın, çok bireyci bir yaşamın dar kalıpları içinde kim boğuluyor? Kimin sesi, soluğu kesilmiştir? Bunu iyi anlamak gerekir.

Halkımız ilk defa bir renk kazanıyor, özgürlük rengi kazanıyor. Bozuk gri değil, yeşil, sarı ve kırmızı rengi kazanıyor. Bunun oldukça anlamlı bulunmasını ve bununla herkesin kendini bezemesini istiyoruz. Kanla yaratılan renklerdir, yine güneşle açığa kavuşan renklerdir. Kimse başka türlü de anlamamalı, koşmamalıdır. Kendini ortaya koyan biziz, her yere ses veren biziz. Duyunlar, yüreklerini biraz kıpırdatsınlar, gözlerini dört açsınlar, yine kulaklarını da öyle yapsınlar. Böylece daha zengin bir dünyada buluşalım; daha renkli, çok sesli, türkümlü bir dünyada buluşalım.

Ekonominin İnsanın Özlü Gelişimiyle Uyumlu Olması Gerekir

G. Aslan: Başkanım, yakın tarihte sona eren V. Kongrenizde ekonomik yaşamın düzenlenmesine ilişkin olarak aldığımız 23 nolu kararda şunlar yazılı: Toplumun gelişmesinde yararlı olabilecek özel girişimciliği serbest bırakıp yardım ve destek vereceğiz. PKK, serbest piyasacı mı oluyor? Nasıl bir ekonomik düzen hedefliyorsunuz?

-Ben ekonomiden aslında fazla anlamıyorum. Her ne kadar genel anlamda herkesin söylediği şeyleri söylesem de serbest piyasa ekonomisi, merkeziyetçi devlet ekonomisi bana fazla çözümleyici gelmiyor. Ama ekonominin insanın özlü gelişimiyle uyumlu olması gerektiği açıktır. İster kölecî, ister feodal, ister kapitalist, isterse mevcut reel sosyalist ekonomi olsun, bunların eleştirisi ekonomi politikte sürekli yapılmıştır. Günümüzde bir slogan olarak serbest piyasa ekonomisininin zaferinden bahsediliyor. Ben bunun bir zafer olduğuna inanmıyorum. Bu, dünyayı harap etmeye götüren bir ekonomidir.

Hemen şunu da söyleyeyim: Bu devlet kapitalizmi de, yani reel sosyalizmin ekonomisi de aslında serbest piyasadan pek uzak bir ekonomi değildir. Genel bir şey söyleyeceksek, bu iki ekonominin de birçok insanı özelliği yadsıdığı, özellikle çevreyi, doğayı yadsıdığı biçiminde bir eleştiri bence önemlidir. Tüketim canavarları, ekonomileri olduğu biçiminde bir eleştiri geliştirilmelidir. Bu anlamda da son derece tahripkâr ekonomiler olduğu söylenmelidir. Mevcut ekonomik kalıplar ister reel sosyalizm deneyiminde olsun, ister özel sektör deneyiminde olsun, toplumu kendi içinde ve doğası karşısında felaketle karşı karşıya getirmişlerdir.

Hiç şüphesiz mesele yalnız ekonomi değildir, bunun altında da moral değerler, politik yaklaşımlar söz konusudur. Ekonomi kendi başına ele alınamaz. Biz bu anlamda eleştirilerimizi daha da geliştirebiliriz. Bizim ekonomik model olarak söyleyebileceğimiz, her şeyden önce bu eleştirilerde gizlidir. Ne serbest piyasa ekonomisi, ne devlet kapitalizmi veya merkezi planlama ekonomisi gibi bir ikileme, bir fetişizme düşmek istemiyoruz. Ama insanın doğasıyla, yine emeğinin sonuçlarıyla uyumlu, işsizliğe yer vermeyen, insanları tüketim kalıplarının bir esiri haline getirmeyen ekonomik gelişme önemlidir. Bu yeni bir sistem midir, doğal bir ekonomik yaklaşım mıdır veya sistemlerin en iyi, en olumlu özelliklerinin alınıp birleştirilmesi midir? Adına ne derlerse desinler, biz ekonomik gelişmenin veya ekonomik modelin böyle ele alınması gerektiği kanısındayız. Daha da somut söyleyeceksek olursak, bu temel amaçlara hizmet etme anlamında gerektiği kadar serbest piyasacı olunur, gerektiği kadar merkezi planlamacı olunur. Esas olan, insanın esenliğidir. Doğayla çelişmeyen, çevreyle çelişmeyen ve tüketim kalıplarının esiri olmayan bir ekonomiye imkân hazırlanabilmelidir. Biz bunun da mümkün olduğuna inanıyoruz.

Biz bu temelde PKK'yi, sözüme ona çok iyi ayarlanmış ekonomik ilkelere bağlayacak kadar ahmak değiliz. Nitekim çok ilkeli davrananların bile ne kadar büyük bir ekonomik çıkmaza düştüklerini biliyoruz. Reel sosyalizmi de biliyoruz, piyasa ekonomilerini de biliyoruz. Biz ikisinin de tehlikelerini sürekli göz önüne getirerek, buna demokratik bir halk ekonomisi de diyebiliriz; çevreye zarar vermeyen, aşırı tüketim kalıplarına bağlanmayan bir ekonomi de diyebiliriz. Yine özellikle teknikle ekonomi arasındaki çelişkiyi veya tekniğin de tehlikesini göz önüne getirerek daha uygun tekniklerin, örneğin çevre kirliliğine yol açmayan tekniklerin esas alınması gereken ekonomiler de diyebiliriz. İnsanın tüketilişine, kaynakların tüketilişine, toplumun tüketilişine ve kirlenilmesine yol vermeyen enerji kaynakları ve bu arada teknikler çok önemlidir. Yine tüketim araçlarının değiştirilmesi çok önemlidir. Bu temel amaçlara hizmet ettiği oranda serbest piyasadan da yana olabiliriz, merkezi planlamadan da veya başka bir sistemden de yana olabiliriz.

G. Aslan: Güney Kürdistan'daki kardeş kavgasında tarafsız kalmayı sürdüreceksiniz? PKK hangi şartlarda müdahale eder?

-Hiç şüphesiz özellikle Güney'deki savaşa fazla karışma yanlısı değiliz veya ilgisiz kalırız da demiyoruz. Daha ilk günden beri, çıkmaza götüren politikalar yerine, çıkış yolunu açık tutan politikalarla oraya yaklaşmak istedik. Bu temelde ilişkiler geliştirmek istedik. Bu konuda yoğun eleştirilerimiz, hatta çalışmalarımız oldu. Özellikle sömürgeci devletlerin, bazı emperyalist devletlerin güdümüne girerek, halkımızın aleyhine geliştirdikleri yaklaşımları sürekli eleştirdik. Yine iç gerici aşiret yapısının kişisel, ahalik ve aşiret çıkarlarını esas alan yaklaşımlara sürekli karşı çıktık. Bu temelde eleştiri kadar çatışmalara da girdik. Bu halen de devam ediyor. Ama böyle tümüyle çıkışsızlığı ifade eden veya bazı sömürgeci politikalara oldukça gelişme şansı veren tutumlara zaten her zaman karşı durduk, şimdi de karşı duruyoruz.

Eğer taraflardan birisi mevcut kazanımları bile geride bırakacak bir tasfiye sürecine girerse, biz ona karşı duracağız. Ben bu konuda şu örgüt şu kadar tasfiye sürecindedir demek istemiyorum. Ama uyarılarımızı sürekli yapıyoruz. Güney'de federasyon geliştirilmelidir. Kim giderek demokratik bir federasyonu esas alırsa, biz onunla ilişkileri daha iyi geliştiririz. Ama kim bundan uzaklaşıp daha da geri ailesel, aşiretsel çıkarlarını ön plana alıp bütünüyle ulusal çıkarları, demokratik esasları bir tarafa bırakıp, sömürgeci bir devletle ilişkiye girip, kendi çözümünü tek taraflı dayatırsa, biz ona karşı dururuz. Böyle ilkeli bir yaklaşımımız vardır. Bu temelde Güney'de de giderek daha da etkili olabiliyoruz.

Güney'deki savaşımın da kaderi biraz PKK'nin merkezi rolüne bağlanmıştır. Son zamanlarda, Türkiye ile Irak'ın kendi aralarında gizli bir ittifak geliştirmeleri de mümkün olabilir diye düşünüyoruz. Bu çatışmaların körüklenmesinde, bu ittifakın da rolü olabilir ve bu Zaxo'daki vahşi katliam, bu kirliliğin bir sonucu olabilir. Bunu sıkı sıkıya gözetliyoruz ve tarafsız kalmayacağız. Mevcut kazanımları bile tasfiye eden bir yaklaşıma karşı duracağız. Bu konuda gücümüzü etkili bir biçimde kullanacağız. Zaten Güney için, Ulusal Demokratik Cephe adı altında yeni bir girişim başlattık, destekliyoruz. İlgili bütün yurtsever demokratik güçlerle ve bu saydığımız temel hususlarda tavır içine girmek isteyenlerle tavır ortaklığına gireriz. Tavrımızı böylece bütün taraflara götürüyoruz. Umarız eskisi kadar yanlısı yaklaşımlar olmaz.

Hem Güney için, hem Kuzey için -ki, ikisinin de kaderi iç içe geçmiştir- sömürgeci dayatmalara fazla alet olmazlar; halkımızın ulusal demokratik taleplerine ilgi gösterirler, onun birlik ve dayanışma politikasına girerler. Bu bizim asli tutumumuzdur. Bundan kim taviz verirse, kim buna uzak düşerse, bunlara karşı çıkmak isteyen herkesle birleşiriz, karşı dururuz; tecrit ve teşhir edilmesi gereken, hatta gerekirse en sert mücadele edilmesi gereken taraf kimse, ona karşı dururuz. Ama tavrımız, bu sömürgeci devletlerin pek dürüst olmayan ve tasfiyeyi amaçlayan, Güney'de mevcut federe hükümet ve parlamentoyu işlemez duruma getiren politikalarına karşı birlik ve dayanışma içinde olma ve onu daha da geliştirme politikasıdır; buna tüm gücümüzle destek ve dayanışma içinde olma tavrıdır.

G. Aslan: Başkanım, Güney'de Irak'ın, Kuzey'de Türk devletinin dürüst olmayan ve tasfiyeyi amaçlayan, Irak'ın Güney'de federe hükümet ve parlamentoya olası müdahalesinde Güneyli Kürtlerin yardımına koşar mısınız, Irak'a karşı onlarla birlikte savaşır mısınız? Yine aynı şekilde Türkiye'nin olası müdahalesinde, KDP ve YNK başta olmak üzere, Güneyli oluşumların sizinle birlikte Türk devletine karşı savaşacaklarına inanıyor musunuz? Bunun zemini var mı?

-Bu soruya kısmen cevap vermiştim. TC ve Irak rejiminin bazı gizli ittifakları olabilir. Yine bazı Kürt çevrelerini bunun içine alabilirler. Bunu zaten sürekli yapmak istiyorlar. Biz bunu daha da somut anlamaya çalışıyoruz. Zaten açıkça tavrımızı da koyduk. Şu anda Güney'e yönelik hamlemiz de aslında gelişiyor. Bu politikalara karşı umarız Güney halkımız anında karşılık verecek ve sorumlu bazı güçler de böylesine tehlikeli bir politikaya alet olmayacaklardır. Biz ne YNK'den, ne de KDP'den böyle tehlikeli bir tutum içine girmelerini beklemiyoruz. Giren güç tasfiye olur. Kim böylesine, örneğin 1992'deki gibi Türk devletiyle veya ilkesiz bir biçimde tasfiye temelinde Irak rejimiyle tek başına ilişkiye girerse ve çıkar sağlamaya çalışırsa, o tasfiye sürecine girer ve herkesin ona karşı çıkması için biz çaba harcıyoruz.

Eğer illa Irak rejimiyle ilişkiye girilecekse, hatta Türk rejimiyle de ilişkiye girilecekse, Kuzey halkının, Kürt halkının temel

ulusal demokratik çıkarları göz önüne getirilir. Örneğin Güney için eşit, özgür federasyon öngörülür. Irak için kapsamlı bir demokrasi öngörülür. Böylece eğer imkân varsa ilişki içine girilebilir. Bu aynı zamanda Kuzey için de geçerli. Kuzey'deki halkın temel ulusal demokratik taleplerine aykırı olarak Türk devletiyle, onun özel savaş rejimiyle kim tek taraflı ilişkiye girerse, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da tasfiye olur ve zaten biz bu tip tasfiyeci işbirlikçi kişilere ve örgütlere karşı da mücadele yürütmekteyiz. Şimdiye kadar da tasfiye olan kendileridir.

Ortadoğu'da Çatışan Geleneksel Politikalar Söz Konusudur

G. Aslan: Türkiye-Suriye yakınlaşmasının mücadeleniz açısından sonuçları neler olabilir? Böyle bir ihtimali gerçekçi buluyor musunuz? Suriye-Türkiye ilişkileri çözüme mi, çatışmaya mı doğru seyrediyor?

-Türkiye-Suriye ilişkileri oldukça karmaşıktır. Uzlaşma yönleriyle çatışma yönleri karşılaştırıldığında, çatışma yönleri her zaman ağır basar ve gittikçe de ağır basacağı kanaatindeyim. Türk rejimi son zamanlarda kendini zorlayarak gerek İran ile, gerek Ermenistan ile bizzat Türkeş vasıtasıyla uzlaşmalara gitmek istiyor. Yine Bulgaristan'da, hatta Yunanistan'da, yine Kıbrıs'ta bazı tavizler vererek mücadelemizi tek hedef haline getirmek istiyor. Yine bu arada Rusya'ya kadar, bütün Avrupa ülkelerine kadar uzanıyor. Temel diplomasinin amacı, PKK'yi ne kadar tecrit edebilirsem, ne kadar yalnızlığa düşürebilirim taktiğine başarı kazandırmaktır. İnansa da inanmasa da, başarsa da başarmazsa da, yeter ki PKK'ye bir taş atılsın. Anlayış bu, taktik budur. Ama fazla başarılı olduğu söylenemez.

Gerek iç gerekse de dış politikalarının bu yöndeki taktikleri, görünüşteki tüm yaygaraya rağmen aslında fazla gelişmemiştir. Bu taktiğin en önemli bir parçası olarak da Suriye çabaları söz konusudur. Şimdiye kadar Suriye ile geliştirdikleri tüm ilişkiler sonuç vermektense uzaktır. Türkiye gerek tehditle, gerek şantajla, gerekse çıkar yolunu göstererek Suriye'ye bazı adımlar attırmak istedi. Suriye'yi üzerimize yollamak istedi. Fakat bizim ilkeli yaklaşımlarımız, mücadelemizi dışarıdan herhangi bir alana, güce veya devlete dayandırarak değil, esas itibarıyla öz çabaya ve ülke içi mevzilere dayandırarak geliştirmeyi esas almamız nedeniyle, Suriye tümüyle üzerimize gelse bile, bunun fazla bir etkisi olamayacağını çok iyi bildiği için, Türkiye'nin bu yönlü diplomasisi fazla başarılı olamıyor.

Kaldı ki, Türkiye-Suriye ilişkilerinde, PKK'nin dışında somut çelişkileri var. Antakya gerçekten Suriye'nin bir parçasıydı ve emperyalist Fransa'yla anlaşarak Suriye'den zorla koparılmıştır. Yine gittikçe ağır basan bir su çelişkisi vardır, geleneksel bir su çelişkisi vardır. Ortadoğu'da çatışan geleneksel politikalar söz konusudur. Türkiye aşırı İsrail yanlısıdır, Suriye ise buna en çok karşı çıkandır. Yine bu bölge politikasında Türkiye'nin takip ettiği her şey biraz Suriye'nin aleyhine olmaktadır. Ekonomik olarak da çelişkiler var. Ayrıca Türkiye her zaman Suriye'nin mevcut önderliğinin karşısında olma gibi bir konumdadır. Bütün bunlar birleştirildiğinde de, objektif olarak Suriye ile Türkiye'nin çelişkileri gittikçe daha fazla açığa çıkıp çatışma yanı ağır basan bir yöne kayacaktır. Hele hele İsrail-Suriye ilişkileri yumuşadığı oranda, bundan Türkiye'nin yarar görmesi şurada kalsın, daha da zarar görmesi kaçınılmaz olacaktır. Suriye ile Türkiye'nin çıkarları kolay kolay bağdaşamaz.

Bu anlamda PKK de tabii ki kendi politikasıyla uygun bir biçimde ilişki arayışı içinde olacaktır. Sanıldığı gibi Suriye'yle ilişkiler ne o büyüklüktedir, ne de seviyesizdir, dengesizdir. Belli bir dostluk esprisi altında geliştirilmek isteniyor. Suriye diplomasisi de, önderliği de bu konuda çok akıllıdır. PKK'nin yaklaşımlarına ne kadar ilgi göstereceğini çok iyi planlayıp bunu uygulama yeteneğindedir. Ama şimdiki durumuyla PKK'ye pek düşmanlık yapmak istemez. Hele de Türkiye ile birleşip PKK'nin üzerine gelmeyi çıkarlarına uygun bulmazlar. Buna zorunlu da değiller. Ne diye Türkiye'nin taleplerine alet olsunlar? Ama ne söyledikleri gibi PKK'yi destekliyorlar, ne de düşmanlık yapıyorlar. Durum biraz böyledir; ince bir dengede yürüdüğü açıktır.

Açıkça söyleyeyim: Suriye ile ilişkilerimizi geliştirmek isteriz, ama bu da koşullara bağlıdır. İlerde bu koşullar daha da lehte olursa, ilişkilerimizin de gelişeceği açıktır. Ama şimdilik de böyle birbirlerine tahammül edemeyen iki güç değildir. Türkiye başarısızlığının suçunu "şu devlet destekliyor, Suriye destekliyor" diye gizlememelidir. Suriye gerçeği bizim mücadelemiz açısından bu söylediğim çerçevededir. Yanlış hesap kurularak politikalar geliştirilemez ve başarı şansı da yoktur. Ama bizim sınırlı bir dostluk ilişkisini bile nasıl iyi geliştirebileceğimiz, özellikle Ortadoğu politik arenasında dengelemlere dikkat ederek, yine öz gücümüze dikkat ederek, politikanın esaslarına uyum göstererek gelişme göstereceğimizi de ortaya çıkarmamız dolaylı bir başarıdır.

Yoğunlaşacak Savaş, Korucuların Hızla Taraf Değiştirmelerine Yol Açabilir

G. Aslan: Başkanım, köy korucularına af ilan ettiniz. Geçmiş deneyimleri de göz önüne alarak, bunun sonuç vereceğini düşünüyor musunuz? Kürdistan'da önemli bir paramilitar güç haline gelen köy koruculuğunu yaratan nedenlerin üzerine gitmeyi hedefliyor musunuz, bunlar neler olabilir?

-Bizim köy korucularına yeni bir af çağırımız, yoğun bir sıcak savaş dönemine gireceğimizden ve onlara yönelmemizin getireceği, bizim de zorlandığımız anlamsız -bazen çocuklar ve kadınlar da ölüyor- durumlara yol açmamak ve bunun sorumluluğunu üstlenmemek için, bu korucuları bir kez daha düşünmeye, mümkünse bu kirli rolden uzak durmaya ilişkin bir çağrıdır. Çok bağlandıkları için, gırtlığına kadar gömüldükleri için buna kolay gelmeyecekleri söylenebilir. Ama bunların da çok bağlı oldukları ekonomik çıkarları o kadar sarsılmıştır ki, o kadar nefes alamaz duruma gelmişlerdir ki, bir çıkış yolu arıyorlar. Aslında devlet bıraksa bir günde hepsi kaçıp yanımıza gelirler, af dilerler. Fakat devletin acımasızlığı, tüm halkı olduğu gibi onları da bağlamış ve nefes alamaz hale getirmiştir.

Bizden yana çekinmemeleri, hatta bazı kanallar bulduklarında da değerlendirmeleri için hiç korkmamaları gerektiğini söylüyoruz. Hatta onlara yer bulacağımızı, onları yaşatacağımızı söylüyoruz. Bu öylesine iyi niyetli bir çağrıdır ve sanıyorum bazı korucular da fırsat bulduklarında bu çağrıya uyacaklardır. Yoğunlaşacak savaş onların hızla taraf değiştirmelerine yol açabilir. Biz bu çağrısını, buna hazırlık olsun diye yaptık. Sanıyorum önümüzdeki süreçte savaşımın gelişimiyle bağlantılı olarak, birçok korucu bu uğursuz, kirli rolden hızla sıyrılacak ve bu affa sığınacaktır. Kendilerinden bunu bekliyoruz. Özellikle çok daha zor duruma düşmemeleri, yine ailelerini, çocuklarını ve kadınlarını zor duruma düşürmemeleri için mümkün olduğunca bu çağrımıza yanıt versinler. Bizim açtığımız kanalları kullanıp örneğin Doğu'ya da, Güney'e de hızla kayabilirler. Geldiklerinde hiçbir şey yapmayacağız. Tam tersine, devletin kendilerine sağladığı kolaylıklardan daha fazla kolaylık sağlayıp yaşamlarına imkân sağlayacağız. Bu şansı mutlaka iyi değerlendirmeleri gerektiğini, bu vesileyle bir kez daha vurgulamak istiyorum.

HADEP Demokratik Savaşımı Yoğunlaştırmayı Bilmeli

G. Aslan: HADEP'i nasıl buluyorsunuz?

-Bu konuda da kısaca görüşlerimizi söylemiştik. HADEP, başta Kürdistan halkı olmak üzere, Türkiye'de de halkın demokratik bazı taleplerine sahip çıkmak istiyor, onu dillendirmeye çalışıyor; ama bunun eğitsel ve örgütsel gücünü gösteremiyor. Yine özellikle yönetsel gücü yeterince çaba sahibi olamıyor. Demokratik talepler ileri sürmek, haklı olmak ayrı bir şeydir; onun yeterli yönetsel çabasını, eğitsel ve örgütsel çalışmasını yapmak ayrı bir şeydir. HADEP'in sorunu, büyük halk potansiyeliyle bütünleşmedir. Bu da çok yoğun bir eğitsel ve örgütsel çaba ister. HADEP çalışanları bunu sağlayamıyorlar, yoksa kötü niyetli kişiler oldukları için değil.

Politika biraz yetenek ister. Demokratik mücadele de yoğun çaba ister. Demokrasinin kendisi bir savaşımdır. Onun gereklerini yerine getirmeyen halkla birleşemezsin, birleşmediğin için de gelişemezsin. HADEP'in yaşadığı biraz da budur. Bu partiyi çalıştırmak isteyen, başarılı kılmak isteyen, her şeyden önce yeterli çabayı göstermelidir. Demokratik savaşımı –ki, şehitleri de vardır, onların da anlarına bağlılığın bir gereği olarak- yoğunlaştırmayı bilmeliler. Çekinmeden, en az bir Refah Partisi kadar, hatta bir Cem Boyner hareketi çıkıyor, onun kadar hareketli olmayı bilmeliler. Yine klasik düzen partileri kadar örgütsel çabayı geliştirmeliler. HADEP'in sorunu burada. İstiyor ki, hazır potansiyel kendiliğinden örgütlensin ve yönetimlerine girsin. Bu mümkün değildir. Esas zaafı burada. Bunu aşmazlarsa, bir parti olmaktan kurtulamaz ve bu potansiyel başka kanalları bulur.

Bu temelde HADEP PKK'lıdır demiyorum. DEP için söylenenler, HADEP için de söylenmek isteniyor. Hayır! Bu parti gelişim yeteneği gösterirse biz zaten destekleriz. Gösteremezse, başka kanalları kullanırız. Bunlar illa düzen içi kanallar da değildir. Her türlü kanal geliştirilir. HADEP de bunlardan birisi olabilir. Demokrasinin iyi bir sesi olurlarsa, yeterince demokratik bir yönetim olurlarsa, milyonlarca kitlenin demokratik talebini neden buraya bağlamayalım, birleştirmeyelim? Böyle oldu diye, neden HADEP PKK'nın yan kolu olmuş olsun? Kaldı ki biz, kendi tabanımızla politikayı çok yönlü yapmayı biliyoruz. Bu ve benzeri demokratik kuruluşlara bu çerçevede yaklaşım gösteriyoruz.

G. Aslan: Sayın Başkanım, Çiller hükümetinin, derin bir kriz içerisinde bulunan Türk ekonomik ve siyasal yaşamını düzliğe çıkarabileceğini düşünüyor musunuz? Sizce Türkiye nereye gidiyor?

-Çiller hükümeti, bir özel savaş hükümetidir. Bir kadının herhangi özel bir marifeti olduğu için değil, bir makyaj malzemesi olarak kullanılma ihtiyacı var, onun için değerlendirildi. Bir de Amerikan vatandaşlığı vardır. Özel savaş bu kadını, laik kadın imajı Batı'da belki iş görür diye, böylesine özel bazı amaçlarla başbakan yaptı. Gerçekten yeni herhangi bir kitle gücü yok, DYP içinde bile herhangi bir ağırlığı yok. Sadece bazı ilahlar istedi diye bu geldi ve kadınlığının verdiği zayıflıkla, özel savaş sloganlarına sahip çıkarak görevini yürütmek istedi. Özellikle bize karşı çılgınca 'ya bitiririz, ya bitiririz' sloganına saplanmasının da özü budur.

Özel savaş kararlarını, MGK'nın kararlarını en pürüzsüz onaylayan ve yürüten hükümet başı olduğu için bu tercih edildi. Bir ara Genelkurmay Başkanının, "Bir tabur erkeğe bedeldir" demesi bu nedenledir. Çok zayıf kişilikler, özel savaş güçlerine aşırı bağımlı hale gelirler. Olan da budur. Bu anlamda Tansu'nun öyle ekonomik ve siyasal sorunları çözme gibi bir derdi yok. Tam tersine, ekonomiyi de, politikayı da tam kadınlığına yaraşır bir biçimde özel savaşa bağlaması var. Belki de hiçbir kişinin bu anlamda beceremeyeceğini kadınca becerip özel savaş generallerine bağlamıştır. Bu eğer bir marifetse, bunu iyi becermiştir. Askerlerin iyi bir kadını olmayı başarmıştır. Genelkurmay ve MGK, onu son derece uygun bulmaktadır. Ama ekonomideki krizmiş, siyasal tükenmiş, bu kadının umurunda bile değil, olamaz da. Onu başkaları düşünsün, onu halk düşünsün, demokratik olduğunu iddia edenler düşünsün.

SHP'nin başındaki Karayalçın da böyleydi. Bu adamın da herhangi bir gücü yoktu. Bir özel savaş tercihidir. Onun da tüm iş bitiriciliği, özel savaş hükümetten ne bekliyorsa ona evet demesidir. Hem de karaoğlana yaraşır bir biçimde. Bu ikilinin bütün marifetleri burada düğümleniyor. Ama bunun sökmediği, sorunları ağırlaştırmaktan öteye gitmeyeceği ortaya çıkmıştır. MGK'nın her kararına canı gönülden bağlanılmakla, onları parlamento ve hükümete taşımakla iyi bir başbakan ve yardımcısı olduğu kanıtlanamaz ve bu kanıtlanmıştır. Bunun yanında ekonomi ve siyaset gerçekten umurunda değil. İşte umurunda olmadığını, SHP'nin tükenişinde ve şimdi de Doğru Yol'un tükenişinde görmekteyiz. Bu anlamda eğer bu ikili devam ederse tükeniş de devam eder. Sadece askerlerin iyi bir evet efendimcisi olur, PKK'ye saldırı dediklerinde 'ya bitiririz, ya bitiririz' diye slogan atarlar o kadar.

Ama sanyorum gerek uluslararası zorlamalar, gerekse Türkiye realitesinin zorlaması Karayalçın'ı üstünden attığı gibi, bu kadını da fazla taşıyacağına benzemiyor. Doğru Yol'un bile, eğer parti olarak yaşamak istiyorsa, bu kadına fazla tahammül edeceğini sanmıyorum. Ama yok, o da daha değişik, örneğin bir yeni parti gibi birleşime giderse, o zamana kadar bu kadın kalır veya özel savaşta başarılı olursa, bu kadın ve benzerleri belki kalabilir. Ama bunun da öyle kolay mümkün olmadığı görülüyor.

Bu başbakanla yardımcısı, sadece TC tarihinin en büyük krizini ortaya çıkarmakla kendilerini ispatlamışlardır. Sorunları her sahada kriz düzeyine getirmekle yine kendilerini açığa vurmuşlardır. Partiler, hükümetler bunlarla devam ederlerse, bu kriz daha da derinleşir. Görünen köy kılavuz istemez. Mevcut gerçekler bunu açıkça göstermektedir. Bunların şahsında da biraz daha açığa çıkan, özel savaş rejiminin krizidir, başarılı olamamasıdır.

Kadının Özgürlük Devrimi İnsanlığın Önemli Bir Devrimidir

G. Aslan: Başkanım, yakında kadın kongresi toplanacak. Kürdistanlı kadınlara yönelik mesajlarınız neler olacaktır?

-Kürdistan özgür kadın hareketinin kapsamlı çalışmalarını yürütüyoruz ve bu arada kurtarılmış bölgelerde yüzlerce silahlı kadın militanın katıldığı son derece özgür zirve de vardır. Biz gerçekten özgür kadın hareketini çok yönlü olarak geliştirmek istiyoruz. Kürt ailesini, kadını, erkeğini çok kapsamlı çözümledik. Yine bunun toplumsal çözümsüzlükteki yerini çok kapsamlı çözmeye çalıştık. Savaş üzerinde, siyaset üzerinde etkilerini açığa vurmaya çalıştık. Kadın sorununu, sadece bir cins sorunu olarak değil, çok temel bir toplumsal sorun olarak çözmeye çalıştık ve bu konuda oldukça ilerleme sağlandı.

Denilebilir ki, ailede tükenen, kadın-erkek ilişkisinde tükenen yaşamın anlam bulması, çok kirlenmiş bu ilişki biçiminin, çok ikiye bölünmüş, çok aldatıcı biçimlere büründürülmüş bu ilişkinin açığa çıkarılmasına büyük özen gösteriyoruz. Kürt kördüğümünün bu temel kördüğümünü çözmeye çalışıyoruz. Bu önemli bir gelişmedir. Bize göre eğer yaşam yaşanılır hale getirilmek isteniyorsa

ve bu anlamda savaş da geliştirilmek isteniyorsa, bu ilişki kördüğümünü parçalamak gerekiyor. Çözümlemeler gösterdi ki, aslında bütün enerjimizi tüketen veya açığa çıkarmayan bu geleneksel ilişki tarzı, onun her türlü alışkanlıklarıdır. Kadını biraz savaşa kattık. Görüldü ki, bu oldukça olumlu sonuçlara yol açıyor. Kadın cinsinin de düşünsel, ruhsal ve fiziksel gelişmesi oluyor. Yine erkek egemenlikli toplumsal ilişkiler çözüldükçe daha iyi gelişmeler ortaya çıkıyor. Bu konuda sağlananlar önemli bir gelişmedir. Aslında bir altüst oluşu yaşıyoruz. Birçok klasik tüketici ilişkiyi, bitirici, çirkinleştirici ve boğucu ilişkiyi ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. Daha özgür, daha üstün moralli, daha güzel, daha yaşama ve mücadeleye hizmet edici bir ilişki sistemine, bir düşünsel ve duygusal ifadeye götürmeye çalışıyoruz. Bunlar önemli toplumsal devrimlerdir. Kendi içimizde bunu derinleştiriyoruz ve kesin gelişmeler vardır.

Bu kadın kongresi de bu konuda daha ileri bir gelişme aşaması olabilir. Bu çalışmaya özen gösteriyoruz. Kadını ne kadar konuşursa kendisini o kadar özgürce konuşsın. Ne yapmak istiyorsa özgürce yapsın. Nasıl bir yaşam sorusuna kendi cevabını versin. Özellikle mal gibi alınan satılan bir değer olmaktan çıksın; kendi iradesini, kendi seçim hakkını doğru kullansın. Buna özen gösteriyoruz. Tek taraflı, erkek egemenlikli yaklaşımların kurbanı olmaktan çıkarıp iradesi olan, seçme kabiliyeti olan, belli bir yaşam felsefesi, yaşam ilgisi olan bir tipe dönüştürmek istiyoruz. Zaten başka türlü de birlikte yaşam pek gelişmeye benzemiyor.

Bu yönlü çalışmalarımız şüphesiz derinleşmiştir ama başlangıç aşamasındadır. Daha gelişkin çözümler yapmak, bunu düşünsel ve duygusal güç kazanımlarına ulaştırmak istiyoruz. Özellikle kadını yetkinleştirmek istiyoruz, güçlendirmek istiyoruz. Atılan adımlar önemli olmakla birlikte henüz yeterli değil, henüz somutluk kazanmış değildir. Tam anlamıyla tipini, ilişki biçimini henüz yaratmamıştır. Ama gelişim halindedir. İşte bu kongre, buna giderek daha fazla içerik ve biçim kazandıracaktır.

Kadında güçlenme ortaya çıkıyor. Mevcut köleci anlayışa, ruhtan ve duygudan oldukça yoksun, çok geri ve yaşamı böyle çekilmez hale getiren anlayışa, bunun kişiliklerine baktığımızda, bizim ortaya çıkardığımız dev gibi bir gelişmedir ve gerçekten bir yaşam çağrısı oluyor. Yaşamın çok önemli bir imkânını yaratma oluyor. Kimse bunu yanlış anlayıp, kötü bir tarzda değerlendirip kullanmamalıdır. Bu konuda özellikle önderliksel çalışmaların doğru kavranılması büyük önem taşır. Gerçek bir devrim olduğu için geleneksel yaklaşımlarla anlaşılabilir. Hele bazı provokatörlerin anlamak istedikleri gibi bir çalışma da değildir. Bu ciddi bir devrimsel çalışmadır. Kadının özgürlük devrimi, insanlığın önemli bir devrimidir. Biz hiçbir ahlaki geleneğe, sakat ahlaki bir tutuma dayanarak geliştirilen saldırılara pabuç bırakmayız. Kadını mal mülk gibi gören anlayışlara boyun eğerek, kendi özgürleştirici çabalarımızdan vazgeçmeyiz. Şunun bunun kadını değil, şunun bunun mülkü değil, kendinin, kendi iradesinin sahibi olan kadın, kendisinin ayırım kabiliyeti, düşünce ve duygusal gücü olan bir kadın yaratmak istiyoruz. Öncelikle gerekli olan budur. Anlaşılması gereken temel gelişme de bu olmalıdır.

G. Aslan: Başkanım, kıymetli vakitlerinizi ayırdığınız için teşekkür ederim.

-Buyurun, devam edelim, ben yorulmam. Evet.

G. Aslan: Düşünceniz var mı Başkanım?

-Bitti mi?

G. Aslan: Bitti efendim.

-Sorular bu kadar mıdır? Varsa başkalarının soruları, ben cevaplandırmaya hazırım. Yeni çıkacak olan gazete için yaptığımız bu kısa görüşme, sanırım bu bahar hareketliliği gelişirken halkın duymak istediği sorulara cevap verecektir. Ben gerek Kürdistan gerek Türkiye halkına 1995 için, barışçıl ve siyasi yönü ağır basan bir çözüm yoluna imkân hazırlamak için çok çaba harcadığımı vurgulamak isterim. Bu yönlü çağrılarımızı birkaç kez de yaptık. Newroz'a yaklaşıyoruz. Bir kez daha, özellikle bu özel savaş hükümetine diyoruz ki, cesareti ve kendine güveni varsa, dünyanın hemen her tarafında denenmiş, kısa süreli de olsa bazı ateşkes veya siyasi diyalog yönteminden korkmasın. Türkiye halkı da bunu istemektedir. Biz de çok zayıf olduğumuz için değil, insani haklarımızın çıkarlarına uygun düştüğü için siyasi yönetime itibar etmek istiyoruz.

Kendileri geçen yıllarda ne pahasına olursa olsun bizi dağdan indireceklerini ve bitireceklerini söylüyorlardı. Bitiremedikleri ve kolay da bitiremeyecekleri sanırım yeterince anlaşılmıştır. V. Kongre ile birlikte aldığımız tedbirlerle, bu savaşı 2000 yılına kadar daha da gelişkin biçimde götürebiliriz. Ama bu da Türkiye'nin gerçekten çok büyük kan kaybı, can kaybı, mal kaybıdır. Bunu istemiyoruz. Ama eğer yok etme politikasında, kökü kazma politikasında ısrar ederlerse, bizim de kendimizi daha amansız geliştirmekten, savunmaktan öteye çaremizin olmadığını bir kez daha vurgulamak isterim. Biz bu savaşı tercih etmesek de geliştirebiliriz. Ama olan halklarımıza olur, olan ekonomik, sosyal ve siyasi krizin derinleştirilmesine olur. İnaniyorum ki, başta hükümet olmak üzere, hatta özel savaş generalleri olmak üzere bir kez daha düşünürler; 1995'in çok kanlı geçmemesi için bazı iyi niyetli adımlar atarlar.

Yine Türkiye halkının sorumlu kesimleri barışçıl bazı adımlara öncülük ederler. Özellikle demokratları, aydınları, ilerici örgütleri bunun için tavır belirlemeye, ileri adımlar atmaya çağırıyoruz. Söyledikleri gibi, kendi iddialarına göre ne pahasına olursa olsun Türkiye'yi ayırıp parçalamaya yanlısı değiliz. Mevcut sınırlar dahilinde de iki halkın ve bu arada çeşitli azınlık milliyetlerden insanların daha demokratik ifadeleri için bir anayasa düzenlemekten tutalım çeşitli yasal ifadelerini geliştirmeye kadar, eşit ve özgür birliğe imkân olduğunu, hatta mücadelenin bu konuda zorunluluk getirdiğini, bundan kaçınılamayacağını ortaya koyduğunu vurgulamak istiyoruz. Bu kör şiddet politikasından ne kadar erken dönerlerse, o kadar Türkiye'nin yararına.

Bu, büyük çabalarımızı yeniden ekonomik, sosyal ve siyasi gelişmeye vermeye de götürür, buna da şiddetle ihtiyaç vardır. Bu konuda hiç kimse bizim mücadelemizi başka türlü gösterme gafletine de, çarpıkça yansıtma yaklaşımına da sahip değildir. Biz gerçekten Türk halkının da Kürt halkıyla birlikte daha fazla güç kazanmasını istiyoruz. Ama bu soykırım politikasına ısrarla devam ederlerse, Türk halkının da kötü kaybedeceğini görmesi gerekir. Yine tekrar vurguluyorum: Çok güçsüz olduğumuz için değil, çok insani düşündüğümüz için, çok demokratik ve siyasi yöntemle sonuç almak istediğimiz için, halklarımızın çıkarının burada yattığına inandığımız için bir kez daha bu çağrımızı yeniliyorum.

Teşekkür ediyorum.

28 Şubat-4 Mart 1995

ORTADOĞU İÇİN ÖNGÖRDÜĞÜMÜZ HALKLARIN BİR FEDERASYONDA BİRLEŞMELERİDİR*

El Sefir: Sayın Başkan, El Sefir Gazetemize böyle bir görüşme olanağı tanıdığımız için öncelikle teşekkür etmek istiyoruz. İziniz olursa biraz geriye dönerek, TC'nin Kuzey Irak'taki operasyonuna ilişkin bazı noktalar üzerinde durmak istiyoruz.

Bilindiği gibi bazı Batı ülkeleri ve Amerika'nın raporları kesinleştiriyor ki, Türkiye bu operasyonu Irak ile yaptığı gizli bir anlaşmadan sonra başlattı. Bazı İran Devrim Muhafızlarının Kuzey Irak'a sızma yaparken -ki bu sızmanın amacı sabotaj vb. eylemleri gerçekleştirmek içindi- Rusya askeri birliklerinin uydu aracılığıyla bunların fotoğraflarını çekip bu fotoğrafları Bağdat hükümetine teslim etmeleri ve bu resimlerin Türkiye üzerinden Washington'a ulaştırılması gündemde. Bunun amacının Kuzey Irak'a geçişi sağlamak olduğu iddia ediliyor. Bu bilgilerden haberiniz var mı veya bunların doğruluk derecesi nedir, nasıl yorumlayabilirsiniz?

Abdullah Öcalan: Her şeyden önce gazetenizin bu ilgisine ben de teşekkür ediyorum. Hiç şüphesiz geriye dönüp baktığımızda, bu büyük operasyon öncesinde Türkiye ile Irak arasında bazı görüşmeler yapıldığını, hatta böyle bir operasyon konusunda Irak'ın da bazı noktalarda olumlu yaklaşmak isteyebileceğini biz de tahmin etmiştik. O belirttiğiniz, havadan çekilen filmlerin Türkiye üzerinden ABD'ye ulaşması ve bu temelde böyle ortak bir karara varmış olmaları da olasıdır. Ama bu belgelerin ötesinde, yeni gelişmelerin genel seyrine baktığımızda, Türkiye böyle bir operasyona uzun süreden beri hazırlanıyordu. Cumhurbaşkanı, başbakan ve Genelkurmayın da konuşmalarında belirttikleri gibi, en azından beş aylık süreden beri hazırlıktan bahsediyorlardı. Bunun için şüphesiz Türkiye Irak'la da görüşmüştür. Hatta bana göre ne kadar destekleyip desteklemedikleri önemli olmasa da, benzer görüşmeleri İran ve Suriye ile de yürütmüştür. Dolaylı da olsa, en azından bazı yaklaşımları hissettirmiştir. Fakat ABD ile bunu tam destek tutumu kadar, ortaklaşa düşünmüş ve planlamıştır.

Irak'la da şu çerçevede görüşmesi kuvvetle ihtimal dahilindedir: Hatırlanırsa, operasyondan az önce Yekiti ile Demokrat Parti arasında bir çatışma vardı. Bu çatışmada daha çok KDP'nin Türkiye ile olumlu ilişkileri vardı. Yine Irak'la da biraz daha olumlu ya yakın olmak istiyordu. Hatta Bağdat'a gidip birkaç görüşme yaptığını biliyoruz. Yine KDP'nin önde gelenlerinin Silopi'ye giderek -ki, Mart ayının başlangıcında bu açık yapıldı- bazı görüşmeler yaptıkları biliniyor. Öyle anlaşılıyor ki, planlama şöyleydi: PKK'nin tasfiye edilmesi konusunda tüm güçlerin okeyini almıştı. Bunun yerine KDP ağırlığının hakim kılınması öngörülüyor, Irak-KDP'yle 1970 otonomisi çerçevesinde bir anlaşmaya gitmek istiyordu; Türkiye de bunu canı gönülden kabul ediyordu. Amerika her ne kadar buna tam evet demese de, çözümler içinde ehvenişerci bir çözüm olduğu için, onun da razı edilmesi ihtimal dışı değildir.

Suriye ve İran gibi bazı devletlerin tavırları ise, her ne kadar destek olmasalar da, fazla karşı tavır geliştirme gibi bir durumları da olamazdı. Ama tüm bunlarda esas rolü oynayan TC'nin Genelkurmayı idi. Aslında hükümet bile fazla haberdar değildi. Burayı iyi anlamak isteyenlerin, özel savaş yönetiminin her şeye hükmettiği Özel Harp Dairesi biçiminde bir dairenin var olduğunu ve bu savaşı yürüttüğünü, yine hükümetin, meclisin ve cumhurbaşkanlığının ise bunun sadece emrinde ve zorunlu bazı ihtiyaçlarını giderdiğini bilmeleri gerekir. Diploması de böyle bir Özel Savaş Dairesiyle bağlantılı olarak yürütülmüştür.

Ama bilindiği gibi bu plan gerçekten başarılı olmaktan uzaktır. Böyle bir planın çok kapsamlı olduğunu biz yaptığımız V. Kongre gerçeğimizden biliyoruz. Bu kongrenin gerçekleştirilmesinden sonra, biz de oldukça kapsamlı bazı planlamalarla yüklenmek istedik. Genelkurmayla Özel Harp Dairesi tüm bunları günün gününe izliyordu ve planını da buna göre yaptı. Aslında erkenden başlayacaklardı. Ama Avrupa Birliği meselesinin 6-7 Mart'ta olması, yine elverişsiz bazı mevsim koşulları bu operasyonun Mart başında değil de 20'sinde yapılmasına yol açtı. Esas amacı da uzun süreden beri içte yürüttükleri operasyonları Güney'de tamamlayıp, PKK'nin askeri gücünü ezici bir biçimde kırmaktı.

Iraklı Kürtlerin Sorununa Dünyanın Belli Başlı Bütün Devletleri Karışmış Durumda

El Sefir: Peki Sayın Başkan, iddialara göre, Kuzey Irak'ta yapılan operasyon Türkiye ve Irak'ın çıkarımadır. Zira her ikisinin de Kürt sorunun çözümünde tıkanmalarının yanında, petrol boru hattını yeniden açma ve güç kazanma çabaları var. Bu operasyonun bu petrol boru hattının özellikle Suriye'ye ait olan, fakat şu anda Türkiye'nin egemenliği altında olan İskenderun limanına ulaşmasıyla bir bağlantısı söz konusu olabilir mi?

-Hiç şüphesiz Kürt sorununda hem Türkiye'nin, hem Irak'ın tıkanıdığı rahatlıkla söylenebilir. Öyle ki, bu arada her iki ülkenin de çeşitli düzeydeki temsilciliklerinin müşterek olan bu sorunu kendi aralarında çözebilecekleri, çözmeleri gerektiği biçiminde görüş birlikleri vardı. Bunun bir parçası olarak petrol boru hattını Türkiye ve Irak'ın çıkarları doğrultusunda yeniden işletme görüşmeleri yapıyordu. Irak bu yönlü oldukça istekliydi. Fakat gerek Irak'ın içinde bulunduğu durum, gerekse Türkiye ile -başta Avrupa ülkeleri olmak üzere- çeşitli ülkelerin ilişki durumları Kürt meselesi konusunda aynı özellikleri taşımamaktaydı.

Irak Kürtlerinin meselesine bugün dünyanın belli başlı bütün devletleri karışmış durumdadır. Yine komşu ülkelerin farklı yaklaşımları vardır. Dolayısıyla gerek Türkiye'nin yaklaşımlarıyla, gerekse Irak'ın yaklaşımlarıyla uzlaşmaları mümkün değildir. Yine Kuzey Kürdistan'daki Kürt sorunuyla ilgilenmeler çok çelişkilidir. Hemen hemen irili ufaklı birçok devlet arasında, yine komşu ülkeler arasında çelişkili yaklaşımlar vardır. Irak'la Türkiye'nin arasında da yaklaşım çelişkileri vardır. Ama bunları asgari düzeyde birleştirmek istiyorlardı. Gerçekten bu görüş, Türk Dışişleri Bakanlığıyla mevcut Irak yönetiminde halen de çok güçlüdür. Ama Kürt meselesinde uluslararası çelişkiler o kadar yoğun ki ve bu iki devletin politikalarıyla o kadar çelişiyor ki, özellikle Körfez savaşı öncesinde olduğu gibi bir türlü aynı politikayı yürütemiyorlar. Mevcut durumda da yürütmeleri, politikayı birleştirip ortak amaçlara doğru yol almaları çok zordur.

Bu nedenle petrol boru hattı bile doğru dürüst açılmış değildir. Çünkü çıkarlar çelişiyor. Kürt meselesinin diğer temel çözümler hususlarında da, ki buna jenositi de ekleyebiliriz, iki devlet de sonuna kadar şiddet politikasındadır. Türkiye bu konuda bana göre daha şiddetlidir, jenosit bu temeldedir. Irak otonomiye az çok yanaşiyor, ama bunu dünyaya kabul ettirmeleri mümkün değildir. Dolayısıyla aralarındaki bu işbirliğinin dünya gerçekleriyle, bölge gerçekleriyle ve bizzat Kürdistan'daki mücadele gerçekliğiyle çeliştiği için başarıya gitmesi düşünülemez.

* El Sefir Gazetesi ile yapılan röportaj

PKK'nin Terörist Olduğunu ve Tasfiye Edilmesi Gerektiğini Amerika'ya İhbar Eden Temel Güç İsrail'dir

El Sefir: Peki Sayın Başkan, Batı devletlerinden çıkan bazı görüşlere göre, ABD'nin özellikle Türkiye'nin elli bin askerinin Kuzey Irak'a geçmesini kabul etmesinin altında yatan, İsrail'in Güney Lübnan'a bir daha girmesi için gerekçe hazırlamaktır. Bu anlamda Kuzey Irak'tan alınan bilgilere göre, İsrail'in iki yüz istihbarat elemanının da Türkiye ile birlikte PKK kamplarına yönelik operasyona katıldığı iddia ediliyor. Bu konuda bilginiz var mı, neler söyleyebilirsiniz?

-İsrail'in Güney Lübnan'a yönelim modeliyle Türkiye'nin Güney Kürdistan'a yönelimi arasında çok sıkı sıkıya benzerlikler vardır. İkisi de ABD'nin bilgisi ve desteği dahilindedir. ABD'nin Güney Lübnan modelini, Güney Kürdistan'da da yaratmak istediğinden kuşku duyulmaz. Bu genel anlamda bir doğrudur. İkinci bir doğru ise İsrail'in yaklaşımıdır.

Şunu çok iyi bilmek gerekir ki, İsrail PKK'nin terörist olduğunu ve mutlaka tasfiye edilmesi gerektiğini Amerika'ya ihbar eden temel güç konumundadır. Ne yazık ki bugün İran'ı da terörist ilan ettiren, açık ki İsrail ve Amerika'daki Yahudi lobisidir. Dikkat edilirse, insan haklarına ve demokrasiye yönelik en aykırı davranışları Lübnan halkına, yine Filistin halkına uzun süredir İsrail yönetimi uyguluyor. En kötüsü de Türkiye, Kürdistan'da Kürtlere, hatta kendi halkına yönelik en ağır insan hakları ihlallini yapıyor. Binlerce faili meçhul cinayetle, binlerce köy boşaltmalarla, her gün sivil halka da yöneltilen bir özel savaşla karşı karşıyayız.

Çok iyi biliyoruz ki, Türkiye İsrail'in desteği sayesinde son derece şımartılmış bir biçimde, Güney operasyonunda da olduğu gibi elli bin askerini tankıyla, topuyla, uçağıyla gönderiyor. Buna karşı dünyanın da fazla sesi çıkmamıştır. Görünüşte 'askerini geri çek' denilmişse de, o bildiği gibi bunu yürütmüştür. En ağır bir işgaldir bu, insan haklarının ihlalidir. Kaldı ki, bu yalnız Güney'e özgü değildir, yıllardır Kuzey Kürdistan'da en ağırı yürütülmektedir. Ama arkasında gerçekten etkili İsrail lobisi olduğu için Türkiye serbesttir. Lübnan gerçeğini yaşıyorsunuz, bunu Lübnan'da da sizler daha iyi bilirsiniz. İsrail ile Türkiye'nin böyle sıkı bir ilişki içinde olduğundan kuşku duyulamaz. Bizim de yıllardan beri yürüttüğümüz mücadele grafğine dayanarak vardığımız sonuç, aslında bugün Türkiye'ye böylesine pervasızca, elini kolunu sallaya her ülkeyi tehdit etmek istediğinde saldıran cesaretini veren, arkasındaki İsrail'dir, dolayısıyla Amerika'dır. Avrupa ile çelişkileri biraz bu nedenledir.

İsrail'in PKK'ye karşı neden bunu yaptığına gelince: Öyle sanıyorum ki, İsrail'in Kürtler üzerinde bazı stratejik hesapları, kendine göre bir Kürt politikası vardır. Özellikle kendi kontrolü altında bir Kürt gelişimini çok önemli görerek ve Ortadoğu'daki gelişmeleri buna göre şekillendirerek sonuç almak istiyor. Ama buna karşı PKK ciddi bir engel olarak görülüyor. PKK'nin özgürlük anlayışı, kontrole gelmeyen ve kendi hesaplarını bozan stratejik yaklaşımları, İsrail'e PKK üzerine 'dünyanın bir nolu terörist gücü' değerlendirmesine ve her türlü yöntemle bastırılmasına izin çıkartmıştır. Bu izni Türkiye kendi kendisine değil, İsrail'den çıkarmıştır, dolayısıyla Amerika'dan çıkarmıştır.

Kesinlikle son zamanlarda diğer bazı ülkelerin ambargo kapsamına alınmasında da -bu ara İran meselesi önemli- İsrail bölgede sonuca gitmek istiyor. En çok üzerine varmak istediği sorun Kürt sorunudur ve kendine göre aşılması gereken güç de PKK'dir. Dolayısıyla yalnız iki yüz subayla desteklemesi değil, hem Washington'dan izin ve desteğin çıkarılmasında, hem de bu operasyonun yönetilmesinde stratejik olarak arkasında yer alıp sonuna kadar üzerimize gelmesinde İsrail'in gizliden çok büyük desteği olduğu kanısındayım. Benim bundan kuşkum yoktur.

El Sefir: Sayın Başkan, biraz da Türkiye'nin iç sorunlarına dönmek istiyoruz. Türkiye'nin bu askeri operasyonunun özellikle bazı ana metropollerindeki kritik olaylardan sonra gelişmesi söz konusu oldu. Bunların başında, İstanbul'da yüzlerce kişinin ölümüne neden olan olaylar vardı. Mezhepsel ve etnik azınlıkların sorunları üzerinde duran Türkiye açısından, iç politikada bu olaylar çok tehlikeli bazı sorunları da beraberinde getirdi. Sizce başarısız bir hükümetle, orduyla ve düşük bir ekonomiyle Türkiye şu anda nereye gidiyor?

-Türkiye'nin mezhepsel ve etnik sorunları hiç şüphesiz karmaşıktır, kapsamlıdır. Operasyondan az önce de bir mezhep tahriki yapıldı. Gerek bu tahrikin, gerekse operasyonun diğer amaçları yanında bir amacı da o zaman sallantıda olan Tansu Çiller hükümetini bir kriz durumu nedeniyle kurtarmaktır. Aslında bir provokasyon düzenlendi. Bununla bir taşla iki kuş vurulmak istendi. Hem hükümetin kalıcı olması -ki, o günlerde istifa tartışılıyordu-, hem de Alevi Kürt kitlesinin mücadelemize giderek artan desteğinin bastırılması amaçlandı. Büyük bir direnmeyle karşılık bulunca, operasyona bir de bu nedenle bir an önce başlamış; yani çok ağır olan dini, mezhepsel ve etnik sorunları böyle bir karşı direnmeyle değil de, saptırarak ve bastırarak, bütünü dikkatleri bu arada operasyona çevirip, Türkiye'nin birliğini ve bütünlüğünü sağlama gibi bir politikaya yönelmiştir. Bu operasyon bu kadar gürültülü geliştirilmesinin bir nedeni de bu iç çelişkileri hafifletmek, etkisini dışarıya taşımak, böylece hükümetin ve dolayısıyla TC'nin ömrünü uzatmaktır. Tabii ki vurguladığımız gibi, hükümet ve ordu bu son operasyonda da oldukça zayıflamış ve başarısız kalmıştır. Bunun sonuçları daha şimdiden görülmektedir ve artan bir ivmeyle görülmeye devam edilecektir.

Türkiye'nin gerçekten nereye gittiğini kestirmek çok zordur. Neredeyse ağır bir kriz ortamında, bir kriz kabinesiyle ve Amerika'nın yakın desteği altında yürütülmeye çalışılmaktadır. Her şeyi az çok belirleyecek olan bizim mücadelemizin derinleşme ve genişleme düzeyi ve bu arada Türkiye halkının bu ağır sorunlar karşısındaki tepki durumudur. Bu, sonucu belirleyecektir. Mevcut özel savaş politikaları kolay kolay değişeceğe benzemiyor. Askeri yöntem başarısız olduğu ve ekonomik iflas gittikçe kendisini dayattığı için, bundan sonra bazı demokratikleşme tartışmaları olabilir, nitelik oluyor. Yine muhtemelen bazı reformlara yeşil ışık yakma da söz konusu olabilir. Ama bütün bunlar, özel savaş ağır bir yenilgiyle karşılaştığında, 'bazı reformlarla durumu kurtaralım' diye yapılmaktadır. Yoksa bu mevcut hükümet ve dayandığı rejim açısından iyi niyetli bir demokratikleşme söz konusu değildir.

Devrimci mücadelenin biraz daha gelişmesi halinde ise, Türkiye'de durumlar bambaşka olabilir. Zaten her gün gündemin değiştirilmesi de devrim olasılığını kitlelerin gözünden kaçtırmak içindir. Şunu açıkça söyleyebiliriz ki, operasyon sonrası Türkiye'yi etkileme durumumuz daha da gelişmiştir. İç ve dış politikasını, ordu ve ekonomik yapısını bütün yönleriyle etki altına almışız. Bunu her gün zaten basın yayın açıkça söylemektedir. Bütün iç ve dış politika PKK'ye endekslendi. Ekonomi yine PKK'ye endekslendi deniliyor. Askeri durum da tamamen PKK'ye endekslenmiştir. Bu şiddetli savaşımın nelere yol açacağını aslında günlük mücadele belirliyor. Bizim şimdilik ezilmek şurada kalsın, hem Kuzey'de hem de Güney'de biraz daha gelişebileceğimiz ve başarılı olabileceğimiz biçiminde bir sonuç ortaya çıkmıştır. Tabii buna hemen bel bağlayarak kendimizi avutmuyoruz. Budan sonra ne kadar yüklenirsek başarı oranı da o denli artacaktır.

Zorluklara Dayanma Gücümüz Müthiştir

El Sefir: Sayın Başkan, Türkiye'nin özellikle PKK kamplarını ortadan kaldırmak amacıyla gerçekleştirdiği operasyonun başarısızlığından sonra bu askeri operasyonu nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu temelde gelecekteki stratejinizi nasıl belirliyorsunuz? Neler yapacaksınız?

-Büyük bir taktik hata yaptıkları kanısındayım. Yalnız Güney'de değil, Orta ve Kuzey Kürdistan'da da acayip planlar ve buna dayalı operasyonlar geliştirildi. Sanıyorum o bazı taktik hatalar yapabileceğimizi sandı. Özellikle 1992 Güney Savaşımında bazı taktik hatalar olmuştu; bunu tekrarlayabileceğimizi sanarak bu planı geliştirdi. Yine kışın zorlukları vardı, lojistik sorunlarımız vardı. Ayrıca V. Kongremiz sonuçlanmıştı, ama henüz ülkeye yayılmamıştı. Hazırlık konusunda yetersizliklerimizin olacağını sanmıştı. Kendine göre buna benzer nedenlerle oldukça kapsamlı bir yönelimi aylar öncesinden düşündü ve uyguladı. Kuzey'de zaten aylardır yürütüyordu, Güney'de de bir iki ay yürütebileceğini hesaplamıştı. Herhalde sağlam çıkacağımızı sanmıyordu. İşte yanlıgısı buradadır.

Hayatın gerçekleri biraz daha farklıdır. Bizim de çok ısrarlı çabalarımız olmuştur. Daha önceki hataları tekrarlamayacak kadar yapıyla uğraşmıştık. Az çok taktiğe işlerlik kazandırabilecek bir düzenlememiz vardı. Tümüyle imhayı kesinlikle önleyebileceğimize baştan beri inanıyorduk. Nitekim gelişmeler de bizi doğruladı. Özellikle Kürdistan coğrafyasının büyük önemini vurgulamak gerekiyor. Bu belirleyici olmasa da, 40 km genişliğinde kontrole almak istedi ve çemberi daraltarak bizi boğacağını sandı ki, bu mümkün değildir. Kuzey'deki dağlık alanlar için de bu böyleydi. Ama herhalde dayanamayacağımızı, lojistiğin kesilmesiyle teslim olmaktan başka çaremizin olmayacağını düşündü. Nitekim böyle bildiriler de epey dağıtıldı. Planın dayandığı mantık buydu.

Ama bizim gerçekten zorluklara dayanma gücümüz müthiştir. Bunu önemle vurgularım. Cesaret faktörü yine çok önemlidir. Yine az çok taktikten anlayan tecrübeli bir komuta kesimimiz olmuştur. Bazılarının zayıf olmasının geneli etkilemeyecek kadar durumu geliştirmiştik ve nitekim bizim avantajlarımız daha baskın çıktı. Bu, TC tarihindeki en büyük operasyonun işleme duruma gelmesine ve çok başarısız kalmasına yol açtı.

Şimdi bizim açımızdan ardına kadar gelişme yolu açıldı. Hem mevsim koşulları çok açıldı, hem de biz bu savaşta biraz piştik. Kendimize son derece güvenimiz arttı. Ayrıca Kuzey'de ve Güney'de birçok mevziye yayılma durumumuz var. Sayısal olarak da fazla bir kaybımız yok. Bizim elli civarında bir kaybımız var, buna karşılık düşmanın birkaç bindir. En önemlisi de bu savaşta büyük bir tecrübe kazanıldı. Adeta çeliğin dövülmesi gibi bir durum yaşadık. Nicelik ve nitelik durum böyle olunca, coğrafyayı mevsim dolayısıyla çok iyi kullanmamız bizi yakın dönemde olumlu yönde etkileyecektir. Taktik açıdan özellikle gelişmemiz giderek daha da yoğunlaşabilir. Askeri anlamda söylüyorum: TC en çok askeri çözüme bel bağlamıştı. Şimdi bunun da işleme duruma gelmesi söz konusudur. Bizim ise tam tersine askeri olarak da gelişebileceğimizin netçe ortaya çıkması söz konusudur.

Bütün bunlar ne getirebilir, siyasi ve askeri sonuçları ne olabilir? Öyle sanıyorum ki, hem Kuzey'de hem Güney'de çok önemli bazı sonuçları olacaktır. Ya siyasal görüşme yoluna başvurulacaktır -ki, bundan çok ürkümlüdürler-, ya da buna başvuramaları halinde askeri ve ekonomik yıpranmaları ileri boyutlarda olacaktır. Bu ise çözümsüzlüğün daha da derinleşmesidir. Her şey, mevcut politikalarla TC'nin çıkmazının derinleşeceğini, bizim açımızdan ise PKK stratejisinin yürüyebileceğini, taktik olarak da olgun bir gelişme aşamasını sağlayabileceğini gösteriyor.

El Sefir: Sayın Başkan, dikkati çeken Türkiye'nin askeri operasyonundaki başarısızlığından sonra Kuzey Kürdistan'da, Tunceli'de bir başka başarısızlık yaşandı. TC güçlerinin uğradığı hayal kırıklığını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu başarısızlık, psikolojik durumlarının yıkılışının bir sonucu mudur?

-Şüphesiz etkilemiştir. Başlangıçta çok ileri düzeyde psikolojik bir savaş bize dayatılmıştı. Gerçekten bütün kamuoyu, basın yayın topyekün savaşın gereklerine göre psikolojik bir tutum almaya çekildi. Bizim teröristliğimiz üzerine ne varsa söylendi. Mutlaka ezileceğimiz, bir karınca kadar bile olamayacağımız vurgulandı. Başarıya da kendilerini mutlak inandırmışlardı. Bundan kuşku duyulamaz. Fakat şimdi açığa çıktı ki, işler hiç de psikolojik savaşta söylendiği gibi değildir. Bunu bütün Türkiye halkı, kamuoyu ve basın yayını da gördü.

Oysa durum farklı. Kaldı ki, hükümetin de kararlarına göre bizim zaten 1994'ün sonunda bitmemiz gerekiyordu. Bitmediyse, bu son operasyonlarda kesin bitirilmemiz gerekiyordu. Kamuoyu kesinlikle bunun beklentisi içindeydi. Bütün kamuoyunun talepleri, ekonomik talepleri, siyasal talepleri vardı. Hepsini bu operasyonlara endekslenmişti, "Bu operasyonda PKK'yi bitiriyoruz, ondan sonra demokrasi geliyor, ekonomik refah geliyor, her şeyde gelişme var" deniliyordu. Tam tersine bunun böyle olmadığı ortaya çıkınca, muazzam bir psikolojik düşüş de kendiliğinden ortaya çıktı. Psikolojik yıkılışı önlemek için 'Mehmetçikle el ele' diye bir kampanya düzenlediler. Gerçekten altmış milyon insanı bu propagandaya alet etmek istediler ve beş kuruştan tutalım milyarlık yardımlara kadar, hemen altmış milyondan yardım toplamaya çalıştılar. Bu da açıkça gösteriyor ki, psikolojik savaşla kaybettiklerini tekrar kazanmak istiyorlar.

Hiç şüphesiz Dersim'deki operasyona da bel bağlamışlardı. "Güney'de bitiremediyse, Dersim'de, Kuzey'de bitiririz" dediler. Oraya da aslında otuz kırk bin kişilik bir komando gücüyle yüklendiler. O yüklenme kıştan beri zaten devam ediyordu, çember kendilerine göre gittikçe daraltılmıştı. Tıpkı Güney'de olduğu gibi, Dersim'de de kış boyunca birliklerimizin kaybı otuz kırk kişiyi geçmez. Esas savaşabilecek gerilla gücü kendini bu operasyonda daha da çelikleştirerek sıyrabilmiştir ve şu anda ağır bir yıpranma süreci içinde olan Türk operasyon birlikleridir. En büyük operasyonlarının böyle boşa çıkarılması onlarda da moralmen bir düşüşe yol açmıştır. Aynı durum Güney Kürdistan'da da, Diyarbakır, Bitlis ve Bingöl yörelerinde de söz konusudur. Hatta Mar-din'de, Ağrı'da, Kars'ta operasyonlar aslında başarı sağlamaktan uzaktır.

Bütün bu gelişmeler, psikolojik savaşta bizim üstün çıkmamıza yol açıyor. Sadece psikolojik savaşta değil, aslında görüldüğü üzere askeri yönden de önemli bir gelişme aşamasına geldiğimizi gösteriyor. Siyasi olarak Türk sisteminin tıkanmış olduğunu herkes görüyor. Bugün kendileri bizzat yoğun bir biçimde siyasi sistem tıkanmıştır, devlet artık tıkanmıştır diye tartışıyorlar. Bunu hükümetin başı, her türlü sağ ve sol muhalif partileri söylüyor: "Bu sistem değiştirilmeden Türkiye bir adım ileri gidemez. Sorunların çözümü şurada kalsın, sonunu getirmekten kurtulamaz" deniliyor.

(...)

Geniş Kürt Nüfusu İçin Sürgünde Bir Parlamento İçerdekinden Daha Başarılı Olabilir

El Sefir: Sayın Başkan, Hollanda'da ilan edilen Kürdistan Sürgün Parlamentosu daha önce 12 Ocak 1995'te Brüksel'de ilan edilen Meclis'in tamamlayıcısıdır. Çok açık ki bu yeni ilan, Türkiye'nin Kuzey Irak'a geçiş amacındaki PKK'yi yok etmekle bağlantılıdır. Sizin görüşünüze göre Meclisin ilanı niçin bu süreçte yapıldı?

- Bağlantısı bizim için önceden öngörülmüş değildi. Operasyonla Meclisin ilanı biraz tesadüfen çıktı. Aylar önce böyle bir sürgün parlamentosunun ilan edilmesi gerektiğini bazı DEPLi milletvekilleriyle tartışmıştık. Hazırlığı da çok öncedendi. En son Nisan ayında yapılması gerektiği de aylarca önce düşünülmüştü. Bu nedenle üst üste çakışmaları tesadüfi olmuştur. Fakat özellikle dayatılan imha operasyonunun etkisinin kırılmasında bu parlamento ilanı katkıda bulunmuştur veya ilanının güçlü gelişmesi bu operasyon nedeniyle beklenildiğinden daha fazla ilgi görmüştür. Çünkü operasyon bütün dünyada Kürtlerin tanınmasına, incelenmesine, gözlemlenmesine yol açtı. Parlamentonun da ilanı tam buna denk gelerek, etkisi sanıldığından daha fazla oldu. Bu anlamda ikisi arasında bir ilişkiden bahsedebiliriz.

El Sefir: Sayın Başkan, Meclisin ilanında daha önce yaşanan bir tecrübe vardı. Müttefik kuvvetlerin Irak'ı vurmasından sonra, Kuzey Irak'ta oluşturulan parlamentoyu halen hatırlıyoruz. Özellikle Kuzey Irak'taki parlamentonun başarısızlığından sonra, yeni oluşturmuş olduğunuz parlamentoda ne yönlü bir başarı vardır ya da ne tür başarılar bekliyorsunuz?

-Güney Kürdistan'daki parlamento adımının başarısızlığı, tam tersine bu işe daha sorumlu gitme gereğini ortaya koyuyor. O başarısızlığın kendi içinde nedenleri vardır. Parlametoya vücut veren iki gücün siyasal yaklaşım geliştirmeyişleri, aslında oradaki halkın demokratik taleplerine tam cevap veremeyişleri, eskiden bilinen çatışmalı durumları, yine Kürdistan'ın geneline ilişkin doğru ve yeterli yaklaşım içinde bulunmama, müttefiklerin Çekiç Güç'ün altında kalmayla yetinmeleri hiç şüphesiz bu adımın fazla başarılı gelişmeyişi için nedenleri olarak gösterilebilir. Bizim durum ise farklıdır.

Kuzey Kürdistan'ın genişliği, bağımsızlık ve özgürlük temelinde gelişen mücadelesi, bütün Kürdistan genelini doğru politikalarla ilişki ve çelişkileri temelinde ele alışı; yine hayali adımlar atmak yerine, döneme denk gelen taktikleri geliştirme yeteneği, bu parlamento ilanında diğeri gibi başarısız olamayacağımızı sanırım açıkça göstermektedir. Bir defa bu bir hükümet parlamentosu değildir. Filistin örneğinde de görüldüğü gibi uzun süre -ki Güney Afrika'da da Ulusal Kongre vardı- hükümet yoktu; hatta sürgün parlamentoları durumunda idiler. Afrika Ulusal Kongresi onlarca yıl sürgünde faaliyetini yürüttü. FKÖ'nün dayandığı parlamento da böyleydi. Buna benzer başka örnekler de vardır.

Dolayısıyla çok geniş olan Kürt nüfusu için sürgünde bir parlamento adımı içerdekinden daha başarılı olabilir ve hızla içeriye de taşırılabilir. Çünkü bizim mücadelemiz hem Güney Afrika'dakinden, hem Filistin'dekinden daha fazla içerde ve sağlam kuratılmış bölgelere dayanarak, çok geniş bir nüfusa ve yine coğrafyaya dayanarak gelişiyor. Ayrıca Güney Kürdistan'daki gelişmeler de bu mücadelenin Kuzey'le bağlantılı bir biçimde hızlı gelişebileceğini gösteriyor. Bu nedenlerden dolayı biz rahatlıkla diyebiliriz ki, sürgün parlamentosu yerinde bir adımdır. Bundan sonraki genel ulusal bir kongreye gidişte de rolü olumlu olacaktır.

El Sefir: Sayın Başkan, yeni meclisin amaçlarından bir tanesi de Kürdistan Ulusal Kongresinin toplanmasıdır. Ulusal Kongreyi toplamaktaki kastınız nedir? Yeri ve zamanı belli midir?

-Genel bir Kürdistan Ulusal Kongresi gerçekten hem zaman işidir, hem de içerdeki mücadelenin göstereceği gelişmelere bağlıdır. Ayrıca bu mücadele içindeki örgütlerin kendi aralarındaki ilişkileriyle ve anlaşmalarıyla bağlantılıdır. Bizim yaptığımız, sadece bunun fikrini canlı tutmak ve eğer gelişmek istiyorlarsa ulusal bir kongre çatısının neden önemli ve gerekli olduğunu hepsine göstermektir. Yine PKK'yle ilişkilerini geliştirmek istiyorlarsa, bunun çok ilkel ikili ilişkilerden ziyade, resmi bir siyasal platformda olması gerektiğini göstermek, sürgün parlamentosuyla bunun önünün açılmasını gösterebilmek, cesaret vermektir.

Bütün bu nedenlerle diyoruz ki, şu anda gelişecek olan Ulusal Kongre fikridir. Bunun için bazı örgütlerin yapması gereken şey geriliklerini gözden geçirip gidermeleridir, ilişkilerini geliştirmeleridir, her şeyden önce bunun gereğine inanmalarıdır. Bunun için de attığımız sürgün parlamentosu adımı olumlu rol oynayacaktır.

El Sefir: Sayın Başkan, bu meclis sadece Türkiye'deki Kürtler için mi, yoksa tüm Kürdistan parçalarındaki halk için midir?

-Buna gereken cevap verilmişti. Kürtler giderek ulusal bir düşünceye ve yine örgütleri de belli bir ilişkiye doğru gitmeyi kaçınılmaz görmektedir. Güney'de olup biten, bugün şiddetle Kuzey'i etkiliyor. Kuzey'de olup biten Güney'i etkiliyor. Yani hiçbir Kürt örgütü kendini mahalli bir parçayla sınırlı göremeyecek kadar karmaşık bir duruma yüz yüzedir. Dolayısıyla bir yerde kurulan bir parlamento, bir hükümet veya herhangi bir cephe diğer parçaları da az çok etkilemektedir. Bu, olduğu gibi anlaşılır veya olduğu gibi çelişirler demek değildir. Hayır, durum karmaşıktır, sürekli ilişki ve çelişkiler devam edecektir. Ama günümüzde en çok anlaşılan, bir parçada olup bitenin diğer parçayı yakından etkileyeceğidir. Eğer ortak politikalar varsa, aralarındaki dayanışmanın ulusal ve siyasal çerçevede gelişim göstereceğidir. Şimdi Kürdistan genelinde çok açıkça ortaya çıkan durum budur.

Ama bunun henüz bir parçanın başarılı olup diğer bütün parçaları etkilemesi ve kendine bağlaması söz konusu değildir. Kaldı ki, mevcut Ortadoğu siyasal sisteminde tek bir ulusal kongre, yine tek bir ulusal hükümet de fazla gerçekçi değildir. Her ne kadar ilkesel bir yaklaşım varsa da, mevcut çelişkilere göre Kürdistan'daki gelişmelerin parçalı ve dalgalı gelişebileceği, bir parçanın diğerini etkileyebileceği, ama mevcut durumda kendi başına her şeyi belirlemeyeceğidir.

Bu konularda son derece somut ve gerçekçi olmak gerekiyor. Bunu söylerken, sadece Kürdistan parçalarını değil, mevcut komşu devletlerin durumlarını da dikkate almalıyız deriz. Bazılarıyla çelişkiler ön plandadır, bazılarıyla ilişkiler ve dostluklar ön plandadır. Oradaki Kürtlerin durumunu diğer parçalardaki Kürtlerin durumuyla karıştırmamak gerekecektir. Bazı parçalardaki sorunlar savaşla halledilirken, bazı parçalardaki Kürt sorunu o devletlerin sınırları içinde dostane halledilebilir. Bütün bu hususları göz önüne getirdiğimizde, Kürdistan Ulusal Kongre fikri yerindedir. Bunun için atılacak adımlar olumludur ve giderek de gelişmeyeceği benziyor.

El Sefir: Sayın Başkan, eğer biz içerdeki Kürtlerin durumları üzerinde konuşursak, 1994 Mayıs'ından bu yana Kuzey Irak'ta iki esas Kürt partisi (KDP-YNK) çatışma halindedir. Bu çatışma halkın iç çatışmasına yakınlaşmıştır. Bu çatışmaya bakış açınız nedir? Bu çatışmaya yol açan iç ve dış etkenler nelerdir?

-En temel iç nedenler, aşiretçi ve feodal değer yargılarının henüz güçlü olması, oradaki milliyetçiliğin ilkelliğini aşamaması, yine bölgesel farklılıkların ileri düzeyde olması, bu iki gücün mevcut çatışmalı durumunun uzun süreden beri devam etmesi, en önemlisi de söylediğim gibi Güney Kürdistan'a ilişkin farklı mihrakların farklı yaklaşımlar içinde olmasıdır. Türkiye Irak'la birle-

şerek ve kendilerine yakın bulduğu kesimlerle, örneğin KDP içinde ya tümüyle ya da bazı kesimleriyle birleşerek bir çözüme gitmek istiyor. İran'ın desteklemek istediği daha farklı bir durumdur. Suriye daha farklı bir yaklaşım içinde olmak ister. Yine Avrupa ile ABD çelişkisi vardır; bunların da olduğu gibi bu örgütlerin üzerinde etkisi vardır. Bu nedenle bu çatışmalar halkı da son derece olumsuz yönde etkileyecek bir duruma gelmiştir.

Biz bu örgütlerle, özellikle Yekitiyle daha da yakın ilişkiler içinde olmak istedik. Hatta KDP'yle de ilişki içinde kalarak bu çelişkilerin anlamsız bir biçimde sürdürülmemesini, yine özellikle Kürdistan'ı imhaya esas alan devletlerle ilkesiz ilişki içine girilmemesini, hele Türkiye ile tüm Kürdistan'ı etkileyecek olumsuz ilişkiler içinde olunmamasını önemle hatırlattık. Operasyon sürecinde de bunu açıkça gösterdik. Mevcut durumda da ancak PKK politikasının biraz etkili olmasının bu çatışmaları durdurabileceğini gösterdik. Nitekim operasyon, dolayısıyla bu çatışmalar şimdilik ateşkesle sonuçlandı, ki bunlar da bizimle irtibatlı ortaya çıktı. Biz bir adım daha ileri gitmek isteriz, sorunların siyasi çözümünü vurgularız.

Ayrıca bizim de küçümsenemez bir politik etkinliğimiz ve bunu temsil eden dost güçler vardır. Bunların da devreye girmesiyle siyasi çözümün daha hızlı gelişeceği kanısındayız. Türkiye bunu boşa çıkarmak için, bu iki gücü tekrar Ankara'ya çağırıyor. Bazı tavizler verebilir. Ama bizim de herhalde halk üzerinde giderek gelişen etkimiz, daha özgür bir temelde siyasi bir çözümün Güney'de de gelişebileceğini gösteriyor. Türkiye bunu rahat bırakmak istemeyecektir. Biz PKK olarak Güney'de demokratik bir federasyona kadar gidebilecek bir biçimde kendi içlerinde anlaşmalarını destekleyeceğiz. Bu ara bu tip olumlu bir çözüme hangi güç -bu komşu devletler de olur, daha büyük bazı devletler de- yönelirse, onlarla ancak bu temelde ilişki içinde olunabileceğini, bu yaklaşımların iç çatışmaları durdurabileceğini ve halkın beklentisi olan gerçekten demokratik bir çözüm yolunun bulunabileceğini düşünüyorum. Bunu sürekli göstermeye çalışıyoruz. Gittikçe daha fazla destek ve dayanışmamızı ve mücadelemizi bu temelde sürdürüyoruz.

Diğer Kürt Örgütleri Ulusla Kongreye Gelme Gücünü Gösteremiyorlar

El Sefir: Sayın Başkan, elinizde bulunan geniş ilişkilere dayanarak bazı dünya devletleriyle -Yunanistan, Ermenistan, Suriye- ve bu geniş sahada bulunan Kürt örgütleriyle ilişkileriniz nasıldır? Bu ilişkileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Bizim birçok ülkede geniş ilişkileri oluşturduğumuz, temsil ettiğimiz söylenebilir. Bu konuda ulusal ve uluslararası düzeyi oldukça elverişli hale getirdiğimiz de söylenebilir. Buna rağmen bazı Kürt örgütlerinin bu gerçeği görmemesi, çok bölünmüşlük ve parçalanmışlığı bir kadermiş gibi görmesi, dar ufuklu ve siyasi perspektiften yoksun olması, eski aşiretçi ve kabileci anlayışları aşmayan bir biçimde değerlendirmekten kendilerini kurtarmaması, ilişkileri daha ileri boyutlu, örneğin bir cephe ve Ulusal Kongre düzeyinde ele almamızı engelliyor.

Bu sorun sanıldığı gibi PKK'nin kendini herkese tek iradeymiş gibi dayatmasından kaynaklanmıyor. Tam tersine, en demokratik yaklaşımı biz gösteriyoruz. Sürgün parlamentosu örneğinde olduğu gibi, her görüşten, dinden, mezhepten ve hatta azınlık milletlerden gelmelere açık olduğumuzu gösterdik. Bu anlamda azınlıkta olmayı bile kabul ediyoruz. Fakat karşı taraflar veya diğer örgütler o kadar zayıflar ki, örneğin bir cepheye gelme gücünü kendilerinde göremiyorlar. Yine Ulusal Kongreye gelmeye kendilerini hazır görmüyorlar. Hep zamanı gelmemiştir diyorlar. Biz tabii buna anlam veremiyoruz. En ölümcül anlarda bile eğer zamanı gelmemişse ne zaman gelecektir? Eğer cephe için, Ulusal Kongre perspektifi için görüşme olmayacaksa, bazı adımlar atılmayacaksa ne zaman atılacak? Kürt halkı en tehlikeli süreci yaşıyor. Örgütler bu dönemde tarihi rollerini oynamayacaklarsa ne zaman oynayacaklar?

Dolayısıyla biz zamanı gelmemiştir ve objektif ortam elverişli değildir görüşlerine itibar etmiyoruz. Zamanı da gelmiştir, ülke içinde kurtarılmış bölgeler de vardır, istediğiniz gibi orada toplanabiliriz. Yine her ülke açıktır. Diplomasinin de imkânları alabileceğine açıktır. Dolayısıyla ortamın içte ve dışta elverişli olmaması görüşü de doğru değildir. Doğru olan, bu örgütler fazla hazırlıklı değiller, kendilerine güvenleri sınırlıdır, bir de fazla bir mücadeleleri yoktur. Aşiretçi ve aileci gelenekleri de güçlü olduğu için, beklenen ileri adımları atamıyorlar. Ama biz yine de tüm iyi niyetimizi ortaya koyarak, ulusal ve siyasal perspektifleri ve bu arada içteki kurtarılmış bölgelerle dıştaki uluslararası diplomatik sahaları bu güçlere de açarak ilerlemelerine önem vereceğiz. Destek ve dayanışmamızı gittikçe kararlı bir biçimde bu temelde sürdüreceğiz.

El Sefir: Sayın Başkan, bu örgütlerle ortak olduğunuz bazı esas noktalarda bir diyalog niçin olmuyor?

-Aslında çeşitli diyaloglar vardır. Birçok görüşmeler de yapılmıştır. Belirtildiği üzere, ortak bir cepheye getiremiyoruz. Onun da nedeni bu örgütlerin hazırsızlığıdır, zayıflığıdır. Yoksa diyalogun gelişmemesi diye bir durum yoktur. Şu anda ben kendim hemen bütün örgütlerle görüşebiliyorum. Bizim partimiz hemen her örgütle birçok görüşmeyi ve diyalogu sürdürmektedir. Bunu bu vesileyle açıkça size söyleyeyim. Ama bu gelişkin bir cepheye veya başka bir ulusal örgütlenmeye, bir FKÖ örneğinde olduğu gibi ortak bir kurtuluş örgütüne dönüşmüyor. Dönüşmemesinin nedeni, bu örgütler bir türlü ulusal amaçlara, yine ulusal bir kurtuluş aracının gereklerine kendilerini fazla inandırmış değiller veya güçleri buna yetmiyor. Sorun diyalogsuzluk değil, güç getirip getirmeme, amaçlar ve onun uygun araçlarına sahip olup olmama istemi, buna uygun karar verme ve yürütme gücü olup olmama-dır.

El Sefir: Sayın Başkan, El Awsat gazetesiyile konuşmanızdan anladığımız kadarıyla bölge gözlemcilerini tahrik ettiniz. KDP üzerine yaptığınız konuşmanızda KDP'nin bazı adamlarını TC'ye rehberlik yapmakla suçladınız. Acaba siz ve Mesut Barzani arasında diyalog için bir umut var mıdır? Yoksa koşulları şu anda uygun değil midir?

-Yalnız Sayın Barzani'yi değil, o belirttiğiniz birçok gözlemciyi tahrik etmek diye bir durumunuz söz konusu değil. Biz açık politika yapmaktan yanayız. Özellikle biz Ortadoğu'da bu temelde yeni bir dönem başlatmak istiyoruz. Çok iyi biliyoruz ki, Kürt problemi Ortadoğu'nun hemen hemen tüm önemli devletlerini yakından ilgilendirmektedir. Bu böyledir diye, biz ikiye bölünmüş yapıp gizli entrikalarla politika yapamayacağımızı, yapma gereğinde olmadığımızı, bunun uygun ve yararlı da olmadığını görmek ve göstermek istiyoruz. Açık politika en doğru politikadır.

Örneğin biz Kürtlerin değişik biçimlerde devlet bütünlükleri içinde olan ülkelerde de faaliyette bulunuyoruz. İran'da da faaliyetimiz var, Irak'ta da var, Suriye'de de var, Sovyetlerde de var. Bunu açık yapıyoruz ve bu sınırları tahrik anlamına gelmiyor. Tam tersine entrikalı, gizlice yürütseydik, bu tehlikeli olabilirdi. Ve bu, Ortadoğu halklarına da, özellikle dost olması gereken güçlere de fazla yarar getirmeyecektir. Kürt örgütleri için de tutumumuz aynen budur. Örgütlerin birbirleri aleyhine entrika ve

tahrik içinde bulunmalarını son derece sakıncalı buluyoruz ve hiçbir örgüte de yarar getireceğini sanmıyoruz.

Dolayısıyla her ne kadar ağır da eleştirsek, KDP'nin Türkiye ile ilişkilerini açıkça tartışmaya getirmekten yanayız. Bu ilişkilerin mevcut durumuyla genelde Kürtlere, özelde KDP'ye fazla yarar getireceğini sanmıyoruz. Bizim sayın Barzani'ye vurgulamak istediğimiz budur. Biz bölge devletleriyle ve bu arada Türkiye'yle ilişkiler olmasın demiyoruz, gerekirse biz de ilişki kurarız. Ama genelde bu halkın çıkarını temsil ediyor mu? Tüm diğer parçaların aleyhine, örgütlerin aleyhine sonuç veriyor mu? Bunun açıkça tartışılıp değerlendirilmesini istiyoruz. Hatırlatmak istediğimiz budur. Yoksa ilişkileri daha da zora sokma, birbirimizi ağır suçlamalar içinde tutma esas amacımız değildir. Öyle inanıyorum ki, KDP de ve bu arada Sayın Barzani de bizi az çok doğru anlamaktadır. Eski yanlış anlayışını giderek gidermektedir.

Açıkça söyleyeyim, bizim de özellikle propaganda anlamında bazen sert hücumlarımız vardır. Biz bunları daha da yumuşatmaktan yanayız. Karşılıklı bazı adımlar da sanıyorum atılmıştır. Umut ediyorum ki, bu operasyondan sonra bu süreç daha da hızlanır. Yekiti ile, yine bu arada KDP ile de daha sağlıklı siyasal ilişkiler geliştiririz. Kaldı ki, irili ufaklı birçok Irak örgütleriyle ve bu arada bölge devletleriyle de ilişkilerin dostane geliştirilmesinden yanayız. Güven verici bazı ilişkileri geliştirdiğimizi ve bunun adımlarını attığımızı rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bizim Ortadoğu için her zaman öngördüğümüz, ortak bir tarihe ve kültüre sahip olan bu ülke halklarının uzun vadeli de olsa bir ortak federasyonda -Ortadoğu federasyonunda- birleşmeleri, şimdiden bunun adımlarını atmalarıdır. Nasıl ki bir Avrupa Birliği varsa, Afrika birliği varsa, bir Ortadoğu halklar birliği neden olmasın? Ekonomik düzeyde geliştirilebilir, siyasi düzeyde geliştirilebilir. Ama mutlaka bu halkların birlikteliğine ihtiyaç vardır.

Partimiz aslında ideolojik ve siyasi olarak bunu sıkça vurgulamaktadır. Ortadoğu ülkelerindeki çalışmalarında da böylesine bir birlik anlayışıyla hareket etmektedir. Sanırım kısmen anlaşılımıştır. Bundan sonraki süreçte daha da fazla anlaşılacaktır. Ortadoğu halklarının birlik ve dayanışmasında üstüne düşen rolü daha fazlasıyla oynayacaktır.

El Sefir: Sayın Başkan, sorularımız bu kadar. Verdiğiniz mülakattan dolayı teşekkür ediyoruz.

-Tekrar bu vesileyle ben de özellikle kendilerini de çok yakından ilgilendiren Kürt sorununa ilişkin Arap kamuoyunu ve bu arada aydınlarını gelişmeler konusunda kısmen de olsa bilgilendirdiğim için memnunum. Ayrıca gazetenizin de oldukça aydınlatıcı etkisi vardır, bu konuda üzerine düşeni yaptığına eminim ve bir kez daha teşekkürlerimi, selam ve saygılarımı belirtiyorum.

3 Mayıs 1995

KÜRT SORUNUNDA PKK'SİZ ÇÖZÜM ÇÖZÜMSÜZLÜKTÜR*

Paris Match: Geçmişten bugüne kadar önemli stratejik noktalar nelerdir?

Abdullah Öcalan: Çağdaş Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinde PKK dönemi başlı başına belki de en önemli stratejik bir aşama olarak değerlendirilebilir. Çok kısa bir kodlama yaparsak, Kürdistan tarihinde 1800'lere kadar klasik anlamda bir dönem yaşanır. Osmanlı sultanlığı ile anlaşılan Kürt beyliklerinin geniş bir otonomi halinde, özerk hükümetler halinde yaşadıkları bir dönemdir. Çağdaş anlamda herhangi bir Kürt sorunu söz konusu değildir. Ne zaman ki sultanlık Batı karşısında gerilemeye başladı, o zaman Kürt sorunu giderek diğer ulusal sorunlar gibi ortaya çıkmaya başlıyor. Sorun özellikle daha çok vergi ve asker almada ortaya çıkıyordu. Kürt beyliklerinin hareket sahası giderek daralıyordu. Bu, isyanlara yol açtı. 19. yüzyıl boydan boya bir isyanlar yüzyılı olarak değerlendirilebilir.

Sultan Abdülhamit dönemine doğru geldiğimizde -19. yüzyıl sonlarıdır- o, Kürt beylikleriyle yeniden anlaştı. Özellikle Ermenilere karşı Kürt aşiret reisleri ve şeyhleri ile anlaşarak yeni bir statü oluşturdu. Kürtlerden Hamidiye Alayları biçiminde kırk bine yakın milis kuvvet oluşturdu. Bunlar günümüzdeki köy korucuları gibiydiler. Hem Kürt ulusal hareketine, hem de Ermeni ulusal hareketine karşı kullanıldılar. TC'nin kuruluşuna kadar bu statü devam etti. M. Kemal döneminde Kürt sorunu, Ermeni ve Rum soykırımının tamamlanması gibi tasfiye edilmek istendi. Yeniden Kürt isyanları başladı. Bu isyanlar her ne kadar aşiret önderliği ve dini ideoloji altında gelişse de, aslında Kemalistlerin ulusal imha siyasetlerine karşıydı. Kemalistler başlangıçta, cumhuriyete Kürtlerin ve Türklerin cumhuriyeti olarak kurduklarına söz vermişlerdi. Fakat ayaklarını yere sağlam basar basmaz veya cumhuriyete tam hakim olduktan sonra, Kürtleri tümüyle inkâr etme yoluna girdiler.

P. Match: 1923'te Lozan anlaşmasıyla oluyor herhalde...

-Tabii Lozan anlaşmasına kadar 'Kürtlerle ortak mücadele yürütüyoruz' diyorlar. Lozan'la birlikte Kürtler artık tamamen yok sayılıyor.

P. Match: Lozan'dan bir yıl sonra okulların tamamen yasaklanması...

-Tabii bütünüyle 1924'te Kürtlük adına hemen her şey yasaklanır. Bu, Şeyh Sait önderlikli bir isyana yol açar. Bu bir nevi havalı kırıklığı sonucudur da, bir yerde Kemalizm'in Kürt halkına ihanetinin sonucudur. Fazla açmaya gerek yok. Gerçekten Kemalistlerin diktatör olarak gelişmesinde Kürt halkına yönelmesi büyük bir rol oynar. Tıpkı Franco diktatörlüğünün, Mussolini diktatörlüğünün, Hitler diktatörlüğünün gelişimi gibi, aslında M. Kemal de benzer özelliklerde bir diktatördü. Bu diktatörlüğünü, Kürtleri acımasız bir soykırıma tabi tutarak gösterir. Kürtlerin bastırılması onun diktatörlüğünde büyük rol oynar. Onu söylemek istiyorum. Bu fazla anlaşılmamıştır. Biz cumhuriyet tarihini yeniden yazıyoruz.

Bugün Türkiye Cumhuriyeti'ni Batı anlamak istiyor. Fakat anlamada büyük bir hata işliyor. Bu yetmiş yıllık diktatörlük doğru anlaşılmadan, Türkiye hakkında herhangi bir şey anlaşılmaz. Bir yerde, gizli kalmış bir soykırım rejimi olarak da değerlendirilebilir. Örneğin Ermeniler bunu kanıtlamaya çalışıyor, halen başaramadılar; ama tasfiye olan bir halktır, bu durum bir gerçektir. Burada belirtmek istediğim, 1920'lerden sonra yükselen faşist dalgada Türkiye'nin payı M. Kemal dönemidir ve gerçekten benzer faşist diktatörlüklerden daha az tehlikeli değildir. Bu diktatörlük günümüze kadar devam ediyor. Demokrasinin geliştiğini sanmak büyük hatadır. Ayrıyeten bütün milliyetler tasfiye sürecine girdiler, hatta çeşitli kültürler de bu arada yok oldu diyebiliriz. Monotip bir yapı ortaya çıktı diyebiliriz. Bizim hareketimiz işte böyle bir rejime karşı geliştirdi.

* Paris Match ile Yapılan Röportaj

Biz 1970'ler döneminde yükselen gençlik hareketlerinin, dünya çapındaki öğrenci hareketlerinin Türkiye'ye yansımalarının ürünüyüz. Ayrıyeten Güney'de KDP hareketi vardı, ondan da yani Barzani önderliğinden de etkilendik. Fakat olduğu gibi benzetmek bizim için mümkün değildi. Hem Türkiye soluna, hem de KDP milliyetçiliğine eleştirel yaklaşıyorduk. Ayrıyeten klasik Komünist Partisi'ne de karşıydık. Bunlar da Kemalistlerin kuyrukçuluğunu yapıyorlardı. Biz bu anlamda 1970 ile 1980 arası ideolojik yani ağır basan bir mücadele grubu halinde ortaya çıktık. Grubumuzun ilk adımları 1973'te atıldı. 1978'de kendimize parti adını taktık. 1970'lerin sonlarına doğru gittikçe politikleşme yoluna girildi. Bazı devlet işbirlikçilerine karşı şiddet eylemleri de ortaya çıkıyordu, fakat sınırlıydı. Yani bu dönem kendimizi ideolojik-politik olarak kanıtlama dönemi idi.

1979 Temmuz'unda yurtdışına çıktım. 2 Temmuz'da çıktık, böylece ikinci bir dönem başladı. İkinci stratejik dönem, yurtdışı dönemdir. Tabii 1970-'80 arası çok önemli bir süreçtir, çağdaş ulusal hareketin başlatıldığı bir dönem olarak da değerlendirebiliriz. Buna cevap, 12 Eylül rejimi oldu. 12 Eylül faşizmi aslında bizim ulusal hareketimize karşı bizzat geliştirilen bir askeri darbedir. Bizim buna da cevabımız, yurtdışında ikinci büyük bir aşamayı başlatmak oldu. Bu sahada aşağı yukarı 1982'ye kadar bir hazırlıktan sonra tekrar ülkeye yöneldik.

Bilindiği üzere, 15 Ağustos 1984'te yeni bir silahlı mücadele dönemi başlattık. Eğer bu adımı atmasaydık, Kürtlük gerçekten tasfiye ile karşı karşıyaydı. Bu sadece bir PKK direnişi, varlığı meselesi değil, Kürtlerin tarihten silinip silinmemesini ortaya çıkaracak bir gelişmeydi, bir adımdı. Yani dolayısıyla bu sadece PKK'yi ilgilendiren bir dönem değildir. Kürtlerin son varolma şansındır ve o günden bu güne kadarki gelişmeler de bunu oldukça doğruladı.

P. Match: Bu yok olacak olan Kürt halkı sadece Türkiye'de olan mı, yoksa tüm Kürdistan halkı mı?

-Hayır, tümü için. Şu anda Güney Kürdistan bize dayanarak yaşıyor. Şimdi bütün Kürtlerin umudu halinde bir durum var. Yani bu atılım bütün Kürtlerin umududur. Kürtler için bu salt bir ulusal kurtuluş olarak da değerlendirilemez. Ulusal diriliş olarak değerlendirmek daha doğru olur. Önce diriliş, sonra kurtuluş süreci oluyor. Bu önemli bir adımdır, iyi fark etmek lazım. Aksi halde bizim durum iyi anlaşılabilir. PKK sonuncu planda gelir, yani bu dönemi parti hareketi dönemi olarak düşünmemek gerekir. Önce ulusal bir diriliş, günümüzde ulusal bir kurtuluş, daha sonra parti öncülüğü ve demokratik bir gelişme...

PKK'yi Sadece İdeolojik Bir Kalıba Sığdırmak Çok Yetersiz Bir Yaklaşımdır

P. Match: PKK'nin bugünkü esas ideolojisi nedir? Marksizm üzerine midir, yoksa yalnızca ulusalcılık mı? Esası nedir burada?

-Her şeyden önce PKK'yi bir ideolojik kalıba sığdırmamanın çok yetersiz bir yaklaşım olduğunu belirtiyim. Ben harekete başlar-ken güçlü bir Marksist filan değildim. Örneğin Kapital'i okumuş değildim. Birçok klasik Marksist kitabı okumuş değildim. Daha önce Batılı düşünürlerin kitaplarını okumuştum. Örneğin Fransız düşünürleri ile oldukça ilgilendiğimi söyleyebilirim. Çok iyi anlamamakla birlikte, Descartes'i okuyordum, Henry Bergson'u okuyordum.

P. Match: Büyük bir filozof, ayrıca büyük bir önderlik rolünü oynayan biridir.

-Ben ondan biraz etkilendim. Yani Marksizm'den önce, ben bunları okudum. Daha sonra da okudum, yani Engels'in birkaç kitabını okudum. Ailenin Kökeni, Anti-Dühring kitaplarını okudum. Klasik komünist partilerine üye olmadım, hep eleştirel kaldım. Bu arada İslamiyet'le de fazla ilgim yoktu, ama başlangıçta biraz dindar geçinmeye çalışıyordum. 1969'lara kadar dine biraz ilgim vardı, din üzerinde duruyordum, din üzerine yoğunlaşıyordum. Kürt tarihini, yine Kürt milliyetçiliğini fazla bilmiyordum. Fakat gittikçe ulusal sorunun etkisine girdim. 1970'lerde böyle bir ideolojik ortamda şekillendiğimi belirtebilirim.

P. Match: Sayın Öcalan, 1970'lere geldiğinde neden birden Kürt sorununa el attınız? Acaba geçmişten, tarihten dolayı mıdır, yoksa birdenbire midir?

-O dönemlerde Barzani'nin biraz Kürtler adına hareket ettiği anlaşılıyordu. Ayrıyeten ben de kimlik problemimi yoğun bir şekilde araştırmaya çalışıyordum. Bir de kişilik oluşum tarzım, beni giderek Kürt sorununa yöneltiyordu. Aynı zamanda 1970'ler ulusal kurtuluş hareketlerinin en sıcak dönemi idi.

P. Match: Saddam Hüseyin'in başta olması, bu konuda önderlik üzerinde rol oynamış mıdır ya da Cezayir ulusal kurtuluş mücadelesinin etkisi var mıdır?

-Vietnam'dan etkilendik biraz. Vietnam ulusal kurtuluş hareketi daha canlıydı. Cezayir'in de sesi geliyordu.

P. Match: Parti Önderliği ilk dönemlerde ideolojiye adım atarken, İslamiyet'ten komünistliğe, komünistlikten Kürtlüğe geçiyor. Acaba bu, şahsi bir kimlik arama olayı mıdır, yoksa genel olarak bir Kürt ulusal kimliği arayışı mıdır?

-Kürt kimliği temel bir rol oynuyor tabii. Bütün bunlara bir Kürt arayışı da diyebiliriz. İslamiyet'te aradık, fazla bulamadık. Klasik komünistlikte aradık, fazla bulamadık. Daha sonra tümüyle Kürt gerçeğini özgün araştırmaya koyulduk. Yani 1970'ten sonra benim en büyük rolüm, Kürt gerçeğini araştırıp ortaya çıkarmak oldu. Neredeyse tek başıma yaptım. Kesin bir yanım var ki, dogmatik değilim.

P. Match: Burada Parti Önderliği kendi geçmişine dayanarak bu adımı atmıştır.

-Benim bir değerlendirmem vardı ve bir romana da konu oluyor. **İlk İsyandan Halk Savaşına** adı altında bir çözümleme de geliştirdim. Aslında ben çok erken yaşlarda bir direniş süreci içine girdim. Benim bütün kişilik özelliklerim ilk isyanda var.

P. Match: Burada en çok ilgi çeken, PKK önderliği nasıl oldu veya önderlik özelliğine götüren esaslar neydi?

-İşte dediğim gibi, ilk isyanda bunun bütün ipuçları vardır. Benim ilk isyanım, aile içinde bir isyandı. İlk devrimimi ailede baya karşı gerçekleştirdim.

P. Match: Babanız nasıl bir insandı acaba?

-Üzerime geliyorlardı, bense özgür kalmak istiyordum. Kendime göre biraz özgür kalmak, özgür çalışmak istiyordum. Bunu kabul etmiyorlardı. Yani benim özgürlük sınırlarımı çok erkenden çizmeye çalıştılar, ben çok erkenden buna karşı koydum. Bu büyük, taşlı bir kavgaydı, bütün köy ayağa kalktı, o gün sonuna kadar direndim ve köyden ayrıldım. Bir yerde köye karşı devrimim oluyor. Halen hatırlıyorum, ikide bir dönüp arkama bakıyordum. Bir daha asla sana dönmeyeceğim diyordum. Şehre yöneldim. O zaman böyle bir anımı biraz daha iyi anlatabilmek...

P. Match: Çok ilginç bir nokta...

-Bir küçük hatıramı daha belirtiyim burada: Köyde, bütün köylerde kavgalı taraflar vardı. Aileler sürekli birbirlerine karşıydı,

bizim de baş düşmanımız olan bir aile vardı. Beni de bir an önce büyütüp bu aileye karşı savaştırmaya çalışıyorlardı. Çocuk halimle ben bunu sezdim. Bu savaşın benim için iyi olmayacağını o zaman düşündüm. Karşı ailenin benim yaşımında bir çocuğu vardı. Ben onunla gizli ilişki kurdum, açık ilişki kurmam mümkün değildi. Ailem bu ilişkiyi gördüğü zaman beni namussuz ilan etti. Yani ciddi bir kuralı ihlal ettiğimi gördü. Adımı artık namussuz biri gibi anmaya başladılar. “Bu, ailenin iyi bir çocuğu olmaz” diyorlardı.

P. Match: Yani ailenin namusunu korumuyor...

-Evet, evet namus ilkesini ihlal ettiğimi çok iyi gördüler. Aslında şimdi daha iyi anlıyorum, o zaman feodal ilkeye karşı çıkmışım, o çok önemli. Çok kararlıydım. Bunun çok büyük bir faydası oluyor; benim o çocukla kurduğum ilişki hem beni aile çatışmasından koruyor, hem de birlik fikrine götürüyor ve bugüne kadar da devam ediyor. Kürt çelişmesini çözmem bir yerde aile çelişmesini çözmemle başladı. Diğer bütün Kürt örgütleri ise aileyi korumaya çalıştılar. Aileyi büyütürler. Benim farkım burada. Benim onlarla çok ters bir durumum var. Bana göre aileyi çözmeden, aile çelişkesinin doğru ele almadan, Kürt sorununu doğru anlamak mümkün değildir.

P. Match: O zaman kaç yaşındaydınız?

-Takriben 10-12 yaşlarındaydım diyebilirim.

P. Match: O dostunuz, ilişki kurduğunuz dostunuz, PKK’de sizi izledi mi sonradan?

-Tabii, benim en değerli arkadaşım. Çok ilginçtir; onunla kurduğum ilişki tarzı, beni köy çelişkilerinden başarıyla sıyırdı. Köy tehlikelerinden kurtuldum. Aksi halde çatışmalarda boğulabilirdim. Anam babam beni intikamcı olmaya zorluyorlardı. Çelişkinin özü budur yani. Bu arkadaşımın adı **Hasan Bindal**’dı. Beni terk etmedi, ben bu sahadayken de yanıma geldi. Hareketin içinde 1990’da bir cinayete, bir kurşuna kurban gitti. Bütün değerlendirmemiz şuydu: Hareketin içindeki feodalizm bu kurşunun sebebidir. Yani parti içindeki feodalizm, bu arkadaşın ölümüne yol açtı. Yine benim bu arkadaşım anısına, hareketin içindeki feodal yaşam tarzına karşı yürüttüğüm mücadele 1990’lardan itibaren büyük bir gelişme kaydetti. Benim yaşamımda böyle tipik kişilikler vardır, ilişkiler vardır. Diyebilirim ki, benim bu arkadaşla ilişkilerim yedi yaşında, çocukken başladı, yaklaşık kırk yıl kadar sürdü ve bu bir ulusal devrim ilişkisine kadar ilerledi. Başka ilişkiler de vardı, örnek gösterebilirim:

Yeni Bir Kürtlüğü Kendimde Gerçekleştiremezsem, PKK’yi 24 Saat İdare Edemeyiz

Bir kadın ilişkisi vardı. O da önemli. Bu kadın benim üniversite döneminde, 1975 yılında tanıştığım bir kadındır. Bu da Kürt isyanlarına karşı M. Kemal’le birleşmiş bir Kürt aristokrat aileden geliyor. Oldukça riskli olmasına rağmen, ben bu kızla ilişki kurdum. Oldukça zeki, çekici, Kürtlüğe ilgi duyuyor, solcu geçiniyor. İlk grubumuza bunu aldık. Büyük ihtimalle bu kız direkt veya dolaylı devlet bağlantısıydı. Şimdi bu da bir romana konulabilecek kadar önemli bir konu. Çünkü Ankara’dan çıkışım bu önemli ilişkiye bağlı, daha sonra belgelendi. Devlet bu ilişkiye dayanarak, “Apo 24 saatte bizim kucağımızdadır” diyor. Yani bu kızın yoluyla...

P. Match: Hangi seneden tam olarak bahsediyorsunuz?

-1976-’77-’78 yılları ve grubun doğduğu yıldır. PKK’nin ilan edilmesine kadarki süreçtir. Bu kızla resmi evlilik de yaptım. Devlet bu ilişkiden son derece umutluydu. Bu yolla beni kesin denetim altına aldığına inanıyordu. Kızın babası zaten “Kızımı bu adama verdik ki devlete bağlayalım” diyor. Üç yılını böyle geçti. Türkiye devleti tarihindeki en büyük gaflettir. Bu kadın güçlüydü aslında, kesin beni çözeceğini düşünüyordu, buna emindi. Devlet de inanmıştı. Bu yıllarda, çok direkt olmasa da biraz sezerek, bu ilişkiye ihtiyacım olduğunu, fakat teslim olmamam gerektiğini düşünüyordum. Taktığım şuydu: Eğer kız dürüst olursa, iyi bir yoldaş olabilir, iyi bir eş olabilir.

P. Match: Evli miydiniz?

-Tabii. Eğer öyle olmasa, dürüst çıkmazsa bunu devleti yanıltma aracı olarak kullanabilirim. Bu taktik tarihiydi. Böyle yapmasaydım, Ankara’dan çıkmam imkânsızdı ve Türk devleti de böyle bir yanılgıya düşürülmeseydi bizim grubun sağlam çıkması imkânsızdı.

P. Match: Üniversitede o bayanla tanıştınız. Siz neyi okuyordunuz, bayan neyi okuyordu?

-Ben Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde ydım. Kendisi Basın Yayın Yüksek Okulu’ndaydı.

P. Match: Hangi yıl evlendiniz?

-1977. Bu gerçekten Türkiye devletinin tarihinde en büyük olaylardan birisidir. Çünkü devlet, bu yolla attığı bütün adımlarda başarılı olmuş. Aile devrimini tamamlıyorum aslında.

P. Match: Burada Fransız kralları akla geliyor. Çünkü onlar da birçok devletlerin birleşmesi için bu tarzda bayan alırlardı.

-Evet, tipik, o kralların bir benzeridir. Yani bu ilişki yoluyla devlete bağlamaya Türk devleti kesin inanıyor. Hem duygusal yönüm, hem sosyal yönüm, siyasi durumum, benim bu kadın tarafından egemenlik altına alınabileceğimi açık gösteriyor. Çünkü ben çok zayıfım, çok sıradan, yoksul bir Kürt ailesinden geliyorum ve tekim. Bu ise Kürdistan’ın en yüksek statüsünden gelen bir aileden. Burada benim bir özelliğim daha ortaya çıkıyor. Bu kadın yoluyla başarısam işbirlikçiliği aşabilirim. Onların sosyal dayanacağını ellerinden çekebilirim. Yani bir taşla birkaç kuş vururum. İyi bir kadındır, iyi bir solcudur, iyi bir Kürt’tür, bunlar tabii yeterli. Bir ihtimal, eğer kötü çıkarsa, ona karşı da hesabım var. Onun gölgesi altında partiyi güvence altına alırım.

Ben bu kadınla yaklaşık on yıl birlikte olmaya çalıştım. Her günü korkunç bir tahrir. Kadın gerçekten güçlü ve beni çözmeye çalışıyor. Evli olduğumuz halde, evliliğin gereklerini en ufak yerine getirmediği gibi, bir çay bile ikram etmiyordu. Bir yılın soğukluğundaydı. Bunu ben her zaman örnek gösteririm: Bu odada sanki bir karaylandı. Hiçbir Kürt 24 saat bu ilişkiye tahammül edemez. Yani ben birçok Kürd’e, sen olsaydın kaç gün tahammül ederdi diye sordum. “Ya iki gün, ya üç gün” diyorlar. Bir hafta bile değil. Ama ben gerçekten on yıl sabrettim. 1987’de, evlendikten tam on yıl sonra bu ilişki tasfiye oldu. Ben bunu bir kişi olarak değerlendirmiyorum tabii. Bana göre içimizdeki devletti o. Bunun için anlatıyorum. Yani vermem gerekiyor.

P. Match:

-Böyle yeni bir Kürtlüğü kendimde gerçekleştiremezsem, PKK’yi 24 saat idare edemeyiz, geliştiremeyiz.

P. Match: Bu dağdaki aşiret ve kabileler, Parti Önderliği’nin yaklaşımını nasıl kabul ettiler?

-Zaten bu en önemli bir iç devrim oluyor. Bu devrim şu anda en kapsamlı süreci yaşıyor. Bu devrimi yapmazsak, iki Kürd’ü

zaten birleştiremem. Ailecilik temelinde birleşirler. Bu, Barzani'nin, Talabani'ninki gibi bir önderlik olur, gelişme şansı yoktur. Örnek ortada, halen çatışıyorlar. Etkileyici bir tarzda aileyle birleşsem, ulusal önderlik düzeyine çıkmam. Mutlaka aileyi aşmam gerekiyor. Köydeki birinci tuzağı aştıktan sonra, bu benim feodal toplumdaki kurtulmamı getiriyor. Ankara'daki ilişkiden de kurtulmam, beni Türk egemenliğinden kurtardı. İlişkilerin ayrı boyutları var. Özgür kadın ilişkisine beni götürüyor tabii. Şu anda PKK'de gerçekten büyük bir kadın devrimi de vardır. Kesinlikle bu ilişkinin çözümüyle de bu devrim...

P. Match: Belirtilen o devrimden sonra kadın yine direkt mutfağa dönüyor. Bütün hepsinde kadın hareketi oldu. Fakat devrimden sonra hemen bütün kadınlar mutfağa gönderildi. Acaba bu Kürt hareketinden sonra, devrimin başarıya ulaşmasından sonra, yine kadın hareketinin ulaştığı özgürlük, Parti Önderliği'nin istediği özgürlük devam edecek mi? Yoksa o da aynı duruma mı düşecek?

-Anlaşıyor. Bu konu benim halen uğraştığım en önemli konulardan biridir. Ben 45 yaşımı aşmış bir insanım. Son yürüttüğüm arkadaşlara da, bu arada kızlara da şunu söylerim: Ben halen bir kadın arıyorum. Kısaca bunu söylüyorum ve kendi kişiliğime saygım vardır. Çünkü on yıl birlikte olduğum bu kadının bana müthiş öğrettikleri var. Ama özgür ilişkiye ortam açmadan, kadın ilişkisi bin defa öldürebilir.

P. Match: Bunu kendi diliyle tekrarlayabilir mi?

-Herhangi bir ilişki içine girmek, ilişki sürdürmek bin defa öldürür. Her gün öldürür. Benim en büyük direnişim bu on yıllık süre içinde bu kadına karşı oldu. Aslında PKK'yi bu kadar büyük kılan, yürüttüğü gerilla savaşı filan değildir. O da özünde benim buradaki direnişime bağlıdır ve kimse bunu bilmez. Ama ben iliklerime kadar hissediyorum. Hatta hayatım, bir kadın özgürlüğü geçğini aramakla geçiyor.

Yine kitaplara konu olmuş bir çocukluk anım daha vardır: Ben köydeyken yine çocuk yaşlarda kız çocuklarıyla oynuyordum. Daha sonra kızlar erken evlendirildiler ve ben hala çok uzun süre sonra anısını anlatıyorum. Kız evlendikten yedi gün sonra yanına geldi. Haydi seninle oynaya devam edelim dedim. Yani demek istediğim, kadınla birlikte olma çok erken yaşlarda idi. Büyük bir özlem vardı. Fakat erken evlilik bu arkadaşlığı önledi. İşte evlendiğim bir ilişki, on yıl bana aynı odada bir yılan soğukluğunu yaşattı. Çıkarmam gereken sonuç, nasıl bir kadın, nasıl bir ilişki? Gerçekten şimdi kadın biraz özgürleşiyor bizde ve ben hayatımın en büyük çabalarını buna verdim. Bencil değilim, ama aynı zamanda kendime göre bir kadın kişiliği yaratmak içindir.

P. Match: Bir Müslüman toplumunda gerçekten büyük bir yenilik. Kürdistan devriminde büyük bir kültür yeniliği, büyük bir insan yeniliği ve özgür bir kadın tipi yaratmakla beraber Kürdistan'ı mı yaratmak istiyorsunuz?

-Çok bağlantılı birbiriyle. Yani Kürt gerçekliğini, Kürt ailesini, Kürt kadını, Kürt erkeğini bütünüyle bir hekim gibi, bir psikolog gibi incelememiz zorunludur. Şunu çok rahatlıkla söyleyebilirim: Freud yöntemini politikaya benden daha güçlü yansıtan yoktur diyebilirim. Örneğin yine açıklık olsun diye söylüyorum: Çokları bizim kadın-erkek ilişkilerinde, işte bu arada cinsel boyutu da anlamak isterler. Aslında halen bilmiyorlar. Kürtlerde cinsel ilişki kabadır ve kör bir kuyuya düşme gibidir. Cinsel güdü çok güçlü bir güdü. Kürt gerçeğinde ise bir toplumu, politikayı boğma, düşürme aracıdır. Kaba cinsellik her şeyi bitirir. Kadın beni bu silahla öldürmek istiyordu. Bu çok önemli. Benim çıkardığım sonuç, cinselliği nasıl politikleştirebiliriz? Freud'da öyle bir şey, yani cinsel güdünün yüceltilmesi var.

Ben bunu başardım, bu çok ciddi bir Kürt çözümdür. Parti içinde bir formülüm şudur: Kadın isteyen veya erkek isteyen, onu bazı temellere, bazı temel değerlere bağlamak zorundadır. Öncelikle vatan ve ulus gerçeğine ulaşacaktır. Parti-mücadele-savaş ilişkisine ulaşacaksınız, kolektif örgütlenmeyi biraz yaşayacaksınız. Hem kadın, hem erkek kendini bu konuda kanıtlamak durumundadır. Eğer bunu başararsanız, ilişkileriniz, duygularınız ve aşklarınızı anlamlı olabilir. Aksi halde tümüyle düşürmeye götürür ve kabul edilemez. Şimdi bu çok önemli bir denklem hali ve kızlarla erkeklerin büyük bir yarışa girmelerini sağlamıştır. Bu bir gerçektir. Binlerce kız, binlerce erkek bu ilkeye göre şimdi vatani ve özgürlüğü kazanmaya çalışıyor. Kendini örnek gösterebilirsin. Sen Fransa'da yetişmişsin, 'evli bir kızım' diyebilirsin. Fakat bu ilkenin etkisi altına nasıl girdin, Paris'te feodalizm uygulanıyor. Şimdi...

P. Match: Hiçbir zaman sizi olumsuzlayamam.

-Tabii, bir örnek. Bu konuda böyle bir çözüm geliştirdim diyebilirim. Kendimi de böyle sunuyorum ortama, erkeklere ve kadınlara. Ben 45 yaşımı aşmış bir erkeğim. Ne bir kadın bulabildim, ne de bir kadınla ilişkiye girebilecek cesaretim var. Yani kendimi ciddi özgür bir erkek yerine bile koyamıyorum. Şimdi bu erkekler üzerinde dehşetli bir etki yaratıyor. Kızlar üzerinde de büyük etki yaratıyor. "Nasıl oluyor da bizim Önderimiz bu durumda" diyorlar. Bu nasıl bir erkektir ki, bir kadın karşısında halen güçlü bir ilişkiye sahip olamıyor?

Kızlar da şunu söylüyor: Bu nasıl bir erkektir ki, bu kadar anına şanına rağmen kendini halen sağlam bir erkek yerine koyamıyor? Dolayısıyla kadro yapımız, giderek halkımız, doğru bir erkek ve kadın anlayışına yönelme mecburiyetini hissediyor. Şu anda gerçekten büyük bir aile devrimi yaşanıyor. Yine büyük bir kadın devrimi yaşanıyor. İnanılmaz özgür kadınlar ortaya çıkıyor. Bir Rönesans var. Ben bunu daha da derinleştirmek istiyorum. Kürt efsanesi Mem û Zin vardır, belki duymuşlardır. Üç yüz yıl önce yazılmış bir klasiktir. Bu sene 300. yıldönümü oluyor. Sanıyorum Kürt uluslaşmasında bir denemedir o, fakat o aşk başarısız kalıyor. Bu bir aşk destanıdır. Leyla ile Mecnun'u duydunuz belki.

P. Match: Üzgünüz, bunu duymadık.

-Batı'da da bunun gibi birçok örnek vardır, ulusal destanlar olarak. Ama başarısızdır, nedeni de feodal bölünmedir. İkisi de ölür, o ilişki gelişmez, başarısızdır. Mem erkektir, Zin kadındır. Sonradan biraz fark ettim. Benim bu çözümlemem, aslında üç yüz yıl sonra Ahmedê Xani'nin -yazarı da Ahmedê Xani'dir- Mem û Zin öyküsünün canlandırılması, bu sefer başarısızdır.

P. Match: Size bağlı olan, çok güvendiğiniz komutanlar veya yanınızda olan bayanlar var mıdır?

-Tabii, yüzlerce. Örneğin dün akşam televizyonda seyrettim. Arkadaşlar bir Türk subayını esir almışlar. Buna diyorlar ki, "Senin sevdiğin kadın yok muydu, onu arzuluyor musun, ona mektup yazmıyor musun?" Bizim bir kitabımızı okumuş; "Parti Önderliği, niye yalnız bir kadın sevelim ki? Binlerce kadını sevmeliyiz demiş" diyor. Böyle bir cümle söyleyip söylediğimi hatırlamıyorum. Fakat herhalde söylemişim. Çünkü bizzat söyledi. Yani var, sevebilecek binlerce kız ortaya çıkıyor. Şimdi benim sevgi anlayışında bir kişiye çok aşarı bağlanmak tehlikelidir.

Ortadoğu'da harem kurmak meşhurdur. Harem kurmaktan da nefret ederim. İnsan iktidar olunca, ardından para ve kadın gelir.

Para ve iktidar çok çekicidir. Dolayısıyla insan dikkat etmezse yozlaştırır. Kadın, para ve güç yozlaştırır. Yükselen bir kişilik için bunlar ciddi tehlikelerdir. Ben güçle yozlaşmamak için çok dikkat ediyorum. Yine parayla hakeza öyle. En büyük zorluğum da kadın konusudur. Şu anda ciddi bir çelişkimdir yani. Büyük özgürlüğe yol açmadan, kadın ilişkilerini kapatmamam, mülkleştirmem çok önemli. Yani benim için çok önemli bir duygu mülkleştirmemdir. Ama ilişkiler de önemli oranda mülkleşiyor. Yani mevcut ilişkiler mülkleştiriyor. Mülkleştirme de özgürlüğün düşmanıdır. Durum bu. Bu konuda şöyle bir formül de geliştirildi: Savaşan özgürleşir, özgürleşen güzelleşir, güzelleşen sevilir. Yeterli mi?

Türk-Kürt İlişkilerini Mevcut Sınırlar Dahilinde Yeniden Düzenlemeye Razıyım

P. Match: Bundan sonraki durum nasıl olacak? Görüşünüz nedir? Bir savaş mı isteniyor, barış mı? Türk devletine karşı istem ne olacak?

-Bu konuda durum yine oldukça değişik. Türk devletinin Kürt gerçeğinde bir konumu var, bunu iyi anlamak gerekir. Ayrıca bir Türk politika geleneğini de iyi hatırlamak gerekiyor. Türkler de yaklaşık bin yıldır gelip Anadolu'ya yerleştiler ve geldiklerinde tek bir Türk Anadolu'da yoktu. Dolayısıyla kendilerine alan açmak için her halkı tasfiye etmek zorunda kaldılar. Bu bin yıllık süreç içinde belki başka halk grupları ya fiziki katliamla ya da kültürel katliamla aşağı yukarı tasfiye oldular. En belli başlı halklar Grekler ve Ermenilerdir. Geriye miras olarak tasfiye edilmeyen halk Kürtler kaldı. Şu anda temel amaç, her yolla Kürt jenosidini tamamlamaktır. Bu konuda da epey ilerlemişler. PKK'nin çıkışı, Kürd'ün tam bitirildiği veya son demlerini yaşadığı bir dönem olarak da değerlendirilebilir. Son şans diyebiliriz. Tutarsa, imha önlenebilir. Tutmazsa zaten Kürt biter.

Dolayısıyla önce başarmamız gereken, bu jenosit yaklaşımını durdurmak. Bunu kısmen başardık, bu arada dirilişi kısmen yine başarılı. Şimdi ulusal kurtuluşu deniyoruz. Bu noktada da TC çok katı, inkârcı bir yaklaşım içinde. Kürt varlığını ve onun bazı haklarını kabul etmeyi kendisi için adeta ölüm biliyor. "Kürt yoktur" politikasında çok ısrarlı. Bu anlamda çok özel bir özel savaş var. Bu özel savaş her şeyi kullanıyor. Gerçekten çözülmeyle tek faşist devlet modelidir. Gizli bir jenosidi kesin yürütüyor. Dolayısıyla bizim taleplerimiz biraz karmaşık. Örneğin ben Türk-Kürt ilişkilerini mevcut sınırlar dahilinde yeniden düzenlemeye razıyım. Öyle federasyon da istemiyorum. Veya ayrı bir devlet...

P. Match: Federasyona karşı mısınız?

-Hayır, değilim. Otonomiye de karşı değilim, bağımsız devlete de karşı değilim. Şimdi burada sorun ne otonomidir, ne de federasyondur, ne de bağımsız devlettir. Problem, Türk devletinin Kürtleri muhatap kabul etmemesidir. 'Kürt yoktur' diyor. Bu nokta çok önemli. Örneğin ben rahatlıkla otonomiye de varım diyebilirim. Türkiye'nin sınırları dahilinde herhangi bir çözümden de yanayım diyebilirim. Çok çeşitli düzeylerde modeller de üretilebilir. İspanya modeli, Belçika modeli, İsviçre modeli, hatta ABD de bir federal sistemdir. Almanlar bile tek bir ulus olduğu halde bir federal sistemdir. Yani Türkiye içinde ayrı bir ulus olan Kürtler, "Bir Alman federalizmi kadar federalizm uygulayalım" diyor. Hiç anlamak bile istemiyorlar.

P. Match: Bu görüşü Türkiye'ye açtınız mı?

-Tabii, defalarca açıyorum. Hatta şunu istiyorum: Bir kişi gelsin, meseleyi sadece tartışalım.

P. Match: Bu görüşme hiç oldu mu?

-Olmuyor, gelmiyorlar.

P. Match: Kendileriyle hiçbir zaman diyalog olmadıysa, söyledikleriniz hangi derecede ve nasıl ulaşabiliyor?

-Mektup yolladım. Örneğin Tansu Çiller'e ve Hikmet Çetin'e en son iki mektup yolladım. Bütün devlet başkanlarına geçen yıl yolladım. Ayrıyeten birçok basın toplantısı yaptım.

P. Match: Bütün devletlere mektup yolladığınızı söylüyorsunuz. Hangilerine acaba?

-Belli başlı olanların hepsine. Gerçekten sorun bizden kaynaklanmıyor. Şimdi burada birçok ilginç durum var, aslında komplo diyebileceğim bir durum var; o da bu terörizm meselesidir. Tarihin tanıdığı en büyük terörizmi aslında Türk devleti uyguluyor. Terörizmi tanımlarsak, sınır tanımadan insana şiddet yönelmektir. En genel tanım bence bu. Politik amaçlı olsa, buna terörizm denmeyebilir. Askeri veya siyasi şiddet denir. Yani kısaca savaştır. Türk sisteminde ise terör insanın insan olma hakkına yöneliyor. Örneğin konuşma özgürlüğünden tutalım siyasi parti kurmaya kadar, hepsine acımasız bir terör yöneltilir. Gerçek terörizm budur. Bizimki ise gerçekten varolmak için kendini savunmaktır.

Bizim şiddet anlayışımız; tamı tamına insan olma hakkımızı, ulus olma hakkımızı, biraz özgür olma hakkımızı kullanmak gibi insan için vazgeçilmez bir temele sahiptir. Bu nokta gerçekten doğru anlaşılmalıdır. Çünkü Avrupa'da hakkımızda çok büyük yalan dolaşiyor. Her Avrupa hükümetinin Türk hükümeti ile ilişkileri söz konusu olduğundan, hiçbir sınır tanımadan, söze başlar-ken "PKK teröristtir ve onun her türlü terörist eylemleri var" diyorlar. Böylece iyi ilişkilerin yolu açılır. Bu kolay politikacılıktır. Fakat çok tehlikelidir. Maalesef Avrupa'da egemen olan anlayış budur. Şimdi mümkün olsaydı da bir terörizm konferansı yapsaydık. Ben yakında bunu önereceğim. Avrupa'da, Türkiye'de ve Kürdistan'da terörizm adı altında bir konferans yapılmasını isteyeceğim.

P. Match: Parti Önderliği bu konuda görüşlerin uluslara göre değiştiğini, farklı olduğunu düşünüyor mu? Aslında bu konuda terörizmden çok, Kürt sorununun çözümünün tartışıldığını görebiliyor musunuz?

-Nasıl yani?

P. Match: Yani basında giderek terörizm sözcüğü yerine Kürt kimliği deniliyor.

-Bu var. Fakat demokratik kamuoyunda, aydınlarda bu güçlü. Yürürlükte olan ise resmi hükmet anlayışıdır.

P. Match: Basınımızda yalnızca Türk devletinin Kürtler üzerindeki zulmü yazılmıyor, aynı zamanda Kürtler de savunuluyor.

-Şimdi bu var. Ben buna bir şey demiyorum. Fakat hükümetler düzeyinde sürdürülen politika, yani PKK'yi terörist ilan etmek en tehlikelidir. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti bu hükümetlere dayanarak soykırım yürütüyor.

Dünyada Terörist Olmayan Tek Organizasyon PKK'dir

P. Match: Terörizm kavramı Almanya'da, Hollanda'da geçmişte yapılan bazı bombalı vb. şiddet eylemleri için kullanılmıştı. Bu kavram nereden geliyor?

-Yalnız bu görünüşte olabilir. Esastaki daha erken, 1985'lerde Palme cinayeti de vardır. Hatta Papa suikastı vardır. Ki, bunların

hepsini ben iyi biliyorum. Yani içinde Türk MİT'inin de olduğu bazı komplolardır. Bununla Avrupa'da kamuoyu oluşturulmak istendi. Örneğin Palme için 'PKK izi' diye bir teori icat edildi. Şimdi on yıl sonra yalan olduğu netleşti, ama bu iftira tuttu. On yıldır biz kuşku halde değerlendiriliyoruz ve bu bize yönelik çok uzun bir süre, çok tehlikeli politikaların uygulandığı bir süreç. Buna benzer birçok örnek gösterebilirim, fazla uzatmak istemem.

Kürt hareketi Avrupa'da biraz yükselecekti ve Palme gibi bazıları destekleyebilirdi. Hatta Papa, örneğin şu anda bizler için dua ediyor. Palme biraz Kürt dostuydu, bunlar tesadüfen seçilmedi. Avrupa'da buna benzer daha birçok provokatif eylemler var. Solingen davası da onlardan bir tanesidir. Her birisinin değişik amaçları vardır. Tüm bu olanların altında gerçekten NATO'da Gladio denilen bir örgüt biçimi vardır.

P. Match: Daha çok Türklerin bu provokasyonları yaparak PKK'nin üstüne attığını mı belirtiyorsunuz?

-Türk provokatörleri ile birlikte onların Avrupa ve Amerika'daki işbirlikçileridir. İspanya'da öyle bir şey çıktı, sanıyorum ordu içinde bu birim Türkiye'de çok kapsamlıdır.

P. Match: İspanya'daki ne tür bir örnekti?

-Son zamanlarda olabilir, bir patlamada bu ortaya çıkmıştır, bilemiyorum. Örneğin İtalya'da olanlar önemliydi. Tren sabotajları filan oldu. Sağcıların yapıp solculara mal ettiği eylemler vardı. Türkiye'de bu yalnız çok geneldir ve tamamen hükümete hakimdir. Bana göre Palme olayı da aslında NATO'daki ortak özel ordu bölümünün işidir. Onunla birçok sonuç alınmak istendi. Palme bloksuzdu, çekilmek istendi. Ayrıca ulusal kurtuluş hareketlerine biraz yakındı. Kısaca, NATO'daki o gerici kliğin bir hedefi konumundaydı. Ayrıca bize özgü yeri de şuydu: Kürtlere Avrupa'da en yakın olabilecek bir konumda, bir pozisyondaydı. Bu temelde bence onun cinayeti araştırılmalıdır.

Burada benim çıkardığım sonuç şu: Çok erkenden, daha bu eylemler olmadan, halkın giriştiği bazı şiddet eylemleri olmadan önce bir terörizm izi çıkarılıyor, bir terörizm iddiası var. Bizi o temelde işlemez duruma getirmek istiyorlar. Bunu anlatmaya çalışıyorum. Papa 1982'de vuruldu. Mehmet Ali Ağca Bulgaristan ve KGB işbirlikçisi olarak, Bulgar ve Rus KGB ajanı olarak değerlendirildi. Halbuki Mehmet Ali Ağca Türk özel ordusunun elemanıdır. Büyük gazeteci Abdî İpekçi'yi öldürdü ve ordu tarafından dışarı çıkarıldı. Çeşitli gizli yollarla Bulgaristan'a kadar dolaştırıldı. Daha sonra "Bulgarlar adına Papa'yı vurdum" dedi. Papa'nın biraz Kürtlerle ilgili. Yine 'PKK işi' dediler. Bu olay 1986'da oldu. Şiddet olayları daha o kadar yoktu. Demek istediğim, bize yönelik planlı bir yaklaşım vardı. Kürt hareketi biraz Avrupa'da yükselecek, önemli destekler sunulacak. Bunu önlemek için bu terörizm teorisi ortaya çıkarıldı ve oldukça da başarılı oldu.

P. Match: İstanbul'da iki İspanyol'un da öldüğü bir bombalama eylemi var. Telefonda üstlenenler PKKli olduklarını söylemişler. Doğru mudur?

-Bu tip olaylar İstanbul'da oluyor. Geçen gün de böyle bir şey yaptılar. Sanıyorum aynı amaçlıdır. PKK'nin terörist olduğunu Avrupa'ya yansıtmak için geliştiriyorlar. Yani terörizm iddiasını geliştirmek için epey böyle eylem geliştirdiler.

P. Match: Açıkça Türkiye'nin bu tür eylemler geliştirerek PKK'nin terörist olduğunu Avrupa'ya kabul ettirmek istediğini mi düşünüyorsunuz?

-Bu temel politik hedefidir ve önemli oranda da başardı. Ki, diplomasinin özellikle Avrupa'da en temel hedefi, çok sayıda ilişkiyi, hükümeti ve gazeteciyi satın almaktır. Bunun dökümü de yapılabilir. Örneğin bazı gazeteciler vardır ki, habire yalan yazıyorlar; onların satın alındıkları belli. Amaç bu iddiayı güçlendirmektir. Türk diplomasisinin bu konuda çok olağanüstü çalıştığını ve yine MİT'in birçok kuruluşunun olağanüstü çalıştığını herkes iyi biliyor.

P. Match: PKK'nin terörist bir hareket olmadığı konusunda kendinize gerçekten güveniyor musunuz, bunu açıkça belirtebilir misiniz?

-Bana göre, dünyada en terörist olmayan organizasyon, siyasi organizasyon PKK'dir.

P. Match: Avrupa'daki eylemlilikler sizin kontrolünüz altında mıdır, değil midir?

-Bu işin kontrolü zor değil. Ayrıca şunu belirteyim: Önemli harekettir. Sebebi de şu: Bir soykırıma karşı insanı koruyor. Amaç çok somut.

P. Match: Bu son bombalı eylemlere karşı mısınız? Bu, elinizde olmayan bir şey midir?

-Tabii, karşıyım. Ben bu eylemlerle ne menfaat göreceğim Avrupa'da?

P. Match: Partinin bu tür eylemler karşısındaki tutumu nedir? Yani üstleniyor mu, ret mi ediyor?

-Şunu söylüyorum: En büyük terörizmle karşı karşıyayız. Yani karşıımızdaki güç 'ben Kürd'ü içten kabul ediyorum, gelin bazı sorunlarının tartışalım' desin, ülkedeki savaşı da biz bir günde bitiririz. Tüm Avrupa'dan istediğimiz şu, ki aynı ittifak içindedirler; Türk hükümetine şunu söylesinler: "Bu adamlarla gelin görüşün veya Kürt sorununu sizlerle konuşmak isteyen, tartışmak isteyen birisiyle oturun ve ordunuzun operasyonlarını durdurun." PKK'nin şiddeti o gün biter.

P. Match: Avrupa'nın muhtemel bir daveti durumunda, Türk hükümeti ile barış masasına oturur musunuz?

-Onu söylüyorum.

P. Match: Koşullarımız var mı?

-Hayır, şartlarım yok. Şartsız şunu söylüyorum: Gelin, masada Avrupa'dan da gözlemci bir çevrenin, gözlemci bir komitenin önünde biz Kürt sorununu tartışalım. Eğer Türkiye'ye yanlış, kabul edilemez şeyler ileri sürersek, zaten Türkiye güçlüdür, istediğini yapabilir. Yine bize ordusunu yollasın. Ama istediğimiz nedir, biz ne istiyoruz? Tarafsız bir gözlemci bunu dinlesin. Şunu söylemeye çalışıyorum: Cellat bile idam ipini geçirmeden önce 'son sözün nedir' diye sorar. Şimdi Türkiye imha ederken, son sözün nedir diye sormuyor. Ben bunu istiyorum, son sözümü dinlesin. Ben bunu Avrupa'dan istiyorum, yani gerçeği biraz iyi anlayabilmek için özellikle vurguluyorum. Gerçekten karşıımızda bir cellat vardır ve son soruyu sorup cevaplandırma hakkımızı bile kabul etmiyor. Bu önemli.

P. Match: Devlet olarak kendinize dost, yakın gördüğünüz kim var?

-Şimdi genel bir yakınlıktan ziyade, kim kendini böyle ehil görüyorsa, yakın görüyorsa o bizim dostumuzdur. Bir Fransa ilişkileri için de böyle. Geçen günlerde sanırım Sayın Chirac daha başkan olmadan önce, yakınlığı olan bir danışman geldi. Aynı şeyi söylemiştim, yani en azından tarafsız bir arabulucu rolü oynayabilirsiniz. Şimdi başkan ve hükümet, iktidar başkanı Çiller'le görüştüler. İki tarafı da dinlesinler. Gerçekten bazı istemler dinlemeye değer, değil mi? Bunu anlamaya çalışırlar. İspanya'dan da ben

bunu istedim aslında. Buna benzer birçokları Avusturya'dan geldiler, Danimarka'dan geldiler, Almanya'dan geldiler. Aynı istemlerde bulundum. Şunu da söyledim: Kürt meselesine ilişkin, siz bir mektup ya da yazı deklere edin. Aynı önerimi kendilerine tekrarlıyorum, deklere etsinler diyorum.

P. Match: İspanya'dan?

-Evet, İspanya'dan. Dışişleri adına biri geldi. Önemi çok açık. Yani Avrupa düşüncesine ve vicdanına göre, sorun için çözüm neyse, ben gözümle görmeden, bakmadan imzalarım. Gerçekten üst bir hükümetin değil, herhangi bir insancıl örgütün, herhangi demokratik bir örgütün önereceği herhangi bir yolu benimserim. Burada bir teslimiyetçi değilim, bir gerçekçiyim. Çünkü düşünüyorum ki, Avrupa'nın demokratik düşüncesi ve vicdanı aslında bende.

P. Match: Sayın Başkanım, olan dostlarınız, misal İran veya Suriye size bu çabalar doğrultusunda, bu dönemde Batı ülkelerine göre daha ileri bir adım attırabilirler mi?

-Yani bu devlet başkanları demek istiyorsunuz?

P. Match: Evet.

-Durumları çok farklı onların. Kendilerinin o kadar ağır sorunları var ki, bizi ancak kendi stratejileri içinde taktik bir ilişki olarak düşünebilirler. Taktik açıdan olumlu bulunduğu için, bize karşı herhangi bir olumsuzlukta bulunamazlar. Fakat Kürt sorunu için herhangi özel bir düşünce ve çözüm yolları yoktur, varsa da biz bilmiyoruz. Ortaya çıkmasını istiyoruz, ama henüz göremedik.

P. Match: Ortadoğu'da Kürt halkına dostça bir yaklaşım var mı?

-Şimdi buradaki varlığımız zaten belli bir dostluğun geliştiğini gösterir. Ben on altı yıldır bu sahadayım. Arap kamuoyunun Kürtlere biraz daha olumlu bakmasını sağlayabildik diyebiliriz. Eskiden Barzani önderliği dolayısıyla olumsuz bakıyorlardı. Ama bizim yürüttüğümüz ulusal kurtuluş hareketine giderek daha fazla endişe duymadan biraz olumlu bakabiliyorlar. Bu anlamda sınırlı, olumlu bir yaklaşım vardır. Ama bu çok güçlü bir desteğe dönüşmüş değildir.

P. Match: Burada İslami bir konferans olmuştu, Kürt halkı adına kimse davet edildi mi?

-Maalesef. Hıristiyan konferansında belki Kürtlere yer olabilir. Ama İslam Konferansında yer olmaz. Yine Papa Kürtler için kurtuluş ve barış duası etmiştir, ama İslam şeyhleri veya İslam adına iddialı olan hiçbir çevre Kürtlerin adını ağzına almamıştır. Bu da ilginç bir durum.

P. Match: Avrupa parlamentolarında değil, ama Avrupa Konseyi içinde Kürt sorunu dile gelebiliyor. Bunda etkili olan Kürtler midir?

-Var bazı faaliyetler. Türkiye seslerini bastırmak ister, fakat bizim girişimlerimiz var, dostların girişimleri var. Sesleri oldukça ortaya çıkıyor. Parlamentoda daha iyi çıkarken, Konsey daha çok Türk yanlısı oluyor. Hükümet düzeyi her zaman Türk hükümetini koruyor. Parlatonun kararları yürütülüyor.

PKK'nin Terörist Olduğu İddiası Kabul Edildikten Sonra Kürt Çözümü İmkânsızlaşır

P. Match: İki sene önce masaya oturmak, sorunu çözmek için çağrınız vardı. Fakat Türkiye açıkça bunu tüm dünyanın gözleri önünde reddetti. Bu nereye varacak? Açık bir savaş mı, yoksa böyle özel bir biçimde devam mı edecek?

-Türkiye Kürt meselesini askeri yolla bitirmekte kararlıdır şu anda. Tansu Çiller'in bir sözü vardır, meşhurdur: 'Ya bitecekler, ya bitecekler' diyor. Her gün bunu tekrarlatmakta. Bizim yapacağımız, gerçekten çok zorunlu olarak direnmektir; meşru direnme, meşru savunma hakkımızı kullanmaktır.

P. Match: Direnmek, nasıl bir direnmek, her yolu deneyerek mi?

-Tabii. Ruhsal alandan tut askeri alana kadar, sivil toplumsal alandan tut gerillaya kadar her yolu deneyerek direnmeye çalışmaktır. Başka hiçbir seçeneğimiz yok.

P. Match: Türkiye masaya oturmaya yanaşmazsa, sonuç nereye varabilir?

-Aslında Avrupa ciddi bir taktik hata içindedir, o da şudur: PKK'nin terörist olduğu iddiası kabul edildikten sonra, Kürt çözümü imkânsızlaşır. Sanki PKK'siz Kürt çözümü mümkünmüş gibi. Aslında bu Amerika'nın görüşüdür ve Almanya yoluyla Avrupa'ya kabul ettirildi. Şimdi diğer devletler de bunu az çok kabul ettiler veya karşı çıkmadılar. Amerikan yaklaşımı şudur: PKK'siz Kürt çözümü. Fakat PKK'siz Kürt fiiliyatta yoktur. Bütün direnişi erittikten sonra, bir Kürt çözümü bitirilmiş Kürtlük demektir. İşte bu büyük hata işlendi ve Türkler bu yaklaşımdan müthiş istifade ettiler.

Bir örnek versem daha iyi anlaşılır. Sayın Bayan Mitterand Kürt meselesi ile çok uğraştı. O da aslında PKK'siz bir Kürt çözümü istiyordu. Uzun süre de bunun mücadelesini verdi ve ciddi olarak da Kürtler için bir şeyler yapmak istedi. Hatta **Leyla Zana**'yı kendi manevi kızı olarak da ilan etti. Fakat zindana girmekten kurtaramadı. Aslında kendi özeleştirisini yapmalı. Neden? Çünkü başarısız kalmıştır. Kızı zindanda, gerçekten önemli aslında. Bu, söylediğim hatadan kaynaklanıyor. Şimdi PKK'siz Kürt mümkün değil, Kürt uyanışı PKK'dir. Diğer örgütler, diğer yaklaşımlar son derece talidir. Bunu görmek önemlidir. Ben illa PKK güçlendirilsin demiyorum, PKK zaten güçlüdür.

P. Match: On altı yıldır dışarıdasınız. PKK orada, siz buradasınız. Halkın içine gidiliyor mu?

-Yok.

P. Match: Halkı hiç görüyor musunuz?

-Yok. Bir şey söyleyeceğim: Bir parti başkanından ziyade bizi şimdi peygamber gibi değerlendiriyorlar.

P. Match: Halka kasetlerle mi ulaşıyorsunuz?

-Evet, o biraz oluyor. Fakat halkın bağlılığı siyasi bağlılıktan çok ötedir. Son derece duygusaldır, inançsaldır. Ama giderek de politiktir. O diğer soruyu burada tamamlayayım: Avrupa'nın pratikte bir işi yapabilmesi, PKK ile veya onun politikasıyla, bizat olmasa da politikayla sağlıklı ilişkiler kurmasına bağlıdır. Eğer bu gelişirse, politik çözüm biraz güç kazanabilir. PKK'siz politik çözüm, çözümsüzlüktür. Bunun anlaşılması çok önemli. Yalnız son zamanlarda çözümün PKK'siz olmayacağını Sayın Mitterand dahil, hepsi iyi anlamıştır. Onu bizzat söylediler.

P. Match: Bayan Mitterand neden PKK'ye karşı?

-İşte söyledim ya, öyle bir teori geliştirildi. PKK terörist ilan edildi, bitirilecek; ondan sonra sıra Kürt çözümüne gelecek. Bu

meşhur Kissinger çözümdür. Önce ez, sonra çöz. Savunma Bakanı Mc Namara'nın hatası otuz yıl sonra anlaşıldı. Ben hatırlıyorum, Mc Namara büyük bir özeleştiriy yaptı. Ama bu zalim politika maalesef en son Kürtlere uygulandı. Bundan dönmek gerekiyor. Avrupa bu temelde gücünü doğru koyarsa gerçekten siyasi çözüm büyük mesafe alır.

P. Match: Barzani ve Talabani Türkiye ile oturmuştu ve birlikte Sandviç Operasyonu düzenlediler. Fakat PKK onlardan üstün bir durumda çıktı. Burada PKK ne düşünüyor. Gelişmeler ne olacak?

-Aslında demin bahsettiğim politikanın bir sonucudur bu. Bu kirli politikanın, PKK'siz politikanın içine Talabani ve Barzani'yi de çektiler. Türk Dışişleri Bakanı bunları Ankara'ya çağırdı. 'Birlikte Avrupa'da PKK'yi terörist ilan edelim' biçiminde bir yaklaşım içine girdiler. 1990'larda bu birlikte olmuştu. Yine amaç şuydu: PKK'yi birlikte ezdikten sonra sizin önderliğinizde Kürt sorununu çözümleriz. 1992'deki Güney operasyonunda da Talabani ve Barzani birlikte üzerimize geldiler. Aynı amaçlar söz konusuydu: PKK'yi ezelim, Kürt sorununu çözelim. Tutmadı tabii. Şu anda Talabani bu politikadan uzaklaşmak zorunda, hatta Barzani de bu politikadan uzaklaşıyor.

P. Match: Biraz bunu açabilir misiniz? Kürtlerin bulunduğu komşu ülkeler; İran, Irak, Suriye, Türkiye sorunu iyice karmaşıklştırıyorlar. Her biri kendi ülkesindeki Kürtleri ezerken, diğer ülkenin Kürtlerini el altından destekliyor. Burada Türkiye'nin NATO üyeliği var ve araya Amerika giriyor. Amerika Türkiye Kürtlerini değil, Irak Kürtlerini destekliyor. Bu konuda görüşleriniz nelerdir?

-Şimdi burada çok karmaşık olduğu kadar, oldukça iyi anlaşılması gereken bir husus var. Kürtlerin gerçek kurtuluşu Türkiye Kürdistan'ına bağlıdır. Büyük Kürdistan kurtulmadan, diğer küçük parçaların kurtulması mümkün değil. Son derece tali bir role sahiptir. Buna rağmen Amerika sözüm ona Irak Kürtlerini seviyor, destekliyor ve PKK'ye karşı da her gün demeç yayımlayarak 'TC'nin yürüttüğü savaşı sonuna kadar destekliyoruz' diyor. Bu çok ikiyüzlü bir politika. Çünkü Irak Kürtlerini desteklemekle Kürt sorunu çözülmez. Kırk yıldır çözülmediği ortada. Amerika otuz yıldır sözüm ona arkasında, daha da kötü durumda şimdi. Türkiye Kürdistan'ına gelince, yok sayıyor. 'Önce ez, sonra çöz' diyor. Bu büyük bir çıkmaz. Özünde Kürt meselesini imhaya terk etmektedir.

Barzani de, Talabani de her zaman "Siz olmasanız biz 24 saat dayanamayız, çünkü bizim kıymetimizi biliyorlarsa, sizin direnişiniz nedeniyle" derler. Biz direngen Kürt ortaya çıkarıyoruz. Özünde Irak Kürtlerinin Saddam'dan korunma gibi sorunları yok. PKK'den Kürdistan'ı korumak veya PKK'nin mücadelesinden Türkiye'yi kurtarmak, buraya geliyor. Bu çok önemli bir nokta. Çekiç Güç aslında Saddam'dan ziyade, biraz bizi etkisizleştirmenin rolünü oynamak istiyor. Tehlikeli bir politika velhasıl, çözümsüzlüğü derinleştiriyor. En az Türkiye kadar Amerika da Kürt meselesinde büyük bir çıkmaz içindedir.

P. Match: Kuveyt savaşı döneminde oynadığınız rol nedir?

-Biz bu çelişkiiden yararlanarak biraz gelişme kaydettik. İran-İrak savaşında -ki, bu bir çelişkiydi- Kürdistan üzerindeki baskıyı hafifletmek için biraz gelişme imkânı yarattık.

P. Match: Onlar savaşırken Kürt halkı konusunda gevşek davranmışlardır.

-Evet, baskılar zayıflamıştı, bundan yararlanıldı.

P. Match: Şimdi İran'la güçlü bir ilişkiniz var. Bu ilişki nasıl oluyor?

-İran'la sınırlıdır ya da büyük bir ilişki yok. Böyle değerlendirilmişse bu yanlış.

P. Match: Dünya basında sunulduğu kadarıyla, sizinle İran Cumhurbaşkanı arasında bir dostluk ilişkisi olduğu yolunda...

-Ve Tahran'da da görüştüğüm söylendi.

P. Match: Görüşmelerden ziyade ilişkiler...

-Kesinlikle söylediğim, aynen Amerikan görüşünün Batı'yı yanıltmak için abartmasıdır. Bu çok önemli, bunu açıklıyorum. Çok açık söyleyeyim: Ben İran'la ilişki geliştirmek isterim, fakat İran kaçınıyor. Öncelikle Haşimi Rafsancani, Demirel ile ilişkisine önem veriyor ve ayrıca dışişleri bakanları ayrı bir komite kurmuşlardır; hududu ortaklaşa kontrol ediyorlar. İran sadece bizi Türkiye'ye karşı taktik bir koz olarak kullanmak istiyor. Ben bu ilişkiyi aslında taktik bir ilişki olarak bile değerlendirmiyorum. Bununla neden böyle yalan üretildiğini gerçekten merak ediyorum. Fakat sanıyorum Kürt hareketini karalamanın bir taktiğidir. Bunda Amerika ve Türk yaklaşımının büyük etkisi var. Avrupa ve Amerika kamuoyunda bizi yalnız bırakmak için geliştirilmiştir. Aynı terörizm iddiası gibi, sanki PKK Hizbullah'a dayanıyor, İran'a dayanıyor gibi bir hava yaratılmak isteniyor. En büyük yalanlardan birisi de budur; terörizm yalanı gibi. Açık söyleyeyim, İran ilişki kurarsa ben hazırım, kararım. Ama İran Türkiye ile ilişkilerini geliştiriyor, gerçek budur.

P. Match: PKK'nin ekonomisi veya para kaynakları nelerdir?

-Tamamen halkın bağışlarına dayanıyor diyebilirim. Büyük bir bağış imkânı var ve fazlasıyla bizi idare ediyor.

P. Match: Burada, örneğin İstanbul'da diğer bazı Kürt grupları vardır. Bunların desteği var mı?

-Eskiden bazı işadamları yardımcı oluyorlardı, onları da öldürdüler.

P. Match: Böyle değişik güç gruplarından destek var mı? Eğer finansman olmazsa...

-Kürtler mi? Kürt halkı mı yoksa?

P. Match: Partililer bir yana, İstanbul'daki, Ankara'daki Kürt halkı destekliyor mu?

-Gayet tabii. Adana'da da İstanbul'da da...

P. Match: Hem siyasi, hem de diğer bakımdan...

-Yüz binlerce dir sayıları, grup değil, halk. Hatta milyonlardadır, milyonları aşar.

P. Match: Ayrıca Türkiye metropollerinde bulunan halk yürekten bağlı mıdır?

-Gayet tabii. Hatta Kürdistan'dakinden daha fazla bize bağlıdır. Göçmen Kürt, şu anda yerleşik Kürt'ten daha fazla destekliyor.

P. Match: Çok doğal bir şey.

-Evet.

P. Match: Bir Amerikan ajansı bir değerlendirmesinde her şeyi Parti Önderliğine yüklemiş...

-Şimdi bu da büyük bir yalan. O da söylediğim gibi, PKK aleyhinde geliştirilen en önemli teorilerden birisidir. Çok somut bilgilerimiz vardır. Türk polisi Kürt gençlerinin büyük bir bölümünü afyon şebekesi içinde örgütüyor. Öncelikle haritada çizdiğim

hat üzerinde ve İran'dan Türkiye'ye, oradan Romanya'ya, Romanya'dan Hollanda'ya kadar şimdi büyük bir uyuşturucu trafiği var. Burada binlerce Kürt genci de örgütlenmiştir.

P. Match: Acaba eroin hammaddesi ekimi de var mı?

-Ekim de var.

P. Match: Nerede olabilir?

-Hem ekim var buralarda, hem de İran'dan ve Afganistan'dan geliyor. Burada polisin bir teorisi var: Kürtleri ne kadar afyona bulaştırırsam, uluslararası alanda o kadar karalama imkânı elde ederim. Burada çok ciddi bir konu var. Bir taşla birkaç kuş vuruluyor. Yani belgelere geçmiştir. Kontrgerilla mali sorunun büyük bir kısmını bu uyuşturucudan elde ediyor. Belgelidir. Bunu ben söylemiyorum. Böylelikle Kürt gençleri çok kötü bir hastalığa bulaştırılıyor. Hem esrar içiyorlar, hem satıyorlar. Böylece ulusal kurtuluş hareketinden uzaklaşıyorlar. Esrarla uğraşan, kesinlikle normal insani faaliyetlere, hele ulusal faaliyet gibi zorlu bir faaliyete katılamaz. Esrara dayalı yaşam tümüyle düşürür. Ayrıca polis bunların sırtından büyük para kazanıyor. Böylece Kürt gençleri ulusal kurtuluşun elinden alınıyor, kontrgerilla ve polis büyük para kazanıyor, Avrupa'da Kürt hareketi çok kötü bir imaja bürünüyor. Örneğin bugün Hollanda'da, Hamburg'da binlerce Kürt genci hapistedir. Bu gerçekten büyük bir oyun. PKK'liler ne bir gram esrar kullanırlar, ne satarlar. Yani bizde bir örgüt suçudur, büyük bir ahlaksızlıktır.

P. Match: Yasaktır parti içinde...

-Tabii, mümkün değil, suçtur. Yani trafik olsun, içme olsun, bulaştı mı bitmiştir.

P. Match: Yani PKK'den çıkarılır mı?

-Kesinlikle. Yani Avrupa şöyle der böyle der, ondan değil. Bizim için ahlaki bir ilkedir. Tek bir PKK'liyi böyle yakaladık desin, ben yalancı olayım, mümkün değil.

Bizim İçin En Kritik Dönemler Geride Kaldı

P. Match: Teşekkür ediyoruz bu belirlemeler için. Gelişmeler konusunda her yönüyle bilgi verdiniz. Fakat dünyasal öneme haiz bir nokta var. Askeri güç üzerinde konuşmak istiyoruz. Dünyanın önemli güçlerinden birisine karşı savaşta askeri malzeme-dir, finansmandır, bunlar nasıl halledilecek?

-Anlıyorum, çok önemli bir aşamada olduğumuz kesin. Mali sorun yok, bunu rahatlıkla söyleyebilirim. Asker alma da bizim için fazla sorun değil. Bütün Kürdistan'da bulabiliriz. Avrupa'dan yüzlerce genç geliyor. Suriye Kürtlerinden geliyor. Irak'tan geliyor. İran'dan bile geliyor. Hatta Rusya Kürtlerinden bile geliyor.

P. Match: Gelen askerleriniz yalnızca Kürtler mi?

-Tabii, bu konuda da fazla sorun yok. Eğitim kampları açısından da fazla sorun yok. Artık ülke içinde yüzlerce eğitim kampı var.

P. Match: Sadece askeri kampları mı belirtiyorsunuz, yoksa...

-Askeri, siyasi fark etmez. Hem cephe karargâhı, hem de askeri karargâh.

P. Match: Bu askerler ülkeye, savaşa geçmeden önce nereye geliyorlar? Bekaa'yı mı, Suriye'ye mi?

-Hayır, hayır. Ağırıklı bölümünü bizzat ülke içinde alıyoruz. İstanbul'dan, İzmir'den, Adana'dan her gün alabiliyoruz. Zaten bizzat köylerden de, Kürdistan şehirlerinden de alıyoruz.

P. Match: Nerede eğitim alıyorlar? Irak'ta mı, Türkiye'de mi, Suriye'de mi?

-Uzun süre ben burada şekil verdim. Fakat şimdi ülke içinde ve bir de Güney Kürdistan'da epey şekillenme var.

P. Match: Burada deyinse, Bekaa'da mı?

-Bekaa'da.

P. Match: En genç askerleriniz kaç yaşındadır?

-15 yaşındaki gençlerden çok katılmak istiyorlar. 40 yaşında da varlar. Fakat ağırıklı bölümü 20 yaş civarındadır. Bizim yönetim kadrosu 40 yaş civarında, orta boy kadro 30 yaş civarında ve savaşılar da yirmi yaş civarındadır. Devam ediyorum. Şimdi bütün bunlar bizim aslında gerillayı geliştirebileceğimizi gösteriyor. Gerçekten karşımızda bir dünya gücü var. Ama Kürdistan'ın da coğrafyası son derece önemli ve insan yapısı da direngendir. Ben başlarken taktim. Şimdi milyonlarca Kürt bu savaşın içinde, yani bu kadar geliştirebildim. Tecrübelerime dayanarak söylüyorum: Eğer yaşarsam, kısa bir sürede Türk solunu da çözebilirim.

Türk rejimi şimdi ekonomik, siyasi ve sosyal yönden, moral yönünden aslında bir çöküntü içinde. Siyasi çıkmaz her gün çok derinleşiyor. Askeri yönden de gerçekten çok ciddi bir yıpranma içinde. Yani bu, Türkiye'nin başına askeri olarak yalnız maddi yönden beş yüz trilyona mal oluyor. Askerin Kürdistan'daki operasyonlarının maliyeti beş yüz trilyondur. Asker aileleri muazzam bir tepki içinde. Kürt meselesi yüzünden iç ve dış politikası durmuş gibi. Ayrıca en güçlü olduğu dönemde bu savaşın on bir yılı doldu. En güçlü döneminde bütün ordusunu yolladı, sonuç alamadı. On bir yılda başaramadığını bundan sonra başarması çok zor.

Bizim için en kritik dönemler geride kaldı. Mali, siyasi, askeri ve örgütsel yönden en güçlü döneme girdik. Ayrıca Kürdistan'ın bütün dağlık alanlarında şu anda üslenmiş durumdayız. Yine İran, Irak ve Suriye Kürtlerinin desteğini alma sürecine girdik. Ayrıca İran, Irak ve Suriye rejimleri direkt bize karşı savaşmıyorlar. Bu anlamda kırk milyon Kürd'ün stratejisini aslında doğru yola koyduk. Ayrıca diplomasiyi de doğru yolla koyduk. Gerillanın üslenmesi de sağlam bir yola girdi. Politik cephe hakeza geliyor. Bütün bunlar bizim bundan sonra daha iyi gelişebileceğimizi gösteriyor. Eğer kendi içimizde ciddi bir olumsuzluk olmazsa, bu işleri bundan sonra daha iyi götürebiliriz. Türk rejimi gittikçe dağılma sürecinde. Kürt yükselişi ise gittikçe yükselme sürecinde. Kendi tecrübem de var. Yani neyi nereden alıp nereye götürdüğümü biliyorum. Eğer anormal bir durum olmazsa, bu işin finalini göğüsleyebiliriz. Biraz daha zaman geçerse...

P. Match: Savaşa ilişkin mi bir final, yoksa her yönden mi?

-Gayet tabii, tüm yönleriyle çözüm olur. Askeri, siyasi fark etmiyor. Zaten ben kendi şahsımda komple götürüyorum.

P. Match: Bu beş yüz trilyon her sene mi gidiyor?

-Gayet tabii, her sene.

P. Match: Kadrolarınız, askeri gücünüz yalnızca erkeklerden mi oluşuyor, yoksa kadınlar da var mı?

-Şu anda silahlı yapı içinde yaklaşık on beş bin gerilla vardır. Bunların içinde üç bine yakın da kadın gerilla vardır. Daha çok

katılmak istiyorlar, özellikle şu anda kadın katılımı neredeyse erkeklerle yarı yarıya olmak üzere. Fakat bizim olanaklarımız fazla elvermiyor. Kadınlar daha fazla dayanıyor, hiç kaçış yok, yani yok denilecek kadar az.

P. Match: Üç bin bayan mı?

-Ondan az değil. Gittikçe yükseliyor zaten. Şayet önünü tutmazsak, yarıyı aşar. Yani erkekten daha fazla olurlarsa bu acayip bir ordu olur. Onun için göze alamıyoruz.

P. Match: Sayın Başkanım, burada savaş alanında bir hastane veya sağlık kurumu var mı?

-Var tabii. Kendi ölçülerimize göre var.

P. Match: Tam oturmuş, etkili noktalar var mı?

-Güney Kürdistan'da biraz var.

P. Match: Şimdi bu alanda bulunuyorsunuz. Fakat üst düzeyde kadrolar, komutanlar savaş alanında bulunuyor. Savaş alanında büyük stratejik karar alınmak istenirse, oradaki komutanlar mı karar veriyor, ortalaşa mı alınıyor, yoksa siz mi alıyorsunuz?

-Koordinasyonda gelişmeler vardır. Uzun hat telefon ve telsiz, uydu telefonları... Dolayısıyla sıkıntı yok, bu gelişmiştir. Benimle başlar, en alt düzeydeki kadroya kadar gider.

P. Match: Diyelim bir köyde katliam oldu. Parti Önderliği bunu aynı anda mı haber alıyor, yoksa birkaç gün sonra mı?

-Hemen hemen aynı günde haber alınıyor. Benim bizzat eyaletler, bölgeler düzeyinde irtibatla olduğum yirmiyeye yakın telsiz noktası var. Onlara da bağlı onlarca küçük telsiz noktaları var. Şu anda bine yakın telsiz noktasıyla bağlantılar günlüktür.

P. Match: Bilmek istediğim yalnızca şu: Savaş alanıyla bileşim var mıdır? Onun içindi bu sorular...

-Söyledim yani...

P. Match: O halde savaş komutanlığımı buradan yürütüyorsunuz.

-Sonuna kadar rolümü oynayabilirim tabii, ayrıca çok sayıda kadroyu günlük eğitiyorum. İki ayda bir bunları müdahale gücü olarak gönderiyorum.

P. Match: Askeri mi, siyasi mi?

-Askeri ve siyasi, birleşik.

P. Match: Bunlar burada mı eğitiliyor?

-Evet, burada yirmi bine yakın insan eğittim.

P. Match: Zamanınızı daha çok askeriye mi, yoksa siyasete mi ayırıyorsunuz?

-Gerçekten son derece iç içe geçmiş durumdadır. Zaten başka türlü de olamaz. Moral, siyasi, askeri, örgütsel... Tabii organizasyon çok önemli. Kitle ilişkileri, halkla ilişkiler, bunun yanında ideolojik önderlik... Yine işte bir sürü röportaj yapıyor. Bütün bu faaliyetleri şimdiye kadar götürebildik.

P. Match: Savaş kasetleri var mı? Yaşanan çatışmaların kaydedildiği kasetler?

-Oluyor, bazen gönderiyoruz. Özellikle Güney Kürdistan'a gidilirse, orada rahatlıkla savaş röportajları da yapılabilir.

P. Match: Elinizde hazır var mı, götürüp televizyonda gösterebileceğimiz?

-Olabilir. Avrupa'daki politik komitelerden alınabilir. Med televizyonu da bu konuya ilişkin yardımcı olabilir.

P. Match: Silah, yiyecek gibi lojistiği nasıl sağlıyorsunuz?

-Bütün bunları pazardan, biraz da Türk ordusundan karşılıyoruz. Örneğin bu Haziran ayında...

P. Match: Nasıl bunları Türk devletinden alıyorsunuz?

-Savaşarak....

P. Match: Türk askeri içinden mi sağlanıyor?

-Hayır, hayır. Bizzat karakolu ele geçiriyoruz, silahlarını ellerinden alıyoruz. Örneğin bu Haziran ayında 100'ü aşkın silah ele geçirdik. Ayrıca Güney Kürdistan silah doludur. İstenildiği kadar alınabilir.

P. Match: Milis gücünüz ne kadardır?

-Gerilla kadar milis vardır.

P. Match: İmkân olsa, iki gün sürecek sorular var soracağımız...

-Bir gazete için yeter de artar bile. Fakat ben hazırım, yani önemli sorular varsa...

Türkiye Kirli Politikasını Avrupa'ya Onaylatmak İstiyor

P. Match: Türkiye AT'ye girmek istiyor. Ancak insan hakları ve Kürt sorunu konusunda problemleri var. Büyük bir çıkmaza girdiği görülüyor. PKK'de ise belirli bir güçlenme var. Şimdi Türkiye bir açılım yapamaz mı?

- Sorun şudur: Türkiye bu kirli savaşı ve Avrupa'nın kabul etmemesi gereken politikasını onaylattırmak istiyor. Avrupa da bunu kendisinin inkârı olarak değerlendiriyor.

P. Match: Sizin için Türkiye'nin bu çıkmazı olumlu bir durumdur.

-Gayet tabii. Şimdi Türkiye bu anlamda şantaj yapıyor. "Bizi almazsanız İslami radikalizm gelir" diyor. Yalan! Aslında çok yerde İslam da devletle bağlantılıdır. Fakat Avrupa'yı biraz kendisine mecbur etmek ve kirli politikasını onaylatmak için bunu söylüyor. Avrupa buna karşı herhalde direnecek. Dolayısıyla Kürt meselesi bir nevi turnusol kâğıdı gibi oluyor. Eğer çözümü kabul ederse, Türkiye demokrasi yoluna ve dolayısıyla Avrupa yoluna girebilir. Girmezse, demokrasi sınavında kesinlikle sınıfta kalmıştır. Tabii konumunu bizim değerlendirmemiz gerekir.

Avrupa'yla bizim yapmamız gereken, demokratik çözümü geliştirmektir. Yalnız Türkiye için değil, bütün Ortadoğu için Kürt sorununun çözümünü demokratik bir gelişmeye dönüştürmektir. Bir örnek verirse, Fransız Devriminden sonra demokrasiler geliştirildi. Avrupa'da böyle oldu. Kürt devrimi Ortadoğu'da biraz ona benzer bir rol oynayacak. İslamiler Kürt sorununu çözmeye pek yanaşmıyorlar, çünkü demokratik olamıyorlar. Dar milliyetçilik de çözemiyor. Türk milliyetçiliği, Kemalizm de çözemiyor. Dolayısıyla Kürt devriminin çok büyük bir demokratikleştirme gücü vardır. Türkiye'de bu şimdiden böyledir. Irak'ta şimdi böyledir. İran'da yarın böyle olacak. Dolayısıyla çok büyük bir devrimci demokratik kaldıraç. Biz de aslında bunun öncü gücü olmak istiyoruz. Bu anlamda Avrupa ile demokrasi geliştirme temelinde ilişkiler geliştirilebilir.

P. Match: Bir İsrail-Filistin örneği, bir Bask olayı var. Ortadoğu'da buna paralel bir barış olasılığından söz edebilir miyiz?

-Bu er veya geç kendisini dayatacaktır. İster Bask tipi olsun, ister Filistin tipi olsun, eğer biz biraz daha direnişi geliştirirsek, sanıyorum Türkler çözüme yanaşacaklar. Türkiye'nin bu çağdışı politikayı böyle uzun süre sürdürmesi imkânsızdır. Sadece ABD'nin stratejik hesaplarına göre destek görüyor. O da gün geçtikçe düşüyor, eski etkisini yitiriyor. Dünya gerçekliğiyle de çelişiyor bu strateji. Örneğin ABD her gün çözüm istiyor. Burada da istemek zorundadır. Yani gelişmeler Türkiye'nin aleyhindedir, bizim lehimize. Yine askeri yolun aleyhine, siyasi yolun lehinedir.

P. Match: Sadece bunu ABD'ye bağlamakla, Avrupa'nın sorumluluğunu yok saymıyor musunuz?

-Avrupa'nın ABD'den tam kurtulduğu söylenebilir mi? ABD'ye bağlı olduğu oranda, Avrupa da bu çıkmazdan sorumlu veya askeri yolu destekleyerek fazla sürdüremez. Ben bu konuda Fransa'nın durumunu biraz ilginç bir tarzda bekliyorum. Sanıyorum Sayın Chirac biraz Gualleist idi. Acaba De Gaulle gibi bağımsız bir politika güdebilir mi? De Gaulle, Cezayir sorununda son derece çözümleniydi.

P. Match: Şu söylenebilir: Tek başına bir ülke yoktur, hepsi birbirine bağlıdır.

-Ama yine de belli inisiyatifler vardı. Belki Fransa'nın inisiyatifi artabilir. Açık söyleyeyim, Sayın Mitterand'ın döneminde daha çok ABD'nin görüşü hakimdi.

P. Match: Bir sosyalist için garip....

-Gayet tabii, ilginç buluyorum. Bizim aleyhimize bir konum ifade ettiler. Dolayısıyla bu yeni hükümet dönemi, Chirac dönemi farklı olabilir diye düşünüyorum. Çünkü ABD denetimini belki eskisi kadar katmayabilir.

Palme zamanında benim bir ihtimal İsveç'e gitme durumum olacaktı, ama bunun garantisi yoktu. Kani Yılmaz temsilcimizdi, Avrupa'dan İngiltere'ye çağrıldı, halen bir yıllık tutukludur. Bütün İspanyol halkıyla ilişkiler geliyor. Şimdi herhangi bir değerlendirmem yoktur ve Katalonya gibi yerlerde ilişkiler daha fazla gelişebilir. Demokrasi özelliklerinin hayli benzediğini düşünüyorum.

P. Match: Gelecekte ne zaman Avrupa'ya geleceksiniz?

-Avrupa'ya gitmeden önce, acaba nasıl ülkeye gidebilirim? Bu çok önemli. Acaba önce ülkeye mi gideyim, Avrupa'ya mı gideyim?

P. Match: Eğer geçekten Avrupa'ya gelmek gibi bir durumunuz olursa bizim haberimiz olsa...

-Şimdi siyasal bir sorundur benim Avrupa'ya gelişim. Tartışılmadan zordur. Yunanistan çok dosttur. Oraya bile gidemem, çünkü NATO ilişkisi içinde. Palme zamanında benim İsveç'e gitme durumum olduğu için böyle bir komplo da geliştirildi. Onu da belirtiyim. Yani bu açıdan her hükümet kolay göze alamaz. Üstte ABD'nin denetimi var.

P. Match: Gerçekten büyük bir istemimiz var. Gelirseniz konuğumuz olursunuz.

-Aslında ben isterdim, ama gerçekten ciddi politik sorunlar var. Onun garantisi yok. Şu anda benim için güvence yoktur. Eğer bir hükümet sağlam güvence verirse, düşünülebilir.

P. Match: PKK'nin Bask ile ilişkisi var mı?

-Bizim arkadaşlar oraya çok gidiyorlar. Bayağı da iyi karşılanıyorlar. İster Katalonya'da olsun, ister Bask'ta olsun, hayli dostane ilişkilerden bahsediyorlar. Hatta Portekiz de buna dahil. Fakat bana göre tüm İspanyol halkı....

P. Match: Örgütün resmi ilişkisi var mı?

-Hangi örgütün?

P. Match: Bu Bask yönetiminin PKK ile ilişkisi var mı?

-Parlamentonun örneğin var. Ama çok özel olarak ETA'nın ilişkilerinin olup olmadığını bilmiyorum. Benim haberim yok. Özel olarak üstünde durmadım yani, bir bilgim de yok. Bana göre bütün İspanyol halkı ile ilişkiler geliyor. Öyle net bir ayırım yapın diye herhangi bir değerlendirmem yok. Ama Bask-İspanya ilişkisi ile Kürt-Türkiye ilişkisi hayli birbirine benziyor. İlişkiler bu temelde hem İspanya'nın bütünlüğüyle, hem de Bask ve Katalonya gibi yerlerle daha fazla gelişebilir. Çünkü birisi NATO'nun batı ucunda, birisi doğu ucunda. Aynı faşist geçmişleri var, aynı demokratik sorunları var. Bu açıdan ilişkiler gelişecektir.

P. Match: Değindiğiniz üzere, Bask ve Katalan halkının durumu şu andaki Kürt halkının durumuna mı benziyor, yoksa geçmişte mi bir benzerlik var?

-Geçmişleri daha çok benziyor. Şimdi çok ilerde, önemli oranda çözüm gelişmiştir. İspanyol demokrasisi Türkiye'ye oranla çok ileride, kıyaslanamaz.

P. Match: Hangi açıdan benzerlik var?

-Sanırım Basklar da dağlı bir halktır. Bazı özelliklerinin hayli benzediğini düşünüyorum. Ortak bazı şekillenmelerden de bahsedilebilir.

P. Match: Bask üzerine biraz devam etmek istiyorum. Şu anda varolan otonomi sistemini gelecekte Kürdistan halkı için düşünebilir misiniz?

-Olduğu gibi uygulanamaz. Fakat bir aşama olarak hayli örnek alınabilir. Tümüyle değil de kısmen, yabana atılamaz. Bir örnek bana göre. Sanırım Bask sorunu da henüz gelişme halinde, tümüyle çözümlenmiş olmaktan uzaktır. Siyasi yanı ağır basan bir çözüme doğru gidiyor.

Sınırlara Yeni Sınırlar Ekleme İstemiyorum

P. Match: Halkınız için bugün en büyük isteminiz nedir?

-Bizzat içine girip, çok ihtiyaç duyulan ekonomik, siyasal ve sosyal hamleleri yerinde yürütmektir. Kürdistan eskiden insanlığın beşiği sayılırdı. Fakat şimdi cehennem gibi. Oraya yeni bir insanlık beşiği rolünü oynatmak çok çekici. Kutsal kitaplardaki cennet tarifi -ki, Ortadoğu'dan kaynaklanır- daha çok Kürdistan alanına ilişkindir. Kürt insanı çok geri, çok unutulmuş bir insan olduğu halde, onu çok gelişkin bir insan haline getirmek benim için çok tutkulu bir iş. Dar milliyetçi bir devletten hoşlanmıyorum. Bu sınırlara yeni sınırlar eklemek istemiyorum. Giderek bu sınırları anlamsızlaştırmak gibi bir emelim var. Sınırlar bana göre çok abartılmış bir şovenizmi ifade eder. Kürdistan'ı bu temelde sınırların gevşetildiği bir ülke haline getirmek, halkı -ister dini yönden, ister milli yönden- ilerici bir halk haline getirmek istiyorum. Bir de kadını oldukça yeni yaratmak istiyorum. İdeal ölçülerde bir komite düzeni tasarlıyoruz. Bunlar her gün benim sürekli peşinde koştuğum amaçlar oluyor.

Dar siyasi, dar askeri başarılarla kendimi kesinlikle avutmam. Bu zaferler benim için pek ilgi çekici değil. İnsan çözümü bana biraz daha ilgi çekici geliyor. Onu zenginleştirmek çok çekici geliyor. Ben kadının diğer türlüsünden nefret ederim. Düşünsel zenginliği olmadıkça, bana göre kadın ilişkisi tehlikelidir. Diğer bir konu ise, doğa ne kirletilmeli, ne de betonlaştırılmalı. Emperyalistler kirletecekler diye korkuyorum. Bunlardan oluşturmak istediğimiz toplum, mevcut faktörlerden uzak olacaktır.

P. Match: Burada Türkiye Suriye'ye karşı bir güç oluyor.

-Tabii, olabilir. Suyu koz olarak kullanmak isteyebilir. Öyle niyetleri olabilir. Dediğim gibi, asıl bir modernist değilim. Zaten bu noktada bence Avrupa da, Batı da anlaşılıştır. Sanırım bir Fransız'ın ünlü bir deyimiydi, Mitterand'ın düşüncesi miydi, bilemiyorum. Japonlar için 'karıncalaşan insanlar' diyordu. Bu görüşe katılıyorum.

P. Match: İngilizleri de cinsel serseriler olarak niteliyor.

-Ama bu görüşlerde bir şeyler var. Bu, modernizasyonun sonucudur. Almanlara da robot mu desek, bilmem. Almanlar için ne diyor?

P. Match: Çok iyi hatırlamıyorum veya hatırlamak istemiyorum.

-Yani bu modernizmin bir tehlike olduğu bence anlaşılıyor. İnsanları karıncalaştırıyor. Benim bu tip şeylerim yok. Ben bu tip modernleşmelere karşıyım.

P. Match: Tarihimize, geleneklerinize bağlısınız.

-Tabii. Bu gericilik demek değildir.

P. Match: Kesinlikle hayır. Baskların tam bir çözüme ulaşmadığını söylemişsiniz. Nasıl bir çözüm önerebilirsiniz, silahlı mücadele yoluyla mı, yoksa halkların kaynaşması yoluyla mı?

-Şüphesiz Franco döneminde silahlı şiddet olumlu bir rol oynamıştır. Yine muhtemelen, Bask'ın kazanımlarını tasfiye etmek isteyecek sağ hükümetler gelişebilir. Yani sanırım Bask'ın bu tip kazanımlarına bile karşı olan çevreler çıkabilir. Dolayısıyla kendilerini savunma anlamında askeri bir güç olarak da ayakta tutmalarını yanlış bulmuyorum. Ama bu aşamada askeri yolla mücadeleyi fazla anlamlı bulmuyorum. Çünkü demokratik yolla imkânlar daha fazla. Yine siyasi yolla epey gelişme sağlanıyor veya sağlanabilirler. Başka?

P. Match: APO ile konuştuğumuz için gerçekten çok sevinçliyiz.

-Hayır, ben gerçekten çok.....

P. Match: Avrupa'da ya da dışarıda inşallah en kısa zamanda görüşürüz.

-Ben gerçekten özellikle İspanya ve Fransa kamuoyuna büyük saygı duyuyorum. Özellikle kültür olarak da Fransız entelijansiyasının, aydın gerçeğinin etkisi vardır. Sık sık arkadaşlarıma Donkişot örneğini veririm. Savaş tarzınız Donkişot'u henüz aşmamıştır diyorum. Bu feodal toplumdaki çıkış da biraz böyle.

Bu görüşmeler vesilesiyle biraz kendimizi tanıttığımız için memnunum. Birçok yanlış anlayışlar vardı, sanırım biraz açıklık getirildi. Ben her zaman, yani bundan sonra da istenilen aydınlatmayı sağlamaya hazırım. Gerçekten sorun önemlidir. Kürt sorunu günümüzün en hümaniter sorunudur. Ben bile bir Kürt olduğumdan değil, bir insan olduğumdan bu mesele ile ilgilendim. Bu mesele demokrasi ve faşizmin kendisini denediği bir meseledir. Demokrasinin kazanmasını istiyorum. Unutmalıyım ki, İspanya'da böyle bir şey 1936'larda yaşandı. O dönemde demokrasi değil, faşizm kazanmıştır. Biz şimdi demokrasi kazansın diyoruz. Bu enternasyonal bir görevdir. Ayrıyeten benim hakkımda da epey yanlış düşünceler üretildi. Bizzat Amerika her gün körüklüyor, benim dünyada bir numaralı terörist olduğumu....

P. Match: Terör listesinin başına alıyor.

-Evet, CIA'nın değerlendirmesidir bu.

P. Match: Halbuki çok moralli bir yaklaşımınız var.

-Bir metropolit vardı, Asuri metropoliti. Beni gördüğünde "Senin kişiliğin Hz. İsa'ya benziyor, hizmet anlayışın ona benziyor" diyordu. Yani bunu ben söylemiyorum. O bir metropolit, bunu söyledi. Ben bir karıncayı bile ezmekten çekinirim. Bizim köylülere gidip, "Bu adam gerçekten bu kadar insan öldürür müydü? Çocukluğunda da böyle miydi?" diye soruyorlar. Köylüler "O haksız yere bir karıncayı bile ezmez" diyorlar. Bu anlamda benim terörizmle falan bir alakam yok. Hatta bana göre insan ilişkileri en güzel sözlerle geliştirilmelidir. Ama ne yazık ki, karşıımızdaki güç bir halkı yok etmekten başka hiçbir şeyi kabul etmiyor.

Eğer yüreğim bir halkı kaybetmeyi kabul etseydi, ben çok kötü bir insan olurum. Eğer tek başıma bu kadar direnebildiysem, bu benim bir halka, dolayısıyla insanlığa ne kadar büyük ilgi, saygı ve sevgi duyduğumu gösterir. Başka türlü benim çıkışım hiçbir şeyle izah edilemez. Kesinlikle ne Marksizm'le, ne İslamiyet'le, ne milliyetçilikle izah edilebilir. Tamamen derin bir seveirim. Gerçeğin bu olduğuna eminim. Fakat büyük yalanların da olduğu bir gerçek. Onları da ileride daha fazla açacağım. Benim insanlarla kaynaşma yeteneğim yüksektir, gerçekten milliyet ayrımı benim için bir hiçtir. Bu temelde ben de teşekkür ediyorum.

P. Match: Bu kapsamlı çözümleme için biz de teşekkür ederiz.

Haziran 1995

İNSANIN DOĞASINDAN UZAK OLAN SOSYALİZM DAĞILIR*

Abdullah Öcalan: Tüm arkadaşlar adına, yeni gelen Rus yazar ve gazeteci **Macarınco Vadim** arkadaşımıza hoş geldin diyoruz. İnsan Rus halkından söz ederken büyük bir devrimi anımsıyor. Şimdi ise büyük bir düşünüş gözler önünde. Rus halkı, dünya halklarına büyük katkıda bulunmuştu. Gerçekten de büyük bir halktır. Tarihte ve günümüzde büyük bir rol oynamışlardır. Kürt halkı ve Kürdistan için birbirimizi tanımamız gerekiyor.

Tarihte de günümüzde de özellikle Türk meselesinde birbirimizi tanımalı ve doğru bir politika belirlemeliyiz. Türk meselesi bizler için de, sizler için de önemli bir sorundur. Biz bu konu üzerinde de duracağız. Ekim Devrimi'nin temsilini Rus halkı yap-

* Macarınco Vadim'le Novoe Vremya Gazetesi adına yapılan röportaj

maktadır. Bu devrim bir sürü hastalıklara bulaştı. Acaba hangi tür hata ve yetmezlikler o devrimi bu hale getirdi? Bu konuyu da derinliğine açacağız. İnaniyorum ki, tarihi bir röportaj olacak. Serbesttir diyoruz. Glasnost adına birçok şey yapıldı, gerçekten glasnost budur. Ben bazı sorular soracağım ve Rus arkadaşımız bazı konuları soracak. Korkmadan, korkusuzca yürütmeliyiz. Ben kendimi sosyalist hissediyorum. Emperyalist devletler benim için 'tek başına kalmış sosyalist' diyorlar. Hatta Amerika beni 'dünyadaki en tehlikeli Marksist-Leninist' diye nitelendiriyor. Amerika Sovyetlere karşı amansız bir savaşım yürütüyor. Fakat biz düşmüyoruz. Ne bizim yurtseverlik amaçlarımız yıkıldı, ne de sosyalizme yönelik çalışmalarımızda gerileme oldu.

Biz hem kendi tecrübelerimizi vermek, hem de sizlerin tecrübelerinden yararlanmak istiyoruz. Bir zamanlar Rus halkı sosyalizmi çok severken, neden şimdi nefret ediyor? Birçok konuda insan inkâr edemez; sosyalizm Rusya'yı yükseltti, aslında büyük aydınlanmaydı. Neden böyle bir yıkılış ve halkın bu kadar çok daralmasına neden oldu?

Ben kendim Türkiye'de Türkiye Komünist Partisi'ne katılmadım. Hatta o partiye yaklaşmaktan çekiniyordum. Çünkü yaşam tarzları kabul edilir gibi değildi. 1970'lerde onların şahsında hata ve yetmezlikleri görebiliyordum. Neden Rusya onlara yardım ediyordu? Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında emperyalizmin M. Kemal'e yardım etmesine bir anlam verebiliyoruz. Onların yardımı taktiksel bir sorundur. Fakat daha sonraları stratejiye dönüştürüldü. Benim düşünceme göre, Sovyetlerin dağılmasının bir diğer sebebi ise yaklaşım itibarıyla Türkiye'ye sunmuş olduğu yardımlardır. Eğer taktiksel yaklaşımlar stratejiye dönüştürülürse, ideolojide sapma başlarsa, tüm dünyada yürüteceği politika da o çerçevede yürüyecektir. Sanırım **Lenin**'in Atatürk'e yaklaşımları taktiksel idi. Fakat **Stalin** çok öne çıkardı, bu taktiği devlet politikası haline getirdi ve bu temelde hastalıklar derinleşti. Bu noktada sosyalizm çok şey kaybetti. Tabii ki bu noktanın biz Kürtler için çok önemli olduğunu da başlangıçta vurguladım.

Atatürk günbegün faşistleşiyordu, Türkiye'de faşist bir rejim oluşuyordu. 1940'larda Sovyetlerin yardımıyla bu gerçekleşiyordu. 1925-'40'lar arasında Kürdistan'da serhildanlar yoğun yaşanıyor. Emperyalizmin de desteğiyle M. Kemal katliamlarını yoğunlaştırıyordu. M. Kemal hem Sovyetlere, hem de emperyalizme dost görünmeye çalışıyordu. Her iki taraftan da büyük bir yardım alıyordu. Aynı tarihlerde, 1920-'21 yıllarında İngilizlerin yanına gitti, ittifak kurmak istedi. Sosyalizmin dağılmasını sağlamak için **Mustafa Suphi** başta olmak üzere, on beş tane TKP üyesine komplo düzenleyerek katletti. Dünyada sosyalizme en büyük darbeyi vuran M. Kemal'dir ve bunu Sovyetlerin yardımıyla yaptı. Günbegün ortaya çıktık ki, emperyalizmin birinci dereceden adamıdır. Şimdiye kadar en çok da İngilizler ona değer veriyorlar. Sebepiyse M. Kemal'in sosyalizmi Anadolu'da durdurmasıdır.

Devletler için temel hazırlayıp sosyalizmi dondurdu. Hiç kimse Atatürk gibi sosyalizm ile oynamadı. Bundan dolayıdır ki, kapitalist devletler şimdiye kadar da halklarla oynuyorlar. Neden halklarla oynuyorlar? Sosyalizme karşı ittifak oluşturmak içindir. Bunun içindir ki, tüm kapitalist ülkelerden yardım alıyor ve bu temelde Kürtlerin ölüm fermanı hazırlanıyordu. Diğer halklara da aynı politikayı uyguladı; Grekler ve Ermenileri ortadan kaldırdı. Birçok kültürü asimile etti. İşte bu da Sovyetlerin desteğiyle gerçekleşti. Bu tarihi önemi olan bir durumdur. Açıkça söyleyeyim, ben Türkleri çok iyi tanırım. Aslında Türk faşizmi, Rusları kendilerine baş düşman olarak görüyor. Hatta 'Birlikte Ruslara karşı savaşalım' diyor. Aslında direkt Rusya'ya karşı gerçekleştirilen bir ittifaktır. Bu ittifak eskiden sınırlıydı, fakat şimdi oldukça geliştirilmiştir. Yine de bu ittifaklar bizlere büyük zararlar vermektedir. Eskiden bir devletti, şimdi beş altı devlet oldular. Yani Sovyetler yedi devleti emperyalizme hediye verdi. Bu ne çelişkidir, ben anlamak istiyorum. Bu ne biçim aşktır? Sovyetler Türklere karşı o devletleri besliyorlar, oysaki en büyük darbeyi onlardan alıyorlar. Bu çelişkiyi anlamak istiyorum.

Rus halkı kendi kendilerine zarar veren bir halktır. Bazı kişilikler var ki, sanki Türkler için yaratılmışlar. Bazılarının ismini vermek istemiyorum. Türkiye'de bir Rus Konsolosu vardı. Tahmin ediyorum, ismi **Çernişev**'di. Sonra Dışişleri Bakan yardımcısıydı. Türklere nasıl yardımcı olacağı konusunda her zaman konuşuyorlardı. "Ben Moskova'ya gideceğim, PKK'nin ne kadar evleri varsa hepsini kaldıracam" diyormuş. Moskova'da evlerimiz yok ki. Öyle güçlü ilişkilerimiz de yok. Bazı arkadaşlarımız var, onları da 24 saatte oradan çıkarabiliriz. Fakat hangi mantıkla bu konuşmaları yapıyor? Tabii ki bu, bir diplomasi sorunudur. Bu belirtilen konular üzerinde birlikte konuşabiliriz. Gazetenizin aracılığıyla Rus halkıyla yapılan röportajdır. Gerçekten sorunları karşılıklı olarak derinliğine birbirimize açarsak çok olumlu olacaktır. Sanırım bu röportajımız büyük bir etki yaratacaktır. Yine tüm arkadaşlar adına size hoş geldiniz diyoruz.

Macarınco Vadim: Söz konusu olan Kürt sorunu üzerine, size iki soru sormak istiyorum. Doğrudur, Rusya halkı en çok yükseleşleri ve düşüşleri yaşayan bir halktır. Rusya halkının konumu büyük bir trajedidir. Uzun süreden sonra Rus halkı kendi hükümetlerini kurmuşlardı. Ekim Devrimi'nden sonra büyük bir düşüşü yaşamıştır. Ekim Devrimi'nden sonra yeni bir günün doğması gerekirken, halkın yücelebileceği anda halk büyük sorunlarla karşılaştı.

Bizim uyguladığımız politikanın ne kadar karmaşık olduğunu siz çok güzel açıkladınız. Hükümetin sağlam kurulması için çalışmaların güçlü olması gerekiyordu. Bu sorunların çözümü için güçlü kadrolara ihtiyaç vardı. Lenin'in ölümünden sonra Komünist Partisi'nin içinde büyük değişiklikler yaratıldı. İdeolojik çelişkiler başgösterdi. Geliştirilen taktikler stratejiye hizmet etmedi. Bazı konularda açılım sağlandı, güçlü bir ekonomi oluşturuldu. Gerçekten halkımız İkinci Dünya Savaşımında faşizme karşı tavır aldı. Birçok değeri halkımız korumak istedi.

İkinci Dünya Savaşımında Stalin'in temizlik hareketinde halkımız da milyonlarca kayıp verdi. Her halk kolay kolay bu kayıpları durduramaz. Demiri dahi kıvamına getirmek için büyük çaba gerekiyor. İdeolojide taviz verildikten sonra öncülük bazında reformizme doğru bir kayış yaşandı. Sosyalizmden, komünizmden sıkça söz edildi. Fakat ideolojiden uzaklaşmayı da engelleyemediler. Halk temel ideolojiden uzaklaşınca, değişik sapmalar da gündeme girdi. Bu dönemde Sovyetlerin dağılışı da gerçekleşti. Toplumsal çıkarların önüne bireysel çıkarlar konuldu. Herkes zengin, ünlü, şöhretli olmak istiyordu. Bazıları da hedeflerine ulaşınca, halkına büyük darbeler vuruyordu. Bizim yaşamımız böyle geçti. Biliyorum, bugün Rusya büyük bir kriz yaşıyor. Ben inanıyorum, Rus halkında büyük bir güç var ve bu güç ayaklanacaktır. Bugün her ne kadar büyük kargaşalık yaşasa da, yine de en güçlü devlettir. Kendi özgüçüyle güçlüdür.

-Tamam. Başka söylemek istediğiniz bir şey var mı?

M. Vadim: İnsan Türkiye ile olan ilişkiler üzerinde durduğunda, aslında İkinci Dünya Savaşı öncesi o karmaşık ilişkilerin aynısı Almanya ile de vardı. Hem ekonomik, hem de askeri ilişkiler söz konusuydu. Örneğin, Alman harp okulu öğrencileri öğrenimlerini Rusya'da yapıyorlardı. Savaş başladıktan sonra, yanlış bir politikanın sonuçlarının neler olduğunu anladık.

Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşında Almanya ile birlikte bizi arkadan vurmaya hakkı yoktu. Aslında biz biliyoruz ki, uzun bir süreden beri bizi darbelemek istiyorlardı. Bundan dolayı bu konuda bizim ve sizin aynı yaklaşımlara sahip olma durumumuz söz konusuydu. Halkın yaşamı üzerine bazı şeyler belirtmek istiyorum. Stalin'in milliyetçi politikası günümüze kadar etkilidir. Halkı sürgün ediyor, katliamlar gerçekleşiyordu. Halkın içinde oturtulan bu yanlış politika Kürtlere yaklaşımda da kendisini göstermektedir. İran'daki durumları daha yakından görebiliyordu. Belki olumsuz bir durum, ama birçok Rus adamı daha Kürt sorununu anlayamamıştır. Bu doğru bir pozisyon değildir. Eğer doğuda böyle gelişmeler oluyorsa, ileri gelen insanlar bunu görmüyorlarsa doğru değildir. Şimdilik bunları belirtebilirim.

-Başlangıç itibariyle yeterlidir. Ben mi önce soru iletayım, yoksa siz mi önce soru sormak istiyorsunuz? Sorularınızı şimdi sorabilirsiniz, daha sonra benim de sorularım olacak.

Kürt Halkı Erimeyle Yüz Yüze Gelmiş Bir Halk Gerçekliğine Sahipti

M. Vadim: Kürdistan halkının mücadelesinin son durumunu sizden duymak istiyoruz. Benim gördüğüm kadarıyla hazırladığınız kadrolar şimdi ürünlerini veriyorlar. Günümüzde mücadelenizin gidişatı nasıldır? Yakın süreçteki amacınız nedir?

-Rus halkının günümüze kadar Kürt halkını tanımamasında büyük sebepler vardır. Aslında genel olarak böyledir, diğer ülkeler de fazla önem vermiyorlar. Kürt halkı tarihte kaybolmuş, yaşayabileceğinden herkesin umut kestiği bir halk konumundaydı. Çok silik bir halktı. Bu haliyle yeni bir yaşam kazanmazdı zaten. Diğer halklar içinde erimeyle yüz yüze gelmiş bir halk gerçekliğine sahipti. Bundan dolayı herkes umudunu kesmişti. Gerçekten biz çıktığımızda da kimse bize inanmıyordu. O zamanlar ben yalnızdım. Milli bir miras dahi yoktu. Sınıfsal bir taban da yoktu. Yıllarca yalnız başıyaydım. Herkes "Mümkün değil, sen bu insanları diriltemezsin" diyordu. Uzun bir süre böyle yürüdü. Bir grup arkadaşım da vardı. Onlar da inanmıyorlardı. Hatta 1980'li ve 1990'lı yıllara kadar arkadaşların da halkın da bakış açısı bu çerçevedeydi. Düşman da bizim başaracağımıza inanmıyordu. Tek başıma bu savaşı yürütmeye çalıştım. Sonradan yavaş yavaş anladılar ki, bu savaş gelişecek. Gerillanın temelleri ülkede atılmaya başladı, halk serhildanları başladı, günbegün büyüdü.

Bunun için partimiz üzerine kısaca bazı şeyler belirtebilirim. Bizim partimizin kuruluşu diğer partilerin kuruluşuna benzemez. 1898'lerde Rusya Komünist Partisi'nin temelleri atıldı. On iki kişi miydiler?

M. Vadim: Dokuz kişiydiler.

-Doğru, dokuz kişiydiler. Benim de başlangıcım öyleydi, dokuz arkadaşta. Hiçbirimizin herhangi bir hazırlığı yoktu. İdeolojik olarak da hiçbir hazırlığımız yoktu. İki cümleyle bu çalışmalara başladık. Kürdistan bir ülkedir, Kürt halkı ezilen bir halktır, bu halk için bir yurt kazanmalıyız dedik. **Mao**'nun ideolojisiydi. Daha önceden de insan hakları üzerine bazı kitaplar okumuştum. Sosyalist ideolojiye ağırlık veriyordum, fakat fazla derin değildi. Benim için en önemlisi de o dönemde büyük bir cesaretle bir grup oluşturmaktı. Aynen Rus Partisi gibi, onun da 1898'den 1903 yıllarına kadar adı var, kendisi yok. Bizim temelimiz daha zayıftı. Halkımız okuma yazma bilmiyordu. Aydınları yoktu, onu kabul eden kimse yoktu. Bundan dolayı tek başıma yürütüyordum.

1973'te grup oluşturduk. 1978'de parti ilanını yaptık. Bazı eylemler yapmaya başladık. O süreçten sonra Türkiye devleti uyanı, 12 Eylül faşist askeri darbesini gerçekleştirdi. Tek hedefi bizim çalışmalarımızdı. O dönemde gerçekten de çok zayıftık. Türk devleti bizi birkaç ayda bitireceğine inanıyordu. O dönemde yerinde attığım adım da budur. Dışarıya çıktım, 1979'da bu tarafa geçtim. Birçok şey bu çıkış üzerine kuruldu. Birçok alan için partinin kadrolarını bu sahada yetiştirdik. Başta askeri ve siyasi çalışmaları bu sahada yönlendirip gerçekleştirdik 1982'de yeniden ülkeye dönüş yaşandı. 15 Ağustos 1984 atılımı için hazırlıklara başladık. Silahlı mücadele için bir adımdı. Düşman ilk yılın ortalarında tasfiye etmek istedi. Böyle yürüyeceğine hala inanmıyordu. Gerçekten arkadaşlar da zayıftılar, 1985'te tasfiye olma ihtimali olabilirdi. Ondan sonra da burada yürütülen çalışmaları derinleştirdik.

İnsan Rusya Devriminin tarihinden örnek verecek olursa, 1905 sonrası serhildan havasıyla yürüdü. 1906'da yaşanan bir darbeydi. Devrim başarısızlığa uğradı. Hemen hemen tasfiye oldu. Rus devrimcileri dışarıya çıktılar. Bizim de öyleydi. Çıkışımız o şekilde gerçekleşti. 1980'den sonra çalışmalarımızı kırsalda yoğunlaştırdık. Ondan öncesinde şehirdeydi. 1990 yıllarına ulaştığımızda anlaşılmalı ki, gerilla çok gereklidir. Kitlesel katılımlar başladı, on bine ulaştı. Kürdistan devriminde bu süreç çok yeni bir süreçtir. Bu dönemden sonra Türkiye devleti de büyük değişiklikler yaptı. Her şeyini bize karşı seferber etti. Tüm iç ve dış politikalarını, ekonomisini, yani her şeyini mücadelenin gelişim seyrine göre ayarladı. Yeni askeri darbeler yaptı. Ordusunu tamamen bize karşı kullandı. Özellikle 1991-'92-'93 bu şekilde geçti.

Bu dönemde Körfez Savaşı Kürdistan'da bir boşluk yarattı. Bunlar da Güney için bir hamle yaparak Çekiç Güç'ü devreye koydular. Bunun tek sebebi Kürdistan'da devrimin yükselmesini engellemek ve kontrol altına almaktı. 1992'de Türk devleti Güney'deki işbirlikçileri de kullanarak topyekün üzerimize geldi. Bu, emperyalizmle ittifak halinde yürütülen bir savaştı. Bizi boğup bitirmek istediler, fakat sonuç alamadılar. Biz 1994'te de büyük bir direniş sergiledik. Türk ordusunun amacı tamamen bizi 1994'te bitirmektir. Bu amaca ulaşamadı. Şimdi de devam ediyor. Fakat bitiremeyeceğini anlamıştır.

Türk devletine yardım eden Amerika ve Almanya gibi ülkeler, imha siyasetinin yürütülemeyeceğini az çok anladılar. Kürt halkının tükenmesi mümkün değil, yeniden yeşerip kök salmanın imkânları vardır. Şimdi de mevcut durumu herkes kabul ediyor. Önemli olan, bizim savaşımızın birçok şeyi ispatlamış olmasıdır. Belki daha kurtuluş olmamıştır, ama yeniden yaşama dönüş oldu. Kürt sorununu döneme göre anlamalıyız. Kurtulmadan, bağımsızlığa ulaşmadan önce dirilmesi gerekiyordu. Kökü kurutulmuş bir halk vardı, yaşamda damarları birçok konuda kesilmiş ve yalnızca bir iki kurumuş damarı kalmıştı. Çok sulamak gerekiyor, belki yeşerebilir. Bizim yaptığımız biraz yeşertmek oldu. Dönem kurtuluşa doğru gidiyor. Şimdi ülke ve halkın kurtuluş dönemindeyiz. Eğer bu şekilde çalışmaları yürütürsek kurtuluşa doğru büyük adımlar atarız.

Bütün bunları nasıl başardınız diye sorabilirsiniz. Bir halkın yeniden yeşermesi nasıl oluyor? Tabii ki içinde birçok şey var. Basit ve kolay kazanılan şeyler değildir. Öyle bir halktır ki, kendi kendisinden umudu kesmiştir. Halkı bırakın, bizim arkadaşlarımız bile 'Biz iflah olmayız' diyorlar. Senin en büyük görevin bellidir: Bu topluluğun bir halk olduğunu önce ispatlayacaksın, sonra kendisine kavratacaksın. Bu konuda kazandık. Parti içinde de her yoldaşın bu başarıları kendisine layık görmesi gerekiyordu. Aynen ayakları üzerine duran ölümlere benziyorlardı. Ayakları üzerinde yaşabileceği de ispatlandı.

Bizim halk ve parti içinde en büyük sorunumuz, nasıl yaşamalımız sorusu ve sorunudur. Bu sorun bir zamanlar Rus halkı için de önemliydi. Ben her zaman örnek veririm. **Çernişevski'nin Nasıl Yapmalı?** adında bir kitabı vardı. Yani o kitap biraz bizim durumumuzu anlatıyor. Şimdi benim yaptığım en büyük iş nasıl yaşamalımızdır. Çünkü arkadaşlar da, halkımız da nasıl yaşaması gerektiğini bilmiyorlar. Yaşamı tanımayan, savaşı da tanıyamaz. Belki Rus halkı şimdi kendilerine bu soruyu sormuyor. Ama 1870-'80'li yıllarda özgür bir yaşam için bu soru onlar için de önemliydi. Aslında şimdi de bu soru Rus halkı için önemlidir bence. Nasıl yaşamalımız sorusu onlar için de önemli. Yaşam konusunda da biz kapıları sonuna kadar açtık. Yaşam anahtarını biraz ele geçirdik.

Bunun Sovyet Partisi içinde de iyi anlaşılmasını istiyorum. Bu parti dünyadaki ikinci devletin sahibiydi. Tasfiye olduğunda kimse sahip çıkmadı, kendi kendisini tüketti. Her yönüyle tabii partimizin içinde her gün ateş yağıyor. Kimse içinde yaşam koşulu bulamıyor. Ben yine vurguluyorum. Amerika Sovyetlere karşı bir kez savaşırken, bize karşı iki üç kez, Almanları ve İngilizleri de yanına alarak savaşıyor. Türkiye bir bütün olarak, hatta Sovyetlerin yardımıyla savaşılıyor. Fakat bütün bunlara rağmen partimiz başardı. Yaşam yolu açıldı. Diyebilirim ki, yavaş yavaş özgür yaşama doğru yol alıyor. Partimiz de yürüyor. Birçokları içte ve dışta tasfiye etmek istedi. Partimiz bugün yüce bir partidir. Bu tarzıyla yürürse, dünyada daha büyük yankılar uyandıracaktır. Ben istiyorum ki, siz iki devrimi birbirleriyle kıyaslayın.

Kürtler Başlangıçta Federasyon Biçimiyle Ortadoğu'da Rol Oynayabilirler

M. Vadim: Çalışmalarınızı anlayabiliyorum. Bütün bunlar ne kadar geliştiğinizi gösterir. Yalnızca ideolojik olarak değil, diğer alanlarda da güçlendiğiniz belli. Soracağım sorular ne zaman başaracağınız konusundadır. Kürdistan halk iktidarını nasıl kuracaksınız? Bağımsız bir hükümet mi kurmak istiyorsunuz, yoksa federasyon mu?

-Devlet kurma sorunu siyasal bir sorundur, iktidarlaşma sorunudur. Bizim halkımızın durumu, diğer halklar gibi değildir. Bizim için halkın yeniden yaşama dönüşü önemliydi. Bu gerçekleşiyor. Şimdi ise bir devletleşme sorunumuz var. Kürt sorunu, bağımsız bir sorun değil. Kürdistan, Ortadoğu'da üç ayrı halk arasında; Türkler, Araplar ve Farslar arasında paylaşılmıştır. Kürtler üzerine birlikte bir politika sürdürmüşler. Devlet kurmamıza kolay kolay fırsat vermezler, özellikle de Türkler vermezler. Fakat şimdi belirli gelişmeler yaşanmıştır. Kendi aralarında da çok çelişki yaşadılar. Kendileri de çözüm gücü olamıyorlar. İran ve Irak, Türkiye ve İran, Türkiye ve Suriye kendi aralarında da birleşemiyorlar. Bundan dolayı dış durumlar bazı objektif imkânlar sunuyor. İçerde de gerilla yayılmış, kök salmış. Halk yardım ediyor.

Siyasi arena, tam devlet olmasa da, yarı devlet kurmak için elverişlidir. Federasyon biçimiyle de gerçekleşebilir. Kürtler başlangıçta federasyon biçimiyle Ortadoğu'da rol oynayabilirler. Federasyon biçimi Güney Kürdistan'da belli ölçülerıyla gerçekleşiyor. Fakat Türkiye Kürdistanı'na bağımlı olarak gerçekleşiyor. Türkiye egemenliğinde olan Kürdistan'dan bağımsız olarak Güney Kürdistan'da bir federasyon oluşumuna gitmek imkânsızdır. Federasyonun her parçada birbirine bağlı olarak gelişmesi gerekiyor.

Diğer bir sorun ise, eskiden Türkiye Güney Kürdistan'ı da Misak-ı Milli sınırları içinde gösteriyordu. Bunu içindir ki, Güney'deki tüm sorunların içinde Türkiye de vardır. Her parçanın kendi içinde örgütlenmesi mümkün değildir. Bundan dolayı da her dört parçayı inkâr edecekler ya da kabul edeceklerdir. Yine de çelişkiler ortaya çıkıyor. Diğer yandan Türkiye ve Amerika arasında, Irak devletiyle de çelişkileri var. Bu da bizim için boşluk yaratıyor. Bundan sonra özellikle de Irak Kürdistanı'nda devletleşmeye doğru belirli adımlar atabiliriz. Orası Kürdistan'ın merkezidir. Kürdistan'ın her parçasını devletleştirme yönünde güçlendirebiliriz. Fakat bu parçamızda gerçekleştirebiliriz. Zagrosların eteklerinde, Dicle nehrinin kıyılarında, Botan suyu dolaylarında, hatta Irak Kürtlerinin sınırına kadar, buralarda bir atılımla federasyon çalışmalarını güçlendirebiliriz. Şimdi biz bu temel üzerinde büyük adımlar atabiliriz. Belki Güney'de savaş yoğunlaşabilir. Bu kararımız günbegün keskinleşiyor. Bizim bu yönlü hazırlıklarımız da vardır. Başaracağımıza inanıyorum. Yakın hedefimiz demokratik federasyondur. Yani yılları kapsayacak bir çalışma değil, aylar içerisinde gerçekleştireceğimiz bir çalışmadır.

M. Vadim: Eğer yanlış anlamadıysam, söz ettiğiniz federasyon devletler arasında değil, Kürdistan'ın parçalarıyla mıdır?

-Hayır, her devletin kendi içinde.

M. Vadim: Anlaşıldığı kadarıyla Irak, Türkiye ve diğerleriyle federasyona gitmek istiyorsunuz.

-Doğrudur. Örneğin, Rusya federal bir devlettir. İyi anlaşılmalıdır. Biz Ortadoğu'da federasyon geliştirmek istiyoruz. Yani Kürdistan'ı çevreleyen diğer halklarla federasyon aracılığıyla birleşilebilir. Bundan başka adım atılırsa, zamanı değildir. Federasyon, devletleşmek için küçük bir adım değildir. Eğer demokratik olursa, devlet gibi rolünü oynayacaktır. Ama kendi ayakları üzerinde durmalı. İnanıyorum ki, bu tarzda yürüyecektir.

M. Vadim: Şimdiye kadar PKK, halkına güç verip ayağa kaldırdı, aynı zamanda ondan güç aldı.

-Doğrudur. Her zaman halkımızın özgücüne inandık ve o temel üzerinde yürüdük. Diğer örgütler halka inanmıyorlardı. Biz her zaman halka inandık. Sırtımızı başka yere yaslamadık, yalnızca halkımızdan güç aldık.

M. Vadim: Sizin şimdi belirttiğiniz hususlar pratikte de gözüküyor. Şimdi uluslararası arenada nasıl bir rol oynayabilirsiniz? Partinizin dünyadan beklentileri nelerdir?

-Her şeyden önce dünya halkları nasıl yaşıyorsa, Kürt halkının da öyle yaşamasını istiyoruz. İnsan hakları kanunları bizler için de geçerli olmalı. Teoride çok şey söylüyorlar, ama pratikte yoktur. Kürt halkı nasıl yaşayacak, nasıl kendisini kabul ettirecek? Bu konuda dünya devletlerinin siyasetini de etkileyecektir. Devrimimiz başarıyla gerçekleşirse, Türkiye, Irak ve diğerlerinin konumu çok farklılaşacaktır. Bunları etkilemek demek, dünya politikalarını etkilemek demektir. Kürdistan Ortadoğu'nun kördüğümüdür. O çözümlerse birçok sorun gün ışığına çıkacaktır. Günbegün stratejik bir rol oynayacaktır.

Eskiden diğer devletler de Kürtleri istismar ediyorlardı. Herkes kendisine göre oynuyordu. Ama şimdi Kürtler bir stratejiye sahip oluyorlar. Günbegün bu strateji büyüyor. Eğer önümüzdeki bu adımda başarılı olursak, Ortadoğu'da büyük bir rol oynayabiliriz. Amerika bu durumdan çok korkuyor. Filistin sorununu fazla önemli bulmuyor. "Kürt sorunu çok büyük bir sorundur" diyor. Dünya genel olarak ağırlıkla üzerinde duruyor. Çünkü petrol sorunları, su sorunları yine bu üç halk için kilit noktasını oluşturuyor. Devrimimiz bir düşüş yaşamazsa, bu konularda güçlü adımlar atacaktır. Petrol ve su sorunu dünyanın da başlıca sorunudur. Ortadoğu'da hakeza öyledir. Demokrasi sorunu başlıca bir sorundur. Bu konularda da Kürdistan önemli bir yer işgal ediyor.

M. Vadim: Belki zorunuza gidecek, ama bir soru sormak istiyorum: Rusların Kürtlere bakış açısını nasıl buluyorsunuz? Nasıl stratejik bir siyasetle Rus ve Kürt halkları birleşebilirler?

-Bundan sonra mı?

M. Vadim: Nasıl istiyorsanız, isterseniz tarihten açın. Günümüzdeki durum üzerinde de durabilirsiniz, geleceğe yönelik de konuşabilirsiniz.

-Biz başlangıçta da tarihi birazcık açmaya çalıştık. Tekrar genel hatlarıyla üzerinde durabiliriz. Kürt ve Rus ilişkileri hangi esaslar üzerinde olmalıdır? Her iki halkın sorunları temelinde bazı aydınlatıcı görüşler getirebiliriz. Bazı örnekler verebilirim. 19. yüzyılda Rus halkı Kürt sorunu üzerinde oldukça durdu, çok incelemeler yaptı. **Minorsky** önemli kitaplar yazdı. Kürt sorununu objektif bir şekilde aydınlattılar. Ekim Devrimi'nden önce Kürtlerle ilişkiler güçlüydü. Rusya orduları Kürdistan'a kadar geldiler, hatta Dersim'e gittiler. Erzurum'a, Bitlis'e, Van'a, Ermenistan'a kadar gittiler. Eğer Rusya gitmeseydi, Ermeniler ve Kürtler devlet olacaktı. Çok ilişkiler oldu, sonra da her şey tersine döndü.

Ekim Devrimi gerçekleşti. Halkların özgürlük devrimiydi. Fakat Atatürk'e yardım etti. Orada Kürtler ve Ermeniler dışlandılar. Bu dönemde devlet olacaktı ki, boğulmaya başladılar. Bu bizler için kötü bir çelişkidir. Ben fazla dış yardımları sevmem, ama halklar arasında dayanışma olmalıdır. Ben sosyalistim ve bazı gerçekleri görmek zorundayım. 70 yıl Sovyetler tarihi Türkler için çok faydalıydı. Farşlar için çok faydalıydı, Araplar için de hakeza öyleydi. Fakat Kürtler için olumsuz bir rol oynadılar. Tabii ki Sovyetler tek sebep değildi. Bazı iç sebepler de vardı. Sovyetlerin varlığı bizler için fazla yararlı değildi. Çünkü Sovyetlerdeki hastalıklar günbegün büyüyordu. Hem içerde hem de dışarıda bazı sorunları ağırlaştırıyordu. Dağıldığı süreçte ben fazla üzülmedim. Gorbaçov çıkmadan önce, 1985'te bazı yazılarımda vardı. İki sistem birbirine yakınlaşırsa daha iyidir diyordum. Çünkü tüm sorunları kendilerinde bir kördüğüm haline getirmişlerdi. Bu kördüğümüne birçok devrim feda oluyordu. Doğru bir politika yürütüyorlardı. Bu gerçeklik sonunda ortaya çıktı. Rus halkı ve onlarla birlikte birçok ulus zarar gördü. İdeolojik olarak birçok hastalığı var, derinliğine üzerinde durabiliriz.

Çözülen sosyalizm değil, sosyalizmin içindeki hastalıklardır. Şimdi de bunun acılarını çekiyorlar. Sovyetlerin çözülüşünden sonra, bizler için ortaya çıkan durum fazla olumsuz değil. Rusya halkı kalkışı başarırsa çok olumlu olacaktır. İşler daha tam yoluna girmemiştir. Günbegün yoluna girecektir. Dış politikalar üzerinde de etki yapacaktır. Şimdiden bazı sorunlar yaşanmaya başlanmıştır. Halkları ilgilendiren sorunlardır. Örneğin Çeçenlerin sorunu, Türkler tam şovenist bir karakterle Çeçenleri savunduğunu söylüyor. Yine Azerbaycan'da, Kazakistan'da, Türkmenistan'da, Özbekistan'da vb. yerlerde şovenistçe bir politika izliyor ve faşizmi meşrulaştırmak istiyor. Turani kavimler var. Biz Çeçenlerin, Türklerin özgürlüğüne karşı değiliz. Fakat Türkiye'nin şovenizmi körüklemesindeki amaç farklıdır. Özellikle Türkes gibi faşistler bunu körüklüyorlar. Gerçekten de büyük bir tehlikedir. Rusya halkı için de tehlikelidir. Çeçenlere yapılanlarda bu tepki vardır. Azerbaycan'da yaşananlarda etkisi vardır. Daha da devam ettirmek istiyor. Bu politika bizler için ölümdür. Günbegün büyüyor.

Anadolu'daki Türk burjuvazisi bazı devletlerle kurduğu ittifakta, Sovyetlerden çok, direkt Rus halkına karşıdır. Bu noktayı iyi görmek gerekir. Belki Türkiye şimdi zayıftır, elinden fazla bir şey gelmiyor. Fakat günbegün büyümeye çalışıyor. Gerçekten de Türkiye kapitalizmi birçok devlette yaygınlaşıyor. Hatta Rusya'ya girmiştir. Sermayesini Amerika ile de güçlendirmek istiyor. Petrol sorunu üzerine şimdiden birçok sorun çıkmakta. Önümüzdeki süreçte bazı politik çelişkiler de çıkacaktır. Türkiye rejimi her geçen gün tam faşist bir karakter alıyor. Türkiye faşizmi süreç geçtikçe Rusya'ya bazı engeller çıkaracaktır. Tarihte de buna benzer durumlar yaşanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu yüz yıl boyunca Rusya'ya karşı savaştı. Sovyetlere karşı da NATO yanlısı olarak savaştı. Şimdi de savaş hazırlıkları yapma döneminindedir. Türk devleti kolay kolay bu savaşı bırakamaz.

Kürtler bu politikaya karşı savaşıyorlar. Sovyetlerin güneyinde bu tehlikelere karşı rolünü oynayabilecek tek halk Kürt halkıdır. Yani Türk şovenizmini durduracak tek halktır. Tarihte de günümüzde de temelleri vardır; kuracağımız ilişkilerin hem stratejik, hem ekonomik ve politik alanda güçlü olması gerekiyor. Rusya'nın diğer halklara göre en çok Kürtlerden destek alabileceği objektif zeminler vardır. Türk devletiyle ilişkileri var. Ben o konuda bir şey belirtmiyorum. Fakat Ortadoğu'daki diğer ülkeler de var. Bunlar Rus halkına ağırlık teşkil ediyor.

Yardım değil, ama Kürt halkı ağırlığı kaldırmak için çalışan bir halktır. Kürt halkının kalkışı, onların tarihi sorunlarını hafifletecektir. Belki şimdi Kürt halkı çok büyük bir rol oynamıyor. Eğer biri tarihe bakarsa anlayacaktır ki, Kürt halkının mücadelesi her iki halk için de olumlu koşullar hazırlayacaktır. Ben yine soruyorum: Türklerle vermiş olduğu yardımlardan dolayı zarardan başka ne yarar gördünüz? O kadar da onlara hizmet ettiler. Çok acayip bir durumdur. Türkler Rusların yardımıyla büyüdüler. Şimdi de Rus halkını tehdit ediyorlar. Onların stratejik ilişkisi Ruslara karşıdır. Ben, zayıf bir politikacı olduğum için gelin bize yardım edin demiyorum. Fakat sorun hepimizin sorunudur. Bu ittifakların, yardımların temeli nedir? Ne anlıyorlar?

Günümüzde hakeza aynıdır. Bu kadar zarar veren bir ittifaktır. Askeri bilinçleri, tarihi bilinçleri güçlü olan Rus halkı neden hala Türkiye ile ilişkilerinde ısrar ediyor? Daha önce de belirttim: Kürt sorunu gündemleri işgal eden bir sorundur. Biri ekonomik, askeri ve siyasal olarak derinliğine üzerinde dursa, Kürt sorununun üzerinde en çok Rusya'nın durması gerektiğini anlayacaktır. Önemli bir sorundur. Önümüzdeki süreçte bu temel üzerine halkımız birbirini iyi tanıyacaktır. Ben açıkça söyleyeyim: Bu süreçte bağımsız devletlerle kurulacak ilişkiler zarar getirecektir. Fakat halkımızla kurulacak her türlü ilişki büyük yararlar getirecektir. Herhalde yeterdir. İsteniyorsa daha da derin açıp birçok şeyi ispatlayabilirim.

M. Vadim: İki görüş belirtmek istiyorum. Diyebiliriz ki, uzun bir süre Kürt halkı sömürgecilik altındaydı. Dünya politikalarında herhangi bir etkisi yoktu, bağımsız değildi. Kendisine ait bir siyaseti yoktu.

-Doğrudur. Yakın sürece kadar da Kürt halkı kendisine ait bir politikaya sahip değildi.

M. Vadim: Kürt halkı ayaklanınca, birçok devletin politikalarını etkiledi. O dönemlerde Rusya'da da yoğun yaşanan sorunlar söz konusuydu. Yeni oluşan Rusya da bu sorunlardan dolayı Kürt sorununa önem vermedi.

-Doğrudur. Bu hastalıklarından dolayı da....

M. Vadim: Rusya o dönemde gerileme sürecini yaşıyordu. Yeni ilişki arayışına girmedi. Diyebiliriz ki, Rusya'nın şimdiki durumunda belli değişiklikler yaşanıyor, hatta belli oranda yenilikler olabilir. Süreç içinde olumlu yönden değişiklikler olacaktır. Eski Sovyetlerde önderlik bazında ideolojiden sapma vardı. Hep ileriye düşünüyorlardı, böylelikle kendi gözlerinin önünde olan engelleri göremediler. Eski Sovyetlerin politikasının etkisi halen gözüküyordu. İstanbul'da görüşme yapmışlardı. Onların o süreçte

belirledikleri politikalar doğru temellere dayanmıyordu. İşte deniz yolları bizim için o kadar önemli olmamasına rağmen yoğun bir önem verdiler. Bu noktada da kaybettiler. Ruslar yalnızca Ortadoğu'da yürüttüğü politikada yanlışlık yapmadı. Diğer taraftan da ciddi yetmezlikler vardı. Ben şimdi özeleştirmeyi vermek istemiyorum. Eğer onları iyi incelemesek sağlıklı adımlar atamayız.

-Bu noktada derin düşünmek gerekiyor. Bu yanlışlıklar Türk sorunuyla başladı, Ortadoğu'nun geneline yayıldı. Dünya politikasında da aynı hastalıklar vardı. Eleştirip eleştirmemek sorun değil, ama büyük zararlar gördü. Bu ne biçim politika diye çok şaşırıyordum. Şimdi kendileri de bunu fark etmişlerdir.

M. Vadim: Bizim hükümetimiz o dönemler öyle bir politika uyguluyordu ki, kimse gerçekleri dile getiremiyordu. Hükümet zaman içerisinde gericileştikçe, yaşam o ülkede çekilmez oluyor. Mevcut hükümetin kapalı olmaması gerekir. Sanırım siz de bu konu üzerinde duruyorsunuz. Bir bölgede çıkan rahatsızlık, diğer alanları da etkiledi. Sonuçta Sovyetlerin dağılmasını beraberinde getirdi.

-Tam bu noktada dile getirdikleriniz önemlidir. Çok şey unutulabiliyor. Ben şimdi de görebiliyorum. Türkiye'ye yönelik siyasetindeki yanlışlıklar halen devam ediyor. Türk devletine çok yardım ediyorlardı. Fakat bize biraz yardım etselerdi, on kat daha fazla yararını görecektik. 1920'lerde Kemalistlerle değil de Kürtlerle ilişkiye geçselerdi, Boğazlar sorunu çoktan halledilmiş olurdu. Ne Türkler Amerika ile müttefik olurdu, ne İran Şahı Amerika'ya sığınmazdı, ne de Irak mevcut duruma düşerdi. Tek bir şey gerekliydi, o da Kürtlerle stratejik bir ilişki kurmasıydı. Ben Kürtlerin yetmezlikleri yoktur demiyorum. Çok büyük yetmezliklere de sahiptirler. Fakat biraz çabalansaydı olumlu sonuçlar ortaya çıkabilirdi. 1920'lerde de bu imkân vardı, 1945'lerde de vardı. Bir yetmezlik sonucu bu fırsatları kaybettiler. Bu da onlara büyük zararlar verdi. Önemli olan şimdi bu konu üzerinde durmamızdır.

Ortadoğu'da Kürtler büyük bir kalkış yapacaklar. Nasıl olursa olsun, kendisini ispatlayacaktır. Uluslararası politikalara göre baktığımızda, Kürtlerin gelişiminde Ruslar zarar göremeyeceklerdir. Rusya bunu iyi görmeli, kendi stratejilerine göre olumlu da olacaktır. Rusya'ya karşı gelecek her türlü tehlike aynı zamanda Kürtler içindir de. Örneğin Kafkasya sorununu halletmek için, oradaki Kürt halkıyla dayanışma içinde çok şey yapılabilir. Ermeni sorunu da tamamen Kürt sorununa bağlıdır. Türklerin sorunu Kürt sorunuyla bağlantılıdır. Çeçenler sorunu hepsi birbiriyle bağlantılıdır. Bu sorunlar Rusya'yı da oldukça meşgul ediyor. Rus ve Kürt halkının ittifakı birçok sorunun çözümünde anahtar rolünü oynuyor. Türk faşizmi bazı olumsuz şeyler yapmak istedi. Hatta İslamiyet adına büyük bir tehlikedir. Çeçenistan'da bazı olumsuzluklar yaşandı. Yarı Kazakistan'da, Özbekistan'da aynı olumsuzluklar yaşanacaktır. Nasıl durdurulabilir? Ermenilerle mümkün değil, Çeçenlerle mümkün değil. Ben kesin belirtebilirim ki, Kürtler büyük bir rol oynayacaklardır. Diyebilirim ki, Rus hükümeti bu tür durumları Sovyetler döneminden daha iyi görüyor. İdeoloji birçok kişiyi gerçekten derinleştirdi.

M. Vadim: 1920'lerde bizler yoktuk. Tarihte çıkan yetmezlikleri görerek, şimdi yaşayan Kürtlerle, şimdi yaşayan Ruslarla doğru bir ilişki kurabiliriz.

-Tabii, kesinlikle. Ben diyorum ki, halkını seven, ideolojik bir çalışma yürütmek isteyen birlik ve beraberlik oluşturmalı. Rus halkı fedakâr bir halktır. Bizim şanssızlığımız neydi? Tam örgütlendiğimiz dönemde geriye doğru gidişi yaşıyordu. Tarihte düştüğümüz dönemde, bizim düşmanımızla ittifak kurdu. İnanıyorum ki, bu dönemde bu şanssızlık ortadan kalkacaktır.

M. Vadim: Benim duyduğuma göre **Sokrates**'in metodunu uyguluyorsunuz. Eğer rahatsız olmayacaksınız yaşamınız konusunda bazı sorular sormak istiyorum.

-Tabii, kendisi de askeri akademiye okumuş. Uyguladığım metod diyalog metodudur, aynen Sokrates gibi. Önemli sonuçlar çıkarabiliyoruz. Tabii ki yaşamamız üzerine sorular sorabilirsiniz, cevaplamaya hazırız.

Kürtler PKK Siyaseti Altında Birleşiyorlar

M. Vadim: Gördüğüm kadarıyla, sizin ulusal kurtuluş mücadeleniz Türk devletini çok etkiliyor. Eğer Türk devleti ılıman yöntemlerle Kürt sorununu önümüzdeki dönemde çözmeye yanaşmazsa, buna karşı sizin tutumunuz ne olacaktır? Olaylar nasıl gelişecektir? Türk toplumunun takınacağı tavır ne olur?

-Türk toplumunun içinde büyük çelişkiler yaşanıyor. Türk toplumu siyasi, askeri ve ekonomik olarak nefes almakta zorlanıyor. Kürt halkından daha çok düştü. Türk halkı üzerinde uygulanan sömürü bizimkinden az değil. Dün yüz binlerce kişi Ankara sokaklarında kendi düşüşlerini protesto ettiler. Memurların hepsi şimdi büyük bir sıkıntı yaşıyorlar. Türkiye kendi halkını da sattı. Bu dönemde bütün bunlar yaşandı. Eğer savaş böyle yürürse, şimdiye kadar düşmüş olan her şeyi bir yıl içinde birkaç kez düşürebilir. Kürtler ne kadar zarar görüyorsa, Türk halkı da bir o kadar zarar görecektir. Bizim ölümümüz onların da ölümüdür.

Eskiden tek taraflı bir ölüm vardı, şimdi çift taraflıdır. Türk paşaları kendi kariyerleri için bu savaşın sürmesini istiyorlar. Türkiye'de siyaset, parti falan yok. Özel savaş ile yönetiliyor. Her şey özel savaş hükümetinin kontrolünde gelişiyor. Türk devletinin gerçekliğini iyi anlamak gerekiyor. Kültürden spora, spordan partilere kadar her şey özel savaş hükümetinin denetimindedir. Hitler rejimi gibidir. Demokrasi uyguladıkları yok. Kamuoyunu kandırmak için şekilde uyguluyorlar. Sanırım bu halleriyle uzun süre yürüyemezler. Eğer biz savaşı yükseltirsek, kısa bir süre sonra dize gelecektir. Yakın süreçte de o yönlü belirtiler vardır. Bazı değişiklikler olacaktır.

M. Vadim: Halk serhildanlarının ürünlerini alabiliyor musunuz?

-Halk serhildanları devam edecektir. Fakat tek başına sonuç alamaz. Bizde gerilla savaşı esastır, ona ağırlık veriyoruz. Fakat serhildanları ihmal etmiyoruz. Halk serhildanlarına karşı, devletin uyguladığı büyük katliamlar var. Binlerce insanı faili meçhul cinayetlerle yok ettiler. Bütün bunları serhildanların önünü almak için yaptılar. Fakat halk teslim olmadı. Üç milyon insanı köylerden çıkardılar. Üç bin köyü boşalttılar, göç ettirdiler. Bu da büyük bir katliamdır. Halk eskisi gibi değil. Eksiden ürküyordu, korkuyordu. Ama şimdi direniyor. Kendi stratejilerine sahip çıkıyorlar. Tüm Kürtler PKK siyaseti altında birleşiyorlar. Eğer Türkler böyle devam ederse, her parçadaki Kürtleri hazırlamışız, savaşa güçlü destekleri olacaktır. Ülke dışındaki Kürtlerin de hepsi dostlarımızdır. Otuz milyon Kürt insanı birleşiyor. Türkler imha politikasında ısrar ederlerse Kürtler daha çok birleşeceklerdir.

Eskisi gibi Türklerden, Araplardan, Farslardan oluşan bir cephe de karşımızda yok. Tam tersine, artık biz taktiksel ilişkiler geliştirebiliriz. Hatta Yunanlılarla da ittifaklar gelişiyor. Türk rejimi şimdi çok korkuyor. Bundan dolayı da Türkler eskisi gibi dış politikada geniş değil, büyük bir darlığı yaşıyor. Diplomaside hem dünyada hem de Ortadoğu'da büyük bir darlığı yaşıyor, büyük zorluklarla karşılaşılıyor. Kendi içişlerinde de aynı durumu yaşıyor. Bu şekilde devam ederse, kendisi günbegün düşecektir. Kürt

sorununu kabul etmeye de çok korkuyor. Özellikle benden çok korkuyor. Türkiye her gün ilan ediyor; "Biz bir Kürt bırakmadık" diyor. Türkiye'in kendisi tam bir faşist ve korkuyor. Çünkü Türklerin Kürtlere uyguladıkları yöntemler affedilir gibi değil. Ben kendim de eski Kürtlere benzemem. Onları yenmesini bilirim. Bizi, katliamlarını yoğunlaştırmak için tahrik ediyor. Tüm devletini bize karşı seferber etmek istiyor. Şimdi ispatlandı ki, bu politika içinde Türkler de zarar gördüler. Yani Türk halkı anlamalı ki, bu politika yürümez. Kardeşçe birleşme tek çaredir. Sizin başka belirtmek istediğinizi bir şey var mı?

M. Vadim: PKK'den başka diğer Kürt örgütleri var mı? Varsa sizin onlarla ilişki düzeyiniz nedir? Sosyalist olmayan partilerle ilişki kuruyor musunuz?

-Kuzey Kürdistan'da tam anlamıyla rolünü oynayan partiler yok. Bazı reformist örgütler var. Onlar da Avrupa'dalar, yalnızca yaşamlarını sürdürüyorlar. Ülke içinde bir bildiri dağıtamıyorlar. Askeri alanda bir mermi patlatamıyorlar. Halkın üstünde ağırlıkları yok. Fakat kendiliğinden bir yurtseverliğe sahipler. Onları da cephemize katmak istiyoruz. Fakat düşüncelerinde biraz tutucular. Bizi kolay kolay anlamıyorlar. PKK'nin başarılarına sekte yaklaşıyorlar. Artık bizim için sorun değil, yurtsever kitleyi kazanmışız. Aydınını, köylüsünü, işçisini örgütlemişiz.

Güney'de de bazı Kürt partileri var. KDP, YNK gibi. YNK ile dostane ilişkilerimiz var. Fakat KDP ile aramızda ciddi çelişkiler çıkabilir. Bizler tüm Kürdistan için ulusal bir kongre yapmak istiyoruz. Bu yıl içinde önemli bir adım atmak istiyoruz. Kürtlerin birleşme sorunu mevcut durumda olumludur. Bazı küçük partiler daha var. Onları da kongrede birleştirebiliriz.

Savaşımızın Temel Gerekçesi Yeni İnsan Kişiliğini Yaratmaktır

M. Vadim: Anladığım kadarıyla PKK'nin amacı yalnızca toprak kurtarmak değil. Aynı zamanda yeni insan tipini yaratmak istiyor.

-Doğrudur. Öyle yapmak istiyoruz.

M. Vadim: Yeni insanı nasıl yaratıyorsunuz?

-Zaten savaşımızın temel gerekçesi yeni insan kişiliğini yaratmaktır. Eğer beni soruyorsan, ben yalnızca bir toprak parçası için ya da bir halk için mücadele etmiyorum. İdeolojimizin temelinde yeni insan kişiliğini yaratmak esastır. Zaten Sovyetlerde gerçekleşen sosyalizmde bu noktada ciddi yetmezlikler görüyoruz. Çünkü sınırlara çok önem veriyor. Biçimde enternasyonalizm vardı, fakat özünde milliyetçilik karakteri hakim bir sosyalizmdi. Şimdi ise her şeyi bıraktı. Bu dönemde mevcut sisteme öncülük yapanlar da kapitalizmden aşağı değillerdi. Benim görüşüme göre, sosyalist bir devlet kuruldu, sosyalist bir halk örgütlendi, fakat sosyalist birey yaratılamadı. Şimdi fazla eleştiri yapmak istemiyorum. Örneğin, Stalin çok tanınır. Ne kadar feodalizmin etkisindedir? Kendisini sosyalist bir kişiliğe ne kadar ulaştırdı? Eğer bu sorunlar iyi anlaşılmasa, sosyalizmin sorunları da anlaşılmaz. Bilmiyorum, bu sorunlar ne kadar kavranılıyor? Ben gerçekten Stalin'in düşmüş olduğu hatalara düşmemek için çok dikkat ediyorum. **Kruşçev** nasıl ortaya çıktı? Önce Stalin'e bağlıdır. Stalin öldükten sonra ise esas düşman rolünü oynadı. Her iki tavır da doğru değil. Kendi partileri içinde aleniyet ilkesini kaybettiler. Gerçek glastnost yoktu. İnsanın ruhunu boğuyorlardı. Daha sonra da kötü bir patlak verdiler.

Benim uyguladığım metotlar bunun tam tersidir. Ben her şeyi çok iyi yaparım, açık yaparım. Glastnost benim için baştan bugüne kadar en temel ilkedir. Benim Türklerle karşı uyguladığım politika da aynıdır. Ben onlara karşı da her şeyi açık yaparım. Onlar için de her konuyu açarım. Sonuna kadar aleniyet söz konusu. İnsan feodalizme karşı başka türlü mücadele edemez. Bu metotlar olmadan, işler başka türlü yürümüyor. Sovyetlerde merkez adına, sekreterlik adına değişik işler yapıldı. Altta ise halk ezildi. Yukarıda politbüro Allah kesildi. Tabii bu da sonuçta büyük patlamalara yol açtı. Böyle olmaması gerekiyordu. Hatta neredeyse dünyaya kendisini Allah diye tanıtacaktı. Bu sosyalizm değildi, tabii ki sonuçta yıkılacaktı. Yıkılması gereken bir şeydi. Kendi kurduğu sınırlar içinde kapitalizm değil, sosyalizm kurulur. Çünkü sosyalizm yeni insanlığı temsil ediyor. Sosyalizmi insanlık için bir yaşam tarzı haline getirmeli ve bunu yaygınlaştırmalıydı. Kusursuz, hatasız insan sosyalist insandır. Niye onu sınırlar içine kapatsın ki? Niye kendini saklasın ki? Ben bütün bunlara karşıyım. Benim bu yöntemim birçok işi yürütebiliyor.

Kürdistan'daki diğer partiler, yarı feodal partilerdir. Aşiretseller, örgütsüzler, politikadan uzaklar, demokrat olamıyorlar. Benim parti içinde uyguladığım yöntemler ise bunların hepsini açmıyor. Yani kısacası yeni insan kişiliğini yaratıyoruz. Tamamen kişisel menfaatten uzaktır bu amaçlar. Kimseyi zorla burada tutmuyoruz. Her bir yoldaşımız bir feda gibidir. Her biri kendisini bir feda görüyor. Partinin zorunlu disiplini temelinde değil, kendi gönüllülükleriyle yürüyorlar. Eğer böyle olmazsa Türk devletine karşı savaşmamız mümkün değildir. Zorunlu disiplin ve merkezîyetçilikle yürümez. Bu savaşın böyle yürümesi mümkün olmaz. Benim yürüttüğüm ideolojik-politik çalışmaları bu arkadaşlar da yürütüyorlar. Yani partinin tecrübelerinden yararlanabiliyorlar. Eğer Rusya'da sosyalist çalışmalar yürütmek isteyen yoldaşlar varsa, gelip bizim çalışmalarımızdan, tecrübelerimizden yararlanabilirler. Biraz alçakgönüllü olmaları gerekir. Bir insanın kendi kusurlarını dile getirmesi kötü bir olay değildir. Ben de kendi gerçekliğimi fazla abartmıyorum.

Belki siz de biliyorsunuz. Ben şimdiye kadar Kürt halkının içine girmedim, ama beni peygamber gibi görüyorlar. Nasıl oluyor da sosyalist bir ideolojiyi tam temsil ediyoruz ve dünyanın büyük bir bölümünü karşımıza alıyoruz? Bir ateş hattında nasıl oluyor da bu kadar halk, bu kadar yoldaş benimle yürüyor? Bunların üzerinde durmanız gerekiyor. Yeni insanın yaratılması üzerinde çok yoğunca duruyorum. Çünkü gerçek insani kişiliğin yaratılması bir partiyi kurmaktan, bir devleti kurmaktan daha önemlidir.

Yine ben Stalin örneğinden devam etmek istiyorum. Lenin eğer onun üzerinde durup tam bir sosyalist olarak yetişseydi, bu tehlikeler o zaman bu kadar büyümeyecekti. Lenin ölmeden kısa bir süre önce bu konular üzerinde durmak istedi. Lenin, Rus şovenizminin çıkabilme ihtimali, bürokratzimin doğabilme ihtimalleri var mı diye bazı sorular sordu. Aslında Lenin bu tehlikeleri görüyordu. Fakat zamanı yeterli olmadı. Lenin'in vasiyetleri önemlidir, değer vermek gerekiyor.

M. Vadim: Benim bazı sorularım olacak, sorabilir miyim?

-Tabii ben hazırım, sorabilirsiniz.

M. Vadim: Yeni insan tipi yaratıyorsunuz. Bu yeni insan kişilikleri arasındaki ilişki tarzı nasıl olacaktır? Şu anda gözler önünde bazı ilişkiler var. Örneğin bakıyoruz, şu an kadın ve erkek arasındaki ilişkiler yoldaşça ilişkilerdir.

-Doğrudur. Aynen öyledir. Yaratmak istediğimiz de odur.

M. Vadim: Fakat zaferden sonra nasıl olacak? Aile kurumu oluşacak mı?

-Özellikle benim çalışmalarında kadın sorunu veya kadın-erkek ilişkileri sorunu çok önemli bir sorundur. Bu konuda da gerçekleşen sosyalizmin eleştirdiği noktaları vardı. Onların sevgisi de, ilişkileri de kapitalist düzen çerçevesindeydi. Kendisini o ilişki tarzından fazla kurtaramadı. Erkek eski erkekti, kadın eski kadındı. Örneğin, insan Stalin'in evliliği üzerinde durabilir. Sosyalizm hakim değildi. O ilişkiye Stalin egemendi.

Aslında sosyalizmin dağılışı bu noktanın da önemli bir rolü var. Ben bu konuda her zaman kendimi yeniliyorum. Bizim çalışmalarımız içinde kadın sorunu önemli bir sorundur. Bu çalışmaları yürütürken bir kadınla savaşımı da başarılı yürüttüm. Bir kadın ne kadar halkıyadır, ne kadar düşmandır? Sonuçta söz konusu olan kadın, düşmandan yana oldu. Benim yönlendirdiğim yaşam tarzı beraberinde sosyalist bir partiyi yarattı. Şimdiye kadar bu çalışmaları yoğunluğuyla yürüttüm. Sevgi olayı üzerinde halen de çok güçlü duruyorum. Parti içinde de her zaman belirtiyorum: Kölece ilişkiler temelinde ne sevgi olur, ne savaş olur. Düşman sevgiyi de öldürmüş. Zaten tarihsel süreç içerisinde kadın düşürülmüş. Hele Kürdistan'da bir o kadar daha düşürülüyor. Kadın zayıflığın temsilini yapıyor, Kürt aileleri tamamen düşkünlüğü temsil ediyor. Kadın ve erkek, ilişkileriyle birbirlerini boğuyorlar. Gerçekten bizim için çok önemli bir sorun. Benim başıma da geldi.

Askeri ve siyasi sorunlardan çok, ben kadın sorununa önem veriyorum. Kadınlar hem sayı olarak, hem de mevcut özellikleriyle savaşın içinde yer alıyorlar. Daha çok katılmak istiyorlar. Onlar için ordu kuruyoruz. Şekilde eşitlik söz konusu. Tabii ki, bunlar her şeyi çözmiyor. Verdiğim ders konuları arasında aşk meselesini de açıyorum. Sevgi nedir? Duygusallık nedir? Birlikte nasıl yaşanabilir? Örneğin Çernişevski'nin kitabı var, orada bir kadın var, sanırım adı Vera'dır. O bizim için bir örnektir. Çünkü o, özgür kadın kişiliğini kendisinde yaratmak istiyor. Tabii Rusların yaşamları üzerinde etkisi oldu. Devrimcileri de bu etkiyi yaşıyordu. Şimdi biz bu çalışmaları geliştiriyoruz. Özgür kadın kimdir? Ben her zaman bayan arkadaşlarımıza, ben özgür bir kadın arıyorum diyorum.

Bu ilişkiler Kürtlerde ölümü temsil ediyor. İlişkisiz, kadınsız yaşam da yürümez. Onunla da yürümek zor. Şimdi biz ne yapalım? Bu bizler için cevaplanması gereken bir sorudur. Erkeklerle, özgür ve eşit yaşam tarzı için kendinizi hazırlayın, eğer siz sonuna kadar yeni yaşamı yakalamazsanız, size kadın yok diyorum. Bayan arkadaşlara da, bu erkekler yüzde yüz size egemen olmaya çalışıyorlar, benim için bir gün bile onlara kadınlık yapmak ölmekten yüz kat zordur, siz onları nasıl kabul ediyorsunuz diyorum. Yani bayan olsaydım, erkek egemenliğine girmektense ölmeyi tercih ederdim. Bu biçimiyle yaşam kabul edilir gibi değil. Nasıl bir erkek istemeliler? Eşitlik, özgürlük, sevgi temelinde o erkeği yaratmaları gerekiyor. Eğer bütün bunlar yaratılmazsa ilişkiler zarar verir. Yaşam bu çirkinlikleriyle yaşanılmaz.

Arkadaşlarımız bütün bunları dinliyorlar. Ben kendim de onlar için bir örneğim. Örneğin ben nasıl sevmeliyim, birileri beni nasıl sevmeli? Her özelliğimi açmam gerekiyor. Kendi siyasi otoriteme dayanarak kimseye egemen olamam. Bu önemli bir noktadır. Yani kendi siyasi otoriteme dayanarak kadınlar ve tüm arkadaşlar üzerinde otorite olmam. Bu konuda da demokrasi güçlü olmalı. Bütün bunları arkadaşlarla da tartışabilirsiniz. Gerçekten doğru bir sevgiyle bizlere yaklaşıyorlar. Tabii ki, biz o sevgiyi yurtseverlikle bütünleştiriyoruz, partiye ve parti politikasına bağlıyoruz. Arkadaşlar şartlarım var diyorum: Beni sevmek isteyen yurtsever olmalı, savaşmayı bilmeli, parti çizgisinde yürümeli, her şeyden önce de kendisini özgürleştirmiş olmalı. Eğer böyle olmazsa, kimse bana yaklaşamaz. Formülümüz budur ve bu formülle yürüyoruz.

M. Vadim: Size yaklaşan insanlar sizden çabuk etkileniyorlar.

-Reel sosyalizmin yaşadığı hastalıkları pratik boyutuyla kaldırarak sizin özeleştirinizi de ben veriyorum. Rus halkı da sosyalizm için çok kan döktü, insanlık için de yüksek amaçlar uğruna çok kan döktü. Her zaman Rus halkına saygılıyızdır. Şu anda bazı düşkün yanlara sahip. Fakat inaniyorum ki, yakın süreçte kalkmayı başaracaktır. Yine de sosyalizmin etkisi orada güçlüdür. Bu etkiden kurtulmaları birkaç yılda mümkün değil. Sosyalizm kendisini yenileyecektir. Sosyalizm insanlığa gereklidir. Ben eski sosyalizm üzerinde durmuyorum. O, çocuksu bir sosyalizmdi. Şimdi ise daha seçkin sosyalist bir tarz isteniliyor. Bunun üzerinde çalışmalıyız. Kapitalizm insanlık için günbegün yeni felaketler getiriyor. Bu, insanlığın kaderi değildir.

Sosyalizm rolünü başka türlü oynayacaktır. Dünya varoldukça, insanlık varoldukça sosyalizm de olacaktır. Sosyalizm yetmiş yıllık değildir, insanlığın varoluşundan günümüze kadardır. Sovyetlerde sosyalizmin kuruluşu pahalıya mal oldu. Milyonlarca insan kendini feda etti. Sonra da korktular, öte yandan milli yanları tasfiye ettiler. Bir kapitalist kendi çalışmaları için milyonlarca kişiyi feda ediyor. Bu, insanlığın gerçeği olamaz. Ne birey bu kadar topluma hakim olmalı, ne de toplum için bireyin hakları ortadan kaldırılmalı. Biz bunlar üzerinde de duruyoruz. İnaniyorum, Rusya'da birçok alanda çalışmalar yürüyor. Biz kendi çalışmalarımızla onlara destek olacağız. Yine de oradaki halka başarı dileklerimi sunuyorum, selamlarımı iletiyorum.

Başka söylemek istediğiniz bir şey var mı?

M. Vadim: İnsan her zaman böyle uzun süre, böyle güçlü mücadele veren bir önderlik görmeyebilir. Belki çalışmalarınız vardır, yorgun olabilirsiniz.

-Hayır. Sizler tahammül etmeyebilirsiniz, ama ben sonuna kadar hazırım. Uzaktan geldiniz, akşama kadar da sizinle ilgilenmek zorundayım. Hem geldiğiniz yer bizim için çok önemlidir.

M. Vadim: Birkaç gün militan yoldaşlarla kaldık. Bu bizim için büyük bir şanstı. Birçok şeyi gözlerimizle gördük. Savaşta yaralanan birçok arkadaşla sohbet ettik, tartıştık. Bu bizi çok etkiledi. Çok yaşlı bir anneyle konuştuk, şöyle dedi: "Ülkem için her türlü zorluğu çekmeye hazırım." Yaşamlarına baktığımızda, konuşmadan da bir halkın nasıl ayaklandığını gözlerimizle gördük. Arkadaşların konuşmalarında, amaçlarına ulaşmak için kan dökmekten korkmadıklarını anladım. Bizler nasıl yaşıyoruz, siz nasıl yaşıyorsunuz? O farkı daha rahat gördüm. Arkadaşların yaşam sevgisi beni çok etkiledi.

-Rusya hakkında bu dönem yaşamda acizlikleri vardır. Ama yine de yaşamı seviyorlar. Oysaki Kürt halkı çok geri bir halktır. Ama savaşarak yaşamasını öğreniyor.

M. Vadim: Halkınızın yaşam koşulları da çok zordur.

-Ölüm kalım dönemleri geçirdik. Bundan sonraki iş benim için kolaydır. Ben Sovyetlerin tecrübelerinden de yararlandım. Çok derinliğine orası üzerinde de durdum. Çıkan hastalıkların bizim devrimimizde de çıkmaması için, ben yeni yeni tedbirler alıyorum. Rus partisinin çalışmalarını izah etmek benim için çok basittir. Politbüroları, sekreterleri kendilerini çok üstün sanıyorlardı. Fakat tarih ispatladı ki, öyle değiller. Bireyler kendilerini o kadar üstün sanmamalıdır. Hizmetkâr olmaları gerekiyor. Ben o büyüklük

hislerini her gün kendimde öldürüyorum. Eğer öyle yapmazsam, Rusya'nın başına gelen, daha devlet olmadan bizim başımıza gelecektir.

Lenin'in yaptıklarını, Mao'nun yaptıklarını küçümsemiyorum. Fakat onların partileri için yürütmüş oldukları çalışmaları zavıf buluyorum. Birçok şeyi ihmal etmişler. Klasik bir tarzda çalışmalar yürütmüşler. Birçok alanda demokrasiyi unutmüşlar. Benim öyle değil. Eğer halkın içinde, arkadaşlar içinde daha çok kalsaydınız görecektiniz. Örneğin İkbal de halk içinden geliyor. Almanya benim için 'diktatör' diyor, değil mi? Sen gidip halkı gördün, demokrasiyi gördün. Diktatörlüğü de anladın, ne diyorsun?

İkbal: Kürt halkı içinde müthiş bir demokrasi geliyor. Uyanmışlar, yeni bir kültür kazanıyorlar. Özgüçlerine güveniyorlar, özgürlüğü seviyorlar, partiye çok bağlılar. Bilimsel olarak demokrasiyi bu halk içinde görebildim. Başka güçler kendi bakış açılara göre değerlendirebilirler.

-Avrupa'daki demokrasi sahte bir demokrasidir, değil mi?

İkbal: Boyalı demokrasi.

-Sen gerçekliği gördün. Şimdi bu arkadaşımız bir profesördür. Birçok şeyi kendi gözleriyle gördüğü için kendisine soruyorum. Avrupa kendisini demokratik sanıyor. Ben diyorum ki, bunlar insanlıktan uzaklar. Biz ise sonuna kadar insanlıktan yanayız. Ben diyorum ki, bizi kesinlikle yanlış anlamayın, yanlış tanımayın. İnsanlığı sevmeliyiz. Yalnızca kendi milliyetini, devletini sevmek çok kötü. Yaşanan budur. Sonuna kadar kendi devletlerini, milletlerini düşünüyorlar ve bu da insanlığı öldürüyor. Eskiden sınıf hakimiyeti insanlığa çok zarar verdi. Bundan dolayı sosyalizm çalışmalarına önem veriyorum ve bu çalışmaları seviyorum. Öncelikle çok daraldım, tüm dünya üstüme geldi, ama yine de bu çalışmalardan uzaklaşmadım. Tam tersine daha çok yüceltmeye çalıştım. Tüm dünya Kürt halkını tanıyor. Şimdi artık büyüyen bir halk ve parti var. Çalışmalarımız olumlu gidiyor.

M. Vadim: Bir soru sormak istiyorum.

-Tabii, sorabilirsiniz.

M. Vadim: Kürt halkının ekonomik kalkınması nasıl olacak?

-Ekonominin kalkınması doğru bir politikaya bağlıdır. Kendim için söyleyeyim. Ben başlangıçta borçlunun biriydim. Şimdiye kadar da devlete borcum var. Fakir bir köylüydüm. Şimdi ise Kürdistan'da hem ekonomide, hem politikada güçlü olan biziz. Kürdistan'daki imkânlardan on defa cenneti yaratırız, imkânlar çoktur. Kürt halkı emekçi bir halktır. Eğer düşman engel olmazsa, kendi toprakları üzerindeki ve altındaki zenginlik kaynakları yeterlidir. Gerçekten Ortadoğu'ya eskiden de cennet diyorlardı, şimdi de cennet olacaktır. Fakat düşman yüzde seksen halkımızı işsiz güçsüz yapmış, yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynaklarını talan ediyor. Kürt halkının bütün zenginliklerini ya yeraltında bırakmış ya da hepsini talan etmiştir.

Yine belirteyim, Rusya'da ortaya çıkan bunalımlar kapitalizm ile direkt bağlantılıdır. Yeni sosyalist tarz tüm bunalımları kaldıracaktır. Hedef çalışma olmazsa, dağılır ve her türlü yerde yaşarlar. Onların tecrübeleri büyük örneklerdir. Ekonomik sorun fazla önemli değil. Sorunlar politik olarak halledilirse gerisi çocuk işidir. Tabii ki birileri çok oynarsa dağılır. Sovyetlerle çokları oynadı. Bunu için diyorum ki, parti ve devlet halk içinde erimeli. Sovyetlerde tersi yaşandı. Halk devlet içinde eridi, parti içinde eridi. Bunun için ben partiyi yok ediyorum. Devlete fazla önem vermiyorum. Fakat bağımsız ve özgür bir halk yaratmak istiyorum. Eğer bir halkı özgürleştirmek istiyorsan, öncelikle onun içinde özgür bireyler yetişir. Yine parti içinde güçlü çalışmalar yürütmek istiyorsan, öncelikle kadroları güçlendirmelisin. Her şey parti için, devlet için değildir. Tam tersine, her şey insanlığın yücelmesi içindir. Ben bunu yürütmeye çalışıyorum. Bilemiyorum, belki çok hayali geliyordur.

Şekilsel Düzenlemeler Benim İçin Tehlikedir

M. Vadim: Çok önemli soruların ardından, basit bir soru sormak istiyorum. Parti kadrolarının kimlikleri var mı?

-Hayır, yoktur. Fazla önem verdiğimiz konular değil. Ben birçoğunun kim olduğunu, nereden geldiğini bilmiyorum. Fakat fiilen üzerlerinde duruyorum. Bu tür şeyler işin şekli kısmıdır. Bizler için de önemli değildir. Şekilsel yöntemlerle birey idare edilmez. Örneğin eskiden Rusya şeklen çok güçlüydü.

M. Vadim: Dağlarda savaşıyan gerilla mevcudunuz ve parti çalışanlarınızın sayısı ne kadardır?

-Tam belli değil. Gerçekten ne kadar parti kadrosu vardır? Ben fazla saymıyorum. Kim merkezdir, kim alt kademede görevlidir? Fazla fark yoktur. Ben politbüro'nun ismini daha koymadım. Merkezin isimlerini kendim belirlememişimdir. Benim öyle ayrı sekreterlik bürolarım yok. Şekilsel düzenlemeler benim için tehlikedir. Yani bu, o tür örgütlemelere gitmeyi bilmediğimiz anlamına gelmemeli. Şu an Rusya'da olanlar; eski merkeze karşı, eski politikaya karşı tepkidir. Ben onları anlayabiliyorum. Benim ortaya çıkardığım tecrübeler yalnız Kürt sorunu için değil enternasyonalizme de bir katkıdır. Önemli olan çalışmaların yürütülmesidir. Gerçekten de büyük bir mücadele yürütüyoruz. Başka bir devlet bu düşmana karşı savaşıyorsa çoktan kaybederdi. Fakat biz düşmedik, başardık. Yani bunun için diyorum ki, büyük bir tecrübedir, üzerinde durulması gerekir.

M. Vadim: Söz ettiğiniz konu gerçekten doğrudur. Sizin başardığınız gözler önünde.

-Bizim de ciddi yetmezliklerimiz var. Ama güncel olarak bunlara karşı mücadele ediyorum. Ben kendime sevdalı bir insan değilim. Sovyetlerin yaratmış olduğu kişilik, kendisine sevdalı kişilik yapısıydı. Kendilerini Allah yerine koyuyorlardı. İran Ayetullahı onlar kadar kendisine sevdalı değildi, daha alçakgönüllüydü. Sosyalist kişilik alçakgönüllü olmalı. Israrla bu konular üzerinde durmalıyız.

Burada sosyalizm veya komünizm suçlu değildir. Suçlu olan bireylerin kendileridir. Ben inanıyorum, ilerde Rusya'da da bazı şeyler oturacaktır. Ben Rusya halkının geleceğini kapitalist düzen içerisinde göremiyorum. Rus halkı bireyciliği fazla sevmeyen bir halktır, komün yaşamını daha çok sever. Yani tarihsel özellikleri olarak da böyledir. Kapitalizmle yürümesini bilmez. Kapitalizm onların işi değil.

M. Vadim: Birçok halk vardır ki, gerçek anlamda kapitalist düzeni yaşamak istemiyorlar. Sosyalist ideolojinin arayışı içindedirler. Marks'ın bilimsel ideolojiyi ortaya çıkardığı dönemlerde kapitalizm yeni geliyordu. Ama Marks'ın görüşleri çok çok ileriye tanınılıyordu. Fakat Marks, kapitalizmin ilk çıkış dönemlerinde, kapitalizmin yaşam şansı olmadığını da belirtti. Ama daha sonraki süreçte bakıyoruz ki, ekonomik olarak kapitalizm geliyor. Reel sosyalizmin de düşüncede kapitalizmi kabul etmesi var. Hatta onu geçmeyi de düşünüyorlar. Sosyalizmi tam kavramama söz konusu.

-Kapitalizmi anlamadan sosyalizme geçmeyi düşündüler.

Sosyalizm İnsan Tabiatından Uzak Bir Olgu Olmamalı

M. Vadim: Sosyalizmin ne olduğunu gerçekten bilmiyorlardı.

-Kapitalizmi niçin sevdikleri önemlidir. Çünkü kendilerinde sosyalist bir kişilik yaratmadılar. Sosyalizm yalnızca ekonomi değildir, buna dikkat etmek gerekiyor. Ben morali önemli buluyorum. Fakat bunlar ekonomiye önem verdiler. Moral noktası çok ihmal edildi. Yani onların ekonomik pazarına bakıyoruz, tamamen maddiyatla doldurulmuş. İnsancıl ruh söz konusu değil. Görmemişler gibi her şeyi ceplerine koyuyorlar. Aslında maddi yaşam koşulları o kadar kötü değil, ama maddi şeyleri önemli buluyorlar. İnsanın böyle doyması mümkün değil. Bu da moralle bağlantılıdır. Örneğin İran nasıl idare ediyor? Tamamen moralle yürüyor. Hatta kapitalizmi bile moral idare ediyor. Belki kandırıyor ve yalan söylüyor. Ama sonuçta idare ediyor. Yani sosyalizmi kurunca bütün bunlara dikkat etmek gerekiyor.

Ben klasik tarzla sosyalizmi kurmuyorum. Klasikleri de çok okumuyorum. Biz gerçek yaşamı yeniden yaratıyoruz. Sosyalizm insan tabiatından uzak bir olgu olmamalı. İnsanın doğası üzerinde kurulmuştur. Gerçeklik de budur. İnsanın doğasından uzak olan sosyalizm dağılır. Tarihte de dağılan devletlerin sebebi, insanın doğasından uzaklaşmalarıdır. Dağılan sosyalizm de insanın doğasından uzaklaştığı gibi düştü. Burada hazır olan arkadaşlara da her zaman belirtiyorum; bu kişilik özelliklerinizle fazla yürümezsiniz diyorum. Burada ideoloji ve moral sorunu öne çıkıyor. Savaşarak insanlaşın ve o şekilde yürüyün diyorum. Önderlik budur. Ben olayları teorik boyutlarıyla açmak istemiyorum. Basit, herkesin anlayabileceği bir dille anlatırım.

M. Vadim: Ben sizin yaşamınıza bakıyorum, oldukça zenginlik görüyorum.

-Yaşamımız oldukça zengin. Geliştirilen teoriler yaşama hizmet etmeli, onun mahkumiyetine değil. Bazı konularda teori at gözlüğü takmaya benzer. Teori böyledir. Ben insanların anlayacağı kadar teori yaparım. Yaşamda ileriye doğru adımlar atılacak kadar teori olmalı. Başka türlü teori fasafuludur. Belki basit tarifler yapıyorum, ama bu benim tarzım. Bunun için ben fazla okumam, fakat insanın gelişimi üzerinde dururum. Derdini anlamaya, çözmeye çalışırım. En büyük kitap yaşamın kendisidir. Buradan derslerin çıkarılması gerekiyor.

M. Vadim: Bütün bunları açtığınız için çok mutlu olduk.

-Ben her zaman hazırım. Bizde ayrı, özel, resmi yaşam yok. Hepsi iç içe geçmiş.

M. Vadim: Rusya üzerine sormak istediğiniz sorular varsa cevaplayabiliriz. Oradan geldik ve durumları çok iyi biliyoruz.

-Elbette birçok sorumuz vardı. Ama burada hepsini açabilmek mümkün değil. Söylediklerimiz birçok şeyi açıklıyor. Rus halkı bize bazı sorular sorabilir. Bundan dolayı bazı noktaları açma gereği duyduk. Sovyetlerde yaşananları garip karıştıyorum. Doğal görüyorum. Eskiden doğal karşılamıyordum. Yine de dönem değişiyor, her zaman böyle yürümez. Yeni ideologların çıkıp çıkmayacağı konusunda şüpheliyim.

M. Vadim: O hepimizin düşündüğü bir sorundur, yani yeni yeni önderlerin çıkıp çıkmayacağı sorunu.

-Evet, yeni önderlerin çıkma sorunu değil mi?

M. Vadim: Bizim orada çok parti var, çok birey var. Hepsi de aydın geçiniyor. Fakat hepsi de bireysel kaygıların peşinde, kariyerizm peşinde. Bu da Rusya için fazla iyi bir gidişat değil.

-Halbuki Rus halkı böyle kötülöklere layık değil. Bu çok büyük bir düşüştür.

M. Vadim: Eski rejimde alıştırılan tarzda, müthiş bir bireycilik ve bencillik kazanmışlar. Her şeylerini hükümete bağlamışlardı.

-Eskiden her şeylerini hükümete bağlıyorlardı. Bugün ise başka şeylere bağlamıyorlar. Aslında kişilikleri yine de aynıdır.

M. Vadim: Gerçekten bu durum ciddi problemler yarattı. Kendilerini piyasaya satılık mal gibi çıkardılar. Ama bunun tehlikelerini de görmediler. Siz az önce Çernişevski'den söz ettiniz. Aslında orada anlatılanlar yalnızca Rus halkını ilgilendiren durumlar değildir. Bizim toplumumuzda son dönemlerde kariyerizm çok gelişmiş. Fakat Rus halkı aynı zamanda güçlü bir halktır. Doğru bir önderliğe ihtiyacı vardır. Doğru bir ideolojinin yürütülmesi lazım.

-Bu kadar tecrübeli bir halkın kendi önderliğini çabuk çıkarması gerekir. Hatta güçlü kapitalist bir önderlik de çıkabilir. Bazı hatalar yapıyorlar ki çocuklar bile yapmaz. Şimdi ben Rusya'yı tanımıyorum, ama altı ay onların içinde kalayım, o kendini önder sananlardan daha iyi önderlik yapabilirim. Kendime güveniyorum. Bu noktada insan şaşıyor. Yapacakları şeyi tam yapmalılar. Kapitalizmi yaşayacaklarsa tam yaşasınlar. Sosyalizme devam edeceklerse tam devam etsinler. Demagoji yapıyorlar. Kendilerine çok sevdalılar. Bu noktada ciddi yetmezlikler var.

M. Vadim: Toplumun geneline bu yansımaştır.

-Yine de Rus halkı güçlü bir halktır. Muhakkak güçlü bir önderliğe kavuşacaktır. Benim anlamadığım, neden biraz erken çıkmıyorlar? Örneğin dünya savaşlarında büyük bir rol oynadılar. Atom bombası yaptılar, uzaya çıktılar. Başka yaptıkları çok önemli işler de var. Sporda, sanatta, kültürde önemli gelişmeler yaratmış bir halktır. Şimdi ise hepsi serseriler, demagoglar.

M. Vadim: Rusya'dan yeni düşünceler çıkmadan önce büyük ve bunalımlı evreler geçiriliyor. Halk çok düşünüyor.

-Yeni bir düşüncenin çıkması, büyük bir hamlenin gerçekleşmesi için böyle bir dönem gerekliydi. İnanıyorum ki, bu süreç fazla uzun olmayacaktır.

M. Vadim: Belki de bazı kişiliklerin şimdiden hazırlıkları vardır.

-Tabii olabilir. Rusya halkı kutsal bir halktır.

M. Vadim: Bizim büyük millî bir sorunumuz var.

-Rus halkının sorunlarından korkmamak gerekir. Çünkü basit bir halk değil. Yeniden örgütlemek gerekir, olacaktır.

M. Vadim: Sizin Rus halkına karşı böyle inanç beslemeniz beni çok mutlu etti.

-Rus halkının kurtuluşunda kendi kurtuluşumuzu da görüyoruz.

6 Ağustos 1995

KÜRT YAŞAMI ZAFER KAZANIYOR

Mehmet Aktaş: Öğrencilik döneminizde hiç Ortadoğu'ya gelmiş miydiniz Sayın Başkan?

Abdullah Öcalan: Hayır, bu ilk ve son.

M. Aktaş: Ortadoğu'ya alıştınız, değil mi Sayın Başkan?

-Hayır. Bizim fiziğimiz burada dolaşüyor, ama hücrelerimize kadar ülke sorunlarıyla, toplumsal çözümlerle ve savaşla dopdoluyuz. Yani şu anda ayda da olsam hiç fark etmez.

M. Aktaş: Sizin için takip etmek zor olmuyor mu, bu kadar çok gelişme oluyor?

-Bilakis, çalışma yoğunluğundan uzak düştüğüm zaman çok rahatsız oluyorum. Öyle alışmışım ki dayanamıyorum, yaşayamıyorum. Böyle bir psikolojik durum içindeyim.

M. Aktaş: On yedi yıldır Kürdistan'dan uzaksınız Başkanım. Yaşadığınız bir sürgün mü, bir hicret mi? Buna nasıl bir isim vermek gerekiyor?

-İlginç bir durum. Ne klasik sürgün ne de klasik hicrete benziyor. Yalnız, gerçekten Hz. Muhammet'in Medine çalışmalarına oldukça benziyor.

M. Aktaş: Bunun dönüşü yakın mı?

-Yaşamımızın bir sonucu olarak mesafeler, zeminler kavramı anlamını yitirmiştir. Yine süreç anlamını yitirmiştir. Her şey ade-ta bir anda ve bir noktada yoğunlaşıyor.

M. Aktaş: Bu yakınlığı nasıl sağlıyorsunuz? Bunun bir politik yanı var mı, bunun duygu yönü mü var, nedir bu yakınlık?

-Mücadele, savaş gerçekliği, bir irade keskinliği ve düşünce yoğunluğudur. Yoğunluğu ve keskinliği geliştirdin mi, mesafeler anlamını yitirir. Süreçler de, aylar da bir yıla sığdırılır. Biraz da bunu yaptık. Müthiş bir yoğunlaşmayla mesafeleri sildik. Ayrıca bir ana o kadar yüklendik ki, bizim için aylar bir günden ibarettir. Bu biraz da önderlik gerçeğindeki yoğunlaşmayla bağlantılıdır. Diğer bütün güçlerin aynı doğruları söylemekle birlikte yoğunlaşmayı yaşamamaları, süreçleri çok rahat karşılamaları, onlar için günleri aylar gibi uzatıyor. Biz bunu biraz tersine çevirdik. Onlar, mekânları da gezegenler arası gibi uzatıyor.

M. Aktaş: Her şey çok acımasızca geliyor, çok yoğun geliyor. Bütün bu olanlar içinde acı çekiyor musunuz? Sizin çektiği-niz acıya nasıl bir isim verilebilir?

-Onu ilerde edebiyatçılara bırakmak gerekebilir. Fakat kendime göre çok farklı bir dünya oluşturmuş durumdayım, bunu tanımlamak gerçekten zor. Böyle acı, üzüntü yok; fakat başarılı çalışma tarzı çok egemen, başarı önünde engel teşkil eden tüm tutum ve davranışlara karşı öfke egemen. Ama aynı zamanda da olağanüstü bir yaşam bağlılığı, yaşamın yüceltilmesi egemen. Yıkma kadar yapmaya büyük bir tutku egemen. Ben buna olağanüstü, çok seçkin bir yaşam diyorum ve bu yaşamı da hiçbir şeyle değiştireceğimi sanmıyorum. Dünyayı tepside önüme sunsalar tenezzül bile etmem.

M. Aktaş: Bu savaş başladığından beri üç cumhurbaşkanı, birçok genelkurmay başkanını eskittiniz ve Türkiye'de birçok hükümet değişti. Ama siz hala Kürt cephesinin başındasınız ve yeni bir hükümeti eskitmeye hazırlanıyorsunuz. Bu enerjiyi nereden buluyorsunuz?

-Bunun bir halkın yaşam gerçeğiyle bağlantılı olduğu kanısındayım. Kürt halkının, hatta buna benzer halkların içinde bulunduğu oldukça yaşam dışı koşulları, onların yaşamlarının neredeyse katliam sınırlarında geçmesi bende olağanüstü bir ilgi düzeyi yaratıyor; bu ilgi beni müthiş bir çekicilikle bütün gücümü, bütün enerjimi ortaya çıkarmama zorluyor. Öyle sanıyorum ki, bir kişi amacına ne kadar bağlı olursa, kendisine gerekli olan enerjiyi kesinlikle o kadar ortaya çıkarır. Zaten ben bu noktada şu sloganı ileri atmıştım: Gerekirse bir insan kendisini atom bombası seviyesine getirebilir. Ben bu kavramı boşuna söylemedim ve şu anda sahip olduğum enerjiyle bir atom gücü kadar sonuç ortaya çıkardığım kanısındayım. Bu öyle abartmalı, ucuz bir slogan değil.

Tekrar vurguluyorum: Eğer bir kişi kendisini mutlak kazanılması gerekli bir davanın amaçlarına amansız yatırır, o bir atom bombasıdır. Onunla baş edilmesi imkânsızdır. Bundan daha da fazladır, bir de olağanüstü yapma gücü vardır. Bu kavramlar benim için çok önemli. Buna kendimi yatırdım ve şu anda benim bir enerji sorunun yok. Denilebilir ki, eğer bu amaca bağlılık düzeyim olmasaydı, ben şimdi çoktan zavallı bir ihtiyar durumuna gelmiştim. Geçen gün televizyonda bu yeni oluşturulan bakanlar listesine baktım. Hepsini tek tek gözümün önünden geçti. Çoğunun doğum tarihi 1950-'55 civarında. Benim doğum tarihim 1948. Hepsini inanılmaz ölçüde yaşlı buldum, pul pul dökülmüşler. Kendime baktım, bu ne haldir dedim, bu ne genç durmadır! Yine dünya üzerinde kıyaslama yaptım. Onlar tümüyle devlete dayanarak yaşıyorlar, ama onlardaki bu kadar çöküntü! Dünya üzerinde irili ufaklı bütün devletler günlük olarak önümüzü kesmek istiyor ve bu ne olağanüstü gençlik enerjisi diyorum!

M. Aktaş: Kendinizi aynı zamanda geleceğin politikacısı olarak da görüyor musunuz, Sayın Başkan?

-Bir Alman yazarın deyişiyle, kendimi 21. yüzyıl politikacısı olarak hazırlıyorum. Bu iki bin yılına kadar olan süreci geçici bir politik dönem olarak, işleri idare etme, geçiştirme dönemi olarak değerlendiriyoruz. Ama asıl başarılacaksa, eğer başarılacaksa, başta halkımızın gerçekliğinde olmak üzere, özellikle temizlik işlerini, yıkılış işlerini, kirleri sildikten sonra, 21. yüzyılın başlarında olağanüstü bir yapma işi -eğer tabii yaşarsak- kendime verdiğim bir söz. Bunu çok çekici boyutlarda yapabileceğime inanıyorum.

Tasarılar, projeler benim için hiç sorun değil. Çevre sorunlarından tutalım, yeni toplumun sözü çok edilen, fakat ne kapitalizmde ne de sosyalizmde pek gerçekleştirilemeyen, sosyalizmin demokratik inşasında sadece kaba sınıf baskısına ve ulusal baskıya karşı değil, yaş kategorileri ve cins kategorileri arasındaki oldukça üzerinde durulması gereken eşitsizlikler ve bundan kaynaklanan çirkinlikler konusuna ve bugün kavramlar düzeyinde tartışılan birçok şeye de çözüm gücü olacağımıza inanıyorum. Bunun hazırlıkları, bunun beni amaç olarak bağlaması ileri düzeydedir.

M. Aktaş: Başkanım, ben size Özal'ı sormak istiyorum. Özal'ın ölümünün birçok konuşmanızda 'talihsizlik' olduğunu söylemişsiniz, buna üzüldünüz mü?

-Şimdi, benim bu konunun üzerinde fazla durmamın nedeni şudur: Kendi taktiklerimiz açısından değil de, oldukça örtbas edilen, vurdumduymazlığa getirilen veya hiçbir yazar çizerin cesurca üzerine gidemediği, kocaman reisicumhur olmuş bir kişinin, bu devlete otuz kırk yılını vermiş böyle bir kişinin en üst düzeyde, Osmanlı saraylarındaki entrikalara bile taş çıkartacak bir biçimde o duruma getirilmesi benim için oldukça ciddidir. Ben bunu devrimci bir görevden ziyade bir araştırma, bir yetersizlik sorunu, bir

kişisel sorun olarak ele alıyorum. Neden gerçekler böyle örtbas ediliyor? Bir kişiyi böyle düşürdükten sonra, neden cesur bir gazeci bu olayın peşine düşmedi? Bu açıdan ilgi yüksek ve takip ediyorum.

M. Aktaş: Türk siyasi yaşamında şu anda Özal'ın yerini tutabilecek, geleceğin sizin de muhatap olabileceğiniz bir liderini görüyor musunuz? Var mı böyle bir lider?

-Ufukta öyle bir kişilik gözüküyor. Karmaşa büyük, belki bu karmaşadan bazı durumlar ortaya çıkabilir.

Diğer Halk Savaşlarıyla Fazla Benzerlik Arz Etmeyen Bir Savaş Gerçeğini Yaşıyoruz

M. Aktaş: Sayın Başkan, 1984'ün 15 Ağustosunda atılan ilk kurşunun üzerinden 12 yıl geçti. Bu hareketin lideri olarak PKK'nin bugünkü geldiği yerden memnun musunuz?

-Benim için çok memnun olmak veya olmamak diye bir sorundan ziyade, amaca bağlı olmanın gereklerini ne kadar yerine getirip getirmediğimiz ve dolayısıyla bundan memnuniyet duyup duymadığımız sorun edildiğinde, şüphesiz çok büyük öfkelerle, kızgınlıklarla veya hiç kabul edilmez yaklaşımlarla –ki, ben bunu düşman için söyleyemiyorum, kendi içimizdeki gerilikler ve anlayışsızlıklar için söylüyorum- dolu dolu geçmesine rağmen, halkın çıkarlarına imkân sağlayabilecek, onun özlemini ve savaşımını imkân dahiline sokabilecek bir gelişmeyi, onun her türlü olanaklarını ortaya çıkarmaktan tabii ki memnunum. Beni daha da iddialı bir çalışmaya iten de esasta başarılarımdan çok, başarıma imkânlarının eskiye kıyasla çok fazla olmasıdır. Ne halk için, ne parti için, ne ulusal kurtuluşun birlik ve bütünlüğü için istediklerimi tam olarak ileri düzeyde sağladığımı söylemek mümkün değildir. Ben bu konuda yine büyük öfkelerle işlerin üzerinde duruyorum. Ama olumlu olan yan, şimdi her kesimin de farkına vardığı gibi, inanılmaz imkânlar ortaya çıkarılmıştır. Gerek PKK'lileşme için, gerek ulusal birlik ve bütünlük için, hem kavram hem de kurumlaşma düzeyinde Kürdistan büyük bir Rönesans'ı yaşıyor, yeniden doğuşu yaşıyor. Bu, heyecan vericidir, umut vericidir ve yaşam kaynağımız da budur zaten.

M. Aktaş: Kürdistan devriminde gerilla hala önemli bir yer tutuyor. Diğer dünya devrimlerine bakıldığında, halk savaşlarının çok uzun sürmediği görülüyor. Kürdistan'da bunun uzun bir süreç aldığı gözlemleniyor, bu zor olmuyor mu?

-Hiç şüphesiz, diğer halk savaşlarıyla fazla benzerlik arz etmeyen bir savaş gerçeğini yaşıyoruz. Yine bunun zorlukları hiçbir halk savaşıyla kıyaslanamaz ölçüdedir. Gerek objektif koşullar anlamında olsun, gerekse irademizle yarattığımız Kürt gerçekliği olsun, hiçbir halkın gerçekliğine benzemiyor. Fakat her olgu ve olayda olduğu gibi burada da bazı avantajlar vardır. Düşmanın en amansız politikasının, düşmanın başarısızlığı için kullanılması ustalığına ulaşılmıştır. Onun tam da 'bitiriyoruz, yok ettik' dediği noktada, belki de kurşun sıkmadan, çok önemli savaşlar kazanılmıştır. Tarihin o en ünlü Çin generali var, Sun Tzu der ki, "En değerli savaşlar, hiç kayıp verilmeden kazanılan savaşlardır." Biz öyle birçok savaşı kazandık. Birçok Kürt hareketi için yanına bile yaklaşılması mümkün olmayan bu savaşların, bu mücadelelerin içine inanılmaz bir ustalıkla girdik ve kazandık. Bunun yanında, en kolay kazanılacak birçok savaşı da Kürt gerçekliğindeki büyük anlamsızlık, bana göre zırdelilik nedeniyle kaybettik. Böyle oldukça çelişkili bir halk savaşçılığını yaşıyoruz. Bu konuda kendimi oldukça ustalaşmış ve yoğunlaşmış hissediyorum.

Aslında PKK'de savaş anlattığımız biçimde yürümüyor. Bunu aydınlara, yazarlara bir eleştiri olarak getirmek istiyorum. Bana göre onlar hala PKK'deki savaşın doğasını yeterince anlamıyorlar. Bazı aydınlar, örneğin büyük saygı duyduğum bilim adamı İsmail Beşikçi, hiçbir önyargı taşımadan beynini bu işe vermek istiyor. Ama bana göre koşulları biraz daha yakinen tanısaydı, gerçekleri daha iyi yazabilme gücünü gösterebilirdi. Onun dışında, bizde savaşı en yoğunluğuyla yaşayanlar dahi fazla fark edemiyorlar; bu savaşın kayıp ve kazanış nedenlerini, yürüyüş tarzını, temposunu, üslup ve hitap özelliğini bile anlayan yok.

M. Aktaş: Bunu aydınlar için mi söylüyorsunuz?

-Hayır. İçimizdeki militanlar için de bu geçerli. Aydınlar daha fazla geride bırakıyorlar. Belki bundan sonra biraz daha anlama seviyeleri yükselebilir. Fakat yapımız içinde özellikle komuta düzeyimiz, militan düzeyimiz bu konuda daha da büyük bir sığılığı yaşıyor. Bilse de dile getiremiyor, hitaba dökemiyor, tarza dönüştüremiyor. Ama buna rağmen kendi tarzıyla halkı idare etmesini biliyorum. Bana göre bu insanları -buna bize en karşı çıkanlar da dahil- savaştırmak benim için hiç sorun değil. Hatta karşı devrim cephesinin kuvvetlerini kullanmak benim için hiç sorun değil. Savaşı tek başıma da geliştirmek benim için hiç sorun değil. Benim için tek ihtiyaç duyulacak şey, nefes alış veriştir; bunun dışında her şey başarıdır. Bu konuda mükemmel bir tarzı yakalamam söz konusu. Geriletebileceğimi hiç sanmıyorum.

M. Aktaş: Yeni bir hükümet kuruldu Başkanım. Bu hükümete nasıl bir rol veriyorsunuz? Özellikle Erbakan'ın bu dönemde özel savaş kurmayları tarafından öne çıkartılması neyin işaretidir? Neden Refah ve Doğru Yol hükümetidir? Buna yorumunuz ne olabilir?

-İlan edilmesinin üstünden on iki saat geçti, çok yeni. Ama buna rağmen iddialı konuştunuz; Genelkurmay'ın ortaya çıkardığı veya Milli Güvenlik Konseyi'nin yeni bir hükümet denemesi dediniz. Umarım değerlendirmeniz doğrudur. Eğer böyleyse, ki gelişmeleri belki biraz daha izleyebilseydik, doğruya yakın konuşabilirdik. Ama tabii Türkiye'deki hükümetler deneyimini biz de çok iyi anladığımız için, genelkurmayın gölgesini görmemek mümkün değil. Bir hile hükümeti gibi olduğu ortaya çıkıyor. Özel savaşın yeni bir hile hükümeti! Ama niçin bu hile hükümeti? Daha düne kadar bunu sistem içine sokmamak için bu kadar direnen genelkurmay, niye birdenbire çark etti? Bu hangi hilenin, savaş kurnazlığının sonucudur? Bunu düşünmüyor değiliz.

Benim son dönemlerde, dikkat ederseniz, Ortadoğu'daki olası bir bloklaşmadan bahsetme durumum vardı. Özellikle Türkiye ve İsrail'in geliştirdiği o askeri stratejik anlaşma ve yine son dönemlerde gelişen Arap Zirvesi, genelkurmayın düşüncesinde bazı değişikliklere yol açmış olabilir. Unutmayın ki, genelkurmay genelde benim yaptığım değerlendirmeleri esas alarak taktik geliştiriyor. Ben bir şeye ne kadar saldırıyorsam, onu kendisi için hükümet yapıyor, öyle meclis oluşturuyor; öyle partiler geliştiriyor... Şimdi de benzer bir durumla karşı karşıyayız. Ben bu kadınla, bu Erbakan izdivaç yapmamalı veya Erbakan bilmem ne yapmamalı dedüğimde, çok kısa bir süre sonra yaptı. Erbakan, bu anlamda bana teşekkür etmeli. Amacı şu olabilir: Sanırım aleyhlerine dönen Arap kamuoyunu ve kısmen de İran'ı, Erbakan silahıyla nötralize etmek.

M. Aktaş: Erbakan ikna edici olabilir mi? Arap dünyasında ne kadar ciddiye alınır?

-Burada dikkat edilirse, Tansu Çiller halis muhlis bir Amerikan yetiştirmesi ve dayatmasıdır. Erbakan da ağırlıklı olarak Suudi kaynaklı bir dayatmadır. Dikkat edersek, Suudi'de gelişen son bir bombalama olayı ve gelişen bir anti-Amerikancılık var. Bunun da bu oluşum üzerinde etkisi olabilir. Yani Refah'ı ılımlı ve Suudi benzeri bir çizgiye getirmek ve daha fazla Amerika'ya bağla-

mak. Yani her ne kadar laiklik meselesinde Çiller'le Erbakan çok uzakmış gibi görünse de ve birkaç ay öncesinde de, "Kesinlikle bir araya gelmeyiz, büyük tehlikedir. Ben göğsümü bu tehlikeye siper ederim" dediyse de, şimdi kol kola girdiler. Bu, Amerikasız gerçekleşen bir olay değildir.

Mısır zirvesinde, benzer bir şekilde Araplar bir araya getirilip Suriye'yi de içine çekerek, sözde terör aleyhine, Filistin ve Kürdistan'daki devrimci güçleri ve yine Libya ve İran gibi ülkeleri de hedefleyen bir taktik geliştirilmeye çalışıldı. Bunu da yanına çekerek ileri bir adım atmak istiyorlardı. Bu gerçekleşmedi, tersine çevrildi. Şimdi sanırım Amerika, Erbakan'la bunu denemek isteyecektir. Acaba biraz daha, ki Suudi ve hatta Mısır kısmen Suriye'ye doğru bir yaklaşım gösterdiler, bunların Suriye'ye yaklaşmasını engellemek, hatta Suriye'yi bunlarla birlikte biraz daha kendi etki alanına çekmek için Erbakan'ı devreye sokmuş olabilirler. Hatta Amerika buna onay vermiş olabilir. Sonuç verip vermemesi önümüzdeki günlerdeki gelişmelere bağlıdır.

Erbakan Arap alemi üzerinde biraz çalışacak. Suriye'ye gelip gidecek. Son dönemlerde, Çiller'in o örtülü ödenek meselesinde olduğu gibi, Suriye'nin içine kadar yansıttığı düşmanca faaliyetleri belki ikinci plana indirecek. Bu sefer dostluk esprisiyle, işte "Su tavizi veririz. Yeter ki PKK'yi daraltın, bizi anlayışla karşılayın" diyecekler. Bu temelde birtakım ilişkileri, yeni bir diplomasiyi devreye sokabilirler. Arapların buna kanıp kanmayacağını, özellikle Suriye'nin bu konudaki tavrını dikkatle değerlendirmek gerekecek. Benim anlayabildiğim, İsrail'le ilişkilerini köklü ve bu anlaşmayı bozarak yeniden samimi bir duruma getirmezlerse, Arapları ve özellikle Suriye'yi yanlarına çekmek ve hele hele Kürtlere karşı, PKK'ye karşı kullanmak çok zor. Ama burada genelkurmayın hilesi apaçık; Erbakan bu büyük tavizle PKK'nin Ortadoğu'daki, özellikle de Arap sahasındaki gelişmesini frenlemek için işbaşına getirilmiştir gibime geliyor.

M. Aktaş: Gelecekte, özellikle bu bölgesel bloklaşma ve ittifakların daha da derinleşmesi mümkün mü sizce? Örneğin İsrail, TC ve ABD'nin Ortadoğu'da oluşturduğu bloğa karşı, Suriye ve İran'ın başını çektiği cephe arasındaki çelişkiler daha çok derinleşir mi? Burada Kürdistan sorunun etkisi ne olur?

-Bu bloklaşmayı ABD, aslında tek taraflı geliştirmek istemişti. Dikkat edilirse yine Ürdün'ü çekmişlerdi. Suudi ve Mısır'ı da rahatlıkla çekeceklerini sanıyorlardı. Sorun Suriye ile sınırlandırılmıştı. Suriye'nin konumu ters tepince, bu bloklaşmayı zayıflatma gibi bir yaklaşım içine girdikleri kanısındayım. Biz de bu bloklaşmanın halklar lehine olacağını, bundan ulusal kurtuluş savaşımızın da epey sonuç çıkaracağını vurgulamıştık. Bunu sanıyorum Türkiye ile İsrail gördü ve Amerika ile de bunu değerlendirdiler. "Bu bloklaşmayı frenlemek gerek, ters tepebilir. Sonuçlarını kaldırmayabiliriz" dediler. Dolayısıyla çabaları bundan sonra tekrar silikleştirmek, törpülemek, bazı tavizlerle süreci ileriye yaymak gibi bir konuma da gidebilirler.

Bunun yanında, İran üzerinde çemberi daha fazla daraltmak isteyebilirler. İran'ın da buna kolay boyun eğeceğini sanmıyorum. Suriye'nin de, Libya'nın da, Irak'taki durumların da buna kolay kolay boyun eğeceğini sanmıyorum. Sürecin için için gelişeceğini tahmin ediyorum. Özellikle Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi etrafındaki oyunlarla, bu tip manevralarla Kürt statüsünü eskisi gibi kontrol altında tutacaklarını sanmıyorum. ABD'nin aslında en çok korktuğu ve Türkiye'nin de attığı bütün bu son adımların temelinde bizim yürüttüğümüz savaş vardır. Arap ülkelerine kadar hepsinin merkezinde, "PKK'yi nasıl yalıtırız, nasıl tecrit ederiz" hesabı vardır. Bunu ABD ve İsrail'le birlikte yapmak istiyorlar. O Çevik Bir'in son manevraları bununla bağıntılıydı. Bunu yapan Çevik Bir, en son Çukurca-Hakkari operasyonlarının bizzat başındaydı.

Bunu çok açıkça görüyoruz. Uluslar arası çapta yaptığı tüm stratejik anlaşmalar onu Çukurca'ya getirdi. Bununla ne temelde diplomasi yaptıklarını çok açıkça görüyoruz ve oradaki operasyon da bildiğiniz gibi fazla sonuç vermedi. Tam tersine dağ gibi bir direnişle karşı karşıya geldiklerini ve ülke içindeki operasyonların da öyle kolay olmayacağını gözleriyle gördüler.

İşte bundan sonra, yeni bir hükümet denemesi diyoruz; yeni bir diplomasi, politik çerçeve, hafiften bir rötüş diyebiliriz. Hesaplarına göre olmayanı, gitmeyen değerlendiren, hesaplarına göre yeni olanı planlama gibi bir durumları söz konusudur. Bu önümüzdeki günlerde biraz netleşecek. Acaba ılımlı bir gelişme mi ortaya çıkacak, yoksa daha entrikalı, komplolu bir gelişme mi ortaya çıkacak, -öyle ki, Türkiye'deki komplolar ileri boyutludur- tüm bunlar ne sonuç verecek? Biraz da günü gününe inceleyerek değerlendirme yapmak gerekiyor.

Ulusal Kurtuluş Savaşımızın Tüm Önemli Odakları Hedeflendi

M. Aktaş: Evet. Türkiye-İsrail askeri anlaşmasından hemen sonra, sizin şahsınıza yönelik bir suikast söz konusu oldu. Siz bunu nasıl karşıladınız? Gelecekte bu tür yeni bir saldırıya zemin var mı, böyle bir şeye girişebilirler mi?

-Bu uluslararası bir komploydu. Yalnız benimle sınırlı bir olay değildi; özellikle ulusal kurtuluş savaşımızın tüm önemli odaklarını hedeflemişti ve uzun bir hazırlığın sonucu olarak KDP ile yaptığımız ateşkesten sonra devreye giren bir planlamaydı. ABD ile, İsrail ile yoğun görüşmeler yapıldı ve bazı anlaşmalara varıldı. Dikkat edilirse, kış boyu bahar aylarına dek muazzam askeri kaydırmalar yapıldı ve bütün basın yayın bunu gördü, yazıp çizdi. Bunun yanında, TC'nin Mesut Yılmaz Hükümeti geliştirildi. Buna benzer birçok hazırlıklardan sonra bu büyük operasyon süreçlerine girildi.

Eğer başarılıysaydı, bana yönelik son komployla veya sabotajla sonuca ulaşılabilecekti. Öyle ki, bu Suudi'deki bomba kadar bir bombaydı ve bunun İsrailsiz, Amerikasız geliştirildiğini sanmıyorum. Çünkü Reuters Ajansı, bombanın patlamasından iki saat sonra, "Gerçekleşti ve APO öldü" dedi. Yani bunun buradan alınan bir bilgiye değil, orada bunu planlayanların verdiği bir bilgiye dayandığını ben adım gibi biliyorum. Yani bunun da üst düzeyde Ankara'dan geliştirilip anında Amerika'ya bildirilen bir operasyon olduğunu rahatlıkla söylemek mümkün.

Bir İngiliz gazetecisi geldi, "Biz haberi böyle aldık" dedi. Daha sonra tabii Güney operasyonu geliştirildi. Bu operasyonun geliştirilmesi, kesinlikle buradaki patlamanın başarı şansına göre ayarlandı. Buradaki başarı kesinlikle Güney'deki başarıyı da getirecekti. Ardından Dersim, Garzan ve Amed operasyonları vardı. Bütün bunlar birbirini tamamladığında, aslında yaza ulaştığında, tasfiyemizin önemli oranda tamamlanması planlanmıştı. Bu karşı savaş hamlesiyle yüz yüzydik. Bunların hiçbirisi onlar açısından başarıya gitmedi.

Unutmayalım ki genelkurmayın, bizzat Çevik Bir'in aylarca yönlendirdiği bir hamleydi bu. Ne yazık ki, basın bunu açıkça yazmadı. Halbuki yüz binler devreye sokuldu, örtülü ödenek bütünüyle bu işe yatırıldı. Mesut Yılmaz'ın ikiyüzlülüğü de burada görüldü. O, bunun Tansu Çiller'den kaynaklandığını biliyordu; örtülü ödenek, son hazırlıklar vs. bu operasyonlar için yapılmıştır. Ama meyvesine kendisi konmak istedi. O gün basın toplantısı yapıp "Büyük adım atıldı" diye ilan etmeye çalışıyordu. Maalesef

haber olumsuz olduğu için, basın toplantısında, -ki, 6-7 Mayıs oluyor sanıyorum- tek bir kelime söylemeden kalktı ve basın hayretler içinde kaldı. “Hani icraat? Peki, neden bir şey konuşmadı?” dedi. Ama toplantıyı yaptı, ki o haberi verecekti, haber doğru olmadığı için kalkıp kaçtı. Kaldı ki basın toplantısının yapılacağını iki üç gün öncesinden ilan etmişti.

M. Aktaş: Tansu Çiller, Mesut Yılmaz’ı sizi uyarmakla suçlamıştı. Onun bir gerçekliği var mıydı?

-Mesut Yılmaz, ikili oynadı gibime geliyor. Tansu’nun, Doğan Güreş’in planladığı işin ürünlerine biraz konmak istedi. Bize haber verip vermemesinden ziyade, Tansu’yu kurtaracak formüllere pek fazla yatkın değildi. Tansu’nun da ikide bir “vereceğim bilgileri bilmem nasıl kullanacak, görüyor musun” gibi şikâyet etmesi de bu nedenledir. Yani aralarında büyük bir çelişki var. Bu çelişki, ta Özal zamanından kaynaklanan bir çelişkidir. Mesut Yılmaz biraz inisiyatif geliştirmek istiyor. Çiller-Güreş gibileri ise bunu kesinlikle kimseye vermek istemiyorlar. Bu yönlü biri “Aslında imha etsek iyidir” diyor, diğeri “Ben bunu siyasi inisiyatifim için kullanacağım” diyor. Öbürü de, “Bu benim başarımdır, üzerinde ben liderlik yürüteceğim” diyor. Çelişki bu kadardır. Mesut’un çok iyi niyetli olup olmaması değil, o siyasi sonuçlar çıkararak, kendi liderliği için kullanmak istiyor. Çiller ise, onun başbakanlığını boşa çıkarmak ve kendisini tekrar liderlik koltuğuna taşımak istiyor. Bizim üzerimizdeki kavganın asıl nedeni budur.

Ölümü Kendi Kişiliğimde Yüz Bin Defa Öldürdüm

M. Aktaş: Ben bu sabotaj olayıyla ilgili şunu sormak istiyorum. Başkan, siz ölüme nasıl bir anlam veriyorsunuz, sizin için ölümün anlamı nedir?

-Benim için ölüm çoktan ölmüştür! Ölüm diye bir sorunum yok. Sizler için, halk için, PKKliler için, yurtseverler için ölümün bir anlamı olabilir. Ben ölümü kendi kişiliğimde, kendi yaşam gerçeğimde yüz bin defa öldürdüm. Ama şöyle bir durum var, hal-kin o mesajlarında da gördüm: Beni yaşatmak için çırpınıp duruyorlardı; “şöyle yaşatacağız, böyle kol kanat gereceğiz, şöyle geçit vermeyeceğiz” deyordular. Ben burada halkın bir zayıflığını görüyorum.

M. Aktaş: Nasıl bir zayıflık?

Aslında kendisini korumak istiyor, kendisini yaşatmak istiyor. Bunu beni yaşatmakla ifade etmek istiyor. Şüphesiz ben bu desteği küçümsemiyorum, şükran duygularıyla bağlıyım. Ama bana bu duyguyu da verip özgücüne tam sahip çıkıyor olsaydı, kendi ayakları üzerinde yürüyecek güçte olsalardı, bu kadar söylemelerine gerek kalmazdı ve söylemezlerdi de. Demek ki hala bize şiddetle ihtiyaçları var ki bunu söylüyorlar. Bu yüzden daha fazla karşılık vermek gerekiyor, halk için yaşamak gerekiyor.

Tabii ki bunun milyonların özlemi olduğu ortadayken, bizim bunu ciddiye almamamız ve ucuz ölümlere koşmamız da affedilemez bir durumdur. Halk için, yaşamak için tabii ki her şeyimizi ortaya koyacağız, büyük düşüneceğiz, büyük yapacağız. Eskisinden daha fazla, hatta eskiden bir ayda yaptıklarımızı şimdi bir günde yapacağız; 12 yılda yaptığımızın hepsini 13. yılda gerçekleştireceğiz. Bu benim kendime, halka verdiğim bağlılık sözüdür ve yaparım da. Şimdiye kadar yaptıklarımız buna kanıttır. Halk bundan sonuçlar çıkarmalıdır. Özgüc nedir, yetişme nedir, kendi savaşımının gelişmesi nedir, örgütlenme, kurumlaşma ve yönetim nedir, buna benzer yeterli örgütçüleri ve yeterli kişilikleri kendi açısından çıkarma nedir? Bu sorular üzerinde durmamız gerekiyor. Eğer bu gerçekleşirse ben de korunmuş olurum, dolayısıyla halk da kendisini korumuş olur.

M. Aktaş: Yani sizin korunma anlayışınız savaşı geliştirmek.

-Gayet tabii, gayet tabii. Her zaman biz öyle düşündük. Ben en ölümcül noktalara geldiğimde, birçok arkadaşımızda şunu görmüştüm: Varsa bir canı, hemen verip kurtulacak. En değme militanlarımızın bile, bu sıkışık anlardaki en büyük fedakârlığı, ‘bir an önce ölelim, fedakârlık yapalım, namusu kurtaralım’ anlayışı oluyor. Dayanamayanlar da fir olup gittiler.

Benim durumum çok farklı. En sıkışık anlarımda olağanüstü üretici güç olmaya ağırlık verdim. Benim asıl verimim, bu darabacına yakın olduğum süreçlerdir; dönemecin en zikzaklı olduğu ve darboğazların boğuntuya getirdiği virajlardır. Burada manevra kabiliyetim çok daha yüksektir. İş üretmem, yaratıcı düşünme ve bazı temel ilmikleri dokumam, şuraya buraya almam, yine büyük bir süratle ve ustalıklarla gerçekleştirilir. Dolayısıyla ben bu süreçlerde daha fazla kazanırım. Benim kazanma tarzım, çoğunun henüz fark edemediği ve düşünmediği noktalarda olmuştur. Hala da PKK tarihinin kazandırılması anlaşılmalıdır.

Halk savaştı, gerilla savaştı. Ben halkımızın desteğine, gerillanın çabalarına saygı duyuyorum. Ama bana göre bunlar büyük oranda benim savaş planlarımı boşa çıkardılar. Tek başına savaştan hem ordu, hem general gibiyim. Benim de durumum bu. Ve umarım bir gün halkımız da iyi anlar, gerillalar da anlarsalarsa, bu kesin zafer olur. Ben bunun anlaşılması için, son dönemimi olağanüstü veriyorum. Dikkat edilirse, bütün diğer çalışmalara fazla anlam vermiyorum. Kazanma tarzının militan kişiliğini, yine halka yaklaşım tarzını ortaya çıkarmak istiyorum.

Halka yönelik fazla şikâyetimiz yok. Halkın katılımı ve gelişimi iyi gidiyor. Bunda fazla sıkıntı duymuyorum. Fakat militanlar için aynı şeyi söyleyemiyoruz. Militanların kişilik gerçeklikleri çok tehlikeli, çok çarpık. Kısaca bu da tecrübeyle ilgili bir durum. Süreç biraz bunları kaldırabilecek ve biz bunları mevziledirerek başarıya götüreceğiz. Diğer ulusal kurumlar, hatta Ulusal Kongre, mevcut diğer kitlesel gelişmeler bana göre gelişir. Bunlar o kadar birincil sorun değildir. Ama militan, komutan kadro için aynı şeyi söylemek çok zor. Şu anda en önemli darboğaz budur. Son yıllardaki çalışmalarım, bunu da yıkılmayacak veya kısmen gelişmelere zemin teşkil edecek düzeye getirdi. Sanırım bundan sonra başarıyı da bu yönlü çalışmalarımız belirleyecektir. Halkın, militanlarımızın gelişiminde bir aşama vardır. Ben savaş geliştirecektir dediğimde, daha çok bu çalışmalara güveniyorum. Bunların ürünleri ortaya çıkacaktır.

Ortadoğu Gerçekliği Beni Adım Adım Peygamberler Gibi Olmaya İtiyor

M. Aktaş: Şunu sormak istiyorum Sayın Başkan: Birçok Batı gazetesi sizin için yazdı, aynı zamanda birçok militandan da bu duyuluyor: Batı gazeteleri, sizin bir liderden çok bir peygamber gibi karşılandığınızı, Kürtler arasında, özellikle militanlarınız arasında bunun böyle olduğunu söylüyor. Ve birçok insan sizinle görüştüğünde manevi bir rahatlama hissettiğini söylüyor. Siz kendinizde peygambersel bir yan görüyor musunuz?

-Tamamlayayım, ‘modern çağın peygamberi’ diyeceksiniz. Fakat peygamberlik nedir? Peygamberlik, Ortadoğu halk gerçekliğinde önderliktir. Peygamberler tarihine bakıldığında, siz orada önderler tarihini göreceksiniz. Ama yine de kendine özgü bedenlerle hepsinin üzerine çok kısa bir süre sonra kötü despotizmler inşa edilmiştir; yeni bir peygamber çıkarmış ve bu despotizme karşı savaş vermiştir. Dolayısıyla peygamberlerin despotizme karşı bir çıkış hareketi olduğunu iyi tespit etmek gerekiyor. Ortado-

ğu'da despot vardır, bir de peygamber vardır. Firavun vardır, Musa vardır; Roma vardır, İsa ve Muhammet vardır; Zerdüş'tür vardır, işte Asur İmparatorları, Babil İmparatorları, Pers İmparatorları vardır.

Dikkat edilirse, peygamberler hep haktan, adaletten, aydınlıktan yana olmayı ifade ederler. Şimdi bunlar doğruysa, günümüze doğru geldiğimizde zalimler var, imparatorluklar var, onların valilikleri var, generalleri var. Dolayısıyla eğer halktan yana buna karşı çıkmaktan bahsedeceksek, bunun bir biçimde olması kaçınılmazdır. Refah'ın bile Türkiye'de peygamberler söylemini dile getirmesi bu gerçeklikle bağlantılıdır. Her ne kadar ikiyüzlüce bunu yapıyorsa da, Ortadoğu halklar gerçekliğine yaklaşımda bu yöntemin çok etkili olduğunu tespit etmiştir. Şimdi ben bunu ikiyüzlüce değil, hatta klasik dini yaklaşımlarla da yapmıyorum.

Benim için gerekli olan, peygamberliğin ister Hz İsa ve Musa'nın, ister Hz. Muhammed'in çıkışlarında olsun, ilk süreçleri çok önemli. Zulme karşı fazla kılıflara bürünmeden, dogmalara düşmeden hareket ediyorlar. Ben bu yüce peygamberlerin başına dogmalarla getirilenleri bunlara mal etmiyorum. Daha sonraki ardılları, münafıklar, günümüzün sosyalist deyişle oportünistler, sapmalar onların üzerine çok kötü bir şal örttüler ve çok kötü bir despotizm örneği geliştirdiler. Bu ilk çıkışlar bu anlamda benim için çok önemlidir. Bu, halka bağlı olmak isteyenler, zalime karşı mazlumun yanında, haksızlığa karşı hakkın yanında, eşitsizliğe karşı adaletin yanında, yine köleliğe karşı özgürlüğün yanında yer alanlar, peygamberler gerçeğine, dinler gerçeğine böyle bir yorum getirmek zorundadırlar. Bunu getiremeyenler ve kişiliklerinde temsil edemeyenler, Ortadoğu halklarında fazla rahatlık, fazla kabulleniş göremezler.

Unutmayalım ki, son birkaç yüzyıldır Ortadoğu halklarının üzerindeki egemenlik biçimi, yabancı imparatorluklar ve onların bölgesel valilikleri veya general rejimleri biçimindedir. Çok azı halkla bağlantılıdır. Dolayısıyla bunlara karşı çıkmanın çok radikal olması isteniyorsa, tarzının biraz peygamberce olması gerekiyor. Bu da bir siyasal önderliktir; halk siyasal önderliği, halk ideolojik önderliği tarzıdır. Öyle olursa daha fazla başarılı olacağını, tarihi kökenlerine bağlı olarak gelişim göstereceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Ben bu söylemi, öyle fazla okuyarak değil, öyle İslam tarihini, dinler tarihini çok iyi bilerek dile getirmiyorum. Gerçeklerin beni zorlaması, Ortadoğu halklarının kültür ve tarih gerçekliği, hatta savaşın ta kendisi beni adım adım peygamberler gibi olmaya itiyor.

"Kendini Lenin'e mi daha yakın hissediyorsun, yoksa Hz Muhammed'e mi?" diye soruyorlar. Tarz olarak benim yaklaşımım Hz. Muhammed'e oldukça benziyor. Çıkış, hicret, dönüş, irade olarak, azim olarak, tempo ve yoğunluk olarak oldukça benziyor. Hem biçimsellik anlamında, sosyolojik açıdan değerlendirmeleri de Marksist-Leninist temelde geliştirmekten ve oldukça etkilenmekten geri durmuyorum. Kaldı ki, bunların arasına dağlar örmenin pek mümkün olmadığını, çünkü dönemlere göre bunların da halkların çıkarlarını az çok temsil ettiğini biliyoruz. Bunları birleştirmek, çağımızın biraz peygamberi olmakla mümkündür. Veya bunları birleştirmek, sanırım insanlık için de ileri bir sıçramaya yol açılabilir.

M. Aktaş: Bu bir önderlik tarzıdır diyebilir miyiz?

-Gayet tabii. İnsanlık için, en ezilenler, sömürülenler için, hatta dünyanın başına felaketi getirenler için günümüzün temel önderlik tarzıdır. Bunun benimle olup olmaması o kadar önemli değildir. Eğer insanlığın sorunları ağırlaşmışsa, dünya büyük tehlikelerle karşı karşıyaysa, böyle önderlerin gelmesi kaçınılmazdır. Yeni peygamberler mi diyelim, yeni tarikatlar mı, yeni siyasi ve felsefi ekoller mi, adını ne koyarsak koyalım, 21. yüzyıla doğru girişte böyle önderlerin kesin ortaya çıkması gerekiyor. Yoksa bu dünya cehenneme çevrilmiştir, hiç kimse bu dünyada cennet aramasın. Yok eğer cehennemde de yaşanılmak istenmiyorsa, bunun bir kutlayıcısı, müjdecisi ortaya çıkacaktır.

Ben bu konuda kendimi fazla iddialı, bunun ilk örneklerinden görmek istemiyorum. Ama benim tutkum böyle, benim militanlığım böyle. Kendimi bir nevi şahit gibi görüyorum. İnşallah günün zafere ulaşan peygamberi de çıkar.

Bütün Davalar, Önce İnanılması Güç Bir Hayal Olarak Başlamıştır

M. Aktaş: Kendinizi bir arayış içinde hissediyor musunuz?

-Gayet tabii. Ben muazzam bir arayışçıyım aslında. Yeni gelişecek olan önderlik kurumunun araştırmacıyım. Yeni ortaya çıkacak insanlık kurtarıcılarının tutuklusuyum. Araştırıyorum, tartışıyorum, propagandasını müthiş yapıyorum, örgütleniyorum, ön savaşlarını veriyorum. Bir yerde daha büyük savaşların ön savaşçısıyım ve bunu ne kadar insanlığa taşıyarsam o kadar önemli. Kaldı ki, ABD'nin o kadar üzerimize gelmesinin nedeni de budur. ABD kendilerine göre bir Kürt modeli de çiziyor. Kürtlükten ötürü üzerime gelmiyor, sistemi tehdit eden bazı işleri geliştirmek istediğimi bildiği için üzerime geliyor. Ben bunları bir Amerikalı gazeteciye şu şekilde söylemişim: Roma İmparatoru da Kudüs'teki İsa'nın peşindeydi; ben şimdi Washington'daki imparatorun da yeni İsaların peşinde olduğunu hissediyorum. Ve bu karşılaştırmayı yapıyorum.

Bunu da boşuna söylemedim. Aramızda bir benzerlik var. Dönemin imparator gücü, bizi bir nolu tehlike ilan etmiş ve bizi bulmak için bütün dünyayı ayağa kaldırmıştır. Roma generalleri bundan daha fazla çalışmıyorlardı. Roma İmparatoru Neron, bundan daha fazla takipçi değildi. Onlar belki de günümüzdekilere göre yedi suyla bile yıkanmış sayılabilirler. Şimdiki daha tehlikeli. Dolayısıyla şimdiki kurtarıcılar da çok güçlü olmaları gerekiyor. Böyle bir benzetme yerindedir.

Böyle bir araştırmacı, böyle bir ön savaşçı gibi kendimi görüyorum. Ama sonuca giden bir şey söylemek çok zor. Kendimi de bununla sınırlandırmıyorum. Bizim de öncülerimiz, dayandığımız birçok militan var. Bunları biraz ileri düzeye getirmek istiyorum. Daha büyüklerinin ortaya çıkmaları için çerçeveler çiziyoruz, önemli oranda çözümler yapıyoruz. Ön hazırlıklar, ön birlik çalışmaları geliyor. Eğer ihanete uğramazsa, eğer ajanlaştırılmazsa, düzen kendi yanına çekmezse, bütün dinlerin veya bütün felsefi ve siyasi yaşamların başına getirildiği gibi bir sapmaya da yatmazsa, bu işin erkenden gelişme ve başarıma şansı o kadar yüksek olacaktır. Çabalar bu yönlüdür, dikkatle incelenmesine de gerek vardır.

Bizi sıradan bir ulusal kurtuluş hareketi olarak değerlendirmek dar bir yaklaşımdır. Günü kurtarıcı, sıradan bir savaşçılık gibi değerlendirmek yine dar bir yaklaşımdır. Bizim çabalarımız çok kapsamlı, çözümlerimiz bütün insanlığı etkileyecek cinstendir. Yeni insanlık doğar mı, bu bir hayal değil mi diyebilirsiniz. Bütün davalar önce inanılması güç bir hayal olarak başlamıştır. Ama ısrarlı takipçiler, en yıkılmaz denilen Roma'yı bile içten çözmüşlerdir. Her büyük devrim birkaç kişinin öncü çabalarıyla başlatılmıştır ve gelişebilir de!

M. Aktaş: Siz, çok hayal kuruyormuşsunuz?

-Hayaller, bu söylediğim tarzdadır. Fakat gerçekçilikte de sanmıyorum ki bu dünyada benim kadar dikkatli adım atan birisi olsun. Çoğu bilir ki, biz sırat köprüsünde politika yapıyoruz. Bu, müthiş bir gerçekliği ifade eder. En değme politikacı benim yanımda bir hayalperesttir. Hatta bizim yapımız içinde hepsi çok dengesiz, her adımında bir falso olan, her adımında bir faul olan yürüyüşçüler durumundadır. Ama benim olağanüstü ölçmem var, deneme ve sınamam var. Hem ufku, hem atılan her adımı bin defa düşünüp taşınmam var. Adımlarımı ancak öyle atarım. Ama buna rağmen de hayaller var tabii!

Hayallerle bu pratikçiliği çok değişik yürütüyorum. Hayaller biraz farklı gelişir; onların mantığı farklı, pratikte biraz farklıdır. Bu ayırımı da çoğu yapamıyor, birbirine karıştırıyorlar. Kendini ne sanıyor diyorlar, ama diğer yandan da pratiğe hiç bakmıyorlar. Ben çağrı yapıyorum: Hayaller kadar benim pratik tarzımı niye anlamak istemiyorsunuz? Ben yaşayan bir insanım ve yoğun çaba içerisindeyim. Bir günde hiçbir insan benim kadar örgüt çalışması yapmaz, benim kadar propaganda yapmaz, benim kadar eylem düzenlemez. Neden bu görülüyor? Büyük hayaller kuruyor, bilmem büyük laflar söylüyor, bu tehlikeli değil mi diyorlar. Olabilir. Peki, bir de gerçekleşen bir pratik var. Çoğunun hafızası bile almaz, bir gün bile tahammül edemezler. Yalnız onlar değil, yapımız bile böyledir. Bu açıdan pratik gerçekleştirme düzeyimizle, hayaller kurma düzeyimiz üzerine daha iyi araştırma yapmalısınız; gerçeğe daha yakın değerlendirmeler yapmalısınız. Bazı bilim adamları bunu deniyor.

Bizim yaşamımız bir belgeler serisi gibidir. Üzerinde durulursa, herkes kendisi için önemli sonuçlara, hayallerin en iyisi nasıl kurulur sorusuna cevap vermeye de, pratiğin en başarılısını ve en değerlisini gerçekleştirmeye de ulaşır. Tarihte Türk özel savaşımına karşı hiç kimsenin benim gibi bu biçimde dengeli ve başarılı bir savaş yürütmediğini hepimiz biliyoruz. Tarihi kısaca bir değerlendirin. On bin ile, yüz bin ile başlayan isyanlar, üç ayda ve hepsi de darağacında sonuçlanmıştır.

Benim başlarken noktam sıfırdı. Tek bir kişi ve tek bir silah yoktu. O zaman bu büyük dengeyi, bu büyük yürüyüşü nasıl gerçekleştirdik? Ben saygıdeğer yazarlara bunu soruyorum: Bu kendiliğinden mi oldu? Kürdistan'da kendiliğinden bir yaprak bile kıpırdayamaz. Müthiş bir emek olmadıktan sonra, sen de iyi biliyorsun ki, kendi karnını bile doyuramazsın. Bu ülke yoksulluklar ülkesidir. En benim diyen bir kişi bile ailesini zor idare eder. Devlete kırk takla atmazsa bir maaş alamaz, alanlar da bir aileyi bile geçiremez. En değme memurların bile açlık düzeyini biliyorsunuz.

Peki, ben bu elli bin kişiyi nasıl besliyorum? Bunlar kendiliğinden mi besleniyor? Veya herkesin harcadığı emek diyeceksiniz. Ama yüz binler emeğini satıyorken, hala niye açlar? Hepsi de rezil olmuşlar. Demek ki, burada çok etkili pratik bir çalışma var. Bunu görmek, buna saygı duymak gerek. Bence onurunu satmadan, fiziki olarak varlıklarını ayakta tutabilecek maddi yaşam değeri bulmak müthiş bir olay. Hele hele o kutsal ruha sahip olmak -ki, bu da onurdur- çok daha büyük bir olay ve bunları gerçekleştirmişim. Bunu da öyle kendiliğinden Allah bana hediye olarak göndermemiştir. Hepsi emekle olmuştur. İşte sosyalizm budur. Sosyalist emek tarzının olağanüstü boyutlanması, sonuç vermesi budur. Bunun incelenmesini istiyorum. Ama maalesef işin bu yönüne pek dikkat eden yok. İşte adı çıkmıştır! Sanki ben adımla iş yapıyorum! Bu dünyada herkes adıyla iş yapabilir, ama ben emeğimle iş yapıyorum ve kimsenin emeğine de tenezzül etmem.

Herkes gelir, benim sahamdan güç alır. Dediğiniz gibi manevi güç alır, maddi güç alır. Geldiniz, bir haftadır buradasınız. Manevi olarak kendinizde yeni hisler uyandığını görüyorsunuz ve karnınız da aç değildir. Yaptığınız iş de, bence o kadar tüketici bir iş değildir. Başka yerde çalışsaydınız, daha fazla terlerdiniz ve sıkılırdınız. Ama bu iş sizi hem onore ediyor, hem de maddi ve diğer birçok yönden tatmin ediyor. İşte bu, sosyalist emeğin niteliğiyle ilgilidir. Yüce emek, özgürleşmiş emek, insanın kendi kendisine saygısını ve fizikliğini geliştiren emek! Emek üzerinde sömürünün kaldırılması bu tarzla olur. Bunu araştırın, önemli sonuçlar bulacaksınız.

Ben bu anlamda insanlık için kurtuluş imkânsızdır demiyorum. Bana göre çok kısa bir süre sonra, bütün Kürt insanını bu muazzam işsizlikten kurtarmak sorun olmayacak. Bu sorun değildir. Hem de üretken, maddi ve manevi yaşamı üretme koşullarına bağlamak hiç sorun değildir. Sistemler onları bu kadar işsiz, verimsiz, aptal ve hasta duruma getirmiştir. Ama kendi sistemimde ne siyasi ne de askeri olarak kimseyi de öyle fazla çalıştırmıyorum, sıradan ve el yordamıyla çalıştırmam vardır. Herkes maddi ve manevi olarak yaşıyor, üretiyor. Ülkede bunun koşullarına biraz daha sahip olsam, cenneti yaratmak benim için sorun değil.

Kürdistan'ın Dağlarına ve Vadilerine Ekilmek Kadar Değerli Bir Şey Olamaz

M. Aktaş: Bu noktada bir şey sormak istiyorum Başkanım. Kürdistan'da çok büyük bir göç yaşanıyor, daha doğrusu göçertile yaşanıyor, boşaltma var. Birçok Kürt, sizin de, 'köksüzleşme, köklerini terk etme' biçiminde ifade ettiğiniz bir durumu yaşıyor. Bu konuda düşündüğünüz bir toplum projesi var mı? Ülkeden uzak bir yaşamın geleceği ne olacak?

-Büyük bir savrulmanın, diasporanın yaşandığı bir gerçektir. Kürt halkı da günümüzde en çok savrulan bir halktır. Bizim kendi hareketimizin bütün zorluklara rağmen, çok kısa bir süre sonra hicreti büyük bir dönüş hareketine çevirmemizin de nedeni budur. Çok çarpıcı bir biçimde şunun farkındaydık: 12 Eylül faşizmi, Kürt halkını ikinci bir Ermeni katliamıyla mevcut Kürdistan'dan boşaltmayı planlamıştır. Bunu hepimizin bilmesinde, halkımızın bilmesinde büyük yarar vardır. 12 Eylül, Kürt halkının Kürdistan'dan boşaltılmasının faşist darbesidir ve amansız bir biçimde 17. yılında da bu sürdürülecektir. Ben buna karşı, çok fazla uzağa gitmeyen bir hicret hareketi düzenledim. İlk andan itibaren, hatta daha çıkmadan da muazzam bir ülkeye dönüşü, yalnız fiziki anlamda değil, düşünce ve duyguda da gerçekleştirdim. Örneğin buradayım, eğer Kürdistan'da olsaydım, bu kadar dönüş içinde olacağımı sanmıyorum.

Düşüncede büyük dönüş, duygularda büyük dönüş, yurtseverlik duygusunun ve bilincinin gelişmesinde büyük bir dönüş ve özellikle onun savaşla bağlantısı, savaşla dönüş benim için olağanüstü önemli ve çekiciydi. Hiç kimsenin duymadığı, düşünmediği ve kendini vermediği kadar kendimizi buna verdik. Bu yıllarda her şey kaçırıcıydı. Bu yıllar, Ermeni hicretinden çok daha zor bir tehcir, göçertme yıllarıydı. Bir Dersim katliamından sonra yaşanan beyaz terörün, hicretin, iskân kanunlarının yüz katı daha üstünde bir mecburi iskân, göçertme yıllarıydı. Birçok halk göçertildi, Kürtlerinki bunlardan daha da tehlikeli bir göçertme hareketiydi. Büyük bir ordu gücüyle, beyinde ve ruhta çok büyük bir yabancılaşma geliştirmeyi planlamıştı. Son bu radyo ve TV kanallarını da devreye sokarak, inanılmaz bir fiziki, ruhi, düşünsel, politik, kültürel ve ekonomik göçertme dayatıldı. Bunu çok iyi bilmeniz lazım. Umarım ki, biraz da bu konuları düşünürler, şimdi daha sağlıklı yazarlar. Bizim özellikle bu büyük göçertmeye ve köksüzleşmeye karşı eylemimizin nasıl müthiş bir direnme olduğunu anlarlar.

Ben, fiziki savrulmayı fazla önemsemiyorum, hatta bazı yönleriyle faydalı da olabilir. Ama şu ruhlardaki çoraklık, benim nazarımda hepimizi o kadar acınacak duruma getiriyor ki. Yine bu düşünsel sistemsizlik, dağınıklık, fiziki göçlerden çok daha tehlikeli. Kendi ülkesi konusunda bu kadar duygusuzluk, kendi insan gerçeği karşısında bu kadar dağınıklık ve sistemsizlik benim için akıl almazdır ve öfke kaynağıdır. Ben bu noktada hayvanlar alemine bakıyorum: Onlar bile yuvalarını böyle kolay terk etmezler. Ne kurtlar, ne çakallar, ne yılanlar, ne çıyanlar zor terk ederler yuvalarını; ancak öldürürsen alırsın onlardan. Ve bizim halkımız da yıllardır bu topraklardaydı. Atalarının toprakları, etle tırnak gibi birleştikleri topraklar... Nasıl oldu da bu büyük felaketi gönül rahatlığıyla karşıladılar?

Tabii bu bir özel savaş hilesidir. Çok ustaca geliştirilmiş bir göçertilme planıdır. Ben burada özel savaşı görmüyor değilim. Örneğin bir Dersim'in göçertilmesinin Dersim katliamı ile bağlantısı, bir Pazarcık ve Maraş göçünün Maraş katliamıyla ilişkisi ve en önemlisi de beyaz terörün, özel savaş kurumlarının, kontranın devreye girişi benim için netleşmiştir. Bunun her vilayete, Kürdistan'ın her bölgesine nasıl sistemlice, çok ustaca, bin bir hileli ve baskıcı politikayla dayatıldığını da biliyorum. Buradaki kastım, halkı suçlamak değildir. Ama buna rağmen bu oyun nasıl yutuldu? Bu özel savaşın oyununa böyle kendiliğinden, hatta kendinden kaçarcasına nasıl gelindi?

Dikkat edin, halk doğduğu ana topraklardan bu kadar rahatlıkla kaçmaz. Ama bizde kaçarcasına bir ruhsal ve düşünsel süreç içine girilmiştir. Kendinden kaçıyor, her şey gözüne bir yılan gibi geliyor, kaçıyor; diken gibi geliyor, kaçıyor. Daha doğrusu psikolojik savaş bu durumu yaratmıştır. Metropole gidiyor; metropol yetmedi Avrupa, Avrupa yetmedi Moskova, Moskova yetmedi Amerika, Londra... Sanırım Kuzey Kutbu da dense, orada da birinci sırada yer alırız. Bu kadar kaçırılan bir halk durumuna gelmişiz. Bunun üzerinde çok durulması gerekiyor. Bu göçertilme sürecine ilişkin değerlendirmeler çok kısırdır, fazla bilimsel boyutta değildir ve edebiyat da işini bu boyutla yapmamıştır. Yine sanat bu konuda duyarsızdır.

Bütün bunların bilincinde olmakla kalmıyorum. Demin de söylediğim gibi, tek başıma yönlendirdiğim savaşlar var. İşte bu savaşlardan en önemlisi ruhsal dönüş, ülkeyi sevme savaşı, insanlarımızın değerli olduklarını ispatlama savaşıdır. Buna benzer olağanüstü çabalar vardır ve en değme savaştan daha da önemlidir. Çünkü düşmanın göçertmesini, ruhsuzlaştırmasını, beyinsizleştirmesini düşünürsek, buna karşı ortaya çıkan düşünce gücümüz ve benim şu anda heyecan veren kişiliğimin kendisi ortadadır. Benim varlığım her gün ülkeye çağrıdır, büyük bir ulusal haykırıdır. Bunu yüz binler kendileri yapıyor, bunlar büyük savaşlardır. Cephede on savaş verseydim bu sonuçlara ulaşamazdım. Ki isyanların çoğunda görülmüştür, sonuç yenilgi, azmin kırılması, bir daha doğduğuna ve doğacağına da bin pişman olma, meseleden vazgeçme olmuştur. Ama şimdi öyle midir? Şimdi aldığımız tedbirler ve bütün çabalarım, bu ülke de güzel olabilir, biz çok güzel yaşayabiliriz umudu verilmiştir. Bunun birliği, bunun heyecanı doruk noktasındadır. İşte bunlar savaştır. Öyle kendiliğinden olmamıştır.

Ben bazı akıl fukaralarına, duygu fukaralarına bunun öyle sandıkları gibi olmadığını söylüyorum. Bütün isyanlara bakın: Neden kısa bir süre sonra moralleri o kadar bozulmuştur, neden öyle herkes kaçış halindedir? Avrupa yaşamı iyiydi ve emperyalizm bu konuda epey tatminkâr yaşam koşulları sunmuştu da, neden şimdi herkes onu bırakmak istiyor? Nedenc ah vatan diyor? Neden daha yüce duygular peşindedir? Bunlar hakiki savaşlardır da ondan. Biz de büyük mesafe almışız ve en önemlisi de gerilla dağların dondurucu soğuğu ile yakıcı sıcaklığında, belki cebinde bir soğan ekmeği olmadığı halde, yüz binlerce kişilik bir orduya karşı direniyor. Bu ruh, bu cesaret nereden verildi?

İşte en büyük savaş dediğim olay budur. Bu savaşımı ben verdim. Bunu bazı kör gözler, bazı yüreksizler neden bir türlü anlamak istemiyorlar? O çok iyi yazar çizerlere söylüyorum; edebiyat yaptıklarını ve şiir yazdıklarını sananlara söylüyorum: Sen nasıl bir şair, nasıl bir yazarsın ki, Afrikalı için yazarsın, dünyanın en sıradan direnişçileri için yazarsın, fakat kuru ekmeği bile olmayanları ama müthiş direnenleri hiç anlamak istemezsin? Bunu artık anlamak gerek. Bunu anlamayanlar Kürtçülük, Kürt yurtseverliği yapamazlar. Bunlar yüreksizdirler ve yüreksizler de ancak zalimlere teslim olurlar, ancak bu halkın bu duruma gelmesinde rolü olanların kapısında memurluk ararlar. Bu memurlar ve yüreksizler hiçbir zaman yürekli halk savaşçıları, halk aydınları, halk sanatkarları olamazlar. Bunu iyi bilmek lazım!

Bunu söylerken kişi ayırımı yapmıyorum, şunu veya bunu teşhir etmek istemiyorum. Bir ulusal kurtuluş gerçekliğinin doğru anlaşılmasını istiyorum. Eğer bazı yetenekleri varsa, onları kendi ülkeleri ve kendi halklarının çıkarlarını önce doğru anlamalılar, doğru bir yüreğe ve bir elit morale sahip olmaları gerekir diyorum. Bu onların ruhunu ve bilincini geliştirecektir. Bu da kesin ülkeye dönüşü gerçekleştirecek, köksüzlüğü çok sağlam köklere dönüştürecek.

Umarım ki şimdi yazarlarımız 'köksüzler' ve 'kökleşme' adı altında iki roman yazsınlar. Köksüzlük müthiştir ve her şey koparılcasına sökülüp atılıyor. Bunun sürecini güzel yazsınlar. Çok ciddi bir konu. Hem de teorik incelemesini yapsınlar: Köylerin yakılması bir köksüzleştirmedir, insanların her düzeyde kaçırılması bir köksüzleştirmedir. Ama bir de kökleşme var. Mümkünse bunun da edebiyatını, sanatını yapsınlar. Bu yeniden kökleşme çok heyecanlı bir şeydir. Beni inanılmaz ölçüde heyecanlandırıyor ve büyük tutkularım var.

Vatanseverlik varsa, bunlar da bunu neden duymuyorlar? Kürdistan'ın dağlarına, vadilerine ekilmek kadar değerli bir şey var mı? Mezopotamya, Zagros vadileri, ilk ekinin, ilk evcilleştirmenin, ilk yuvanın, insan iskânlarının, insan uygarlığının geliştirilmesinin alanları değil miydi? Halen bu tarih görülüyor. Neden bu tarihe göre yeniden Mezopotamya'da, Zagros vadilerindeki bu büyük diriliş öyküsüne katmıyorlar kendilerini? Onun romanını, onun sanatını ve heyecanını neden duymuyorlar? Bitmiş tükenmiş Avrupa ve metropol varoşlarında neden kendilerini tüketiyorlar? Hatta Kürdistan'da bile kendilerini neden kurutuyorlar. Neden yaşam delisi, neden kendi ülkesinin hastası ve neden açık zindanını yaşıyorlar diye soruyorum ve bu yakışmaz diyorum.

Burada benim kendi kişiliğimde kazandığım savaşlar var. Çok rahatım, çok heyecanlıyım ve bu beni muazzam sürüklüyor. Bana her şeyi düşündürüyor ve bana her şeyi başartıyor. Başarmak istiyorsanız, işte bu kökleşme işçileri gibi, bilim proleterleri gibi büyük heyecan duyun. Arkası çorap sökücü gibi gelir, enerjisi gelir, usta savaşçılığı gelir ve her gün yeni bir icat yaparsınız. Yenilgi de olmaz. Bunu açıkça söylemek gerekir.

M. Aktaş: Sayın Başkan, ben Kürt uluslaşmasını sormak istiyorum. Bu savrulma, uluslaşma önünde bir engel midir, Kürtlerin uluslaşma süreci sancılı mı oluyor?

-Her savrulma, beraberinde büyük altüst oluşları getirir. Eğer savrulmaya karşı büyük bir karşı koyuş hareketi düzenlersen, bu savrulma yeniden bir dönüşüme, hatta yeniden dirilişe bile ulaştırılabilir. Biz kendi gerçeğimizde bunu biraz ortaya çıkardık. Bu

savrulma dirilişle ve büyük bir dönüşümle karşılaşmıştır ve şimdiden büyük bir kurtuluşa dönüştürülüyor. Kendi başına savrulmaya bırakılırsa, o bir halkın bitirilişi olur. Tepkisiz ve dirençsiz savrulma ölümdür. Nitekim birçok güçte, kişilikte, kimlikte ve halklar tarihinde bunu görmek mümkündür. Ama birçok savrulmada da büyük yaratıcılıkların ortaya çıktığını biliyoruz. Bir Yahudi diasporası vardır, iki bin yıldır devam ediyor. Ama en büyük bilim adamları, sanatçılar, hatta zenginler, sermayedarlar bu Yahudiler içinden ortaya çıkıyor.

M. Aktaş: Yani uluslaşmaya engel değil mi?

-Eğer büyük bir direnişle karşılık verirsen tam tersine. Benim kendi pratiğimde yaptığım da biraz budur. Benim büyüklüğüm şurada: Ben savrulmaya karşı büyük direndim, bu çok önemlidir. Ruhta direndim, öyle kaba silahla direnmedim; düşüncede direndim, kişilikle direndim. Bu çok önemlidir. Buna benzer süreçleri hatırlayalım. Direnç ruhta, moralde, düşüncede ve özellikle dar bir çevrede de olsa örgütlenmede ne kadar şiddetle savunulursa, o kadar büyük bir karşı koyuş hareketine, kendini yeniden düzenleyişe ve yeni bir topluma yol açar. Biz tam da bu süreçteyiz.

Bunun aslında gelişimini iyi incelemeniz gerekir. Benim bu nedenle aydınlara, yazarlara, bilim adamlarına söyleyeceğim şudur: Artık bu diasporayı, büyük altüst oluşu, savrulmayı mutlaka inceleyin; işler öyle gazetelerde yazıldığı gibi değil, böyle sandığınız gibi de değil, çok derin, çok tehlikeli, çok amansızca yapılmaktadır. Her bir teslim olmamış, muhtemelen yurtsever olabilecek bir köylünün katledilmesi korkunç bir olay! O faili meçhul denilen olaylar... Alıyorlar insanları, çok vahşice katlediyorlar. Şimdi bunların hikâyesini kim yazacak? Binlercesi böyle katledildi. Bunların hiç birisinin örgütü filan yok, PKK'yle ilişkili de değil. Özel savaşçılar, kontralar "bu, yakında onların safına gider" diyorlar. Onları teslim alamamış, çözememiş, "potansiyel tehliktedir" diyor, kökünü kurutuyor.

Bu süreci kimse incelememi. Yalnız işte şu kadar cinayet var, faili meçhuller nerede deyip yetinmiyorlar. Bu hiçbir şey değil. Faili meçhuller mezarda da olsa, sana da verirse, bu hiçbir şey ifade etmez. Bunlar nasıl içeri alındı, kimler hangi amaçla aldılar, nasıl vahşice işkenceler uygulandı? Burası çok önemli. Burasının peşine düşmek gerekir. Ben bazılarının, insan hakları ve barış arayıcılarının çabalarını yetersiz buluyorum ve birçok şeyi de gizliyorlar. Hatta ben bazıları hakkında kuşkuluyum. Asıl suçluyu, onların asıl niyetini, devletle bağlantısını, vahşi yüzlerini, yol açtıkları müthiş insanlık dışı acıları dile getirmiyorlar. Bunalım nerededir? Takmışlar bir at gözlüğünü veya bir gerçeği göstermez dürbünü, uzağı daha uzak gösterir, yakını daha anlaşılabilir yakına getirir ve gerçek görüntüyü siler. Böyle araştırmacılar var.

Bu olup bitenleri görmek zor değil. Yıkılan köyler dürbüne, araştırmaya fazla ihtiyaç göstermez. Bu insanların acılarını yüzüne bakarsan anında anlarsın. Kalemle, bilmem neyle tırmıklıyor da gerçekleri bulacakmış! Bu utanmazlıktır. Bu dehşeti iliklerine kadar hissetmeyenler, insan hakları savunucuları ve barış arayıcıları olamazlar. Türkiye'de bu konuda çok sığ bir durum vardır, bunun aşılması gerek diyorum. Bu da yetmez, bu insanların bir de dönüşüne ilgi duymak gerekiyor.

Ben kendimi ahım şahım ele almıyorum, ama bu yıllara iyi dayandım, ruhumu satmadım. Benim büyüklüğüm burada. İğne ucu kadar imkânlar elime geçtiğinde, direniş için düşüncede ve pratikle değerlendirdim. Bazı hayırlı şeyler ortaya çıktı. Bu anlaşılabilir yeter veya bundan herkes yararlınsın, bu da yeter. Bunun yapılması gerekiyor. Bu yapılmazsa, bu göçertilme varsa, bu halkın güzel bazı değerleri bir daha gözükmemecesine yerin dibindedir. Düşman boşuna 'elli yıldır mezara gömdük, üzerini de betonladık' dememiştir. Bu, doğru bir değerlendirmedir. Ben o mezarı deldim. Nasıl deldim? O sizin işinizdir, araştırın.

Ben şimdi yaşıyorum: Kürt adına yaşıyorum; Kürt özgürlüğü adına, Kürdistan halklarının özgürlüğü adına yaşıyorum. Ermeni'yi de mezardan kaldırmak istiyorum, Asur'u da mezardan kaldırmak istiyorum, ne kadar kültür varsa hepsini mezardan kaldırmak istiyorum. Ben bundan büyük bir heyecan ve kıvanç da duyuyorum. İşte bunu araştırmak lazım. Bunlar az mı önemli davalardır? Hangi zalimler bunlar bu mezarlaşmayı ve bu betonlaşmayı yaptılar? Bunu neden yazmayacaksınız? Ve en önemlisi, bu beton nasıl çatlatıldı? Düşünün, elli yıldır kendi deyişleridir, beton bir mezarın içindedir. Döve döve o betonu çatlatıyorsun ve bir filiz gibi boy atıyorsun. Bundan daha heyecan verici olay düşünülebilir mi? Halklar için, onların kültürleri için bundan daha heyecan verici bir olay düşünülebilir mi?

Bu gerçekçi yazarımızın yüreğine bak, bilincine bak; bunun tanımını bile yapamıyor. Benim için büyük bir zavallılıktır, benim için o kadar önemli değildir. Gerçekleşen önemlidir. Bir halkın ne kadar ince ağırlı da olsa kendi sesini tekrar ortaya çıkarması, ben varım demesi heyecan verici bir şey. Ki bazıları "Ermenileri de, Asurları da uyandırdım" diyorlar. Her halk uyanсын, bu güzel bir şey. Her kültür gelişsin, bu da güzel bir şey. O dar milliyetçilikler ayrı bir sorun, ayrı bir bela. Onların üstesinden gelinbilir; ama gelişen insanlık, gelişen kültürler yaşamın ta kendisidir. Bunu görüp heyecanlanmak gerekiyor. Savaşın, halk savaşının özü de böyle olursa sürükleyicidir ve yaratıcıdır, dolayısıyla başarılı sonuçlara götürebilir.

Statükonun Parçalanması Kürdistan İçin Nefes Almanın Kendisidir

M. Aktaş: Ben biraz Güney Kürdistan'daki güncel durumla bu uluslaşma olayının bağlantısını sormak istiyorum Başkanım. Şu anda Güney'deki mevcut Kürt güçleri, Kürt ulusalcılığı bir engel midir? Gelecekte bu güçlerle ilişkileriniz ne tür bir seyir izleyebilir?

-Tabii ki Kürt uluslaşmasında çok ciddi engeller var, iç sorunlar var. Ben her zaman şunu söyledim: Düşman ne kadar güçlü olursa olsun, dıştan dayatılan engellemeleri, özel savaşımını bu süreçte fazla sonuç alıcı bulmuyorum. Artık tehlikeyi içteki Kürdistanıyız, Kürd'üz diyenlerin muazzam uluslaşma özelliklerindeki yoksunluğunda ve kaçışında, yine politikacıyız diyenlerin politik yetersizliğinde görüyorum. Bunlar daha büyük tehlike arz ediyor. Bunlar yalnız Güney Kürdistan için değil, Kuzey'de de azımsanmayacak düzeyde vardır. Doğu'da da vardır. Bunlar şüphesiz büyük sorun teşkil ediyorlar. Bazıları çok tehlikeli engeller haline gelmişlerdir ve sıyrılıp atılmaları lazım. Bazıları sorunların kaynağıdır, habire düşmanı besliyorlar, geliştiriyorlar ve bunu da safça veya politika yaptıklarını sanarak yapıyorlar. Bazıları çok zavallıcadır, köledir, kendini savunamıyor, sorun teşkil ediyor. Bunlar çok ileri düzeydedir. Güney'de hiç şüphesiz daha fazla var. Bunların üzerine de gitmiyorum değilim. Güney savaşını bahsettiğiniz bu engellerin ortadan kaldırılması için düzenledim ve büyük bir takiple Güney'deki devrimleşme, uluslaşma süreci ve hatta demokratikleşme süreci üzerinde durdum. Birkaç savaşı göze aldım. Son yıllarımızı önemli oranda buradaki savaşın üzerine hasrettik. Bazı olumlu gelişmeler vardır. Güney'deki gelişmeleri bu anlamda küçümsememek gerekir.

TC'nin birkaç büyük savaşı oraya dayatması boşuna değildir. Çekiç Güç'ün bir türlü ayrılmak istememesinin sebepleri boşuna

değildir. Hepsinin amacı burada uluslaştırma için, demokratikleştirme için yürüttüğümüz çabaları etkisiz kılmaktır; oradan Kuzey'e taşırılmasını, Kuzey'in de oraya taşırılmasını engellemek içindir. Buna rağmen yürüttüğümüz çalışmalar ve verdiğimiz sa-
vaşlar şimdi olumlu bir safhadadır. Her ne kadar eski tarzı ısrarla dayatmak isteyenler varsa da, eskiden kendilerine göre bir savaş tarzları vardı, her şeyi bu temelde tüketmeyi esas alanlar vardı, şimdi bunları kısmen durdurmuş durumdayız. PKK gerçekten şu anda düşündürülen, yeni davranış ve tutumlara çeken temel bir etkiye sahiptir ve fiili bir kuvvettir de.

Şimdi bizim için sorun, bu kuvveti en doğru tarzda nasıl kullanmamız gerektiğidir. Ulusal bütünlük, ulusal birlik, Ulusal Kongre veya Güney Kürdistan'da bir demokratik halk federasyonu için ve bunun önündeki engellere karşı dostça ilişkiler nasıl gelişir, tehlikeli hedefler kimlerdir, onların üzerine siyasi mi yoksa askeri mi gideceğiz, yine düpedüz varolan kontra faaliyetleri üzerine nasıl gideceğiz? Günlük olarak uğraştığımız sorunlar bunlardır. Çok karmaşıktır, fakat üzerine oldukça ısrarlı gideceğiz. Bana göre oldukça sonuç alınacak bir zemindir. PKK'nin çalışmalarının önemli bir kısmını buraya hapsedememiz, halkımızın gerek ulusal birlik ve direnişi için, gerekse de demokratikleşme çabaları için hayli belirleyicidir. Bu kesinlikle Güney'e müdahale diye yorumlanmamalıdır. Güney'in kendisi Kürdistan'daki düşmanı bütün Kuzey üzerine çekti. Onlar Kuzey'e müdahale ettiler.

Halk için bu düşmanı ülkeye çekme işinden vazgeçin, bütün Kürdistan'ı bunlara peşkeş çekmekten vazgeçin; ondan sonra aşiretiniz de, kabileniz de, iktidarınız da sizin olsun diyoruz. Ben bunu samimiyetle hem Kürdistan Yurtseverler Birliği'ne, hem de Kürdistan Demokrat Partisi'ne söylüyorum. Siz elinizi bütün Kürdistan'dan çekin, siz Kürdistan'ın düşmanlarıyla bu kadar kirli ittifaklar yapmaktan vazgeçin, ben Güney'de bir saat bile durmam. Yeter ki orada halkın ulusal demokratik haklarına saygılı olun. Kürt halkı için ulusal birlik çalışmalarının serbest yapılmasına izin verin, halkı yine eski tarzda kırdırtmayın. Demokratik, ulusal bir hükümet için ne yapıyorsanız, ben sizin emrinizde bir emir askeriyim dedim ve samimiydim.

Kuzey için de bizim size yardımımız ve desteğimiz gibi bir desteği bizden esirgemezseniz bu iyi olur. Destek vermeseniz bile düşmanımızla ittifak yapmayın, faşizm ile ittifak yapmayın! Çok acayıptır, en gizli ilişkileri Türk faşizmiyledir, hepsine vermedikleri taviz yoktur. Bu Kuzey'e müdahale olmuyor da, biz Güney'e halkın imdadına gidince mi müdahale oluyor? Bu çapraşıklık, bu haksızlık giderilmelidir diyoruz. Onun için buradayız. Bu anlaşılmalıdır ve daha da anlaşılacaktır. Düşmanla girilen kirli, gizli kapaklı ilişkilere son verilecektir. Ben bunu çok halisane duygular ve düşüncelerle söyledim. Bunun sonuçlarını göreceğiz. Bir de Güney'de halkın ulusal demokratik talepleri var, onlara saygılı olacaksınız. Bu da samimi bir yurtseverlik ve halkımızla birlik olma, onun biraz mücadelecisi olma amaçlarımıza bağlılığın bir gereğidir. Hiç kimsenin buna karşı çıkmaması gerekir. Açık ki, 'ben Kürt halkının ulusal demokratik değerlerine bağlıyım' diyen her kesim, -Güney'dekiler de dahil- bundan büyük memnuniyet duymalı ve onların da aynı şekilde bizim Kuzey Kürdistan'daki devrim çabalarımıza destek olması gerekir. Bunun yanlış olan hiçbir yanı yoktur, bunu kendilerinden bekliyoruz.

Onları bu tutuma getirinceye kadar, gerek siyasi olarak, gerekse savaşla tam bu sonucu elde edinceye kadar orada kalacağız. Bu hem hakkımızdır, hem de görevimizdir ve vazgeçmeyeceğiz.

M. Aktaş: Sayın Başkan, Kürt güçlerinin gelecekte Ortadoğu'daki bloklaşmada farklı cephelerde yer alma tehlikesi var mı? Böyle bir durum, Kürdistan devrimi ve Kürdistan halkı açısından nasıl bir sorun yaratır?

-Sanmıyorum, Kürtlerin özgür iradeleri ile iki blokta yer almaları pek mümkün değil. Olsa olsa, ki daha çok PKK buna önderlik ediyor, Kürt halkının son yıllardaki manevra şansını iyi değerlendirerek, bu bloklaşmada kendisi için en yararlı olan yaklaşımların içinde yer tutmak gibi bir arayışı olacaktır. Bazı ukalalar, açıkça söyleyeyim, 'bu bloklaşma işine karışmazsak ne olur' diyenler, en hafif deyimleriyle pratik politikayı anlamayanlardır. Kürdistan'daki yüzyılların o müthiş statükosunun ne anlama geldiğini bilmeyenlerdir. Statükonun parçalanması, az çok Kürdistan'ı etkileyecek bir paklaşmanın gelişmesi Kürdistan için nefes almanın ta kendisidir. Önce bunu görmek gerekir. Statükoyu savunmak, eski sömürgecilerin, emperyalistlerin maşası olmak demektir. Bloklaşmaya karşı olmak, eski statükoya razı olmaktır.

Bloklaşma incelenmemeli mi diyeceksin. Hayır, incelenmeli. Hangisi Kürdistan için elverişlidir, hangisi pratik politik imkân veriyor, hangisi önemli tehlike arz ediyor? Gayet tabii incelenmeli. Ben bunun için çağrı yaptım. Gelin, bir an evvel Ulusal Kongreyi gerçekleştirilelim ve bütün Kürdistan parçaları için uygun olabilecek politikaları birlikte üretelim ve kararlaştıralım. Hatta nerede siyasi çalışma, nerede hangi devletin desteğine ilişkin, nerede gerilla, nerede seçim... Bütün bu konularda Kürdistan ulusal birliğinin bir zirvesi olsun, karar gücü olsun ve bu tarihi fırsatı da değerlendirsin. Maalesef bu çağrının özünü bir türlü anlayamadılar ve halen de buldukları yerde masal okurcasına süreci izlemeye çalışıyorlar.

Bu büyük bir yanlışlıktır; bu tarihi bir fırsatın değerlendirilmemesidir. Şu anda, özellikle son on beş yılda, 1980'lerden sonra bölgedeki çatlaklıklar benim politika yapmamın özüdür. Bu çatlaklıkları olağanüstü duyarlı değerlendirdim. Bunları söyleyenlerin kendileri, statükoda Kürdistan'ın aleyhinde olan güçlerin maşasıydılar. Benim şu anda herhangi bir bloklaşmaya dayanarak politika yapmam söz konusu değil. Evet, ben halklar bloğundan yanayım. Eğer İran, eğer Arap bloklaşması Kürt halkına biraz daha yakınsa, ben canı gönülden bu blok içinde yer alırım. Ama eski sömürgeciliği dayatacaksa, ustaca bunu boşa çıkartırım. Eğer ABD bloklaşması, iradesi dışında da olsa olumlu bir bloklaşmaya yol açıyorsa, onu da değerlendiririm. Ama çok tehlikeli bir dayatma içerisinde ise, şiddetle onun karşısında olurum. Politika böyle yapılır.

Hiç değerlendirmiyorlar, içine gelmiyorlar, bir gün gelip incelemiyorlar, sıcağını yaşamıyorlar. "Bloklaşma tehlikelidir, Kürtler bölünmelidir" diyorlar. Bu sizin "Kürtler bölünmelidir" dediğiniz yerde, Kürtler kırk yıldır statükonun içinde bitirilmiş durumdadırlar. İradeleriyle, şu veya bu bloğu tercih edecek durumları da yok. Çünkü kararları yok, zirveleri yok. Bunun yapılabilmesi için zirve topla, gel. Hangi blok iyidir, hangi ülke iyidir; siyasi, askeri ve diplomatik olarak nerede mevzilenme iyidir; bunları kararlaştıralım. O zaman böyle sivri değerlendirmeler yap. Buna kim ters düşerse, karşı çıkarsa onu amansız karşımıza alalım. Ben bunları bir defa çağırdım, bin defa çağırıyorum. Bu güçler niye kaçıyor? Neden ulusal birlik ve onun karar zirvesinden kaçıyorlar?

Tekrar çağırıyorum, ben kaçmıyorum, her yerde varım; Kürdistan'ın özgür dağlarında varım, Avrupa'da varım, Ortadoğu'da varım... Blokları bir an önce değerlendirelim, nerede yer alacağımızı birlikte kararlaştıralım. Bu konuda görevlerinizi yapmayacak mısınız? Bu konuda adınız bile duyulmadan fitne fesat hareketi gibi dedikodu yapacaksınız, içinde bulunacaksınız veya fazla ciddiyeti olmayan değerlendirmeler içinde bulunacaksınız... Bu, politikayı hiç anlamamadır, Kürdistan'ı hiç anlamamadır, çok tarihi bir süreci masal okumakla geçirmektir. Buna bir an evvel son versinler. Eğer bloklaşmada Kürdistan'ı daha da güçlendirerek çıkarmak istiyorlarsa, onun zirvesini, onun tarihi karar gücünü ortaya çıkarsınlar.

M. Aktaş: Ulusal Kongre önünde kimi engel görüyorsunuz, hangi anlayışı?

-Şimdi anlayışlardan ve güçlerden ziyade yetenek yok. Yani eski statükoyu parçalamışız. Geniş manevra imkânlarıyla Kürdistan sorununun çözümünü bölge devletlerinin içinde geliştiriyoruz. Yine uluslararası bütün irili ufaklı güçlerin gündemine sokmuş, tartışıyoruz. Sorunu politik, diplomatik bir boyuta getirmişiz. Bütün bunlar Kürdistan için yeni imkânlar demektir. Ayrıca gerilla cephesini geliştiriyoruz. Özgür Kürdistan parçaları geliyor. Bunlar yepyeni tarihi durumlardır. Bunun üzerine politika ve diplomasi anlam kazanır. Benim sıkıntım veya öfkem burada. Neden bunu değerlendirmiyorlar?

Ben zaten şu anda kendi başıma da yapıyorum. Benim Önderlik durumum kurumlaşmada da ulusal düzeydedir, taktikte de en ileri düzeydedir. Hem stratejik, hem taktik olarak benim hiçbir sıkıntım yok. Milyonları tek başıma, elimin bir parmağıyla bile yönlendirebilirim. Bu çok açıktır. Her türlü taktiği üretebilirim. Ama bunu kendimle sınırlandırmak istemiyorum. Bazı kişiler, "PKK neden kurumlaşmıyor, ulusal kurumlaşmalar neden ortaya çıkmıyor" diyorlar. Size söylüyorum ki, ben de bundan sıkıntı duyuyorum. Kendimi yalnız başına bir kurum yerine götürmek istemiyorum. Bu çok tehlikelidir de. Bir kişiye böyle bağlı kalmak çok tehlikeli.

Kurumlaşmadan kim kaçıyor? Ulusal birlik çağrılarımızı kaç yüz defa tekrarladık. Ulusal Kongre çağrımızı kaç defadır tekrarlıyoruz. Diğer bütün örgütlere politika yapılan Kürdistan'ı kim sundu? Güney'de de, Kuzey'de de olağanüstü dönüştürücü etkiye kim yol açtı? Bu kadar ulusal kurumlar var, bunları kim yarattı? Bunların hepsi ulusal amaçlarının ve demokratik taleplerinin ifade edilmesi için en değerli hizmetleri yerine getirmiyor mu? Televizyonu ve kültür kurumlarını neden kullanmıyorlar, hatta seçim kurumunu neden birlikte kullanmıyorlar? Hatta hem Güney'de, hem Kuzey'de federe meclis ve hükümet imkânları vardır, neden kullanmıyorlar? Kim bu konuda üzerine düşen görevleri yapmıyor?

Ben şunun için söylüyorum: Bizi sanki anlamıyormuşuz gibi, bu işlerin peşinde değilmiş gibi değerlendirmemeleri gerekiyor. Kendileri proje getirsinler, benden maddi ve manevi destek istesinler. Ulusal Kongre için, Güney Kürdistan federasyonu için, Kuzey Kürdistan'daki federe meclis ve hükümet için her şeyimi sunayım kendilerine. Zamanı da kendileri planlasın, yeri de planlasınlar, ben ona koşayım. Ama ne bunları yapacaklar ne de yaptıracaklar! Bu tutumlar, ulusa ve halka karşı samimi olmayan tutumlardır. Bununla zaten kendilerini küçük düşürmüşler, tecrit olmuşlar. Daha da ısrar ederlerse, açık söyleyeyim, benden başka kimse kalmadı. Ben de kendimi çok beğendiğim, kendime çok tapındığım için değil, politikasızlıktan ötürü tek bırakılıyorum.

Bu durum parti içinde de böyledir. Gelin, bu işi birlikte yapalım diyorum. Hatta ben kendimi sıradan bir hizmetçi olarak, bu adı şanı duyulan örgütlerin hizmetine sokayım. Ulusal Kongre Başkanı onlar olsun, birçok komiteyi onlar yönlendirsin. Bana en zor işleri versinler. Nedir bunlar? Köylü örgütlenmeleri, köylü savaşımı gibi kimsenin yanından geçmediği işleri versinler. Hatta kendilerinin uygun bulduğu zor işler, yaramaz işler varsa, onu bana versinler. Ulusal Kongre bunların karar yeridir. Neden bundan kaçıyorlar? Ondan sonra da, 'vay, APO kendini diktatör sayıyor' diyorlar. APO bu kadar halk içinde neden kökleşiyor? Bunun sebebini de kendinize sorun. Neden beni böyle güçlendiriyorsunuz? Çünkü siz görevlerden kaçılıyorsunuz. Ben biraz görevlere sahip çıkıyorum, onun için de halk tutuyor. Bunu bütün emperyalist güçler denediler, tersi oldu. Bütün örgütleri aleyhimde çalıştırdılar.

Ben şu anda hiç çalışmadan, halk benim etrafımda çığ gibi büyüyor. Kendi ahmaklıkları, kendi halka yakışmayan davranış ve tutumları yüzünden beni ilahlaştırdılar. Halbuki ben bunu istemiyordum. Ama bu ahmaklıkları, bu halktan uzak konuları, bu düşman politikalarına alet olmaları onları bitirdi, beni yüce katlara çıkardı. Bunun nedeni benim despotizimim, benim baskılarım değil ki! Çünkü ben buradayım, kimseye baskı uygulayacak halim yok.

Emperyalizmin kolu kanadı altına kuruluyorlar, TC onlara yardım yapıyor. Buna karşılık bütün dünya benim önümde engel oluyor, imha planları düzenliyor. Buna rağmen eğer halk beni destekliyse, biraz vicdanı olan bir kişinin bu neden böyle oluyor diye kendine sorması gerekiyor. Bunun da en açık nedeni, gerçekten hem halk için düşünüyoruz, hem de halka bağlılığın samimi örneklerini sergiliyoruz. Halk da yüzyıllardan beri bu samimiyeti ilk defa bizde gördüğü için, inanılmaz bir şekilde bağlanıp gidiyor. Hatta bana bile, neden bu kadar bağlılar dedirtircesine bağlılıklarını gösteriyorlar. Bunda sorumluluk benim değil. Ben en uzaktayım, daracık bir yerdeyim. Bu kendiliğinden oluşuyor veya bizim bazı mesajlar yakalanır yakalanmaz oluşuyor.

Ve benim çağrım: Gelin, bunu sizlerle de paylaşalım! Halkta yer bulmak isteyen kim varsa, sadece gelsin, güç istesin. Ben gücümü dağıtmak istiyorum, gücümü kurumlaştırmak istiyorum, gücümü bayağı bölmek istiyorum. Kim almak istiyorsa gelsin. Ucuz eleştireceğine, merkezleşiyor, tekleşiyor diyeceğine, ne kadar güç istiyorsa -siyasi güç, askeri güç, diplomatik güç- hepsini dağıtıyorum. Bundan daha açık ve samimi olunamaz.

M. Aktaş: Sayın Başkan, Olof Palme cinayetinin PKK'ye yıkılmasının nedeni neydi? Bu o zamanlar PKK'ye karşı uluslararası komplonun bir sonucu muydu, nasıl değerlendiriyorsunuz ve bu PKK'yi Avrupa'da nasıl bir sürece soktu?

-Eskimiş gibi gözükse de, bence güncelliğini hiç yitirmeyen bir konu Olof Palme cinayeti. Soruyu sorduğunuz için teşekkür ediyorum ve ilgilenen çevrelere de bir kez daha dikkatle değerlendirmeleri gerektiğini söylüyorum.

Benim son dönemlerde uluslararası komplonun nasıl geliştiğini görmemle birlikte, özellikle bu son geliştirilen uluslararası komplonun, sabotajın hangi güçlere dayanılarak geliştiğini biraz daha yakından görmem, beni Palme komplosu üzerinde yeniden düşünmeye sevk etti.

Dikkat edilirse, 1996 baharı sonunda bize yönelik, amaçlı, çok kapsamlı komplo öyle sıradan bir kişiye yönelik bir komplo değildir. Bunun için Mısır'da kocaman bir zirve düzenlendi. TC-İsrail stratejik anlaşması yapıldı, yüz binlerce birlik kaydırıldı ve olduğumuz sahaya yönelik de çok sayıda özel tim gönderildi. Bunların hepsi tespit edildi. Sonuçta bu komplo geliştirilmek istendi. Başarılılması ayrı bir şeydir. Neden '96 komplosu dersen, ABD'nin çıkarları var. Clinton ondan bir gün önce "PKK, Güney Kürdistan'da etkili oluyor" dedi. Yine komplodan bir gün önce İsrail gazeteleri, "Hedef Güney Lübnan değil, PKK Önderliği'nin faaliyet yürüttüğü alanlar olmalıdır" dedi. TC'nin kendisi zaten her türlü özel timiyle, inanılmaz ordu yığınaklarıyla peşimizdeydi.

Bu komployla neyi sağlamak istiyorlardı? Güney Kürdistan'daki devrimci-yurtsever halk faaliyetlerimizin durdurulmasını, Kuzey Kürdistan'daki devrimin ve bütün alanlardaki gerillanın tasfiye edilerek bitirilmesini, uluslararası alanda diplomatik gelişmemizin bitirilmesini istiyorlardı. Demek ki bu az önemli bir komplo değildir ve başarılması halinde de az bir tehlike değildir. İşte bizim üzerimizde '96'da da geliştirilen tarihi uluslararası komployu böyle özetlemek mümkündür.

Bunun ışığında Palme olayına baktığımızda, bugünkü ortamı yeniden gözler önüne sermekte yarar var. 15 Ağustos Atılımının üzerinden aşağı yukarı bir yıl geçmişti. Dikkat edelim, birinci yıl geçtikten sonra, bu 15 Ağustos Atılımının yaşayıp yaşayamaya-acağı kuşkuluydu. Palme katliamının gerçekleştirildiği 1986 Mart'ı gün gibi hatırlıdır. Hatta İsveç'ten bir kadın ve yanında bir Kürt gelmişti, sondaj yapıyorlardı. Lübnan'daki kamplarımıza kadar da gitmişlerdi. O gün Palme, öldürülmeden önce birkaç şey söyledi, "Beni neden PKK'yle karşı karşıya getirmek istiyorlar, neden ben PKK'nin üzerine gideyim?" dedi. Kimse bu sözleri incelemedi.

Özellikle İsveç yazarlarının, gazetecilerinin bunu incelemesi lazım. Palme'nin ölmeden önce PKK ve Kürt yaklaşımı nasıldır? Palme'nin öldürülmesinin nedenlerini anlamak istiyorsak, ilk etapta irdelenmesi gereken bir sorun budur. Palme'nin o zamanki davranışlarını ve bazı açıkça söylenmiş sözlerini, kesinlikle değerlendirmeye almak gerekir. Bir bu. İkincisi, Palme'nin, bilinen ulusal kurtuluş süreçlerine, başta da Vietnam ve Güney Afrika ülkelerindeki, yine Güney Amerika'daki birçok ulusal kurtuluş hareketlerine yaklaşımı dürüstçedir ve emperyalizme karşı tavrı vardır.

Üçüncü bir nokta, Reagan ve Thatcher büyük bir saldırı kampanyası başlatmışlardı ve bu kampanya en sıcak dönemi yaşıyordu. Ayrıca birçok cepheyi çökertmişlerdi; Ortadoğu'yu çökertmişlerdi, Avrupa'yı kendilerine bağlamışlardı. Bunların önünde tek çatlak ses, NATO'ya karşı da dikilen, Avrupa Birliği'nin önüne de dikilen değer, sembol Palme'dir. Bu üç hususu birleştirdiğimizde durum netleşir. Buna ek olarak PKK Hareketinin birinci yılını geçirmesi ve '86 baharına da sağlıklı giriş yapması, yine TC'nin PKK'yi Avrupa'da tecrit etmek için o dönemde verdiği olağanüstü çabalar ve bu nedenle de Alman Dışişleri Bakanı ile şimdiki Meclis Başkanı Mustafa Kalemlinin yaptığı bazı gizli anlaşmalar vardır. Bunları 1985'in sonunda yapmışlardı, incelemenizi tavsiye ederim. Bu anlaşmalar gizlidir, bulmak lazım. Palme cinayetini aydınlığa kavuşturmak istiyorsak, bu işlerin objektif olarak ortaya çıkarılması gerekir.

Türk MİT'inin veya Türk diplomasisinin o dönem temel özelliği şudur: ABD ile İngiltere, Reagan ve Thatcher ile Alman istihbaratı kesin sıkı ilişki içine girmişler. Zaten Reagan-Thatcher-Kohl çok iyi anlaşmışlardı ve TC'de de Kenan Evren vardır. Bunlar kesinlikle acımasız bir emperyalist bloklama'yı yürütmüşlerdir. Emperyalizmin çıkarlarını dünya çapında mükemmel götürüyorlardı. Ama PKK direnişi ortaya çıktı. 15 Ağustos Atılımının TC'de, özellikle Avrupa'da tehlikeli gelişmelere yol açacağına, Avrupa kamuoyunun desteğini toplayacağına inanıyorlardı ve doğrusu da buydu.

Palme-İsveç bunun merkeziydi. Herkes bunu çok iyi biliyor ki, bütün ulusal kurtuluş hareketleri İsveç'te üslenmişlerdi ve Palme de bunun sembolüydü. Bütün bu nedenlerden dolayı ve yine Evren'in Avrupa ile, ABD ile çok iyi ilişkileri nedeniyle kurduğu çok sağlam bağlar, PKK'nin de bu yıldan itibaren Avrupa kamuoyunun desteğinden kesin yararlanma sürecine girmesi ve buna Palme'nin sebep olabileceğini düşünerek ve Palme'nin son günlerde söylediği "Ben neden Kürtlere ve PKK'ye karşı çıkayım" sözü, onun üzerine hangi güçlerin geldiğini açıkça gösteriyor. Tam bu noktada, bu son bayrak provokasyonu gibi, sözde Kürt izi teorisini kullanarak Palme cinayetini gerçekleştirdiler.

Bir de Papa provokasyonu vardır, onun faşizmle ilişkisi ortadadır. Nasıl KGB'yi ve Bulgar istihbaratını bulaştırmak istedikleri ve bunların hepsinin de yalan olduğu açığa çıktı. Türkiye'deki göçmen yığınını -ki, 1982'lerde Türk solunun ve demokratlarının Avrupa'ya çıkışı muazzamdır- Avrupa kamuoyunun gözünden düşürmek için Papa cinayeti düzenlendi. Ve o, bütün Türkiye solu-na karşıydı. Ama Palme cinayeti, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketine, özellikle 15 Ağustos Atılımının sonuçlarının Avrupa'da kamuoyu nezdinde destek bulmaması için düzenlenmiştir. Farkı buradadır. Birisi genel demokratlar içindi. Öyle ki bunu faşizm düzenledi. M. Ali Ağca Maltepe cinayetinden sorumluydu ve kaçırıldı. Bunun Nurettin Ersin'in adamı olduğunu TC basını bizzat yazdı. Ama öyle örtbas edildi kaldı.

Palme'nin, kesinlikle ABD'nin de gözden çıkardığı ve bu arada Avrupa'da Thatcher'in, Kohl'un ve TC'nin en aktif bir biçimde desteklediği bir cinayete gittiği çok açıktır ve önemlidir. Buna PKK'yi, Kürtleri bulaştırmak neden düşünüldü? Bir taşla birkaç kuş vurmak için! Endişelendiğimiz şeydu: Bir serseri Kürd'ü bulacaklar, tıpkı bayrak provokasyonunda olduğu gibi "Ben indir-dim, ben vurdum" dedirtecekler. Ben hemen o akşam dedim ki, Palme'yi yücelteceğiz. Palme, Kürtlere karşı düşmanlık tutumu içine girmeyen tek Avrupalıdır, anısı önünde saygıyla eğiliyoruz, bu bildiri yazın dedim. Çünkü o zaman bizim içimizde de Ali Çetiner gibi bazı provokatörler vardı. Sanırım o zaman Hürriyet Gazetesi'nin muhabiri M. Ali Yunak -ki, kuşku bir kişilik-, "Ben APO'nun talimatını PKK yetkilisinden aldım ve cebimde, yarın yayımlayacağım" dedi. Hürriyet "Palme'nin vur emri yakalandı" diye manşet attı. Sonra birdenbire o emri yayınlamadılar.

Gazeteciler bu konu üzerinde durmalı.

M. Aktaş: M. Ali Yunak kaçtı...

-Kaçtı mı? Bunu incelemenizi isterim. Çünkü "APO'nun vur emri benim cebimdedir" dedi. Bunu da Ali Çetiner diye bir provokatör vardı, ondan aldığını, ona emri benim verdiğimi ve onun da bunu uygulattığını söylüyordu. Ben, bunu yayınlamalarını isterdim. Çünkü Türk istihbaratı suç üstü yakalanacaktı, Palme cinayeti ortaya çıkacaktı. Ama birdenbire yayını durduruldu. Bizim için de bilinen o yakalanmalar gündeme geldi. Düsseldorf Mahkemesi düzenlendi.

M. Aktaş: Bunlar hepsi planlıydı değil mi?

-Tabii, hepsi. Komplolar zaten kapsamlı. Bir defa bütün Avrupa'nın Kürt ulusal kurtuluş hareketinin aleyhine dikilmesi için, dediğim gibi Türk Dışişleri Bakanı Mustafa Kalemlinin ile Alman İçişleri Bakanı anlaşma yaptılar, Reagan-Thatcher-Kohl de kol kanat gerdiler. Palme cinayetiyle 'Kürt izi' diye bir iz buldular ve bütün Kürtler suçlu bir konuma getirildi. Destek kesildi ve PKK takipçiliği geliştirildi. Bir cadı kazanı kaynatıldı. Bütün Kürtler karadır, bütün Kürtler teröristtir denildi ve o günden günümüze doğru halen devam eden bir yasaklama var.

İsveç'in Adil Bir Arbulucu Rolüne Cesaretle Girmesi Gerekir

M. Aktaş: O dönemdeki diğer Kürt gruplarının, şahsiyetlerinin tutumlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Gayet tabii, bu provokasyonun içindeydiler, onları hazırlamışlardı. Nitekim **Haydar Kutlu** Paris'ten yolcu edildi. Sanıyorum **Kemal Burkay** ve adamları da bavullarını hazırlamışlardı. Ama bizlere yönelik komplolar tam tutmamıştı. Türk sollarına yönelik az çok başarılı olup, birçok örgüt de Dev-Yol gibi kendi kendilerini tasfiye ettikleri için bavullarını aldılar, Ankara'ya indiler. Ama biz bu komplolarla bitirilmedik. Çünkü ben Ortadoğu'da mevzilenmişim ve Avrupa'daki örgütümüz, buradan kontrol ediliyordu.

Dolayısıyla Kürt örgütlerinin ve temsilcilerinin Ankara'ya gitmeleri boşa çıkarılacaktı. Bavullar hazırlandı ama gidiş durduruldu. Ne zamana kadar? Ta ki PKK'nin tasfiyesi gerçekleşene kadar. O Sol Birlik vardı, bu Kürt örgütleri de o Sol Birlik içindeydiler. Kararla Türk solu gitti, Kürt solu geldi. Sözde Kürt solu!

Bunların üzerinde yeniden durmak gerekiyor. Bunların hepsi bu provokasyonla bağlantılıydı ve hepsi o dönem amansız bir PKK saldırısı başlatmışlardı. Bunları Avrupa'nın bu komplosundan ayrı düşünmek mümkün değil. Bunlar zavallı, belki nasıl bağlantılı olduklarını düşünmemişler. İçimizde de buna alet olanlar var. Onlar da bunu düşünmemişlerdi. Belki ben olmasaydım, bir sahte Kürt 'nasıl bayrağı indirdim', 'ben vurdum' diyecek. Belki de o işi öyle bir kişiye de yaptırmışlardır. Ama çıkacaktı. Ben elimi yakasına koyacaktım, sana bunu biz yaptırmadık diyecektim. Bir PKK Avrupa temsilcisi de çıkıp, 'sana bunu ben emretmedim mi' diyecekti. Ve o zaman onun provokatörlüğü ortaya çıkacaktı. Nitekim, Ali Çetiner sorumluydu. Onun Alman polisiyle nasıl gizli yaşadığının hala incelenmesi lazımdır.

Şimdi, şu bayrağı indiren adam kimdir? Onun ortaya çıkarılması lazım ve böylece de provokatörler suç üstü yakalanacaktı. Politikalar da bu yönlüydü. Dolayısıyla büyük bir çelişmeye yol açtı. Almanlar birçok kişiyi içeri aldılar. En son içimizdeki provokatörler, 'APO gidicidir' diyorlardı. '88'de avukat taslağının söylediği bir şey, ki avukat çok iyi biliyor, en son yanımdayken, "Yüreğim dayanmıyor senin bu çalışma tarzına. Kalbim duracak, ne kadar değerlisin Başkanım" diyordu. "Seni gördükçe yere düşeceğim" diyordu. Bu kadar bağlıydı. Bir baktım ki aniden bayrak kaldırdı, "APO gidicidir, Avrupa tümüyle bize geçti" demeye başladı. Bu çok çarpıcıydı. Bunun bir darbe olduğunu biz gördük.

Avrupa'da zorda olan bütün arkadaşları tutukladılar. Ali Haydar Kaytan gibi en eski arkadaşımızı tutukladılar. Sonra da ona teklif ettiler, önde gelen PKK'liler olarak, "gelin bu işe önderlik edin, sizi iki günde çıkaralım. Yalnız, APO'ya karşı bir hamle başlatın. Size bütün Avrupa'nın imkânlarını da verelim" dediler. Bunu açıkça söylemişler. Onun için de yedi yıl zindanda çürüttüler. Ama tabii biz bazı arkadaşlarımızı iyi hazırladığımız için, güvendiğimiz için bu gerçekleşmedi ve onları mahvettiler. Halbuki onların hiçbir cinayetle, hiçbir Avrupa kararıyla ilişkileri yoktu. Onun için diyorum, Alman polisi kendisinden korkuyor ve bu PKK yasağının çok uyduruk gerekçelerini hazırlıyor. Sonuçta bu mahkemeler fiyaskoyla sonuçlanıyor. Burada bizim aramızdan bazı provokatif kişileri kullandı, ama bunlar sonuç vermedi.

Burada bilinmesi gereken, Palme komplosu çok boyutlu uluslararası bir komplodur. Bunu tamamen ulusal kurtuluş hareketine diplomatik darboğaz yaratmak için, Avrupa kamuoyuna ulaşmasını önlemek için, yine Avrupa kamuoyuna "PKK teröristtir, Palme gibi değerli bir hümanisti, sosyal demokrasi vurdu" dedirtmek için bu cinayeti düzenlediler. Bunun mutlaka araştırılıp ortaya çıkarılması gerekiyor. Bunun için de İsveç polisinin o tamamen NATO'cu bir kısmı vardı, gericiler vardı; yani bunların hepsi araştırılmadan, Palme cinayetinin içyüzü aydınlatılamaz. Zaten Palme'den sonra ABD ve Almanya'nın desteğiyle bunlar başa getirildi. Maalesef bunlar İsveç'te önemli oranda güç kazandıkları için Palme olayını örtbas ettiler.

M. Aktaş: Kürtler kesin mağdur oldu diyorsunuz.

-Gayet tabii.

M. Aktaş: İsveç hükümetine bir çağrınız var mı? Bugün artık onlar, bu Palme cinayetinin PKK'yle ilişkisinin olmadığını kabul ediyorlar.

-Evet, ama bu bence yetersizdir. Palme kendi tarihi önderleridir; İsveç hükümetinin de -sanırım sosyal demokratlar işbaşında- yalnız PKK'yle ilişkisinin olmadığını kabul etmesi yetersizdir. On yıl bize iftira edildi; maddi ve manevi anlamda bize büyük zararlar verildi; Kürtlere büyük zararlar verildi. Tarihi olarak bu nasıl telafi edilecek? Bu büyük zararı nasıl karşılayacaklar? Birinci husus budur.

İkincisi, bu cinayet neden örtbas edildi? Kim yapmış? Bu açığa çıkarılmadıkça İsveç hükümeti töhmet altındadır. Hiçbir zaman da bu kara töhmet altından kendisini kurtaramayacak. Gelsin, tekrardan Palme cinayetini araştıralım. Ben o zaman da İsveç'in yanımıza gelen gazeteci kılıklı bazı temsilcilerine söylemiştim, gelin birlikte çalışalım, PKK'nin bu işin içinde olmadığını adım gibi söyleyebilirim demiştim. Bu şimdi anlaşılmıştır. Bu kayıpların hangi güçlere dayanarak geliştiğini de adım gibi biliyorum. Ama şimdi bunun üzerine gidilmiyor. İsveç hükümetinin yapması gereken, PKK'nin bu işle ilgisinin olmadığını söylemesi değil, tam tersine kimler bu işin içinde yer alabilir, onun açıklanmasıdır. Palme'nin anısına saygı bunu emreder. Ben de buna saygılıyım ve üzerine düşeni yapmaya her zaman hazırım. Artık bunu şimdi yapmamız gerektiğine inanıyorum.

M. Aktaş: Kürdistan sorununun siyasi çözümünde de İsveç hükümetinin daha aktif rol almasını bekliyor musunuz?

-Gayet tabii. İsveç aslında bu rol için uygundu. Bu rolü törpülemek için de İsveç'i Kürt ulusal kurtuluşunda dışlama gerçekleştirilmişti. İsveç ve yine İskandinav ülkelerinin hepsi bence biraz Avrupa'dan farklıdır ve biraz da uzun süre bloksuzluğu yaşadılar. Birçok ulusal kurtuluş hareketinde de, örneğin Norveç arabulucu rolü oynadı. İskandinav ülkelerinin, bu arada İsveç'in tekrar eski şanına yaraşır, adil bir arabulucu rolüne cesaretle girmesi gerekir. Kürt ulusal kurtuluş hareketi gibi Palme'nin de çok yakından etkilendiği ve kendi ülkesinde Kürtlere geniş imkânlar tanıdığı bu politikasına tekrar dönüş yapması lazım. Ama daha dürüstçe, bu kaybedilen yılları daha da telafi edersine. Bunu bekliyorum ve biz üzerimize düşeni yapmaya hazırız.

Beynine ve Yüreğine Milyonları Yerleştirenlerin Yalnızlık Sorunu Olamaz

M. Aktaş: Kitap okumaya fırsat buluyor musunuz?

-Bu konuda biraz da fiziki nedenlerden, gözümün fazla dayanamamasından ötürü ve esas olarak da işlerin yoğunluğundan ötürü iyi bir kitap, hatta gazete okuyucusu olmadığımı söyleyeyim. Ama fırsat bulduğumda sayfalara sık sık göz atıyorum.

En son tümüyle okuduğum bir kitaptan ziyade, satır aralarını yokladığım bazı kitaplar vardı. Bu **Savaş Sanatı** adlı Çinli bir generalin iki bin yıl önce yazdığı bazı değerlendirmeler vardı. Öyle ki bu temel stratejik bir kitaptır, hala da harp akademilerinde ders kitabı olarak okutulur; birkaç satırını okuduğumda şunu gördüm: Bu kitap beni anlatıyor, okumama gerek yok dedim. Çünkü onun en kapsamlı uygulayıcısı durumundayım. Yine **Japon Savaş Sanatı** adlı bir kitaba baktım. O da aynı nitelikte bir kitap. Japon mucizesinin neye bağlı olduğunu felsefi ve stratejik olarak izah etmeye çalışıyor. Onun da bende iyi bir uygulaması vardır dedim. Yine okumama gerek yok. Demek istediğim, Doğu stratejisinin ve felsefesinin bizim gerçeğimizde bir kez daha önemli oranda dile gelmesi önemlidir. Bizim savaşmak isteyen militanlarımıza bunu tavsiye ettim. Stratejinin, kavram düzeyinde savaşa yaklaşımın ne kadar önemli olduğunu, bu klasik yapıtlar çarpıcı bir biçimde gösteriyor.

İlgimi çeken diğer konular fazla yok. Çünkü biraz kendimi o yönlü tatmin eder duruma gelmişim. Yani bir anlamda kitapların özünü aşılıyor gibi bir noktadayım. Eskiden çok ihtiyaç duyardım, gözüme her kestirdiğimi okurdum. Şimdi ilgi düzeyim zayıflamış. Zayıflaması, düşünceye ihtiyaç duyulmamasından dolayı değil; şiddetle düşünüyorum, ama kendim çözüyorum, kitaplar artık bana dar geliyor. Kitapların satırlarına düşüncemi sıkıştırmak beni sıkıyor. Tam tersine, kafamda bir patlama var. Felsefi ve moral açıdan, tüm toplumu ve doğayı ilgilendiren konularda düşünebiliyorum ve bu beni idare edebiliyor. Bu açıdan kitaplara fazla ilgi duymuyorum. Bir yerde, yaşadığımı tekrar kitaplardan öğrenmenin fazla gereği yok. Daha çok kitaplar yaşanılanı nasıl doğruluyor gibi incelemelerim oluyor. Ama yine de mütevacıca okuyorum. Özellikle Kürt aydınlarına önerdiğim yol, yaşanılanı görerek kitap okurlarsa daha çarpıcı sonuçlara ve muazzam bir aydınlanmaya ulaşacaklardır. Yalnız kitaplarda gerçeği aramak yetmiyor. Yaşanılanı da gerçeği aramaları şu anda imkân dahiline girmiştir. Teorik birikimlerini yaşanılanı değerlendirme ile birleştirirlerse, gerçek bir aydın düşüncesine yol açabilirler.

M. Aktaş: Yalnızlık çekiyor musunuz Başkanım PKK içerisinde?

-Hayır, hayır! Beynine milyonları bu kadar yerleştirenlerin veya en hayati çıkarlarını onların beyinlerine ve yüreklerine yerleştirenlerin yalnızlık sorunu olamaz. Yalnızlık şu demektir: Beynin ve yüreğin insanların gerçeğinden, halkların gerçeğinden uzaksa ve çok bencilsen, hep kendini düşünürsen bu korkunç bir yalnızlık, dayanılmaz bir yalnızlık, hatta hastalıktır. Bende bunun tam tersi geçerlidir.

M. Aktaş: Türk medyası, birtakım Avrupalı aydınlar size sık sık 'diktatör' ithamını yapıyorlar. Bu tür şeyleri duyduğunuzda rahatsızlık duyuyor musunuz?

-Tebessümle karşılıyorum. Eğer öyle bir diktatörlükten bahsedilecekse, bu son yıllarda gerçeğin diktatörlüğü, halkın iradesinin sağlam bir direngenliği denilir ve ben bunu kabul ediyorum. Gerçeğin diktatörüym! Bundan hiç sıkılmam, halk iradesinin gerekirse tek başına yıllarca amansız savunucusuyum. Ama gerçekten diğer anlamlarda ben kendimi en tutarlı demokrat olarak değerlendiriyorum. Herkes bunu tespit edebilir. Dili olmayan, kimliği olmayan, mezarda olan bu halkın dirilişine kim yol açtı? Kürt halkının dilini, gerçeğini dünyaya bu kadar açan kimdi? Bu en büyük demokratik, ulusal taleplerini dünya çapına taşıyan sorumlu kişi kimdir? Bu diktatör olabilir mi? Bu, en büyük demokratik ve yurtseverliktir. Milyonları ülkesine bağlayan irade kimdir? Bunun birinci derecede sorumluluğunu en üst düzeyde üstlenen kimdir? Bunlar diktatörlükle izah edilebilir mi? Bu yurtseverlikle, hem de inanılmaz bir yurtseverlikle, halkımızın peygamberce bulduğu bir demokratlıkla mümkündür. Bu konuda çarpıtıyorlar.

Açık söyleyeyim: Aslında kendileri despotiktir. Bu kişilere benim imkânlarımın yüzde birini verin -çünkü parti içinde de var, ben sadece dışımız için söylemiyorum-, önce yapacakları Çingene paşası gibi babasını asmaktır. Bunlar acımasız diktatörlerdir. Bunların diktatörlüklerini daha iyi anlamak istiyorsanız, ailelerine, karılarına, çocuklarına bakın; ne hale geldiklerini görürseniz, toplumu da ne hale getireceklerini görürsünüz. Ama benim yanımdaki arkadaşlarımdan hepsinin, kadın veya erkek, dilleri ve beyinleri muazzam açılmıştır; istediklerini söylüyorlar, tartışıyorlar, irade oluyorlar, cesaret oluyorlar. Bunların hepsi büyük demokrasi-dir.

M. Aktaş: Geçenlerde Avrupa'da Hamburg'da bir yürüyüş oldu ve yaklaşık yüz bin Kürt katıldı. Ve en çok atılan slogan da "Biji Serok APO!" Siz bu sloganları duyduğunuzda ne hissediyorsunuz?

-Saygıyla karşılıyorum. Fakat gerçekten bu sloganların atılması için benim hiçbir özel yönlendirmem yok. Hatta uzun süre, neden böyle oluyor diye kendi kendime sordum. Ama halk için ne faydalıysa ben onu anlayışla karşılarım. Sanyorum halk bu sloganlarda, kendi düşmanlarına karşı, kendi sesini boğmak isteyenlere karşı en kolay yoldan bir cevap vermiş oluyor. Bu sloganların atılmasından çıkarılması gereken en doğru değerlendirme budur. Halk düşmanları bunu kendilerine yönelik bir saldırı olarak değerlendiriyorlar ve halk da en kesin cevabı veriyor. Aydınlar bu kadar kesin cevap veremezdi. Ama derler ya, halk ariftir, yaşamdan biliyor. Halk da bence politika yaşamından biliyor ve çok etkili cevaplar veriyor. Böylece büyük gücü de ortaya çıkarmış oluyor. Yani halk bilinçlidir, bu konuda ne yapılması gerektiğini de iyi biliyor.

Dikkat edin, Avrupa'da tam tersine aleyhimize çok şey söyleniyor. Halk da daha artan bir karşılıkla bu birlik sloganlarıyla cevap veriyor. Buradan çıkarılması gereken sonuç belli: Demek ki bu insan büyük demokratır ve halk çıkarlarının savunucusudur olur.

M. Aktaş: Ben, daha çok sizin o anda ne hissettiğinizi bilmek istiyorum.

-Halkın bildiğini görüyorum. Ama bunu yeterli görmüyorum. Halk slogandan öteye de geçmeli. Örgütlenmeye ve kurumlaştırmaya dönmeli, kendi kendisini önderlik çizgisinde savaşılabir düzeye getirebilmelidir. Halk için bu daha da gereklidir ve kalıcı olur.

M. Aktaş: Eğer bugün Kürdistan'a gitme koşullarınız oluşursa, Kürdistan'da nerede yaşamak isterdiniz?

-Kesinlikle kentlere gitmeyeceğim. Yine düşmanın rahat uzanabileceği alanlara da gitmem. Savunma imkânları olan, devrimin zenginliğini geliştirmeye elverişli olan alanlarda üsleneceğiz ve ben bunun yolunu da oldukça açmış durumdayım. Ruhta, düşünce itibarıyla en büyük Kürdistaniliği yaşadım. Fiziki olarak da yaşayabilirim. O sürece de girildi. Bu, muhteşem bir fiziki dönüş de olur yani. Hazırlıklıyım ve kusursuz bir dönüşü gerçekleştirebilirim. Beni artık pratik olarak Kürdistan'da gibi sayabilirsiniz.

Bütün Kadınlar İçin Olmak Benim İçin Çok Önemli

M. Aktaş: Size çok defa soruldu ve ben de bir daha sormak istiyorum. Sizin için aşkın anlamı nedir? Bugünlerde aşk üzerine hiç düşünüyor musunuz? Bir kadına duyduğunuz aşkın adı nedir?

-Kendimi bu konularda da hem anlayış, hem uygulamada olağanüstü büyütüyorum. Kürt aşkı üzerinde gerçekten ciddiyetle duruyorum ve bu da yurtseverlikle özdeşdir. Benim için kadın uyanışı kesinlikle yurtseverliktir. Kadının gelişimi, demokrasinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bunun tarzı benim için çok çekici. Kadınlı bu temelde olağanüstü ilgileniyorum. Adeta en değme filmlerden daha çekici, dönüştürücü ilgileniyorum. Önemli sonuçlar ortaya çıkıyor.

Klasik anlamda herhangi bir aşk anlayışım filan yok. Hatta klasik, günün geçerli yaklaşımlarıyla kadınlı ilişkilerim fazla anlamlı değil. Ama kadınlı ilgileniyorum. Güzel kadını ortaya çıkarmak için adeta büyük bir yetenek haline gelmiş bulunuyorum. Çünkü kadınlar son zamanlarda çok yaklaşıyorlar, olağanüstü geliyorlar, ilgileniyorlar.

M. Aktaş: Nasıl bir ilgi bu Sayın Başkan?

-Şimdi, Kürt kadınları genellikle çok tutucu yetiştirilmişlerdir ve bir erkeğin eli değdi mi, hepsi namus gitti derler. Bu tersine çevrilmiştir. Ruhsal ve fiziksel katılmaya olağanüstü ilgi duyuyorlar. Bana göre bu Kürt aşkının gelişim kanunudur ve bu kanun artık işliyor. Kürt kadınının kendine verdiği olağanüstü değer küçümsenmemelidir.

Bazı soytarılar 'APO kadınlarla nasıl yaşıyor' dedikçe, kadın daha da alevlendi, aşk gerçekleşti. Kötülük yapalım derken, iyilik yaptılar. Öyle kadınlar bizi durdurmak istedi tabii. Bir Fatma örneği vardı. Bunun işbirlikçi aile kızı Kesire olduğunu biliyorsunuz. Onunla çok büyük bir savaş yaşadık. O, TC'nin aşkı da, aileyi de öldüren kurumuna karşı bizim büyük bir savaşımızdı ve zafer kazandık. Ardından çığ gibi kadın hareketi gelişti. Ama bunu tüketmiyoruz. Kavramı, kadının bizzat güzelleştirilme çabaları benim daha çok ilgimi çekiyor. Bir kadınla kendimi tüketmeye cesaret edemiyorum. Öyle olmayı da ulusal amaçlarıma biraz ters görüyorum. Çünkü genel kalmalı. Bütün kadınlar için olmak benim için çok önemli. Tabii bunu hiçbir Kürt düşünmez. Bu, hep zürriyet sahibi, hemen bir aile kurup kendini gerçekleştirmek ister. Ben şimdi bu fikirden ve tutkudan uzağım.

M. Aktaş: Geçmişte hiçbir kadına 'seni seviyorum' dediniz mi?

-Hayır. Her kız olağanüstü sever, sevilir. Böyle bir sorun yok. PKK'de artık bu sorun çok üst düzeyde çözülüyor. İstedikleri düzeyde katılıyorlar. Cins güzelliklerini, hatta fiziki güzelliklerini ortaya koyabilirler. Bu, Avrupalılardan bile daha ileri düzeydedir. Yanlışlık yapılmaması için, dile kötü dolanmamaları için biraz emniyetli, korumalı bir biçimde yürütüyorum. Çünkü sapkınlıklar gelişebilir, derhal çirkince dayatmalar gelişebilir. Buna dikkat etmem gerekiyor. Yoksa kadının fiziki özgürlüğü, cinsel özgürlüğü, ruhi güzelliği için çok değerli çalışmalar, gelişmeler vardır ve olmalıdır da.

M. Aktaş: PKK hakkında yapılan rahipler ve rahibeler tartışmasına karşı çıkıyorsunuz.

-Gayet tabii. Büyük bir aşk bendinin, barajının gelişmesi için bu bentlere ihtiyaç vardır. Dikkat edin, bu cinsel tükeniş bizde her şeyin bitirildiği yerdir. Bütün enerjiler bir karıya, bir erkeğe veriliyor ve orada yüce kavramların, yüce duyguların hepsi öldürülüyor. Ben bunu önlemek için bir tedbir almışım. Freud'da bir cinsel analiz vardı. Ben bu konuda bilimselim. Kürt tükenişini, Kürd'ün ailedeki tükenişini durdurmak için olağanüstü bilimsel bir çalışma kadar, aldığım politik tedbirler var. Ben buna, psikolojik-politik tedbirler diyorum. Bu olağanüstü sonuçlar veriyor. Nedir bunun sonuçları? Cinsel enerjinin tükeniş temelinde kullanılması değil, politikaya dönüştürülmesidir. Kadının bir cinsel tükeniş aracı olarak kullanılması değil ulusal çağrı gücü haline gelmesi için, Kürt halkı gibi bir halkı diriltme gücü ve çekici bir güç haline getirme, bu temelde aşkı adeta yeniden yaratma. Bunun için tabii gerekirse kırk yıl, nasıl eski dervişler çile çektiyseler, biz de yüce aşkı yakalamak için çirkinliklerden uzak duracağız. Bunun anlaşılacak hiçbir yanı yok. Unutmayın, bir kadınla veya bir kadının bir erkekle doğru dürüst konuşması yok. Erkek görür saldırır, kadın cinselliğini satar. Bu en tehlikeli bir haldir. Bunu önlemek için aldığım tedbirlere rahip ve rahibelik sıfatını yakıştırmak en kaba yaklaşımlardan birisidir.

Büyük aşkın yolunu ilan etmiş durumdayım. Benim büyük aşka müthiş saygım var. Kendim için, halkımız için. Ama zordur. Ahmedê Xanê'nin aşk anlayışının bile daha anlaşılmadığını size söyleyeyim. O, Kürt birliğinin gerçekleşmesiydi. Kürt halkının dirilişinin gerçekleşmesiydi ve mezara yanarak girmesidir. Üç yüz yıl sonra, herhalde daha da baş aşağı gitmiştir. Dolayısıyla bu yönlü çalışmalarımızın anlaşılması gerekiyor. Ucuz, böyle kendini nasıl yaşıyor, bilmem rahibe midirler, rahip midirler... Bunlar hiçbir şey anlamamaktır. Kürt aşkına, Kürt duygularına, Kürt duyarlılığına saygısızlıktır. Bunun için edebiyatçılara çok iş düşer. Sözüm ona ben aşığı diyenlere çok iş düşer. Her aşkın savaştan daha zor olduğunu tekrar söylüyorum.

Kadın cinsinin özgürleştirilmesi ve güzelleştirilmesi de kesinlikle amansız, hem de çok boyutlu bir savaşla mümkündür. Böyle kadın ve buna uygun erkek ortaya çıkmadıkça aşk adına, sevgi adına, aile adına her şey haramdır ve her şey düşküncedir. O da Kürd'ün bitirilişinin hikâyesidir. Kürd'ü diriltmede bu aşk yorumu çok önemli bir yer tutar. Ben size söyleyeyim, bu konuda biraz daha derinlikli yaklaşım. Bilimsel olduğu kadar psikolojik-politik yaklaşım. Yapılan işlerin çok önemli olduğunu göreceksiniz, takdir edeceksiniz.

İhaneti Kürt Tarihinden Söküp Atma Amacım Var

M. Aktaş: Ben, size bir de ihanet sorusunu sormak istiyorum Başkanım. Kendinize yakın bulduğunuz bir insan size ihanet ettiğinde ne hissediyorsunuz, ona nasıl bir anlam veriyorsunuz?

-Kendi adıma üzülüyorum. Hemen ilk etapta, ah kendine ne kadar yazık etti diye düşünüyorum. Çünkü hainlerin yerini tutacak yüzlercesini, ben zaten devrede tutuyorum. Hainin darbe vurma şansını sıfırlamış durumdayım. Fakat Kürd'ün tarihinde haini öyle bol ki, kolay nedenlerle ihanet etmeye öyle alıştırmışlar ki. Bu, şöyle beni çok zorluyor: Böyle olmamalıydı, böyle ölmemeliydi, böyle ucuz hain olmamalıydı. Hainlik, bu kadar basit nedenlerle gerçekleştirilmemeliydi ve biz de bunları fazla zorlamamalıydık. Bu düşünce beni kahrediyor. Ama hain haindir, ihanet ihanettir. Eğer hakkını, karşılığını vermezsek, bizim toplumumuz için kanser gibidir, ölü gider. O açıdan ihaneti affetmemeliyiz. Unutmayalım ki, benim bu konuda diğer bir kuralım, ajan bile olsa, resmen düşmanla ihanetten kurtulma ve ıslah olma yoluna girdi mi, bir günde yoldaştır. Yine gerçekten ıslah olma sözünü verdi mi, idamlık almış bütün hainleri saflarımızda tutuyoruz. Bundan da en ufak bir sıkıntı duymuyorum. Onun temel ölçütü, yeter ki vatanına ve insanına ihanet etmesin ve biraz gelsin.

Bu nedenle haince durumda bulunanlara söylüyorum: Doğru dönüş yapın! Avrupa'ya sığınarak, şu güce sığınarak olmaz. Onlar sizi korumaz; aya, fezaya da gitseniz sizi koruyamazlar. Tek yapacağımız şey, ülkenize ve halkınıza doğru dönüş yapmaktır. Bunu yaparsanız, benim size engel değil, sizi korumam, sizi özlem ve amaçlarımızla bütünleştirmem söz konusu olur. Ama yok, Kürk halkının düşmanlarıyla birleşerseniz, hiçbir Avrupalı veya hiçbir emperyalist güç veya Ortadoğu'nun hiçbir entrikası sizi kurtaramaz. Vazgeçmek gerekiyor. Hiç kimseye artık yarar sağlamıyor. İşte düşmanın çatlak yüzü ortada. Bu düşmana uşaklık ve hainlik yapmaya ne gerek var? Kürt halkının durumu ortada. Beni engel olarak görme değil, ülkenize ve ulusal kurtuluş saflarına dönüş yapın, ben size yardımcı olayım.

Bunu anlamaları gerekir ve buna göre mümkünse yeni adımlar atarlarsa, koruculara, bilmem Avrupa'ya gitmiş ve bizi kendine göre tehlikeli gören herkese de yollar ardına kadar açık. Ama savaşlılarsa da, ben kendimi savunmasını iyi bilirim. Açık söyleyeyim, ne Avrupa'yı, ne Türk'ü dinlerim, ne de korkarım; hain haindir.

M. Aktaş: Kendinizi güçlü hissediyorsunuz.

-Gayet tabii. Bir anlamda ben hainlere karşı kendimi en fazla örgütlemiş bir insanım. Benim, Kürt kişilik oluşumunda önemli oranda ihaneti Kürt tarihinden söküp atma amacım vardır. Önderlik gerçeğinin nasıl geliştiğini öğrenmek istiyorsanız, arkadan hançerleme tarihine ve her dönem ihanetle bitirme işine olağanüstü bir duyarlılıkla karşılık vermişim. Bunu görmemiz lazım. İhanet benim kişiliğimde sökmeyi diyorum ve şimdiye kadar da bu kendini yeterince kanıtlamıştır.

M. Aktaş: Bir soruyu unuttum, şu anda aklıma geldi. 15 Ağustos'la ilgili, Eruh ve Şemdinli'de sıkıştığınız kurşunlarla, bugün Botan'da gerillanın sıkıştığı kurşunun hedefi aynı mıdır, aynı amaca doğru mu gidiyor? Gerilla savaşı farklı bir anlam kazandı mı?

-Şimdiki büyük bir derinlik kazanmıştır. En önemlisi de şimdiki koşullar artık başarıya daha yakındır. O ilk atılan kurşunlar semboliktir. Acaba yirmi dört saat savaşını gerçekleştirebilecek miydi? Ben iple çektim o kırk sekiz saati. Acaba birimlerimiz kırk sekiz saat dayanabilecek miydi? Hele yetmiş iki saate, hele bir aya çıkardığımda, iliklerime kadar endişe içindeydim, heyecan içindeydim, telaş içindeydim. Ama artık bu telaş yerini büyük bir güvene bırakmıştır. Ben kendi varlık nedenimi biraz gerillanın kurumlaşmasında gören bir insanım. Gerilla sağlam kuvvettir, düşmanın bütün hesaplarını bozan kuvvettir. Bütün çalışmaların önüne onu aldık. Şimdi bu gerilla dayanacak, mevcut hazırlıklarla 2000 yılına kadar rahatlıkla gidebilir. Ayrıca çok kapsamlı hale gelmiştir.

Gerilla yeni insandır; gerilla sosyal ve siyasal insandır. Bu konuda derinlik var. Sadece kaba askeri amaçlarla kurşun sıkıyor. Bin yılın gericiliğine, ihanetine, sosyal geriliğine, kültürsüzlüğüne ve duygusuzluğuna kurşun sıkıyor. Bu anlamda hedeflerde kapsamlı bir gelişme var. Çıplak askeri hedeflere vurmak sıradanlaşmıştır.

M. Aktaş: Sizce daha da siyasallaşmıştır diyorsunuz?

-Tabii daha siyasal, daha ideolojik, kendi kördüğüm olmuş kaderini her gün parçalayan, büyük enerjiyi ortaya çıkaran, yeni kişinin kimliğini ortaya çıkarandır ve bu da büyük heyecan veriyor. Bir de zafere yakındır. Bu 13. yıla girerken diyebilirim ki, hiçbir zaman hem bu kadar başarıya yakın, hem de bu kadar azimli, iradeli ve heyecanlı değildik. Neden böyle? Kürt yaşamı zafer kazanıyor. Büyük bir güvenle ve çok kapsamlı bir özgürlük birikimi var ve onu "Ben artık yaşamak istiyorum, ben artık kesinleşmek istiyorum, artık ülkemde biriken bulutların bütün çorak toprakları doydurduğu bir yağmur olmak istiyorum, göl olmak istiyorum, sel olmak istiyorum" diye dile getiriyor. Tabii bunlar çok heyecanlı gelişmelerdir.

Bende beklemek diye bir kavram yoktur. Benim için anın başarısı çok önemliydi. Anı kurtardığımda, günü kurtardığımda, zaten yarın kurtarılmıştır. Beklenti çok şiddetli. Halen de büyük beklentilerim var; ama onun gerçekleşmesi, işte bugün yürüttüğümüz bir çalışmadır. Beklenti ile günde gerçekleştirilen arasındaki denklemi çok iyi kurdum ve şimdi beklentilere de büyük bir gönül huzuruyla yaklaşıyoruz. Beklentiler iyi, gerçekleşenler iyi. Halk bugün büyük bir memnuniyet duyuyor. Demek ki kendimizi iyi mevzilemişiz, iyi örgütlemiştik. Ama yine de tehlikeler var. En çok istediğim, artık benimle sınırlı olmayan bir önderlik gelişimidir veya benimle sınırlı olmayan bir halk savaşçılığıdır. Bunda endişelerim var. Kendimi kurmam, yoğunlaştırmam gerekiyor.

Onu daha fazla yapacağım. Ama insanın da ömrü nitekim bir zaman süreciyle sınırlı veya benim için mekân koşulları ve çok tehlikeli bir ortamda yaşamaya ilişkin sorunlarımız vardır. Bu benim şahsımda beklentileri her an zora sokabilir. İşte bu zorlukları aşmak için herkesin militanlaşmasını, halkın daha sağlam bilinçlenmesini, kendine güvenmesini, kendini ve kurtuluşunu fiziki varlığına bağlamamasını, buna değer vermesini, ama herhangi bir şey olduğunda arkandan öyle ağlayıp sızlamakla yetinmemesini istiyorum. Ben büyük bir güç vermişim, tarihi bir güç vermişim; bunun üzerinde büyük bir gönül rahatlığıyla, adeta bayram coşkusuyla zafere kadar yürümesini diliyorum.

M. Aktaş: Sayın Başkan, Refah-Yol hükümeti Başbakanı Erbakan'dan beklentileriniz olduğunu söylemişsiniz. Şu ana kadar Erbakan'dan dolayı da olsa, Kürt sorunun çözümü konusunda bir mesaj aldınız mı?

-Refah-Yol hükümetinin Kürt sorunun bugünkü aşamasında, kendisine biçilen rol anlamında şüphesiz bir yeri vardır. Bizim bu hükümetten beklentilerimiz yerine, bu hükümetin Kürt sorunu karşısındaki gerçekliğini değerlendirmek daha büyük önem taşıyor. Dikkat edilirse, özel savaş, Erbakan'ın ANAP'la birlikte hükümete girmesine olanak tanımadı. Ama ne zaman ki bahar hamlesinin başarıya ulaşmayışı, Mısır'daki terör zirvesiyle birlikte İsrail'le geliştirilen ittifak, özellikle bize yönelik sabotajın da sonuç vermesi ve ardından Ortadoğu'da ortaya çıkan bloklaşma eğilimi gelişti, bu onları yeni arayışlara itti. Bu yeni arayışların en önemli bir özelliği de, Ortadoğu'nun İslam ülkeleriyle Türkiye'nin açılan mesafesini daha tehlikeli boyutlara varmadan kapatmaktır. Refah'ın yerini belirleyen aslında bu gerçekliktir. Nitekim önce kabul edilmeyen Refah, bu sefer aranın oldu. Özellikle PKK'nin Ortadoğu'daki olası gelişmelerine sınır koymak için, daha fazla açılıma fırsat vermemek için, Ortadoğu ülkelerini, özellikle İran ve Suriye'nin, hatta Irak'ın bazı taleplerine cevap vermek amacıyla Refah'a yol açılmıştır.

Refah bu rolü oynayacak mı? Bunun için gerçekten amaçlanana ulaşacak mı? Bizim bu konuda taleplerimiz yerine, bu oyuna karşı acaba gereken tavrı doğru belirleyebilecek miyiz? Daha önceki hükümetlerde olduğu gibi, bunu da çözümleyebilecek miyiz? Bu daha önemlidir. Geçen bu bir buçuk aylık hükümet sürecinde anlaşılan odur ki, Refah İslami çerçevede Kürt sorununu çözmek yerine, bizim ilişkilerimizin geliştiği Arap ve İran nezdindeki konumumuzu zorlamak için bazı adımlar atmaktadır. Bunu da İslam kardeşliği adına yapmaktadır. Fakat unutmayalım ki, Doğru Yol'un, Tansu Çiller'in kimliği, kişiliği ortada. Fazla inandırıcı olmamakta, oldukça çelişkili bir durumu yaşamaktadırlar.

Doğan bu yeni sürecin çelişkili bir biçimde belli bir süre daha devam edeceği anlaşılmaktadır. Refah'ın Ortadoğu'da PKK'yi daraltma anlamında sonuç alıp alamayacağı şimdilik tam netleşmemiştir. Öyle sanıyorum ki, eğer biz önümüze koyduğumuz doğrultuyu daha bir güçlü yürütürsek, bu süreçten daha güçlü çıkmaya çalışacağız. Yoksa Refah'ın çözüm konusunda, özellikle ilk günlerde yaptığı diyalog ve bazı arabuluculuk arayışlarını fazla ciddiye almamız mümkün değildir. Ama bu konuda göz önüne getirilen, özel savaşımın bu yeni yönelimini her sahada boşa çıkartmak için, başta gerillanın oturtulması ve diplomatik alanda da daha yararlı adımlar atılması için kendimizi donanımlı ve iddialı görmeliyiz.

M. Aktaş: Erbakan'ın Suriye ve İran girişimleri somut olarak size yansıdı mı?

-Etkilemesi biraz ortaya çıkıyor. Biz günlük olarak İran'ın da, Suriye'nin de politik gelişmeleri nasıl ele almak istediğini anlamaya çalışıyoruz. Ama şimdiye kadar çok olumsuz bir yansımasından bahsedilemez. Kaldı ki, bizim bu ülkelerle ilişki düzeyimizin doğru kavranıldığını sanmıyorum. Biraz da boşa çalışıyorlar. Bu anlamda pek gerçekçi bir yönelim içinde olacaklarını da sanmıyorum. Hatta denilebilir ki, bu ülkelerle bizim etrafımızda geliştirilmek istenen oyun veya çember tersine de sonuç verebilir.

İran'ın şunu daha iyi gördüğü açıktır: En azından PKK'nin Kürdistan'daki konumu, ona Türkiye'den gelebilecek tehlikeleri önleme ve frenleme imkânı vermektedir. Bu nedenle İran'ın PKK'ye karşıt bir konuma gireceğini hiç sanmıyorum. Hatta giderek daha dengeli bir tutum içine girmesi kaçınılmaz gibi geliyor bana.

Suriye için bu daha da böyledir. Türkiye üzerinden gelen tehditler çok kapsamlıdır ve denilebilir ki, Suriye asıl bundan sonra gerek Kürt sorununda, gerekse PKK ile ilişkilerde daha dengeli bir adım atabilir. Bu anlamda da bir daralmadan ziyade, daha olumlu bir geçiş sürecine girmek gerekir. Bu arada Refah'ın, dolayısıyla TC hükümetinin bu sahada bizi daraltması çok ciddi tavizler vermesine, hatta tavizden öteye politikasını değiştirmeye bağlıdır ki, bu da bize pek mümkün görünmemektedir. Şüphesiz karmaşık bir süreçtir. Hileli, oyunlu gelişmeler ortaya çıkabilir. Ama bizim de tecrübemiz şunu gösteriyor ki, asıl olarak da PKK'nin güç merkezleri, dayanma merkezleri, mevzileri, özgücüne dayanma durumu bizi bu süreçte zayıflatan biçimde değil de, daha da güçlendirme biçiminde bir gelişmeyle karşı karşıya bırakır. Kısaca şu açık: Bu bir oyun hükümetidir, bu oyunu kim iyi oynarsa o kazanır.

M. Aktaş: Sayın Başkan, Erbakan'la aranızdaki İslam kardeşliği tartışmasına değinmek istiyorum. Siz kardeşlik temelinde bir çözümden bahsettiniz, Erbakan sizi komünist olmakla itham etti. Sizin doğru İslam'la bir sorunuz var mı? Ve Erbakan'ın İslam'ı ne kadar temsil ettiğini düşünüyorsunuz? Örneğin bir İran yönetimi göz önünde bulundurulduğunda.

-Refah'ın söylemi, İslami söylemdir. İslami söylemle kitleleri etkilemektedir. Ama aslında Refah'ın, esas itibarıyla yetmişlerde uyanan ve kendine politikada yer aramak isteyen, orta sınıfın ve emekçilerin sol tarafından taleplerinin karşılanmaması ile birlikte ortaya çıkan boşluğu doldurarak bir yükselişi temsil etmesi vardır. Esasta sol rolünü oynayamadığı için Refah bunu İslami söylemle, hem de solun sloganlarına sarılarak bir tabana dönüştürmüştür. Dolayısıyla bizim buna vermemiz gereken cevap, hem solun programını göz önüne getiren, hem de İslami çözümün ne olduğunu açıklığa kavuşturan bir yaklaşımdır. Sola, niye boşluğu böyle bıraktın diye çağrı yaptık. Halen bu çağrımızı tekrarlıyoruz. Sol gerçekten kendi tabanına sahip çıkmak durumundadır. Refah'a da şunu söylüyoruz: Sen, asıl emekçiler üzerinde bir yükselişe sahipsin, bunların taleplerini neden karşılamıyorsun? Daha doğrusu bunları kullanarak, şimdi de görülen odur ki, bir merkez partisi rolünü oynamaya çalışmaktadır. Tabii biz burada bu oyunu da bozmaya çalışacağız.

Diplomatik sahada olduğu kadar, iç politikada da Kürt kitleleri üzerinde oynuyor. Kürt kitlelerinin bazı İslami değerleri daha derin paylaşması, Refah'ın bu konuda oldukça doğru bir tutum almasını zorlayacaktır. Benim de şifahi bir mektup biçiminde, MED-TV'ye dayanarak yolladığım mektuba "Ateisttir, komünisttir. Pek muhatap almaya değmez" şeklinde cevap vermesi, kendi pozisyonunu kurtarmaya yöneliktir. Eğer gerçekten İslami çözümden yanaysa, İslam'ın çok belirgin özellikleri vardır. İslamiyet ırk, kavim ayrımını kabul etmez. Hz Muhammed'in deyişiyle, "Arap'ın Aceme üstünlüğü yoktur." Peki, neden Türk'ün Kürd'e bu kadar üstünlüğü olsun? Erbakan, Refah bunu mutlaka cevaplandırmalıdır. Cevaplandırmayınca kadar da biz maskesini düşürmeye devam edeceğiz. İslam'ın böyle bir yaklaşımının olmadığını, İslam'ın maskesi ile milliyetçiliği gizlemek islediğini mutlaka sonuna kadar açıklığa kavuşturacağız. İçlerinde tutarlı İslamcılar olduğunu da inanıyoruz, eğer gerçekten bunlar bir rol oynamak istiyorlarsa, en azından bir Bosna, bir Çeçenya için gösterdikleri tutarlılığı, neden daha amansız koşullarda yaşayan Kürt halkı için göstermiyorlar? Bunu sorgulayacağız. İslam kardeşliği deniliyor. İslam kardeşliği gereği gitti, beş ülkeyi dolaştı, bol bol kardeşlikten bahsetti. Kürdistan bir ülkedir ve Kürtler de bir millettir. Neden aynı kardeşlik duyguları ile bu halka seslenmiyor? Bu çok önemlidir.

Kürtlerin bir ulus, bir halk olduğu bir gerçek. Peki, İslam kardeşliği niye bunlardan esirgeniyor? Bunların dillerine kelepçe vurulmuş; İslami anlamda en ufak insani ve ümmetsel haklarına, Kuran'ın bile Kürtçeleştirilmesine, bir vaazın bile Kürtçe verilmesine neden Refah olanak tanımıyor? Tanımazsa, İslam'la ne kadar bağlantısı vardır? Bu, soruşturulmaya değerdir. Dolayısıyla benim, gelin İslami çerçevede de Kürt sorununu değerlendirelim ve mümkünse asgari düzeyde de olsa bir çözüme gidelim demem son derece önemlidir, Refah'ın İslam'ını sorgulamaktadır. Gerçekten ne kadar İslami değerlere bağlı olup olmadığını açığa vurmayı amaçlamaktadır. Olumlu olsa iyi bir şeydir. Biz bununla bazı adımlar atabiliriz. Ama sahteyse, bunu açığa çıkarmak da, gerek halk kitlemiz için olsun, gerek tüm diğer gerçek İslam güçleri açısından olsun, büyük önem taşımaktadır. Benim mektuptaki esas amacımın bu olduğunu bu vesileyle açıkça belirtmek durumundayım.

M. Aktaş: Bir de araçlar sorunu var Başkanım. Ne zaman Kürt sorununun siyasi çözümünden bahsedilse birtakım araçlar çıkıyor. Bu son Refah-Yol hükümetinden sonra da, ismi üzerinde spekülasyon yapılan bazı arabulucular çıktı.

-Evet anlaşılmıştır. Ortada ciddi bir arabuluculuk müessesesi söz konusu değildir. Benim tahmin edebildiğim kadarıyla, genelkurmaydan icazetli bazı kişiliklerin gündemi biraz yoklamak biçiminde girişimleri var. Kimse bu konuda kendini adatmamalı. Ortada savaşılan gerçekleri göz önüne getirerek, savaşılan güçlerin ağırlığını, onların amaçlarını ve sarf ettikleri büyük çabaları göz önüne getirerek, örneğin diğer birçok ülkede olduğu gibi, ciddi bir arabuluculuk teşebbüsüne giren pek yoktur. Ortada bu role soyunanlar ya çok bireysel kalmakta, ya da özellikle özel savaşımın bazı böyle yaklaşımlarını ortalığı bulandırmak için kullanılmaktadırlar. Dolayısıyla şimdiye kadar bize güçlü arabulucular gelmemiştir.

Kaldı ki, ortaya çıkanlara da biz uygun bir biçimde yaklaşmışız. Barış için, asgari insani, demokratik talepleri öne sürmüştüz. Barış için en elverişli tutumun nasıl ortaya çıkarılabileceğini ve bizden beklenenin nasıl yerine getirildiğini ortaya koymuşuz. Ama maalesef bu arabuluculukla oynamak isteyenler, bir adım bile ileri atamamışlardır. Hatta bu gerçekçi değerlendirmeler karşılığında daha da suspus olmuşlardır. Öyle anlaşılıyor ki, bazı arabulucular -tümüne söyleyemsem de- bizim zor durumda olduğumuzu hesaplayarak, tek taraflı silahları bırakıp bırakmayacağımızı denemek için ortaya atılıyorlar, hatta bize kadar gelmeye çalışıyorlar.

Bunlara da şunu belirtmeliyim ki, tek bir ferdimiz bile kalsa, böylesine silah bırakılmaya ve teslimine zorlanmaya ne bir arabulucunun, ne de özel savaşın en şiddetli hamlelerinin bile gücü yetmeyecektir. Bunlar beyhude çabalar ve anında da teşhir olma-ya mahkûmdur.

M. Aktaş: Sayın Başkan, Erbakan'ın ziyaretinden sonra ABD'nin Ortadoğu'da daha önce Türkiye'yi içine alan bir bloklaşma çabasında bir değişiklik olabilir mi? ABD'nin Kürt politikası bu süreçten sonra biraz daha gerçekçi olabilir mi? Özellikle Ankara'ya yönelik...

-Dış politikada bazı sarsıntıların ortaya çıkarılacağı düşünülebilir. Türk özel savaşı bu konuda ikili oynamaya çalışıyor. Şimdiye kadar PKK'yi oldukça etkiledi. Özellikle Demirel, İnönü, Çiller, M. Yılmaz hükümetleriyle Batı'nın desteğini, ki daha önce

Özal'dı, çok kapsamlı bir biçimde aldı. Ama bu destek Türkiye'yi Ortadoğu'da zor duruma düşmekten kurtaramadı. İsrail'e sığın-
dı. İsrail'e sığınması da Ortadoğu ile arasının daha fazla açılmasına yol açtı. Bu ciddi bir gelişmeydi, Türkiye'nin geleneksel
Cumhuriyet diplomasisinde büyük bir aşınmaydı, büyük bir çatlaktı. Bunu kapatmak için bu sefer Refah yönetimi ile hareket
edilmek istendi. Bu da tabii ki Batı'nın kafasını karıştırdı. Batı bu konuda Türkiye'yi sorgulamaya başladı.

Dolayısıyla şu anda öyle bir durum söz konusu olabilir ki, hem Batı'nın ciddi kuşkularına, hem de Doğulu İslami ülkelerin
sorgulamasına yol açar. Kısaca iki arada bir derede kalma gibi bir süreci de yaşayabilir. Her iki tarafın da giderek kuşkulanmalarına
ve bu da daha fazla yalnızlaştırılmasına yol açabilir. Bu sürecin bu anlamda yeni olmak kadar tehlikeli yönleri de vardır. TC
açısından oldukça karmaşıklık yaşanıyor. Bunun sonucunun nereye varacağını da gerçekten şimdi belirlemek biraz zor. Ama gü-
venilmez duruma geldiği her zamankinden daha fazla açığa çıkmıştır. Zaten bu nedenle Kürt diplomasisinde bazı yeni gelişmeler
olabilir diyorum. Çünkü Türkiye'nin durumu Ortadoğu'yu da, Batı'yı da ciddi arayışlara itecektir. Bu arayışlar, Kürt sorununda
yeni pozisyonlar almak kadar, Türkiye ile olan ilişkileri yeniden gözden geçirmeye itecektir. Zaten bu süreç başlamıştır da.

Şimdi Türkiye her iki tarafı da idare etmeye çalışıyor. Sonunda başarılı olacağını hiç sanmıyorum. Bu karmaşık dönemde başa-
rılı olması beklenen daha çok Kürt ulusal hareketinin diplomatik pozisyonlarını geliştirmesidir. Biz de bu konuda oldukça doğru,
gerçekçi bir Kürt diplomasisinin aşama yapmasına özen göstermekteyiz. Bu vesileyle ABD'nin de Kürt sorununa daha gerçekçi
yaklaşacağı kanaatindeyiz. ABD, bu vesileyle Kürt hareketi etrafında işlediği büyük yanlışlığı, kendi çıkarlarında da fazla yer
vermeyen oldukça kraldan daha kralcı bir tavırla Türk yanlısı tutumunu gözden geçirir diye düşünüyorum. PKK'ye eskisi kadar
şiddetli karşı çıkacağını da sanmıyorum. Çünkü anlamı yoktur, önemini de yitirmiştir. Avrupa için de, hatta Ortadoğu ülkeleri için
de bu yaklaşımlar geçerlidir. Yani Türkiye'nin bu oyunda her bakımdan kaybetmesi, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin ise
yeni diplomatik pozisyonlar kazanması daha ağırlıklıdır diye düşünmekteyim.

M. Aktaş: Sayın Başkan, kamuoyuna, Erbakan size kısa sürede yanıt vermezse, ateşkesin bu durumda biteceğini açıklamıştı-
nız. Önümüzdeki dönemde savaşın gelişeceğini belirtmiştiniz. Savaş nasıl gelişecek, askeri açıdan nasıl bir duruma ortaya çıkacak?

-Bizim Erbakan'a önerdiğimiz ateşkes çağrılarımıza onun cevabının bu kısa sürede pek olumlu olmayacağını bilmekteydik.
Ayrıca uzun bir süredir, tek taraflı bir ateşkes hazır olduğumuzu da söyleyip durmaktaydık. Bu, uluslararası kamuoyu nezdinde
olumlu sonuçlar da vermiştir. PKK'nin ateşkes ve siyasi çözüm yoluna ne kadar hazır olduğunu ortaya koymasına rağmen, Türk
tarafının en ufak olumlu bir adım atmamak istemediğini, tam tersine terörü şiddetlendirerek sürdürdüğünü herkes görmüştür. Dola-
yısıyla bu bizim için olumlu bir puan olmuştur. Tabii bu tutumun illa böyle sürmesi beklenemezdi. Nitekim biz yeni savaş, hamle
yılımda iki taraflı bir ateşkes sürecini yakalayınca kadar, yaptığımız hazırlıkların da bir sonucu olarak eylemlilik sürecimizin
daha da gelişeceğini söyledik. Gelişmeler de uzun bir süreden beri bunu göstermektedir. Karşı tarafın beklediği PKK'nin giderek
tasfiye olmasının gerçekleşmesi şurada kalsın, önemli güç kazanma imkânlarımız söz konusudur. Güney Kürdistan'da çok önemli
güç mevzilenmelerini yakaladık; Ortadoğu'da ve Avrupa'da da hakeza öyle. Bu tabii bizim hamle yapma imkânımızın ne kadar
diri ve güçlü olduğunu göstermektedir.

Dolayısıyla biz bu süreci, iki taraflı ateşkesi yakalayınca kadar şiddetlendirerek sürdüreceğiz. Bu vesileyle özellikle arabulu-
culuk kurumunun da rolünü oynayabilmesi için sürecin uygun olduğunu görmekteyiz. Gerçekçi arabulucular TC'nin de, PKK'nin
de hassasiyetlerini, bağlı oldukları temel esasları göz önüne getirerek, asgari müştereklerde nasıl bir araya gelinebileceğini düşü-
nebilirler, tartışabilirler, heyetler oluşturabilirler. Dolayısıyla iki taraflı ateşkesi yakalama süreci, aynı zamanda gerçek arabulucu-
ları ortaya çıkarma sürecidir de. Özellikle sahte kimliklerin, oluşumların, gizli kapaklı kapılar ardında daha çok da PKK'yi
yalıtlamada, PKK'yi aşarak sahte bazı sözüm ona örgütler ve kişilikleri ortaya çıkarmada fazla sonuç alamayacağını bu vesileyle
ortaya koymuş bulunmaktadır. Bunların hepsi ortaya çıkıyor. Bu yeni savaşım sürecinde dahası da ortaya çıkarılacaktır. Eğer ger-
çekten Kürt sorununa kalıcı ve her iki tarafı da yepyeni bir aşamaya götürmek isteyen bir çözüme geliniyorsa, bu konuda taraflar
son derece iddialıysa, tutarlıysa, bu savaş süreci bunu herkese gösterecektir.

Şimdi bizim bu süreci uzun bir süre götürmemiz imkân dahilindedir. Bir kez daha vurguluyorum ki, bu hükümet eğer bir çö-
züm hükümeti olmak istiyorsa ve diğer hükümetler gibi tasfiye olmak istemiyorsa, kesinlikle bu süreci bir ateşkes süreci biçiminde
değerlendirmek zorundadır. Bunun için dolaylı veya direkt bazı adımları atmalıdır. Atmazsa ne olur? Atmazsa, diğer hükümetler-
den daha kısa bir sürede yıpranıp aşılacağı beklenmelidir. Dolayısıyla bizim beklentimiz, ne hemen çözüme gidelim ne de hemen
tek taraflı ateşkesi eskisi gibi sürdürelim oluyor. Hayır. İki taraflı ve dengeleri oldukça hesaplayan bir çözüme imkân verebilmek,
bunun zorunlu olduğunu ortaya koymak için, bu önümüzdeki mücadele yılında kesin sonuç alıcı, tayin edici ve çözümleyici olma-
ya büyük özen göstermektir. Gereklere ortaya çıkaracaktır, savaştıracaktır, siyasi çözüm yolunda herkesi ikna edecektir.

Bu Dönemde Türkiye'nin Halk Muhalefeti de Kendini Tanımlayacaktır

M. Aktaş: Önümüzdeki savaş Türkiye metropollerine ne ölçüde yansıtacaktır?

-Tabii bu sürecin bir parçası da metropollere yönelik savaşım da bir adım daha ileri atılmasıdır. Öyle sanıyorum ki, bu hükümet
döneminde Türkiye'nin halk muhalefeti de kendini tanımlayacaktır. Boşluğu kendi lehine, doğru öncülerle doldurmaya çalışacak-
tır. PKK'nin etkisini doğru değerlendirecektir. Şovenizme kapılmanın, milli mutabakat biçiminde kendi kendini muazzam yoksul-
laştırmanın, kişiliksizleştirilmenin ne kadar tehlikeli olduğunu görecektir. PKK'nin savaşımının kendilerinin kurtuluşu üzerinde de
ne kadar olumlu bir etki yarattığını görecektir. Kısaca kentli muhalefet boşluğunu biraz daha derli toplu doldurmaya çalışacaktır.
Bunun imkânları son derece açık ortaya çıkacaktır.

Bizim de tabii Kürdistan'dan Türkiye'ye taşınılmış milyonlarca kitlemiz vardır. Bu kitlemiz de Türkiye halkı adına muhalif ke-
simleriyle bloklaşarak, nasıl Ortadoğu'da bir bloklaşmayı geliştirdiysek, içte de Türk halk kesimleriyle, onun çeşitli temsilcileriyle
birleşerek, bloklaşarak yeni bir iktidar alternatifini ortaya çıkarmaya çalışacaktır. Dönem bu açıdan da anlamlıdır. Bunun için biz
de ağırlığımızı metropoldeki kitlemize vereceğiz. Bizzat gerillayı Türkiye'nin kırsal alanlarına doğru taşırmaya çalışacağız. Bu
sanıyorum siyasi çözümün ne kadar aciliyet kazandığını Türkiye halkına da yaygın bir biçimde gösterecektir. Bu sürecin önemli
bir özelliğinin de böyle gelişeceğini sanmaktayım.

Batı'nın Savaştan Sağladığı Kâra Darbe Vurulursa Batı Tutumundan Vazgeçer

M. Aktaş: Sayın Başkan, Türk ordusu son yıllarda özellikle kara operasyonlarından çok hava operasyonlarına yöneliyor. Avrupa ve Amerika'dan ithal ettiği savaş teknolojisini kullanıyor. Yani bir yerde, askeri anlamda savaşın uzun sürmesinde Batı'ya yönelik, özellikle de bu konuda bir mesajınız var mı?

-Anlaşılmıştır. Batı'dan ziyade, Türkiye'nin tekniğe bu kadar ağırlık vermesi, kara gücünü, piyadeyi fazla kullanma gücünde olmadığını gösterir. Operasyonların pek sonuç vermediğini ve ordunun buna dayanarak savaşmadığını ortaya koyar. Yalnız hava kuvvetlerine, ağır toplara dayanarak sürdürülmek istenen bir savaş, askeri açıdan da ne kadar zor durumda olduğunu gösterir. Türk ordusunun o anlı şanlı piyadesi kırsal alanda fazla sonuç alamıyor, bu ortaya çıkmıştır. Dikkat edilirse, esas gücünü piyadeden almaktaydı; şimdi bunun sonuç alamayacağı netçe ortadır. Bunun yerine şüphesiz ağır tekniğe -en son İsrail'le yaptığı teknik anlaşmalar var- güvenmeye çalışıyor. Yine ABD ile yaptığı silah ticareti vardır. Diğer bazı ülkelerle de bu silah ticaretini geliştiriyor.

Avrupa da bu konuda insafsızdır tabii. Kâr amacıyla bir halk katliamından da geçirse, kârından vazgeçmiyor. Burada görülmesi gereken en önemli husus budur. Kâr gerçekten dinsizdir, imansızdır ve ilkesizdir. Dolayısıyla Batı'nın bu silah akışını durdurması da bana pek mümkün gelmemektedir. Ne zaman ki savaş kârlarına bir darbe indirilirse, Türkiye'ye yönelik yaptırımları ve ticaretleri yürümez duruma gelirse, Batı o zaman vazgeçecektir. Yoksa Batı'nın, özellikle hükümetlerinin, temel insan haklarına, demokrasiye dayalı bir tutum içine gireceğini pek sanmıyorum.

Savaşın aynı zamanda bu tatlı kârın da sonunu getireceğini düşünüyorum. Çıkarlarına ciddi darbeler indirecektir ve nitekim ABD bunu görüyor. Almanya da görecektir. Böyle bir gelişme ortaya çıkabilir. Bu savaşın fazla kâr getirmediği, tam tersine bölgedeki istikrarı bozduğu ve çıkarları tehdit ettiği görülebilir. İşte bu, Batı'nın Türkiye üzerinde daha olumlu yönde, yani savaşı durdurma yönünde bir etkide bulunmasına yol açabilir. İçte de Türk ordusunun bu zor durumu, olası askeri çözümün pek sonuç alamayacağını ortaya koyacak ve siyasi çözüm yolunda ordunun içinde de daha güçlü seslerin çıkmasına yol açacaktır.

M. Aktaş: Evet Başkanım. Bir de son günlerde elinizdeki esir askerlerle ilgili hayli tartışma yapıldı. Somut olarak Türkiye'deki birtakım insan hakları kuruluşları, insani kuruluşlar devreye girerse, bu askerler serbest bırakılacaklar mı?

-Biz bu askerlerin bırakılmasını, sağlam bir arabulucunun gelişmesi ve özellikle Erbakan'a yazdığımız mektuba bir cevap verilmesi için değerlendirmeyi daha doğru bulmaktayız. Çünkü bu askerler ve bunlar gibi daha binlercesi, bu savaşta pisi pisine gitmek istemiyorlarsa, bu savaşın -kendi yönlerinden oldukça kirli savaşımın- bir önce ortadan kaldırılması için arabuluculuğun değerlendirilmesinin daha insani olduğunu düşünüyoruz. Bu, askerlerin de taleplerine uygundur.

15 Ağustos Atılımı Özgürlük Yolunun Açılmasıdır

M. Aktaş: 12 yılda sizin önderliğinizde bir gerilla savaşı verildi. Bu 12 yılda bir Kürt gerilla tarzı oluştu mu? PKK tarzı oluştu mu? Örneğin bir Latin Amerika'nın tarzı vardı, Vietnam tarzı vardı. Bugün artık Kürt gerillacılığının oturmuş esasları, özgünlüğü oluştu mu?

-15 Ağustos Atılımı'nın 12. yıldönümü dolayısıyla birtakım değerlendirmeleri yaparken çok yönlü olmak gerekir. Sadece gerillanın oturmuşluğu açısından değil, Kürt ulusal kurtuluş hareketinin çok önemli olan sorunlarına ne kadar cevap olduğunu sorgulamak açısından büyük önem taşıyor. Özellikle Kürt halkının derin tarihi bir sorunu olan önderlik, birlik ve ulusallık, yine askeri açıdan bir isyanla sönüp gitme ve hep dış güçlere dayanma değil kendi özgücüne dayanma ve savaşı süreklileştirme konusunda, daha da önemlisi geleneksel toplum yapısının ne kadar olumsuz bir zemin teşkil ettiğini bilerek, bu olumsuz zemini aşip zaferi yakalayacak bir amaç kadar, onun toplumsal dönüşümlerine 15 Ağustos Atılımı süresi boyunca ne kadar çözümler geliştirildi? Bu çok daha önemlidir. Bunun için de şüphesiz gerillanın oturmuşluğunun, uzun vadeli bir sürece yayılmasının çok büyük önemi vardır.

Her şeyden önce 15 Ağustos, Kürdistan tarihinde öyle herhangi sıradan askeri bir atılım değildir. Bütün tarihi göstergeler şunu göstermektedir ki, eğer bu atılım başlatılıp en önemlisi de giderek on iki yılın savaşım sürecinin de gösterdiği gibi geliştirilmese ve süreklileştirilemeseydi, bırakalım Kürt ulusal kurtuluş sürecinin şu veya bu başarısını, Kürtlerin ulusal varlık olarak kendini sürdürmeleri bile çok zordu. Objektif bir tarih incelemecisi, bu adımın atılmaması halinde Kürtlerin örneğin bir Ermeniler gibi, bir Rumlar gibi, bir Çerkezler gibi, buna benzer birçok halklar gibi bu ağır terör uygulamalarıyla ezilmesi hedeflenmişti. Öyle ki, 12 Eylül faşizmi kesinlikle bu amaçla çok kapsamlı bir özel savaşla gelmiştir. Kürtleri çözecekti ve artık tarihin malzemesi olmaktan bile çıkaracaktı. Buna Güney ve Doğu Kürdistan da dahildir. Bu nedenle 15 Ağustos Atılımı, Kürtlerin varlığını tarihte kalıcılaştırmak ve daha da kesin bir özgürlük umudu olarak, bu varlıkla birlikte yerini almak gibi çok büyük bir rolü oynamıştır. Bu, oldukça değerlendirilmesi gereken bir durumdur. Kim ki bundan sonra özellikle bu savaşım ile bağlantı kurmak istiyorsa, varlık nasıl korunmuştur ve özgürlüğe kavuşturulmuştur, bunu değerlendirmek zorundadır.

15 Ağustos Atılımı, bu varlığın korunması ve özgürlük yolunun açılmasıdır. Diğer bir deyişle dirilişin gerçekleştirilmesi ve kurtuluşun eşiğine gelinmesidir. Bunu görmeyen tarihçi, yazar ve gazeteci Kürdistan'la ilgili hiçbir şey anlayamaz, değerlendiremez. Dolayısıyla 15 Ağustos Atılımının sığ değerlendirmeleri birçok kişinin ve örgütün, hatta birçok devletin çıkmazını temsil etmektedir. Ama son zamanlarda, özellikle bu on iki yılın ortaya çıkardığı çok önemli gerçekleştirmeler nedeniyle ABD'den tutalım eski Sovyetler Birliğine, Ortadoğu ülkelerinden tutalım birçok Avrupa ülkesine kadar hepsi bir Kürt probleminin varlığını kabul etmektedir. Eskinden oldukça akademik bir çerçevede ele aldıkları yaklaşımı hızla politik, diplomatik, hatta karşı olma veya ittifak olma biçiminde yakın bir çerçeveye oturtmaktadırlar. Bu da tamamen 15 Ağustos Atılımının kalıcı ve giderek genişleyen, içte ve dışta çok önemli yansımaları yol açan bu büyük savaşımıyla mümkün olmuştur. En kaçkın olanlar dahi bugün eğer Kürtlüğünden ve kurtuluş umutlarından bahsediyorlarsa, bunun kesinlikle bu savaşımın ülke içinde, dışında, hatta TC'nin özel savaşımında açtığı büyük gedikler, büyük aşındırmalarla imkân dahiline girdiğini artık teslim etmek zorundadırlar.

Bundan sonrasında ne olacaktır? Bundan sonrasında çok açık ki, eğer ciddi hatalar yapılmazsa, bu doğrultu özellikle daha da kurumlaştırılırsa, herkesin umudu olan zafer giderek gerçekleşebilir. Şimdi bunun için de en önemli etmen, tabii ki doğru önderlik gerçeğidir. Şunu belirteyim ki, benim konumumla veya kendimi methedip etmemekle hiç ilgisi yoktur. Şu çok iyi bilinmelidir ki, bu savaş ne kadar önemliyse, şehitleriyle, zindan gerçekliğiyle, dağdaki direnişiyiyle ve yurtdışındaki halkımızın çabalarıyla ne

kadar çok önemliyse ve herkesin, her kurumun rolü yerli yerine oturtulmak zorundaysa, bana sorarsanız en belirleyici olan, eğer anlaşılmazsa bundan sonra da yıkılışın en temel nedeni olan doğru bir önderliksel gerçekleşmedir.

Önderlik artık benim kişiliğimle de ilgili bir olay değil. Önderlik tamamen bu kadar şehidin kanı, bu uyanan ve birleşen halkın gerçekliği ve mücadelede de başta gerilla olmak üzere, diplomaside sağlanan gelişmelerin birleşmiş somut ifadesidir. Kişi olarak şüphesiz benim rolüm burada çok belirleyici. Bunu dost düşman herkes söylemektedir. Özel savaşım cephesi bile, savaşın tek sorumlusu olarak beni görmektedir. Haklıdır da. Yanlış sonuçlar çıkarması ayrı bir şey, ama bir gerçeği kabul etmektir bu. Şimdi doğru bir önderliksel gerçekleşme, düşman tarafından yeterince anlaşılma ile birlikte, halkımız, en önemlisi de gerillalar ve parti militanları tarafından yeterince kavranıldığını sanmıyorum. Düşmandan daha geri bir kavrayış söz konusu. Önderliği, halkını zor kavramakta, bilimsel ve onun etrafında ortaya çıkarılan olanakları görüp değerlendirememektedir.

Bunda da suçu halkta bulmuyorum. Tam tersine, ona bilinç ve örgütlenmeyi götürmesi gereken gerillanın ve parti görevlilerinin, önderlik gerçeği nasıl ortaya çıktığına, nasıl geliştiğine, nasıl bu savaşı ilan ettiğine ve mümkün kıldığına, buraya kadar nasıl getirdiğine, bunun gerçek diyalektik temelde görev ve işlevine, nasıl olduğuna layıkıyla, doğru bir yaklaşım göstermemeleri nedeniyle, bu tür hatalar yapmaktadırlar. Dolayısıyla zafer umudu önündeki en önemli tehlikeyi, yani doğru önderlik gerçeğinin özümsememesini yaşamaktadırlar. Şu anda en temel sorunumuz budur. Önderlik, yenilmezliği ile, zafer tarzı ile gerçekleşmiştir. Ama bunun özellikle parti ve ordu komuta güçlerimiz tarafından tamamen özümsemediğini, buna hakkıyla karşılık verildiğini söyleyemeyiz.

Bu tehlikeyi aşarsak gelişmeler çok daha büyük bir hız kazanır. Öyle ki, son yıllarda benim en büyük çabalarım bunu gidermeye yönelikti. İç netleşme, iç ayrıştırma, gerçek militanlığı ve komuta gücünü ortaya çıkarma büyük mesafe almıştır. Öyle sanıyorum ki, önümüzdeki savaş sürecinde de bu biraz daha ete kemiğe bürünecek, gerçek militanlar ve komutanlar rolünü oynayabilmektedir. Bunun sağlanması ile birlikte önderlik artık kurumsallaşmıştır. Halka da sağlam bağlarla götürülmüştür. Yine çeşitli dost çevrelerle de yeterli duyarlılık bağını kurmuştur. Bu, zafer umudunun gerçeğe dönüşmesini hızlı ve doğru bir tarzda gerçekleştirecektir. Böyle bir sorun vardır. Bu, önümüzdeki süreçte sanırım olumlu ve hızlı bir biçimde sonuca doğru gidecektir.

Gerillanın oturtulma işi önemli oranda başarılıdır. Daha kalıcı ve savaşımın doğru taktiklere ulaşması da, üzerinde en çok durduğumuz ikinci önemli husustur. Tüm stratejik sahalarda temel mevzilere ulaşılmıştır, temel çekirdeklere de ulaşılmıştır. Ama bunu doğru bir savaşım tarzına, taktik tarza dönüştürmede henüz sıkıntılar çekilmektedir. Gerçek gerilla taktikleri ile savaşılammıştır. Bu konuda Önderlik gerçeğinin doğru kavranmayı önemli rol oynamaktadır. Doğru kavrama, taktiklere de hakimiyeti getirecektir. Bu konuda özellikle yaptığımız bu son değerlendirmeler var, konferanslar var; çok kapsamlı toplantılar hala yürütülmektedir. Oldukça da çözüme yakın, yani taktik esaslara doğru cevap olma ve ilerleme kaydedilmiştir. Bu da sanırım önümüzdeki savaş yılında, gerilla savaşımındaki derinleşmeyi ve genişliğine ülke sathına yayılmayı ortaya çıkaracaktır. Öyle ki, bu durum gerillanın oturmuşluğu kadar, siyasi çözümü kaçınılmaz kılması da imkân dahiline girecektir.

Bununla birlikte, 15 Ağustos Atılımının geniş diplomatik bir pozisyonu yaratması söz konusu. Daha önce bir Kürt diplomasisi yoktu; olsa da işbirlikçi temeldeydi, şu veya bu devletin Kürdistan'daki çıkarlarına alabildiğine alet edilmişti. Ama şimdi bu durum aşılmıştır. Hemen hemen bütün devletler nezdinde artık Kürdistan'la oynayamayacakları, işbirlikçilik temelinde dayatmalarda bulunamayacakları ortaya çıkmıştır. Dosta da, düşmana da nasıl doğru tavır alınması gerektiği net bir biçimde gösterilmiştir. Elverişli, doğru bir diplomasinin kapıları ardına kadar açılmıştır. Kadrolarımız bu konuda da hazırlıksızdır; ama eğitimle, tecrübeyle sanırım bu boşluğu hızla dolduracaklardır. Bu vesileyle yeni bir diplomasi sürecini, onun olumlu etkilerini bu önümüzdeki yılda, süreçte yaşamamız daha büyük hız kazanacaktır. Bu da 15 Ağustos Atılımının diplomatik cephede ortaya çıkardığı önemli bir gelişmedir.

Bunun yanında kültür, basın yayın kurumlarının ortaya çıkması önemlidir. Bugün TV'den tutalım, radyo ve birçok dilde yapılan yayınlar vardır. Bunlar Kürdistan tarihinde, derli toplu ilk kez ortaya çıkan kurumlardır. Her ne kadar kadrolarca içeriği yeterince doldurulmamaktaysa da, bunun da yine eğitimle, tecrübeyle hızla aşılabacağı ve bu kurumların da uluslaşmada, ulusal birlikte ve demokratikleşmede büyük bir rol oynayacakları kesindir. Bu da 15 Ağustos Atılımının üzerinde yükselen çok önemli bir gelişmedir.

Bütün bu çok önemli gelişmeleri göz önüne getirdiğimizde, 15 Ağustos Atılımı gerçekten ne kadar hazırlıksız ve eksik donanımlı olursa olsun, şimdi geldiği seviye Kürtler açısından, hatta Ortadoğu halkları açısından büyük bir umut olmuştur. Onun uzun vadeli bir gerilla savaşımıyla, yeni esaslar temelinde askeri ve politik ilişkilerini, önderlik tarzındaki yeni insani yaklaşımları, çevre yaklaşımından tutalım doğru bir parti anlayışına ulaşmayı, özellikle reel sosyalizmde gördüğü gibi bürokratik kasta ve kemikleşmeye uğramaması biçiminde doğru bir parti anlayışını da geliştirmiştir. Yine özellikle yeni insanın devrimden sonra değil de, devrimden önce yaratılması gibi çok çarpıcı bir gelişmeyi de ortaya koymuştur.

Bu arada kadın özgürlüğünde, hem de Ortadoğu gibi çok tutucu bir yerde, çok önemli bir gelişme ortaya çıkarmış ve büyük kadın kahramanlıklarına yol açmıştır. Bunlar gerçekten sadece PKK'de, hatta ulusal kurtuluş savaşımında değil, tüm Kürt tarihi boyunca ortaya çıkan en büyük gelişmelerdir. Hatta insanı da etkileyecek bazı çarpıcı gelişmeler ortaya çıkmıştır. Bütün bunlar, 15 Ağustos Atılımı derslerinin üzerinde daha da önemle durulmasını gerektirmekte, düşman kadar dost güçlerin, hatta en önemlisi de parti militanlarımızın ve halkımızın büyük bir önemle üzerinde durmasını ve kendileri için gerekli olduğu kadar özümsemesini gerekli kılmaktadır.

Yeni Kürt insanı kesinlikle bu savaşımın temelleri üzerinde doğacaktır. Mevcut ilkeler kadar bunun pratik sonuçları yeni insanımızı, dolayısıyla yeni toplumu belirleyecektir. Bu, şehitlerimizin kanları, o muazzam direnişleri başta olmak üzere, direnen büyük zindanın, yine direnen büyük dağ savaşçıların da doğru değerlendirilmesi anlamına gelecektir. Ben bu vesileyle herkesi, bu dersler üzerinde yeniden doğru ve yeterince durmaya, en azından kendi kişiliği için, partisi için, varsa ulusal demokratik talepleri ve hatta sosyalizm için sonuçlar çıkarmaya çağırıyorum. Bu dersler öğreticidir ve herkesin de amaçlarına ulaşmasına yetecek zenginliktedir.

Bu vesileyle ben bir kez daha 15 Ağustos Atılımının tüm halkımızca ve dostlarımızca değerlendirilmesini diliyorum, kutluyorum, selam ve sevgilerimi sunuyorum.

Güney'de Çözüm Demokratik Bir Federasyon Temeli Üzerinde Birlikteliği Yaratmaktır

M. Aktaş: Sayın Başkan, 1991 yılında Güney Kürdistan'da Kürtlerin eline büyük bir tarihi fırsat geçti. Güney'deki Kürt örgütleri geçen bu beş yılı nasıl değerlendirdiler? Kürtler kendi başlarına kalmışlardı. Bunun üzerine düşüncelerinizi almak istiyoruz. Güney'deki Kürtler önlerine çıkan fırsatları nasıl değerlendirdiler? Neyi elde ettiler?

-Evet. Güney Kürdistan 1991'den sonra tarihi bir döneme girdi. Güney Kürdistan'da federal bir devlet yaratma imkânı vardı. Bu imkân sonuna kadar onların elindeydi. Lakin Güney'deki partiler ve diğerleri, halkın içinde bulunduğu durum, bugüne kadar görüyoruz ki, buna imkân ve fırsat vermedi. Esas neden ise, hem parti hem de halkın kendisidir. Bu dönemde daha fazla dürüst bir program çalışmasından ziyade, küçük menfaatler üzerinde hesap yaptılar. Bu gümrük kapısı, bu şehir, bu mıntıka kimin olsun diye, bunların üzerine çok çatışmalar çıktı. Öldürülmemesi gereken insanlar öldürüldü. Birçok imkân elden gitti. Her şeyden önce federal iktidar imkânı yürümedi. Bunlara, her iki tarafa da çok çağrılarımız oldu. Hem savaştık hem de ittifak yapmak istiyorduk. Şimdi de bu siyasetimizi yürütüyoruz. Ve şimdi görüyoruz, yine savaşı yürütüyorlar.

Çok yönlü bakmak gerekir. Bu savaş neyi ispatlıyor? Bir şeye hizmet ediyor. Bu savaş, elde edilen imkânları boşa çıkarmadır. Her taraftan insanlar öldürülecek, hiç akıl yok! Bir karış toprağı belki elde eder, ama yine elinden çıkar. Yine eskisi gibi kalıyor. Ama bu kadar masraf, bu kadar kan boşa gidiyor. Bunun için her yönlü ağırlığımızı da koyarak yine çağrımızı yapıyoruz: Bu savaş çare değil! Eskisinden daha fazla kötülük yapıyorlar. İnaniyorum ki, bunu görecekler.

Buna karşı ne yapılmalı? Eskiden de söylediğimiz gibi, demokratik bir federasyon temeli üzerinde birlikteliği yaratmaktır. İki parti arasında burası senin, şurası benim biçiminde taksim etmek olmaz. Hayır, ulusal demokratik temel üzerinde tüm halk federasyonda yer alabilecek şekilde demokratik bir sistemle yürütülmeli; üstten, kendi aralarında paylaşmak değil. Eğer böyle programları varsa bunun için çalışmalıyız. Bundan sonra daha fazla çalışacağız. Bize yardımcı olmak isteyenlerin önüne şu şartları koyacağız: Siz federasyonu kurmak istiyor musunuz, istemiyor musunuz? Biz de varız. Kim amacımızla olursa onunla yürüyeceğiz.

Umarız ki değişiklikler olacak. Biz de böylesine yeni bir adım atmak istiyoruz. Ben bütün taraflara ve halka çağrı yapıyorum. Kürt halkının içinde büyüyeceği bir federasyon olsun; başkalarına alet olmayarak, birlik ve güç olmak için, içte ve dışta ağırlığını geliştirerek olsun. Bu, diğer parçalar için de temel olsun. Diğer parçalara kuvvet verin, kuvvet isteyin. Biz bunu istiyoruz. Kimse bunun önünde engel olmasın. Yerinde ve doğru olmayan bir savaşı sürdürüp daha da kötüsünü yaparak bu fırsatın kaçırılmasını istemiyoruz. Biz, düşünce ve yaklaşımımızı böyle belirtebiliriz. Görüşümüz budur, ağırlığımızı da koyacağız.

M. Aktaş: Barzani ve Talabani açıklamalarında, bu çatışmanın kardeş savaşı olmadığını, Güney Kürdistan için gerekli olduğunu belirtiyorlar. Sizin bu noktada Mam Celal ve Kek Mesut'a çağrınız nedir? Ne belirtebilirsiniz bu kardeş savaşına ilişkin?

-İnaniyoruz ki, kısa bir zamanda ilişkiye geçeceğiz, ağırlığımızı iki tarafın da önüne koyacağız. Evet, belki "İkimizden biri kazanır, bu da Kürdistan için zaruridir" diyorlar. Fakat kırk senedir tarih bir şeyi ispatlıyorlar ki, yaptıkları Kürdistan için, ulusal ve demokratik talepler için değildir. Aşiret kavgasıdır, ağalık kavgasıdır, kardeş kavgasıdır. Neticede bir amaç üzerinde yürümediler. Demokratik bir federasyon, tüm güçlere dayanan bir hükümet istiyorlarsa, bu noktada onlarlayız. Gelin, bütün Kürtler ve Kürdistanlılar için yeni bir program yapalım. Kürt halkının hizmetinde olacak böylesi bir adım atalım. Kürt ve Kürdistan birliği için, iki parça için bir siyaset, bir strateji oluşturalım ki, bütün halkı temsil etsin. Bunu adım adım geliştirelim. Biz buna hazırız. Şimdi bizden yardım isteyecekler. Yardımımız, yeni strateji ve taktiğe bağlıdır. Kim bunları kabul ederse biz onlarlayız.

Oradaki örgütlere, Barzani ve Talabani'ye söylüyorum: Kim bu esaslar üzerinde bizimle birlik temelinde yürümek istiyorsa biz onunla oluruz. Eski tarzı kabul etmiyoruz, bu savaşa karşıyız. Ama siyasi amaçlarımız doğrultusunda olur, yalnız Güney'de değil, bütün Kürdistan'da askeri kuvvetlerimizi de birleştirelim; içte ve dışta ne gerekiyorsa yapalım. Kürdistan için böylesine zaruri bir savaşı sürdürelim ve halkı bağımsızlığa götürelim. PKK siyaseti budur ve inaniyorum ki siyasetimiz halk içinde yerini alacaktır. Kürdistan'ın bütün parçalarında da yeni bir dönemi başlatacağıdır.

Bu partilerden hangisi bizim siyasetimizle olursa, onlarla oluruz. Bu kiminle olsa neticeye ulaşacaktır. İlk kez böyle söylüyorum, kısa bir dönem üzerinde çalışacağız. Her iki taraf da bizimle yürümek istiyorsa, ikisiyle de olacağız. Yok biri kötülük yapmak ister, günbegün eskisi gibi iktidarsızlığı dayatırsa, düşmanın oyunlarına kendilerini yatırırlarsa, onlara karşı olacağız. Çalışmalarımızı böyle yürüteceğiz.

M. Aktaş: Geçen sene bu dönemde, PKK ile KDP arasında sorunlar vardı, aralarında çatışma çıktı. Ardından bir anlaşma yapıldı. Bir sene geçti. Bugün PKK ile KDP'nin arası nasıldır?

-PKK ile KDP ilişkileri şimdi çatışmalı değil. Dostlukla sürdürülmek isteniyor. Lakin bu dostluk derinleşmemiştir. Doğrusu, biz kardeşlik temelinde sürdürülsün istiyoruz. Bu yönlü birçok çağrımız oldu. Sayın Barzani'ye mektup da gönderdik. Ayrıca Mam Celal'e de ittifak yapmak istediğimizi söyledik. İsteklerimiz, halkın istekleridir. Şimdiye kadar bir cevap vermiş değildiler. Yekiti ile de, Mam Celal ile de büyük adım atmak istiyorduk. İsteddiğimiz gibi yürümedi. Yine de istiyoruz.

Barzani için de güzel şeyler söyledik. Biraz ilişki de geliştirmişiz. Fakat güçlü bir ittifak için cesaretli bir adım atmamıştır. Bir yandan Türkiye'ye gidiyor, başka yere gidiyor, bir yandan da bize geliyor. Kardeşlik sorununun çözümüne, Kürt sorunun çözümüne ilişkin yeni adım sahibi değildiler. Bunun için üzerlerine daha güçlü gideceğiz. İlişkiler böyle yürümez. İnsan birbirini idare eder. Lakin kardeşlik derinleşmiyor, ittifak olmuyor. İttifak olmazsa da zarar görecekler.

İnaniyorum ki KDP, PKK'nin ağırlığını yerinde tanıyacaktı. Daha önce tanıyamıyordu. Özellikle Türkiye ile PKK üzerine yerinde olmayan ilişkiler yürütüyordu. Umarım ki bir daha yapmaz. Bunda fayda da görmez. Bilakis PKK ile ilişki, onlara çok imkân yaratıyor. Ağırlıklarını ve değerlerini artırıyor. Bunu gördüler. Bundan sonra daha iyi adım atmaya isteyeceğiz. Varolan yüzeysel ilişkileri derin bir ittifaka dönüştüreceğiz. Bunu da Kürt halkının hizmetine sokuyoruz. YNK'den de bunu istiyoruz. Görüşlerimiz, çalışmalarımız bu esaslar üzerindedir. İnaniyorum bu yıl içerisinde olumlu adımlar atılacaktır.

M. Aktaş: Bugün Güney Kürdistan'da bazı İslami hareketler günbegün güçleniyorlar. İslami hareketler dışardan da destek alıyor. İleriye, geleceğe yönelik herhangi bir tehlike görüyor musunuz?

-İslami partiler ve İslami şahsiyetler, eğer dürüstlerse Kürdistan'da adım atmaları gerekir. Fakat bu İslami parti ve İslami şahsiyetler hiçbir esas rolü oynayamamıştır. Çoğunlukla bazı devletlerden bir şeyler alıyor, bunun üzerine çalışıyorlar.

Daha önce Sovyet sistemi vardı. Bazı Kürt komünist partileri ve kimi şahsiyetler Kürtlük adına yardım da topluyorlardı. Sonunda ortaya çıktı ki, Kürtlerin zararına çalışıyorlar. Şimdi İslamiyet adına parti oluşturmak istiyorlar. Bazı İslami şahsiyetler “Biz Kürd’üz, Kürtlük adına çalışmak istiyoruz” diyorlar. Bu, eski komünistlerin yaptığına benziyor. Komünizm yerine İslamiyeti kullanıyorlar. İslamiyet adına yapıyorlar, Kürdistan’da bir şeyler yapmak istiyorlar. Olmaz öyle Kürt partisi, olmaz öyle yurtseverlik! Nasıl ki komünistler bir şey yapamadılarsa, İslamcılar da bu biçimde bir şey yapamazlar. Dediğim gibi, dürüst İslamcılık ve dürüst İslamiyet bu değildir; bu, devletin hizmetinde olmaktır. Filan kişinin bireysel menfaatinde olmak önemli değil, sen Kürt sorununa ne kadar ağırlık veriyorsun? PKK, ulusal kurtuluş savaşını son dönemde büyütüştür ve yürütüyor. Kürt halkı da her parçada ağırlıklı olarak onunladır.

Eğer bunlar İslamsa, dürüst İslamcılar da bize yardımcı olmak zorundadırlar. Yok, PKK’ye karşı oyun oynayacaklar, falan devlet bunu istedi diye parçalamak isteyeceklerse, bu partiler sahtedir. Nasıl ki sahte komünistler Kürdistan’da bir şeyler yapmadılarsa, sahte Müslümanlar da bir şey yapamazlar. Yine umarız ki, dürüst çıkacaklar. Dürüst çıkanlar dostlarımızdır. Savaşımızda da yer alacaklar.

M. Aktaş: Bu son aylarda Kürdistan’ın güneyi Türk devleti tarafından bombalandı. 1990’da Kürdistan’ın kuzeyinde yaptığı gibi köyler boşaltılmaya zorlandı. Kürt örgütleri de herhangi bir reaksiyon göstermediler. Bunun üzerine ne söyleyebilirsiniz?

-Güney Kürdistan’a göçümüz olduğunda Güney sessiz kaldı, seyirci kaldı. Esas neden, Güney’deki örgütlerin Türkiye’nin ağır etkisi altında olmalarıdır. Direnmemizi istemiyorlar. Çok menfaatleri vardır. Daha önce de bazı devletler Kürdistan’ı bombalıyordu. Bunun üzerine şimdiye kadar bir açıklama yapmış değildir. Bu iyi bir şey değildir, Güney halkı için de bir yarar sağlamıyor. Daha çok kötülük yapıyor. Onun için Kürdistan birdir diyoruz. Neresi bombalanırsa bombalansın karşı durmamız gerekir. Hangi devletten geliyorsa gelsin karşı duracağız. Çağrımız budur. Bunun dışında da birlik olmaz, kimse kendini dürüst sayamaz. Falan devlete izin ver, gel Kürdistan’ı yak de! Böyle Kürtlük olmaz. Bunun için tüm halka, Güney’deki halka ve partilere çağrımız şudur: Yakma, yıkma, bombardıman nereden gelirse gelsin karşı olacaksın! Güçlü ses sahibi olacaksın! Karşısında birlikte, beraber yanacaksın! Doğru yol da, Kürdistan’ı boşaltmayı engelleme de budur. Bombalamaya karşı durma da, en doğru siyaset de budur.

Önemli Olan Güney Kürdistan’da Tarihi Bir Adım Atmaktır

M. Aktaş: Sayın Başkan, son dönemlerde Güney’e gitmeniz konusunda bazı spekülasyonlar var. Önümüzdeki günlerde Güney’de legal olarak ortaya çıkmanız mümkün olabilir mi? Böyle bir şey duyduk.

-Benim Kürdistan’a, Güney Kürdistan’a gitmem bazı koşullara bağlıdır. Yerinde bazı çalışmalar yürütülmek isteniyorsa, tabii ki gideceğiz. Ama düşmanın oyunlarının yürütülmesi içinse fırsat vermeyeceğiz. Açık veya gizli gitme, bir bütün olarak çalışmamıza bağlı. Böyle bir şey gerekiyor mu, gerekmiyor mu ve Güney’deki halkımız için gerekiyor mu, gerekmiyor mu? Bakıyorum, Güney’deki koşullar da buna imkân sunuyor. Değil PKK için, Güney’deki tüm halkımız için rolümüzü oynamak mümkündür. Açık veya gizli çalışmak istiyorum. Büyük bir adım atılmak isteniyorsa, önemli olan burada tarihi bir adım atmaktır. İstenirse ya kendim karar vereceğim ya da dostların yardımıyla bu adımı atacağız.

Bunun dışında diğer çalışmalarımız büyük gelişme katetmiştir. Yüzde yüz netice de elde etmiştir. Dışarıdaki mevzilerde, cep-helerde, istediğimiz yerde ne almak istemişsek almışız. Bunun için ülkeye yönelik rolümün önemi büyüyor, yakınlaşıyor. Kürdistan’ın güneyinde ve kuzeyinde rolüm ve etkim büyüyor. Doğu Kürdistan’da etkim geliyor. Bunun üzerinde duruyoruz. Politik olarak uzanmak istiyoruz. Eğer tam rolümüzü oynayabileceksek, karşımızda bazı tehlikeler de olsa, belli adımları atacağız. Bunun üzerine düşünce geliştiriyoruz. Yalnız bu taraf için değil, diğer taraf için, bazı devletlere gitmek için de. Diplomasi alanında büyük adımlar atılması için böylesi girişimlerimiz olabilir.

Tabii bazı oyunlar da var. Örneğin düşman bizim ağırlığımızla oynamak istiyor. Biz çabuk çabuk yerimizden çıkmayacağız. Neden? Çünkü ağırlığımız var. Bu oyuna fırsat vermeyeceğiz. Bu konuda imkânlarımız vardır.

M. Aktaş: Sayın Başkan, Batılılar böyle bir işaret verdiler mi? Yani Avrupa devletleri veya Amerika böyle bir tiyo verdi mi? Zira biz Avrupa’ya çıkabilmenize yönelik böyle bir işaret aldık.

-Mümkündür. Avrupa, bizi kendilerine yakınlaştırmak için isteyebilir, ama her hangi bir niyetimiz yok. Kendimizi Avrupa’ya dayandırmadık. Onlar daha önce istiyorlardı, fakat çok samimi görmedik. Avrupa’ya gitmedik, çünkü bizi devrimden uzaklaştırma niyetlerini gördük. Bundan dolayı emniyetli görmedik. Ama bu ilerideki süreçte mümkündür.

Avrupa olumlu bir rol oynamak isteyebilir. Amerika da isteyebilir. Mandela gibi, Arafat gibi belki bizden de bazı ziyaret talepleri olabilir ve böyle istekleri de olduğuna inanıyorum. Fakat bu dönemde henüz kendimi hazır görmüyorum. Esas hazırlığımız kendimizi ülkeye daha yakınlaştırmaktır ve diğer parçalarda rolümüzü daha fazla oynamak istiyoruz. Bütün parçalarda bu daha doğrudur ve yerindedir. Bunun üzerinde daha çok duruyoruz, buna ağırlık veriyoruz.

M. Aktaş: Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

-Ben de teşekkür ederim.

29 Haziran 1996